

Journal of Roi Kaensarn Academi

ISSN 2697-5033 (Online)

ปีที่ 7 ฉบับที่ 8 สิงหาคม 2565

Vol. 7 No. 8 August 2022

Journal of Roi Kaensarn Acadami

ISSN 2697-5033 (Online)

ปีที่ 7 ฉบับที่ 8 ประจำเดือนสิงหาคม 2565

วัตถุประสงค์

Journal of Roi Kaensarn Acadami เป็นวารสารวิชาการ ราย 1 เดือน (ปีละ 12 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม, ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 3 มีนาคม, ฉบับที่ 4 เมษายน, ฉบับที่ 5 พฤษภาคม, ฉบับที่ 6 มิถุนายน, ฉบับที่ 7 กรกฎาคม, ฉบับที่ 8 สิงหาคม, ฉบับที่ 9 กันยายน, ฉบับที่ 10 ตุลาคม, ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน, และ ฉบับที่ 12 ธันวาคม) มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ด้านศาสนา ปรัชญา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่นๆ

บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 3 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ Journal of Roi Kaensarn Acadami ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะของกองบรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami ไม่สงวนลิขสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ เริ่มตั้งแต่ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 เป็นต้นไป

- ฉบับที่ 1 มกราคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มกราคม)
- ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)
- ฉบับที่ 3 มีนาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มีนาคม)
- ฉบับที่ 4 เมษายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)
- ฉบับที่ 5 พฤษภาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤษภาคม)
- ฉบับที่ 6 มิถุนายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)
- ฉบับที่ 7 กรกฎาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กรกฎาคม)
- ฉบับที่ 8 สิงหาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)
- ฉบับที่ 9 กันยายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กันยายน)
- ฉบับที่ 10 ตุลาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)
- ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤศจิกายน)
- ฉบับที่ 12 ธันวาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

เกณฑ์การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) อย่างน้อย 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบข้อมูลของผู้เขียนบทความ เช่น ชื่อหรือประวัติการทำงาน และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review)

บทความที่ส่งมาขอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความของวารสาร และต้องให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้

ทรรศนะและความคิดเห็นของผู้เขียนบทความ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือทรรศนะความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

เจ้าของ

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

บกจ.พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

เลขที่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/index>

E-mail: journal1990jmsd@gmail.com

บรรณาธิการ

ดร.ธีรดนัย กัปโก

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา

ผศ.ดร.อุทัย สติมัน

ผศ.ดร.ภูมิภควัชร ภูมิพงศ์คชศร

ผศ.ดร.วินิจ ผาเจริญ

ผศ.ดร.ญาณกร โท้ประยูร

ผศ.ดร.โยตะ ชัยวรรณกุล

พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.

พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญโญ, ดร.

ดร.จิตาภา เรมมีศรีสุข

ดร.สมพงษ์ เกษานุช

ดร.รุ่งโรจน์ สรรสระบุญ

ดร.ธันยนันท์ จันทรทรงพล

ดร.จันทนา อุดม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

มหาวิทยาลัยสยาม

สถาบันรัชต์ภาคย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

รศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

รศ.ดร.ศิวัช ศรีโกคางกุล

รศ.ดร.พรชัย เจดามาน

รศ.ดร.โชติ บดีรัฐ

ผศ.ดร.กุลจิรา รักษนคร

ผศ.ดร.วิเชียร แสนมี

ผศ.ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง

ผศ.ดร.อภิญวัณน์ โพธิ์सान

ผศ.ดร.สมศักดิ์ จันทรผ่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ผศ.ดร.เสกสรรค์ สนวา
ผศ.ดร.ภูมิภควัธน์ ภูมิพงศ์คชสร
พระปลัดสมชาย ปโยโค,ดร.
พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญโญ,ดร.
ดร.เกษสุตา โภคานิตย์
ดร.สมพงษ์ เกษานุช
ดร.สมควร นามสีฐาน
ว่าที่ร้อยตรี ดร. สุริยะ หาญพิชัย
ดร.ภาณุวัฒน์ กิตติกรวรรณธ์ รัตนพิมลพลแสน
ดร.ลักขณา อินทร์บึง
ดร.ปรัชญา มีโนนทองมหาศาล
ดร.รัชดา ภัคดียิ่ง
ดร.กิตติพงษ์ พิพิธกุล
ดร.สาคร มหาหิงค์
ดร.อดิสร หนันคำจร

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นักวิชาการอิสระ
วิทยาลัยพิษณุพนธ์
นักวิชาการอิสระ

ผู้จัดการวารสาร

นางสาวนิรารรณ บุตรจันทร์

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

สารบัญ

บทความวิจัย

- ➔ การออกแบบและพัฒนาเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ สำหรับการปลูก 1
กระเทียมอินทรีย์
อนุชา ดีผาง และทองปาน ปรีวัตร
- ➔ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ 18
จตุรงค์ จิตติยพล และพงษ์ศักดิ์ ดรพินิจ
- ➔ การส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร 30
วิชุดา พิมลศรี, นารินทร์ สีระสาร และบำเพ็ญ เขียวหวาน
- ➔ ทศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ 44
บพิตรพิมุข จักรวรรดิ
หงษ์ศิริ ภัยโยติลกชัย และยุภาวรรณ ดวงอินตา
- ➔ การพัฒนาสื่อพหุภาษาจากวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ ของนักเรียน 62
ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดยะลา
อัญชริกา จันจุฬา, สกล สมจิตต์, เฟรดาว สุไลมาน และ นุรฮัสวานี บอดอ
- ➔ การศึกษาการใช้สารสนเทศของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 74
นครสวรรค์
อารีรัตน์ เอี่ยมสอาด และฉลอง ชาตुरुประชีวิน
- ➔ บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มสห 90
วิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
ศรินันท์ สนโครก และอุไร สุทธิแย้ม
- ➔ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 107
โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต
2
สาวิตรี กลิ่นธูป และอำนวย ทองโปร่ง
- ➔ การศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 124
ปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน (Project - based learning) ร่วมกับแนวคิด
ผลิตภาพ
นาตยา สาริโธ

- ➔ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก 139
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
บุญยาพร สนทนา, รุจิร ภู่อาร และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ
- ➔ บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาใน 156
จังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท
มนัสนันท์ สิทธิศักดิ์
- ➔ สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัด 170
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
สุธิดา ศิริสวัสดิ์, ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และรุจิร ภู่อาร
- ➔ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 186
26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
พิมพ์ชนก ศรีสุพรรณ, อำนวย ทองโปร่ง
- ➔ การพัฒนาทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้น 201
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบิร์ตดาเลิร์นนิ่ง
วรรณภา ภูไทย, อรพิน ศิริสัมพันธ์ และบำรุง ชำนาญเรือ
- ➔ การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ 216
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
ปาวรีย์ ขาวสมบูรณ์ และอำนวย ทองโปร่ง
- ➔ สมรรถนะของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 231
กรุงเทพมหานคร เขต 2
ศิรินทร์ ภูพิเศษศักดิ์ และศศิฤทธิ ศิลาฉาย
- ➔ วัฒนธรรมปรับตัวเพื่อไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 246
เขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
สุภาภรณ์ สีสุพรรณ และอจิราภรณ์ เพียรขุนทด
- ➔ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในสหวิทยา 265
เขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
ชญาภา ดวงมาลัย และรัตนา กาญจนพันธุ์
- ➔ การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ 278
การศึกษามัศึกษานนทบุรี
นพเก้า เสมาเพชร และอุไร สุทธิแย้ม

- ➔ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขต ศรีนครินทร์ 289
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2
พิมพ์พร สีขาว และรัตนา กาญจนพันธุ์
- ➔ การศึกษาสภาพและแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัย 306
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
นิมิต วงศ์อินพ้อ และสธิพร เขาวนชัย
- ➔ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 322
มัธยมศึกษาพิษณุโลกอุดรดิตถ์
ธนวัฒน์ กองแก้ว และนิคม นาคอ้าย
- ➔ การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกร ตำบล 334
เขาค่าย อำเภอเสวี จังหวัดชุมพร
สุนิสา ช่วยสุข, นารัตน์ สี่ระสาร และบำเพ็ญ เขียวหวาน
- ➔ ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู 353
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่
ธิดารัตน์ อินทรเสนี, ละมุล รอดขวัญ และมังกรแก้ว ธรรมศิลป์
- ➔ **LGBTQ should not be a Lecturer?: Thai Undergraduate Students' Attitudinal Assessment towards LGBTQ Lecturer in EFL Classroom** 371
Krishna Kosashunhanan, Atichat Rungswang, Aram Iamlaor, Sita Sittironnarit, Nikorn Teptong and Thanyapatra Soisuwan
- ➔ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสหวิทยาเขตปิยมิตร สำนักงาน 388
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี
จุฑามาศ กมล และสุภาวดี ลาภเจริญ
- ➔ การศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัด 404
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
รัตนาดี เทียงตรง และฉลอง ชาตรุประชีวิน
- ➔ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู 419
ในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวนลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2
สุพรรณษา แก้วสีหมอก
- ➔ **The Investigation of Customer Purchasing Decision of Herbal OTOP Products** 434
Nathaya Un-udom, Juthamat Wichapon, Thitiporn Namrung, Kawinthida Senarit, Kiattisak Hochin and Sutanyapohn Nurnchud

→ **The Process of Crossing Legitimacy Thresholds among Community of Practice** 441

Ao Chen

→ ความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการ ร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเชียงใน จังหวัด 457
อุบลราชธานี

มธุรส พลพวก และธรรมวิมล สุขเสริม

→ บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงาน 474
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ระวีวรรณ สุขเจริญ

→ ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 488
ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

สุขุมาล เจริญรัมย์ และกัลยมน อินทุสุต

บทความวิชาการ

→ บทบาทนาฏกรรมเพื่อนูไทต่อการนำเสนอภาพลักษณ์ของผ้าแพรวาในสังคมวัฒนธรรมรัฐ 508
ชาติไทย :กรณีศึกษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปี
หลวง

นฤทร์บดีรินทร์ สาลีพันธ์, สิริยาพร สาลีพันธ์ และพรสวรรค์ พรดอนก่อ

ภาคผนวก

521

การออกแบบและพัฒนาเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์
สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์
**The Design and Development of Soil Meter using Microcontroller
for Organic Garlic Farm**

อนุชา ดีผาง และ ทองปาน ปรีวัตร

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Anucha Deephang and Thongpan Pariwat

Northeastern University, Thailand

Corresponding Author, E-mail:pariawat@neu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานพัฒนานวัตกรรมทางการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อการออกแบบและพัฒนาเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์ 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์ เป็น การรูปแบบวิจัยโดยการทดลอง ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบและสร้างเครื่องวัดสภาพดินเพื่อวัดปริมาณธาตุอาหารหลัก ค่าความเป็นกรด-ด่าง และเปอร์เซ็นต์ความชื้นในดินด้วยการประยุกต์ใช้เซนเซอร์วัดการเปลี่ยนแปลงของประจุไฟฟ้าในดินที่เกิดจากระดับของแร่ธาตุในดินที่แตกต่างกัน แปลผลสัญญาณด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ WeMos D1 ESP8266 WIFI และแสดงค่าที่วัดได้ผ่านจอ LCD โดยได้นำผลการวัดไปเปรียบเทียบกับ เครื่องวัดที่ได้รับมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยีและนวัตกรรม จำนวน 5 คน และ 2) เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกกระเทียมอินทรีย์ จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) เครื่องวัดสภาพดิน 2) แบบประเมินประสิทธิภาพ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งาน เก็บข้อมูลโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ทดลองและประเมินประสิทธิภาพ และนำเครื่องวัดสภาพดินไปให้กลุ่มผู้ปลูกกระเทียมอินทรีย์ทดลองใช้งานกับ แปลงปลูกกระเทียมในพื้นที่จริง เป็นระยะเวลา 3 เดือน จากนั้นให้ประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งาน เครื่องมือวัดสภาพดิน สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัยนี้ ใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแปลผล ตามช่วงระดับคะแนน

ผลการวิจัยพบว่า เครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์สามารถวัดค่าปริมาณธาตุอาหารในดินได้อย่างถูกต้อง และสามารถวัดค่า (pH) และเปอร์เซ็นต์ความชื้นในดินได้ใกล้เคียงกับเครื่องวัดที่ได้มาตรฐาน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สำหรับผลการประเมินประสิทธิภาพการทำงานโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ประสิทธิภาพของระบบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้ปลูกกระเทียม พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ทั้งนี้จากการศึกษาวิจัยยังพบว่ากลุ่มเกษตรกรเปิดใจยอมรับต่อการนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการเกษตรและสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพผลผลิตและสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชนได้ตามเป้าหมายของคณะวิจัย

คำสำคัญ : เครื่องวัดสภาพดิน; การประยุกต์ใช้ไมโครคอนโทรลเลอร์; การออกแบบและพัฒนา

Abstracts

This research aims to develop agricultural innovations with the following objectives: 1) Designing and developing a microcontroller-based soil meter for organic garlic cultivation, 2) Evaluating the efficiency of a microcontroller-based soil meter for planting, 3) Evaluating user satisfaction of using a microcontroller-based soil meter for organic garlic cultivation. In this research, the researchers designed and built a soil meter to measure soil macronutrients and pH levels as well as a percentage of soil moisture by using the experimental method. A sensor was used to measure change in soil electrical charge caused by different levels of soil minerals and this measured signal was interpreted by the microcontroller, WeMos D1 ESP8266 WIFI, and displayed on LCD. The measurement can be improved by calibrating the measurement results with a standard soil meter. The sample groups of this research consisted of 2 groups which were specifically selected as follows: 1) 5 experts in technology and innovation, and 2) 50 organic garlic farmers. The tools used in this research are as follows: 1) a soil meter, 2) an efficiency evaluation form, and 3) a user satisfaction evaluation form. In the evaluation phase, the efficiency of the meter was evaluated by experts who collected the data, and the user satisfaction of the soil meter was evaluated by a group of organic garlic farmers who used the meter on the actual organic garlic planting area for 3 months. The statistical analysis used in this research was to find the mean and standard deviation to interpret the results according to the score range.

The results showed that the microcontroller-based soil meter for organic garlic cultivation can accurately measure the nutrient content in the soil. The acidity - alkalinity and the percentage of soil moisture were close to that of a standard soil meter, thus meeting objective no.1. As for the performance evaluation results by experts, it was found that the overall system performance was at a high level. The average was 4.00 and met objective no.2. The user satisfaction evaluation results of the organic garlic farmers group showed that the overall satisfaction was at a high level with an average of 4.36 and met objective no.3. The research study also found that farmers' groups are willing to accept the application of

agriculture technology, which can improve the quality of products and generate income for their families and communities according to the research team's goals.

Keywords: Soil fertility meter; Application of microcontroller; Design and Development

บทนำ

อาหารไทยส่วนใหญ่แล้วมักจะมีกระเทียมเป็นส่วนประกอบ ซึ่งถือว่ากระเทียมเป็นเครื่องเทศที่สำคัญในการปรุงอาหาร หรือใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับทำน้ำจิ้มต่างๆ เพื่อรับประทานในครัวเรือนหรือตามร้านอาหาร (ยุภาพร แหเลิศระกุล, 2561 : 26-33) จึงถือว่ากระเทียมเป็นในพืชเศรษฐกิจหนึ่งของไทย ที่มีพื้นที่เพาะปลูกทั่วประเทศกว่า 8 หมื่นไร่ แต่อย่างไรก็ตามจากการคาดการณ์ของเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เปิดเผยว่าการผลิตกระเทียมในปีเพาะปลูก 2562/2563 จะมีเนื้อที่เพาะปลูกลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากราคากระเทียมแห้งคละขายได้ลดลงจากปี 2561 และผลกระทบจากนำเข้ากระเทียมจีน ส่งผลให้เกษตรกรบางส่วนเปลี่ยนไปปลูกพืชผักที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เช่น ผักสวนครัว หอมแบ่ง หรือ มันแกว เป็นต้น (posttoday.com, 2019 : online) จากปัจจัยด้านราคาและคุณภาพของกระเทียม ทำให้เกษตรกรบางส่วนหันมาพัฒนาการปลูกเป็นกระเทียมอินทรีย์มากขึ้น ซึ่งทำให้กระเทียมคุณภาพดีขึ้น กลิ่นไม่ฉุน และสามารถเก็บไว้ได้นาน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562 : ออนไลน์) นอกจากนี้กระเทียมอินทรีย์ ยังเป็นพืชสมุนไพร ที่สามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ ยารักษาโรค ป้องกันมะเร็ง ลดระดับไขมัน ช่วยขับลม ลดน้ำตาลในเลือด และสารอันตรายที่ปนเปื้อนในเม็ดเลือด เป็นต้น (วีระพล แก้วก่า และ อภิชาติ ศรีชาติ, 2561 : 1-9) ซึ่งทำให้ผลผลิตจากกระเทียมอินทรีย์มีตลาดที่รองรับแน่นอนและมีราคาสูงกว่ากระเทียมเคมีทั่วไป เนื่องจากในปัจจุบันผู้บริโภคหันมาบริโภคสุขภาพ และต้องการผลผลิตทางการเกษตรในระบบเกษตรอินทรีย์กันมากขึ้น และยังมีสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกท. เป็นผู้สนับสนุนให้เกษตรกรปลูกสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อให้ได้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลอีกด้วย

การปลูกพืชให้มีผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเช่น ความสมบูรณ์ของดิน แร่ธาตุและสารอาหารที่พืชต้องการค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (pH) และความชื้นในดินที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช (รัฐศิลป์ รานอกภานุวัชร, 2561 : 65-73) สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์ก็เช่นเดียวกัน เกษตรกรจำเป็นต้องเตรียมดิน และความชื้น ให้เหมาะสมกับความต้องการของกระเทียม รวมถึงการควบคุมคุณภาพดินให้เหมาะสมในแต่ละช่วงอายุของการปลูก ตลอดจนการดูแลรักษากระเทียมตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้ได้ผลผลิตกระเทียมที่ดีและมีคุณภาพ แต่เนื่องด้วยเกษตรกรไม่สามารถวัดปริมาณแร่ธาตุในดิน หรือตรวจสอบค่า pH และ ความชื้นในดินที่เหมาะสมได้ ทำให้ไม่สามารถควบคุมปริมาณการให้ปุ๋ยและคุณภาพดินให้เหมาะสมตามช่วงอายุของกระเทียมอินทรีย์ได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาคือ ขนาดของหัวกระเทียมมีขนาดไม่สม่ำเสมอ เล็ก ใหญ่ แตกต่างกัน ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพต่ำ ขายได้ในราคาที่ถูกลง

นอกจากนี้เกษตรกรยังไม่สามารถควบคุมปริมาณการให้ปุ๋ยและน้ำที่เหมาะสมได้ ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูง ส่งผลให้การขายสินค้าได้กำไรน้อยลง ทั้งนี้ถ้าเกษตรกรต้องการวัดคุณภาพดิน จำเป็นจะต้องส่งตัวอย่างเข้าตรวจในห้องปฏิบัติการ ซึ่งใช้เวลานานและมีค่าใช้จ่ายสูง

ในปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบาย Thailand 4.0 เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยในการลดต้นทุนการผลิต รวมถึงการดำเนินการผลิตให้มีประสิทธิภาพ พืช (รัฐศิลป์ ราชานอกภาณุวัชร, 2561 : 65-73) สำหรับเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่ง (Internet of Things : IoT) คือการเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้มนุษย์สามารถสั่งการ และควบคุมการทำงานอุปกรณ์ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ (นิติคม อริยพิมพ์ และ อนุชา ดีผาง, 2564 : 128-137) ในส่วนภาคการเกษตรได้มีการนำเอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเกษตรกรมากยิ่งขึ้น เช่น การนำเอาเทคโนโลยี Internet of Thing (IoT) เข้ามาเสริมให้เกษตรกรสามารถปรับปรุงกระบวนการด้านการเกษตรในรูปแบบใหม่ มีความทันสมัย สู่การเป็น Smart Farmer โดยนำเอาระบบเทคโนโลยีอัจฉริยะ มาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตร เพื่อใช้สำหรับการควบคุมปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการปลูกพืช และลดปัญหาที่จะเกิดขึ้น (อุมาพร ป่อพิมาย และคณะ, 2563 : 63-78) ทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น และส่งผลให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีขึ้นและได้ราคาที่สูงขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการออกแบบและพัฒนาเครื่องวัดคุณภาพดิน สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับวัดคุณภาพดิน โดยสามารถวัดได้ 3 ค่า คือ ค่าธาตุอาหารในดิน (NPK) ค่าความเป็นกรด/ด่าง (pH) และค่าความชื้นในดิน ซึ่งค่าคุณภาพดินดังกล่าว เป็นข้อมูลที่เกษตรกรจำเป็นต้องทราบเพื่อที่จะ นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการควบคุมคุณภาพดินให้มีความเหมาะสมต่อความต้องการของกระเทียมอินทรีย์ในแต่ละช่วงอายุการปลูก ทำให้สามารถควบคุมปริมาณการให้ปุ๋ยให้เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป ทำให้ลดต้นทุนด้านการให้ปุ๋ยได้ นอกจากนี้ ยังสามารถควบคุมคุณภาพดินในแต่ละแปลงให้เท่ากัน ส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพที่สม่ำเสมอและขายได้ในราคาที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในด้านเกษตร และก้าวสู่การเป็น Smart Farmer ที่ความทันสมัย และรู้จักการทำเกษตรในเชิงประยุกต์กับเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อการออกแบบและพัฒนาเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในงานวิจัยนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (**purposive sampling**) โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

- 1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม จำนวน 5 คน
- 1.2 เกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมอินทรีย์จังหวัดหนองคายจำนวน 50 คน โดยเป็นเกษตรกรจากตำบลสร้างนางขาว อำเภอโพนพิสัย จำนวน 10 คน ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จำนวน 26 คน และตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จำนวน 14 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์ ที่ถูกออกแบบและพัฒนาขึ้น และผ่านการทดสอบการทำงาน ปรับค่า จนสามารถวัดค่า ค่าธาตุอาหารในดิน ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) และค่าความชื้นในดิน ประสิทธิภาพการทำงานด้วยเทียบเคียงกับเครื่องวัดมาตรฐาน ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 การวัดธาตุอาหารหลักและความเป็นกรด-ด่างของดิน

งานวิจัยนี้ประยุกต์ใช้ Soil NPK and pH Sensor ในการวัดธาตุอาหารหลักและความเป็นกรด-ด่างของดิน โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงของประจุไฟฟ้าระหว่างโพรบวัดที่ทำจากโลหะ 3 แท่ง เมื่อเสียบโพรบลงไปในดินจะเกิดแรงดันไฟฟ้าที่แตกต่างกันระหว่างโพรบซึ่งค่าแรงดันนี้จะขึ้นอยู่กับปริมาณธาตุอาหารหลักในดิน โดยมีการแปลผลเป็นเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. Too little หมายถึง ไนโตรเจน น้อยกว่า 50 PPM, ฟอสฟอรัส น้อยกว่า 4 PPM และโปแตสเซียม น้อยกว่า 50 PPM

2. Ideal หมายถึง ไนโตรเจน 50 - 200 PPM, ฟอสฟอรัส 4 - 14 PPM และ โพแทสเซียม 50 - 200 PPM

3. Too much หมายถึง ไนโตรเจน มากกว่า 200 PPM, ฟอสฟอรัส มากกว่า 14 PPM และ โพแทสเซียม มากกว่า 200 PPM (h2otester.com, 2018 : online)

ในส่วนของการวัดความเป็นกรด-ด่างหรือค่า pH ของดินนั้น มีช่วงการวัด 0 – 9 (ALKALINE - ACIDIC) ค่า pH ของดินที่เหมาะสมในประเทศไทย คือ 6 – 7 (มากกว่า 7 ดินเป็นด่าง , น้อยกว่า 6 ดินเป็นกรด) **Soil NPK and pH Sensor** ทำการวัดค่าได้ทีละโหมดด้วยสวิตช์เลื่อน (ดูภาพประกอบแผนภาพที่ 3) ดังนั้นในการออกแบบจึงเลือกใช้เทคนิคการสลับโหมดการวัดด้วยรีเลย์ ในส่วนค่าที่วัดนี้อยู่ในรูปสัญญาณอนาล็อกจะถูกส่งเข้าไปยังขานาล็อกอินพุตของไมโครคอนโทรลเลอร์แล้วแปลงเป็นสัญญาณดิจิทัลขนาด 10 บิต ซึ่งจะให้ค่าตัวเลขในฐานะสิบตั้งแต่ 0 – 1023 นำค่าที่วัดได้นี้มาเปรียบเทียบกับเครื่องมือวัดมาตรฐานเพื่อให้ได้ค่าที่ถูกต้องที่สุด

แผนภาพที่ 1 Soil NPK and pH Sensor

แหล่งที่มา : <https://www.lazada.co.th/products/2in1-npk-ph-soil-ph-meter-and-fertility-tester-i608822836.html>

2.1.2 การวัดความชื้นของดิน

การวัดความชื้นในดินงานวิจัยนี้เลือกใช้ Soil Moisture Sensor Module (ดูภาพประกอบแผนภาพที่ 4) โดยมีหลักการทำงานคือ การวัดการเปลี่ยนแปลงของค่าความนำไฟฟ้าระหว่างโพรบโลหะ 2 แท่ง ที่เสียบลงไปดิน ดินที่มีความชื้นจะนำไฟฟ้าได้มากกว่าดินที่แห้ง (S. N. Shylaja and M. B. Veena.,2017 : online) ยิ่งชื้นมากก็จะยิ่งนำไฟฟ้าได้มาก ค่าสัญญาณอนาล็อกนี้จะถูกส่งไปประมวลผลในไมโครคอนโทรลเลอร์เช่นเดียวกันกับค่าที่มาจาก **Soil NPK and pH Sensor**

แผนภาพที่ 2 Soil Moisture Sensor Module

แหล่งที่มา <https://www.arduino4.com/product/726/soil-moisture-sensor-module> -เซ็นเซอร์
เซ็นเซอร์ความชื้นในดินทนต่อการกัดกร่อน สายยาว-1-2-เมตร

2.1.3 WeMos D1 ESP8266 WIFI

สำหรับประมวลผลและควบคุมการทำงานของเครื่องวัดความสภาพดิน งานวิจัยนี้เลือกใช้บอร์ด WeMos D1 ESP8266 WIFI ซึ่งเป็นบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ที่นำเอา **Arduino UNO R3** กับ **ESP8266 WIFI** มารวมกันในบอร์ดเดียว (ดูภาพประกอบ แผนภาพที่ 5) เป็นไมโครคอนโทรลเลอร์ราคาประหยัดที่เต็มไปด้วยประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาต่อให้เชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ดูข้อมูลการวัดค่าต่างบนสมาร์ตโฟนได้อีกด้วย มีการนำมาประยุกต์ใช้สร้างระบบติดตามธาตุอาหารในดินเพื่อสร้างคลังข้อมูล (Salvi Saurabh., et al, 2021 : 66) เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการและช่วยในการตัดสินใจของเกษตรกร

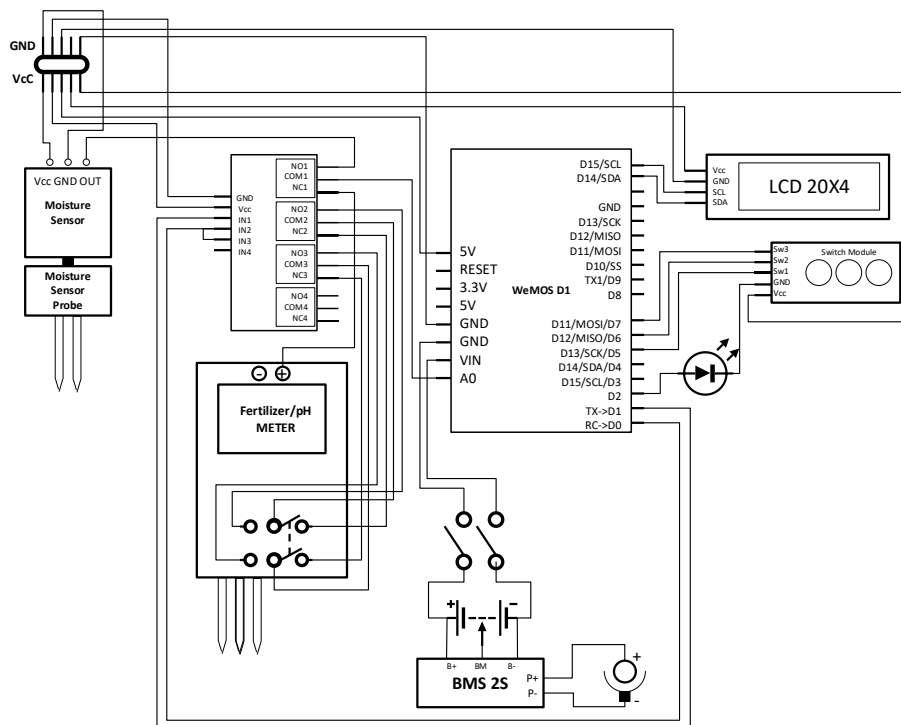
แผนภาพที่ 3 WeMos D1 ESP8266 WIFI

แหล่งที่มา : <https://www.arduino4.com/product/107/wemos-d1-r2-v2-1-0-wifi>

ส่วนของโปรแกรมหลักเริ่มจากการวัดค่าความชื้นและค่าธาตุอาหารหลัก NPK หน่วงเวลา 1 นาที เพื่อให้ประจุไฟฟ้าภายในดินมีการถ่ายเทระหว่างโพรบวัดจนคงที่เพื่อให้ได้ค่าที่แม่นยำที่สุด เมื่อครบเวลาสั่งให้บันทึกค่า NPK และ ค่าความชื้น จากนั้นรีเลย์ทำงานทำการสลับโพรบการวัดจาก NPK เป็น pH หน่วงเวลา 1 นาที เมื่อครบเวลาสั่งให้บันทึกค่า pH พร้อมกับแสดงค่า NPK, pH และความชื้นในดินด้วยจอแสดงผล LCD

2.1.4 ส่วนวงจรรวม

วงจรเครื่องวัดความสภาพดินเป็นดัง แผนภาพที่ 6 ประกอบด้วยส่วนสำคัญได้แก่ บอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ WeMos D1 ESP8266 WIFI ที่ใช้สำหรับประมวลผลและควบคุมการทำงาน โดยรับค่าปริมาณธาตุอาหารหลัก ค่าความเป็นกรด-ด่างและค่าความชื้นในดินจากเซ็นเซอร์ในรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงระดับแรงดันไฟฟ้า ประมวลผลและแปลออกมาเป็นค่าความเหมาะสมของดิน 3 ระดับ คือ Too little หมายถึง มีธาตุอาหารน้อย Ideal หมายถึง มีธาตุอาหารเหมาะสม และ Too much หมายถึง มีธาตุอาหารมากเกินไป สำหรับค่าความเป็นกรด-ด่าง แสดงด้วยระดับ pH 0 – 9 และความชื้นในดินแสดงในรูปแบบเปอร์เซ็นต์ความชื้น 0 – 100 % สลับการวัดค่าแต่ละตัวด้วยโมดูลรีเลย์ การแสดงผลทั้ง 3 ค่านี้ใช้จอ LCD ขนาด 20X4 ส่งค่าข้อมูลแบบอนุกรมผ่านขา SCL และ SDA แหล่งพลังงานใช้แบตเตอรี่ลิเทียมไอออน 4.2 โวลต์ 2 เซลล์ มี BMS ควบคุมสมดุลเซลล์ในการอัดประจุ ใช้งานต่อเนื่องได้ประมาณ 8 ชั่วโมงต่อการอัดประจุ 1 ครั้ง

แผนภาพที่ 4 วงจรเครื่องวัดความสมบูรณ์ของดิน

2.2 แบบประเมินประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์ ซึ่งใช้สำหรับประเมินประสิทธิภาพของการทำงานของเครื่องวัดสภาพดินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์ ซึ่งใช้สำหรับประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานเครื่องวัดสภาพดินโดยกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมอินทรีย์ จำนวน 50 คน

สำหรับการออกแบบเครื่องมือสำหรับประเมินประสิทธิภาพการทำงานและประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานเครื่องวัดสภาพดิน คณะผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและวัดคุณภาพของเครื่องมือดังต่อไปนี้ 1) ค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบประเมินให้ครอบคลุมต่อการประเมินประสิทธิภาพและการประเมินความพึงพอใจการใช้งานเครื่องวัดสภาพดิน 3) นำแบบประเมินที่ผ่านการสร้างและออกแบบแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องจำนวน 3 ท่าน ตามกระบวนการของ **(IOC : Index of item-objective congruence)** 4) ปรับแก้แบบประเมินตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 5) จัดพิมพ์แบบประเมิน เพื่อใช้สำหรับการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป

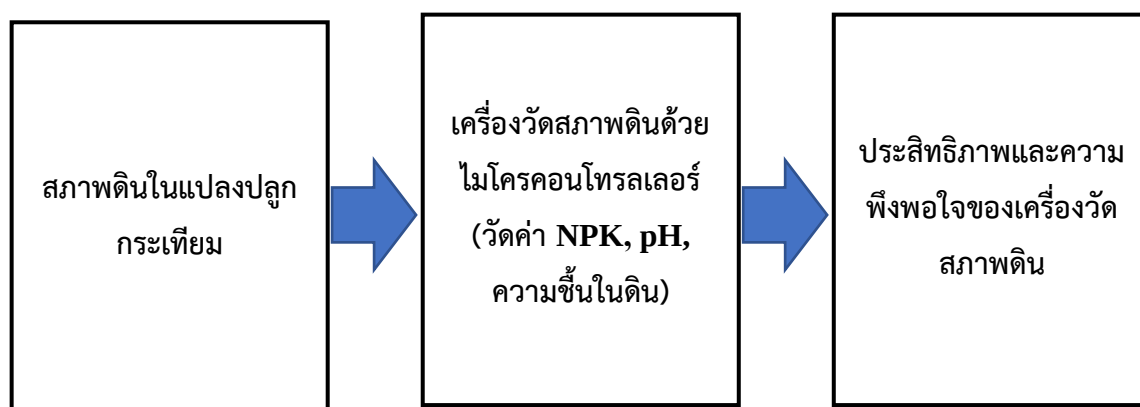
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้นำเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ ไปทดสอบการใช้งานกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน จากนั้นใช้แบบสอบถามการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องวัดสภาพดิน เพื่อประเมินประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องวัด สำหรับการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานเครื่องวัดสภาพดิน คณะผู้วิจัยได้นำเครื่องวัดสภาพดินจำนวน 50 เครื่อง ไปให้กับกลุ่มผู้ปลูกกระเทียมอินทรีย์ในพื้นที่ ต.เฝ้าไร่ อ.เฝ้าไร่ และ ต.สร้างนางขาว อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย จำนวน 50 ราย เพื่อทดสอบการใช้งานเป็นเวลา 3 เดือน หลังจากนั้นใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับกาประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานเครื่องวัดสภาพดิน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากได้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบประเมินออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) การประเมินประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องวัดสภาพดิน และ 2) การประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานเครื่องวัดสภาพดิน โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (**Mean**) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**Standard Deviation**)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

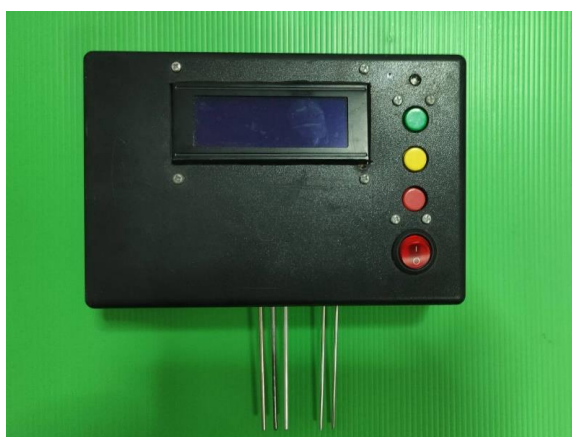

แผนภาพที่ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลจากการออกแบบและสร้างเครื่องวัดสภาพดิน

ผลจากการออกแบบและสร้างเครื่องวัดสภาพดินได้เครื่องต้นแบบเป็นดังแผนภาพที่ 7 ในการทดสอบความสมบูรณ์ของดินทำโดยใช้ตัวอย่างดิน 3 ประเภท ได้แก่ ดินร่วนปนทรายแทนดินประเภทธาตุอาหารน้อย ดินผสมปุ๋ยแทนดินที่มีธาตุอาหารเหมาะสม และดินผสมปุ๋ยปริมาณมากแทนดินที่มีธาตุอาหารมากเกินไป ผลการทดสอบพบว่าเครื่องสามารถบอกสภาพดินทั้ง 3 ประเภทได้อย่างถูกต้อง

แผนภาพที่ 6 เครื่องวัดความสมบูรณ์ของดิน

สำหรับการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าการวัด pH และความชื้นในดิน ด้วยเครื่อง Soil Tester รุ่น DM-15 ยี่ห้อ TAKEMURA (ดูภาพประกอบ แผนภาพที่ 8) ผลที่ได้ ค่า pH และความชื้นในดินที่วัดได้มีความใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าเครื่องสามารถใช้วัดค่าได้จริงตามที่ได้ออกแบบไว้

แผนภาพที่ 7 การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าการวัดสภาพดิน

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพการทำงาน

จากการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องวัดสภาพดินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้วยแบบประเมินที่มีเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินแบบมาตราส่วน 5 ระดับ และแบบตอบคำถามปลายเปิดเป็นเครื่องมือ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพการทำงาน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
1. ส่วนวัดและแสดงค่าธาตุอาหารหลักในดิน	3.60	0.57	มาก
2. ส่วนวัดและแสดงค่าความชื้นในดิน	3.80	0.44	มาก
3. ส่วนวัดระดับพลังงานของเครื่อง	3.60	0.54	มาก
4. ระยะเวลาในการใช้งานต่อครั้ง	4.00	0.00	มาก
5. ประสิทธิภาพการทำงาน	3.80	0.44	มาก
6. ความง่ายในการใช้งาน	5.00	0.00	มากที่สุด

7.ความมีประโยชน์ของเครื่อง	5.00	0.00	มากที่สุด
8.การวางตำแหน่งอุปกรณ์เซ็นเซอร์มีความเหมาะสม	3.60	0.54	มาก
9.สวยงามความทนทาน	3.20	0.44	ปานกลาง
10.ความปลอดภัยในการใช้งาน	4.40	0.54	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.00	0.35	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าการประเมินประสิทธิภาพของเครื่องวัด ด้านความง่ายในการใช้งานและความมีประโยชน์ของเครื่อง มีประสิทธิภาพสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือความปลอดภัยในการใช้งานมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ลำดับถัดมาคือประสิทธิภาพด้านระยะเวลาในการใช้งานต่อครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องวัด และ ส่วนวัดและแสดงค่าความชื้นในดิน มีระดับประสิทธิภาพมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ลำดับรองสุดท้ายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ประกอบด้วย ส่วนวัดและแสดงค่าธาตุอาหารหลักในดิน ส่วนวัดระดับพลังงานของเครื่อง และ การวางตำแหน่งอุปกรณ์เซ็นเซอร์มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ลำดับสุดท้ายคือด้านสวยงามความทนทาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 อยู่ในระดับปานกลาง ผลการประเมินประสิทธิภาพของเครื่องวัดในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งาน

งานวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสร้างนวัตกรรมสนับสนุนการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ได้มีการนำเครื่องวัดสภาพดินนี้ไปทดลองใช้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมอินทรีย์ จังหวัดหนองคายจำนวน 50 คน ในส่วนของการใช้งานเครื่อง จากการสอบถามและการสังเกตขณะใช้งาน (ดูภาพประกอบ แผนภาพที่ 9) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้การใช้งานได้อย่างรวดเร็ว ในการทดสอบการทำงาน พบว่าเครื่องวัดสภาพดินสามารถช่วยให้เกษตรกรทราบถึงระดับความอุดมสมบูรณ์ของดินในแปลงปลูกของตนเอง ทำให้สามารถวางแผนในการบำรุงดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

แผนภาพที่ 8 การทดสอบการทำงานของเครื่องวัดสภาพดิน

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความพึงพอใจแบบมาตราส่วน 5 ระดับ เป็นเครื่องมือ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแบบประเมินตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน สำหรับการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 50 คน โดยได้นำเครื่องวัดสภาพดินไปทดลองงานกับประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 เดือน ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานเครื่องวัดสภาพดิน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้ใช้งาน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
1.ความเหมาะสมสวยงามของตัวเครื่อง	3.25	0.97	ปานกลาง
2.ความแข็งแรงทนทาน	4.13	0.53	มาก
3.ความสะดวกและความง่ายในการใช้งาน	4.82	0.40	มากที่สุด
4.ความพึงพอใจในประสิทธิภาพการทำงาน	4.26	0.36	มาก
5.ความปลอดภัยในการใช้งาน	4.87	0.38	มากที่สุด
6.ความมีประโยชน์ของเครื่อง	4.98	0.16	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.36	0.46	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อเครื่องวัดด้านความมีประโยชน์ของเครื่องมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.98 อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือด้านความปลอดภัยในการใช้งาน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 ความพึงพอใจในลำดับถัดไปคือด้านความสะดวกและความง่ายในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับความพึงพอใจที่มีระดับมาก ประกอบด้วย ด้านความพึงพอใจในประสิทธิภาพการทำงาน และความแข็งแรงทนทาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 และ 4.12 ตามลำดับ สำหรับด้านความเหมาะสมสวยงามของตัวเครื่อง มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุดเท่ากับ 3.25 อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การออกแบบและพัฒนาเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า เครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สามารถวัดความสมบูรณ์ของดินทั้ง 3 ประเภทได้อย่างถูกต้อง ประกอบด้วย เมื่อนำไปวัดกับดินร่วนปนทรายเครื่องวัดสามารถแสดงค่าดินที่มีธาตุอาหารน้อย เมื่อวัดกับดินผสมปุ๋ยสามารถแสดงค่าดินที่มีธาตุอาหารเหมาะสม และเมื่อวัดกับดินผสมปุ๋ยปริมาณมากสามารถแสดงค่าดินที่มีธาตุอาหารมากเกินไป นอกจากนี้ เครื่องวัดสภาพดินยังสามารถวัดค่าความเป็นกรด/ด่าง(pH) และค่าความชื้นในดินได้ใกล้เคียงกับเครื่องวัดมาตรฐาน ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดเอาไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สิทธิโชค พรหมพิทักษ์ และคณะ (2564 : 60-72) ในการศึกษาระบบแจ้งเตือนสถานะแวดล้อมทางการเกษตรด้วยเทคโนโลยี **Internet of Things** ในสวนมะม่วง ซึ่งพบว่าการใช้เซนเซอร์เพื่อวัดสภาพแวดล้อมทางการเกษตรเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ไมโครคอนโทรลเลอร์ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง สามารถส่งข้อมูลต่างๆผ่านระบบได้อย่างถูกต้อง และแจ้งเตือนไปยังอุปกรณ์เคลื่อนที่ได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การประเมินประสิทธิภาพเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าเครื่องวัดสภาพดินสามารถทำงานได้เป็นอย่างดี โดยสามารถวัดค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดจำนวน 2 ข้อ คือ ด้านความง่ายในการใช้งาน และด้านความมีประโยชน์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5 คะแนน สำหรับด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ด้านความสวยงามทนทาน 3.20 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง และมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนของรูปร่างของตัวเครื่องที่ยังดูไม่สวยงาม และขนาดของตัวเครื่องควรมีขนาดเล็กกระทัดรัด โดยสรุปมีคะแนนเฉลี่ยด้านประสิทธิภาพการทำงานเท่ากับ 4.00 คะแนน อยู่ในระดับมาก

3. การประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานเครื่องวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ด้านความมีประโยชน์ของเครื่องมีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.98 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือด้านความปลอดภัยในการใช้งานอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.87 คะแนน ลำดับถัดมาคือ ด้านความสะดวกและความง่ายในการใช้งาน ได้ 4.82 คะแนน อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีคะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านความเหมาะสมสวยงามของตัวเครื่อง ได้ 3.25 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามภาพรวมของคะแนนความพึงพอใจโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 4.36 คะแนน

จากผลการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การและพัฒนาระบบวัดสภาพดินด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ สำหรับการปลูกกระเทียมอินทรีย์ ส่งผลให้ผู้ปลูกกระเทียมอินทรีย์มีความรู้ความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเพาะปลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พงศพิงศ์ เพ็งศิริ และคณะ (2564 : 185-198) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมาร์ทฟาร์ม มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างทักษะอาชีพเกษตรกรสวนครัวของผู้รับผลกระทบจากโรคโควิด-19 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมาร์ทฟาร์มมาประยุกต์ใช้ในการเกษตร ทำให้เกษตรกรสามารถสร้างรายได้ในอาชีพเกษตรกรรมในรูปแบบเกษตรครัวเรือน ได้ฝึกสวนครัวปลอดภัย เสริมสร้างสังคมที่สามารถพึ่งตนเองได้ นอกจากนี้เกษตรกรยังสามารถต่อยอดการทำเกษตรแบบผสมผสาน เข้าใจในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่ไม่ปกติได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ อินทร์ อินอุ่นโชติ และคณะ (2563 : 13-22) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสู่การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ยั่งยืน ด้วยสมาร์ทฟาร์มเมอร์ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการใช้เทคโนโลยีสู่การเป็นผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก นั้นหมายถึงเกษตรกรยอมรับต่อการนำเอาเทคโนโลยีเพื่อมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเกษตรมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจของเครื่องวัดสภาพดิน ผู้ประเมินมีข้อเสนอแนะ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งนี้ ควรจัดทำอุปกรณ์วัดสภาพดินให้มีความแข็งแรง ทนทาน สามารถใช้งานได้ในทุกสภาพแวดล้อม เช่น ฝนตก ฝน และทนต่อการเคลื่อนย้าย และมีความสวยงาม
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรพัฒนาตัวเครื่องให้สามารถทำงานร่วมกับแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ และส่งข้อมูลเพื่อบันทึกลงในระบบฐานข้อมูล สามารถบริหารจัดการแปลงปลูกได้ และเพิ่มคำแนะนำในการบำรุงดินสำหรับพืชแต่ละชนิด รวมไปถึงการแจ้งเตือนเมื่อถึงเวลาต้องตรวจวัดค่าต่างๆ ของแปลงปลูกผ่านทางแอปพลิเคชัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับเกษตรกรหรือผู้ที่นำเครื่องไปใช้งานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นิติคม อริยพิมพ์ และ อนุชา ดีผาง. (2564). อุปกรณ์ควบคุมการทำงานมิเตอร์ไฟฟ้าผ่านแอปพลิเคชัน. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา*. 5 (1), 128-136.
- พฤตพงศ์ เพ็งศิริ พลปชา มณรัตน์ชัย และทักษิณา คงสมลาภ. (2564). การพัฒนาทักษะอาชีพเกษตรสวนครัวของผู้ได้รับผลกระทบจากโรคโควิด-19 ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมาร์ตฟาร์ม. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*. 18 (2), 185-198.
- รัฐศิลป์ รานอกภาณุวัชร. (2561). ระบบให้บริการผ่านกลุ่มแชตสำหรับการตรวจวัดและการให้น้ำพืชอัตโนมัติตามค่าความชื้นในดิน. *วารสารวิทยาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ*. 8 (2), 65-73
- วีระพล แก้วก่า และ อภิชาติ ศรีชาติ. (2561). การพัฒนาเครื่องปลูกเปลือกกล้วยกระเทียมด้วยแรงดันลมแบบหมุนเวียน. *วารสารวิศวกรรมฟาร์มและเทคโนโลยีการควบคุมอัตโนมัติ*, 4(1), 1-9.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562). สศก. เผยผลศึกษาความต้องการกระเทียมไทย-จีน ผ่านมุมมองผู้ประกอบการภาคเหนือ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2565. แหล่งที่มา: <https://www.oae.go.th/view/1/รายละเอียดข่าว/ข่าว สศก./31675/TH-TH>
- สิทธิโชค พรรคพิทักษ์ อรรครุช แก้วสีขาว และธนาพล ตรีสกุล. (2564). การพัฒนาระบบแจ้งเตือนสถานะแวดล้อมทางการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่งกรณีศึกษาสวนมะม่วง. *วารสารวิชาการ “การจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม”*. 8 (1), 60-72.
- ยุภาพร แผลเลิศระกูล. (2561). การศึกษาปัจจัยเบื้องต้นในการสร้างเครื่องปลูกเปลือกกระเทียมอย่างง่าย. *วารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง*. 2 (1), 26-33
- อินทร์ อินอุ้นโชติ อัจฉราภรณ์ จุฑาผาด เกรียงไกร กันแก้ว เกษศิริรินทร์ ภิญญาคง พรรณภา สังฆะมณี อุณดาพร มูลเพ็ญ และสุธาสินี วังคะฮาด. (2563). การพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงาน ท้องถิ่นสมาร์ตฟาร์มเมอร์ (Smart Farmers) ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0)สู่การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ยั่งยืน ในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*. 14 (3), 13-22.
- อุมาพร บ่อพิมาย นิคม ลนขุนทด อัสภา วรณกายนต์ และเที่ยงธรรม สิทธิจันทเสน.(2563).ระบบเทคโนโลยีอัจฉริยะเกษตรอินทรีย์. *วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์*. 7 (11), 63-78.
- h2otester.com. (2018). การใช้งานเครื่องวัดค่าปุ๋ยและพีเอชดิน 2in1. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2565. แหล่งที่มา : <http://www.h2otester.com/article/12/การใช้งานเครื่องวัดค่าปุ๋ยและพีเอชดิน 2in1>.

- Posttoday.com. (2019). คาดผลผลิตกระเทียม ปี63 รวมกว่า 8.5 หมื่นตัน เตรียมทยอยออกสู่ตลาดปลายปีนี้. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2565. แหล่งที่มา: <https://www.posttoday.com/economy/news/605836>.
- Salvi Saurabh., et al, (2021). *Soil Monitoring and Recommendation System*. Proceedings of the 4th International Conference on Advances in Science & Technology (ICAST2021). May 7, 2021. India: K J Somaiya Institute of Engineering and Information Technology
- S. N. Shylaja and M. B. Veena. (2017). Real-time monitoring of soil nutrient analysis using WSN. *Online*. Retrieved April 20, 2022. from : <https://ieeexplore.ieee.org/document/8390018>

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์

Development of information systems for organic garlic harvesting

จตุรงค์ จิตติยพล และ พงษ์ศักดิ์ ดรพินิจ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Jaturong Chitiyaphol and Pongsuk Dornpinij

Northeastern University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: pongsuk.dor@neu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ ของกลุ่มกระเทียมคำแก้ว จังหวัดหนองคาย โดยในการพัฒนาในครั้งนี้ได้นำแนวคิดหลักวงจรชีวิตการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle) มาเป็นกรอบแนวทางวิจัย ผู้วิจัยพัฒนาระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows 10 ในรูปแบบโปรแกรมประยุกต์บนเว็บ เครื่องมือที่ใช้เขียนโปรแกรมคือ Microsoft Visual Studio Code และภาษาที่ใช้ในการพัฒนาคือ ภาษา PHP ใช้ MySQL เป็นระบบฐานข้อมูล ประมวลผลผ่านโปรแกรมให้บริการเว็บด้วยโปรแกรม Apache Web Server

ผลวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ มีการรวบรวมความต้องการจากผู้ใช้งานจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 55 ราย ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้วทำการถอดประเด็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลตั้งต้นในการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ เพื่อมาทำการวิเคราะห์และออกแบบรวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ จากนั้นจึงทำการพัฒนาระบบ ซึ่งอยู่ในรูปแบบของเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อให้สามารถใช้งานได้หลากหลายอุปกรณ์ 2) ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านความเหมาะสมด้านฟังก์ชันการทำงานของระบบ และความเหมาะสมด้านผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความเหมาะสมด้านการใช้งานของระบบ ด้านความปลอดภัยของระบบ และด้านความเหมาะสมคู่มือการใช้งานระบบ ตามลำดับ โดยภาพรวมระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ สามารถนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศ; กระเทียมอินทรีย์; การพัฒนาระบบ

Abstracts

The purpose of this research was to develop and evaluate the efficiency of an information system for organic garlic harvest. of Khamkaew Garlic Group Nong Khai Province In this development, the concept of the System Development Life Cycle was applied as a research framework. The researcher developed on Microsoft Windows 10 operating system as a web application. The programming tool is Microsoft Visual Studio Code and the development language is PHP language using MySQL as a database system. They were processed through a web service program with the Apache Web Server program.

The results showed that 1) the development of information systems for organic garlic harvest User demand was gathered from 55 audience interviews with structured interviews. Then extract the data from the interview to use as the starting data in designing and developing information systems for organic garlic harvest. to analyze and design including feasibility studies then develop the system which is in the form of a web application so that it can be used on a variety of devices 2) Efficiency of information systems for organic garlic harvesting at the highest level in terms of suitability in system functionality and the suitability of the results obtained from the system have the highest average followed by the suitability of the use of the system System Security and the suitability of the system manual, respectively. Overall, the information system for organic garlic harvesting can be used effectively

Keywords: Information Systems; Organic Garlic; System Development

บทนำ

กระเทียมเป็นหนึ่งในพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่เพาะปลูกทั่วประเทศกว่า 8 หมื่นไร่ โดยราคากระเทียมแห้งเฉลี่ย ปี 2562 อยู่ที่ 36.44 บาท/กก. และราคากระเทียมสดเฉลี่ยปี 2562 อยู่ที่ 8.11 บาท/กก. อย่างไรก็ตามจากการคาดการณ์ของเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เผยถึงผลพยากรณ์การผลิตกระเทียม ปี 2563 หรือ ปีเพาะปลูก 2562/2563 คาดว่ามีเนื้อที่เพาะปลูก รวมทั้งประเทศ 80,254 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 80,183 ไร่ ผลผลิตรวม 85,285 ตัน ผลผลิตต่อเนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,064 กก./ไร่ โดยเนื้อที่เพาะปลูก คาดว่าลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากราคากระเทียมแห้งเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ลดลงจากปี 2561 จึงส่งผลให้เกษตรกรบางกลุ่มปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เช่น พืชผัก หอมแบ่ง มันแกว เป็นต้น อย่างไรก็ตามจากสภาพภูมิอากาศหนาวเย็น มีน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโต และไม่มีฝนช่วงใกล้เก็บเกี่ยว จะส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตทั้งประเทศเพิ่มขึ้นแต่ไม่มากนักประเด็นปัญหาหนึ่งที่พบคือในการวางแผนการปลูกในแต่ละฤดูกาลเกษตรกรไม่มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในเรื่องปริมาณผลผลิตที่ปลูกได้ในแต่ละปีเนื่องจากไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบส่งผลให้มีการปลูกที่น้อยหรือมากเกินไปซึ่งส่งผลกระทบต่อต้นทุนในการเพาะปลูก

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ เพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์เพื่อใช้เป็นแหล่งเก็บข้อมูลและนำข้อมูลที่จัดเก็บในระบบบริหารจัดการการเก็บเกี่ยวกระเทียมอินทรีย์ประมวลผลเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการวางแผนเพิ่มหรือลดพื้นที่ในการเพาะปลูกกระเทียมอินทรีย์ ซึ่งในการพัฒนานั้นจะทำการพัฒนาโดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์และออกแบบระบบโดยใช้ MySQL เป็นฐานข้อมูลในส่วนการแสดงผลจะพัฒนาโดยใช้ Bootstrap framework, CSS และ ภาษา PHP เพื่อให้สามารถบันทึกข้อมูลและแสดงผลผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านการใช้กระดาษและลดการสูญหายของข้อมูลโดยข้อมูลในระบบสามารถนำมาประกอบการตัดสินใจได้ในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาผู้วิจัยได้มีการรวบรวมความต้องการจากผู้ใช้งาน เพื่อมาทำการวิเคราะห์และออกแบบ รวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ จากนั้นจึงทำการพัฒนาระบบ ซึ่งอยู่ในรูปแบบของเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อให้สามารถใช้งานได้หลากหลายอุปกรณ์ ดังนั้นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินงาน ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้มีประสบการณ์ในการออกแบบและพัฒนาระบบและด้านการพัฒนา

ระบบสารสนเทศ จำนวน 5 คน เลือกรุ่นตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ ต้องมีประสบการณ์ในงานด้านเทคโนโลยีไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.1.2 ผู้ใช้งาน คือ กลุ่มผู้ปลูกกระเทียมอินทรีย์คำแก้ว จ.หนองคาย กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ทำการสุ่มจากกลุ่มเป้าหมายในแบบเจาะจง (Purpose Sampling Group) ประกอบด้วย กลุ่มกลุ่มผู้ปลูกกระเทียมอินทรีย์คำแก้ว จ.หนองคายมีทั้งสิ้น 55 ราย จาก 3 ตำบล คือ 1)ต.อุดมพร อ.เฝ้าไร่ จ.หนองคาย 2)ต.เฝ้าไร่ อ.เฝ้าไร่ จ.หนองคาย 3)ต.สร้างนางขาว อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

-ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 55 ราย ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้วทำการถอดประเด็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลตั้งต้นในการออกแบบและพัฒนาระบบบริหารจัดการการเก็บเกี่ยวกระทียมอินทรีย์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 55 ราย ทำการถอดประเด็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และประมวลผลข้อมูลที่เก็บมาเพื่อมาวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการของระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระทียมอินทรีย์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจ นำค่าที่ได้ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อใช้ในการแปลความหมาย โดยพิจารณาและกำหนดความหมายตามขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (John W. Best, 1981 : 75) รายละเอียดช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 คือ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 คือ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.51 คือ ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 คือ ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 คือ ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) ดำเนินการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หมายเลขสำคัญโครงการวิจัย HE-RDI-NRRU.067/2565 เรียบร้อย

2) ลงพื้นที่เพื่อติดต่อประสานงานกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย (ส.ป.ก. หนองคาย) เพื่อเข้าพื้นที่ในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 55 ราย

3) ประชุมร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อถอดประเด็นในการวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการของระบบบริหารจัดการการเก็บเกี่ยวกระทียมอินทรีย์ตามกระบวนการวงจรชีวิตการพัฒนาแบบ (System Development Life Cycle)

4) พัฒนาระบบบริหารจัดการการเก็บเกี่ยวกระทียมอินทรีย์

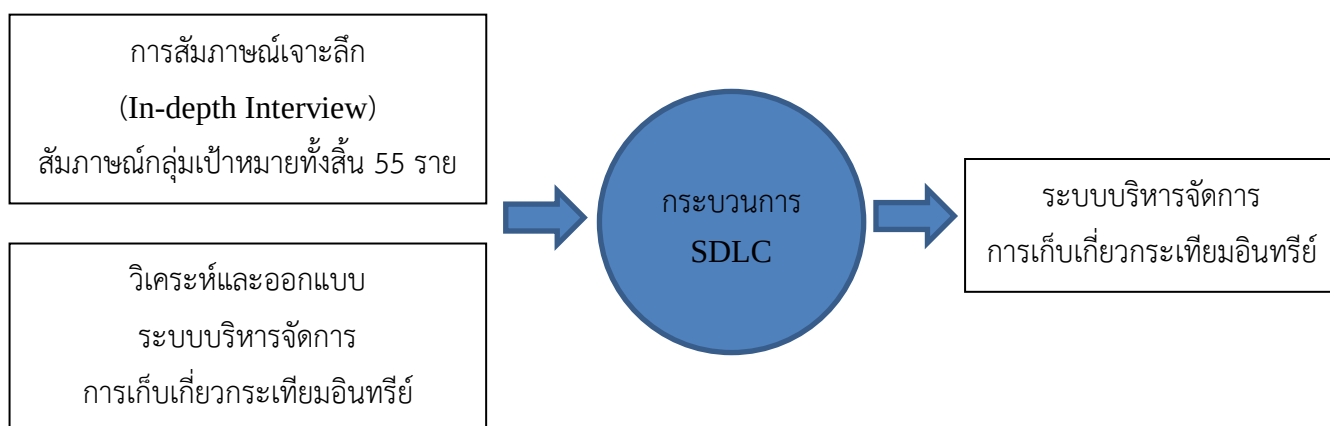
5) จัดอบรมการใช้งานระบบ

6) ติดตามประเมินผล

7) ประเมินผลเพื่อจัดทำสรุป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบริหารจัดการการเก็บเกี่ยวกระเทียมอินทรีย์ มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

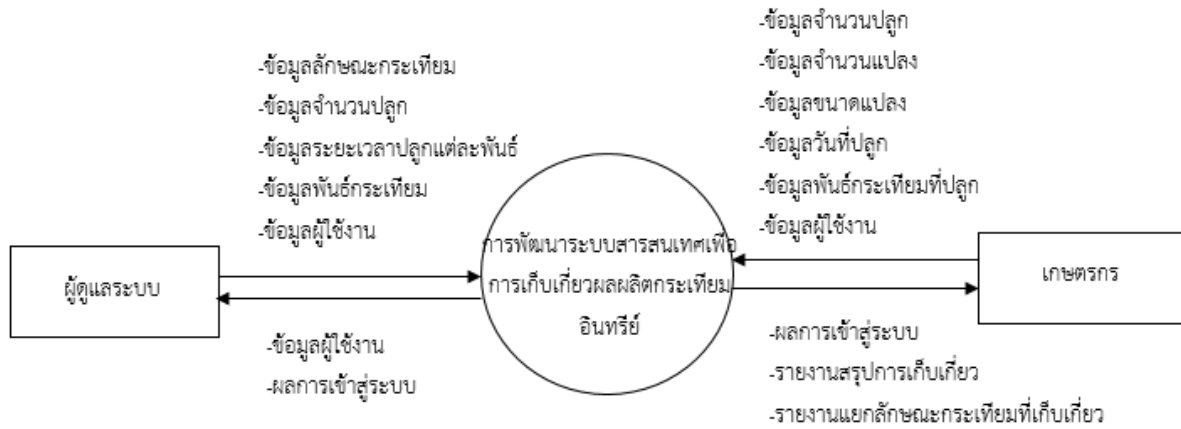
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามหลักการวงจรชีวิตการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle) (วศิน เพิ่มทรัพย์และคณะ, 2561 : 65) ซึ่งจะทำให้ระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์มีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนการพัฒนาดังนี้ คือ

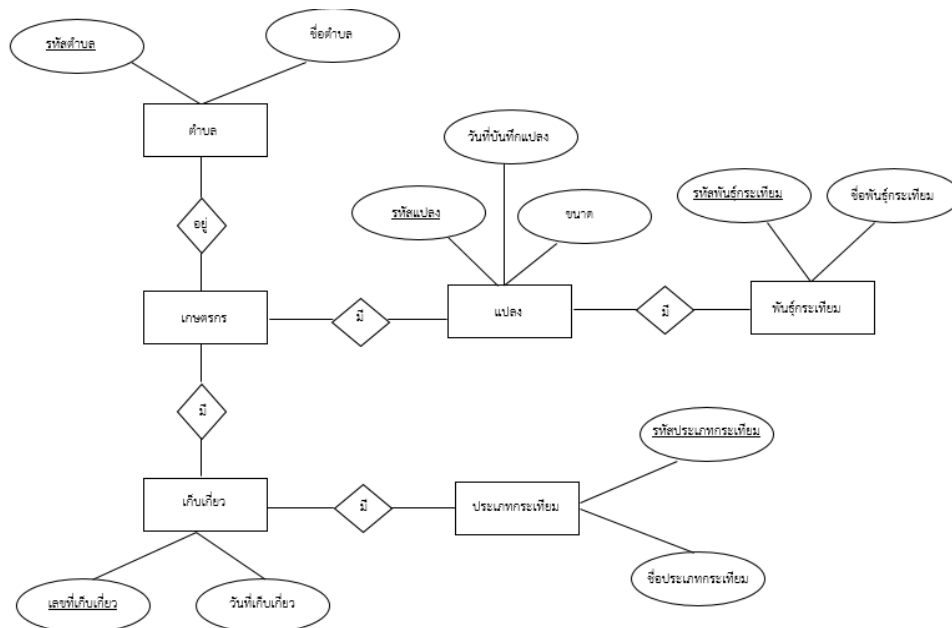
1. การกำหนดปัญหา (Problem Definition) ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการศึกษาระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ โดยมีขั้นตอนคือ 1) ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ 2) รวบรวมความต้องการของผู้ใช้งานจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 55 ราย และถอดประเด็นในการวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการของระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ผลจากการรวบรวมความต้องการทำให้ผู้วิจัยได้ทราบความต้องการในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ ข้อมูลดังกล่าวยังทำให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจโครงสร้างการทำงานของระบบ

2.การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ระบบเพื่อทำความเข้าใจถึงการไหลข้อมูลในระบบระหว่างกระบวนการทำงานและข้อมูลที่เข้าและออกจากกระบวนการทำงาน (โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2544 : 76) โดยแสดงในรูปผังกระแสข้อมูลโดยสามารถแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ เริ่มจากแผนภาพบริบทกระแสข้อมูล (Context Diagram) แสดงให้เห็นกระบวนการทำงานทั้งระบบ ข้อมูลเข้า ข้อมูลออก สิ่งที่อยู่นอกระบบ (External Entity) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 Context Diagram

3.การออกแบบระบบ (System Design) จากการกำหนดปัญหาเบื้องต้นและการวิเคราะห์ระบบ ผู้วิจัยได้ออกแบบแบบจำลองข้อมูลของระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ โดยใช้เครื่องมือในการออกแบบคือ แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล (Entity-Relationship Model) เพื่ออธิบายโครงสร้างของฐานข้อมูลซึ่งเขียนออกมาในลักษณะของรูปภาพ อธิบายโครงสร้างและความสัมพันธ์ของข้อมูลและใช้ จำแนกข้อมูล (Entity) ที่เกี่ยวข้อง และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่าง ๆ ดัง แผนภาพที่ 3

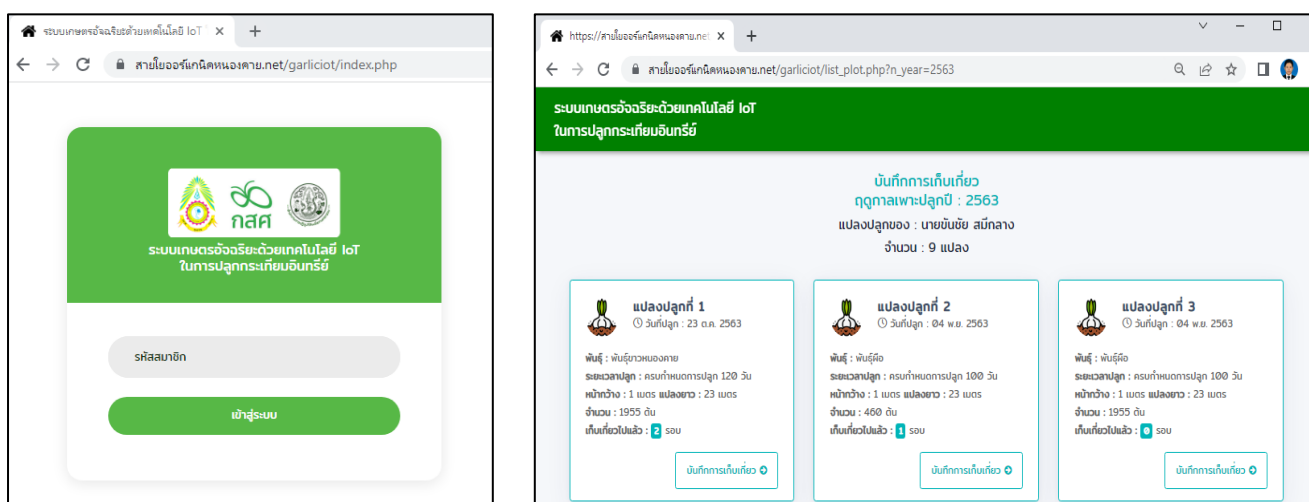
แผนภาพที่ 3 Entity-Relationship Model

4. การพัฒนาระบบ (System Development) หลังจากทีผู้วิจัยได้นำข้อมูลปัญหาและความต้องการของผู้ใช้งานมาวิเคราะห์และออกแบบระบบร่วมกับผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ ตามที่ได้ออกแบบไว้ โดยเครื่องมือที่ใช้พัฒนาระบบ มีดังนี้

1) ด้านฮาร์ดแวร์ หน่วยประมวลผลกลาง Intel Core i5 ความจำหลัก 8 GB ฮาร์ดดิสก์ ความจุ 1 TB

2) ด้านซอฟต์แวร์ ระบบปฏิบัติการในการทำงานของระบบ คือ Microsoft Windows 10 ระบบการจัดการฐานข้อมูล คือ MySQL โปรแกรมให้บริการเว็บ คือ Apache Web Server ภาษาคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการพัฒนา คือ PHP และเครื่องมือที่ใช้ คือ Microsoft Visual Studio Code

จากการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ จะได้เว็บไซต์ในการทำงาน คือ <https://สายใยออร์แกนิกหนองคาย.net/garliciot/index.php> ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 แสดงหน้าจอการทำงานระบบบริหารจัดการการเก็บเกี่ยวกระเทียมอินทรีย์

5. การทดสอบระบบ (System Testing) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ โดยมีสถิติในการวิจัย ประกอบด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเปรียบเทียบค่าที่ได้รับกับเกณฑ์การประเมิน ตามหลักการของลิเคอร์ท (Likert Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ระดับที่ 5 คือ มากที่สุด
- ระดับที่ 4 คือ มาก
- ระดับที่ 3 คือ ปานกลาง
- ระดับที่ 2 คือ น้อย
- ระดับที่ 1 คือ น้อยที่สุด

5.1) ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์

เพื่อให้ระบบทำงานได้อย่างถูกต้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ จึงได้นำระบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินประสิทธิภาพการทำงานดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการการเก็บเกี่ยวกระเทียมอินทรีย์

ประเด็นคำถาม	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ตรงตามความต้องการ	5.00	0.00	มากที่สุด
ทำงานได้ถูกต้อง	4.80	0.40	มากที่สุด
ใช้งานสะดวก	5.00	0.00	มากที่สุด
ความปลอดภัยของข้อมูล	4.80	0.40	มากที่สุด
คู่มือประกอบการทำงาน	4.80	0.40	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.88		มากที่สุด

จากตารางที่ 1 โดยรวมประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$) ด้านตรงตามความต้องการ และด้านใช้งานสะดวก มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00) ถัดมาคือด้านทำงานได้ถูกต้อง ด้านความปลอดภัยของข้อมูล และ คู่มือประกอบการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = 0.40)

5.2) ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้กลุ่มกระเทียมอินทรีย์คำแก้ว จ.หนองคาย จำนวน 55 คน ทดลองใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจ โดยใช้แบบสอบถามแสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลที่ได้จากการศึกษาความพึงพอใจระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์

ประเด็นคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
User Interface	4.82	0.39	มากที่สุด
ความสามารถของระบบ	4.91	0.29	มากที่สุด
ประโยชน์สำหรับผู้	4.73	0.45	มากที่สุด
ระบบช่วยเหลือ	4.78	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.81		มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ใช้ มีระดับความพึงพอใจระบบสารสนเทศการเก็บเกี่ยวกระเทียมอินทรีย์ เฉลี่ยรวมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 4.81$) ความสามารถของระบบผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 4.91$, S.D. = 0.29) ลำดับถัดมาคือ User Interface ผลประเมินเท่ากับ ($\bar{x} = 4.82$, S.D. = 0.39) ระบบช่วยเหลือ มีค่าเท่ากับ ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.41) และ ประโยชน์สำหรับผู้ ใช้ ผลประเมินเท่ากับ ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.45)

5.3) ผลการตอบรับของผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์

ผู้วิจัยศึกษาการยอมรับโดยทดสอบกับ 55 คน ในกลุ่มกระเทียมอินทรีย์คำแก้ว จังหวัดหนองคาย ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการยอมรับของผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์

ประเด็นคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. มิติการใช้งานง่าย	4.82		มากที่สุด
1.1 คู่มือแสดงรายละเอียดตามลำดับ	4.91	0.29	มากที่สุด
1.2 ระบบไม่ยุ่งยาก	4.82	0.39	มากที่สุด
1.3 เข้าถึงข้อมูลได้เร็ว	4.73	0.45	มากที่สุด
1.4 ความเหมาะสมของส่วนประกอบที่เข้าใจง่าย	4.75	0.44	มากที่สุด
1.5 แสดงผลบนอุปกรณ์ใดก็ได้	4.89	0.31	มากที่สุด
2. มิติประโยชน์ของระบบ	4.89		มากที่สุด
2.1 บันทึกข้อมูลครบถ้วน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 มีประสิทธิภาพในการ link ข้อมูล	4.95	0.23	มากที่สุด
2.3 มีโมดูลการทำงานครบครัน	4.87	0.33	มากที่สุด
2.4 มีความแม่นยำในการทำงานและประมวลผล	4.93	0.26	มากที่สุด

2.5 มีรูปแบบความปลอดภัยที่มาตรฐาน	4.71	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.85		มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผู้ใช้ยอมรับระบบภาพรวม มากที่สุด ($\bar{x} = 4.85$) เมื่อดูรายข้อ พบว่า มิติประโยชน์ระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.85$) และมิติการใช้งานง่าย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาในการวิจัยและพัฒนาเรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์” พบว่า กลุ่มเกษตรกรยังคงประสบปัญหาเรื่อง ข้อมูลการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมในแต่ละฤดูกาลเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการวางแผนเพิ่มหรือลดพื้นที่ในการเพาะปลูกกระเทียมอินทรีย์ในฤดูกาลถัดไป มีความต้องการระบบบริหารจัดการการเก็บเกี่ยวกระเทียมอินทรีย์ เพื่อใช้เป็นแหล่งเก็บข้อมูลการเก็บเกี่ยวผลผลิตในแต่ละปี โดยในการศึกษาในครั้งนี้ได้พัฒนาตามหลักการวงจรชีวิตการพัฒนา ระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) ซึ่งผู้วิจัยได้มีการรวบรวมความต้องการจากผู้ใช้งานจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 55 ราย ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้วทำการถอดประเด็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลตั้งต้นในการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ เพื่อมาทำการวิเคราะห์และออกแบบ รวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ จากนั้นจึงทำการพัฒนาระบบ ซึ่งอยู่ในรูปแบบของเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อให้สามารถใช้งานได้หลากหลายอุปกรณ์ในขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบเพื่อทำความเข้าใจถึงการไหลข้อมูลในระบบระหว่างกระบวนการทำงานและข้อมูลที่เข้าและออกจากกระบวนการทำงาน (โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2544 : 76) โดยแสดงในรูปผังกระแสข้อมูล โดยสามารถแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ เริ่มจากแผนภาพบริบทกระแสข้อมูล (Context Diagram) แสดงให้เห็นกระบวนการทำงานทั้งระบบ ข้อมูลเข้า ข้อมูลออก สิ่งที่อยู่นอกระบบ (External Entity) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบ สำหรับการพัฒนาได้ใช้เครื่องมือคือ Microsoft Visual Studio Code ภาษาที่ใช้คือ PHP ระบบการจัดการฐานข้อมูลคือ MySQL ในส่วนการแสดงผลจะพัฒนาโดยใช้ Bootstrap framework, CSS

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ผู้วิจัยได้ทำการประเมินประสิทธิภาพของระบบ ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อระบบ โดยในด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบ และประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการยอมรับของผู้ใช้ระบบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปิยวัฒน์ ตรีสรณวาทีน และธนะวัชร จริยะภูมิ ที่ได้ศึกษาการออกแบบและพัฒนาระบบบริหารจัดการสหกิจศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (ปิยวัฒน์ ตรีสรณวาทีน และธนะวัชร จริยะภูมิ, 2561 : 54-61) ที่มีประสิทธิภาพด้าน

ความสามารถในหน้าที่การทำงานของระบบ มีประสิทธิภาพมากที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษาของ พรสวรรค์ ชัยมีแรง ที่ศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดการมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตร ระดับอุดมศึกษา โดยใช้หลักการพัฒนาระบบตามขั้นตอนของ SDLC เป็นต้นแบบในการพัฒนา (พรสวรรค์ ชัยมีแรง, 2564 : 68-82) และขั้นตอนการออกแบบมีความคล้ายกับงานของ ทองปาน ปรีวัตร และ พลวัชร จันทรมงคล ที่ได้ใช้วงจรชีวิตการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle) เป็นกรอบแนวทางวิจัย และมีการประเมินประสิทธิภาพของระบบ (ทองปาน ปรีวัตร และ พลวัชร จันทรมงคล, 2565 : 235-248) อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของดาวธนา วีระพันธ์ ที่ได้ศึกษาเรื่องระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ เรียนการสอนผ่านเว็บแอปพลิเคชันที่ใช้วงจรการพัฒนา SDLC เป็นต้นแบบในการพัฒนา (ดาวธนา วีระพันธ์, 2561 : 145-154)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาและดำเนินโครงการพัฒนากลุ่มผู้ปลูกกระเทียมอินทรีย์คำแก้ว จ. หนองคาย มีผลผลิตกระเทียมอินทรีย์ในปริมาณที่มาก และมีผลิตภัณฑ์แปรรูปหลายอย่างผู้วิจัยจึงมี ข้อเสนอแนะว่าในการศึกษาครั้งต่อไปอาจจะพิจารณารูปแบบโครงการในการพัฒนาระบบการขายออนไลน์ เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาและดำเนินโครงการพัฒนาในครั้งต่อไป

สำหรับผู้สนใจจะทำการวิจัยและพัฒนาในลักษณะเดียวกันกับโครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะว่าอยากให้พิจารณาเพิ่มเติมการรวบรวมข้อมูลต้นทุนการผลิตควบคู่ไปกับปริมาณการเก็บเกี่ยวในแต่ละปี เพื่อดูความคุ้มค่าในการเพิ่มหรือลดปริมาณการเพาะปลูก แต่ละปี

เอกสารอ้างอิง

- ดาวธนา วีระพันธ์. (2561). ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บแอปพลิเคชัน. *วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 5 (1), 145-154.
- ทองปาน ปรีวัตร และ พลวัชร จันทรมงคล. (2565). การพัฒนาระบบบริหารจัดการรายวิชาโครงการ ศึกษาศาสนา สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 12 (2), 235-248.

- ปิยวัฒน์ ตรัสสรณวาทีน และธนะวัชร จริยะภูมิ. (2561). การออกแบบและพัฒนาระบบบริหารจัดการสหกิจศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. *วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*. 3 (2), 54-61.
- พรสวรรค์ ชัยมีแรง. (2564). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดการมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 11 (2), 68-82.
- วศิน เพิ่มทรัพย์และคณะ. (2561). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โปรวิชั่น.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2544). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด(มหาชน).
- John W. Best. (1981). *Research in Education*. (4th.ed). New Jersey: Prentice-Hall Inc.

การส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร

Extension Production and Marketing of Mangosteen of farmers in Phato, Thailand

วิชุดา พิมลศรี,

นาริรัตน์ สีระสาร และ บำเพ็ญ เขียวหวาน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

Wichuda Pimonsri,

Nareerut Seerasarn and Bumpen Keowan

Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

Corresponding Author E-mail: Yue.pi90@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ 2) สภาพการผลิตและการตลาดมังคุด 3) ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร 4) แนวทางการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกมังคุดในอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร 2,177 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 338 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.07 ปี มีประสบการณ์การผลิตมังคุดเฉลี่ย 20.67 ปี มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 7.49 ไร่ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 1,016.90 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี 2) สภาพการผลิตและการตลาดมังคุด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) โดยเกษตรกรมีการจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง 3) ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ย และสารเคมี และด้านการตลาด ในประเด็นราคาผลผลิตไม่แน่นอน และราคาผลผลิตตกต่ำ ข้อเสนอแนะ ควรมีการถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการสวนมังคุดตามมาตรฐาน GAP และมีการประชาสัมพันธ์การขายและเพิ่มช่องทางการขายผลผลิต 4) แนวทางการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร พบว่า ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดการสวนตามมาตรฐาน GAP และการส่งเสริมด้าน

* วันที่รับบทความ: 31 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 27 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 28 เมษายน 2565

Received: March 31, 2022; Revised: April 27, 2022; Accepted: April 28, 2022

การตลาด โดยส่งเสริมผ่านสื่อบุคคล และการรวมกลุ่มเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อเพิ่มผลผลิต ยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐาน

คำสำคัญ: การผลิตมังคุด; การตลาดมังคุด; การส่งเสริมการเกษตร

Abstracts

This research is a survey study. The objectives of this research were to study 1) social and economic conditions, 2) mangosteen production and marketing conditions, 3) problems and suggestions on mangosteen production and marketing promotion. And 4) Extension guidelines of mangosteen production and marketing.

The population consisted of 2,177 mangosteen farmers in Phato District, Chumphon Province. The 338 sample size was based on Taro Yamane formula with the error value of 0.05. Structured interviews were used for data collection. Statistics used were frequency, percentage, mean, minimum, maximum and standard deviation.

The results indicated the following: 1) Most of the farmers were male with average 50.07 year. The average of 20.67 years of mangosteen cultivation experience. The average mangosteen planting area was 7.49 rai. The average yield is 1,016.90 kg per rai per year. 2) Most of the farmers have not received the Good Agricultural Practices Standards Certificate (GAP). The average chemical fertilizer application was 1.96 times per year. Chemical use averages 3.03 times per year. 3) Agriculture was problems in production, lack of knowledge on the use of fertilizers, chemicals properly and safely. In terms of marketing, the price of the produce was uncertain. and low production prices. Suggestions of feedback knowledge on mangosteen plantation management according to Good Agricultural Practices should be transferred. There was a sales publicity and an increase in sales channels of productivity. And 4) Extension Guidelines for mangosteen plantation management in accordance with Good Agricultural Practices for quality mangosteen yields via personal media. On the production side, there was a promotion of grouping for the exchange of knowledge and mutual management. To increase productivity, raise product quality to standards.

Keywords: Mangosteen production; Mangosteen marketing; Agricultural Extension

บทนำ

จังหวัดชุมพร เป็นแหล่งผลิตมังคุดอันดับที่ 1 ของภาคใต้ มีพื้นที่ปลูกมังคุด 36,591.44 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 36,069.65 ไร่ นิยมปลูกมากในอำเภอหลังสวน อำเภอพะโต๊ะ และอำเภอทุ่งตะโก (ทะเบียนเกษตรกร, 2563 : ออนไลน์) จุดเด่นของมังคุดชุมพร คือมีขนาดผลใหญ่ มีรสชาติหวาน กลิ่นหอม เปลือกบาง ผิวมัน หูเปิด โดยทั่วไปจังหวัดชุมพรมีช่องทางการจำหน่ายมังคุดหลายรูปแบบ ได้แก่ ตลาดออนไลน์ จำหน่ายกับจุดรับซื้อทั่วไป และตลาดประมูล มีเครือข่ายกลุ่มรวบรวมผลผลิตมังคุดเข้าสู่ระบบการประมูลทั้งหมด 24 กลุ่ม ตั้งอยู่ในอำเภอหลังสวน อำเภอพะโต๊ะ และอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร (สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร, 2564 : 45)

อำเภอพะโต๊ะ มีสภาพภูมิประเทศ และสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมในการผลิตมังคุด จากระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง โดยสำนักงานเกษตรอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร พบว่า อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร มีพื้นที่ปลูกมังคุด 11,534 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 11,269 ไร่ ผลผลิตรวม 10,142.1 ตันต่อปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2563 : ออนไลน์) ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ในอำเภอพะโต๊ะมีความตื่นตัวในการผลิตและปรับปรุงคุณภาพมังคุด มีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวบรวมผลผลิตมังคุดเข้าสู่ระบบการประมูล ทำให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตมังคุดได้ราคาสูงกว่าจำหน่ายกับจตุรัสซิวทั่วไป 10-15 บาทต่อกิโลกรัม นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกมังคุดในอำเภอพะโต๊ะประสบปัญหาการผลิตมังคุด เช่น ปัญหาโรคแมลง และศัตรูพืช ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ปัญหาภัยแล้ง และภัยธรรมชาติ ราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น อีกทั้งเกษตรกรบางรายยังขาดองค์ความรู้ด้านการจัดการสวน ทำให้ผลผลิตมังคุดมีคุณภาพไม่ตรงตามความต้องการของตลาด ราคาผลผลิตมังคุดจึงตกต่ำ ซึ่งอำเภอพะโต๊ะตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก ในอดีตมีแม่ค้ามารับซื้อมังคุดน้อย ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาถูกกดราคาอย่างสม่ำเสมอ

จากเหตุผลข้างต้น จึงสนใจศึกษาเรื่องการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกรในอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร นั้น เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายมังคุดในราคาสูงขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้เกษตรกรสนใจในการพัฒนาการผลิต และใส่ใจคุณภาพมังคุดมีคุณภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ใช้ศึกษาคือเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดในอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2563 จำนวนทั้งสิ้น 2,177 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอพะโต๊ะ, 2564 : 9)

กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 910) ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 338 ราย

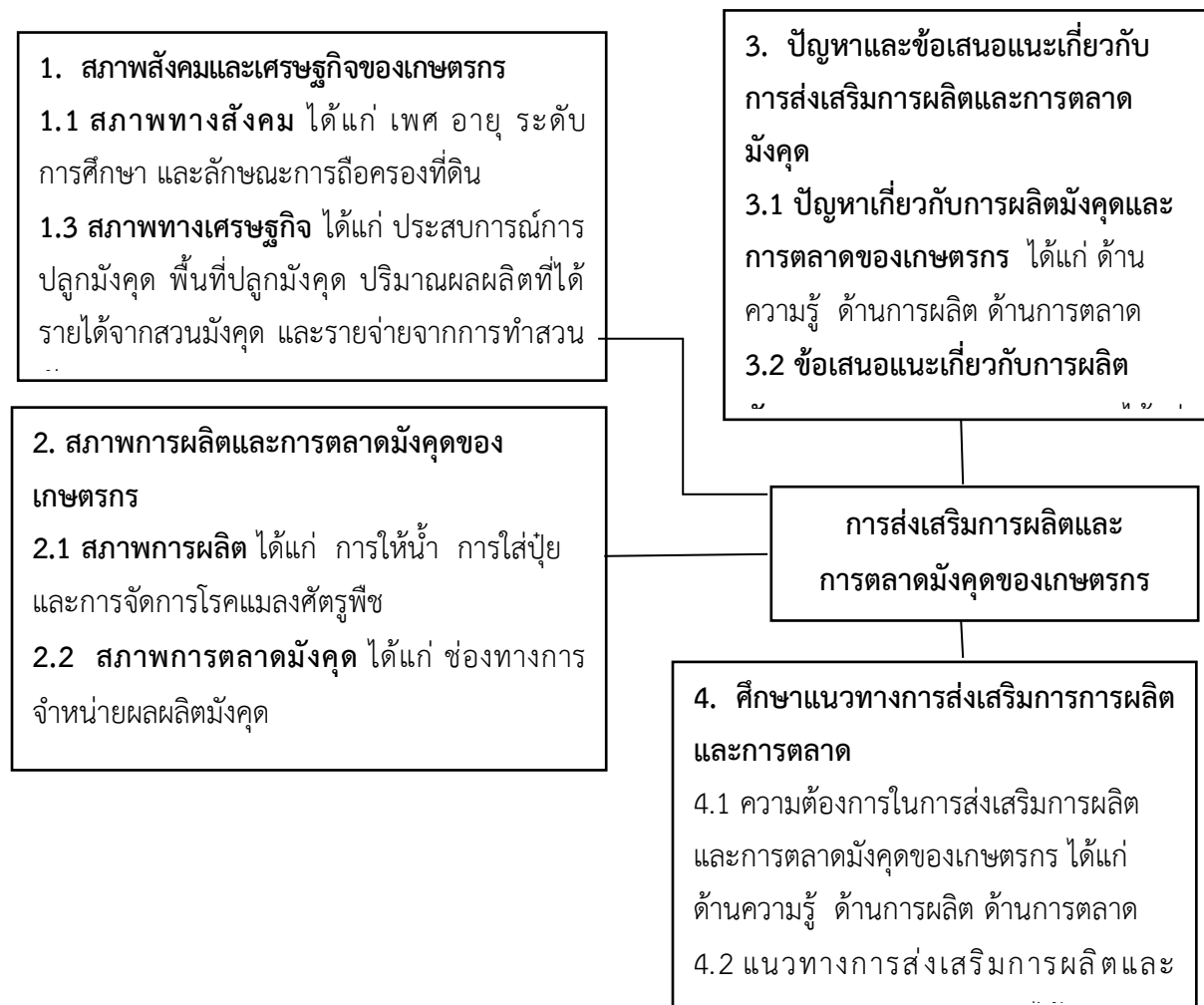
เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ (1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) สภาพการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร (3) ปัญหา และ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตมังคุดและการตลาดของเกษตรกร (4) แนวทางการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร โดยมีค่าความเชื่อมั่นในตอนที่ 3 และ 4 เท่ากับ 0.950 และ 0.915 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ โดยนำคะแนนรวมมาหาค่าเฉลี่ยแล้วจัดอันดับตามเกณฑ์ คะแนนน้ำหนักเฉลี่ยดังนี้ 1.00 - 1.80 เท่ากับน้อยที่สุด 1.81 - 2.60 เท่ากับน้อย 2.61 - 3.40 เท่ากับปานกลาง 3.41 - 4.20 เท่ากับมาก 4.21 - 5.00 เท่ากับมากที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 50.07 ปี ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา เกษตรกรประสบการณการปลูกมั่งคุดเฉลี่ย 20.67 ปี มีพื้นที่ปลูกมั่งคุดเฉลี่ย 7.49 ไร่ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 1,016.90 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี เกษตรกรมีรายได้จากทำสวนมั่งคุดเฉลี่ย 100,000 บาทต่อปี และรายจ่ายจากการทำสวนมั่งคุดเฉลี่ย 52,957.69 บาทต่อปี

2. สภาพการผลิตและการตลาดมั่งคุดของเกษตรกร พบว่า ด้านสภาพการผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่มีการให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ และมีการใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 1.96 ครั้งต่อปี โดยจะใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยครั้งละ 1.90 กิโลกรัมต่อ มีการใช้สารเคมีเฉลี่ย 3.03 ครั้งต่อปี ด้านสภาพการตลาดมั่งคุด จำหน่ายผลผลิตที่จูดรับซื้อทั่วไปหรือล้งผลไม้ โดยเกษตรกรมีการเลือกช่องทางการจำหน่ายผลผลิตมั่งคุดจากความสะดวกใกล้บ้าน และการให้ราคาสูง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสภาพการผลิตและการตลาดมั่งคุด

n=338		
สภาพการผลิตมั่งคุด	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การให้น้ำ		
สปริงเกอร์	147	43.5
ลากสาย	70	20.7
ไม่มีระบบน้ำ	121	35.8
การใส่ปุ๋ย		
ไม่ใส่ปุ๋ย	0	0
ใส่ปุ๋ยเคมีปีละ (ครั้ง)		
ไม่ใส่ปุ๋ยเคมี	40	11.8
1	37	10.9
2	175	51.8
3	71	21.0
4	11	3.3
5	4	1.2
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 5 ค่าเฉลี่ย = 1.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.016		
ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งละ (กิโลกรัม)		
ไม่ใส่ปุ๋ยเคมี	40	11.8
1	38	11.2

2	204	60.4
3	35	10.4
4	13	3.8
5	8	2.4
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 5 ค่าเฉลี่ย = 1.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.025		

ตารางที่ 1 แสดงสภาพการผลิตและการตลาดมังคุด (ต่อ)

n=338

การจัดการโรคแมลงศัตรูพืช		
ไม่ใช้สารเคมี	36	10.7
ใช้สารเคมี (ครั้ง/ปี)		
1	20	5.9
2	65	19.2
3	101	29.9
4	44	13.0
5	40	11.8
6	29	8.6
7	3	0.9
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 7 ค่าเฉลี่ย = 3.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.707		
ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตมังคุด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
จำหน่ายที่สวน	15	4.4
จำหน่ายที่จุดรับซื้อ	243	71.9
จำหน่ายแบบเหมาสวน	3	0.9
จำหน่ายทางกลุ่มรวบรวมผลผลิตเข้าสู่ระบบประมวล	112	33.1
จำหน่ายทางออนไลน์	24	7.1

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตมังคุดและการตลาดของเกษตรกร

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตมังคุดและการตลาดของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาเฉลี่ย 3.80 แปลผลอยู่ในระดับมาก คือปัญหาสถานการณ์โควิดมีผลกระทบต่อการจำหน่ายผลผลิต รองลงมา ระดับปัญหาเฉลี่ย 2.77 แปลผลอยู่ในระดับปานกลางในด้านการผลิต ระดับปัญหาเฉลี่ย 2.48 แปลผลอยู่ในระดับน้อยในด้านปัญหาขาดองค์ความรู้ และระดับปัญหาเฉลี่ย 0.845 แปลผลอยู่ในระดับน้อยในด้านการตลาด ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปภาพรวมระดับปัญหาเกี่ยวกับการผลิตมังคุดและการตลาดของเกษตรกร

n= 338

อันดับ	ประเด็นปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1	ปัญหาสถานการณ์โควิด	3.80	1.008	มาก
2	ปัญหาด้านการผลิต	2.77	0.763	ปานกลาง
3	ปัญหาขาดองค์ความรู้	2.48	0.824	น้อย
4	ปัญหาด้านการตลาด	0.845	0.6118	น้อย

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตมังคุดและการตลาดของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.88 แปลผลอยู่ในระดับมากในประเด็นด้านการตลาด รองลงมา ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.58 แปลผลอยู่ในระดับมากในประเด็นด้านการผลิต และระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.02 แปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ในประเด็นด้านความรู้ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปภาพรวมระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตมังคุดและการตลาดของเกษตรกร

n=338

อันดับ	ข้อเสนอแนะ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1	ด้านการตลาด	3.88	0.798	มาก
2	ด้านการผลิต	3.58	0.800	มาก
3	ด้านความรู้	3.02	0.932	ปานกลาง

4. แนวทางการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการเฉลี่ย 4.49 แปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็นความต้องการด้านการตลาด รองลงมา ระดับความต้องการเฉลี่ย 4.03 แปลผลอยู่ในระดับมากในประเด็นความต้องการด้านการผลิต และระดับความต้องการเฉลี่ย 3.53 แปลผลอยู่ในระดับมากในประเด็นความต้องการด้านความรู้ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปภาพรวมระดับความต้องการการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร

n=338

อันดับ	ความต้องการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1	ด้านการตลาด	4.49	0.765	มากที่สุด
2	ด้านการผลิต	4.03	0.835	มาก
3	ด้านองค์ความรู้	3.53	1.162	มาก

ในส่วนของแนวทางการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีระดับความรู้ที่ได้รับเฉลี่ย 3.00 แปลผลอยู่ในระดับความรู้ปานกลาง จากแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคล รองลงมา ระดับความรู้ที่ได้รับเฉลี่ย 2.92 แปลผลอยู่ในระดับความรู้ปานกลาง จากแหล่งความรู้ที่เป็นกลุ่ม และระดับความรู้ที่ได้รับเฉลี่ย 2.61 แปลผลอยู่ในระดับความรู้ปานกลาง จากแหล่งความรู้ที่เป็นมวลชน ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปภาพรวมแนวทางในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร

n=338

อันดับ	แหล่งความรู้	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1	บุคคล	3.00	0.615	ปานกลาง
2	กลุ่ม	2.92	0.804	ปานกลาง
3	มวลชน	2.61	0.783	ปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาในการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร อำเภอยะไข่ จังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. **สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ** พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.07 ปี เนื่องจากการปลูกมังคุดแรงในการจัดการสวนทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานน ธนอมวงษ์ (2556 : 54) ศึกษาการส่งเสริมและการผลิตมังคุดของเกษตรกรในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง กล่าวว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 92.7 อายุเฉลี่ย 51.98 ปี มีพื้นที่ปลูกมังคุดเฉลี่ย 7.49 ไร่ ไกล่เคียงกับผืนประภา บุษราคัม (2549 : 98) ศึกษาการใช้เกษตรกรที่เหมาะสม สำหรับการผลิตมังคุดของสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์การผลิตมังคุดเฉลี่ย 21.45 ปี ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 1,016.90 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี แตกต่างจาก ประถม มุสิกรักษ์ (2548 : 2-5) ศึกษาผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรที่มีต่อการผลิตมังคุดคุณภาพ

ในจังหวัดพัทลุง พบว่า เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตมังคุดได้เฉลี่ย 889.79 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี เนื่องจากผลผลิตมังคุดขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและการดูแลรักษา เกษตรกรมีรายได้จากทำสวนมังคุดเฉลี่ย 100,000 บาทต่อปี ใกล้เคียงกับงานวิจัยของ มานพ โพธิยานนุตร์ (2555 : 4) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายมังคุดเฉลี่ย 11,093.55 บาทต่อไร่ต่อปี เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตมีผลต่อรายได้จากการจำหน่ายมังคุด และรายจ่ายจากการทำสวนมังคุดเฉลี่ย 52,957.69 บาทต่อปี แตกต่างจาก พิณประภา บุษราคัม (2549 : 98) พบว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตมังคุดเฉลี่ย 5,198.65 บาทต่อไร่ เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตในปัจจุบันที่สูงขึ้น

2. สภาพการผลิตและการตลาดมังคุด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ ใกล้เคียงกับ ภัคศจี คำกิ่ง (2558 : 46-53) ศึกษาการผลิตและการตลาดมังคุดคุณภาพของเกษตรกร อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ เนื่องจากการใช้ระบบน้ำสปริงเกอร์มีความสะดวก ประหยัดแรงงาน และประหยัดเวลามากกว่า ด้านการใส่ปุ๋ย พบว่า เกษตรกรมีการใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยปีละ 1.96 ครั้ง โดยใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยครั้งละ 1.90 กิโลกรัมต่อต้น ใกล้เคียงกับ ยงยุทธ เมืองจำ (2542 : 87) ศึกษาสภาวะการผลิตและการตลาดมังคุด ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกรมีการใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 1.76 ครั้งต่อปี โดยใส่ปุ๋ยเคมีครั้งละ 2 กิโลกรัมต่อต้น เนื่องจากการใส่ปุ๋ยเคมีช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดินให้มากขึ้น ทำให้ได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพ และการจัดการโรคแมลง และศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรใช้สารเคมีในการกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชเฉลี่ยปีละ 3.03 ครั้ง แตกต่างจาก ภัคศจี คำกิ่ง (2558 : 46-53) พบว่า มีการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เฉลี่ย 5.51 ครั้งต่อปี เนื่องจากในแต่ละปีสภาพภูมิอากาศแตกต่างกัน ทำให้แมลงศัตรูพืชที่ระบาดมีความแตกต่างกัน ในประเด็นด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายที่จตุรัส รongลงมาจำหน่ายทางกลุ่มรวบรวมผลผลิตเข้าสู่ระบบการประมูล แตกต่างจาก ยงยุทธ เมืองจำ (2542 : 87) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายที่สวน รongลงมาจำหน่ายกับผู้ส่งออก เนื่องจากการจำหน่ายที่สวนน่าจะมีความสะดวกมากกว่าการจำหน่ายที่จตุรัส

3. ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตมังคุดและการตลาดของเกษตรกร

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตมังคุดและการตลาดของเกษตรกร

1) ปัญหาขาดองค์ความรู้ พบว่าเกษตรกรมีปัญหาขาดองค์ความรู้ระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ขาดการรับรู้ข้อมูลและข่าวสารต่างๆ ด้านการเกษตร รongลงมา ขาดความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืช (โรค แมลง และวัชพืช) เนื่องจากอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร มีสภาพพื้นที่เป็นป่าเขา บางพื้นที่ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ และสัญญาณวิทยุ ทำให้เกษตรกรบางรายไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ซึ่งแตกต่างจาก ประถม มุสิกรักษ์ (2548 : 2-5) พบว่า ขาดความรู้ด้านการใช้ปุ๋ยทางใบ และขาดองค์ความรู้ด้านการดูแลรักษาตามช่วงระยะการเจริญเติบโต

2) **ปัญหาด้านการผลิต** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตระดับปัญหาเฉลี่ยอยู่ในระบบปานกลาง ได้แก่ ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง รองลงมาขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว ปัญหาเรื่องโรคแมลงศัตรูพืชระบาด ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวมีราคาสูง เช่นเดียวกับ ประถม มุสิกรักษ์ (2548 : 2-5) พบว่า ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรด้านการผลิต ดังนี้ 1) เกษตรกรขาดการรวมกลุ่มในการผลิต 2) เกษตรกรไม่มีอุปกรณ์ฉีดพ่นศัตรูพืช ทำให้มีศัตรูพืชรบกวน 3) เกษตรกรไม่มีอุปกรณ์ในการให้น้ำเนื่องจากเงินทุนไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถควบคุมการให้น้ำได้ตามช่วงระยะการเจริญเติบโตของมังคุดได้ ส่งผลต่อคุณภาพ เนื่องจากปัจจุบันราคาปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น รวมถึงขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว เกษตรกรจึงต้องจ้างแรงงานในพื้นที่และต่างพื้นที่เพื่อเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยมีแรงจูงใจโดยการให้ค่าแรงงานสูง ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

3) **ปัญหาด้านการตลาด** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดระดับปัญหาเฉลี่ยอยู่ในระบบปานกลาง ได้แก่ ราคาผลผลิตไม่มีความแน่นอน รองลงมา ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ราคาผลผลิตไม่เป็นธรรมกับเกษตรกร คล้ายคลึงกับ ประถม มุสิกรักษ์ (2548 : 2-5) พบว่า 1) ราคาผลผลิตตกต่ำ เนื่องจากผลผลิตมังคุดล้นตลาด 2) จุดรับซื้อไม่เพียงพอ และ 3) เกษตรกรขาดการรวมกลุ่ม จำหน่ายผลผลิตและขาดประสบการณ์ในการรวบรวมผลผลิต เนื่องจาก ปี 2564 ผลผลิตสอดคล้องกับช่วงสถานการณ์โควิดระบาดอย่างหนักในพื้นที่ ทำให้ผู้ส่งออกไม่สามารถส่งออกผลผลิตมังคุดได้เต็มที่ ประกอบกับผลผลิตที่ล้นตลาด รวมถึงผู้ประกอบการไม่สามารถมารับซื้อผลผลิตในพื้นที่ได้ ทำให้ราคาผลผลิตไม่แน่นอน และราคาผลผลิตตกต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตมังคุดและการตลาดของเกษตรกร

1) **ข้อเสนอแนะด้านองค์ความรู้** พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรมีประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารต่างๆ ด้านการเกษตร รองลงมา ควรมีการถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืช (โรค แมลง และวัชพืช) ควรมีการถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการสวนมังคุดตามการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร (GAP) เนื่องจาก เกษตรกรในอำเภอพะโต๊ะ ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล หลายพื้นที่ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ สัญญาณวิทยุ และสัญญาณอินเทอร์เน็ต ทำให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ น้อย

2) **ข้อเสนอแนะด้านการผลิต** พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการผลิต ระดับความเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อและจำหน่ายปัจจัยการผลิต รองลงมา ควรมีส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ควรมีการจัดหาแรงงานในพื้นที่และต่างพื้นที่ในการบริหารจัดการสวน คล้ายคลึงกับ ภัคศจี คำกิ่ง (2558 : 46-53) พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะมากที่สุดประเด็นต้องการให้ภาครัฐจัดหาแรงงานในการเก็บเกี่ยวมังคุด รองลงมาต้องการให้ภาครัฐควบคุมราคารับซื้อและสารเคมี ให้ภาครัฐควบคุมราคาการจ้างแรงงาน เนื่องจาก การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อและ

จำหน่ายปัจจัยการผลิตนั้นสามารถทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตในราคาต้นทุน ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตต่ำลง

3) ข้อเสนอแนะด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรพบว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการตลาด ระดับความเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อรวบรวมผลผลิต รองลงมา ควรมีการจัดตั้งกลุ่มรวบรวมผลผลิตมังคุดให้มากขึ้น ควรมีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการรวบรวมผลผลิตมังคุด ควรมีการถ่ายทอดความรู้ และเทคนิคในการจำหน่ายออนไลน์ ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรจำหน่ายแบบออนไลน์ ตามลำดับ เช่นเดียวกับ ยงยุทธ เมืองจำ (2542 : 87) พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการรวมกลุ่มผลิตมังคุดคุณภาพดีเพื่อการส่งออก เนื่องจาก เกษตรกรในอำเภอพะโต๊ะมีกลุ่มรวบรวมผลผลิตมังคุดเข้าสู่ระบบการประมูลจำนวน 5 กลุ่ม ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมังคุด

4. แนวทางการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร

4.1 ความต้องการการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร

1) ความต้องการด้านองค์ความรู้ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านองค์ความรู้ ระดับความต้องการเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ต้องการความรู้ด้านการตลาด รองลงมา ต้องการการรับรู้ข้อมูลและข่าวสารต่างๆ ด้านการเกษตร ต้องการความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และสารเคมีอย่างถูกต้อง จากงานวิจัยของ กนกพร ทองรอด พิชัย ทองดีเลิศ และพัชรชาติ ศรีบุญเรือง (2563 : 555 -562) ศึกษาความต้องการรับบริการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกมังคุด โครงการระบบส่งเสริมแบบแปลงใหญ่ในอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการปลูกมังคุดแตกต่างกัน มีความต้องการบริการส่งเสริมการเกษตรแตกต่างกัน สำหรับเกษตรกรที่มีปริมาณผลผลิตมังคุดเฉลี่ย รายได้จากการจำหน่ายมังคุด และการเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่แตกต่างกัน มีความต้องการบริการส่งเสริมการเกษตรแตกต่างกัน เนื่องจาก เกษตรกรต้องการจำหน่ายผลผลิตมังคุดให้มีราคาสูง

2) ความต้องการด้านการผลิต พบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการผลิต ระดับความต้องการเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ รวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต รองลงมา การส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร (GAP) จัดหาแรงงานในพื้นที่และต่างพื้นที่

3) ความต้องการด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการผลิต ระดับความต้องการเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ควรมีการจัดตั้งกลุ่มรวบรวมผลผลิตมังคุดให้มากขึ้น รองลงมา ควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อรวบรวมผลผลิต ควรมีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการรวบรวมผลผลิตมังคุด สอดคล้องกับ ยงยุทธ เมืองจำ (2542 : 87) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุน และช่วยเหลือเกษตรกรในการรวมกลุ่มผลิตมังคุดคุณภาพดีเพื่อส่งออก เนื่องจาก

เกษตรกรในอำเภอพะโต๊ะ มีกลุ่มรวบรวมผลผลิตมังคุดเข้าสู่ระบบการประมูลจำนวน 5 กลุ่ม ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกมังคุด

4.2 แนวทางในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร

1) บุคคล พบว่า เกษตรกรมีระดับความรู้ที่ได้รับเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง จากผู้นำเกษตรกร/ผู้นำท้องถิ่นท้องถิ่น รองลงมา หน่วยงานภาครัฐ จากเพื่อนบ้าน และจากหน่วยงานภาคเอกชน คล้ายคลึงกับ ยุพา ยอดพิจิตร (2546 : 54) ศึกษาการยอมรับและแพร่กระจายเครื่องมือเก็บเกี่ยวมังคุด: กรณีศึกษาตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้าน และร้อยละ 64.0 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐ

2) กลุ่ม พบว่า เกษตรกรมีระดับความรู้ที่ได้รับเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง จากการประชุม รองลงมา จากการการฝึกอบรม จากการสาธิต และจากการศึกษาดูงาน จากงานวิจัยของ ยุพา ยอดพิจิตร (2546 : 54) พบว่า เกษตรกร เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำสวนมังคุด โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช และสำนักงานเกษตรอำเภอลานสกา แต่ฝึกอบรมขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้เกษตรกรยังเคยไปศึกษาดูงานในภาคตะวันออก เช่น จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิตมังคุด

3) มวลชน พบว่า เกษตรกรมีระดับความรู้ที่ได้รับเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางจากอินเทอร์เน็ต เช่น Website Facebook YouTube รองลงมาจากโทรทัศน์ จากเอกสารเผยแพร่ และจากวิทยุกระจายเสียง เช่นเดียวกับ ภัคศจี คำกิ่ง (2558 : 46-53) พบว่า เกษตรกรมีแหล่งความรู้จากสื่อออนไลน์ (อินเทอร์เน็ต) อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1.1 เกษตรกรควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่ม เพื่อจัดซื้อ จำหน่ายปัจจัยการผลิต และรวบรวมผลผลิตมังคุด เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง นอกจากนี้การรวมกลุ่มยังทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และข้อมูลข่าวสารต่างๆ โดยเฉพาะความรู้ในการบริหารจัดการสวน การลดต้นทุน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.2 เกษตรกรควรผลิตมังคุดตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

1.3 เกษตรกรควรมีการเรียนรู้ในการจำหน่ายผลผลิตมังคุดผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อกระจายสินค้าสู่ตลาดเมื่อเกิดสถานการณ์ผลผลิตมังคุดล้นตลาด

2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 หน่วยงานควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มรวบรวมผลผลิตมังคุด และควรมีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการรวบรวมผลผลิตมังคุดให้แก่กลุ่ม

2.2 หน่วยงานควรมีการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร (GAP) โดยสร้างความแตกต่างระหว่างด้านราคา ระหว่างสินค้าเกษตรที่ได้รับมาตรฐาน GAP แล้ว และสินค้าเกษตรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP

2.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ รวมถึงสนับสนุนให้เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งด้านการผลิต และการตลาดที่ถูกต้อง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ควรมีการส่งเสริมการผลิตและการตลาดมังคุดของเกษตรกร ในเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปเปรียบเทียบและใช้ในการวางแผนการพัฒนา และการส่งเสริมการตลาดมังคุดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร ทองรอด, พิชัย ทองดีเลิศ และพัชรชาติ ศรีบุญเรือง. (2563). ความต้องการรับบริการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกมังคุด โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร. *วารสารเกษตรพระจอมเกล้า*. 38 (4), 555 -562.
- ชานนท์ ถนอมวงศ์. (2556). ความต้องการการส่งเสริมและการผลิตมังคุดของเกษตรกรในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประณม มุสิกรักษ์. (2548). ผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรที่มีต่อ การ ผลิต มังคุดคุณภาพในจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- พินประภา บุษราคัม. (2549). การใช้เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตร มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภาคคี คำกิ่ง. (2558). การผลิตและการตลาดมังคุดคุณภาพของเกษตรกรอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- มานพ โพธิ์ยานุวัตร. (2555). *การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอแก่ง*
จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- ยงยุทธ เมืองจำ. (2542). *สภาวะการผลิตและการตลาดมังคุด ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*.
วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุพา ยอดพิจิตร. (2546). *การยอมรับและแพร่กระจายเครื่องมือเก็บเกี่ยวมังคุด: กรณีศึกษา ตำบล าน ส ก*
อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร. (2564). *คู่มือมังคุดจังหวัดชุมพร*. ชุมพร: สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร.
- สำนักงานเกษตรอำเภอพะโต๊ะ. (2564). *แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ พ.ศ. 2561 – 2565 ฉบับทบทวน*
ปี พ.ศ. 2564.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). สถิติการส่งออก. *ออนไลน์*. สืบค้นคืนวันที่ 17 สิงหาคม 2564.
แหล่งที่มา: http://impexp.oae.go.th/service/export.php?S_YEAR=2562&E_YEAR=2562&PRODUCT_GROUP=5252&wf_search=&WF_SEARCH=Y
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introduction analysis*. New York: Harper & Row.

ทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ
**Attitudes of Citizen in Samphanthawong District to Rajamangala
University of Technology Rattanakosin Bophit Phimuk Chakkrawat**

หงษ์ศิริ ภิชัยดิolkชัย และ ยุภาวรรณ ดวงอินตา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Hongsiri Piyayodilokchai and Yupawan Duanginta
Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand
Corresponding Author E-mail: Hongsiri.Piy@rmutr.ac.th

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 425 คน โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบโดยใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุ ระหว่าง 15 – 25 ปี ศาสนาที่นับถือส่วนใหญ่ ศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท ส่วนใหญ่ไม่มีบุตรหลานที่กำลังศึกษารวมถึงไม่มีบุตรหลานที่สำเร็จการศึกษาในมหาวิทยาลัยฯ ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัยฯ และไม่ติดตามข่าวสารหรือรับรู้ข่าวสารต่างๆ ของทางมหาวิทยาลัยฯ มีความต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยฯ จัดกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวชุมชน ทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยฯ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านองค์กร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมบริการวิชาการหรือการมีส่วนร่วมกับชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.00, 3.94, 3.93 และ 3.85 ตามลำดับ) ผลจากการวิเคราะห์สมมติฐาน พบว่า เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติของประชาชนที่แตกต่างกัน สำหรับประชาชนที่มีอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติของประชาชนที่ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ทัศนคติ; ประชาชน; มหาวิทยาลัย

Abstracts

The purpose of this research was to study the level of attitudes of the citizens in Samphanthawong District towards Rajamangala University of Technology Rattanakosin Bophit Phimuk Chakkrawat. The sample population consisted of a randomly selected 425 respondents from Samphanthawong District. The research instrument was questionnaire for instrument quality checking. The Cronbach's alpha coefficient was 0.97. The data were analyzed by SPSS and used the frequency, percentage, mean and standard deviation. Analysis of Variance (One-Way ANOVA) was used for comparing and testing the hypothesis. The results of this study found that the majority of respondents were female, ages between 15-25 years old. Most of them were Buddhists and self-employed, and had finished under bachelor's degree. Their average incomes ranged from 10,001 – 20,000 baht per month. Their descendants were neither studying nor finished from university. Most of them had never participated in any activities, nor followed on any information, or knew anything about the university. However, they need the university to set up community tourism activities. The study found that average attitudes of the citizens in Samphanthawong District towards university were respectively at a high level in all aspects, from high to low as follows: Organization, Learning and Teaching Management, Management Administration, and Academic Service Activities or Participating with Communities (mean = 4.00, 3.94, 3.93 and 3.85 respectively). The results of hypothetical analyses revealed that the differences in gender and level of educational attainment affected citizens to behave differently. Further, for different ages and average monthly income, those people did not have different attitudes.

Keywords: Attitude; Citizens; University

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาหรือที่รู้จักกันว่า "มหาวิทยาลัย" นั้น ถูกคาดหวังจากสังคมว่าเป็นทั้งผู้แสวงหาและผู้ให้ปัญญาแก่ประชาชน ผู้แสวงหาคือเป็นนักศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวกับธรรมชาติแวดล้อมทุกชนิด ผู้คนและสังคม เพื่อนำมาบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับผู้คนในสังคมโดยไม่จำกัดกลุ่มเพศวัย ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ไขและพัฒนาคนและสังคมให้เจริญก้าวหน้าอยู่ดีมีสุขสงบได้ โดยที่สถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่สำคัญในการผลิตกำลังคน สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ค้นคว้า วิจัย บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อุดมศึกษาจึงเป็นแหล่งรวมวิทยาการหลากหลายแขนง และเป็นศูนย์รวมของนักวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถเป็นจำนวนมาก อุดมศึกษาถูกใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศที่กำหนดโดยนโยบายและแรงผลักดันทางเศรษฐกิจและสังคม อุดมศึกษายังเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ไปสู่สังคมที่พึงปรารถนา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ เดิมคือ วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ด้านบริหารธุรกิจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 เริ่มเปิดสอนระดับหลักสูตรบริหารธุรกิจ ในปี พ.ศ. 2548 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2548 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ วันที่ 19 มกราคม 2548 โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เป็น 1 ใน 9 แห่ง ซึ่งเกิดจากการรวม 4 วิทยาเขตเข้าด้วยกัน ประกอบด้วย วิทยาเขตศาลายา วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ วิทยาเขตเพาะช่าง และวิทยาเขตวังไกลกังวล (คณะบริหารธุรกิจ พื้นที่บพิตรพิมุข จักรวรรดิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, มปป. : ออนไลน์)

เนื่องจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ ตั้งอยู่ใจกลางเมือง คือ เขตสัมพันธวงศ์ อันประกอบด้วย 3 แขวง คือแขวงสัมพันธวงศ์ แขวงจักรวรรดิ และแขวงตลาดน้อย มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 27,012 คน (สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์, 2563 : ออนไลน์) เป็นเขตที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่น ทั้งเป็นที่พักอาศัยและเป็นย่านการค้าที่สำคัญของประเทศ ดังนั้นเพื่อให้มองเห็นภาพ ทิศนคติของประชาชนในละแวกใกล้เคียงที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ อย่างชัดเจน คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง ทิศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นประชากรในเขตสัมพันธวงศ์ เพื่อให้ทราบข้อมูลของประชาชนในการถ่ายทอดข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ โดยจะนำข้อมูลที่ได้นั้นไปทำการศึกษาวิเคราะห์และนำไปพัฒนาองค์การ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงองค์การในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนในละแวกใกล้เคียงสถาบันการศึกษา โดยจำแนกเป็นกลุ่ม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบไปด้วย 3 แขวง คือ สัมพันธวงศ์ จักรวรรดิ และตลาดน้อย จำนวน 27,012 คน (สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์, 2563 : ออนไลน์)

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ซึ่งเป็นสูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่สามารถยอมรับได้ไว้มากเพียงพอที่จะใช้เป็นตัวแทนของประชากร (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555 : 47-48) จำนวนตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ 394 คน ดังนั้น ทางคณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ มีขนาดเท่ากับ 425 ตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) กับกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่สัมพันธวงศ์ ในปี 2564 ช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2564

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ รวม 4 ด้าน ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ ลักษณะแบบปลายเปิด นำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากแบบสอบถามโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบไปด้วย 3 แขวง คือ สัมพันธวงศ์ จักรวรรดิ และตลาดน้อย โดยดำเนินการเก็บรวบรวมทั้งหมด จำนวน 425 ตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้หลักการทางสถิติ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ วิทยานิพนธ์ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ได้รับคืนจากประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วบันทึกรหัส (Coding) แบบสอบถามตามที่ได้กำหนดไว้ เพื่อประมวลผลข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในกรณีที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะจิตของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทักษะจิตของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ และเปรียบเทียบทักษะจิตของประชาชนในละแวกใกล้เคียงสถาบันการศึกษา โดยจำแนกเป็น กลุ่ม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อองค์การเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมชัดเจนตรงกับวัตถุประสงค์และสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้ (ธีระ สนิเตศวรารักษ์, 2563:ข; ภัทรพล ผูกพันธ์ และโสภณ ศรีวพจน์, 2563 : 29-44; สุภาวดี ช่อสม และกันตณ หนูทองแก้ว, 2563 : 211-225; ศุภกิจ ภาวิไล, รรินทร์ วสุนันต์ และอาภาวดี นันตรี, 2560 : 189-199)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ คณะผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนความถี่ และค่าร้อยละจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1. หญิง	221	52.50
2. ชาย	198	47.00
3. อื่นๆ	2	0.50
รวม	421	100.00
2. อายุ		
1. 15 – 25 ปี	120	28.30
2. 26 – 35 ปี	89	20.99
3. 36 – 45 ปี	88	20.75
4. 46 - 55 ปี	65	15.33
5. 55 ปี ขึ้นไป	62	14.63
รวม	424	100.00
3. ศาสนา		
1. พุทธ	416	97.88
2. อิสลาม	3	0.71
3. คริสต์	3	0.71
4. อื่น ๆ	3	0.70
รวม	425	100.00
4. ระดับการศึกษาสูงสุด		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	201	48.20
2. ปริญญาตรี	188	45.08
3. สูงกว่าปริญญาตรี	28	6.72
รวม	417	100.00

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
5. อาชีพ		
1. นักเรียน/นักศึกษา	101	23.88
2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	12	2.84
3. ข้าราชการ	50	11.82
4. ธุรกิจส่วนตัว	112	26.48
5. พนักงานบริษัทเอกชน	52	12.29
6. ลูกจ้างร้านค้า	83	19.62
7. อื่น ๆ	13	3.07
รวม	423	100.00
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท	117	27.92
2. 10,001 – 20,000 บาท	158	37.71
3. 20,001 – 30,000 บาท	81	19.33
4. 30,001 – 40,000 บาท	29	6.92
5. 40,001 – 50,000 บาท	17	4.06
6. 50,001 – 60,000 บาท	9	2.15
7. มากกว่า 60,000 บาท	8	1.91
รวม	419	100.00
7. ข้อมูลเกี่ยวกับบุตรหลานที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยฯ		
1. ท่านมีบุตรหลานที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ	44	10.35
2. ท่านไม่มีบุตรหลานที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ	381	89.65
รวม	425	100.00
ท่านมีบุตรหลานที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ		
1. คณะบริหารธุรกิจ	33	78.57
2. คณะศิลปศาสตร์	9	21.43
รวม	42	100.00

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ท่านมีบุตรหลานที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ		
1. สาขาวิชาการบัญชี	7	19.44
2. สาขาวิชาการตลาด	4	11.11
3. สาขาวิชาการจัดการ	5	13.89
4. สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ	4	11.11
5. สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ	6	16.67
6. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน)	2	5.56
7. สาขาวิชาภาษาจีน	2	5.56
8. สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น	0	0.00
9. สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล	6	16.66
รวม	36	100.00
8. ข้อมูลเกี่ยวกับบุตรหลานที่สำเร็จการศึกษาในมหาวิทยาลัยฯ		
1. ท่านมีบุตรหลานที่สำเร็จการศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ	72	16.98
2. ท่านไม่มีบุตรหลานที่สำเร็จการศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ	352	83.02
รวม	424	100.00
ท่านมีบุตรหลานสำเร็จการศึกษาในคณะ		
1. คณะบริหารธุรกิจ	62	86.11
2. คณะศิลปศาสตร์	10	13.89
รวม	72	100.00
ท่านมีบุตรหลานสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชา		
1. สาขาวิชาการบัญชี	24	50.00
2. สาขาวิชาการตลาด	4	8.33
3. สาขาวิชาการจัดการ	2	4.17
4. สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ	3	6.25
5. สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ	5	10.42
6. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน)	0	0.00

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
7. สาขาวิชาภาษาจีน	2	4.17
8. สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น	3	6.25
9. สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล	5	10.41
รวม	48	100.00
9. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ		
1. เคยเข้าร่วมกิจกรรม	70	16.47
2. ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม	355	83.53
รวม	425	100.00
10. ข้อมูลการได้ติดตามข่าวสารหรือรับรู้ข่าวสารต่างๆ ของทางมหาวิทยาลัยฯ		
1. ติดตาม	131	31.19
2. ไม่ได้ติดตาม	289	68.81
รวม	420	100.00
ช่องทางการติดตามข่าวสารหรือรับรู้ข่าวสารต่างๆ ของทางมหาวิทยาลัยฯ		
1. ป้ายโฆษณา	45	22.28
2. ผู้นำชุมชน/บุคคลที่ท่านรู้จัก	20	9.90
3. ผู้ปกครองนักศึกษา	13	6.44
4. บุคลากรของมหาวิทยาลัย	40	19.80
5. Social Media	82	40.59
6. อื่นๆ	2	0.99
รวม	202	100.00
11. ข้อมูลความต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยฯ จัดกิจกรรม		
1. ต้องการ	401	95.93
2. ไม่ต้องการ	17	4.07
รวม	418	100.00
ข้อมูลด้านความต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยฯ จัดกิจกรรม		
1. ด้านวิชาการ วิจัย ผักอบรม	134	26.27
2. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี	182	35.69
3. ด้านการท่องเที่ยวชุมชน	191	37.45

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
4. อื่นๆ	3	0.59
รวม	510	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.50) มีอายุอยู่ระหว่าง 15 – 25 ปี (ร้อยละ 28.30) มีการนับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 97.88) มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 48.20) มีการประกอบอาชีพด้านธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 26.48) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชาชนส่วนใหญ่ 10,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 37.71) ส่วนใหญ่ไม่มีบุตรหลานที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ (ร้อยละ 89.65) ส่วนใหญ่มีบุตรหลานศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ (ร้อยละ 78.57) มีการศึกษาในสาขาวิชาการบัญชี (ร้อยละ 19.44) ไม่มีบุตรหลานที่สำเร็จการศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ (ร้อยละ 83.02) ส่วนใหญ่มีบุตรหลานสำเร็จการศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ (ร้อยละ 86.11) มีบุตรหลานสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการบัญชี (ร้อยละ 50.00) ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ (ร้อยละ 83.53) ข้อมูลการได้ติดตามข่าวสารหรือรับรู้ข่าวสารต่างๆ ของทางมหาวิทยาลัยฯ ส่วนใหญ่ไม่ได้ติดตาม (ร้อยละ 68.81) มีการติดตามข่าวสารผ่าน Social Media (ร้อยละ 40.59) มีความต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยฯ จัดกิจกรรม (ร้อยละ 95.93) ข้อมูลด้านความต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยฯ จัดกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวชุมชน (ร้อยละ 37.45)

2. **วัตถุประสงค์ที่ 1** เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยรวม

(n=425)			
ทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัย	$\bar{x}$ (S.D.)	แปลผล	ลำดับที่
ด้านองค์กร	4.00 (0.66)	มาก	1
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.94 (0.68)	มาก	2
ด้านการบริหารจัดการ	3.93 (0.74)	มาก	3
ด้านกิจกรรมบริการวิชาการหรือการมีส่วนร่วมกับชุมชน	3.85 (0.81)	มาก	4
โดยรวม	3.94 (0.67)	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาระดับทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ จากการศึกษพบว่าระดับทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านองค์กร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมบริการวิชาการหรือการมีส่วนร่วมกับชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.00, 3.94, 3.93 และ 3.85 ตามลำดับ)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ รายด้าน

ทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัย	$\bar{x}$ (S.D.)	แปล ผล	ลำดับ ที่
ด้านองค์กร			
1. มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาในกำกับของรัฐที่กระจายโอกาสทางการศึกษา	4.16 (0.77)	มาก	1
2. มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่ได้รับการยอมรับเท่าเทียมกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ	3.96 (0.81)	มาก	4
3. มหาวิทยาลัยสามารถจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ	4.02 (0.86)	มาก	2
4. มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่ชุมชนมีความภาคภูมิใจ	3.97 (0.83)	มาก	3
5. มหาวิทยาลัยมีพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา	3.90 (0.83)	มาก	6
6. มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งความรู้ทางวิชาการและทักษะวิชาชีพที่ดี	3.93 (0.80)	มาก	5
7. มหาวิทยาลัยก่อตั้งมาอย่างยาวนานและมีความมั่นคง	4.02 (0.86)	มาก	2
ด้านการจัดการเรียนการสอน			
1. มหาวิทยาลัยมีสาขาวิชาและคณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	4.05 (0.76)	มาก	1

ทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัย	$\bar{x}$ (S.D.)	แปล ผล	ลำดับ ที่
2. มหาวิทยาลัยมีความพร้อมด้านสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน	3.90 (0.84)	มาก	5
3. หลักสูตรของมหาวิทยาลัยมีเนื้อหาที่ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	3.90 (0.82)	มาก	4
4. มหาวิทยาลัยมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	3.86 (0.92)	มาก	6
5. มหาวิทยาลัยมีความเข้มแข็งด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ	3.94 (0.84)	มาก	3
6. บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการทำงาน	4.01 (0.80)	มาก	2
ด้านการบริหารจัดการ			
1. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยบริหารงานแบบมีอาชีพและสร้างชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัย	3.89 (0.87)	มาก	5
2. อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นอย่างดี	4.01 (0.88)	มาก	1
3. ผู้บริหารและอาจารย์มหาวิทยาลัยประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	3.95 (0.84)	มาก	2
4. เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ยิ้มแย้ม แจ่มใส เต็มใจให้บริการผู้ที่มาติดต่ออย่างน่าประทับใจ	3.90 (0.90)	มาก	4
5. มหาวิทยาลัยมีสภาพแวดล้อม และอาคารเรียนที่สะอาด สวยงาม	3.86 (0.91)	มาก	6
6. มหาวิทยาลัยมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรและบุคลากร	3.94 (0.85)	มาก	3
ด้านกิจกรรมบริการวิชาการหรือการมีส่วนร่วมกับชุมชน			
1. มหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมทางวิชาการหรือจัดอบรมพัฒนาทักษะความรู้ต่างๆ ให้กับชุมชน	3.84 (0.94)	มาก	5

ทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัย	$\bar{x}$ (S.D.)	แปล ผล	ลำดับ ที่
2. ผลจากการวิจัยของทางมหาวิทยาลัยสามารถนำมาปรับใช้ประโยชน์กับชุมชนได้	3.84 (0.88)	มาก	4
3. มหาวิทยาลัยมีโครงการบริการวิชาการที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของประชาชน	3.85 (0.91)	มาก	3
4. มหาวิทยาลัยมีการดำเนินกิจกรรมทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีร่วมกับทางชุมชนอย่างต่อเนื่อง	3.82 (0.92)	มาก	6
5. มหาวิทยาลัยมีการสร้างสัมพันธ์ที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง	3.86 (0.93)	มาก	2
6. มหาวิทยาลัยสามารถเป็นที่พึ่งทางวิชาการและความรู้แก่ชุมชน	3.89 (0.96)	มาก	1

จากตารางที่ 3 พบว่า ทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ ด้านองค์กร พิจารณารายข้อ พบว่า มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาในกำกับของรัฐที่กระจายโอกาสทางการศึกษา มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.16) ด้านการจัดการเรียนการสอน พิจารณารายข้อ พบว่า มหาวิทยาลัยมีสาขาวิชาและคณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.05) ด้านการบริหารจัดการ พิจารณารายข้อ พบว่า อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นอย่างดี มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.01) และด้านกิจกรรมบริการวิชาการหรือการมีส่วนร่วมกับชุมชน พิจารณารายข้อ พบว่า มหาวิทยาลัยสามารถเป็นที่พึ่งทางวิชาการและความรู้แก่ชุมชน มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.89)

3. **วัตถุประสงค์ที่ 2** เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนในละแวกใกล้เคียงสถาบันการศึกษา โดยจำแนกเป็นกลุ่ม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งแสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยที่สนใจศึกษา	ค่าสถิติที่ทดสอบ (Sig.)	สมมติฐานที่กำหนดไว้	
	F-test	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ	.000**	✓	
2. อายุ	.638		✓
3. ระดับการศึกษา	.032*	✓	

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน .384

* กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 4 พบว่า ทักษะของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยภาพรวม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเพศชาย ทักษะของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ อยู่ในระดับมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบทักษะของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ทักษะของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอายุ 36-45 ปี ทักษะของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ อยู่ในระดับมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบทักษะของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ พบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทักษะของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี ทักษะของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ อยู่ในระดับมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบทักษะของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ พบว่าด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และภาพรวม ด้านการบริหารจัดการมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทักษะของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยภาพรวม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 – 50,000 บาท ทักษะของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ อยู่ในระดับมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบทักษะของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ พบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ในการศึกษาทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ ทั้ง 4 ด้าน อภิปรายผลได้ดังนี้

ทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านองค์กร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมบริการวิชาการหรือการมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยพบว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ เป็นสถาบันการศึกษาในกำกับของรัฐที่กระจายโอกาสทางการศึกษา โดยมีสาขาวิชาและคณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นอย่างดี รวมถึงเป็นสถาบันการศึกษาที่สามารถเป็นที่พึ่งทางวิชาการและความรู้แก่ชุมชน ส่งผลให้ประชาชนมีทัศนคติออกมาในระดับที่มาก เช่นเดียวกับ ชีระ สินเดชารักษ์ (2563 : ข) ได้ศึกษาถึงทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของกองทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2563 เพื่อศึกษาทัศนคติ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของกองทัพบก ตลอดจนความเชื่อมั่นและความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาท หน้าที่ และการปฏิบัติการกิจของกองทัพบก รวมถึงเพื่อนำไปใช้กำหนดแนวทาง การสื่อสารและแนวทางการดำเนินงานของกองทัพบกต่อไปในอนาคต ภาพลักษณ์กองทัพบกโดยรวมอยู่ในระดับดี ด้านความเชื่อมั่นที่มีต่อกองทัพบกในภาพรวมมีระดับความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก ด้านความคาดหวังที่มีต่อกองทัพบกในภาพรวมมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ จำแนกได้ดังนี้

1. จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยภาพรวม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยทัศนคติในแต่ละด้านโดยภาพรวมเพศชาย มีทัศนคติมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี ช่อสม และ กันตภณ หนูทองแก้ว (2563 : 211) ได้ศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานด้านการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลสินเจริญ อำเภอยะรัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ ศึกษาปัญหาข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานด้านการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลสินเจริญ อำเภอยะรัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยทำการเก็บข้อมูลกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 368 ครั้วเรือน ใช้

วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ มีการใช้แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ผลพบว่าประชาชนมีทัศนคติต่อการบริหารงานด้านการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลสินเจริญ อำเภอยะแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

2. จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอายุ 36-45 ปี ทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ อยู่ในระดับมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ พบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ และไม่ได้ติดตามข่าวสารหรือรับรู้ข่าวสารต่างๆ ของทางมหาวิทยาลัยฯ ทำให้ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับด้านองค์กร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมบริการวิชาการหรือการมีส่วนร่วมกับชุมชน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของภัทรพล ผูกพันธ์ และ โสภณ ศรีวพจน์ (2563 : 30) ได้ศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของตำรวจประจำสถานีตำรวจ นครบาล บางนา กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการให้บริการตำรวจประจำสถานีตำรวจ นครบาลบางนา กรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของตำรวจ ประจำสถานีตำรวจนครบาลบางนา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชากรที่มาใช้บริการที่สถานี ตำรวจนครบาลบางนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 398 คน ผลพบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริการ ของตำรวจประจำสถานี ตำรวจนครบาลบางนา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของตำรวจประจำสถานีตำรวจนครบาล บางนา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม อายุ ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการให้บริการของตำรวจประจำ สถานี ตำรวจนครบาลบางนา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน ทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา สูงสุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี ทัศนคติของประชาชนเขต สัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ อยู่ในระดับมากกว่า กลุ่มอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรพล ผูกพันธ์ และ โสภณ ศรีวพจน์

(2563 : 30) วุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการให้บริการของตำรวจประจำสถานีตำรวจนครบาล บางนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทัศนคติของประชาชน เขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ โดยภาพรวม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 – 50,000 บาท ทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ อยู่ในระดับมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ พบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกิจ ภาวิไล และคณะ (2560 : 189) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพลักษณ์กระทรวงกลาโหมในทัศนคติของบุคลากร สังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานคร รายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ กระทรวงกลาโหมจากทุกสื่อไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ทัศนคติของประชาชนเขตสัมพันธวงศ์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ ส่วนใหญ่มองว่าด้านองค์กร มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาในกำกับของรัฐที่กระจายโอกาสทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่าให้มหาวิทยาลัยฯ เปิดสอนหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของประชาชนให้สอดคล้องกับช่วงวัย

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนควรเป็นมหาวิทยาลัยมีสาขาวิชาและคณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการทำงาน มหาวิทยาลัยมีความเข้มแข็งด้านจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ

1.3 ด้านการบริหารจัดการ ประชาชนมีทัศนคติต่อมหาวิทยาลัยฯ มหาวิทยาลัยฯ ควรบริหารจัดการด้านอาจารย์ของมหาวิทยาลัยให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นอย่างดี ผู้บริหารและอาจารย์มหาวิทยาลัยประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มหาวิทยาลัยมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรและบุคลากร เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ยิ้มแย้ม แจ่มใส เต็มใจให้บริการผู้ที่มาติดต่อ อย่างน่าประทับใจซึ่งจะเห็นว่ามีผลต่อทัศนคติต่อมหาวิทยาลัยฯ เป็นอย่างมาก ดังนั้นมหาวิทยาลัยฯ จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อมหาวิทยาลัยฯ เพิ่มมากขึ้น ควรจะศึกษาวิจัยการพัฒนาร่วมกันของมหาวิทยาลัยฯ และประชาชน รวมถึงชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยในการบริหารงาน 3 ฝ่าย ซึ่งประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารและวางแผน ฝ่ายวิชาการและวิจัย และฝ่ายกิจการนักศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- คณะบริหารธุรกิจ พื้นที่บพิตรพิมุข จักรวรรดิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. (มปป.). ประวัติคณะบริหารธุรกิจ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2564. แหล่งที่มา https://bua.rmutr.ac.th/?page_id=15.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 13). นนทบุรี: เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- ธีระ สนิเดชารักษ์. (2563). *สำรวจทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของกองทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2563*. รายงานวิจัย. สาขาการวิจัยและการประเมินผล. สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทรพล ผูกพันธ์ และโสภณ ศรีวพจน์. (2563). ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของตำรวจประจำสถานีตำรวจนครบาลบางนา กรุงเทพมหานคร. *วารสารอาชญากรรมและความปลอดภัย*. 2 (2), 29-44.
- ศุภกิจ ภาวิไล, รรินทร์ วสุนันต์ และอาภาวดี นันตรี. (2560). ภาพลักษณ์กระทรวงกลาโหมในทัศนคติของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*. 13 (2), 189-199.
- สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์. (2563). สถิติ-ประชากร. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2563. แหล่งที่มา <http://203.155.220.217/samphanthawong/dep/DepRepL0201.php>.
- สุภาวดี ช่อสม และกันตภณ หนูทองแก้ว. (2563). ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานด้านการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลสินเจริญ อำเภอยะรัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5 (1), 211-225.

การพัฒนาสื่อพหุภาษาจากวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดยะลา

**The Development of Multilingual Media from Local Culture Using
Collaborative Reading Strategies of Primary School Students
Schools under the Local Administrative
Organization Yala Province**

อัญชริกา จันจุฬา, สกอล สมจิตต์,
เฟรดดาว สุไลมาน และ นูรฮัสวานี บอตอ

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

**Ancharika Janula, Sakol Somjit,
fraydau Sulaiman and Nurhaswanee Boto**

Yala Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ancharika.j@yru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการสื่อพหุภาษาจากวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อพหุภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้วยภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย ตามเกณฑ์มาตรฐาน 85/85 2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย ระหว่างก่อนและภายหลังการใช้สื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) 3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการใช้อสื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading)

รูปแบบการวิจัยเป็นเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 20 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 14 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 16 คน 3 ห้องเรียน รวม 50 คนที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ 4 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชนิด คือ 1) สื่อพหุภาษา 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ หาค่า

* วันที่รับบทความ: 23 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 5 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 19 เมษายน 2565

Received: March 23, 2022; Revised: April 5, 2022; Accepted: April 19, 2022

ความเชื่อมั่น (Reliability) ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ค่าความยากง่าย (Difficulty) และค่า t-test dependent โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประมวลผลสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย ระหว่างก่อนและหลังการใช้สื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) มีทักษะการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 6.96

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย ระหว่างก่อนและภายหลังจากการใช้สื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) มีทักษะการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินผลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการใช้สื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.09$) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ : การพัฒนาสื่อพหุภาษา; วัฒนธรรมท้องถิ่น; กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ; โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดยะลา

Abstracts

This research examines the condition, problems and approaches of multilingual communication from local culture. using collaborative reading strategies of primary school students Schools under local administrative organizations Yala Province. The purposes of this research were 1) To create and find effectiveness Multilingual media and Collaborative strategic Reading according to 85/85 standard 2) to compare English, Melayu and Thai Reading before and after using Multilingual media and Collaborative strategic Reading for Grade 4-6 students at Tessabal 4 (Tonwity) School and 3) To evaluate the satisfaction by using Multilingual media and Collaborative Strategic Reading for Grade 4-6 students at Tessaban 4 (Tonwity) School.

The research model was experimental. The samples group were grade 4/2, 5/2 and 6/2 students who were studying in the second semester of the academic year 2020 at Tessaban 4 (Tonwity) School Mueang Yala district Yala Province, 50 people by using the specific selection method. Time spent in operations for 2 week. There are 4 types of research tools were 1) achievement test 2) English lesson plan 3) Satisfaction questionnaire and 4) Multilingual media. The statistics used for data analysis are as follows: IOC, Reliability, Discrimination, Difficulty, t-test dependent by using a computer program to process data for analysis.

The research results indicated that:

1) results of English, Melayu and Thai Reading skill before and after learning about A Day in the Park using Multilingual media and Collaborative Strategic Reading having higher learning achievement after studying score is 6.96.

2) The results of the comparison of the results of English, Melayu and Thai Reading skill before and after learning about A Day in the Park using Multilingual media and Collaborative Strategic Reading having post-learning achievement higher than before learning at the statistical significance of .05

3) The results of the sample satisfaction evaluation on the use of Multilingual media and Collaborative Strategic Reading showed that students were satisfied at the highest level ($\bar{x} = 4.09$) Which is higher than the threshold

Keywords : Development of Multilingual Media; Local culture; Collaborative Reading Strategies; Schools under the Yala Provincial Local Administrative Organization

บทนำ

ในสภาพปัจจุบันของสังคมไทย โดยเฉพาะ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส คนส่วนใหญ่โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาที่หลากหลายในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างกันในสังคม โดยปกติแล้วมีการใช้ภาษาทั้ง 3 ภาษา ได้แก่ ภาษามลายู ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ซึ่งภาษาเหล่านี้มักจะใช้ในชีวิตประจำวัน และมีการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามแต่ละภาษามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน (บรรจง พารุ่งแสง, 2555 : 23) สื่อการเรียนการสอนที่ใช้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านภาษาใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ มิใช่เพียงพอกับความต้องการของคนในพื้นที่ ไม่ทันสมัย และไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่แท้จริง ส่วนใหญ่เป็นสื่อการเรียนการสอนภาษาที่มีอยู่นั้น ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่สามารถเสริมสร้างการเรียนรู้แก่ผู้เรียนเท่าที่ควร และไม่สามารถเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีได้ อีกทั้งไม่สามารถถ่ายทอดความคิดระหว่างอาจารย์กับนักเรียน จึงทำให้ผู้เรียนไม่ซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของการเรียนภาษาได้ (สุธีรส ชูชื่น, (2555 : 123).

นอกจากนี้ พบว่า สื่อการเรียนรู้ในท้องตลาดทั่วไป ยังไม่มีการรวบรวมและเรียบเรียงสื่อที่น่าสนใจที่จะดึงดูดและจูงใจ ทำให้ผู้อ่านเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาสาระจนสามารถนำไปสู่การค้นคว้าเพื่อการศึกษา และการปรับใช้ในวิถีชีวิตได้ นอกจากนี้ยังไม่มีพบรูปแบบหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ครอบคลุมทั้ง 3 ภาษา อันได้แก่ ภาษามลายู ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ทั้งที่สังคมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความต้องการรูปแบบหนังสือพหุภาษาเป็นอย่างมาก เพื่อตอบสนองความต้องการต่อการจัดการเรียนการสอนด้าน ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายในพื้นที่แห่งนี้ (อุราเพ็ญ ยิ้มประเสริฐ, 2557 : 14)

จากการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอนอ่าน พบว่าวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความเข้าใจในการอ่านให้มีประสิทธิภาพ คือ กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) (Klingner Vaughn , (1999 : 284-292) ซึ่งเป็นวิธีการสอนอ่านตามทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้นิยม (Constructivism) ที่เชื่อว่าองค์ประกอบหลักของการเรียนรู้ คือ การสร้างความรู้ด้วยตนเองและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเกิดจากการรวมแนวคิดที่สำคัญ 2 ประการ คือ กลวิธีการอ่าน (Reading Strategies) และการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เข้าด้วยกัน กล่าวคือ กลวิธีนี้จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาและใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลายผ่านกระบวนการกลุ่ม ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกิดการพึ่งพาอาศัยกัน ทำให้มีความเข้าใจในการอ่านและเรียนรู้คำศัพท์ดีขึ้น นอกจากนี้ประโยชน์ด้านการร่วมมือในการเรียนแล้ว ยังพบว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ มีความเข้าใจในการอ่าน และเรียนรู้คำศัพท์ดีขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Kawther I. M. Kawtb, 2016 : 1-14)

ดังนั้น จากสภาพและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทางผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่องนี้ขึ้น ส่วนหนึ่งเพื่อเป็นสื่อที่ส่งเสริมการอ่านชุดพหุภาษาสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายด้วยภาษามลายูถิ่น ไทย และอังกฤษ โดยอาศัยกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) และเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษาแบบพหุภาษาใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการศึกษาของชายแดนใต้ให้มีคุณภาพเทียบเท่ากับมาตรฐาน และสอดคล้องกับนโยบายภาษาแห่งชาติ ที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษาแบบทวิภาษาและการศึกษาแบบพหุภาษา (Bilingual and การจัดการศึกษาแบบพหุภาษา in the National Language Policy) ในที่สุด โดยมีรูปแบบการนำเสนอเรื่องราวที่เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสวนสาธารณะ ประกอบด้วย 3 ภาษา และนำเสนอด้วยภาพสีสันทสวยงาม สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิผลของสื่อพหุภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้วยภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย ตามเกณฑ์มาตรฐาน 85/85
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย ระหว่างก่อนและภายหลังการใช้สื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading)
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการใช้สื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading)

ระเบียบวิธีวิจัย

1 ขอบเขตด้านเนื้อหาและระยะเวลา

สำหรับรายละเอียดเนื้อหาที่จะนำมาเขียนหนังสือพัฒนาทักษะการอ่านชุดพหุภาษา จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสวนสาธารณะ โดยกระบวนการนำเสนอเรื่องจะประกอบด้วย 3 ภาษา เริ่มจากภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ใช้เวลา 4 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 22 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564

2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) สายชั้นละ 5 ห้อง รวม 15 ห้อง จำนวน 465 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 20 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 14 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 16 คน โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) 3 ห้องเรียน รวม 50 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้สื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย
2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้สื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สื่อพหุภาษา
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. แบบสอบถามความพึงพอใจ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อให้ทราบขั้นตอนของการวิจัยและลงชื่อยินยอมเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 30 ข้อ เพื่อวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย และรวบรวมผลการทดสอบก่อนเรียนไปเทียบกับผลการทดสอบหลังเรียน

3. อธิบายและชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อพหุภาษาให้นักเรียนเข้าใจ

4. ดำเนินการสอนโดยใช้สื่อพหุภาษาตามแผนการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น จำนวน 3 แผน รวมเวลา 6 ชั่วโมง โดยใช้ระยะเวลา 4 สัปดาห์

5. หลังจากทำการสอนจนครบทั้ง 3 แผน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน โดยใช้แบบทดสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

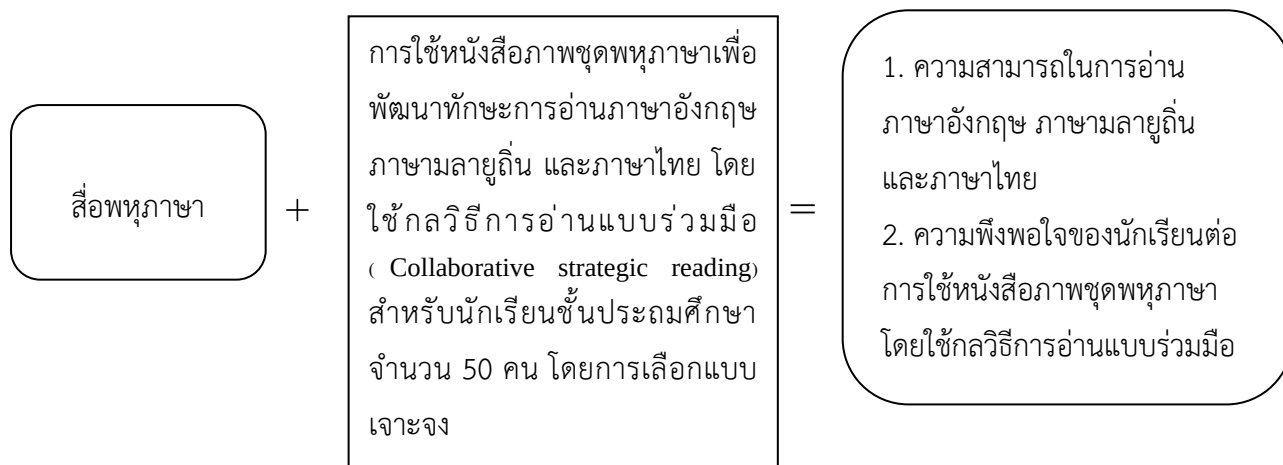
2. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย ระหว่างก่อนและหลังการใช้สื่อพหุภาษา เรื่อง A Day in the Park โดยใช้การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การเปรียบเทียบผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย ระหว่างก่อนและหลังการใช้สื่อพหุภาษา โดยหาค่าทางสถิติ (t-test dependent)

3. การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อพหุภาษา โดยใช้การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทยระหว่างก่อนและหลังการใช้สื่อพหุภาษา เรื่อง A Day in the Park ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading)

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อพหุภาษา เรื่อง A Day in the Park โดยแบบทดสอบเป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าเท่ากับ 30 คะแนน

ผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายู และภาษาไทยก่อนการใช้สื่อพหุภาษา เรื่อง A Day in the Park ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) จำนวน 50 คน พบว่า มีนักเรียนที่ได้คะแนนมากที่สุด คือ 21 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ 6 คะแนน และได้คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 12.64 ส่วนผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายู และภาษาไทยหลังเรียน พบว่า มีนักเรียนที่ได้คะแนนมากที่สุด คือ 30 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ 12 คะแนน และได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 21.62

คะแนนจากการทดสอบ	N	คะแนนมากที่สุด	คะแนนน้อยที่สุด	$\bar{X}$
ก่อนเรียน	50	21	6	12.64
หลังเรียน	50	30	12	21.62

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายู และภาษาไทยระหว่างก่อนและหลังการใช้สื่อพหุภาษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading)

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายู และภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อพหุภาษา จำนวน 30 ข้อ โดยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นชุดเดียวกัน และนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการทดสอบ ปรากฏผลดังตารางที่ 2

กลุ่ม	N	คะแนนเต็ม	X	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ก่อนเรียน	50	30	12.64	4.50	23.55	.000
หลังเรียน	50	30	21.62	5.76		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายู และภาษาไทยก่อนเรียนโดยใช้สื่อพหุภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) พบว่า ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.81 ส่วนผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายู และภาษาไทยหลังเรียนโดยใช้สื่อพหุภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) พบว่า ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.39 และเมื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับโดยการทดสอบค่า t พบว่า ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายู และภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการประเมินผลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการใช้สื่อพหุภาษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading)

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการใช้สื่อพหุภาษา โดยให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 50 คน ทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้สื่อพหุภาษา และได้ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้สื่อพหุภาษาแสดงไว้ในตารางที่ 3 ดังนี้

รายการประเมิน	$\bar{x}$	(S.D.)	ผลระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 ความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา	4.02	0.71	มาก
1.2 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	3.94	0.87	มาก
1.3 การเรียบเรียงเนื้อหาที่เข้าใจง่าย	4.02	0.80	มาก
1.4 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.16	0.79	มาก

1.5 เนื้อหามีสาระและประโยชน์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ งานได้ในชีวิตประจำวัน	4.12	0.82	มาก
รวม	4.05	0.80	มาก
รายการประเมิน	$\bar{x}$	(S.D.)	ผลระดับความพึง พอใจ

2. ด้านการนำเสนอ

2.1 ความชัดเจนของรูปภาพ ตัวละคร หรือตัวอักษร	4.26	0.82	มาก
2.2 การใช้ภาษาที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย	4.18	0.77	มาก
2.3 ความน่าสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้ของสื่อ	4.02	0.84	มาก
2.4 การดำเนินเรื่องอย่างต่อเนื่องเหมาะสมกับเวลา	4.06	0.79	มาก
2.5 การจัดวางองค์ประกอบเหมาะสม	4.08	0.80	มาก
รวม	4.12	0.80	มาก
ผลรวมทุกด้าน	4.09	0.48	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้สื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำเสนอ ($\bar{x} = 4.12$) และด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.05$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านเนื้อหาภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.16$) เนื้อหามีสาระและประโยชน์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 4.12$) ความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาและการเรียบเรียงเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ($\bar{x} = 4.02$) และความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา ($\bar{x} = 3.94$) ตามลำดับ

2) ด้านการนำเสนอภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความชัดเจนของรูปภาพ ตัวละคร หรือตัวอักษร ($\bar{x} = 4.26$) การใช้ภาษาที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย ($\bar{x} = 4.18$) การจัดวางองค์ประกอบเหมาะสม ($\bar{x} = 4.08$) การดำเนินเรื่องอย่างต่อเนื่องเหมาะสมกับเวลา ($\bar{x} = 4.06$) และความน่าสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้ของสื่อ ($\bar{x} = 4.02$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้สื่อพหุภาษา เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) อำเภอเมือง จังหวัดยะลา สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย ระหว่างก่อนและหลังการใช้สื่อพหุภาษา เรื่อง A Day in the Park โดยใช้กลยุทธ์การอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading)

ผลการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยใช้สื่อพหุภาษา โดยอาศัยกลยุทธ์การอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อพหุภาษา โดยอาศัยกลยุทธ์การอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมานั้น มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย หลังจากใช้สื่อพหุภาษา โดยอาศัยกลยุทธ์การอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) สูงขึ้น

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการใช้สื่อพหุภาษา โดยอาศัยกลยุทธ์การอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading)

ผลการประเมินความความพึงพอใจของของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ต่อการใช้สื่อพหุภาษา โดยอาศัยกลยุทธ์การอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) ในการเรียน เรื่อง A Day in the Park โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากสื่อพหุภาษาที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เนื้อเรื่องและภาษาที่ใช้มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน รวมทั้งสื่อภาพมีความน่าสนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ แสงพันธ์ และนิตยา เปลื้องนุช (2553 : 128-135.) “การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้นิทานอีสป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” วัตถุประสงค์ 1) พัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานอีสป

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้นิทานอีสป โดยมีจำนวนนักเรียนร้อยละ 70 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้นิทานอีสป ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานอีสป ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถพัฒนาความรู้เดิม ปรับปรุงการอ่านให้ดีขึ้น ในแต่ละวงจรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น โดยนักเรียนจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 75.67 สามารถทำคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้คะแนนเฉลี่ย 21.03 คิดเป็นร้อยละ 70.09 ซึ่งผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้และผู้เรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย ระหว่างก่อนและหลังการใช้สื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) มีทักษะการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน รวมไปถึงผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย ระหว่างก่อนและภายหลังการใช้สื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) มีทักษะการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินผลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการใช้สื่อพหุภาษา โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อพหุภาษา สามารถนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เริ่มเรียนรู้ในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน หรือกลุ่มผู้ใช้ทั่วไป
2. ผู้วิจัยควรยืดหยุ่นเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนบางคนมีทักษะทางการเรียนช้า และควรตรวจสอบพิจารณาหาข้อมูล หลังจากการทดสอบ เพื่อดูว่าเนื้อหาใดที่นักเรียนมีความรู้อยู่แล้วก็อาจทบทวนเพียงครั้งเดียว หรือถ้านักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับเนื้อหานั้นก็อาจต้องเน้นหนัก เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนและครบกระบวนการในแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเพื่อใช้วิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีกิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายทุกคนสามารถมีส่วนร่วมกับการใช้หนังสือภาพชุดพหุภาษา
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ที่อาจมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน หลังจากได้รับการเรียนการสอนโดยการใช้นิทานอีสปพหุภาษา

3. ควรเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวน 10 – 15 คน เพื่อความสะดวกและทั่วถึงในการใช้หนังสือภาพชุดพหุภาษา

เอกสารอ้างอิง

- บรรจง ฟารุ่งแสง. (2555). *การศึกษาในวิถีพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้*. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วัชรภรณ์ แสงพันธ์ และ นิตยา เปลื้องนุช (2553). การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้นิทานอีสป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 4 (ฉบับพิเศษ), 128–135.
- สุธีรส ชูชื่น. (2555). พหุวัฒนธรรมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทางเลือกหรือทางรอด? *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 8 (2), 123–126.
- อุราเพ็ญ ยิ้มประเสริฐ. (2557) รู้เท่าทันสื่อ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค ในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์.
- Kawther I. M. Kawtb.(2016). The Effect of a Collaborative Strategic ReadingBased Program on Developing Secondary School Students' Reading Comprehension Skills. Egypt : Faculty of Education Assiut University.
- Klingner Vaughn. (1999). “Teaching Reading Comprehension Through Collaborative Strategic Reading”. *Intervention in School and Clinic* 34 (5), 284-292.

การศึกษาการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์
**A Study Using of Information of the School under the Secondary
Educatoinal Service Area Office Nahkon Sawan**

อารีรัตน์ เอี่ยมสอาด และ ฉลอง ชาตुरुประชีวิน

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Areerat aimsa-ard and Chalong Chatrupachewin
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, Email: areeratt63@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ครู/บุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ จำนวน 321 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 37 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Independent) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way-ANOVA) และทดสอบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' method)

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. การใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าระดับการใช้สารสนเทศของโรงเรียนเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านพื้นฐานของสถานศึกษา ด้านการจัดการ ด้านผู้เรียน ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการรายงาน

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ที่มีตำแหน่งต่างกัน ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการใช้สารสนเทศของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา

* วันที่รับบทความ: 30 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 27 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 1 พฤษภาคม 2565

Received: March 30, 2022; Revised: April 27, 2022; Accepted: May 1, 2022

เป็นรายด้าน พบว่า ตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้สารสนเทศของโรงเรียน ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการรายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้สารสนเทศของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีการใช้สารสนเทศในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหาร และครู/บุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีการใช้สารสนเทศมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครู/บุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สารสนเทศ; โรงเรียน

Abstracts

The purpose of this research were to 1) study the level of using of information of the school under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Sawan. 2) compare the use of information of the school under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Sawan, classified by position, experience and school size of school. The samples were 321 teachers/educational personnels of the school under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Sawan who obtained from the stratified random sampling by proportion of the size of school. The administrator user samples consisted of 37 peoples, with was purposive sampling.

The instrument used in the research was a questionnaire. The statistic used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t – test (Independent samples) and F – test (One – Way – ANOVA) and Scheffe' medthod for different paired comparision.

The results of the study were :

1. The use of information of school under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Sawan in overall and each espect was at high level when considering in descending order, it was found that the basic of school espectl was the highest, the managements espect, the student espect, the academic administration espect and the report espect.

2. The use of information of school under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Sawan classified by position in overall was found statistically significant different at .05 when considering in each espect, it was found that administrators and teachers/educational personnels with different positions showed different at .05 in the academic administration espect and the report espect

3. The use information of school under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Sawan classified by experience in overall and each aspects was no statistically significant different.

3. The use information of school under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Sawan classified by size of school. It was found that in overall and each aspects was Statistically significant different at .05 . When considering in each aspect, it was found that administrators and teachers/ educational personnels working for at extra-large-size school and large-size schools use information more than those workin foe medium-size school and small-size school with statistically significant different at .05 .

Keywords: Information; School

บทนำ

ระบบข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนสารสนเทศต่าง ๆ เป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิต เช่น ด้านการสืบค้นความรู้ ด้านการบริหารธุรกิจ ด้านการปกครอง เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันเราสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ได้ทั่วโลกในระบบอินเทอร์เน็ต นอกจากนั้นยังสามารถติดต่อกับบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ ได้โดยไม่มีขีดจำกัด ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างไร้พรมแดน ระบบสารสนเทศมีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการวางแผนการศึกษา และกำหนดนโยบายต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ มีความละเอียด ครบถ้วน ถูกต้องตรงตามความต้องการและทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งนี้จะช่วยให้การวางแผน การบริหารจัดการ และการตัดสินใจดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบสารสนเทศมีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาประเภทใดก็มีความสัมพันธ์กับระบบสารสนเทศทั้งสิ้น กล่าวคือการจัดการศึกษาในรูปแบบการศึกษานั้น การพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อการจัดการศึกษา

ระบบข้อมูลสารสนเทศมีความจำเป็นต่อการดำเนินงานตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย ทิศทางการดำเนินงาน การรวบรวมวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา รวมไปถึงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่มาตรฐาน ข้อมูลสารสนเทศที่มีไว้เพื่อประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ควรมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ ในด้านการวางแผน และการบริหารจัดการ สถานศึกษาที่มีระบบสารสนเทศที่สมบูรณ์ ครบถ้วน เป็นปัจจุบันใช้ได้สะดวก และตรงตามความต้องการ จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา หลักฐานข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ มีกระบวนการวิเคราะห์ประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ มีความสมเหตุสมผล

เพราะสารสนเทศทั้งหลายนั้น นอกจากจะใช้ในการวางแผนการดำเนินงานและประกอบการตัดสินใจแล้ว ยังนำไปสู่การพัฒนาแนวความคิดและสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วย

สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดี มีความเชื่อมั่น ทันสมัย เรียกใช้งานได้อย่างรวดเร็ว เป็นเครื่องมือในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษา ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information Systems) หรือ MIS เป็นระบบที่สำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับว่าสถานศึกษาใดมีสารสนเทศที่ถูกต้องและรวดเร็วจะเป็นความได้เปรียบในด้านการตัดสินใจ ควบคุมการติดตามผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การที่สถานศึกษามีสารสนเทศที่ดี มีคุณภาพเพียงพอไว้ในระบบ เพื่อรอการเรียกกลับมาประมวลให้ได้สารสนเทศตามที่ต้องการ ถ้าข้อมูลที่เก็บไว้ในระบบเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพต่ำหรือไม่มีคุณสมบัติที่ดี สารสนเทศที่ได้ก็จะมีคุณภาพ ขาดคุณลักษณะที่เหมาะสม ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถนำสารสนเทศไปใช้งานได้ ถ้านำสารสนเทศนั้นไปใช้อาจจะได้ประโยชน์น้อยหรืออาจสร้างปัญหาให้กับสถานศึกษาได้

สภาพดังกล่าวสอดคล้องกับปัญหาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ซึ่งในปีการศึกษา 2563 ในการรายงานผลการจัดการศึกษาในด้านระบบสารสนเทศในสถานศึกษา ตัวชี้วัดที่ 42 กล่าวถึงสถานศึกษาทุกแห่งมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการประเมินพบว่าอยู่ในระดับปรับปรุง ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ซึ่งผลการศึกษาจะทำให้เป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงสารสนเทศภายในโรงเรียน สนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นระบบสารสนเทศที่มีความทันสมัยที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด สอดคล้องกับยุคการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และปรับปรุงรูปแบบในการนำเสนอได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ตามตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำนวน 2,156 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 37 คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie} & Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน เป็นครู/บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 321 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการศึกษาข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 57 ข้อ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านพื้นฐานของสถานศึกษา
- 2) ด้านผู้เรียน
- 3) ด้านการบริหารวิชาการ
- 4) ด้านการบริหารจัดการ
- 5) ด้านการรายงาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการศึกษาข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอเก็บข้อมูล พร้อมส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหาร และครูและบุคลากรทางการศึกษาในการศึกษาข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง บางส่วนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ และ google form

3. ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 ฉบับ สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าทางสถิติได้ทั้งหมด 358 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนที่มีตำแหน่งประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percent) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง

2. วิเคราะห์แบบสอบถามการศึกษาข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 57 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยให้คะแนนตามเกณฑ์แล้วหาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้เกณฑ์การพิจารณาระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	มีการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	มีการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน มาก
ระดับ 3 หมายถึง	มีการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	มีการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน น้อย
ระดับ 1 หมายถึง	มีการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน น้อยที่สุด

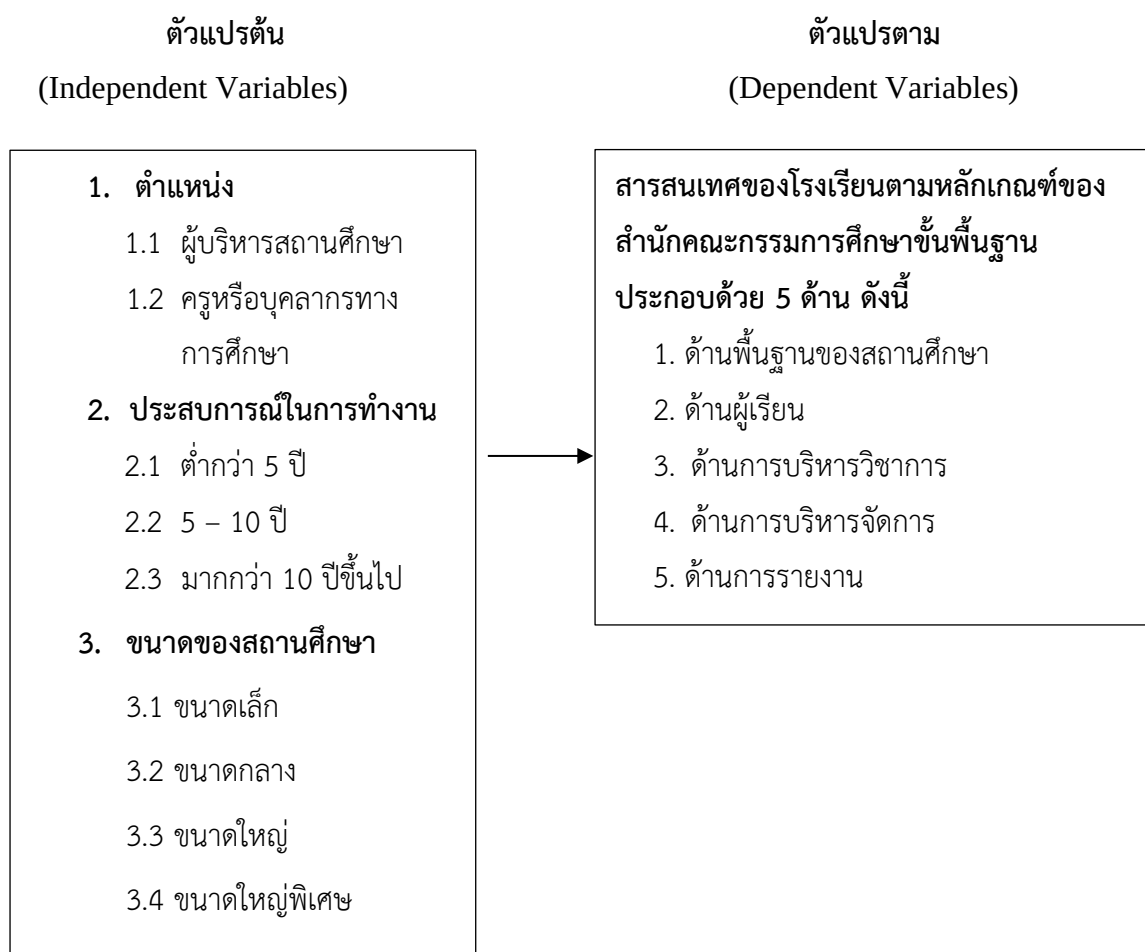
3. นำผลคะแนนที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด นำมาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำมาแปลความหมายได้ดังนี้ คือ

4.51 – 5.00	หมายถึงมีการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึงมีการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน มาก
2.51 – 3.50	หมายถึงมีการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึงมีการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึงมีการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน น้อยที่สุด

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ตามตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์เป็นรายด้าน และภาพรวม โดยใช้ t-test และ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ทั้งรายด้านและภาพรวม และทำการทดสอบรายคู่แบบ shceffe เมื่อพบความแตกต่าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ค่าร้อยละ

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	37	10.34
ครู/บุคลากรทางการศึกษา	321	89.66
รวม	358	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	87	24.30
5 – 10 ปี	167	46.65
มากกว่า 10 ปี	104	29.05
รวม	358	100.00
ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	64	17.88
ขนาดกลาง	77	21.51
ขนาดใหญ่	25	6.98
ขนาดใหญ่พิเศษ	192	53.63
รวม	358	100.00

จากตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ประชากรที่ใช้ในการศึกษามีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.34 ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 321 คน คิดเป็นร้อยละ 89.66 มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 46.65 และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 29.05 และเป็นกลุ่มประชากรที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 17.88 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 21.51 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.98 และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 53.63

2. ผลการศึกษา

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ในภาพรวม

ด้าน	การใช้สารสนเทศของโรงเรียน	(n = 358)		ระดับข้อมูล สารสนเทศ
		$\bar{x}$	S.D	
1	ด้านพื้นฐานของสถานศึกษา	3.92	0.58	มาก
2	ด้านผู้เรียน	4.30	0.56	มาก
3	ด้านการบริหารวิชาการ	4.12	0.65	มาก
4	ด้านการบริหารจัดการ	4.31	0.58	มาก
5	ด้านการรายงาน	4.08	0.76	มาก
รวมเฉลี่ย		4.14	0.58	มาก

จากตาราง 2 พบว่า โดยภาพรวมการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.31$) รองลงมา คือ ด้านผู้เรียน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.29$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านพื้นฐานของสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.92$)

ตาราง 3 แสดงผลการเปรียบเทียบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามตำแหน่งในภาพรวม

ด้าน	การใช้สารสนเทศ ของโรงเรียน	ตำแหน่ง				t	p
		ผู้บริหาร		ครู/บุคลากรทางการ			
		สถานศึกษา		ศึกษา			
		(n=37)		(n=321)			
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
1	ด้านพื้นฐานของ สถานศึกษา	3.80	0.57	3.93	0.58	-1.360	0.175
2	ด้านผู้เรียน	4.12	0.59	4.32	0.55	-1.917	0.056
3	ด้านการบริหารวิชาการ	3.92	0.63	4.14	0.64	-1.971*	0.049
4	ด้านการบริหารจัดการ	4.16	0.58	4.34	0.58	-1.767	0.078
5	ด้านการรายงาน	3.80	0.72	4.12	0.76	-2.428*	0.016

รวมเฉลี่ย	3.96	0.58	4.17	0.58	-2.061*	0.040

*p <.05

จากตาราง 3 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสววรรค์ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่าตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของโรงเรียน ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการรายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 แสดงผลการเปรียบเทียบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสววรรค์ จำแนกประสบการณ์ในภาพรวม

ด้าน	ข้อมูล สารสนเทศ เพื่อการ บริหาร โรงเรียน	ต่ำกว่า 5 ปี		5 – 10 ปี		มากกว่า 10 ปี		F	P- value
		(n = 87)		(n = 167)		(n = 104)			
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)		
		$\bar{x}$	S. D	$\bar{x}$	S. D	$\bar{x}$	S. D		
1	ข้อมูล สารสนเทศ พื้นฐานของ สถานศึกษา	4.00	0.52	3.87	0.60	3.94	0.60	1.91	0.149
2	ข้อมูล สารสนเทศ เกี่ยวกับ ผู้เรียน	4.41	0.49	4.23	0.58	4.29	0.57	3.03	0.050*
3	ข้อมูล สารสนเทศ เพื่อการ บริหาร วิชาการ	4.23	0.62	4.08	0.66	4.10	0.65	1.70	0.183
4	ข้อมูล สารสนเทศ	4.39	0.56	4.28	0.59	4.32	0.60	1.13	0.323

	เพื่อการ บริหาร จัดการ								
5	ข้อมูล สารสนเทศ เพื่อการ รายงาน	4.22	0.70	4.01	0.78	4.09	0.77	2.36	0.096
รวมเฉลี่ย		4.26	0.53	4.09	0.60	4.15	0.59	2.23	0.109

*p < .05

จากตาราง 4 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามประสบการณ์ในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามขนาดโรงเรียนในภาพรวม

ด้าน	การใช้ สารสนเทศ ของโรงเรียน	ขนาดเล็ก (n = 64) (1)		ขนาดกลาง (n = 77) (2)		ขนาดใหญ่ (n = 25) (3)		ขนาดใหญ่ พิเศษ (n =192) (4)		F	P- valu e
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
1	ด้านพื้นฐาน	3.4	0.5	3.5	0.61	4.2	0.4	4.16	0.4	46.4	0.00
	ของ สถานศึกษา	8	7	9		3	4		2	3	*
2	ด้านผู้เรียน	3.9	0.6	4.0	0.63	4.4	0.4	4.48	0.4	27.1	0.00
		5	1	4		9	3		2	3	*
3	ด้านการ	3.6	0.6	3.7	0.62	4.4	0.5	4.39	0.5	42.2	0.00
	บริหาร วิชาการ	7	2	5		0	1		1	3	*

4	ด้านการ บริหาร จัดการ	3.9 0	0.5 8	3.9 9	0.59	4.5 6	0.4 4	4.55	0.4 5	40.8 6	0.00 *
5	ด้านการ รายงาน	3.4 9	0.6 8	3.6 0	0.68	4.4 6	0.5 9	4.43	0.6 0	55.6 5	0.00 *
รวมเฉลี่ย		3.7 0	0.5 7	3.8 0	0.58	4.4 2	0.4 2	4.40	0.4 3	51.3 8	0.00

*p < .05

จากตาราง 5 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามขนาดโรงเรียนในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู/ บุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการใช้สารสนเทศของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ตาราง 6 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู/บุคลากร ทางการศึกษาในภาพรวม เป็นรายคู่

การใช้สารสนเทศ ของโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน	$\bar{x}$	ร.ร. ขนาด เล็ก	ร.ร. ขนาด กลาง	ร.ร. ขนาด ใหญ่	ร.ร. ขนาด ใหญ่ พิเศษ
1. ด้านพื้นฐานของ สถานศึกษา	ร.ร.ขนาดเล็ก	3.4832	-	-0.107	-0.745*	- 0.677 *
	ร.ร.ขนาดกลาง	3.5904	-	-	-0.637*	- 0.569 *
	ร.ร.ขนาดใหญ่	4.2277	-	-	-	0.68
	ร.ร.ขนาดใหญ่พิเศษ	4.1599	-	-	-	-

2. ด้านผู้เรียน	รร.ขนาดเล็ก	3.9469	-	-0.095	-0.541*	-
						0.543
						*
	รร.ขนาดกลาง	4.0416	-	-	-0.446*	-
						0.448
						*
	รร.ขนาดใหญ่	4.4880	-	-	-	-0.002
	รร.ขนาดใหญ่พิเศษ	4.4896	-	-	-	-
3. ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารวิชาการ	รร.ขนาดเล็ก	3.668	-	-0.079	-0.735*	-0.717*
		8				
	รร.ขนาดกลาง	3.7481	-	-	-0.656*	-0.638*
	รร.ขนาดใหญ่	4.4040	-	-	-	0.018
	รร.ขนาดใหญ่พิเศษ	4.3859	-	-	-	-
4. ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการ	รร.ขนาดเล็ก	3.9008	-	-0.095	-0.659*	-0.653*
	รร.ขนาดกลาง	3.9955	-	-	-0.565*	-0.559*
	รร.ขนาดใหญ่	4.5600	-	-	-	0.006
	รร.ขนาดใหญ่พิเศษ	4.5541	-	-	-	-
5. ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการรายงาน	รร.ขนาดเล็ก	3.4948	-	-	-0.965*	-0.938*
				0.109*		
	รร.ขนาดกลาง	3.6039	-	-	-0.856*	-0.829*
	รร.ขนาดใหญ่	4.4600	-	-	-	0.027
	รร.ขนาดใหญ่พิเศษ	4.4332	-	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 6 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู/บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 21 คู่

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ สามารถนำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับระดับข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านพื้นฐานของสถานศึกษา ด้านการจัดการ ด้านผู้เรียน ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการรายงาน อาจเป็นเพราะว่าข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ประสบผลสำเร็จค่อนข้างสูง ตามกระบวนการจัดสารสนเทศของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 (ปรับปรุง 2560) โดยระบุให้มีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ไว้เป็น 1 ใน 8 ประการของหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา การจัดระบบสารสนเทศเป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการ สามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและการพัฒนาการเรียนการสอน เนื่องจากโรงเรียนจะต้องได้รับการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในและประกันคุณภาพภายนอกจากหน่วยงานต้นสังกัด และมีการนำเสนอปัญหาที่พบเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน ซึ่งกรมวิชาการ (2544 : 15 - 17) ได้เสนอแนวคิดในการจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการพัฒนาคุณภาพแต่ละระดับ ตั้งแต่ผู้บริหารจนถึงระดับผู้ปฏิบัติงานนั้น สถานศึกษาอาจจัดระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการใช้สารสนเทศของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินการสารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ อาจไม่ได้ส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และเห็นความสำคัญในการจัดทำสารสนเทศที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. ผลการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นต่อการใช้สารสนเทศของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินการสารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ อาจไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในด้านนี้อย่างเพียงพอ ชญาภรณ์ กุลนิตติ (2553:78) กล่าวว่า การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอาจ

ต้องใช้งบประมาณมากจึงควรพัฒนาให้มีสารสนเทศที่เหมาะสมกับหน่วยงานและเป็นระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพและระบบสารสนเทศมีคุณค่า (Evaluation Value of Information)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาการใช้สารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์ ในรายชื่อที่มีการดำเนินงานค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้าน ดังนั้นในแต่ละด้านจึงควรมีแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาตามกระบวนการจัดสารสนเทศของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ออกหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจัดสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน ควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 ด้านพื้นฐานของสถานศึกษา โรงเรียนควรมีข้อมูลสารสนเทศด้านสภาพชุมชนโดยรอบ เช่น วัด โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ฯลฯ ในการจัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ ที่ใกล้เคียง แสดงให้เห็นถึงแผนผังชุมชนรอบสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคคลสำคัญในชุมชน สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่

1.2 ด้านผู้เรียน โรงเรียนควรมีข้อมูลสารสนเทศในการรายงานพฤติกรรมผู้เรียน เพื่อรายงานพฤติกรรมของนักเรียน ตลอดจนปัญหาและความต้องการของผู้เรียนซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงานกิจการนักเรียน ทั้งการให้บริการและสวัสดิการแก่ผู้เรียน ความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือ แก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียน ครูอาจารย์สามารถศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน เพื่อนำมาใช้ในการให้คำปรึกษา แก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียน

1.3 ด้านการบริหารวิชาการ โรงเรียนควรมีข้อมูลสารสนเทศรายวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียน (Course offering) เพื่อแสดงโครงสร้างของเวลาเรียน การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส โดยระบุหลักการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่แสดงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสาระการเรียนรู้ บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร การวัด การประเมินผลการเรียนรู้และเกณฑ์การวัดและ

ประเมินผลการเรียนระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือการประเมินระดับชาติ ตลอดจนเกณฑ์การจบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น

1.4 ด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนควรมีทะเบียนในการใช้ห้องเรียน เพราะสามารถนำสารสนเทศนี้มาใช้ในการบริหารงานอาคารสถานที่ ทั้งด้านการวางแผนในอนาคต การจัดสภาพแวดล้อม และใช้อาคารสถานที่เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตลอดจนการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและประหยัด

1.5 ด้านการรายงาน โรงเรียนควรมีข้อมูลสารสนเทศการรายงานการจัดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกและห้องปฏิบัติการ เช่น ห้องสมุด ห้องสื่อการเรียน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.2 ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2544). *การจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: อักษรไทย.

ชญาภรณ์ กุลนิตติ. (2553). *สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา*.

กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู
กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 2

**The School Administrators' Role in Academic Affairs Administration
Perceived by Teacher' Opinions Benjasiri Cluster, Secondary
Educational Service Area Office Bangkok 2**

ศรินันท์ สนโศรก และ อุไร สุทธิรัมย์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Sirinun Sonsok and Urai Suthiyam

Ramkhamheang University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: sirinuns2022@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 241 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.96 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ .978 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

* วันที่รับบทความ: 5 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 23 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 25 เมษายน 2565

Received: April 5, 2022; Revised: April 23, 2022; Accepted: April 25, 2022

2. ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการนิเทศการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่พบความแตกต่าง

คำสำคัญ: บทบาทการบริหารงานวิชาการ; ความคิดเห็นของครู

Abstracts

The purpose of this research is to study and compare the roles of academic management of educational institution administrators based on the opinions of teachers. Benjasiri Cluster, Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. Classified by educational qualifications with teaching experience and the size of the school. The sample group was teachers. Benjasiri Cluster, Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, Academic Year 2021, consisting of 241 students using a simple sampling survey (Sample Random Sampling). The research was done using a questionnaire. The 5-level estimation scale had content validity by determining the Index of Consistency (IOC) equal to 0.96 and determining the confidence value. And determining the (Reliability) by using Cronbach's Alpha Coefficient method to find the value of .978. The statistics used in the data analysis are frequency (Frequency) and percentage (Percentage). Mean ($\bar{x}$). Standard Deviation (SD), t-test, and One-Way Analysis of Variance.

The research findings were as follows;

1. The School Administrators' Role in Academic Affairs Administration Perceived by Teachers' Opinions Benjasiri Cluster, Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, is at the most satisfied.

2. Teachers with different educational qualifications had opinions on the role of academic management and educational institution administrators Benjasiri Cluster, Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, the overall picture was no different. But when it comes to considering each aspect, it was found that the development of media and technology for education and promoting learning resources and the development of the internal quality assurance system and educational supervision had a statistically significant difference at the .05 level. Teachers with different teaching experiences had different opinions on the role of academic management of the school administrators. Benjasiri Cluster, Secondary Educational

Service Area Office Bangkok 2. found that the overall aspects weren't that different, Teachers with different sizes of educational institutions had their opinions on the role of academic management of educational institution administrators. Benjasiri Cluster, Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, overall, and in terms of media development, technology for education, and encouraging learning resources differed statistically and significantly at .05 levels, while others found no difference.

Keywords: Academic Management Roles; Teacher's Opinion

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งที่จะปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษาของไทย โดยยึดหลักความเป็นเอกภาพด้านนโยบายที่มีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวตามที่กฎหมายกำหนด ตามกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาความเหมาะสมจากกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้านบริหารและการจัดการสถานศึกษาที่ครอบคลุม พัฒนาด้านบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม

จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562 กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้สรุปการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2562 และสรุปรายชื่อโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2562 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด 10 อันดับ พบว่า มีโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ จำนวน 3 โรงเรียน จาก 6 โรงเรียน ซึ่งจากรายงานผลดังกล่าวสะท้อนถึงคุณภาพด้านการจัดการศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2, 2564 : ออนไลน์)

โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีทั้งหมด 6 โรงเรียน ซึ่งในจากรายงานการประชุมคณะผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตเบญจสิริ ครั้งที่ 3/2564 ได้ข้อสรุปจากวาระการประชุม คือ ประเด็นที่ต้องดำเนินการพัฒนาอย่างเร่งด่วนของสหวิทยาเขต คือ ด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการ ชุมชน สังคม ในด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจสิริ ที่มีเป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ (คณะผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตเบญจสิริ)

จากสภาพปัญหาและเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางการวางแผน พัฒนา ปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยจำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอน และขนาดของสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ครูกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 6 โรงเรียน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 641 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 6 โรงเรียน ปีการศึกษา 2564 จำนวน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเปิดตารางสำเร็จรูปของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 241 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย แบ่งได้เป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในประเด็นเรื่องบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 4 ด้าน รวมเป็น 40 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตแจกแบบสอบถามจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 6 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลและแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 241 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับ มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดระบบข้อมูล ลงรหัสข้อมูล โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอน และขนาดของสถานศึกษาโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage)

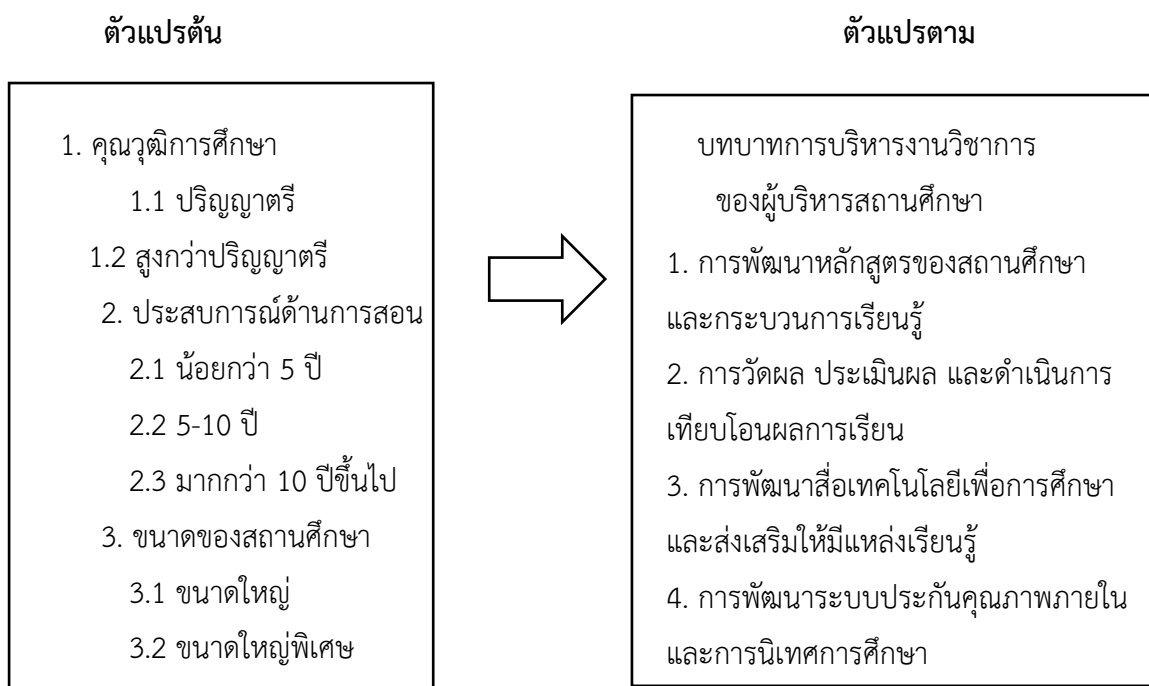
2. ศึกษาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ใช้การ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีคุณวุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน ต่อ บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน ต่อบทบาทการ บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามกรอบการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ แล้วสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ นำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
คุณวุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	155	64.30
สูงกว่าปริญญาตรี	86	35.70
รวม	241	100.00
ประสบการณ์ด้านการสอน		

น้อยกว่า 5 ปี	71	29.50
5 – 10 ปี	110	45.60
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	60	24.90
รวม	241	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

สถานภาพ	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดใหญ่	101	41.90
ขนาดใหญ่พิเศษ	140	58.10
รวม	241	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 241 คน ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 ประสบการณ์ด้านการสอน 5-10 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 และขนาดของสถานศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 58.1

2. ผลการวิเคราะห์บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

บทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	(n = 241) ความคิดเห็นของครู		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้	4.17	.41	มาก
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.23	.44	มาก
3. ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.24	.43	มาก

4. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการนิเทศการศึกษา	4.30	.40	มาก
รวม	4.24	0.36	มาก

จากตาราง 2 พบว่า บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.30$) ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.24$) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.17$)

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอน และขนาดของสถานศึกษา

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา

* p < .05

บทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	คุณวุฒิการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้	4.17	.43	4.16	.38	.218	.828
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน	4.28	.44	4.17	.44	1.831	.068
3. ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.28	.42	4.16	.45	2.122	.035*

* p < .05

4. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและการนิเทศการศึกษา	4.34	.38	4.22	.42	2.343	.020*
รวม	4.27	.42	4.18	.42	1.927	0.55

จากตาราง 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต้อบตบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต้อบตบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต้อบตบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ด้านการสอน

บทบาทการบริหาร งานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ด้านการสอน						F	p
	น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้	4.17	.41	4.12	.43	4.25	.37	1.952	.144
2. ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนิน การเทียบโอนผล การเรียน	4.29	.42	4.19	.45	4.27	.44	1.486	.228
3. ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.27	.46	4.19	.45	4.30	.36	1.272	.282

4. ด้านการพัฒนาระบบ

ประกันคุณภาพภายในและ การนิเทศการศึกษา	4.32	.43	4.25	.40	4.38	.35	2.338	.099
รวม	4.26	.36	4.19	.37	4.30	.30	2.234	.109

จากตาราง 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มอบหมายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ด้านการสอน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

* p < .05						
บทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา				t	p
	ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่พิเศษ			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้	4.20	.42	4.15	.40	.881	.379
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน	4.30	.43	4.19	.45	1.960	.051
3. ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.32	.41	4.18	.44	2.399	.017*
4. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและการนิเทศการศึกษา	4.35	.36	4.26	.42	1.775	.077

* $p < .05$

รวม	4.29	.41	4.16	.43	2.074	.039*

จากตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงเพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาสามารถดำเนินการในการบริหารจัดการศึกษาได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการตามนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา โดยสหวิทยาเขตเบญจสิริ มีการจัดประชุมผู้บริหารโรงเรียนเพื่อทบทวนและดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถานศึกษาในสหวิทยาเขต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2) ทำให้บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพรรณน พินทุสมิต (2560 : 80) ศึกษาการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี มีการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับอิทธิยาพร ทองเมือง (2564 : 160-172) ศึกษาการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษกลุ่ม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสามารถอภิปรายบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ

ครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการนิเทศการศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา ที่จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ตลอดจนการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการดำเนินการตามหลักการทางวิชาการที่เป็นขั้นตอนเป็นการสร้างความเข้าใจและร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ครู เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาระบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น (อัมพวรรณ สิริรักษ์, 2560 : 363) จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับมูนา จารง (2560 : 139) ศึกษา การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับศิวพร ละหารเพชร (2562 : 103) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า บทบาทการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.2 ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ หาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนและชุมชน (รังสรรค์ เลื่อมสำราญ, 2555 : 1) จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อ

การศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก สอดคล้องกับศศิวิมล พัฒนาวัดน์ (2562 : 67) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า บทบาทการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ดาว อินม่อง (2561 : 75) ศึกษาความคิดเห็นครูต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในระดับมากเช่นกัน

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาและนักเรียน ต้องได้รับการพัฒนา การประเมินผลกระบวนการวัดที่มีคุณภาพ จะเป็นการพัฒนาผู้เรียนได้ตามสภาพจริง โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงถึงพัฒนาการความก้าวหน้า และคุณภาพของการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนได้รับ ตลอดจนเป็นข้อมูลที่น่าไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาต่อไป จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับขวัญทอง โกฏีรักษ์ (2561 : 108) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับศิวพร ละหารเพชร (2562 : 103) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียนอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในการวิเคราะห์และวางแผนหลักสูตรสถานศึกษาก่อนที่จะกำหนดจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษาตามลำดับความสำคัญ การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญและเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคต จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อ

บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและกระบวนการเรียน รู้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับดาว อินผ่อง (2561 : 74) ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน พบว่า การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และกระบวนการเรียน รู้อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนก ตามคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การด้านการสอน และขนาดของสถานศึกษา ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านพบว่า ในด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการนิเทศ การศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนในสหวิทยา เขตเบญจสิริ มีครูที่มีวุฒิภาวะ มุมมอง ทักษะประสบการณ์ในการดำเนินงานในสถานศึกษา และเข้าไปมี ส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอยู่เสมอ จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นของครูต่อบ ทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ขวัญทอง โกฏฐิรักษ์ (2561 : 111) ศึกษา การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อบริหารงานวิชาการ จำแนกตามระดับ การศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกระพัฒนาหลักสูตรและด้าน กระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับพรพรรณ พินทุสมิต (2560 : 82) ศึกษาการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาใน จังหวัดปทุมธานี พบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อบริหารงานวิชาการ จำแนกตามระดับ การศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเช่นกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูที่มี ประสบการณ์การด้านการสอนแตกต่างกันไม่เป็นอุปสรรคในมุมมองต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของ

ผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากประสบการณ์การด้านการสอนของครูมีการพัฒนาตนเองภายหลังจากที่ได้ปฏิบัติหน้าที่แล้ว ประกอบกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเน้นรูปแบบการศึกษาไปในทางเดียวกัน จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับดาว อินผ่อง (2561 : 82) ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะด้านการบริหารงานที่ต่างกัน ทั้งแนวคิด หลักการวิธีการดำเนินงาน ซึ่งผลจากการดำเนินงานสะท้อนถึงประสิทธิภาพด้านการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับบอชริญาณ์ คชาบาล (2561 : 68) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ครูที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ จันชรี เยาดำ และ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2561 : 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า ครูขนาดที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก
2. ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ ให้ครูจัดทำสื่อประกอบการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล

4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการบริหารวิชาการในด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพครูผู้สอน และประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

2. ศึกษาบทบาทการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ ที่สร้างความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน สังคม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญทอง โกฏีรักษ์. (2561). การบริหารวิชาการในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จันชรี Yeada และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2561). การบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. การประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย” ครั้งที่ 10. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ดาว อินผ่อง. (2561). ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ธิดิญาพร ทองเมือง. (2564). การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษกลุ่ม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. Journal of Roi Kaensarn Academi. 6 (3), 160-172.
- พรธมน พินทุสมิต. (2560). การปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- รังสรรค์ เลื่อมสำราญ. (2555). บทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศศิวิมล พัฒนาวัดน์. (2562). สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. การศึกษาค้นคว้าศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศิวพร ละหารเพชร. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อชิรญาณ คชาบาล. (2561). การศึกษาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อัมพวรรณ สิริรักษ์. (2560). การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนกับการประกันคุณภาพการศึกษา. วารสาร
อิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 12 (3), 363-371.
- Cohen, Louis.; Manion, Lawrence; & Morrison, Keith. (2011). *Research Method in Education*.
7 th ed New York: Morrison.

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ

ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 2

Teachers' Opinions towards Transformational Leadership Roles of School Administrators under the United of Campus Nuanchan Group, Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

สาวิตรี กลิ่นธูป และ อำนวย ทองโปร่ง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Sawitree Klintoop and Amnuay Thongprong

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author : E-mail: sawitree.klintoop88@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.989 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทำงานเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparison)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: บทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; ผู้บริหารสถานศึกษา; ความคิดเห็นของครู

Abstracts

The objectives of this study were to study and compare the teachers' opinions towards transformational leadership roles of school administrators under the united of campus Nuanchan group, secondary educational service area office Bangkok 2, classified by educational qualifications, working experiences and size of school. The sample of study was total 217 teachers in the school under the secondary education service area office Bangkok 2 in the academic year 2021. The instruments used for data collection were the questionnaire about the teachers' opinions towards transformational leadership roles of school administrators under the united of campus Nuanchan group, secondary educational service area office Bangkok 2 with a reliability coefficient 0.989. Analysis data by using percentage, mean, standard deviation and hypothesis testing by t-test, Analysis of Variance (one-way ANOVA) and Post-Hoc testing by the Scheffe's method. The research results were found as follows;

1. The teachers under study exhibited perceptions of the teachers' opinions towards transformational leadership roles of school administrators under the united of campus Nuanchan group, secondary educational service area office Bangkok 2 was at a high level in overall and each aspect.

2. The comparison of the teachers under study exhibited perceptions of the teachers' opinions towards transformational leadership roles of school administrators under the united of campus Nuanchan group, secondary educational service area office Bangkok 2 as divided by the teachers who differed in educational background, experience and size of school in their perception that of the teachers' opinions towards transformational leadership roles of school administrators under the united of campus Nuanchan group, secondary educational service area office Bangkok 2 in overall and all aspects not difference.

Keywords: Transformational Leadership Roles; School Administrator; Teachers' Opinions

บทนำ

ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่ไร้พรมแดน โดยมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์รวมทั้งระบบการสื่อสารที่ทันสมัยในรูปแบบต่าง ๆ เป็นตัวเร่งผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกส่วนของสังคมโลก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเกิดระบบการผลิตจากทรัพยากรเป็น การใช้องค์ความรู้มาเป็นการผลิต ภายใต้ระบบเศรษฐกิจ ฐานความรู้ที่อาศัยความรู้ ความสามารถของทรัพยากรบุคคลเป็นหลักในการผลิตนวัตกรรมและบริการใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการแข่งขัน ดังนั้นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องอาศัยความเป็นผู้นำที่จะแสดงให้เห็นถึงวิธีการใช้อำนาจในตัวของผู้นำเอง ให้เกิดการทำงานร่วมกันตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด การเปลี่ยนแปลงส่งผลในด้าน การศึกษาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในภาวะการณ์ปัจจุบันจึงมีความสำคัญและเป็นที่น่าสนใจของทุกคนในทุกระดับของวงการศึกษาไทยอย่างมาก โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานการศึกษาของไทยได้มีความพยายามที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ครูอาจารย์ได้ปฏิรูปการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน และการที่จะพัฒนาคนให้มีความรู้และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่ครอบคลุมประชาชนส่วนใหญ่ของชาติมากที่สุด ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงในการที่จะให้นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและรัฐบาลบรรลุจุดหมาย และ การที่สถานศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น ระบบการบริหาร ผู้บริหาร ครู ชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นตัวแปรสำคัญ และเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นผู้นำนโยบาย แนวดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติผู้บริหารต้องไม่หยุดนิ่ง ต้องเคลื่อนไหวและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา พัฒนาส่งเสริมบุคลากรเปิดโอกาสให้มีอิสระในการทำงานมากขึ้น ไม่กีดกันความคิดเห็นของครู ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริหารและพฤติกรรมภาวะผู้นำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 3)

องค์กรจะประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีความผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร ผู้นำจะมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตามโดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่ตั้งไว้ (สุภาพร ภูสมิทธิ์, 2559 : 1-2) ซึ่งการบริหารจัดการจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนสถาน ศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีความคล่องตัว เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รุ่งนภา จันทรีลี, 2562 : 2) อย่างไรก็ตามภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการของสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษา คือ กลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุเป้าหมาย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำจึงจำเป็นต้อง

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริหารของตนเองให้เหมาะสมกับการเป็นผู้นำในยุคปฏิรูปการศึกษา เพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ (ญาณี ขำสุวรรณ, 2560 : 4)

นอกจากนี้สภาพการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคลสังคม ระดับท้องถิ่น และประเทศยิ่งเมื่อต้องเผชิญกับความคาดหวังของสังคม ที่มุ่งให้การศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญ ในการพัฒนาคนให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันของประชาคมโลกด้วยแล้ว จะยิ่งเห็นว่าการบริหารและการจัดการศึกษาของไทยล้าหลังสับสนและอาจเรียกได้ว่าล้มเหลว ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากระบบการบริหารและการยังคงเรียกเก็บค่าใช้จ่ายกับทำงานผู้ปกครองอีก ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายจากผู้บริหารโรงเรียน หรือจากนโยบายจากภาครัฐล้วนแต่ทำให้เด็กยากจนบางคนขาดโอกาสทางการศึกษาไปเลย อีกทั้งผู้บริหารยังขาดการจูงใจครูในการปฏิบัติงานทั้งนี้เกิดจากปัจจัยหลัก (พิติภรณ์ สิงคราช, 2560 : ออนไลน์) คือ ผู้บริหารไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ในการทำงาน จึงขาดการยอมรับนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาคิดหรือตัดสินใจในการทำงานด้วยตนเอง ผู้บริหารสั่งงานไม่ตรงตามความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของครูที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งการกล่าวหาพฤติกรรมผู้บริหาร การประทุษร้ายต่อต้านผู้บริหารนักเรียนเจ็บป่วยผิดปกติ โรงเรียนถูกชู้วางระเบิด โรงเรียนเกิดวาทภัย ฯลฯ ให้ทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกำหนดมาตรการ วิธีการ ขั้นตอนปฏิบัติที่ชัดเจน ในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้เกี่ยวข้อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 , 2564 : 39)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสหวิทยาเขตนวนลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยผ่านมุมมองของครู ในการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้ได้ความจริงอันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา และนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองสู่ผู้นำที่มีคุณภาพได้อีกทั้งยังเป็นสิ่งสะท้อนในการบริหารสถานศึกษา และบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปพิจารณาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริหาร ให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 518 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 , 2564 : 7)

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาอย่างละเท่า ๆ กันและกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 217 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มาสร้างเป็นแบบสอบถามแบ่งได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ด้านที่ 2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านที่ 3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านที่ 4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Scale) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	บทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	บทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	บทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	บทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	บทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสหวิทยาเขตหนองจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จากเอกสาร ตำราต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เป็นแนวทางที่ใช้ในงานวิจัย 2) กำหนดค่านิยามศัพท์เฉพาะที่ได้จากการสรุปองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา 3) สร้างข้อคำถามของความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสหวิทยาเขตหนองจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในแต่ละข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดขึ้นเพื่อเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปรับปรุง 4) นำแบบสอบถามที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้แบบสอบถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ 5) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามแต่ละข้อ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ และนำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruency: IOC) 6) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นที่มีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไปตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาปรับแก้และจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามต่อไปพบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 ซึ่งสามารถนำไปใช้วิจัยครั้งนี้ได้ 7) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทำการทดลองใช้ (Try Out) ใช้กับกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.989 ซึ่งถือว่ามีความสูงพอที่จะนำแบบสอบถามทั้งฉบับไปใช้ได้จริง 8) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วนำไปจัดพิมพ์เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้ศึกษาขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมอบให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการในโรงเรียนกลุ่ม สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 4 โรงเรียน เพื่ออนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในการแจกแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 7 – 11 กุมภาพันธ์ 2565

4.3 ผู้ศึกษารวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 217 ฉบับ รวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) นำแบบสอบถามตอนที่ 1 หาค่าร้อยละของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2) นำคะแนนจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบน มาตราฐานเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมทุกด้านและรายด้าน เพื่อพิจารณาว่าอยู่ในระดับใด 3) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยยึดเกณฑ์ความกว้างของอันตรภาคชั้นระดับ ซึ่งได้ค่ามาจากการคำนวณโดยใช้สมการทางคณิตศาสตร์ตามเกณฑ์ของแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 99-100) แบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ ละเท่า ๆ กันและแต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง บทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง บทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง บทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง บทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง บทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่า t-test และ F-test 5) เมื่อการวิเคราะห์ค่า ANOVA F-test พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์เป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ต่อไป

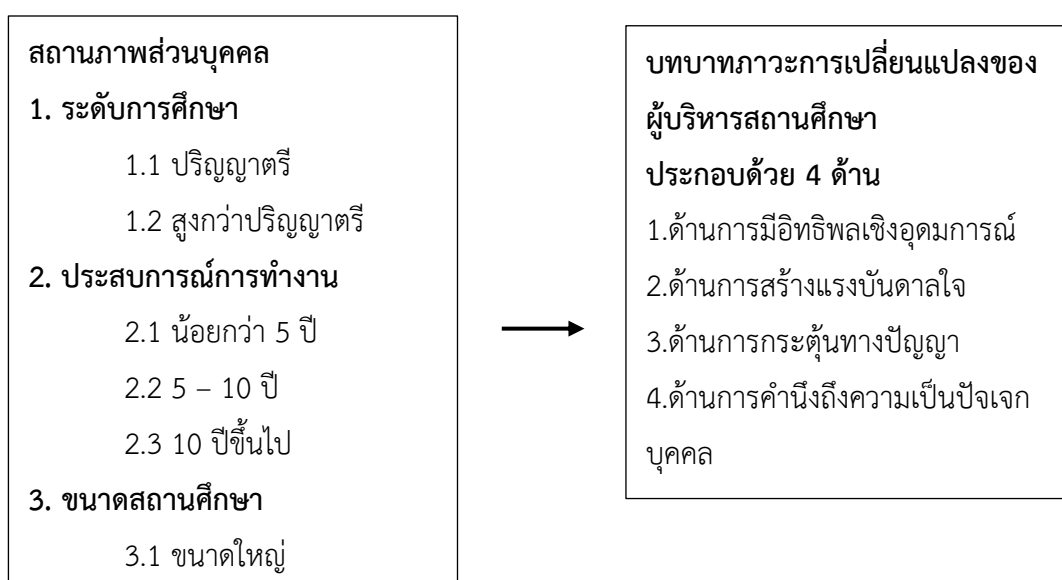
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test และ F-test (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 76 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การ 1 - 5 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 รองลงมา รองลงมา 5 - 10 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 และมีประสบการณ์ 10 ขึ้นไป จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 24.9 โดยส่วนใหญ่อยู่ในขนาดสถานศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 69.1 รองลงมา ขนาดใหญ่ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของครู		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์	4.03	.582	มาก
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.07	.524	มาก
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.11	.527	มาก
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.06	.558	มาก
รวม	4.07	.511	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .511) และเมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .527) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .524) และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .558)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 165)		(n = 52)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์	4.05	.565	3.89	.638	.808	.420
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.09	.523	4.02	.530	.855	.394
3. ด้านการกระตุ้นทำงานปัญหา	4.11	.525	4.09	.538	.292	.770
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.06	.534	4.06	.631	.013	.990
รวม	4.08	.498	4.04	.557	.520	.603

จากตาราง 2 พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ระดับปริญญาตรี
($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .565) สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .638) ผลการเปรียบเทียบด้านการมี
อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ($t = .808$, **Sig** = .420) ไม่แตกต่างกัน ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ระดับปริญญาตรี
($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .523) สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .530) ผลการเปรียบเทียบด้านการสร้าง
แรงบันดาลใจ ($t = .855$, **Sig** = .394) ไม่แตกต่างกัน ด้านการกระตุ้นทำงานปัญหา ระดับปริญญาตรี
($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .525) สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .538) ผลการเปรียบเทียบด้านการ
กระตุ้นทำงานปัญหา ($t = .292$, **Sig** = .770) ไม่แตกต่างกัน และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
ระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .534) สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .631) ผลการ
เปรียบเทียบด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($t = .013$, **Sig** = .990) ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา
ภาพรวม พบว่า ระดับปริญญาตรี โดยภาพรวมทุกด้าน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .498) และ ระดับสูงกว่าปริญญา
ตรี โดยภาพรวมทุกด้าน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .557) ผลการเปรียบเทียบภาพรวมทุกด้าน ($t = .520$,
Sig = .603) ไม่แตกต่างกัน สรุปได้ว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีระดับการศึกษาต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาท ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig
	น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
	(n = 87)		(n = 76)		(n = 54)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์	4.11	.581	3.94	.653	4.04	.456	1.828	.163
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.14	.546	4.03	.541	4.04	.460	1.026	.360
3. ด้านการกระตุ้นทำงานปัญหา	4.18	.558	4.06	.480	4.05	.535	1.373	.256
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.13	.528	3.97	.572	4.06	.576	1.709	.184
รวม	4.14	.512	4.00	.530	4.05	.476	1.576	.209

จากตารางที่ 3 พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .581) 5 - 10 ปี ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .653) 10 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .456) ผลการเปรียบเทียบด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ($F = 1.828$, $Sig = .163$) ไม่แตกต่างกัน ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .546) 5 - 10 ปี ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .541) 10 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .460) ผลการเปรียบเทียบด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($t = 1.026$, $Sig = .360$) ไม่แตกต่างกัน ด้านการกระตุ้นทำงานปัญหา ประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .558) 5 - 10 ปี ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .480) 10 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .535) ผลการเปรียบเทียบด้านการกระตุ้นทำงานปัญหา ($F = 1.373$, $Sig = .256$) ไม่แตกต่างกัน และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .528) 5 - 10 ปี ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .572) 10 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .576) ผลการเปรียบเทียบด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($F = 1.709$, $Sig = .184$) ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ระดับปริญญาดรี โดยภาพรวมทุกด้าน ประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .512) 5 - 10 ปี ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .530) 10 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .476) ผลการเปรียบเทียบภาพรวมทุกด้าน ($t = 1.576$, $Sig = .209$) ไม่แตกต่างกัน สรุปได้ว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อ

บทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีประสพการณ์การทำงานต่างกันโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา				<i>t</i>	<i>Sig</i>
	ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่พิเศษ			
	(n = 67)		(n = 150)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์	4.09	.591	4.01	.579	1.000	.318
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.14	.522	4.04	.524	1.287	.199
3. ด้านการกระตุ้นทำงานปัญญา	4.19	.487	4.07	.541	1.604	.110
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.13	.534	4.03	.566	1.286	.200
รวม	4.14	.501	4.04	.514	1.379	.169

จากตารางที่ 4 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ สถานศึกษาขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .591) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .579) ผลการเปรียบเทียบด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ($t = 1.000$, **Sig** = .318) ไม่แตกต่างกัน ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ สถานศึกษาขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .522) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .524) ผลการเปรียบเทียบด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($t = .1.287$, **Sig** = .199) ไม่แตกต่างกัน ด้านการกระตุ้นทำงานปัญญา สถานศึกษาขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .487) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .541) ผลการเปรียบเทียบด้านการกระตุ้นทำงานปัญญา ($t = 1.604$, **Sig** = .110) ไม่แตกต่างกัน และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สถานศึกษาขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .534) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .566) ผลการเปรียบเทียบด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($t = 1.286$, **Sig** = .200) ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยภาพรวมทุกด้าน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .501) และ ขนาดสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โดยภาพรวมทุกด้าน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .514) ผลการเปรียบเทียบภาพรวมทุกด้าน ($t = 1.379$, **Sig** = .169) ไม่แตกต่างกัน สรุปได้ว่าความ

คิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขต นวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันโดย ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขต นวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต นวลจันทร์ เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในการทำงานโดยมี ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการ การบริหารงานในสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้บริหารเพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการทำงานการศึกษาแก่สมาชิก ในสังคม ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทและมีอำนาจ หน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้และสามารถ บริการทำงานการศึกษาแก่สังคมได้เป็นอย่างดี โดยผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรมีแรงจูงใจ หรือมี แรงบันดาลใจในการทำงานให้เห็นคุณค่าของงาน เห็นว่างานนั้นมีความท้าทาย และไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน กระตุ้นให้เกิดการทำงานเป็นทีม สร้างความเชื่อมั่นว่าจะบรรลุเป้าหมายได้ด้วยการสนับสนุนให้กำลังใจ และ เสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จนเป็นผลให้บุคลากรเกิดความพยายามในการปฏิบัติงานเกินความคาดหวัง จะเห็นได้ว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งเป็นผู้ที่ทำให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบความสำเร็จและเป็นไป ด้วยความเรียบร้อย เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชนซึ่งผู้บริหารต้องมีทักษะในการบริหาร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ลุ่มหลงในอภายมุข ใช้ความรู้ความสามารถในการควบคุมทิศทางการ กระบวนการทำงานเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงสามารถใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลตามนโยบาย แนวทางงาน และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในอนาคต นำไปสู่ผู้บริหารยุคใหม่ยุคแห่งการ เปลี่ยนแปลงจะต้องสร้างและมีภาวะผู้นำอีกทั้งต้องฝึกฝนให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับสอดคล้องกับสอดคล้องกับ จิระเดช สวัสดิ์ภักดิ์ (2562 : 63) ได้ศึกษา การศึกษาบทบาทภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ได้กล่าว ว่า เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานของตนเองให้สอดคล้องกับบริบท ของสถานศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นผลมาจากการปฏิรูปการศึกษาสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่มี การแข่งขันพัฒนาคุณภาพให้ทัดเทียมกับสังคมโลก และสอดคล้องกับอังกูร เถาว์วัลย์ (2562 : 6) ได้กล่าวว่า เพราะว่าพฤติกรรมของผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำเหนือบุคคลอื่นๆ ทำให้บุคคลนั้นๆ สามารถปรับเปลี่ยนหรือ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในแต่ละบุคคลให้บรรลุผลไปสู่ระดับที่สูงขึ้นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์กรให้เกิด

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับสูงสุด จึงทำให้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตหนองจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื่องจากครูทุกคนไม่ว่าจะมีการศึกษาระดับใดก็ตาม ต่างมีส่วนร่วมในการทำงานและทุกคนก็ได้รับบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบโดยตรงจากผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ทุกคนต่างก็รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษาจึงมีความพอใจต่อผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งถ้าผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน จะช่วยให้ครูมีความเชื่อถือ ศรัทธา เคารพ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามผู้บริหาร เพราะแต่ละด้านส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของครูทั้งนั้น จึงทำให้ไม่เกิดความแตกต่างกัน โดยไม่ว่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างในระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรีก็ต้องการความใส่ใจจากผู้บริหารเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม สิงโตทอง (2550 : 86) ได้มีการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษาของครูในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการเป็นสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตหนองจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน มีความรอบรู้ในเรื่องการปฏิบัติงานและการบริหารงานรวมทั้ง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีความเข้าใจในการทำงาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในสถานศึกษา มีความพร้อมที่จะทุ่มเทเสียสละ มีความสุขุมรอบคอบ โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การบริหาร และมีอายุราชการ อยู่ในระดับสูง ทำให้เข้าใจในบริบท รวมถึงบทบาทของการเป็นผู้นำสถานศึกษา และมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาได้ในระดับสูงตลอดจนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานได้อย่างทันท่วงทีส่งผลให้สถานศึกษาพัฒนาได้อย่างรวดเร็วและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การบริหาร และมีอายุราชการ อยู่ในระดับสูง ทำให้เข้าใจในบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑาทิพย์ สุจริตกุล (2562 : 4930-4943) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคประเทศไทย 4.0 กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต ได้กล่าวว่า เพราะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ จิตสำนึกที่สูงขึ้นให้

ผู้ได้บังคับบัญชาและยังมุ่งมั่นที่จะให้งานบรรลุสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงบทบาทของการเป็นผู้นำสถานศึกษา และมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาได้ในระดับสูงส่งผลต่อความสามารถในการบริหารทุกด้านให้มีประสิทธิผลสูง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตหนองจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันเช่นกัน ทั้งนี้อาจเพราะสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน เมื่อได้รับนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็นแนวทางเดียวกัน ขนาดสถานศึกษาจึงเป็นเพียงการกำหนดขอบเขตการบริหารงานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จเท่านั้น ซึ่งในการบริหารงานย่อมมีความแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละขนาด ความพร้อมและการเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขนาดต่าง ๆ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการบริหารงานที่ดีมีประสิทธิภาพ เป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ครูเกิดความสนใจที่จะค้นคว้านวัตกรรมใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ มีการส่งเสริมให้ครูระบุปัญหาของโรงเรียนที่จะเกิดขึ้น โดยการใช้เหตุผลและหลักฐานมากกว่าการคิดเอาเองว่าปัญหาและปฏิบัติต่อครูทุกคนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ด้วยความจริงใจและยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขาวริต อัมภานันท์ (2559 : 6) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความศรัทธาในตัวผู้บริหาร โดยแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด มีความสามารถในการบริหารงานมีเป้าหมายในการบริหารงานที่ชัดเจน

1.2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันให้ เป็นเจ้าของหน่วยงาน มีการอธิบายความสำคัญของวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อบรรลุผลการปฏิบัติงานให้มีความเข้าใจอย่างชัดเจน และมีการให้กำลังใจในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้มีการแสดงความคิดเห็น และแก่งัดต่าง ๆ ในหลาย ๆ แง่มุม

1.3. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเด็ดขาดและมีความชัดเจนในการสั่งงาน หรือการกระจายอำนาจไปยังผู้ร่วมงาน ผู้บริหารควรใช้คนให้ตรงกับงาน เพื่อให้งานสำเร็จ

และมีประสิทธิภาพ ไม่ควรใช้อารมณ์หรือความพอใจของตนเป็นตัวตัดสิน ว่าจะให้ผู้ร่วมงานทำสิ่งนั้น ๆ ควรใช้เหตุและผลในการสั่งการ ผู้บริหารควรฟังความคิดเห็นผู้ร่วมงานก่อน ถึงแม้ว่าเหตุผลนั้นจะไม่นำไปสู่ความสำเร็จก็ตาม

1.4. ด้านขนาดของโรงเรียน ผู้บริหารระดับสูง ควรให้ความสำคัญกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ให้เท่าเทียมกับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

1.5. โดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ไปถึงระดับมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทําวิจัยในครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2.2. ควรศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนที่มีผลต่อการสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2.3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

เอกสารอ้างอิง

จิระเดช สวัสดิ์ภักดิ์ (2562) การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
อาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จุฑาทิพย์ สุจริตกุล. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคประเทศไทย 4.0 กรณีศึกษา : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 6
(10), 4930-4943

เขาวริต อาภาพันธ์. (2559). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4. นครราชสีมา: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัย
นครราชสีมา.

ญาณิ ขำสุวรรณ. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในอำเภอ เมืองจันทบุรี
จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี เขต 17. งานนิพนธ์กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์.
- พิติภรณ์ สิงคราช. (2560). การศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน. ออนไลน์ .สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2560, จาก <http://pittiporn-ja-o.blogspot.com/2010/05/ek.html>.
- รุ่งนภา จันทรลี. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 (2564). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2560-2564. กระบวนการจัดทำแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัท อินเทอร์เน็ต-เทค พรินติ้ง จำกัด
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุภาพร ภูสมที. (2559). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- อังกูร เถาว์ลย์. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 การบริหารการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- อุดม สิงโตทอง. (2550). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education (7th Ed.)*. New York: Routledge
- Likert, R. (1967). *The human organization*. New York: McGraw - Hill

การศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชาของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน

(Project - based learning) ร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ

**A Study of the Creation Based on the King's Philosophy of
Matthayomsueksa 4 Students Using Project – Based
Learning with the Concept of Productivity**

นัตยา สารีโธ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Nattaya Sareeto

Silpakorn University, Thailand

E-mail :nattaya.s@streesp.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง ศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ 2) ศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/10 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ จำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ศาสตร์พระราชา 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา 3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ศาสตร์พระราชา และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการสร้างสรรค์ศาสตร์พระราชาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ ทั้ง 4 ด้าน มีพัฒนาการสูงขึ้นตามลำดับ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

* วันที่รับบทความ: 1 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 4 พฤษภาคม 2565; วันตอบรับบทความ: 5 พฤษภาคม 2565

คำสำคัญ: ความสามารถในการสร้างสรรค์; การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน; แนวคิดผลิตภาพ

Abstracts

The objectives of this research were to 1) to compare the learning outcomes on the King's Philosophy of mattayomsueksa 4 students using project-based learning with the concept of productivity 2) A study of the creativity based on the King's Philosophy of mattayomsueksa 4 students using project-based learning with the concept of productivity and 3) to study the satisfaction of mattayomsueksa 4 students using project-based learning with the concept of productivity. The samples used in the research were 37 grade 4/10 students at Streemutprakan School in the 1st semester 1 of academic year 2021. The research instruments used in research consist of 1) Project-based learning plan together with the concept of productivity 2) A test to measure the creativity based on the King's Philosophy 3) A test to measure the learning outcomes on the subject of the King's Philosophy 4) of mattayomsueksa 4 students using project-based learning with the concept of productivity. The statistics used in the research to analyze the data were mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test for dependent and content analysis. The study found that: 1) The learning outcomes after learning using project-based-learning together with the productivity concept were significantly higher than before at the .05 level. 2) the creativity based on the King's Philosophy of mattayomsueksa 4 students using project-based learning with the concept of productivity in all 4 areas has increased respectively. 3) The overview result of mattayomsueksa 4 students using project-based learning with the concept of productivity was in a high level.

Keywords: The Creativity Based; Project-Based Learning ; Concept of Productivity

บทนำ

จากสภาพการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ได้แก่การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการดำเนินชีวิต การปรับตัวถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงอยู่ มนุษย์ การพัฒนาทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิต ดังที่ Martin (2010 : 15) กล่าวว่า การดำเนินชีวิตในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงต้องเรียนรู้ทักษะใหม่ เพื่อความอยู่รอดในสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ Kay (2010 : 60) ที่กล่าวว่า ในยุคปัจจุบันจะมีความเป็นเลิศในเนื้อหาเพียงอย่างเดียวไม่ได้อีกต่อไป ท่ามกลางยุคของความรู้และข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นักเรียนต้องมีทั้งความรู้ในเนื้อหาวิชา และทักษะที่จำเป็นสำหรับการประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนความรู้และข้อมูลเหล่านั้น ให้เข้ากับเป้าหมายที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ รวมถึงเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามเนื้อหาวิชาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้การพัฒนามาจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการปรับกระบวนการทัศน์ของระบบการศึกษา มุ่งพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะแห่งอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ 21 ด้วยการ

เรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และนำองค์ความรู้ที่ค้นพบไปใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนมีทักษะการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรมใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 3R ได้แก่ การอ่าน, การเขียน และคณิตศาสตร์ และ 4C การคิดวิเคราะห์, การสื่อสาร, การร่วมมือ และความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงควรมุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และนำองค์ความรู้ที่ค้นพบมาสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2549 : 62) กล่าวว่า ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากสภาพจริงบนพื้นฐานความเป็นจริงและมีผลงานในลักษณะเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการทำโครงการจะ ช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีทักษะการแสวงหาความรู้ คัดสรรความรู้ และสร้างองค์ความรู้ เกิดทักษะการคิด วิเคราะห์และแก้ปัญหา ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโครงการเป็นฐานเป็นการ จัดการเรียนรู้อีกรูปแบบที่เน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ผ่านการศึกษา การสำรวจ การค้นคว้า หรือการทดลอง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการ เป็นฐานช่วยเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มขีดความสามารถ หรือเต็มตามศักยภาพของตนเองอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ สุขชาติ วงศ์สุวรรณ (2542 : 54) กล่าวว่า เป็นการ จัดการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง โดยมีครูเป็นผู้ กระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด การเรียนรู้โดยใช้โครงการจึงเป็นการเสริมสร้างศักยภาพการ เรียนรู้ของแต่ละคนให้ได้รับการพัฒนาได้เต็มขีดความสามารถที่มีอยู่อย่างแท้จริง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเองได้

การจัดการเรียนรู้วิชาศาสตร์พระราชาเป็นอีกหนึ่งวิชาที่ต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ เนื่องจาก ศาสตร์พระราชาเป็นศาสตร์แห่งการปฏิบัติ ที่มุ่งเน้นการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม สมดุล และยั่งยืน โดยมี หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา เพื่อมุ่งสู่การเกิดภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และมีการ บริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมก่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนต่อประเทศชาติ สอดคล้องกับ สมบัติ นพวิทย์ (2561 : 28) กล่าวว่า ศาสตร์พระราชา เป็นความรู้ที่เกิดจากปัญหาด้วยการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง จนเกิดเป็นองค์ความรู้ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จนกระทั่งเป็นโครงการ ตามพระราชดำริ ครอบคลุมปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญต่อชีวิต

จากเหตุผลที่กล่าวมา การศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ศาสตร์พระราชา จึงเป็นแนวทาง ในการพัฒนานักเรียน ด้วยการศึกษาร่องรอยองค์ความรู้ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อให้นักเรียนน้อมนำศาสตร์พระราชาไปใช้ในการดำเนินชีวิตเกิดการ อนุรักษ์ สืบทอด และสร้างสรรค์ผลงานจากศาสตร์พระราชา โดยการใช้ความรู้ความสามารถของตนเอง สร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งมาจากการผสมผสานองค์ความรู้จากศาสตร์พระราชาเข้ากับความคิดที่หลากหลาย เกิด เป็นความคิดใหม่ๆ และผลงานใหม่ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสรรคนวัตกรรมให้กับสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง ศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้จัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิิตภาพ
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้จัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิิตภาพ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิิตภาพ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้จัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิิตภาพ โดยมีแบบแผนการวิจัยแบบ Pre Experimental Research Desings แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนหลัง (The One-Group Pretest-Posttest Design) โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ เป็นหน่วยวิเคราะห์ ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โครงสร้างศิลปศาสตร์ โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวน 189 คน จัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/10 โครงสร้างศิลปศาสตร์ โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 37 คน จัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิิตภาพ
- 2.2 แบบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา
- 2.3 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ศาสตร์พระราชา
- 2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิิตภาพ

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิภาพ การวัดความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา การวัดและประเมินผล

3.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิภาพ เรื่อง ศาสตร์พระราชา จำนวน 12 คาบเรียน

3.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา 2) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาศาสตร์พระราชา และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ศึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์ (IOC) โดยค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 สร้างแบบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา ได้จากแบบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์ของ Besemer and Quin โดยวัดลักษณะการสร้างสรรค์ผลงาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการทำโครงงาน 2) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3) ด้านการนำศาสตร์พระราชาไปประยุกต์ใช้ และ 4) ด้านการเห็นคุณค่าของผลงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่าตามแนวคิดของ Likert

3.5 นำแบบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้วิชาสังคม 2) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาศาสตร์พระราชา และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์ศาสตร์พระราชา กับจุดประสงค์ (IOC) โดยแบบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชาอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.6 สร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ศาสตร์พระราชา แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก กำหนดการให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน

3.7 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา 2) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาศาสตร์พระราชา และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์ (IOC) โดยแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง

อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.8 นำแบบทดสอบการเรียนรู้เรื่อง ศาสตร์พระราชา ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10 ที่เคยเรียนวิชาศาสตร์พระราชา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ คำนวณหาค่าระดับความยากง่าย ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จากนั้นคัดเลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อ โดยใช้เกณฑ์ 1) เลือกข้อสอบให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) เลือกข้อสอบที่มีคุณภาพผ่านเกณฑ์ โดยผลการวิเคราะห์ข้อสอบที่ผู้วิจัยเลือกมานั้นมีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.25 – 0.55

3.9 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่อง ศาสตร์พระราชา จำนวน 30 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้การตรวจสอบผลการวัดที่สม่ำเสมอและคงที่ ด้วยวิธีการของ Kuder-Richardson จากสูตร KR -20 ซึ่งผลการวิเคราะห์หามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3.10 สร้างเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามปลายปิด โดยเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	ให้ค่าระดับเท่ากับ	5
พึงพอใจมาก	ให้ค่าระดับเท่ากับ	4
พึงพอใจปานกลาง	ให้ค่าระดับเท่ากับ	3
พึงพอใจน้อย	ให้ค่าระดับเท่ากับ	2
พึงพอใจน้อยที่สุด	ให้ค่าระดับเท่ากับ	1

3.11 นำแบบสอบถามความพึงพอใจ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องได้เท่ากับ 1.00 จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขั้นตอนการทดลอง เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1.1 ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยไป

เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

4.1.3 ผู้วิจัยปฐมนิเทศแนะนำวิธีการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตราย และแนวทางในการศึกษาศาสตร์พระราชาให้กับนักเรียน

4.1.4 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/10 ทำแบบทดสอบวัดผล การเรียนรู้ เรื่อง ศาสตร์พระราชา แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ก่อนเรียน (Pretest) เพื่อวัดความรู้ พื้นฐานและเก็บผลการทดสอบไปเปรียบเทียบกับผลการสอบหลังเรียน

4.2. ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตราย ไปใช้สอนกับกลุ่ม ตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/10 โดยทำการทดลองสอนจำนวน 16 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 12 คาบ

4.3. ขั้นหลังจากการทดลอง

4.3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองด้วยแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน เรื่อง ศาสตร์พระราชา แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4.3.2 ตรวจแบบทดสอบ แล้วนำคะแนนไปวิเคราะห์โดยใช้คะแนนผลต่างระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมุติฐานและสรุปผล

4.3.3 ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/10 ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตราย เรื่อง ศาสตร์พระราชา เพื่อนำข้อมูลและ ข้อเสนอแนะจากการสอบถามมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

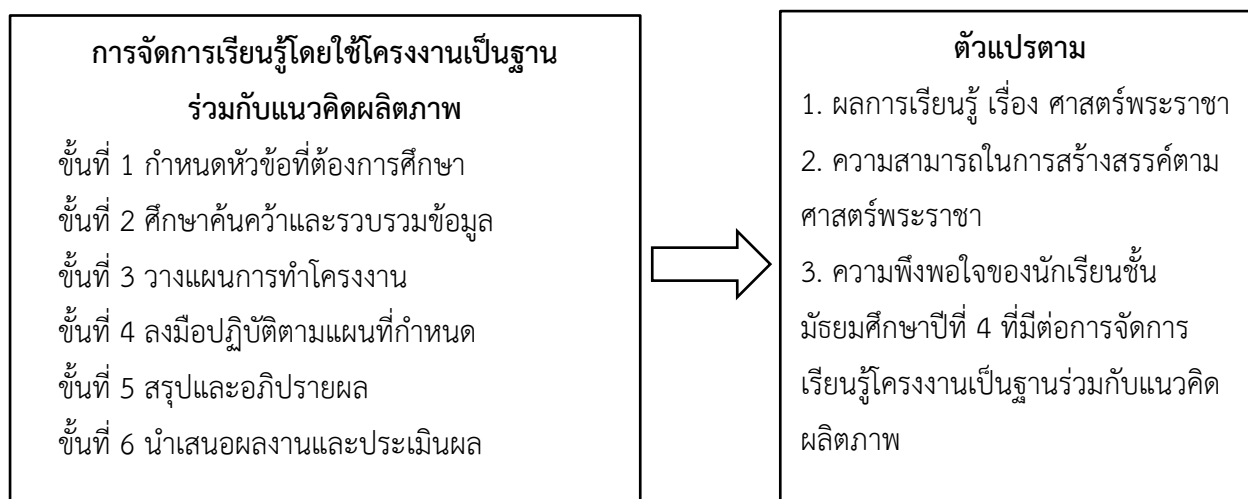
5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง ศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตราย จากแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติทดสอบค่าที แบบไม่เป็น อิสระต่อกัน (t-test for dependent)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา โดยใช้ การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตราย โดยคำนวณจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการ เรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตราย ได้คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งในการแปลความหมายของ แบบสอบถามความพึงพอใจ ใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิิตภาพ มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง ศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิิตภาพ

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง ศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิิตภาพ

ผลการเรียนรู้	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ทดสอบก่อนเรียน	37	30	13.97	3.15	9.51	.00
ทดสอบหลังเรียน	37	30	24.24	4.92		

จากตารางที่ 12 พบว่า คะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง ศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียน ($\bar{X} = 24.24$, S.D. = 4.92) สูงวก่อนเรียน ($\bar{X} = 13.97$, S.D. = 3.15) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2. ผลการศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิิตภาพ

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ

ความสามารถในการสร้างสรรค์ ตามศาสตร์พระราชา	ช่วงเวลา การวัดและ ประเมินผล	ผลการประเมิน				ลำดับ ที่
		คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	
1. ด้านความสามารถในการทำโครงงาน	ก่อนเรียน	5	2.73	0.45	ปานกลาง	
	หลังเรียน	5	4.68	0.47	มากที่สุด	
ค่าเฉลี่ยรวมด้านที่ 1		5	3.71	1.08	มาก	1
2. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ก่อนเรียน	5	2.54	0.51	ปานกลาง	
	หลังเรียน	5	4.59	0.50	มากที่สุด	
ค่าเฉลี่ยรวมด้านที่ 2		5	3.57	1.15	มาก	3
3. ด้านการนำศาสตร์พระราชาไป ประยุกต์ใช้	ก่อนเรียน	5	2.68	0.47	ปานกลาง	
	หลังเรียน	5	4.73	0.45	มากที่สุด	
ค่าเฉลี่ยรวมด้านที่ 3		5	3.70	1.13	มาก	2
4. ด้านการเห็นคุณค่าของผลงาน	ก่อนเรียน	5	2.49	0.51	น้อย	
	หลังเรียน	5	4.03	0.69	มาก	
ค่าเฉลี่ยรวมด้านที่ 4		5	3.26	0.98	ปานกลาง	4
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	ก่อนเรียน	5	2.61	0.49	ปานกลาง	
	หลังเรียน	5	4.51	0.60	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิต ทั้ง 4 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีการประเมิน 2 ครั้ง คือ ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยภาพรวมของความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา คือ ก่อนเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 0.49) และหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.60) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระดับความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชา ของกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถสูงขึ้นตามลำดับ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ

ข้อ ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ	ลำดับ ที่
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1	ช่วยฝึกให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน	4.65	0.48	มากที่สุด	4
2	ส่งเสริมให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล โดยใช้หลักและเหตุผลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล	4.54	0.51	มากที่สุด	5
3	ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการกระตุ้นเพื่อค้นหาข้อมูลใหม่ๆ	4.50	0.50	มากที่สุด	6
4	ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก	4.70	0.50	มากที่สุด	3
5	ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของศาสตร์พระราชา	4.30	0.50	มาก	9
6	ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการสร้างสรรค์ผลงานเป็นของตนเอง	4.90	0.30	มากที่สุด	1
7	ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และครูกับนักเรียน	4.40	0.50	มาก	7
8	ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดบรรยากาศการเรียนรู้ และกระตือรือร้นที่จะค้นหาคำตอบ	4.40	0.60	มาก	8
9	เป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนเกิดความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง	4.80	0.60	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย		4.56	0.07	มากที่สุด	2
ด้านประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้					
10	ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ	4.90	0.50	มากที่สุด	1
11	ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้เพื่อแก้ไขปัญหา	4.70	0.60	มากที่สุด	3
12	ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน	4.80	0.40	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย		4.80	0.08	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย 2 ด้าน		4.62	0.07	มากที่สุด	

จากตารางที่ 14 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.08) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.07)

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง มีการศึกษาปัญหาอย่างลุ่มลึกโดยตัวนักเรียนเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของปัญหาที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาในการทำงานอย่างเป็นระบบ รู้จักวางแผนในการทำงาน ฝึกการคิดในระดับต่าง ๆ และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่การกำหนดหัวข้อที่ต้องการศึกษา การศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวางแผนในการทำโครงงาน การดำเนินโครงงาน สรุปและการนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะเห็นได้จากกระบวนการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2548 : 139) ที่กล่าวว่า เป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำโครงงาน โดยร่วมกันสำรวจ สังเกตกำหนดเรื่อง วางแผน ศึกษาหาข้อมูล และลงมือปฏิบัติ จนได้ข้อค้นพบหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ แล้วจึงนำมาเขียนเป็นรายงานและนำเสนอต่อสาธารณชนเพื่อเก็บข้อมูล จากนั้นนำผลงานและประสบการณ์ทั้งหมดมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ทั้งหมด และ สอดคล้องกับ ญัฐริกา ก้อนเงิน (2558 : 63 - 64) พบว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมและนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานโดยใช้เครื่องมือการเรียนรู้ร่วมกันออนไลน์ด้วยเทคนิคดอกบัวบานมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์ศาสตร์พระราชาทั้ง 4 ด้าน คือ ความสามารถในการทำโครงงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การนำศาสตร์พระราชาไปประยุกต์ใช้และการเห็นคุณค่าของผลงาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ วิธีการและผลงานที่เกิดจากการทำโครงงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัชรรา เล่าเรียนดี (2548 : 100) ที่กล่าวว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ วิธีการ และผลงานของการทำโครงงาน ผลของการเรียนรู้ด้วยโครงงานก็คือ ผลลัพธ์ ผลผลิต การนำเสนอผลงาน และการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาความสามารถในการสร้างสรรค์ศาสตร์พระราชาแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีคะแนนมากที่สุดคือด้านการนำศาสตร์พระราชาไปประยุกต์ใช้

รองลงมาคือด้านความสามารถในการทำโครงการ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านการเห็นคุณค่าของผลงาน

ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานด้านการนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้มีคะแนนสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพในแต่ละชั้นได้มีการใช้ใบงานที่มีกิจกรรมส่งเสริมการนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ สอดแทรกในแต่ละขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของเนื้อหา และในการทำกิจกรรมของนักเรียนได้รับการกระตุ้น/เร้าความสนใจให้เกิดความสงสัยในศาสตร์พระราชามาก ทำให้ผลงานที่เกิดจากการทำโครงการสื่อถึงการนำองค์ความรู้ของศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนรู้ในคาบเรียนที่ 4 และ 5 ได้จัดการเรียนการสอนเนื้อหาศาสตร์พระราชาก่อนการจัดการเรียนการสอนโครงการ ในการทำกิจกรรมนักเรียนจะได้รับใบความรู้และใบงานเรื่อง ศาสตร์พระราชามากมายแตกต่างกันทำให้นักเรียนต้องศึกษา ค้นคว้าข้อมูลเพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง จากนั้นแลกเปลี่ยนคำตอบร่วมกันและสรุปออกมาเป็นแผนผังความคิด ซึ่งทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาของศาสตร์พระราชามากจึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำโครงการได้ ส่วนในด้านการเห็นคุณค่าของผลงานมีคะแนนน้อยสุด เนื่องจาก ผู้วิจัยได้พิจารณาจากการนำเสนอผลงานของนักเรียน ซึ่งมีบางประเด็นที่จำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมก่อนสร้างผลงาน เพื่อให้ผลงานเกิดจากการผสมผสานความรู้ ความสามารถ และจินตนาการของตนเองอย่างแท้จริง ตลอดจนทำให้ผลงานที่สร้างขึ้นมีความแปลกใหม่ มีประโยชน์ต่อตนเองและผู้พบเห็น อีกทั้ง ด้านการเห็นคุณค่าของผลงานส่วนมากถูกสอดแทรกไว้ในขั้นสุดท้าย ขั้นที่ 6 ขึ้นนำเสนอผลงานและประเมินผล ทำให้เวลาในการทำกิจกรรมในขั้นนี้ไม่เพียงพอ ซึ่งส่งผลต่อการเห็นคุณค่าของผลงาน ผลที่ได้จึงทำให้คะแนนด้านการเห็นคุณค่าของผลงานน้อยที่สุด แต่ถ้าพิจารณาในภาพรวมผลของความสามารถในการสร้างสรรค์ตามศาสตร์พระราชาลงเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพสามารถทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในการสร้างสรรค์ศาสตร์พระราชามากขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพเป็นการสอนที่มุ่งให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติโดยมีประเด็นคำถามเป็นตัวกระตุ้นเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้อยากเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การกระตือรือร้นที่จะหาคำตอบ ด้วยการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาสนับสนุนหรือโต้แย้งข้อสมมติฐานที่ตนเองสงสัย แล้วสร้างเป็นกระบวนทัศน์ใหม่แทนของเดิม อีกทั้งยังได้สร้างสรรค์ผลงานเป็นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นผลงานในเชิงความคิด งานวิชาการ หรือสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เด็กนักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ คัดสรรความรู้ และสร้างองค์ความรู้ เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการอยู่ร่วมกันในสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2559 : 62) ที่กล่าวว่า เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งสร้างให้ผู้เรียนมีผลผลิตเป็นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นผลผลิตในเชิงความคิด งานวิชาการ หรือสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ซึ่งผลผลิตเกิดจากการที่นักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้ฝึกฝน

การปฏิบัติจากสภาพจริงบนพื้นฐานความเป็นจริงและมีผลงานในลักษณะเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการทำโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร อิ่มแสงจันทร์ (2554 : 60 - 62) พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการและ ความสามารถในการทำโครงการ

3. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลผลิตภาพ มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน กล้าคิดสิ่งแปลกใหม่ ทำให้เกิดความคิดที่หลากหลาย แปลกใหม่ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2548 : 139) ที่กล่าวว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเลือกทำโครงการที่ตนสนใจโดยร่วมกันสำรวจ สังเกตและกำหนดเรื่องที่ตนสนใจ วางแผนในการทำโครงการร่วมกัน ศึกษาหาข้อมูลความรู้ที่จำเป็น และลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้จนได้ข้อค้นพบหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่แล้วจึงเขียนรายงานและนำเสนอต่อสาธารณชนเพื่อเก็บข้อมูล แล้วนำผลงานและประสบการณ์ทั้งหมดมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ทั้งหมด ซึ่งความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ร่วมกับแนวคิดผลผลิตภาพ สามารถอธิบายเป็นรายด้านได้ดังนี้

3.1 ด้านประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดถ้าพิจารณาเป็นประเด็นที่อยู่ในด้านนี้ พบว่า การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่ในลำดับที่ 1 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลผลิตภาพ เป็นวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนด้วยการค้นคว้าลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง และคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ซึ่งผู้เรียนเกิดทักษะการจัดการ ผู้สอนเข้าใจผู้เรียนเห็นรูปแบบการเรียนรู้ การคิด วิธีการทำงานของผู้เรียนจากการสังเกตการทำงานสอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget (1970 : 1 - 12) ที่กล่าวเกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theory) ว่าเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง ความรู้ ด้วยการนำประสบการณ์หรือสิ่งที่พบเห็นในสิ่งแวดล้อมหรือสารสนเทศมาเชื่อมโยงกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม สร้างเป็นความเข้าใจของตนเอง หรือเรียกว่า โครงสร้างทางปัญญา (Cognitive structure) โดยรูปแบบการทำความเข้าใจในสมองสามารถเปลี่ยนแปลง ขยาย และซับซ้อนขึ้นได้ โดยผ่านทางกระบวนการ การดูดซึม และการปรับเปลี่ยน อีกทั้งสังคมและวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับการพัฒนารูปแบบและคุณภาพของปัญญา ทำให้ผู้เรียนเกิดความสัมพันธระหว่างบุคคลและนำไปปรับความสมดุลทางความคิด จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ประเด็นนี้อยู่ในลำดับสุดท้ายของด้านนี้

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมมีความเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน กิจกรรมแต่ละขั้นตอนใช้เวลาเหมาะสมและ

กิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน ร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ มีการช่วยกันคิดหาคำตอบหรือแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ เชื่อมโยงองค์ความรู้ศาสตร์พระราชากับการสร้างผลงานของตนเอง และได้ทำกิจกรรมที่สามารถแสดงออกมาเป็นผลงาน โดยครูเป็นเพียงผู้ให้คำชี้แนะให้ความช่วยเหลือ และดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ไม่ใช่เป็นผู้ประเมินตัดสินความคิดและผลงานของนักเรียนว่าถูกหรือผิด นักเรียนจึงเกิดการเห็นคุณค่าในผลงานของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Guilford (1959 : 75) ที่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะความคิดเอกชนีคือความคิดหลายทิศทางหลายแง่มุมคิดได้กว้างไกลซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้นำไปสู่ความคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่รวมถึงค้นพบวิธีการแก้ไขปัญหาก็ได้สำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพสามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา เนื่องจากนักเรียนต้องลงมือทำโครงงานด้วยตนเอง ทำให้ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ระหว่างดำเนินงาน ดังนั้นครูจึงต้องคอยชี้แนะแนวทางในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน นักเรียนถึงจะสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพ ครูควรบริหารจัดการเวลาการปฏิบัติกิจกรรมให้ชัดเจน เพราะการทำโครงงานของนักเรียนค่อนข้างจะใช้เวลามากพอสมควร

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับแนวคิดผลิตภาพกับสาระฯ อื่น ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดสมรรถนะที่สอดคล้องกับบริบทสังคมไทยยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐริกา ก้อนเงิน. (2558). *การศึกษาการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานโดยใช้เครื่องมือการเรียนรู้ร่วมกับออนไลน์ด้วยเทคนิคดอกบัวบาน ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงพร อิมแสงจันทร์. (2554). *การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตินา แคมมณี. (2548). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2559). *ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลดีภาพ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2548). *เทคนิคการเรียนการสอนและการนิเทศ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). โรงพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมบัติ นพรัก. (2561). *ศาสตร์พระราชสู่การพัฒนาศาสตร์การบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- สุชาติ วงศ์สุวรรณ. (2542). *การเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง โครงงาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- Guillford, J.P. (1959). *Personality*. New York: Mcgrm Hill Book Company.
- Kay, K. (2010). *21st Century Skills: Why the Matter, What They are, and How We Get There*. In Bellanca, J. & Brandt, R. (Eds.), *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*. Bloomington, In: Solution Tree Press.
- Martin, J. (2010). *The Meaning of the 21st Century*. Bangkok. L. T. P. The Partnership for 21st Century Skill. (2009). *Framework for 21st Century Learning*. Online. Retrieved June 5, 2015, from <http://21st Century skill. Org/index.php>.
- Piaget, J. (1970). *Science of Education and the Psychology of the Child*. New York : Orion Press.

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2
**The Participation of Parents in the Administration of Academic Education
of Small School under the Office of Ratchaburi Primary
Educational Service Area 2**

บุญยาพร สันทนา,
รุจิร ภูสาระ และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
**Boonyaporn Sontana,
Ruji Pusara and Pavida Tharasrisuti**
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: bsontana@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน ประชากร คือ ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 4,223 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน โดยเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) เครื่องมือ คือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 จำนวน 53 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ค่าความเที่ยงตรง(IOC) 0.6-1.0 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ สถิติพื้นฐานใช้การทดสอบค่า t test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว(One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ Scheffe's(Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน 3) ผู้ปกครองที่มีคุณวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ มากกว่าผู้ปกครองที่มีคุณวุฒิ

* วันที่รับบทความ: 23 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 9 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 19 เมษายน 2565

Received: March 23, 2022; Revised: April 9, 2022; Accepted: April 19, 2022

การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และ 4) ผู้ปกครองในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีอาชีพรับราชการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ มากกว่าผู้ปกครองอาชีพพนักงานเอกชน/รับจ้าง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง; การบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ; โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstracts

The purpose of this research were to study and compare the participation of parents in the administration of academic education of small schools Under the office of Ratchaburi Primary Educational Service Area 2, classified by age, educational background and occupation of parents. The research population was 4,223 parents. The sample selected by satisfied random consisted of 357 people using the tables of Cohen, Manion and Morrison (2011, pp. 147), the sample size was obtained using a simple random sampling method. The 53 items questionnaire asking the participation of parents in the academic administration of small schools. The validity by IOC with a value of 0.6-1.0 and reliability was 0.98. The data were analyzed by using the statistical package program was a basic statistic and using t test and One-way ANOVA analysis. When the statistically significant difference was found at the .05 level, the tests were performed in pairs according to the method. of Scheffe's (Scheffe's method)

The results of this study indicated as follows: 1) Parents involved in the administration of academic education of small schools, overall and in each aspect were at a high level. 2) Parents of different ages involved the same in administration of academic education of small schools. 3) Parents in small schools with a bachelor's degree or above, were more than the bachelor's degree participated in academic education administration. 4) Parents in small schools, who worked in government involved in academic education administration more than the one who work in private sectors.

Keywords: Parental participation; Academic Education Management; Small school.

บทนำ

การศึกษาถือเป็นสิ่งที่สำคัญมากกับคนไทยในปัจจุบัน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษามาตรา 10 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาส เสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสอง ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ดังนั้น สถานศึกษาประจำอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด โดยสถานศึกษาต้องยึดหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (1) และ (2) ให้การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษามีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้

ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน และ มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรงทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา

สถานศึกษาต้องมีการบริหารการศึกษา สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และต้องให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาคนและพัฒนาประเทศต่อไป โดยการบริหารจัดการการศึกษาในด้านวิชาการ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการการศึกษาที่ชัดเจนที่สุด และในปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 46.26 (ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา Education Management Information System : EMIS สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2, 2564 : ออนไลน์) ส่งผลให้การบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ไม่เต็มประสิทธิภาพ และสาเหตุจากที่จำนวนของนักเรียนลดลงอย่างมาก ทำให้ในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น การขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้นเรียน การไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น และสาเหตุที่ไม่ได้รับการสนับสนุนอาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กบางโรงเรียนมีคุณภาพการศึกษาที่ไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองไม่เห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการการศึกษา และสิ่งที่จะทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้นนั่นก็คือ การได้รับความร่วมมือในการบริหารจัดการการศึกษาในด้านวิชาการของทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกันภายในและภายนอกโรงเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 9 ข้อ 6 ได้กำหนดการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและ สถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นๆ ให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ตามความเหมาะสมและความจำเป็น หากผู้ปกครองให้การสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาในด้านวิชาการ ก็จะทำให้โรงเรียนได้เห็นถึงความต้องการ และแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพทางการศึกษา ก็จะทำให้ผู้ปกครองคนอื่นๆ ยอมรับ และเป็นที่ไว้วางใจส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทำให้โรงเรียนมีจำนวนของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น

จากผลสำคัญดังกล่าว ทำให้ทราบได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

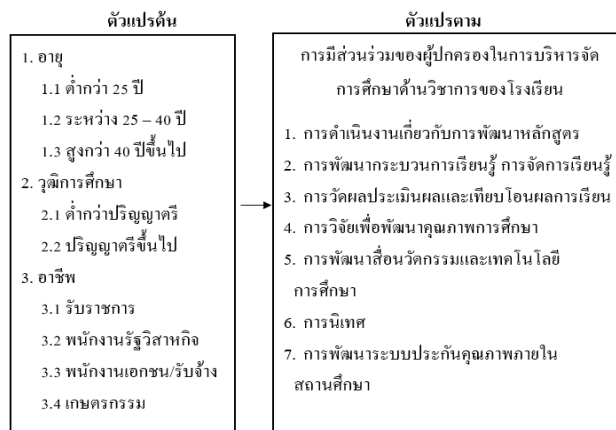
ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 4,223 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 357 คน จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้วใช้วิธีในการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.98 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ทั้งหมด 357 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ (Frequency) ค่าความถี่ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé's (Scheffé's method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์ตารางจากการศึกษาองค์ประกอบที่มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาในด้านวิชาการของโรงเรียนจากวิจัย และนักวิชาการต่าง ๆ จึงได้สร้างกรอบแนวคิดเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	4.08	.73	มาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้	4.06	.71	มาก
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.01	.73	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.02	.77	มาก
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	4.02	.75	มาก

6. การนิเทศ	3.99	.76	มาก
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.98	.76	มาก
ภาพรวม	4.02	.70	มาก

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.08$) ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.06$) และด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X} = 4.02$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้าน วิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพ

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ	คุณวุฒิการศึกษา				t	Sig.
	ต่ำกว่า		ปริญญาตรี			
	ปริญญาตรี		ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. การดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	3.81	.89	4.37	.33	-7.865**	0.000
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้	3.86	.87	4.27	.38	-5.809**	0.000
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.80	.89	4.24	.40	-5.963**	0.000
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.81	.93	4.24	.43	-5.661**	0.000
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	3.82	.92	4.23	.39	-5.413**	0.000
6. การนิเทศ	3.76	.92	4.24	.42	-6.419**	0.000
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.77	.93	4.22	.45	-5.849**	0.000

ภาพรวม	3.80	.87	4.26	.31	-	0.000
	6.625**					

จากตาราง 2 พบว่า ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยภาพรวมและรายข้อพบว่าผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการระดับปริญญาตรีขึ้นไป มากกว่าระดับต่ำกว่าปริญญาตรี โดยวุฒิทางการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.86$) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X} = 3.83$) และด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.81$) วุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.37$) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.27$) และด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.24$)

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ 2 จำแนกตามอายุ ในภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ	อายุ						F	Sig.
	ต่ำกว่า 25 ปี		ระหว่าง 25 – 40 ปี		สูงกว่า 40 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	4.03	.69	4.10	.73	4.09	.75	0.157	0.855
2. การพัฒนาระบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้	3.97	.61	4.14	.73	4.00	.71	1.772	0.172
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.91	.61	4.07	.74	3.99	.76	0.967	0.381
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.95	.61	4.06	.78	4.00	.79	0.423	0.655
5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	3.99	.57	4.07	.74	3.99	.80	0.534	0.587
6. การนิเทศ	3.92	.63	4.01	.77	3.98	.80	0.226	0.798

7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.94	.66	3.98	.74	4.00	.82	0.089	0.915
ภาพรวม	3.96	.59	4.06	.70	4.01	.72	0.444	0.642

จากตาราง 3 พบว่า ค่า F ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน โดยอายุต่ำกว่า 25 ปี เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.03$) ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X} = 3.99$) และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.97$) อายุระหว่าง 25-40 ปี เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X} = 4.07$) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.07$) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.06$) อายุสูงกว่า 40 ปี ขึ้น เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.09$) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.00$) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$)

ตาราง 4 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ในภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศึกษาด้าน วิชาการ	อาชีพ								F	Sig .
	รับ		พนักงาน		พนักงาน		เกษตรกรกรร			
	ราชการ		รัฐวิสาหกิจ		เอกชน/ รับจ้าง		ม			
	$\bar{X}$	S. D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S. D.	$\bar{X}$	S. D.		
1. การดำเนินงานเกี่ยวกับการ พัฒนาหลักสูตร	4.3	.40	4.2	.39	3.90	.89	4.1	.68	7.09	0.0
	2		8				2		5*	00
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้	4.2	.42	4.1	.45	3.94	.90	4.0	.61	3.25	0.0
	4		3				7		4*	22
3. การวัดผลประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียน	4.1	.45	4.2	.34	3.89	.86	4.0	.75	3.50	0.0
	9		0				2		3*	16
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	4.2	.50	4.0	.51	3.89	.86	4.0	.81	2.96	0.0
	0		8				4		1*	32

5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและ	4.2	.46	4.1	.41	3.88	.88	4.0	.75	3.69	0.0
เทคโนโลยีการศึกษา	0		7				5		1*	12
6. การนิเทศ	4.1	.50	4.1	.50	3.81	.88	4.0	.76	5.42	0.0
	8		7				5		1*	01
7. การพัฒนาระบบประกัน	4.2	.54	4.1	.43	3.80	.89	4.0	.74	6.09	0.0
คุณภาพภายในสถานศึกษา	0		9				4		5*	00
ภาพรวม	4.2	.39	4.1	.38	3.87	.84	4.0	.68	5.06	0.0
	2		7				5		0*	02

จากตาราง 4 พบว่า ค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) พบว่าทุกๆด้านกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ มากกว่าอาชีพพนักงานเอกชน/รับจ้าง โดยอาชีพรับราชการ เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.32$) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.24$) และด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X} = 4.20$) อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.28$) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.20$) และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อาชีพพนักงานเอกชน/รับจ้าง เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.94$) ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.90$) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.89$) อาชีพเกษตรกรกรรม เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.12$) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.07$) และด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X} = 4.05$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สรุปประเด็นสำคัญเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 7 ด้าน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ด้านการนิเทศ และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เนื่องจากผู้ปกครองอาจเห็นว่าการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนมีความสำคัญ และเป็นหัวใจของโรงเรียน เพราะเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ขั้นตอนในการวางแผนจัดการกำหนดหลักสูตร การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ และการประเมินผลการเรียนของนักเรียน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ เจริญ ภาคิ (2563 : 229-341) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านเก่าขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านเก่าขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงบประมาณ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองอาจเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรถือเป็นการกำหนดเป้าหมาย หรือทิศทางของการศึกษาของนักเรียน และเมื่อในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วิธีการเข้าถึงการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น ทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับครูผู้สอน เพื่อแก้ไขและพัฒนาให้หลักสูตรเป็นไปตามหลักสูตรปัจจุบัน ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) รวมทั้งให้หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และ

นักเรียน ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับวิจัยของ วาสนา รังสรัย (2564 : 278-292) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดลานบุญ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน โดยรวมอยู่ระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับวิจัยของ วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557 : 87) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว หรือจัดทำขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ มีการบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม มีการนำหลักสูตร ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการใช้หลักสูตร ติดตามประเมินผล รวมทั้งปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

1.2 ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากต้องการให้นักเรียนได้รับความรู้ และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยผู้ปกครองถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะมีความเข้าใจในความต้องการ หรือวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน ที่จะเป็วิธีที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนการเรียนรู้ได้ดีที่สุด เช่น สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ช่วยอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ ให้ความรักความอบอุ่นแก่นักเรียน และให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการเรียนที่เกิดขึ้นของนักเรียนกับครูผู้สอน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ อำนวนย ป้อมน้อย (2556 : 66) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของโรงเรียนวัดหุบรัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 กล่าวว่า ในด้านวิชาการโรงเรียนควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำการใช้สื่อ การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น เสริมกิจกรรมให้เป็นเด็กดี กล้าแสดงออก เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เช่น โครงการภาษาอังกฤษวันละคำ โครงการภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โครงการเข้าค่ายภาษาอังกฤษ เป็นต้น

1.3 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองสามารถแสดงความคิดเห็น

เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลและของผู้เรียนได้หลังจากได้ทราบผลการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว เพื่อนำผลดังกล่าวมาหาแนวทางในการแก้ไข หรือพัฒนาการเรียนของนักเรียนร่วมกับครูผู้สอนต่อไป สอดคล้องกับวิจัยของ วันเพ็ญ เจริญจิตต์ (2560 : 65) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนเมืองพิทยา 10 (บ้านเกาะล้าน) สังกัดเมืองพิทยา กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเมืองพิทยา 10 (บ้านเกาะล้าน) สังกัดเมืองพิทยา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล หรือเทียบโอนผลการเรียน

1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองอาจมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยของครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้วิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน ซึ่งในการดำเนินการจะต้องได้รับข้อมูลบางส่วนจากนักเรียนจากผู้ปกครอง โดยการทำวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูผู้สอน และจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน สอดคล้องกับวิจัยของ พิจิตรา ทีสุกะ (2556 : 54) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิจัยเป็นฐานวิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน พบว่า ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังทดลองรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน นักศึกษาวิชาชีพครูมีความรู้หลังสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ

1.5 ด้านพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองเห็นด้วยในการนำสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันโดยผู้ปกครองจะเป็นส่วนหนึ่งในการให้การสนับสนุนสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ให้กับนักเรียน เพื่อให้เกิดความหลากหลายในวิธีการจัดการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีความสนใจ และเกิดความอยากเรียนรู้มากขึ้น สอดคล้องกับวิจัยของ วันเพ็ญ ธีระวิพันธุ์ (2562 : 116-129) ศึกษาเรื่อง แนวทางการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการจัดการเรียนรู้ของครูตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กล่าวว่า ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ รู้จักวิธีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว และจัดกิจกรรมบูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้อื่นๆ โดยใช้สื่อ

เทคโนโลยีสารสนเทศ เน้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อกระตุ้นผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ คิด สร้างสรรค์ และพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในการผลิตผลงาน ตลอดจนสร้างชิ้นงานที่จับต้องได้

1.6 ด้านการนิเทศ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองเห็นว่าการนิเทศเป็นสิ่งที่สำคัญ และมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียน เนื่องจากการนิเทศจะเป็นตัวช่วยในการปรับปรุง และพัฒนาการสอน โดยมีการให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการสอน เพื่อให้เกิดคุณภาพแก่นักเรียน ซึ่งผู้ปกครองก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถเข้าถึงการนิเทศ และร่วมแสดงความคิดเห็นได้ หากในการนิเทศไม่ได้รับความร่วมมือจากครูผู้สอนนักเรียน หรือผู้ปกครองก็จะทำให้ไม่สามารถนำจุดที่ควรแก้ไขมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไปได้ สอดคล้องกับวิจัยของ ศรีนัยภัทร์ อินทรรักษาทรัพย์ (2557 : 65) ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 กล่าวว่า ปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพและ ปัญหาไม่ครอบคลุม ขาดความชัดเจนครูไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการเข้าประชุมให้ความรู้ก่อนการนิเทศภายในผู้รับการนิเทศขาดความพร้อมในการรับการนิเทศภายใน ผู้รับการนิเทศขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการนิเทศยังไม่มีคุณภาพ

1.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองสามารถทราบผลของคุณภาพการศึกษาของนักเรียนได้จากระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจให้นักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียน เนื่องจากเป็นกระบวนการจัดระบบตั้งแต่การวางแผนกระบวนการจัดการต่างๆ เพื่อปฏิบัติตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมินว่าจะแก้ไข หรือพัฒนาโรงเรียนต่อไปอย่างไรให้เกิดคุณภาพแก่นักเรียน ซึ่งผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการในระบบดังกล่าว มีส่วนในการต้องทราบผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับวิจัยของ วันเพ็ญ เจริญจิตต์ (2560 : 65) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนเมืองพญา 10 (บ้านเกาะล้าน) สังกัดเมืองพญา กล่าวว่า ในด้านการบริหารงานวิชาการ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนเมืองพญา 10 (บ้านเกาะล้าน) สังกัดเมืองพญา โดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล หรือเทียบโอนผลการเรียน รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และร่วมประชุมสัมมนาวิชาการกับโรงเรียน

2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพ สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

2.1 ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองทุกช่วงอายุเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน มีเป้าหมายที่จะให้นักเรียนสำเร็จการศึกษาตามที่โรงเรียนได้กำหนดเป้าหมายไว้ รวมถึงในปัจจุบันโรงเรียนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในการนำผู้ปกครองของนักเรียนมาเป็นส่วนหนึ่งในการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน และโรงเรียนมีการให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เพื่อให้ได้เห็นถึงลักษณะในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองได้รับรู้ถึงข้อดี ข้อเสีย และพัฒนาโรงเรียนต่อไป สอดคล้องกับวิจัยของ วาสนา รังสร้อย (2564 : 278-292) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดลานบุญ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร พบว่า เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดลานบุญ โดยจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลตามเพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้ปกครองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ มากกว่าระดับต่ำกว่าปริญญาตรี เนื่องจากผู้ปกครองที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป อาจมีความรู้ และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ รวมทั้งตระหนักได้ว่าการศึกษาคือสิ่งที่มีความสำคัญกับนักเรียนในอนาคต จึงมีความคาดหวัง และต้องการให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการที่ดี เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้รับจากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถต่อยอดในการศึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไปได้ ผู้ปกครองจึงพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ และเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยแก้ไข และพัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับวิจัยของ ภักดีอาภา สว่างแสง (2559 : ออนไลน์) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนชุมชนวัดเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนชุมชนวัดเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผู้ปกครองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ที่มีอาชีพรับราชการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ มากกว่าอาชีพพนักงานเอกชน/รับจ้าง

อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ มีความเข้าใจเกี่ยวกับบริบท และการดำเนินงานของโรงเรียนที่เป็นส่วนหนึ่งของภาครัฐเหมือนกัน และอาจมีความพร้อมในการให้การสนับสนุนการศึกษา รวมไปถึงการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และสามารถประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆที่เข้ามาช่วยให้การส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ เพื่อช่วยให้โรงเรียนสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการให้ดียิ่งขึ้น ที่สำคัญผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการอาจมีเวลาในการดูแล ติดตามนักเรียน รวมไปถึงการให้เวลาเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนได้มากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพพนักงานเอกชน/รับจ้าง สอดคล้องกับวิจัยของ รุจิราพรรณ คงช่วย (2556 : 35) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ผู้ปกครองควรมีส่วนในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร และสาระวิชาของผู้เรียนร่วมกับครูและนักเรียน โดยอาจจะนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี หรือวัฒนธรรมในชุมชนเข้ามาบูรณาการอยู่ในหลักสูตร และนำผู้เชี่ยวชาญ หรือปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ โรงเรียนควรสนับสนุนผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระ และกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน
3. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โรงเรียนควรสนับสนุนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นถึงความสำคัญของการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนให้ดียิ่งขึ้น
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผล และแสดงความคิดเห็นในการวิจัยของครูผู้สอน และสนับสนุนการวิจัย พร้อมในข้อมูลต่างๆของนักเรียนแก่ครูผู้สอน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาต่อไป
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมกับครูผู้สอนในการให้ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน รวมทั้งความพร้อมในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการเลือกมาใช้ให้ตรงกับความพร้อม และความต้องการของผู้เรียน

6. ด้านการนิเทศ ผู้ปกครองควรมีส่วนในการนิเทศการสอนของครูผู้สอนรวมทั้งการประเมินผล การจัดระบบการนิเทศของโรงเรียน เพื่อจะได้สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนได้ อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และตรงกับความต้องการของนักเรียน

7. ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนควรให้ผู้ปกครองทุกท่านมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หรือทราบถึงรายชื่อ คณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อ การพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็ก ในเขตอื่น ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎา ภักดี. (2563). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านเก่าขาม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์. 7 (11), 229-341.
- พิจิตรา ที่สุกะ. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิจัยเป็นฐานวิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์การศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภักคอาภา สว่างแสง. (2559). บทความวิชาการ เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียนโรงเรียนชุมชนวัดเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2564 แหล่งที่มา: [http://61.19.238.50/StudentServe/ input/thesis/\[1\]\[230317110029\].pdf](http://61.19.238.50/StudentServe/input/thesis/[1][230317110029].pdf)
- ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา Education Management Information System : EMIS ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. (2564). จำนวนนักเรียน และโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 6 พฤษภาคม 2564. แหล่งที่มา https://data.boppobec.info/emis/index_area.php?Area_CODE=7002

- รุจิราพรรณ คงช่วย. (2556). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนใน การบริหารงานของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.*
- วันเพ็ญ ระวิพันธ์. (2562). *แนวทางการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการจัดการเรียนรู้ของครูตาม นโยบายไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์. 6 (1), 116-129.*
- วันเพ็ญ เจริญจิตต์. (2560). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนเมืองพัทยา 10 (บ้าน เกาะล้าน) สังกัดเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วาสนา รังสร้อย. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดลาน บุญ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 8 (1), 278-292.*
- วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราช ภัฏรำไพพรรณี.*
- ศรัณย์ภัทร์ อินทรรักษาทรัพย์. (2557). *แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย ราชภัฏกำแพงเพชร.*
- อำนวย ป้อมน้อย. (2556). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของโรงเรียนวัดหุบรัก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1.*
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education. (7th Ed.). New York: Routledge.*

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท

**Role of Administrators in Promoting Classroom Research of Secondary
School Teachers in Chainat Province under the Secondary Education
Service Area Uthai Thani, Chainat**

มนัสนันท์ ลิทธิศักดิ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Manutsanun Sittthisak

Ramkhamhaeng University, Thailand

E-mail: 6314470041@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูจำนวน 217 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของโคเฮน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ .925 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .970 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนให้สำเร็จ 2) ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และอยู่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหาร; การส่งเสริมการทำวิจัย; วิจัยในชั้นเรียน

Abstracts

This survey research aimed to study and compare the role of administrators in promoting classroom research of secondary school teachers in Chainat province under the secondary education service area Uthai Thani, Chainat. These objectives of conducting research were classified into educational background, work experiences and school size. The study sample consisted of 217 teachers by Simple Random Sampling, and comparative ratio. The sample sizes were determined with the Cohen's sample size table. The instrument in the research was the questionnaire with 5 rating scales. The content validity were 0.925 and the reliability values were 0.970. The statistical methods used to analyze the data were frequency, percentage, mean, the standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance. The results of the research found that: 1) The role of administrators in promoting classroom research of secondary school teachers in Chainat province under the secondary education service area Uthai Thani, Chainat was at high level, ranking in order of mean from high to low as respect for teachers who conducted the classroom research, paying attention to classroom research, promoting career progress of the teachers who conducted the classroom research, and encouraging successful classroom research. 2) Teachers with different educational background, work experience and school size had opinions on the role of administrators in promoting classroom research of secondary school teachers in Chainat Province Under the Secondary Education Service Area Uthai Thani, Chainat in an overall and each dimension were not different.

Keywords: The Role of Administrators; Promoting Research; Classroom Research

บทนำ

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยทางการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ครูซึ่งเป็นผู้ทำวิจัยและเป็นผู้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความสำคัญกับการนำวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้(กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 8-9)

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายในการปรับหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562 : 150) การที่ครูผู้สอนจะรู้ได้ว่ากระบวนการเรียนการสอนที่จัดขึ้นนั้นเป็นไปตามหลักสูตร และเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ จะปรับหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างไรนั้น จำเป็นต้องใช้การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อหาคำตอบ การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จ ครูผู้สอนและผู้บริหารสามารถนำ

กระบวนการวิจัยไปใช้ปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ (ศุภชัย เพ็ชรรัตน์, 2559 :ออนไลน์) อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ยังให้ความสำคัญกับการวิจัยของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีโครงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ พัฒนาการจัดการศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ มีคุณลักษณะ และทักษะในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท, 2564 : 44) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยการส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สิ่งที่ส่งผลให้ครูรับรู้ว่าคุณสมบัติบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนคือการส่งเสริมและเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน การให้ครูมีส่วนร่วมในโครงการวิจัย ดูแลเอาใจใส่ครู ชี้นำ กระตุ้นให้ครูปรับปรุงกระบวนการเรียนสอนโดยใช้การวิจัยอันเป็นความก้าวหน้าของอาชีพครู (กิตติญาดา มัสแหละ, 2561 : 53)

จากข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นที่มาในการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท เพื่อให้ผู้บริหารนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู และใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบาย แนวทางในการส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญอันนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษา ยกกระดับมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ปีการศึกษา 2564 จำนวน 546 คน จาก 13 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ปีการศึกษา 2564 จำนวน 217 คน จาก 13 โรงเรียน โดยใช้ตาราง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของโคเฮน (Cohen et al., 2011 : 147) ที่ความคลาดเคลื่อน .05 และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท แบ่งออกเป็น 4 ด้าน รวม 40 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ศึกษาการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 3) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนให้สำเร็จ การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียน และการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 4) นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปฏิบัติงานวิจัยตรวจสอบ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 5) นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถามและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นหาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) แต่ละข้อต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .6 ขึ้นไป โดยมีค่าความสอดคล้อง IOC ทั้งฉบับเท่ากับ .925 6) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอเพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปฏิบัติงานวิจัยเพื่อพิจารณา 7) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .970 8) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้ว ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

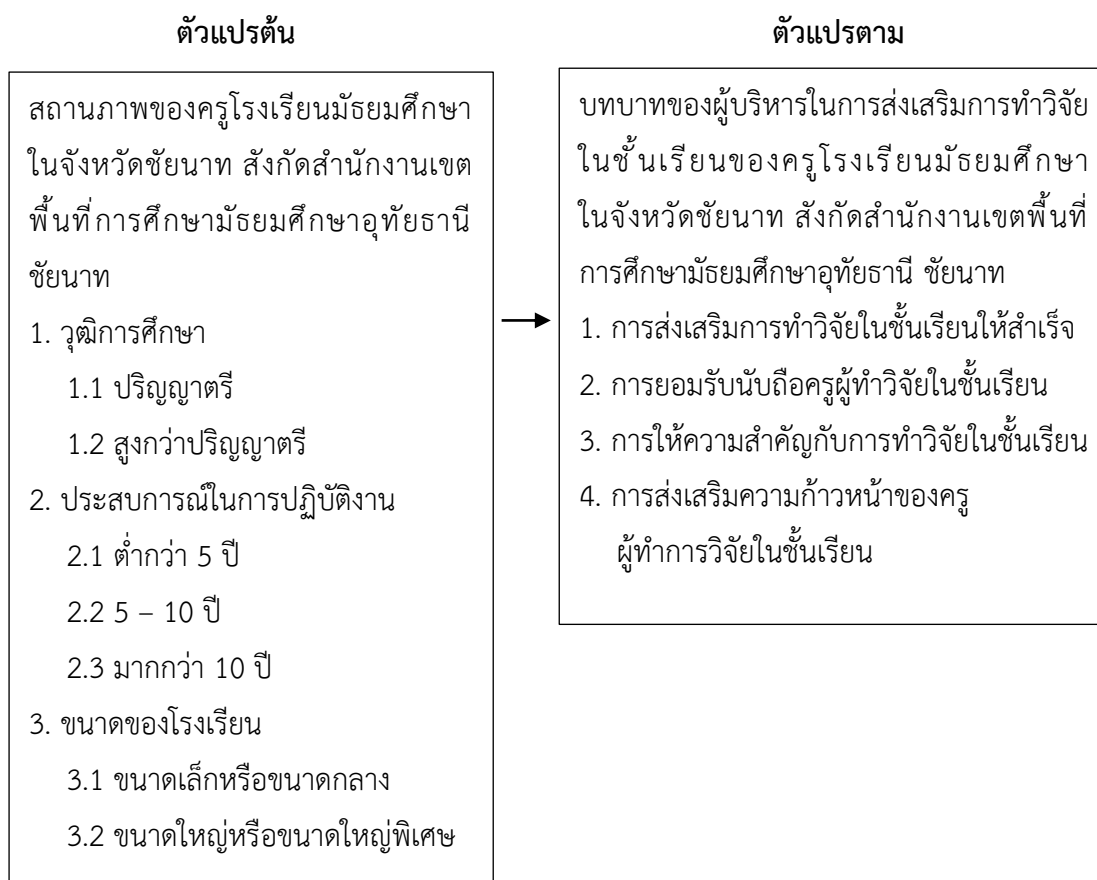
ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ขออนุญาตและขออนุญาตสำรวจความคิดเห็นจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ยื่นต่อผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุทัยธานี ชัยนาท จำนวน 13 โรงเรียน เพื่ออนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) นำแบบสอบถามส่งให้ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุทัยธานี ชัยนาท จำนวน 217 คน 3) รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำนวน 217 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 พร้อมกับตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 3) การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกตามวุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทดสอบค่าที (t-test) และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Post Hoc Method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 61.29 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 35.02 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่หรือขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 54.38

ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ได้ผลดังตาราง 1-5

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัย ในชั้นเรียนของครู	$\bar{X}$	SD	ระดับ	ลำดับที่
1	การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนให้สำเร็จ	3.47	.98	ปานกลาง	4
2	การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน	3.65	.91	มาก	1
3	การให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.62	.91	มาก	2
4	การส่งเสริมความก้าวหน้าของครูผู้ทำการวิจัย ในชั้นเรียน	3.60	.93	มาก	3
	รวม	3.59	.87	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสามลำดับแรก คือ ด้านการยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.65$) ด้านการให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.62$) และด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.60$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนให้สำเร็จ ($\bar{x} = 3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 2 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู	วุฒิการศึกษา				t	p
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนให้สำเร็จ	3.48	1.00	3.45	.94	.227	.821
2	การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน	3.63	.91	3.67	.91	-.325	.745
3	การให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.60	.93	3.66	.89	-.467	.641
4	การส่งเสริมความก้าวหน้าของครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน	3.60	.93	3.62	.93	-.117	.907
	รวม	3.58	.88	3.60	.84	-.175	.861

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	บทบาทของผู้บริหาร ในการส่งเสริมการทำวิจัย ในชั้นเรียนของครู	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน						F	p
		ต่ำกว่า 5 ปี		5 – 10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	การส่งเสริมการทำวิจัย ในชั้นเรียนให้สำเร็จ	3.50	.99	3.52	.93	3.38	1.02	.418	.659
2	การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัย ในชั้นเรียน	3.68	.92	3.77	.83	3.50	.97	1.764	.174

ด้านที่	บทบาทของผู้บริหาร ในการส่งเสริมการทำวิจัย ในชั้นเรียนของครู	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน						F	p
		ต่ำกว่า 5 ปี		5 – 10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
3	การให้ความสำคัญกับการทำ วิจัยในชั้นเรียน	3.62	.92	3.72	.84	3.52	.98	.953	.387
4	การส่งเสริมความก้าวหน้า ของครูผู้ทำการวิจัยในชั้น เรียน	3.67	.90	3.73	.83	3.43	1.02	2.155	.118
	รวม	3.62	.88	3.69	.79	3.46	.92	1.361	.259

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู	ขนาดของโรงเรียน				t	p
		ขนาดเล็กหรือ ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่หรือ ขนาดใหญ่พิเศษ			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ให้สำเร็จ	3.36	.91	3.55	1.03	-1.464	.145
2	การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน	3.62	.90	3.67	.92	-.383	.702
3	การให้ความสำคัญกับการทำวิจัย ในชั้นเรียน	3.60	.87	3.64	.95	-.325	.746
4	การส่งเสริมความก้าวหน้าของครู ผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน	3.59	.89	3.62	.97	-.239	.812
	รวม	3.54	.82	3.62	.91	-.660	.510

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูต่อบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนให้สำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ สามารถใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 8-9) อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท มีโครงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ เพื่อส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้นำกระบวนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท, 2564 : 44) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ทั้งงบประมาณ เวลา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ข้อมูลสารสนเทศ และการจัดอบรมเพื่อให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจในการนำเทคนิคการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ ให้การช่วยเหลือแนะนำ ให้คำปรึกษา สนับสนุนให้กำลังใจ ผลักดันให้การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเกิดประสิทธิภาพ ส่งผลให้ครูรับรู้ว่าคุณสมบัติบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยาพร พันธุ์โพธิ์ทอง (2564 : 193) ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ในจังหวัดสระบุรี พบว่าครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณนิตา บัญญัติฐิตา (2561 : 47) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนสู่การศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

พบว่าครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกดังนี้

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่ชัดเจน เปิดกว้าง เปิดโอกาสให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันได้มีผลงานการวิจัยในชั้นเรียน มีนโยบายมาตรการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน และติดตามผลการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างต่อเนื่อง จนสามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ ครูได้มีส่วนร่วมในงานวิจัยของโรงเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งความรู้และประสบการณ์การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาตนเอง ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทำให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ สามารถใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 8-9) จึงทำให้ครูทุกคนรับรู้ถึงบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ สาสุทธิ์ (2565 : 220-235) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่ชัดเจน เปิดกว้าง เปิดโอกาสให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันได้มีผลงานการวิจัยในชั้นเรียน มีนโยบาย มาตรการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน และติดตามผลการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างต่อเนื่อง จนสามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ ครูได้มีส่วนร่วมในงานวิจัยของโรงเรียน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งความรู้และประสบการณ์การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาตนเอง ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทำให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ เป็นไปตาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ สามารถใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา(กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 8-9) จึงทำให้ครูทุกคนรับรู้ถึงบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ สาสุทธิ์ (2565 : 220-235) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ สามารถใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 8-9) อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท มีโครงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ เพื่อส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้นำกระบวนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท, 2564 : 44) จึงทำให้ครูทุกคนรับรู้ถึงบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนสิชา เหมือนปอง (2562 : 13) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่าผลการเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคารพิสุทธิ์ สยามประโคน (2559 : 107) ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่าผลการ

เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน
จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้ผลการวิจัย

1.1 ด้านการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนให้สำเร็จ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าครูต้องการทุนสนับสนุน
เพื่อให้ผลงานวิจัยมีคุณภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารควรจัดหาแหล่งเงินทุนอื่นๆ จากภายนอกมาสนับสนุน
การทำวิจัยในชั้นเรียน

1.2 ด้านการยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าครูต้องการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ผลงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อยกย่องชมเชยครูที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน และเป็นข้อมูลให้ครูท่านอื่น
นำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้ ดังนั้นผู้บริหารควรจัดเวที
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานทางวิชาการการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

1.3 ด้านการให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าครูต้องการพัฒนา
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้อง เพื่อให้ได้ผลการวิจัยเชื่อถือได้ สามารถ
นำไปแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารควรจัดหา
วิทยากรมาบรรยายเสริมความรู้เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู

1.4 ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า
ครูต้องการได้รับการส่งเสริมความก้าวหน้า โดยการพิจารณาความดีความชอบหากได้นำผลการวิจัยในชั้นเรียน
ไปวางแผนปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นการพัฒนาตนเอง ดังนั้นผู้บริหารควรพิจารณา
ให้ความดีความชอบแก่ครูที่นำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้วางแผนปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และใช้ตัวแปรจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริม
การทำวิจัยในชั้นเรียนให้สำเร็จ การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การให้ความสำคัญกับการทำวิจัย
ในชั้นเรียน และการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียนศึกษา เพื่อให้การพัฒนาบทบาทของ
ผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยให้สูงขึ้นต่อไป ควรศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือปรับเปลี่ยน
ตัวแปรอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

2.2 การวิจัยครั้งนี้สอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำ
วิจัยในชั้นเรียน เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรศึกษาสภาพปัญหา
ในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: CURSULA
ลาดพร้าว.
- กิตติยาดา มัสแหละ. (2561). บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูผู้สอน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏตรัง*. 5 (1). 45-57.
- เกียรติศักดิ์ สาสุทธิ. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูใน
กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7 (2), 220-236.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- บุญยาพร พันธโพธิ์ทอง. (2564). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยใน
ชั้นเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ในจังหวัดสระบุรี.
Journal of Roi Kaensarn Academi. 6 (3), 185-198.
- มนลิษา เหมือนปอง. (2562). ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. *วารสารลวงศรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*. 5 (2). 1-17.
- วรรณนิดา บัญดิษฐตา. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของ
ครูผู้สอนสู่การศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ศุภชัย เพ็ชรรัตน์. (2559). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนมัธยม วัดหนอง
จอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2565.
แหล่งที่มา: <http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/65.ru>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท. (2564). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
2564*. อุทัยธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท.
- อังคารพิสุทธ์ สยามประโคน. (2559). บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Cohen, L., Minion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. (7th ed). New
York: Routledge.

สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวิภาวดี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
**The Condition on Educational Resources Management in the Vibhavadi
Academic Groups under the Office of Bangkok Secondary
Educational Service Area 2**

สุธิดา ศิริสวัสดิ์,
รุจิรุ ภูสาระ และ ปาวิดดา ธาราศรีสุทธิ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
**Suthida Sirisawad,
Ruji Pusara and Pavidha Tharasrisutti**
RAMKHAMHAENG UNIVERSITY, Thailand
E-mail: suthidasirisawad@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 234 คน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 60 ข้อ ที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ แอลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกัน ผลมีดังนี้

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาไม่ต่างกัน ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ที่ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาด้านภาพรวม ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบุคคลและด้านอาคารสถานที่สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5-10 ปีและ 10 ปีขึ้นไป

2.3 ครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาด้านภาพรวม ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบุคคลและด้านอาคารสถานที่สูงกว่าครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง

คำสำคัญ: ทรัพยากรทางการศึกษา; ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์; ทรัพยากรด้านการเงิน; ทรัพยากรด้านบุคคล; ทรัพยากรด้านอาคารสถานที่

Abstracts

This independent study is the quantitative survey with the objectives of studying and comparing The Condition on Educational Resources Management in the Vibhavadi Academic Groups under The Office of Bangkok Secondary Educational Service Area 2. The survey sample of this study included 234 teachers of schools under Vibhavadi Academic Group in Academic Year 2021 using academic degree, years of experience and size of the schools as the selection criteria. The survey instrument was the 60-question questionnaire about academic resource management with IOC values between 0.6-1.0 and a Cronbach's reliability coefficient alpha of 0.97. The statistic used for this study is percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA with Scheffe's method for pairwise comparison.

The findings of this survey are as follows :

1. The academic resource management of the schools in overall and by aspect were at high level.

2. The comparison of academic resource management among respondent's school could be summarized as follows:

2.1 Respondents with Undergraduate degree and Postgraduate degree provide no different score in academic resource management except the school premise management that the respondents with Undergraduate degree provided the higher score than those with Postgraduate degree.

2.2 Respondents with less than 5 years of experience provide higher score of academic resource management in overall, in material and supply, in human resources and school premise higher than those with 5 – 10 years of experience and more than 10 years of experience.

2.3 Respondents with extra-large school's size provide higher score of academic resource management in overall, in material and supply, in human resources and school premise higher than those in large and middle school's size.

Keywords: Academic Resource Management; Material Resources; financial resources, human resources, Facility Resources

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อวางรากฐานที่สำคัญที่สุดให้กับมนุษย์ในการไปพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ในทุกๆด้านตลอดชีวิต โดยการจัดการศึกษาของประเทศที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ที่มีสาระสำคัญ คือ มุ่งให้เกิดการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีความเป็นหนึ่งเดียวกันในด้านนโยบายและมีการปฏิบัติที่หลากหลาย เน้นการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษามีอำนาจและมีอิสระในการบริหารตนเองภายใต้การกำกับดูแลจากหน่วยงานของรัฐ อีกทั้งการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพนั้นต้องอาศัยทรัพยากรทางการศึกษาที่สำคัญ 4 ด้าน คือ บุคคล, งบประมาณ, วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 27-28) ซึ่งถ้าปราศจากทรัพยากรทางการศึกษาแล้วนั้น ก็ไม่สามารถดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆทางการศึกษาได้ โดยมีการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดเกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษาไว้ในหมวดที่ 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ดังนี้ มาตรา 58 ให้มีทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษา มาตรา 60 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้การศึกษานี้ในฐานที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 33-36)

ทั้งในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจหรือการเมือง ซึ่งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถและมีคุณภาพ เพื่อจะได้สามารถแข่งขันกับโลกภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปัจจัยสำคัญของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้นั้น คือ สถานศึกษาจะต้องมีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ (พัชนียา หานะพันธ์, 2557 : 12) ซึ่งทรัพยากรทางการศึกษาถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างราบรื่น เนื่องจากทรัพยากรทางการศึกษาเป็นสิ่งที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมมีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นคน เงิน วัสดุ ถ้าหากขาดทรัพยากร การดำเนินกิจกรรมก็ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ (รัฐพงษ์ มั่นต่อ, 2564 : 225) และจากงานวิจัยของ ซาวาสกี และทอมูล (Savasci & Tomul, 2013 : Abstracts) ที่พบว่า ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ หรือปัญหาขาดแคลนสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ล้วนเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษานั้น ไม่ว่าจะเป็นด้านใด ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีศักยภาพ สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2545 : 53) ที่กล่าวว่า ทรัพยากรมีความสำคัญต่อการดำเนิน

กิจกรรมภายในโรงเรียนด้วยกัน 2 ด้าน คือ ด้านปริมาณและด้านคุณภาพ ซึ่งทรัพยากรมีผลต่อการดำเนินกิจกรรม เพราะถ้าหากทรัพยากรมีไม่เพียงพอ การดำเนินกิจกรรมก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย และบางครั้งแม้ทรัพยากรจะมีจำนวนมากแต่ถ้าหากเป็นทรัพยากรที่ไม่มีคุณภาพ การดำเนินกิจกรรมก็จะมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่นเดียวกับ เอกกมล เยาวนา (2552 : 1-3) กล่าวว่า ทรัพยากรมีความสำคัญ เพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา ช่วยให้องค์กรมีการดำเนินงานที่มีคุณภาพ ช่วยให้ระบบการบริหารจัดการทันสมัย มีอิสระและคล่องตัว ช่วยให้การตัดสินใจในการบริหารจัดการเกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้เกิดการระดมทรัพยากรทุกด้าน และทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ พรเทพ รัตนสิริ้อย (2556 : 1-3) กล่าวว่า ทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่มีความสำคัญในการบริหารโรงเรียนหรือหน่วยงานให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เพราะว่าทรัพยากรเพื่อการศึกษาเป็นปัจจัยภายในและภายนอกที่สนับสนุนส่งเสริม กระตุ้นให้การดำเนินงานในสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จะเห็นได้ว่าทรัพยากรทางการศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารงานภายในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ โดยการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้นจะต้องอาศัยหลักการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาที่ถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนแต่ละขนาด ที่มีทรัพยากรทางด้านบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านอาคารสถานที่ที่แตกต่างกัน มีวิธีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาได้เพียงพอและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาของตนหรือไม่ โดยผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษามาเผยแพร่ใช้เป็นแนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เรื่อง สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย ครูของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี ทั้งหมด 575 คน กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ทำการสุ่มจากกลุ่มเป้าหมายโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากการเปิดตารางของ LOUIS COHEN (2011 : 147) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นครูของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 234 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ชื่อของสถานศึกษา วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า Rating scale ของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยมีเนื้อหาแบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 60 ข้อ ได้แก่ (1) ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 14 ข้อ (2) ทรัพยากรด้านการเงิน จำนวน 15 ข้อ (3) ทรัพยากรด้านบุคคล จำนวน 15 ข้อ และ (4) ทรัพยากรด้านอาคารสถานที่ จำนวน 16 ข้อ ซึ่งเนื้อหาทั้ง 4 ด้านนำมาจากการสังเคราะห์ประเภททรัพยากรทางการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ประเภททรัพยากรทางการศึกษา

ประเภททรัพยากร ทางการศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2546)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2549)	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์ฯ (2559)	วิจัยกาสว่างใจ(2558)	สุริยาพร ดวงจักร ณ อยุธยา (2558)	อารีรัตน์ ส่วนหลวง(2561)	พินัสกร บัวทอง (2561)	กุลณภา เสงี่ยมธรรม(2562)	รวม
1.ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์	✓	✓	✓	✓			✓	✓	6
2.ทรัพยากรทางการเงิน	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	7
3.ทรัพยากรบุคคล	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	7
4.ทรัพยากรอาคารสถานที่	✓	✓	✓		✓				4
5.ทรัพยากรการเรียนการสอน		✓	✓						2
6.ทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยี					✓			✓	2
7.ทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ						✓			1
8.ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น						✓			1
9.ระยะเวลา			I				✓		1
10.การบริหารจัดการ/การประกอบการ		✓						✓	2

โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการเรียงลำดับการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1) ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน

2) ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากครูของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในการแจกแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

3) รวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างแล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแล้วนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานด้วยค่าความถี่และร้อยละ

3.2 วิเคราะห์สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของข้อมูลตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert method)

3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยค่า One-Way Analysis of Variance ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ไปทดสอบโดยวิธีการของเชฟเฟ

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา บริบทของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตในการวิจัย และสร้างแบบสอบถาม

2) กำหนดขอบเขตการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกัน

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อความ ความเหมาะสมของปริมาณคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

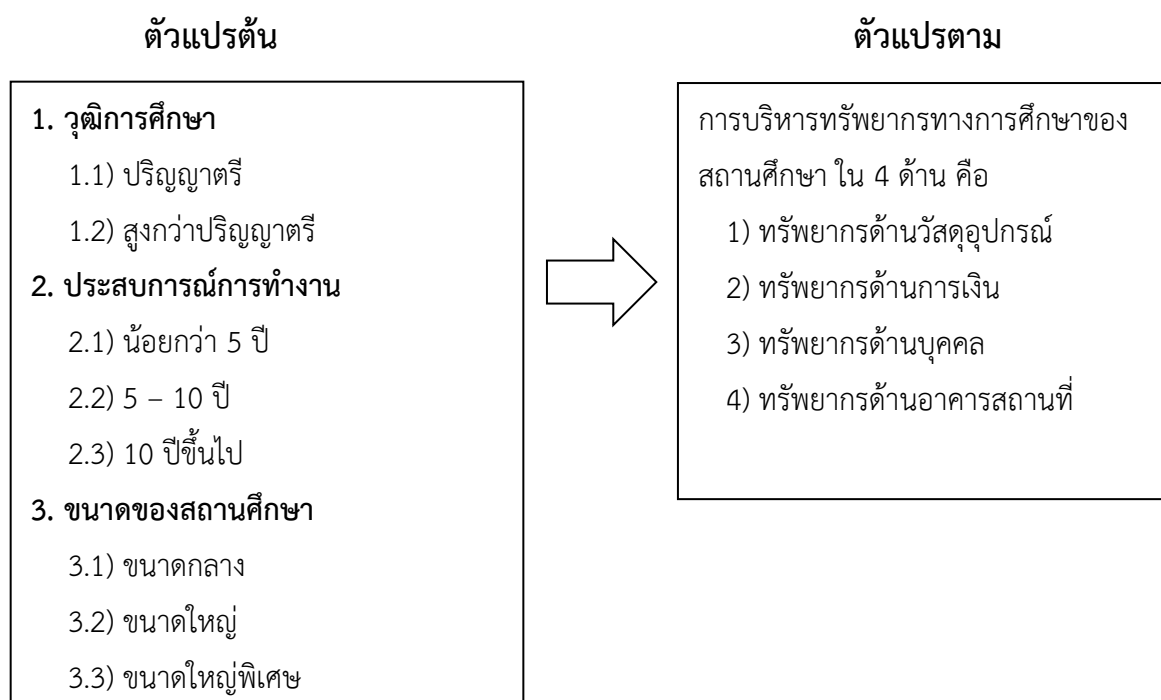
4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ คือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและปฏิบัติหน้าที่ทางการบริหารสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence : IOC) จากนั้นนำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ พิจารณาคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6-1.0

5) แบบสอบถามที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นำมาหาค่าความเชื่อมั่น จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient Alpha) (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

- 6) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มอบให้กับผู้อำนวยการสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี ในการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน
- 7) รวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบุคคลและด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของสถานศึกษา	MEAN	S.D.	ระดับ
1. ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์	4.39	0.326	มาก
2. ทรัพยากรด้านการเงิน	4.40	0.359	มาก
3. ทรัพยากรด้านบุคคล	4.33	0.374	มาก
4. ทรัพยากรด้านอาคารสถานที่	4.25	0.389	มาก
รวม	4.34	0.362	มาก

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จากกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกัน ผลมีดังนี้

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการ บริหารทรัพยากรทางการศึกษาไม่ต่างกัน ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

สภาพการบริหารทรัพยากรทาง การศึกษาของสถานศึกษา	ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี			t	P
	N	$\bar{x}$	S.D.	N	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านวัสดุอุปกรณ์	192	4.43	0.312	42	4.23	0.344	3.573	0.189
2. ด้านการเงิน	192	4.44	0.352	42	4.20	0.342	3.616	0.433
3. ด้านบุคคล	192	4.38	0.360	42	4.11	0.361	4.400	0.838

4. ด้านอาคารสถานที่	192	4.30	0.386	42	4.04	0.328	4.059*	0.024
รวม	192	4.39	0.289	42	4.15	0.267	4.856	0.567

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาด้านภาพรวม ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบุคคลและด้านอาคารสถานที่สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5-10 ปีและ 10 ปีขึ้นไป ดังตารางที่ 4 ที่ค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเงิน

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารทรัพยากร ทางการศึกษาของสถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน							
	น้อยกว่า 5 ปี		5-10 ปี		10 ปีขึ้นไป		F	P
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านวัสดุอุปกรณ์	4.47	0.248	4.30	0.356	4.35	0.388	6.413*	.002
2. ด้านการเงิน	4.45	0.272	4.36	0.439	4.35	0.389	1.946	.145
3. ด้านบุคคล	4.44	0.312	4.25	0.378	4.22	0.430	8.978*	.000
4. ด้านอาคารสถานที่	4.38	0.357	4.18	0.354	4.10	0.426	11.679*	.000
รวม	4.43	0.248	4.27	0.302	4.26	0.340	9.971*	.000

2.3 ครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาด้านภาพรวม ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบุคคลและด้านอาคารสถานที่สูงกว่าครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง ดังตารางที่ 5 ที่ค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเงิน

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต
วิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
ในภาพรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารทรัพยากร ทางการศึกษา ของสถานศึกษา	ขนาดของโรงเรียน							
	ขนาดใหญ่ พิเศษ		ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		F	P
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านวัสดุอุปกรณ์	4.50	0.234	4.36	0.311	4.27	0.490	6.784*	.001
2. ด้านการเงิน	4.47	0.294	4.36	0.344	4.40	0.525	2.206	.112
3. ด้านบุคคล	4.49	0.259	4.27	0.337	4.29	0. 618	8.593*	.000
4. ด้านอาคารสถานที่	4.47	0.252	4.17	0.293	4.12	0.735	17.536*	.000
รวม	4.48	0.243	4.29	0.226	4.27	0.543	11.770*	.000

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สรุปประเด็นสำคัญเพื่อนำมา
อภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์
ด้านบุคคลและด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าด้านการเงินเป็นด้านที่มีความสำคัญมาก
ที่สุด เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารงานในทุกๆ ด้าน ซึ่งสถานศึกษาจะมีการพัฒนาและขับเคลื่อน
หรือไม่ขึ้น ก็ขึ้นอยู่กับงบประมาณของสถานศึกษาที่จะดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมที่ได้ตั้งไว้
ครูส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากรด้านงบประมาณมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ
บุญยวีร์ พัฒน์ธนภิตติโชค (2559 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาใน
สหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า
สภาพการบริหารงบประมาณโดยรวมและรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเนื่องจาก
ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการบริหารงบประมาณทั้ง 7 ด้านว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อสถานศึกษาและเป็น
งานที่ช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมและโครงการต่างๆ ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมี
ประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ อีกทั้งในเรื่องของงบประมาณนั้นมีความเกี่ยวข้องกับระเบียบข้อบังคับ

ที่หน่วยงานราชการจะต้องปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันเพื่อความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตด้วย ต่อมาในด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นด้านที่จะคอยสนับสนุนให้การจัดการศึกษาภายในโรงเรียนมีความสำเร็จไปได้ด้วยดีและยังมีการสนับสนุนให้ครูได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาตัวเองผ่านการนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในทุกๆ ภาคเรียน เพื่อคุณครูจะได้นำความรู้ความสามารถที่ได้พัฒนามาถ่ายทอดให้กับนักเรียน เพื่อที่นักเรียนจะสามารถพัฒนาไปยังเป้าหมายที่วางไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กลุณภา เถระวรรณ (2562 : 33) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหาและ แนวทางแก้ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า การบริหารวัสดุอุปกรณ์ เป็นการดำเนินงานบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย การวางแผน การกำหนดโครงการ การวางแผนการจัดหา และดำเนินการจัดหาพัสดุ การลงทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุ การแจกจ่ายให้หน่วยงานต้องการใช้ การบำรุงรักษา และการจำหน่าย ด้านต่อไปด้านบุคคล เป็นด้านที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการบุคลากรในสถานศึกษา โดยจะต้องให้ความสำคัญตั้งแต่การคัดเลือกสรรหาและบรรจุแต่งตั้งให้แต่ละคนมีความเหมาะสมกับงาน รวมทั้งมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถต่อไป ซึ่งมีความสอดคล้องกับ เตือนใจ คล้ายแก้ว (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า การบริหารงานบุคคลในด้านการวางแผนบุคคลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยแนวทางดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคล มีดังนี้ แต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนกำหนดอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา สรรวจอัตรากำลังเพื่อใช้เป็นข้อมูลหลักในการบริหารงานบุคคล จัดทำแผนอัตรากำลังสู่การปฏิบัติเพื่อใช้เป็นข้อมูลหลักในการบริหารงานบุคคลรวมทั้งจัดประชุมบุคลากรเพื่อพิจารณาทำความเข้าใจกำหนดและมอบหมายภารกิจความรับผิดชอบให้ชัดเจน สนับสนุน ทั้งด้านงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ ให้คำปรึกษาและควบคุมการปฏิบัติงาน กำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานปฏิบัติตาม สร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่เพื่อให้ทราบบทบาทภาระงานขององค์กร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรประสานงานในแต่ละหน่วยงานสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลจัดกิจกรรมตามเป้าหมายร่วมกันกิจกรรมที่ต้องประสานตกลงกัน และด้านสุดท้ายเป็นด้านอาคารสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารงานที่มุ่งส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในด้านอื่นๆ ในสถานศึกษาให้เกิดความราบรื่น และสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ หลักเฉลิมพร (2559 : 35) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กล่าวว่า การบริหารทรัพยากรด้านอาคารสถานที่ เป็นการจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ที่มีอยู่ให้สามารถ

สนองกับความต้องการในการใช้ของหน่วยงานได้แก่ การกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ การวิเคราะห์และกำหนดความต้องการ การระดมและแสวงหา การจัดสรรและใช้อาคารสถานที่ การดูแลและบำรุงรักษา รวมทั้งการประเมินการใช้และปรับปรุงพัฒนาพร้อมที่จะใช้งานอยู่เสมอ

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาไม่ต่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าการบริหารงานมีการถ่ายทอดรายละเอียดของงานได้อย่างชัดเจน จึงทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานไม่ต่างกัน อีกทั้งในปัจจุบันการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้เปิดกว้างมากยิ่งขึ้น ทำให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติภา กาญจนารมณ์ (2556 : 197-210) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดสระบุรีตามความคิดเห็นของครู ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาต่างกันทุกด้าน อันเนื่องมาจากประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน ย่อมได้เรียนรู้งานในแต่ละด้านไม่เท่ากัน และได้เรียนรู้วิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานด้านต่างๆ แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเงินที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากการบริหารการเงินเป็นด้านที่จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติตามกรอบหรือแผนงานที่ได้วางไว้เป็นแนวทาง ซึ่งครูทุกคนล้วนแล้วแต่จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของการบริหารงบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญเรือน มุ่งผลกลาง (2563 : 1-13) เรื่อง การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงบประมาณที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยให้เหตุผลว่า ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น สถานศึกษาจะต้องตระหนัก และเห็นความสำคัญของการบริหารงบประมาณ ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงต้องมีการจัดและวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่ และให้มีการประสานงานกันในการปฏิบัติงาน เพราะฉะนั้นบุคลากรในกลุ่มบริหารงบประมาณจะต้องปฏิบัติตามกรอบแผนงานที่ได้วางไว้เป็นแนวทางเดียวกัน จึงทำให้ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ครูที่ทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ต่างกันทุกด้าน เนื่องจากขนาดของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้มีจำนวนบุคลากรที่ไม่เท่ากัน ทำให้การบริหารสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องของการกระจายงาน การจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารงานหรือดำเนินการตามโครงการของโรงเรียน ส่งผลให้ลักษณะการทำงานของครูแต่ละโรงเรียน มีความแตกต่างกัน รวมทั้งในด้านของทัศนคติและมุมมองของครูในการมองภาพการบริหารสถานศึกษาแต่ละ แห่งที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 39) กล่าวว่าไว้ว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการ จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้ในการจัดการเพื่อ ประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ด้านวัสดุอุปกรณ์ จากผลการวิจัยพบว่าหลังการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างเรียบร้อยแล้วนั้น มีการ ประเมินผลการจัดซื้อจัดจ้าง แต่การนำผลการประเมินมาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งต่อไปมีค่อนข้างน้อย ดังนั้น ก่อนที่จะมีการจัดซื้อจัดจ้างในทุกครั้งจะต้องมีการนำผลการประเมินการจัดซื้อจัดจ้างที่ผ่านมาแล้ว มาเปรียบเทียบกับก่อนทุกครั้ง เพื่อจะได้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด

2. ด้านการเงิน จากผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจาก หน่วยงานของรัฐและจากรายได้ของสถานศึกษาเท่านั้น แต่ไม่ได้มีการออกไประดมทุนจากหน่วยงาน ภาคเอกชน หรือภาคีเครือข่ายเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้บริหารและคณะครูควรมีการระดมความคิดเห็นเพื่อหา แนวทางในการระดมทุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้นำทุนที่ได้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ต่อไป

3. ด้านบุคคล จากผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษายังมีความเข้าใจที่แตกต่างกัน ทำให้การดำเนินงานบางอย่างเกิดความล่าช้าและไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น การบริหารงานบุคคล ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อเป็นการทำความเข้าใจให้ตรงกันถึงแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อจะได้ ปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน

4. ด้านอาคารสถานที่ จากผลการวิจัยพบว่า เมื่อมีการใช้อาคารสถานที่ไม่ได้มีการสำรวจและประเมินผลการใช้งาน ทำให้บางครั้งมีอาคารสถานที่ที่เกิดความชำรุดทรุดโทรมและเกิดปัญหาการใช้งานภายหลัง ดังนั้น หลังการใช้อาคารสถานที่ทุกครั้งจะต้องมีการประเมินและสรุปผลเพื่อเป็นการตรวจสอบและติดตามการใช้งาน จะได้สามารถรักษาอาคารสถานที่ให้มีอายุการใช้งานที่ยืนยาว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยมีการปรับเปลี่ยนตัวแปรอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในเขตอื่นๆ เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลนภา เถระวรรณ. (2562). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ขวัญเรือน มุ่งผลกลาง. (2563). การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 9 (2), 1-13.
- ฐิติภา กาญจนารณ์. (2556). การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดสระบุรีตามความคิดเห็นของครู. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 7 (2), 197-210.
- เตือนใจ คล้ายแก้ว. (2560). แนวทางการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- บุญยวีร์ พัฒน์ธนภิตดิโชค. (2559). สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 8 (1), 37-51.

- พรทิพย์ หลักเฉลิมพร. (2559). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พรเทพ รัตนติสร้อย. (2556). *การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พัชณียา หานะพันธ์. (2557). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). *ประมวลการสอนชุดวิชาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาหน่วยที่ 1*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัฐพงษ์ มั่นต่อ. (2564). *แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในยุครุณาน วิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*. วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร. 6 (10), 225.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. (2542) และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศาสนาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เอกกมล เยาวนา. (2552). *ปัญหาและความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test*. (5th ed.). New York : Harper Collins.
- Cohen, Louis.; Manion, Lawrence; & Morrison, Keith. (2011). *Research Method in Education*. (7th ed). New York : Morrison.
- Savasci, H. S., & Tomul, E. (2013). *The relationship between educational resources of school and academic achievement*. *International Education Studies*. 6 (4), 114.

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนใน
กลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
**Teacher's opinions on school-based management of Schools cluster 26
Under Bueng Kum District Office Bangkok Metropolitan**

พิมพ์ชนก ศรีสุพรรณ และ อำนวย ทองโปร่ง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Pimchanok Srisupun ang Amnuay Thongprong

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author : E-mail: Pimchanok35sine@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งวิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงาน เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยใช้ตารางของโคเฮน (Cohen,1988:23) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มาตรฐานส่วนประสมค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมีจำนวน 40 ข้อ มีค่าความเที่ยงตามเนื้อหาระหว่าง 0.8 – 1.0 ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.988 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า

1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านการบริหารตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ครูตำแหน่งวิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน; ความคิดเห็น; ครูปฏิบัติการสอน

Abstract

This research aims to study and compare teachers' opinions on school-based administration in the network cluster 26, Bueng Kum District Office Bangkok Classified by educational background academic position and working experience. The sample group used in this research was teachers who taught in school network cluster 26, Bueng Kum District Office, Bangkok. Using Cohen's table (Cohen, 1988 : 23), a sample of 108 people was obtained. The research instrument was a questionnaire. The evaluation scale has 5 levels Likert estimation scale questionnaire created by the researcher with 40 items with content reliability values between 0.8 – 1.0 through the confidence test. (Reliability) by finding the coefficient of Cronbach's Alpha Coefficient (Cronbach's Alpha Coefficient) got a confidence value equal to 0.988. Data were analyzed with a packaged program. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation. Statistics for t-test and one-way analysis of variance were tested individually by Scheffe's method.

1) Teachers' opinions on school-based administration Schools in the network cluster 26, Bueng Kum District Office Bangkok Overall and each aspect are at high level. 2) The results of the comparison of teachers' opinions on school-based administration Schools in the network cluster 26, Bueng Kum District Office Bangkok found that teachers with educational qualifications, overall are not different but when considering each aspect, it was found that the self-management aspect was significantly different at the .05 level. Other aspects are not different. 3) The results of the comparison of teachers' opinions on school-based administration in the network cluster 26, Bueng Kum District Office Bangkok was found that teachers with working position and working experiences using the school as a base, overall and each aspect are not different.

Keywords: School-Based Management; Teacher's Opinions; Teacher's

บทนำ

การบริหารการศึกษายุคปฏิรูปของไทย นับตั้งแต่มีกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจนคือมาตรา 39 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารงานทั้ง 4 ด้านคือวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไปสู่โรงเรียน มาตรา 40 กำหนดให้โรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาจากบุคคลทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน (นคร ตั้งคะพิภพ, 2546 : 1-2) และในพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 35 (2) ได้กำหนดให้โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลคือมีอิสระในหน่วยงาน มีอำนาจในการบริหารตนเองและมีวัตถุประสงค์ข้อ 1 กำหนดให้ใช้การบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐานและมาตรา 44 กำหนดให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระจายอำนาจการบริหารงานทั้ง 4 ด้านให้โรงเรียนโดยตรง การมอบอำนาจให้โรงเรียนให้คำนึงถึงความเป็นอิสระและการบริหารงานที่คล่องตัวของโรงเรียนยิ่งไปกว่าให้

ผู้อำนวยการโรงเรียนมีอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินงานทางงบประมาณและการทำนิติกรรมสัญญาได้ (รุ่ง แก้วแดง, 2546 : 54) รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2547 เห็นชอบมาตรฐานการศึกษาชาติ กำหนดให้ใช้การบริหารการศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548 : ก)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน **School Based Management (SBM)** เป็นแบบของการบริหารที่ได้ทดลองและประสบผลสำเร็จมาแล้วในประเทศสหรัฐอเมริกา และในส่วนอื่นๆของโลก เป็นระบบบริหารในระดับสถานศึกษาที่สามารถเปลี่ยนแปลงปรับตัวได้ดี แนวคิดดังกล่าวจึงอยู่บนพื้นฐานความคิด การกระจายอำนาจการบริหารจัดการ มีการปฏิรูปการบริหารจัดการโรงเรียนโดยกระบวนการตัดสินใจร่วมกัน การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้รับการยอมรับในการถือมาเป็นแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษาร่วมกันได้เป็นอย่างดีได้แก่ การบริหารแบบธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (**Good Governance**) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 75) หน่วยงานการศึกษา โรงเรียนจึงได้ยึดหลักตามแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน SBM ซึ่งในสภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนแต่ละแห่งที่มีขนาด ลักษณะ ประเภทการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่แตกต่างกันไปตามสภาพของแต่ละโรงเรียน

ภารกิจหลักในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2562 : 37) ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งหมด 438 โรงเรียน ซึ่งตั้งอยู่กระจายทั่ว 50 สำนักงานเขต สำนักศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว กรุงเทพมหานครมีรูปแบบการบริหารจัดการโดยการกระจายอำนาจสู่โรงเรียน ให้โรงเรียนเป็นฐานและมีการจัดตั้งกลุ่มย่อยในการสร้างเครือข่าย ให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน นโยบายของกรุงเทพมหานครที่เน้นกระบวนการทำงานในลักษณะรวมกลุ่มโรงเรียน เรียกว่าเครือข่ายโรงเรียน เป็นการแบ่งตามเขตการปกครอง จำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งหมด 438 โรงเรียน แบ่งเครือข่ายได้ 80 เครือข่าย โดยแต่ละโรงเรียนจะมีตัวแทนผู้บริหารทำหน้าที่ประสานงานเครือข่ายจำนวน 80 คน

จากการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่าจุดอ่อนของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) ผู้บริหารทุกระดับยังมีความเข้าใจไม่ตรงกับบางเรื่องโดยเฉพาะหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2) การบริหารงานบางเรื่องโรงเรียนไม่มีโอกาสตัดสินใจเอง เป็นการสั่งการจากเบื้องบนให้โรงเรียนทำโดยเฉพาะเรื่องการบริหารงบประมาณ และบุคลากร 3) ปัญหาโครงสร้างการบริหารแบบเดิมของหน่วยงานราชการในประเทศไทยทุกหน่วยงาน รวมทั้งกรุงเทพมหานครซึ่งเคยชินต่อระบบการสั่งการ ซึ่งเมื่อเปลี่ยนจากระบบสั่งการมาเป็นระบบบริหารจัดการโดยเน้นการกระจายอำนาจ ก็ต้องใช้เวลาทำความเข้าใจกับกลุ่มต่างๆ และปรับเปลี่ยนความเคยชินกับวัฒนธรรม

การบริหารแบบเดิม เหล่านี้ทำให้ SBM ประสบความสำเร็จล่าช้า ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งวิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 158 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ที่ประชากรจำนวน 150 คน โดยได้กลุ่มตัวอย่าง 108 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มาสร้างเป็นแบบสอบถาม แบ่งได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของครู มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา ตำแหน่งวิทยฐานะและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานครตามองค์ประกอบ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการกระจายอำนาจ 2) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) ด้านการบริหารตนเอง และ 4) ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล

ลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง

2	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย (Content Validity)

การดำเนินการศึกษานี้มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม 2) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 4 ด้าน คือ ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารตนเอง และด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล 3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ 4) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามแต่ละข้อ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Item-Objective Congruency: IOC) 5) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นที่มีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป และตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาปรับแก้และจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามต่อไป 6) นำแบบสอบถามที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของคอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .988 แสดงว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นเครื่องมือที่มีความคงที่ในการวัดทุกครั้งโดยค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป 7) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วนำไปจัดพิมพ์เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้ผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26

สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ในการแจกแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 7 – 18 กุมภาพันธ์ 2565

4.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด 108 ฉบับ รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมา ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) นำแบบสอบถามตอนที่ 1 หาค่าร้อยละของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2) นำคะแนนจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน เพื่อพิจารณาว่าอยู่ในระดับใด 3) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยยึดเกณฑ์ความกว้างของอันตรภาคชั้นระดับ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 99-100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

4) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งวิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่า t-test และ F-test 5) เมื่อการวิเคราะห์ค่า ANOVA F-test พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์เป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ต่อไป

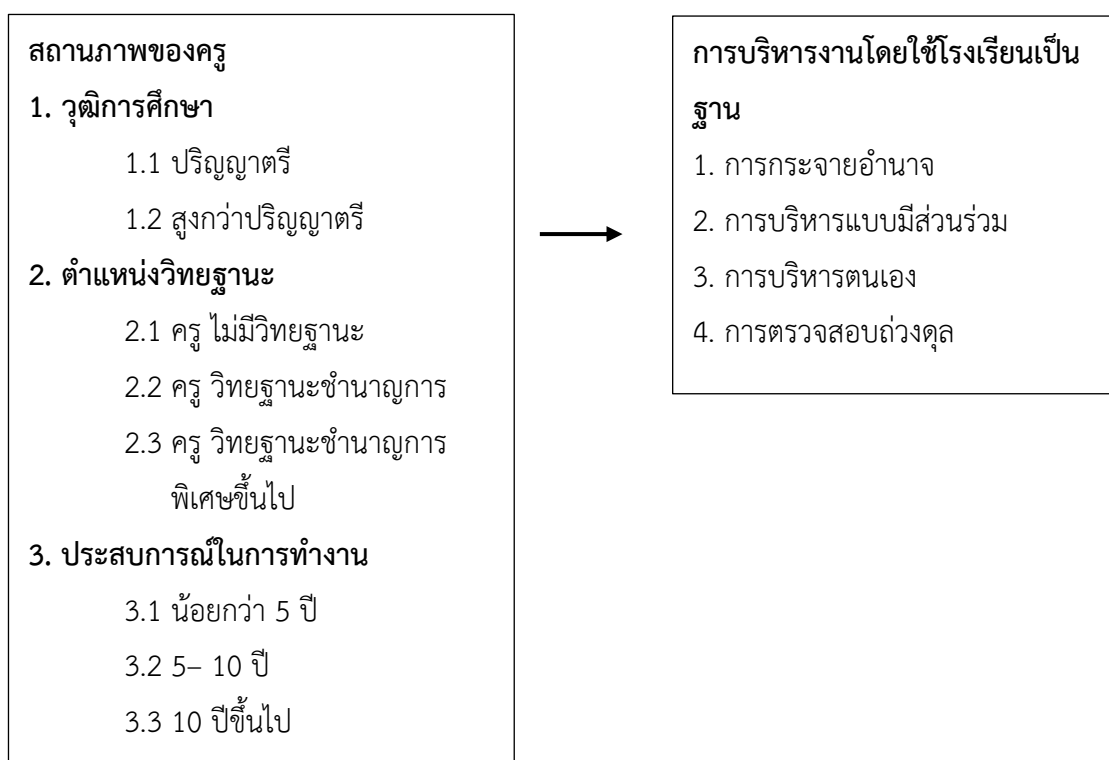
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test และ F-test (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากงานวิจัยของนักวิชาการ โดยคัดเลือกด้านที่มีความถี่ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป ใช้เป็นกรอบในงานวิจัย ซึ่งได้ขอบข่ายของการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4 ด้าน ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งครู ไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 รองลงมาคือครู วิทยฐานะชำนาญการ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 และครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี และ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 37 และ 5-10 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ความคิดเห็นของครู		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการกระจายอำนาจ	4.12	0.71	มาก
2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.24	0.63	มาก
3. ด้านการบริหารตนเอง	4.18	0.72	มาก
4. ด้านการตรวจสอบถ่วงดุล	4.29	0.64	มาก
รวม	4.21	0.62	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$) และเมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการตรวจสอบถ่วงดุล ($\bar{x} = 4.29$) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.24$) และด้านการบริหารตนเอง ($\bar{x} = 4.18$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	วุฒิการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 65)		(n = 43)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการกระจายอำนาจ	4.18	0.70	4.02	0.72	1.179	.241
2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.32	0.62	4.12	0.65	1.642	.104
3. ด้านการบริหารตนเอง	4.30	0.66	3.99	0.77	2.197	.030*
4. ด้านการตรวจสอบถ่วงดุล	4.38	0.59	4.15	0.69	1.818	.072
รวม	4.29	0.58	4.07	0.66	1.812	.066

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านการบริหารตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามตำแหน่งวิทยฐานะ โดยภาพรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ตำแหน่งวิทยฐานะ						F	Sig
	ครู ไม่มี วิทยฐานะ (n = 58)		ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ (n = 31)		ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ พิเศษขึ้นไป (n = 19)			
1. ด้านการกระจายอำนาจ	4.09	.82	4.09	.49	4.23	.69	.266	.767
2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.25	.65	4.25	.58	4.21	.72	.026	.975
3. ด้านการบริหารตนเอง	4.18	.75	4.13	.69	4.25	.68	.150	.861
4. ด้านการตรวจสอบถ่วงดุล	4.26	.64	4.32	.58	4.31	.74	.084	.919

ความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ตำแหน่งวิทยฐานะ						F	Sig
	ครู ไม่มี วิทยฐานะ (n = 58)		ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ (n = 31)		ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ พิเศษขึ้นไป (n = 19)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
รวม	4.20	.65	4.20	.54	4.25	.68	.052	.949

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็น จำแนกตาม ตำแหน่งวิทยฐานะ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ประสบการณ์ในการทำงาน						F	Sig
	น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
	(n = 40)		(n = 28)		(n = 40)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกระจายอำนาจ	4.05	.86	4.12	.67	4.18	.58	.283	.754
2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.19	.69	4.31	.61	4.24	.60	.279	.757
3. ด้านการบริหารตนเอง	4.17	.77	4.10	.79	4.23	.61	.254	.776
4. ด้านการตรวจสอบถ่วงดุล	4.16	.68	4.34	.62	4.38	.61	1.339	.266
รวม	4.14	.71	4.22	.58	4.26	.56	.338	.714

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จึงทำให้การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการตรวจสอบถ่วงดุล รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารตนเอง และด้านการกระจายอำนาจ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวคิดในการบริหารการศึกษาที่มุ่งให้โรงเรียนเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาโดยความร่วมมือจากทุกฝ่าย และการตรวจสอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 2) กล่าวว่า การบริหารและการจัดการศึกษาที่หน่วยปฏิบัติ คือให้โรงเรียนเป็นฐานหรือองค์กรหลักในการจัดการศึกษา การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียนให้มีอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการ ภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนที่ประกอบไปด้วยผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ครู องค์กรชุมชน ศิษย์เก่า นักเรียน และผู้บริหารโรงเรียน ร่วมกันจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ภูมิทร์ วงศ์พรหม (2560 : 187-200) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านการบริหารตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด กรมสามัญศึกษา (2544 ข : 81) ได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่าเป็นรูปแบบการบริหารแบบประชาธิปไตย เป็นการบริหารที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจตามความต้องการ แสดงให้เห็นได้ว่าผู้บริหารให้อิสระทางความคิดกับครูผู้สอนทุกคน ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่ต่างกัน ส่วนด้านการบริหารตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินั้นอาจเป็นไปได้ว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำเป็นต้องมีวินัยในตนเอง และมีการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ภูมิทร์ วงศ์พรหม (2560 : 187-200) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจังหวัดร้อยเอ็ดโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ นฤมล พรหมลัทธิ

(2561 : 54) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต40 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรในโรงเรียนจะต้องได้รับการอบรม หรือได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำให้บุคลากรในโรงเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง และของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน (ภารดี อนันต์นาวิ, 2551 : 46-50) กล่าวถึงทฤษฎีระบบสังคม (Social Systems Theory) ซึ่งวิเคราะห์พฤติกรรมในองค์กร ด้านสถาบันมิติ (Nemothetic Dimension) คือ มนุษย์จะทำงานตามบทบาทและหน้าที่ของตน สถานศึกษาจะเป็นผู้กำหนดบทบาท หน้าที่ และตำแหน่งต่าง ๆ ให้บุคลากรปฏิบัติ มีกฎและหลักการอย่างเป็นทางการ และมีธรรมเนียมการปฏิบัติอย่างครอบคลุม ชัดเจน และเท่าเทียมกัน ซึ่งในปัจจุบันครูได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ทำให้ได้รับวุฒิทางวิชาการสูงขึ้น และครูผู้สอนได้แสดงออกถึงสมรรถนะทางการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน สังคมเกิดการยอมรับมากยิ่งขึ้น จึงอาจเป็นไปได้ว่าครูที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่างกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ นลพรณ ศรีสุข เฉลิมชัย หาญกล้า และฐาปกรณ แก้วเงิน (2558 : 43) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามตำแหน่งวิทยฐานะไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับครูผู้สอนรุ่นใหม่และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานมานานเท่าเทียมกัน ครูผู้สอนทุกคนนั้นมีประสบการณ์และความพร้อมที่จะให้ความรู้กับนักเรียนต่างกัน ซึ่งความรู้ที่ใช้ในการสอนก็ต้องเป็นความรู้ที่ถูกต้องและทันสมัย เพราะโลกยุคปัจจุบันนี้มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทุกคนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ เข้าถึงความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาได้โดยง่ายและรวดเร็ว เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงาน สอดคล้องกับ มาสโลว์ซึ่งเชื่อว่าพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเกิดจากความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีสิ้นสุด ความต้องการที่ได้รับการตอบสนอง แรงจูงใจของมนุษย์จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากต่ำไปหาสูงตามลำดับขั้นของความสำคัญ เมื่อความต้องการในลำดับขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้วนั้น มนุษย์ก็จะมีความต้องการในลำดับขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับ เป็นไปได้ว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัสสร รัตนะโสภาและภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2562 : 86-99) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครู

ที่มีต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ เกวลี เกร็มย์ (2561 : 6) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการกระจายอำนาจ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม สนับสนุนดูแลอย่างเป็นระบบในระยะเริ่มต้นของการกระจายอำนาจ ซึ่งอาจมีส่วนช่วยส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.2 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับทางสำนักงานเขต บึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และดำเนินการจัดกิจกรรมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเกิดความตระหนักและมีความภาคภูมิใจในการร่วมบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในชุมชนของตนเอง

1.3 ด้านการบริหารตนเอง ครูต้องการมีความอิสระในการบริหารตนเองภายใต้ระเบียบกฎหมายที่ชัดเจน ไม่มีการแทรกแซง

1.4 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล องค์กรภายนอกมาตรวจสอบคุณภาพการศึกษาควรมีมาตรฐานเดียวกันในการประเมิน รวมไปถึงสำนักงานเขตควรเข้ามานิเทศ ติดตาม ส่งเสริม มากกว่าการมาเป็นผู้ตรวจสอบและจับผิดการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

2.2 ควรศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา. (2544). *แนวทางสู่ SBM การบริหารแบบยึดโรงเรียนเป็นฐานของกรมสามัญ*. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มวิจัยและประเมินคุณภาพการศึกษา กองการมัธยมศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกวลี เกร็มย์. (2561). *การบริหารใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต17*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- นคร ตั้งคะพิภพ. (2547). *การบริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูป*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี
- นลพรรณ ศรีสุข, เฉลิมชัย หาญกล้า และฐาปนกรณ์ แก้วเงิน. (2558). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี*. การประชุมสัมมนาวิชาการ “ราชภัฏนครสวรรค์วิจัย ครั้งที่1 ”
- นฤมล พรหมลัทธิ. (2561). *บทบาทของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต40*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. ชลบุรี: มนตรี, มิเกล กาไรซาบาล.
- ภูมินทร์ วงศ์พรหม. (2560). *ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด*. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 7 (1), 187-200.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). *รายงานการวิจัยการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา : กรณีศึกษานิวซีแลนด์*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี
- สุภัทสร รัตนะโสภา และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2564). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร*. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6 (2), 86-99.

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2562). รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สหายบล็อกและ
การพิมพ์

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. (7th Ed.). New
York: RoutledgeLikert, R. (1967). *The human organization*. New York: McGraw -
Hill

การพัฒนาทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ
สืบสอบของอัลเบอร์ตาลิธนิ่ง

**The Development of Decision-Making Skills Based on the Philosophy of
Sufficiency Economy of Matthayomsueksa 1 Students Using Inquiry
Model of Alberta Learning**

วรรณิภา ภูไทย,

อรพิน ศิริสัมพันธ์ และ บำรุง ชำนาญเรือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Wannipha Phoothai,

Orapin Sirisamphan and Bamroong Chamnanrua

Silpakorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail: postmodern.wnp@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิธนิ่ง 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิธนิ่ง 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิธนิ่ง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 29 คน โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิธนิ่งหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิธนิ่งหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความคิดเห็นของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิ์นนิ่ง อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

คำสำคัญ: เศรษฐศาสตร์; ทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง; รูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิ์นนิ่ง

Abstracts

The purposes of this research were to 1) compare decision-making skills based on the philosophy of sufficiency economy of Mathayomsueksa 1 students before and after using inquiry model of alberta learning 2) compare the learning achievement on economics of Mathayomsueksa 1 students before and after using inquiry model of alberta learning and 3) study the opinions of Mathayomsueksa 1 students using inquiry model of alberta learning. The sample of this research consisted of 29 Mathayomsueksa 1/3 in the first semester of the 2020 at academic year at Debsirinklongsibsam pathumthani School under the office of the secondary Education service Area Pathumthani. The instruments used in the student were 1) lesson plans, 2) an achievement test 3) decision-making skills based on the philosophy of sufficiency economy and 4) a questionnaire for the opinions of the students. The collected data were analyzed by mean ($\bar{x}$) standard deviation (S.D.) t-test for dependent and content analysis. The findings were as follows: 1) decision-making skills based on the philosophy of sufficiency economy gained by the Mathayomsueksa 1 students after using inquiry model of alberta learning was higher than before with statistical significance at .05. 2) After using inquiry model of alberta learning the learning achievement of the Mathayomsueksa 1 students on economics was higher than before with statistical significance at .05. 3) 3. The positive opinion of the Mathayomsueksa 1 students using inquiry model of alberta learning the learning was high overall.

Keywords: Economics; Decision-Making Skills Based on the Philosophy of Sufficiency Economy; Inquiry Model of Alberta Learning

บทนำ

การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ต้องคำนึงถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติจากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิม (tradition paradigm) ไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ (new paradigm) เป็นกระบวนกรเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาทักษะและทัศนคติและกระแสที่เปลี่ยนไปในปัจจุบันที่ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของสังคม ครูจึงมีความจำเป็นที่ต้องเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งทักษะที่จำเป็นแห่งศตวรรษที่ 21 วิจารณ์ พานิช (2555 : 16-21) ได้กล่าวไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อนำไปใช้ต่อการดำรงชีวิต ประกอบด้วย ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและ

การแก้ปัญหา และการพิจารณาและการตัดสินใจในชีวิต การตัดสินใจเป็นทักษะสำคัญอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิตที่บุคคลจำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกฝน ตัดสินใจอย่างเป็นขั้นตอนอยู่บนฐานข้อมูลที่เป็นจริงและชัดเจน

ในปัจจุบันการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆค่อนข้างเข้าถึงได้ง่าย รวดเร็ว และหลากหลาย ข้อมูลบางอย่างมีทั้งข้อมูลที่ถูกต้องและข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องมี “สติและปัญญา” ในการเลือกรับข่าวสาร ไตร่ตรอง และใช้ข้อมูลเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ คนที่มีทักษะการตัดสินใจจะมีทางเลือกมากขึ้นเรียนรู้ในการจัดการกับสื่อและสารต่างๆ จะเห็นได้ว่าทักษะการคิดตัดสินใจเป็นทักษะที่ควรปลูกฝังในตัวนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ มัณฑรา ธรรมบุศย์ (2545 : 13) ได้กล่าวว่าการเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตจำเป็นต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะการคิดและทักษะในการตัดสินใจ นักเรียนต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลและสามารถปรับเปลี่ยนข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาได้ ดังที่ ทิพย์วัลย์ สัจจันทร์ (2546 : 99-100) ได้กล่าวว่า หลังจากคิดไตร่ตรองรอบคอบอย่างมีเหตุผลแล้ว มนุษย์จึงตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งให้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์การตัดสินใจกับการแก้ปัญหาจึงเป็นของคู่กัน เมื่อใดที่มีปัญหา การตัดสินใจจะเกิดขึ้นทันที โดยการเลือกเอาวิธีปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งจากหลาย ๆ วิธีที่มีอยู่ ดังนั้น การคิดจึงมีความสำคัญมากในการเป็นพื้นฐานสำหรับการเลือกและการตัดสินใจทั้งในปัจจุบันและอนาคต ในชีวิตประจำวันเราต้องใช้ความคิด การเลือกการตัดสินใจ เพื่อให้ได้กระทำในสิ่งที่ดี สิ่งที่ต้องการ สิ่งที่น่าพอใจหรือแก้ไขปัญหได้ในสถานการณ์ที่กำลังเผชิญ การใช้ความคิดและการวิเคราะห์หาเหตุผลในการแก้ปัญหาโดยต้องตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการคิดที่ต้องประกอบด้วยเหตุผลอันเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันวัยรุ่นและเยาวชนส่วนใหญ่มีปัญหาหลายอย่างที่ไม่สามารถแก้ไข ปัญหาเหล่านั้นได้ด้วยตนเอง บางครั้งอาจจะแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง ขาดทักษะในการแก้ปัญหาไม่สามารถคิดหรือตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ การดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 การเชื่อสิ่งใดนั้นจะต้องมีการคิดและตัดสินใจด้วยข้อมูล และหลักการแห่งเหตุผล ความไม่รู้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อตัดสินใจที่ผิดพลาด การรู้จักแสวงหาข้อมูลข่าวสารและความรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นพื้นฐานสำคัญของการคิดตัดสินใจ ซึ่งข้อมูลที่ดี จะต้องเป็นข้อมูลที่มีความชัดเจน มีสาระความรู้ที่ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง สมเหตุสมผลและเชื่อถือได้ คำนึงถึงการตัดสินใจคุณค่าที่แท้จริง ซึ่งลักขณา พงษ์ภุมมา (2560 : ออนไลน์) กล่าวว่าในปัจจุบันนี้ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมเมือง การเจริญเติบโตมีความเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ เป็นวัยระหว่างรอยต่อระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นเรื่องของคุณวุฒิหรือการตัดสินใจ ตลอดจนการควบคุมอารมณ์จึงออกมาในลักษณะของการขาดการไตร่ตรองและการยังคิดเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมาก

จากสภาพดังกล่าวข้างต้น การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สามารถช่วยพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการแก้ปัญหาและการปฏิบัติตนร่วมกันอยู่ในสังคม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551 : 1) ซึ่งสาระที่ 3 สาระเศรษฐศาสตร์ เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับเหตุผล การตัดสินใจ และพฤติกรรมของมนุษย์ จะเป็นหลักคิดที่ช่วยให้สามารถตัดสินใจได้ดีขึ้น เมื่อวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดและเนื้อหาปรากฏว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนได้ ในการนำหลักคิดมาช่วยในการตัดสินใจ ประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยมีความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน การตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง การตัดสินใจโดยผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุดโดยมีหลักพิจารณาทางเลือก ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยมีเงื่อนไขความรู้และคุณธรรมเป็นเงื่อนไขพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพของการตัดสินใจที่ดี

ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้และฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งให้ผู้เรียนเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิจารณ์ คัดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและคิดตัดสินใจ จากการศึกษา งานวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิ์นึ่งพบว่าการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ เช่น อรุชา แสงทอง (2558 : 49-50) ได้ศึกษาผลของการเรียนการสอนของวิทยาศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิ์นึ่งที่มีต่อความสามารถในการใช้ความรู้และความใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยใฝ่เรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบวิทยาศาสตร์ทั่วไป และงานวิจัยของ ยุทธพันธ์ พงษ์ไพร (2561 : 112) ได้ศึกษาพบว่า มโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิ์นึ่งเฉลี่ยอยู่ในระดับดี เจตคติต่อการศึกษาศาสตร์ในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิ์นึ่งหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ด้วยเหตุนี้

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิ์นึ่ง ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนสืบสอบ (Inquiry-based Learning) รูปแบบหนึ่งที่เผยแพร่ในเอกสาร Focus on Inquiry: A Teacher's Guide to Implementing Inquiry-based Learning ในปี 2004 โดยอัลเบอร์ตาลิ์นึ่ง (Alberta Learning) หน่วยงานจากสาขาทรัพยากรการเรียนรู้และการสอน (Learning and Teaching Resource Branch) กระทรวงศึกษาธิการประจำมลรัฐอัลเบอร์ต้า ประเทศแคนาดาโดยมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงวิธีการเรียนรู้จากเอกสารฉบับเดิม Focus on Research: A Guide to Developing Students' Research Skills ในปีค.ศ.1990 ที่เน้นความสำคัญของการค้นคว้า (Research) ซึ่งเป็นความสามารถในการสำรวจตรวจสอบด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้รูปแบบดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกับ

การเรียนรู้แบบสืบสอบทั่วไปแต่มีลักษณะสำคัญที่มีความแตกต่างกันตรงที่มีการสะท้อนกระบวนการรวมทั้งการเชื่อมโยงการรู้คิด (Metacognition) เพิ่มเติมขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางอย่างชัดเจนให้ผู้สอนปฏิบัติตามถ้าผู้เรียนมีการรู้คิดผู้เรียนจะทราบเกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเองและคิดทบทวนถึงความเหมาะสมของขั้นตอนและวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงาน (Alberta Learning, 2004 : 7) ซึ่งรูปแบบการสอนสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สารเศรษฐศาสตร์ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้

จากแนวคิดและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง มาใช้ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง เพื่อพัฒนาการคิดตัดสินใจ และเป็นประโยชน์ต่อครูในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเลือกสอบก่อนและสอบหลัง (The One - Group Pretest - Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธ์ 2551 : 143-144)

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ คลองสิบสาม ปทุมธานี ต.บึงคอไห อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 123 คน

1.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี ต.บึงคอไห อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน มี

นักเรียนจำนวน 29 คน ได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ตามรอยเท้าพ่อพอเพียง แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง เศรษฐศาสตร์นำสู่ความพอเพียง แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง รู้เท่าทันพฤติกรรมกรรมการบริโภค และแผนแผนการจัดการเรียนรู้การการเรียนรู้ที่ 8 เรื่องรู้ทั่วทิศกับเศรษฐกิจประเทศไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 แบบประเมินทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง

2.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการทดลอง ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1.1 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่งได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องตามรอยเท้าพ่อพอเพียง แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง เศรษฐศาสตร์นำสู่ความพอเพียง แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง รู้เท่าทันพฤติกรรมกรรมการบริโภค และแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่องรู้ทั่วทิศกับเศรษฐกิจประเทศไทย (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระภูมิศาสตร์ (3) แบบประเมินทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง

3.1.2 ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง ให้แก่นักเรียนกลุ่มทดลอง

3.2 ขั้นตอนทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ดำเนินการทดลองโดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่เตรียมไว้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวมทั้งหมด 16 คาบ

3.2.2 การจัดช่วงเวลาในการเรียนแต่ละวัน จัดการเรียนการสอนตามตารางเรียนในคาบที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3.2.3 เนื้อหาที่ใช้ทดลอง คือ เนื้อหาจากสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี ในรายวิชา ส 21101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องตามรอยเท้าพ่อพอเพียง หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง เศรษฐศาสตร์นำสู่ความพอเพียง หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง รู้เท่าทันพฤติกรรมกรรมการบริโภค และหน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่องรู้ทั่วทิศกับเศรษฐกิจประเทศไทย

3.2.4 ดำเนินการทดลองสอน ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้น โดยทดลอง 2 สัปดาห์ ในระยะเวลา 12 คาบ

3.3 ขั้นหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการทดลองที่ใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มทดลองและนำข้อมูลมาสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

4.1.1 การตรวจสอบและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

4.1.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ความเที่ยงตรง (Validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำวิธีการของคูเดอร์ – ริชาร์ด จากสูตร (KR - 20) มาใช้ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20- 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20-0.90 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71

4.1.3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20- 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20-0.90 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

4.1.4 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง โดยมีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item

Objective Congruence : IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็น โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (SPSS) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

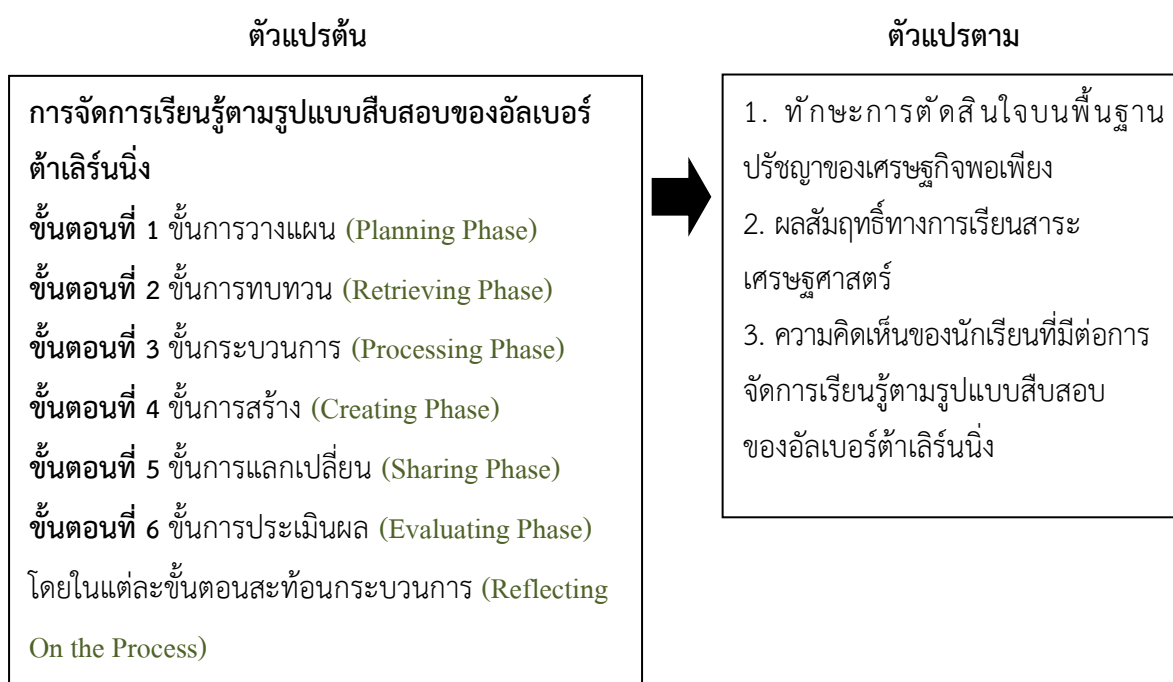
4.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (SPSS) มาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent)

4.2.2 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (SPSS) มาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ต้าเลิร์นนิ่ง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (SPSS) มาวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสืบสอบของอัลเบอร์ต้าเลิร์นนิ่ง (Alberta Learning, 2004 : 7) ผู้วิจัยสามารถวางแผนและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิเรนนิงหลังเรียน ($\bar{x} = 36.48$, S.D. = 3.43) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 15.69$, S.D. = 4.66) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิเรนนิง หลังเรียน ($\bar{x} = 16.96$, S.D. = 3.36) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 12.52$, S.D. = 3.32) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิเรนนิง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ลำดับแรก ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.55) รองลงมาได้แก่ด้านบรรยากาศการเรียนรูู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.59) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้ายสุดท้าย ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.59)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิเรนนิง ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิเรนนิง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิเรนนิง เป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนได้สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยมีเหตุผลประกอบในการตัดสินใจที่มุ่งเน้นให้นักเรียนหาแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง วางแผนการเรียนรู้ เพื่อค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการรู้ มีส่วนร่วมในการประเมินกระบวนการและผลงาน ขั้นตอนสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิเรนนิง ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการวางแผน (Planning Phase) การระบุปัญหาตามหลักพอประมาณและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่นักเรียนได้วางแผนกำหนดประเด็นที่สนใจ ระบุวิธีการหาแหล่งข้อมูล ระบุรูปแบบการนำเสนอ และเกณฑ์การประเมินผลงานในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการทบทวน (Retrieving Phase) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนได้มีโอกาสทบทวนในประเด็นคำถามเรื่องที่ต้องการศึกษาเป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มต้องช่วยกันระดมความคิดและรวบรวมข้อมูลที่นักเรียนมีอยู่ทั้งหมดเพื่อตอบคำถามว่านักเรียนต้องการศึกษาเรื่องนี้

ไปเพื่ออะไร (what) ทำไมนักเรียนถึงอยากรู้ (Why) นักเรียนสามารถนำเรื่องที่ศึกษาไปใช้ประโยชน์อย่างไร (when) และนักเรียนจะมีวิธีการเรียนรู้เรื่องที่ต้องการศึกษาได้อย่างไร (How) เป็นการค้นหาทางเลือกเพื่อการตัดสินใจตามหลักเหตุผล ขั้นตอนที่ 3 ขั้นกระบวนการ (Processing Phase) การประเมินผลทางเลือกตามหลักภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนระบุข้อดีและข้อจำกัดของแต่ละประเด็นที่นักเรียนต้องการศึกษาและเลือกเรื่องที่สนใจมากที่สุดมาเพียง 1 เรื่อง พร้อมระบุเหตุผลในการเลือก ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการสร้าง (Creating Phase) การตัดสินใจเลือกตามเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการแลกเปลี่ยน (Sharing Phase) การตัดสินใจเลือกตามเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ขั้นตอนที่ 6 ขั้นการประเมินผล (Evaluating Phase) การประเมินผลทางเลือกตามหลักภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีโดยในแต่ละขั้นตอนสะท้อนกระบวนการ (Reflecting On the Process) ผ่านการตั้งคำถามซึ่งประกอบไปด้วยคำถามที่นักเรียนได้สะท้อนกระบวนการในแต่ละขั้นตอนได้ดังนี้ นักเรียนคิดว่าการที่นักเรียนได้ร่วมการวางแผน กำหนดประเด็นที่สนใจ ระบุวิธีการหาแหล่งข้อมูล ระบุรูปแบบการนำเสนอและเกณฑ์การประเมินผลงานในการศึกษาช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและมีโอกาสได้ตัดสินใจเลือกในประเด็นศึกษาที่นักเรียนสนใจเองตั้งแต่แรกทุกขั้นตอน ในการศึกษากระบวนการโดยคำนึงถึงข้อดีข้อจำกัดนั้นช่วยให้นักเรียนได้มองถึงประเด็นที่ศึกษาได้อย่างรอบด้านมากขึ้นพร้อมทั้งคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น มีความรอบคอบและระมัดระวังมากขึ้น ประเด็นการเลือกเรื่องที่นักเรียนสนใจด้วยตนเองนั้นช่วยให้นักเรียนมีโอกาสตัดสินใจเลือกในสิ่งที่นักเรียนสนใจและสามารถระบุเหตุผลในการเลือก ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลที่ดีมากขึ้น ในการตั้งประเด็นคำถามเพื่อทบทวน ทำให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่นักเรียนต้องการศึกษาได้มากขึ้นและรอบรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆได้อย่างถ่องแท้ ในประเด็นกระบวนการแลกเปลี่ยนที่เรียนรู้ร่วมกันระหว่างเพื่อน ครู และนักเรียนทำให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะเปิดใจรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันมากขึ้น และกระบวนการประเมินผลร่วมกันระหว่างเพื่อน ครู และนักเรียนช่วยให้ผู้เรียนยอมรับในผลงานและภูมิใจกับผลงานตนเองมากขึ้นเพราะตนเองมีส่วนร่วมในการออกแบบและการประเมินผลด้วย อีกทั้งนักเรียนยังมีส่วนในการได้ซักถามหรือตั้งคำถามเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธพันธ์ พงษ์ไพร (2561 : 35) ที่พบว่า มโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิเรนนิงมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี มโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิเรนนิงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวางแผนออกแบบเนื้อหาสาระเศรษฐศาสตร์ออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกันประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้เรื่องตามรอยเท้าพ่อพอเพียง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ รู้เท่าทันพฤติกรรมกรรมการบริโภค และรู้ทั่วทิศเศรษฐกิจประเทศไทย มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีการวางแผน ฝึกตั้งคำถามที่ใช้ในการกำหนด

หัวข้อที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ทบทวนความรู้เดิมที่มีอยู่มีการเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลใหม่กับความรู้เดิมและมุ่งให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (R. E. Mayer, and Alexander, P.A, 2011 : 363-364) นักเรียนได้ตั้งสมมติฐาน การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการร่วมกันประเมินข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกับครู จากนั้นนักเรียนได้นำข้อมูลที่สืบค้นมาจัดระเบียบข้อมูลด้วยภาษาตนเอง โดยมีการนำข้อมูลที่ได้นำมาเสนอด้วยตนเองให้เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันประเมินโดยครูให้คำปรึกษา อีกทั้งนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานเพื่อสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามหรือตั้งคำถามเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมิน เพื่อพิจารณากระบวนการสืบสอบของนักเรียนและสะท้อนความคิดในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับนักเรียนนำไปสู่การพัฒนาของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 เป็นวิธีที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดอย่างเต็มที่ ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีโอกาสได้ลงมือทำและจัดระบบความคิดด้วยตนเอง ทำให้เกิดแรงจูงใจภายในมากกว่าการเรียนรู้แบบท่องจำ นำมาซึ่งการเข้าใจในเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์อย่างชัดเจนโดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นจึงนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ตามสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุชา แสงทอง (2558 : 35) ที่พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนด้วยรูปแบบการสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละความสามารถในการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เท่ากับ 57.49 จัดอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนด้วยรูปแบบการสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์แบบทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนด้วยรูปแบบการสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นมีคะแนนเฉลี่ยความใฝ่เรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนด้วยรูปแบบการสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นมีคะแนนเฉลี่ยความใฝ่เรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์แบบทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นนี้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการนำขั้นตอนการตัดสินใจมาใช้บนพื้นฐานความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นยังส่งผลให้นักเรียนสามารถตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น เมื่อนักเรียนสามารถตัดสินใจในเหตุการณ์ที่ครูกำหนดให้ได้นักเรียนก็สามารถนำทักษะการตัดสินใจที่ได้รับการฝึกฝนตรงนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือในประโยชน์ในด้านอื่นๆ ได้ เช่น การวางแผนการใช้เงิน การศึกษาต่อ หรือแม้แต่กระทั่งการประกอบอาชีพในอนาคตก็ตาม อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนให้เกิดทักษะการวางแผน การสืบค้นข้อมูล เลือกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และฝึกประเมินผลงานเพื่อถ่ายโยงความรู้สู่สถานการณ์ใหม่ๆ ใน

โรงเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าทักษะการตัดสินใจที่เกิดขึ้นนั้นเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนในหลายด้าน ส่วนประโยชน์ที่ได้รับในข้อของการทำให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการหาค่า แหล่งข้อมูล รูปแบบการนำเสนอ และเกณฑ์ประเมินอยู่ระดับสุดท้ายอาจเพราะนักเรียนใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานอาจส่งผลให้นักเรียนไม่ได้ฝึกฝนในขั้นตอนนี้เท่าที่ควร ซึ่งหากมีเวลามากพอครูอาจใช้วิธีการให้นักเรียนได้ลองระบุหัวข้อ หาแหล่งข้อมูล รูปแบบการเสนอ และเกณฑ์การประเมินได้จากเรื่องอื่นๆ

ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่ง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนและเพื่อนมีความผูกพันและคุ้นเคยกันมากขึ้นมากเป็นลำดับแรก เพราะการทำงานกลุ่มร่วมกันก่อให้เกิดการพูดคุย การแสดงความคิดเห็น การช่วยเหลือซึ่งกันและกันก่อให้เกิดเป็นความผูกพันและคุ้นเคยกันมากยิ่งขึ้น ส่วนบรรยากาศการเรียนรู้ในด้านของวิธีการที่ทำให้ครูกระตุ้นนักเรียนด้วยคำถามอย่างต่อเนื่อง เป็นข้อคำถามที่ได้ความเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะนักเรียนบางคนยังไม่เข้าใจในข้อคำถาม ข้อคำถามที่ยากเกินไป เมื่อไม่เข้าใจในข้อคำถามส่งผลให้ความกระตือรือร้นและความสนใจในข้อคำถามก็จะลดน้อยลงไปด้วย ครูอาจต้องเพิ่มแรงกระตุ้นหรือยกตัวอย่างสถานการณ์ใกล้เคียงตัวให้มากยิ่งขึ้นเพื่อที่นักเรียนจะได้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมาก ๆ อาจจะพอสอดคำถามได้ ทั้งนี้อาจมีปัจจัยในด้านของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ระยะเวลาที่มีอย่างจำกัด การวางแผนการสอน การเตรียมตัวของครู การควบคุมชั้นเรียน หรือแม้แต่กระทั่งความพร้อมของนักเรียนเอง การมุ่งแต่ควบคุมชั้นเรียนอาจส่งผลต่อบรรยากาศที่ตึงเครียด เวลาที่จำกัดอาจส่งผลให้ต้องเร่งรัดข้อคำถามที่กระตุ้นนักเรียนและเกิดบรรยากาศที่ไม่ผ่อนคลายตามมา ดังที่ได้แก่ ภพ เลหาไพบูลย์ (2542 : 127), พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2544 : 60-61) และพันธ์ ทองชุมนุญ (2547 : 56-57) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้แบบสืบสอบไว้ว่า ถ้าสถานการณ์ที่ครูสร้างขึ้นไม่ทำให้นักเรียนสนใจ หรือไม่เข้าใจนักเรียน อาจจะทำให้ให้นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยจะทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายและถ้าครูไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการสอนวิธีนี้มุ่งควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนมากเกินไป จะทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสได้สืบสอบด้วยตนเอง ครูต้องใช้เวลาในการวางแผนมาก ถ้าครูมีภาระมากอาจเกิดปัญหาด้านอารมณ์ ซึ่งมีผลต่อบรรยากาศในห้องเรียน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีระดับความความเห็นด้วยมาก เป็นลำดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะว่าระยะเวลาที่จำกัดจากสถานการณ์โควิดส่งผลให้ต้องรวบรัดหรือตัดบางรายละเอียดไปอาจทำให้นักเรียนไม่ได้มีเวลาในการคิด การตอบคำถามหรือแม้แต่กระทั่งระยะเวลาในการทำกิจกรรมเท่าที่ควรอาจส่งผลให้เกิดภาวะความกดดันและไม่ผ่อนคลายในการทำกิจกรรมและอาจไม่เข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ที่ครูต้องการนำเสนอเท่าที่ควร อาจต้องมีการฝึกฝนหรือนำไปใช้ในรายวิชาอื่นก่อนเพื่อเป็นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้คุ้นชินกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาเลิร์นนิ่งมีขั้นตอนอยู่ 6 ขั้นตอน รวมถึงการสะท้อนความคิดที่ต้องสอดแทรกในทุกขั้นตอน ครูควรคำนึงถึงการวางแผนการสอนให้ดีเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ต่อเนื่องอาจส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรมีการ

ทบทวนความรู้เดิมเพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง การที่นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิรันดิง ส่งเสริมให้นักเรียนวางแผนการเรียนรู้ เพื่อค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากเป็นลำดับที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีโอกาสดำเนินความคิดอย่างเต็มที่ ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจึงมีความอยากเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เป็นการพัฒนาศักยภาพด้านสติปัญญา คือฉลาดขึ้น เป็นนักริเริ่มสร้างสรรค์และจัดระเบียบ มีโอกาสได้ฝึกความคิด และฝึกการกระทำทำให้ได้เรียนรู้วิธีจัดระบบความคิดและวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ความรู้คงทนและถ่ายโยงการเรียนรู้ได้ ฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นกระบวนการโดยเริ่มจากการพิจารณาหาประเด็นปัญหา การวิเคราะห์สภาพปัญหา การสำรวจข้อมูล การตั้งสมมติฐานและการสรุปอย่างมีเหตุผลซึ่งสอดคล้องกับ ภพเลาห์พอล (2542 : 127), พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2544 : 60 -61) และพันธ์ ทองชุมนุม (2547 : 56-57) ที่ได้เสนอถึงข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบสืบสอบไว้ว่า ส่วนการจัดการเรียนรู้ในข้อถาม ที่เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องทบทวนความรู้เดิมนั้น มีระดับความคิดเห็นเป็นลำดับสุดท้าย เนื่องจากในรายละเอียดเนื้อหาบางหัวข้อนักเรียนไม่มีความรู้เดิมเลย เช่น เรื่องเศรษฐกิจประเทศไทย เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น อาจเป็นการยากต่อการทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนและเนื่องด้วยอุปกรณ์สื่อสารในการสืบค้นของนักเรียนไม่เพียงพออาจส่งผลให้กระบวนการที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิรันดิง โดยความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิรันดิง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธพันธ์ พงษ์ไพร (2561 : 35) ที่พบว่า เจตคติต่อการศึกษาศรษฐศาสตร์ในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิรันดิงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และเจตคติต่อการศึกษาศรษฐศาสตร์ในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิรันดิงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อกล่าวโดยภาพรวมในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบอร์ตาลิรันดิงนักเรียนมีโอกาสดำเนินความคิดอย่างเต็มที่ ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฝึกการกระทำทำให้ได้เรียนรู้วิธีจัดระบบความคิดและวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ความรู้คงทนและถ่ายโยงการเรียนรู้ได้ ฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นกระบวนการโดยเริ่มจากการพิจารณาหาประเด็นปัญหา การวิเคราะห์สภาพปัญหา การสำรวจข้อมูล การตั้งสมมติฐานและการสรุปอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล นำเสนอผลงานและประเมินผล การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านการสะท้อนผลผ่านการตอบคำถามทุกกระบวนการ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นนิ่ง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ สำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นนิ่ง ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และตัดสินใจและแสวงหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นควรส่งเสริมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงบรรยากาศ ตลอดจนสิ่งเร้า เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. จากการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นนิ่ง มีข้อจำกัดในด้านเวลาในการทำกิจกรรม ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยระยะเวลาที่มากพอสมควร เนื่องจากรูปแบบการสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นนิ่ง นักเรียนต้องวางแผนทุกขั้นตอน และใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล ดังนั้นจะต้องวางแผนและออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนให้พอดีกับเวลา เพื่อที่นักเรียนจะได้ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และนำความรู้ดังกล่าวมาใช้ตามขั้นตอนของรูปแบบการสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นนิ่งได้

3. จากการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นนิ่งมีขั้นตอนอยู่ 6 ขั้นตอน รวมถึงการสะท้อนความคิดที่ต้องสอดแทรกในทุกขั้นตอน ผู้สอนควรคำนึงถึงการวางแผนการสอนให้ดีเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ต่อเนื่องและไม่ครบทุกขั้นตอนอาจส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนควรมีการทบทวนความรู้เดิมเพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นนิ่ง ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นนิ่ง ไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ประวัติศาสตร์

3. ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นนิ่ง ไปใช้ศึกษาและพัฒนาแบบและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ทิพย์วัลย์ สีจันทร์. (2546). *การคิดและการตัดสินใจ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พันธ์ ทองชุมนุม. (2547). *การสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถม*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2544). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีการและเทคนิคการสอน*. กรุงเทพมหานคร: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ภพ เลหาไฟบูลย์. (2542). *การสอนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2551). *วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มัทธรา ธรรมบุศย์. (2545). การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL(Problem-Based Learning). *วารสารวิชาการ*. 5 (2), 11-17.
- ยุทพันธ์ พงษ์ไพร. (2561). “ผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นนิ่งที่มีต่อโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์และเจตคติต่อการศึกษาศาสตร์ในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย”.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลักขณา พงษ์ภุมมา. (2560). การพยาบาล ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2562. แหล่งที่มา: <http://164.115.41.60/knowledge/?p=436>
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด*.
- อรุชา แสงทอง. (2558). *ผลของการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสืบสอบของอัลเบิร์ตตาเลิร์นนิ่งที่มีต่อความสามารถในการใช้ความรู้และความไม่เรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Alberta Learning. (2004). *Focus on inquiry : a teacher's guide to implementing inquiry-based learning*. Edmonton: Alberta Learning and Teaching Resources Branch.
- Mayer, R. E., and Alexander, P. A. . (2011). *Handbook of research on learning and instruction*. New York: Routledge.

การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
**A Study of Teachers Opinion on the Implementation Students Care System
of School Under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2**

ปาวรีย์ ขาวสมบุญ และ อำนวย ทองโปร่ง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Pawaree Kaosomboon and Amnuay Thongprong

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, castawaygo@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Cohen ได้กลุ่มตัวอย่าง 357 คน และสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .975 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's Method)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ประสบการณ์การทำงานปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ความคิดเห็น; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

* วันที่รับบทความ: 23 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 10 พฤษภาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 12 พฤษภาคม 2565

Received: March 23, 2022; Revised: May 10, 2022; Accepted: May 12, 2022

Abstracts

This was the survey research design. The study aimed to study and compare the teachers' opinions towards the implementation of student care-taking system of schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, classified by the educational level, the working experience, and the school size.

The sample was 357 teachers who are under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 in Academic Year 2021. The research instruments was a questionnaire, which related to the implementation of student care-taking system of schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. The reliability was .975. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and the comparison of mean difference in pairs by Scheffé's Method.

The findings were 1) the overall and each aspect of the teachers' opinions towards the implementation of student care-taking system of schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 were at the high level. 2) the comparison of teachers' opinions towards the implementation of student care-taking system of schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 could be summarized as follows: 2.1 teachers' opinions who had the different educational levels were not different both overall and each aspect. 2.2 teachers' opinions who had the different working experience were not different both overall and each aspect; however, the student referral was different at the level of .05. 2.3 teachers' opinions who worked at the different-sized schools towards the implementation of student care-taking system of the school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 had indifferent both the overall and each aspect.

Keyword: Student Care-Taking System

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดไว้ว่า ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา จึงต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข (มาตรา 6) และที่ระบุแนวทางการจัดการศึกษา ได้ให้ความสำคัญแก่นักเรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด จึงต้องส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของตน (มาตรา 22) พร้อมให้สถานศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้ มีจัดหาเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีจัดการเรียนการสอนโดยการผสมผสานสาระความรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งยังมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์คงไว้ในทุกวิชา (มาตรา 24) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552 : 14)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการส่งเสริม ดูแลพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรเป็นหลักในการดำเนินการและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร เพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม เพื่อให้ความร่วมมือกันในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีการรายงานผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้นักเรียน ได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขซึ่ง

ประกอบด้วย การดำเนินงาน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยความที่นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาที่แตกต่างกันผ่านการหล่อหลอมเลี้ยงดูให้เกิดพฤติกรรมในหลายลักษณะทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น 2) การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการหาวิธีที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้แบ่งกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มคัดกรอง ได้พัฒนาศักยภาพในตนเองให้มากที่สุดให้มีความภาคภูมิใจในตนเอง 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ เป็นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา ด้วยการหาวิธีป้องกันและแก้ไขช่วยเหลือให้นักเรียนให้มีทักษะชีวิต 5) การส่งต่อเป็นกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งบางครั้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอาจเกินความสามารถของครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นจึงต้องมีการส่งต่อเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาตามศักยภาพ เรียนรู้มีความสุข ได้รับการป้องกันและแก้ปัญหาอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา รู้จักตนเองมีทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีความสุขบนพื้นฐานของความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เพียงแต่วิธีการที่ใช้และระยะเวลาอาจแตกต่างกันตามธรรมชาติพื้นฐานของนักเรียน และปัจจัยแวดล้อม โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานภายใต้การขับเคลื่อนและสนับสนุนของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558 : 19)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีสถานศึกษาอยู่ใน ความรับผิดชอบทั้งหมด 52 แห่ง ซึ่งจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้มีนโยบายว่า หน้าที่ของสถานศึกษา นอกจากปฏิบัติงานตามที่ตามหน่วยงานต้นสังกัดมอบหมายแล้ว หน้าที่สำคัญอีกประการซึ่งสถานศึกษาในสังกัดต้องดำเนินงานควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน นั่นคือ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจาก นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กำลังเข้าสู่

วัยรุ่น ซึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ดังนั้น ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ตระหนักในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมอบหมายให้ให้ทุกสถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเข้มแข็งและเป็นระบบทุกสถานศึกษา มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองหลากหลายช่องทาง มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเอง และสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงานอย่างสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม นักเรียน มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดี พร้อมทั้งจะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นและการทำงาน หรืองานอาชีพต่อไป

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยมุ่งหวังว่าจะสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองในการช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี มีความรู้และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร คือ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 52 โรงเรียน จำนวนครู 5,854 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2564 จำนวน 52 โรงเรียน ใช้การประมาณค่าการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จำนวน 357 คน (Cohen, Manion and Morrison, 2011 : 147) [4] โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาความคิดเห็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ตามแบบวัดโดยวิธีของ Likert Scale

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ ผู้วิจัยเขียนหนังสือคำร้องขออนุญาตเก็บข้อมูลต่อบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน ดำเนินการแจกและรวบรวมแบบสอบถาม จาก Google Form ได้รับคืน จำนวน 357 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามมาประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์ทำงาน โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ(Percentage)
2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) และจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์ทำงานโดยใช้สถิติ F-test แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	MEAN	S.D.	ระดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.48	0.39	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.47	0.40	มาก
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.46	0.47	มาก
4. ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	4.47	0.44	มาก
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.41	0.35	มาก
รวม	4.46	0.39	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.48	0.39	4.47	0.39	0.93	0.926
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.48	0.39	4.47	0.40	0.195	0.845
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.47	0.45	4.45	0.51	0.513	0.608
4. ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	4.47	0.42	4.45	0.46	0.415	0.678
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.43	0.34	4.38	0.37	1.325	0.186
รวม	4.48	0.39	4.47	0.39	0.93	0.926

จากตาราง 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ประสบการณ์ทำงาน			F	P
	ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	10 ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.45	4.48	4.48	0.129	.879
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.45	4.48	4.47	0.189	.828
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.41	4.47	4.46	0.414	.661
4. ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.42	4.48	4.46	0.341	.711
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.36	4.45	4.30	5.034	.007
รวม	4.42	4.47	4.43	0.566	.568

*p < .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการส่งต่อนักเรียน ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ขนาดสถานศึกษา			F	P
	ขนาดเล็ก - ขนาดกลาง	ขนาด ใหญ่	ขนาดใหญ่ พิเศษ		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.50	4.53	4.47	0.452	.637
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.51	4.52	4.47	0.452	.636
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.61	4.50	4.45	0.555	.575
4. ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.58	4.51	4.46	0.505	.604
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.40	4.41	4.41	0.003	.997

รวม	4.52	4.50	4.45	0.347	.707

*p < .05

จากตาราง 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาตามศักยภาพ เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้รับการป้องกันและแก้ปัญหาย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา รู้จักตนเองมีทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสถานศึกษาที่มีระบบดูแลช่วยเหลือที่ดี โดยเฉพาะด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จะช่วยทำให้สถานศึกษาสามารถวิเคราะห์และทำความเข้าใจข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำผลที่ได้มาคัดกรองนักเรียนและแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยสถานศึกษาจะสามารถสังเกตพฤติกรรมนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด และระมัดระวังไม่ให้นักเรียนรู้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มใด เพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในกลุ่มเพื่อน ซึ่งย่อมทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ จึงทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ สุพรรณษา ศรีม่วง (2563 : 87) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รุสมา ปานาบากา (2562 : 76) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่ง

สามารถอภิปราย ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาที่มีระบบดูแลช่วยเหลือที่ดี โดยเฉพาะด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถวิเคราะห์และทำความเข้าใจข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำผลที่ได้มาคัดกรองนักเรียนและแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยสถานศึกษาจะสามารถสังเกตพฤติกรรมนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด และระมัดระวังไม่ให้นักเรียนรู้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มใด เพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในกลุ่มเพื่อน ซึ่งย่อมทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ จึงทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมพร เล็กจินดา (2561 : 65) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อการดำเนินการป้องกันการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการศึกษา พบว่า การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 การคัดกรองนักเรียน พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาที่มีระบบดูแลช่วยเหลือที่ดี โดยเฉพาะด้านการคัดกรองนักเรียน ย่อมส่งผลให้สถานศึกษารู้ปัญหาที่เกิดจากขอบข่ายงาน อันได้แก่ การนำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่รวบรวมได้จากหลายแหล่งหลายวิธีการมาวิเคราะห์ว่าข้อมูลมีความสอดคล้องหรือมีแนวโน้มไปในทางใดมากที่สุด เพื่อจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มตามเกณฑ์การคัดกรองเป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มปกติ กลุ่มมีปัญหา เพื่อนำไปสู่การดำเนินการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของนักเรียน จึงทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพรรณษา ศรีม่วง (2563 : 87) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาที่มีระบบดูแลช่วยเหลือที่ดี โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ย่อมส่งผลให้สถานศึกษาสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมามีพฤติกรรมที่ดีขึ้น และสามารถปรับตัวที่เผชิญกับปัญหาการดำรงตนได้เหมาะสมตามวัย โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายตามสภาพและความเหมาะสม จึงทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมพร เล็กจินดา (2561 : 65) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการศึกษา พบว่า การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาที่มีระบบดูแลช่วยเหลือที่ดี โดยเฉพาะด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ย่อมส่งผลให้สถานศึกษาออกแบบกระบวนการให้ครูที่ปรึกษาพิจารณาสาเหตุของปัญหาได้ครบถ้วนและหาวิธีช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาจำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือในด้านการให้คำปรึกษาเบื้องต้นได้ จึงทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพรรณษา ศรีม่วง (2563 : 87) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 การส่งต่อนักเรียน พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาที่มีระบบดูแลช่วยเหลือที่ดี โดยเฉพาะการส่งต่อนักเรียน ย่อมส่งผลให้สถานศึกษาให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาประสานงานกับครูแนะแนวหรือครู

ฝ่ายปกครอง ในการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา ยากต่อการช่วยเหลือ และการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักเรียน หรือผู้เชี่ยวชาญกับปัญหาของนักเรียนโดยตรง จึงทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมพร เล็กจินดา (2561 : 65) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการศึกษา พบว่า การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการส่งต่อนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ซึ่งสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาไม่ได้ส่งต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพราะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สิ่งที่สำคัญคือความทุ่มเท มุ่งมั่นตั้งใจ และความร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ที่จะพัฒนานักเรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ จึงส่งผลให้ ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนิษฐา กลิ่นเอี่ยม (2561 : 98) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจั่ว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการ สถานศึกษา และตัวแทนสมาคมผู้ปกครองนักเรียน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจั่ว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กมลวรรณ หยวกทอง (2560 : 88) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ครูประจำชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน สามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกัน หากทางสถานศึกษากำหนดนโยบายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอนเป็นรูปธรรม จึงส่งผลให้ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนิษฐา กลิ่นเอี่ยม (2561 : 98) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจั่ว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการ สถานศึกษา และตัวแทนสมาคมผู้ปกครองนักเรียน ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจั่ว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของชไมพร จันทรลี (2560 : 45) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในศูนย์ภัทรบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาตราด ผลการศึกษา พบว่า ครูในศูนย์ภัทรบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาตราด ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศูนย์ภัทรบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาตราด โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันไม่ว่าจะเป็นขนาดกลาง ขนาดใหญ่ หรือขนาดใหญ่พิเศษ ล้วนให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยทุกสถานศึกษาล้วนส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ทักษะการดำเนินงาน รวมถึงส่งเสริมการเข้าร่วมอบรม ประชุมวิชาการ หรือการศึกษาดูงานจากสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีระบบมีวิธีการที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงส่งผลให้ ครูที่มีปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กมลวรรณ หยวกทอง (2560 : 88) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ครูประจำชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริรัตน์ เกตุประ

ทุม (2560 : 33) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอฟานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผล การศึกษา พบว่า ครูที่ปรึกษาโรงเรียนในอำเภอฟานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอฟานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดย ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการของระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในการสนับสนุนปัจจัยในการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้าน อุปกรณ์และเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนด้านครู ผู้ปกครองและชุมชน เพราะทุกปัจจัยล้วนส่งผล ต่อการขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพและเป็นรูปธรรม

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้เนื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญ และ แสวงหาแนวทางที่สามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมประสาน ความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนและสถานศึกษาให้เข้ามาร่วมกันพัฒนา แก้ไข ช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือปรับเปลี่ยนตัวแปร อื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาหรือเปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อนำผลที่ ได้มาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ หยวกทอง. (2560). ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กมลวรรณ หยวกทอง. (2560). ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชไมพร จันท์ลี. (2560). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในศูนย์กัทรบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชไมพร จันท์ลี. (2560). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในศูนย์กัทรบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิษฐา กลิ่นเอี่ยม. (2561). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน วัดป่าจี้สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: วิทยาลัยครูสุริยเทพ.
- นิษฐา กลิ่นเอี่ยม. (2561). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจี้สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: วิทยาลัยครูสุริยเทพ.
- รุสมา ปานาบากา. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รุสมา ปานาบากา. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศิริรัตน์ เกตุประทุม. (2560). การดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมพร เล็กจินดา. (2561). *การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครปฐม.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุพรรณษา ศรีม่วง. (2563). *แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มพุทธมณฑล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research in education* (7th ed.). New York:
Roa.

สมรรถนะของครูในกลุ่มสหวิทยาเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

**The Competency of Teachers in Benjasiri Academic Group under the
Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2**

ศิริณัฐ ภูพิเศษศักดิ์ และ คึกฤทธิ์ ศิลาลาย

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Siranut Phoophisedsak and Khukrit Silalaiy
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, Email: siranut@gclass.wt.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ 2) เปรียบเทียบสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริโดยจำแนกตามตำแหน่งและวิทยฐานะ คุณวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 644 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison ได้กลุ่มตัวอย่าง 241 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริจำแนกตามตำแหน่งและวิทยฐานะ คุณวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า 2.1) ครูที่มีตำแหน่งและวิทยฐานะต่างกันมีสมรรถนะในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีสมรรถนะในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายด้านแตกต่างกัน 2 ด้าน ไม่แตกต่างกัน 2 ด้าน 2.3) ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีสมรรถนะในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายด้านแตกต่างกัน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน 1 ด้าน

* วันที่รับบทความ: 30 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ: 10 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 19 เมษายน 2565

Received: March 30, 2022; Revised: April 10, 2022; Accepted: April 19, 2022

คำสำคัญ: สมรรถนะของครู; สหวิทยาเขตเบญจสิริ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2

Abstracts

This research aimed to study and to compare The Competency of Teachers in Benjasiri. Population was 644 teachers in Benjasiri Academic Group. The samples were 241 teachers in Benjasiri Academic Group, drawn by simple random sampling and the Cohen table. Statistics for data analysis were the mean, standard deviation, t-test, and One-way Analysis of Variance.

The findings were as follows:

1) teachers' competence Overall, it's at a high level. When considering each aspect, it was found that it was at the highest level on 1 aspect and at the highest level on 3 aspects.

2) Comparison results of teachers' competency in in Benjasiri Academic Group classified by position and academic standing. Educational qualifications and working experience.

2.1) Teachers with different positions and academic standings had different overall and individual competencies.

2.2) Teachers with different educational qualifications had different overall competencies. Each side is different on 2 sides, not different on 2 sides

2.3) Teachers with different practice experiences had different overall competency. Each side is different on 3 sides, not different on 1 side.

Keyword: The Competency of Teachers; Benjasiri academic group; Academic Group under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศโดยปฏิรูปการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2542 และปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2547 รวมถึงจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 โดยวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มุ่งพัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : ก) สอดรับการวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศระยะยาว 20 ปี โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ตามแนวทางการพัฒนาที่ 3.3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อที่ 3.3.2 ปรับหลักสูตรการผลิตครูที่เน้นสมรรถนะ มีจิตวิญญาณความเป็นครูเป็นผู้แนะนำและสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนสร้างมาตรฐานการจูงใจให้ผู้มีศักยภาพสูงเข้ามาเป็นครูปรับระบบประเมินวิทยฐานะทางวิชาชีพให้เชื่อมโยงกับพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ของ

ผู้เรียน และสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการพัฒนาสมรรถนะของครูอย่างต่อเนื่อง (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559 : 77) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตราที่ 9 (4) โดยมีการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 7) ทั้งยังมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเน้นการพัฒนาวิชาชีพที่เน้นสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา (Teacher and personal competency) เป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2560 : ก) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 2) ที่ได้กำหนดแนวทางการประเมินสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 ซึ่งกำหนดว่าสมรรถนะครูประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน แต่จากการศึกษาพบว่าการประเมินสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 ถูกจัดทำแค่เพียงในช่วงปีงบประมาณ 2554-2555 เท่านั้น ซึ่งเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ขาดการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะครูทั้งระบบทำให้เกิดข้อสงสัยถึงสมรรถนะของครูผู้ในปัจจุบัน จากการศึกษาของฉัตรชัย หวังมีจมี (2560 : 7-63) พบว่าปัญหาของครูผู้สอนที่พบในปัจจุบัน มี 2 ประการ คือ 1. ครูยังคงใช้รูปแบบการสอนแบบเดิม 2. ครูผู้สอนขาดจิตวิญญาณในความเป็นครู สอดคล้องกับวิชา พรหมโชติ, ญาณิศา บุญจิตร และโสภณ เพ็ชรพวง (2564 : 327) ที่พบว่าสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูส่วนใหญ่เป็นการจัดการเรียนรู้แบบเดิม โดยครูไม่จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลพัฒนาผู้เรียนในแต่ละกิจกรรมไม่สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบันและไม่ครบถ้วนตามตัวชี้วัด ปัญหาที่พบในส่วนของการจัดการเรียนรู้ พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้และเข้าใจไม่ถูกต้องในเรื่องการออกแบบการเรียนรู้และการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ กอปรกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากทำให้เกิดข้อสงสัยถึงสมรรถนะของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ว่ามีสมรรถนะอยู่ในระดับใด

จากปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงประสงค์ทำการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของครูในกลุ่มสหวิทยาเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยศึกษาจากครูที่ปฏิบัติการสอนในสหวิทยาเขตเบญจสิริทั้ง 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนปทุมคงคา โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง โรงเรียนสิริรัตนาร และโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาศักยภาพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริจำแนกตามตำแหน่งและวิทยฐานะ
คุณวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 6 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 644 คน ประกอบไปด้วย 1) โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง จำนวน 71 คน 2) โรงเรียนปทุมคงคา จำนวน 91 คน 3) โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย จำนวน 97 คน 4) โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ จำนวน 124 คน 5) โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต จำนวน 130 คน 6) โรงเรียนสิริรัตนาร จำนวน 131 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 6 โรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) (วรรณิ แกมเกตุ, 2555 : 295) และกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 241 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งและวิทยฐานะ คุณวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด มีการปฏิบัติในระดับมาก มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง มีการปฏิบัติในระดับน้อย และมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุดตามลำดับ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดกรอบ แนวคิด และเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถาม โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการดังนี้

4.1 การทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการนำแบบทดสอบไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความครอบคลุมและให้คำแนะนำสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นำผลการตรวจสอบความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอรรษา ชำนิประศาสน์, 2545 : 145-146) จากผลการประเมิน IOC ของผู้เชี่ยวชาญพบว่าในรายข้อมีผลการประเมินระหว่าง 0.80-1.00 โดยในภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.985 ซึ่งหมายความว่าค่า IOC ของแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้ แต่ก่อนจะนำไปใช้ได้มีการนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความถูกต้องของภาษา ความเที่ยงตรง และความครอบคลุมของเนื้อหา

5. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนในโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ จำนวน 30 คน เพื่อจะได้ทราบปัญหาในการออกแบบสอบถาม ความชัดเจนของคำชี้แจง คำถาม หรือการสื่อความหมาย และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ทั้งนี้แบบสอบถามรวมทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .954

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหงเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
2. นำหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งนัดหมายวันเวลาและสถานที่ขอรับแบบสอบถามคืน
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. เมื่อรับแบบสอบถามคืนผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนรายข้อ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินระดับความคิดเห็น

โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) แล้วนำเอาค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 100)

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบสอบถามซึ่งชนิดเลือกตอบ (Check List) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อใช้วิเคราะห์คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ เมื่อทราบว่าสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อยู่ในระดับใดแล้วจึงนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปลความหมาย รายชื่อ รายด้านและความหมายในภาพรวม การแปลผลค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)

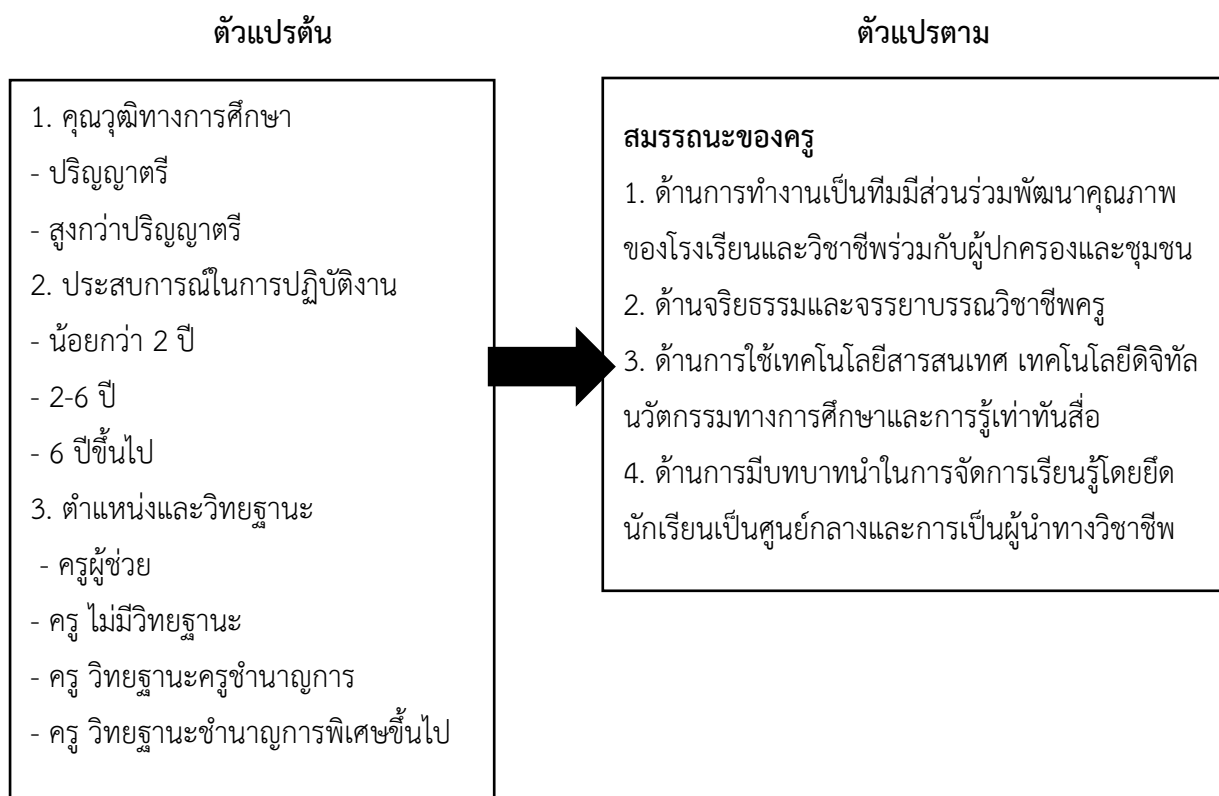
3. นำข้อมูลที่ได้แปลความหมายของระดับมาเปรียบเทียบโดยใช้

3.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ระดับของสมรรถนะของครูในกลุ่มสหวิทยาเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

3.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ด้วยสถิติที่ (t-test) ในกรณีที่ต้องการทดสอบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) ด้วยสถิติเอฟ (F-Test) ในกรณีที่ต้องการทดสอบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม กรณีที่พบความแตกต่างจะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สมรรถนะของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{x}=4.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 1 ด้าน มีการปฏิบัติในระดับมาก 3 ด้าน เมื่อเรียง 3 ลำดับแรกคือ ด้าน จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ($\bar{x}=4.59$) ด้านการทำงานเป็นทีมมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน และวิชาชีพร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x}=4.46$) และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมทางการศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{x}=4.33$) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการมีบทบาทนำ ในการจัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางและการเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ($\bar{x}=4.20$)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสมรรถนะของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังนี้

2.1 ครูที่มีตำแหน่งและวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายด้านแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการทำงานเป็นทีมมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและวิชาชีพพร้อมกับผู้ปกครองและชุมชนและด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมทางการศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อ และด้านการมีบทบาทนำในการจัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางและการเป็นผู้นำทางวิชาชีพ

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายด้านแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านการทำงานเป็นทีมมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและวิชาชีพพร้อมกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และด้านการมีบทบาทนำในการจัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางและการเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมทางการศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมรรถนะของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{x}=4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 1 ด้าน มีการปฏิบัติในระดับมาก 3 ด้าน เมื่อเรียง 3 ลำดับแรกคือ ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ($\bar{x}=4.59$) ด้านการทำงานเป็นทีมมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและวิชาชีพพร้อมกับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x}=4.46$) และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมทางการศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{x}=4.33$) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการมีบทบาทนำในการจัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางและการเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ($\bar{x}=4.20$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของसानิตา แดนโพธิ์ (2560 : 703) ที่ศึกษาเรื่องสมรรถนะครูโรงเรียนวัดไผ่ล้อม (พุทธประชาอุปถัมภ์) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับสูงที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านจริยธรรมและ

จรรยาบรรณวิชาชีพครูและอยู่ในระดับสูง 4 ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิริยนา ประชากุลและธีรภัทร คุโลภาส (2564 : 1) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของครูในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานครพบว่าครูผู้สอนมีสมรรถนะภาพรวมทั้ง 11 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างเครือข่ายกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียน

การที่สมรรถนะของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมในระดับมาก และรายด้านมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และมีการปฏิบัติในระดับมาก 3 ด้าน อาจเป็นเพราะว่าตัวครูอาจจะคิดว่าตนเองมีสมรรถนะที่ยังไม่เพียงพอสามารถรองรับการพัฒนาเพิ่มเติมในอนาคตได้ซึ่งสะท้อนว่าครูมีความยึดหยุ่นและพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่อย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับบทความของพระครูสิริธรรมนิเทศ, ประสิทธิ์ สระทอง และพระมงคลธรรมวิธาน (2561 : 2497) ที่ได้กล่าวถึงครูมืออาชีพสู่การเรียนรู้แบบมืออาชีพว่า “ครูทุกคนทุกระดับสามารถพัฒนาตนเองเป็นครูมืออาชีพได้ หากครูมีการตื่นตัวในการพัฒนาตนเองและเตรียมความพร้อมเพื่อยอมรับการเปลี่ยนแปลง เปิดใจให้ กว้าง มีใจเป็นกลาง พยายามเรียนรู้อย่างเท่าทันและรอบรู้ มีมุมมองอย่างเชื่อมโยงในการสังเคราะห์ วิเคราะห์ถึงความเป็นจริงในสังคม มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล และความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้” จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าสมรรถนะของครูถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ซึ่งสามารถอภิปรายแบบรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการทำงานเป็นทีมมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและวิชาชีพพร้อมกับผู้ปกครองและชุมชนค่าเฉลี่ยในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยในรายข้อมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 3 ด้าน มีการปฏิบัติในระดับมาก 7 ข้อ เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ท่านให้การสนับสนุนเสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ ($\bar{x}=4.64$) ท่านให้การสนับสนุนเสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ ($\bar{x}=4.66$) และท่านให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมภายในสถานศึกษาอยู่เสมอ ($\bar{x}=4.66$) สอดคล้องกับพงศธร รุ่งโรจน์ และสุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2563 : 417) ที่กล่าวว่าสมรรถนะการทำงานเป็นทีมเป็นหนึ่งในสมรรถนะหลักของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยมีความสำคัญกับการทำงานในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ไม่เพียงแต่ทีมงานจะช่วยทำให้วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายเท่านั้น แต่ทีมงานยังจะเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบรรยากาศการทำงานของสถานศึกษานั้นอีกด้วย สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างทีมงานเพื่อการทำงานก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนหรือองค์กร และสอดคล้องกับสุพจน์ีย์ พัดจาด และคณะ (2564 : 58) ที่ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารงานเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูใหม่ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล พบว่าระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะมากที่สุดคือมาตรฐานที่ 10 การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

1.2 ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 8 ข้อ มีการปฏิบัติในระดับมาก 2 ข้อ เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ดังนี้ ท่านมีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ($\bar{x}=4.76$) ท่านสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x}=4.68$) และท่านปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และมุ่งมั่นพัฒนาการประกอบวิชาชีพให้ก้าวหน้า ($\bar{x}=4.66$) จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นหนึ่งในสมรรถนะที่สำคัญของครูโดยหมายถึง การที่ครูมีความประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคมเพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 1-15) นอกจากนี้ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2557 : 67) ยังกล่าวว่าครูต้องเข้มแข็งในจรรยาบรรณ คุณธรรมจริยธรรมและชักชวนให้คนอื่น ๆ ทำเพื่อสังคมสอดคล้องกับฉัตรชัย หวังมีงมี และองอาจ นัยพัฒน์ (2560 : 7-63) ได้กล่าวว่าจากการที่โลกพัฒนาไปทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง แต่สิ่งที่ไม่พัฒนาไปพร้อมด้วย คือ คุณธรรม จริยธรรม เพื่อการสอนนักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรมนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีคุณธรรม จริยธรรมด้วย กอปรกับพุทธศาสนา คือ ศาสนาประจำชาติไทยซึ่งเป็นศูนย์รวมของจิตใจเป็นที่รวมของกิจกรรม พิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต และจากศาสนานี้เองเป็นพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมของคนในด้านต่าง ๆ ดังนั้นคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพจึงเป็นสมรรถนะที่จำเป็นต่อครูในศตวรรษที่ 21

1.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมทางการศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และมีการปฏิบัติในระดับมาก 9 ข้อ เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ท่านเข้าใจและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระดับพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่ท่านสอนได้ (เช่น การจัดเก็บข้อมูลเบื้องต้น) ($\bar{x}=4.51$) ท่านเข้าใจและสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลระดับพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่ท่านสอนได้ (การใช้โปรแกรมพื้นฐาน เช่น Word, Excel เป็นต้น) ($\bar{x}=4.49$) และ ท่านมีความรู้และความเข้าใจในทักษะการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี ($\bar{x}=4.42$) สอดคล้องกับไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2557 : 67) ที่กล่าวว่า ครูต้องรู้และเข้าใจและมีทักษะทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ สอดคล้องกับอุไร ผลาเลิศ (2561 : 2) ที่ได้กล่าวถึงสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษาว่าควรพัฒนาครูให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นองค์ความรู้มาใช้สร้างสื่อประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัย นอกจากนี้ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์และวาสนาไทย วิเศษสัตย์ (2563 : 106) ได้กล่าวว่า สมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครูยังมีความจำเป็นที่ต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาวิชาชีพครู ดังได้ระบุเป็นเชิงนโยบายไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิ และมาตรฐานการศึกษาชาติ สอดคล้องกับอริยวัฒน์ เณลิมกิจ และพรเทพ ฐัณณ (2564 : 195) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูใน

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาว่าสมรรถนะในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูผู้สอนต้องมีสมรรถนะความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาผลงานและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านการมีบทบาทนำในการจัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางและการเป็นผู้นำทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก 10 ข้อ เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ท่านจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x}=4.38$) ท่านจัดการเรียนรู้โดยเน้นบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเน้นการวัดผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{x}=4.34$) และท่านจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเป็นการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) ($\bar{x}=4.26$) สอดคล้องกับฉัตรชัย หวังมีจมี และองอาจ นัยพัฒน์ (2560 : 7-63) ที่กล่าวว่าครูคือผู้มีบทบาทสำคัญที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนและบุคคลอื่น คอยให้คำแนะนำและคอยเสริมความรู้โดยไม่บอกคำตอบโดยทันที เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง ครูต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ เปลี่ยนจากผู้สอนเป็นผู้ฝึก และทำหน้าที่อำนวยความสะดวก สอดคล้องกับทิสนา แคมมณี (2547 : 32) ที่ได้นำเสนอแนวคิดในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ดังนี้ 1) มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย (Physical Participation) 2) มีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) 3) มีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation) 4) มีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional Participation) สอดคล้องกับพิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2550 : 65) ที่กล่าวว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน ต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย แหล่งความรู้ที่หลากหลาย การวัดผลที่หลากหลายช่วยพัฒนาพหุปัญญาให้ผู้เรียน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริจำแนกตามตำแหน่งและวิทยฐานะ คุณวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริจำแนกตามตำแหน่งและวิทยฐานะ พบว่า ครูที่มีตำแหน่งและวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและ

รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งน่าจะเกิดจากการที่ครูแต่ละวิทยฐานะมีการพัฒนาตนเองตามระดับความคาดหวังที่มีต่อวิทยฐานะที่ตนเองดำรงอยู่และมีแรงขับเคลื่อนภายในมาจากการที่ครูต้องพัฒนาตนเองเพื่อก้าวไปสู่วิทยฐานะที่สูงขึ้นทำให้ต้องพัฒนาตนเองตามความคาดหวังของวิทยฐานะในระดับต่อไป สอดคล้องกับวิไลวรรณ มาลัย (2561 : 109) ที่ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะหลักตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะหลักตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครู ผู้บริหารและครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะ และอำเภอที่ปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริ จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา พบว่าในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและวิชาชีพ ร่วมกับ ผู้ปกครองและชุมชนและด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมทางการศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อ และด้านการมีบทบาทนำในการจัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางและการเป็นผู้นำทางวิชาชีพไม่แตกต่างกัน ซึ่งน่าจะเกิดจากปัจจัยของภายในของครูในการพัฒนาตนเองโดยครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี ในด้านการทำงานเป็นทีมมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและวิชาชีพร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน และด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งสะท้อนว่าครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีแรงผลักดันในการพัฒนาตนเองสูงกว่าครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความคิดเห็นต่อสมรรถนะของครูในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับสุภาพรรณ ณะยะธง (2562 : 14) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสมรรถนะของครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่าการเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับนันทา ทั้งสุวรรณ, วรรณวิศา สืบนุสรณ์ คล้ายจำแลงและสุชาดา นันทะไชย (2563 : 105) ที่ศึกษาเรื่องสมรรถนะของครูปฐมวัยกลุ่มโรงเรียนโชคชัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนพบว่าผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะของครูปฐมวัยเหล่านี้จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้านที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและวิชาชีพพร้อมกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และด้านการมีบทบาทนำในการจัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางและการเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมทางการศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งอาจจะเกิดจากความแตกต่างของช่วงวัยและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกอร์กับสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมและวัฒนธรรมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ยกเว้นด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมทางการศึกษา และการรู้เท่าทันสื่อซึ่งเป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญอย่างมากในปัจจุบันทำให้ไม่มีความแตกต่างในด้านนี้ สอดคล้องกับวิลโลว์รณ มาลัย (2561 : 109) ที่ศึกษาเรื่องสมรรถนะหลักตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน วิชยฐานะ และอำเภอ ที่ปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาบุคลากรในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริในการขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่ท่านสังกัดเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของครูให้ครบรอบด้าน
2. ควรศึกษา ค้นคว้าและทำวิจัยการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่ท่านสังกัด
3. ควรมีการวิจัยเพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของสมรรถนะสมรรถนะครูเพื่อให้สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสมรรถนะของครูในสถานศึกษาที่ท่านสังกัด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสยาม สปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- ฉัตรชัย หวังมีจมี และองอาจ นัยพัฒน์. (2560). สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 : ปรับการเรียนรู้เปลี่ยนสมรรถนะ. *journal of intelligence สถาบันเสริมศึกษาและทรัพยากรมนุษยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. 12 (2), 47-63.
- ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ และวาสนาไทย วิเศษสัตย์. (2563). การศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*. 15 (1), 106.
- ทศนา แหมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทา ทั้งสุวรรณ, วรรณวิศา สืบบุญธรรม คล้ายจำแลง และ สุชาติ นันทะไชย. (2563). สมรรถนะของครูปฐมวัยกลุ่มโรงเรียนโชคชัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. *วารสารครูศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. 7 (2), 105.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พระครูสิริธรรมนิเทศ, ประสิทธิ์ สระทอง และพระมงคลธรรมวิธาน. (2561). ครูมืออาชีพสู่การเรียนรู้แบบมืออาชีพ. *Veridian E-Journal, Silpakorn ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 11 (1), 2497.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข่งขัน. (2551). *สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- พงศธร รุ่งโรจน์ และสุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2563). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*. 10 (1), 417.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2557). *ครูในศตวรรษที่ 21 เอกสารประชุมวิชาการ “อภิวินัยการเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย”*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน (สสค.).
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ขานีประศาสน์. (2545). *ระเบียบวิธีการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- วิชา พรหมโชติ, ญาณิศา บุญจิตร และโสภณ เพ็ชรพวง. (2564). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 15 (41), 327.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิริยชนา ประชากุล และธีรภัทร กุโลภาส. (2563). การศึกษาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของครูในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 16 (2), 1.
- วิไลวรรณ มาลัย. (2561). สมรรถนะหลักตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. *บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*. 7 (2), 109.
- सानิตา แดนโพธิ์. (2560). สมรรถนะครูโรงเรียนวัดไผ่ล้อม (พุลประชาอุปถัมภ์). *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 10 (1), 703
- สุภาพรรณ ณะยะธง. (2562). การศึกษาสมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา*.
- สุพจน์ย์ พัดจาด และคณะ. (2564). รูปแบบการบริหารงานเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูใหม่ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 13 (3), 58.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553*. ม.ป.พ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานกฤษฎีกา. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน.
- อริยวัฒน์ เฉลิมกิจ และพรเทพ ฐิ์แผน. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารมหาจุฬาริชาการ*. 8 (3), 195.
- อุไร ผลาเลิศ. (2561). ความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. *วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ*. 3(1), 2.
- Louis Cohen, Lawrence Manion & Keith Morrison. (2011). *Research methods in education*. 7th edition. Page 147. Routledge: New York USA.

การปรับตัวเพื่อเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

**Adaptability to Digital Transformation of Local Administrative
Organizations in Muang District of Khon Kaen Province**

สุภาภรณ์ สีสุปพรรณ และ อจิราภัส เพียรขุนทด

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Supaporn Seesupun and Ajirapa Pienkhuntod

Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : supaporn.se@kkumail.com

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลให้ทุกองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องมีการปรับเปลี่ยนองค์กรและวิธีการทำงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาการปรับตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อตอบคำถามการวิจัยว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีการปรับตัวเพื่อไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลหรือไม่ อย่างไร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมปรับตัวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของวัฒนธรรมปรับตัวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น ภายใต้สังกัดองค์กรที่มีงบประมาณดำเนินงาน น้อยกว่า 100,000,000 บาท จำนวน 2 แห่ง เปรียบเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีงบประมาณดำเนินงาน 100,000,000 บาทขึ้นไป จำนวน 2 แห่ง โดยแต่ละแห่งมีผู้ให้ข้อมูล 5 คน สัมภาษณ์จากบุคลากรในตำแหน่งที่ครอบคลุมภารกิจงานตามโครงสร้างขององค์กร ได้แก่ ตำแหน่งผู้บริหาร ตำแหน่งปลัด/รองปลัด ตำแหน่งผู้อำนวยการกอง ตำแหน่งหัวหน้างาน และตำแหน่งผู้ปฏิบัติงาน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 20 คน ข้อมูลที่เก็บได้นำมาวิเคราะห์แบบแก่นสาระ

ผลการวิจัยบ่งชี้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพยายามในการปรับตัวเพื่อไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล โดยสามารถอธิบายตามกรอบแนวคิดการวิจัยของปัจจัยที่มีผลในการนำพาองค์กรไปสู่องค์กรดิจิทัลได้ ดังนี้ 1) การใช้งบประมาณตามลำดับความสำคัญภายใต้งบประมาณที่มีอย่างจำกัด 2) การปรับกระบวนการปฏิบัติงานที่แตกต่างตามลักษณะของงานแต่ละประเภท 3) การปรับตัวตามระเบียบกฎหมายที่แตกต่างกัน

* วันที่รับบทความ: 26 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 5 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 6 เมษายน 2565

Received: March 26, 2022; Revised: April 5, 2022; Accepted: April 6, 2022

ตามลักษณะงานที่มีและไม่มีกฎหมายรองรับ 4) การปรับตามความจำเป็นขององค์กรที่มีขนาดต่างกัน 5) การเพิ่มทักษะความรู้ความสามารถของบุคลากร และ 6) การปรับโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลขององค์กรให้เพียงพอต่อการใช้งานเท่าที่จำเป็นเท่านั้น นอกจากนี้ ยังพบปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปรับตัวไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล ได้แก่ 1) ปัญหาด้านทักษะความรู้ของบุคลากร 2) ปัญหาด้านงบประมาณ ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไข การปรับตัวไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลก็ยากที่จะเกิดขึ้นได้

คำสำคัญ: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น; การปรับตัว; องค์กรดิจิทัล

Abstracts

As rapid technological advancement seems to bring about changes and adaption in every workplace, this research aimed to study adaptability of local administrative organizations (LAOs) and find out whether and how adaptability of the LAOs in Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province to a digital organization is. The research objectives included (1) To study the adaptability culture in becoming a digital organization of the LAOs in Khon Kaen Municipality; and (2) To identify problems and obstacles occurred in the LAOs in Khon Kaen Municipality due to the adaptability culture in becoming a digital organization. Information were collected by an in-depth interview instrument, from personnel of 4 LAOs in Khon Kaen Municipality (2 LAOs with operational budgets under 100,000,000 baht and 2 LAOs with operational budgets of 100,000,000 baht or more). Five informants were recruited from each LAO (administrator, clerk/deputy-clerk, division chief, section head, and line staff). The number of informants was 20 in total. The gathered information was then analyzed with thematic analysis method.

The research findings showed the adaptability of the LAOs in Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province to a digital organization. Six factors explained the LAOs' adaptability to a digital organization: (1) Budget allocation guided by priority and budget constraints; (2) Varying processes of implementation accordingly to service type; (3) Adaptation under restricted regulations and laws; (4) A Need adjustment due to the size of the LAO; (5) Improved knowledge and ability of staff; and (6) Necessary development of digital infrastructure of the LAO. In addition, this study identified problems and obstacles faced by the LAOs including (1) Problems related to knowledge of personnel; and (2) Problems related to budget. If these problems are not addressed, the LAOs are unlikely to become digital organizations.

Keywords: Local Government; Adaptability; Digital Organization

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินไทย โดยได้กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเน้นให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้ ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น ระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้มีความทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัด จึงกล่าวได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด และหลายนโยบายของรัฐบาลก็ได้มุ่งกระจายงานมาสู่ท้องถิ่น เปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการกิจในหลาย ๆ ด้านด้วยตนเองโดยไม่ต้องรอส่วนกลาง เพราะเชื่อว่าจะสามารถดำเนินการได้ทั่วถึง รวดเร็วทันต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, 2552 : ออนไลน์)

การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัฒนธรรมองค์กรเหมือนกับหน่วยงานภาครัฐทั่วไปที่อยู่ในรูปแบบการบริหารงานจากบนลงล่าง (Top-Down) เป็นรูปแบบการบริหารงานที่จัดลำดับชั้นการบังคับบัญชา จัดลำดับอำนาจหน้าที่ที่มีความสลับซับซ้อน เป็นขั้นตอนมากกว่าลักษณะของการแบ่งงานกันทำตามทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน นอกจากนี้ยังมีระเบียบกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับงานมาเป็นข้อบังคับด้วย (ฉวีรัฐสุตา ชัยโณม, จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และชุลีพร นาหัวนิล, 2564 : ออนไลน์) ซึ่งก็สอดคล้องกับทฤษฎีระบบราชการของเวเบอร์ ดังนั้น รูปแบบการปฏิบัติงานที่มีความยุ่งยาก หลายขั้นตอน ทำให้การดำเนินงานมักมีความล่าช้า ไม่ทันต่อการแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ วัฒนธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นในรูปแบบของวัฒนธรรมเกี่ยวข้อง คือ บุคลากรจะปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของตนเอง โดยที่ยังขาดวัฒนธรรมปรับตัว คือ ยังคงปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของตนเองเช่นเดิมโดยไม่ได้นำการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมภายนอกมาปรับเปลี่ยนปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเอง (อุษณี มงคลพิทักษ์สุข, 2560 : 147-148)

จากระบบการทำงานภาครัฐในรูปแบบปัจจุบันดังกล่าวข้างต้นมักเป็นสาเหตุให้ประชาชนไม่ได้รับการบริการ ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการในการใช้บริการภาครัฐที่สะดวกรวดเร็ว หรือไม่ได้รับบริการที่มีมาตรฐานที่ดีพอ อีกทั้งในยุคสมัยของการแข่งขันที่ไร้พรมแดนไร้ขอบเขตทั่วโลก อาจทำให้ประสิทธิภาพในการแข่งขันของประเทศไทยมีความล่าช้ากว่าคู่แข่งอื่นอีกด้วย ภาครัฐได้ตระหนักและเข้าใจปัญหาการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐนี้ จึงได้มีนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อที่จะปรับปรุงการทำงานในภาครัฐให้มีความรวดเร็ว ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ด้วยการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการทำงานของภาครัฐ ในรูปแบบของเทคโนโลยีดิจิทัล

เมื่อภาครัฐส่วนกลางได้นำนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นกรอบแนวในการดำเนินงาน ทำให้องค์กรต่าง ๆ ของภาครัฐเริ่มเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานมากขึ้น ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เริ่มนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการทำงานมีให้เห็นในรูปแบบของระบบการทำงานต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น การให้บริการอินเทอร์เน็ตที่สำนักงาน มีอัตราการใช้งาน 97.4%, การทำงานระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-LAAS) มีอัตราการใช้งาน 92.1%, การใช้สื่อสังคมออนไลน์ Line และ Facebook มีอัตราการใช้งาน 86.8% และระบบฐานข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (INFO) มีอัตราการใช้งาน 76.3% (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2564 : ออนไลน์) นอกจากนี้ยังมีระบบเทคโนโลยีอื่น ๆ เข้ามาร่วมในการปฏิบัติงานอีกหลายระบบ

เมื่อเทคโนโลยีต้องเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานประจำของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นเหมือนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการทำงานที่สำคัญ จนบางคนรู้สึกเหมือนเป็นการเพิ่มภาระงานให้มากขึ้น ทำให้การทำงานที่ต้องมีเทคโนโลยีเข้ามาควบคุมกลายเป็นสิ่งที่ยากลำบากในการทำงานมากยิ่งขึ้น จนอาจเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งก็ต้องอาศัยหลักการยอมรับการเปลี่ยนแปลง (นันทะ บุตรน้อย, กาญจนา คูมา และ สุธีรา ทิพย์วิวัฒน์พจนา, 2563 : 359) เพื่อให้ทุกคนในองค์กรได้เปิดใจยอมรับกับเทคโนโลยีที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับการทำงาน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่ถือเป็นช่วงวิกฤตของการระบาดของโคโรนาไวรัส อุบัติใหม่ หรือโควิด-19 ซึ่งเป็นสภาวะการณ์ที่เป็นอุปสรรคในการทำงานของทุกภาคส่วนทั้งภาคเอกชน และภาครัฐจากการที่ไม่สามารถพบปะติดต่อประสานงานกันโดยตรงได้ แต่ละหน่วยงานล้วนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เพื่อลดการสัมผัสกันอันจะก่อให้เกิดการระบาดของโควิด-19 การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของทุกภาคส่วนรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นเรื่องที่สำคัญเร่งด่วนควรที่จะต้องปรับเปลี่ยนและดำเนินการเพื่อให้สามารถที่จะปฏิบัติงานได้ตามปกติ โดยอยู่บนพื้นฐานความปลอดภัยจากไวรัสโควิด-19 ของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานและประชาชนผู้ที่เข้ามาติดต่อราชการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะวิจัยเพื่อให้ทราบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานวัฒนธรรมปรับตัวอย่างไรบ้าง เพื่อรองรับการก้าวข้ามไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่เป็นข้อดี ข้อเสีย ปัญหา อุปสรรค ในการนำเทคโนโลยีมาปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานทั้งในสภาวะการณ์แพร่ระบาดของโรค และในสภาวะการณ์ปกติ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงและต่อยอดวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

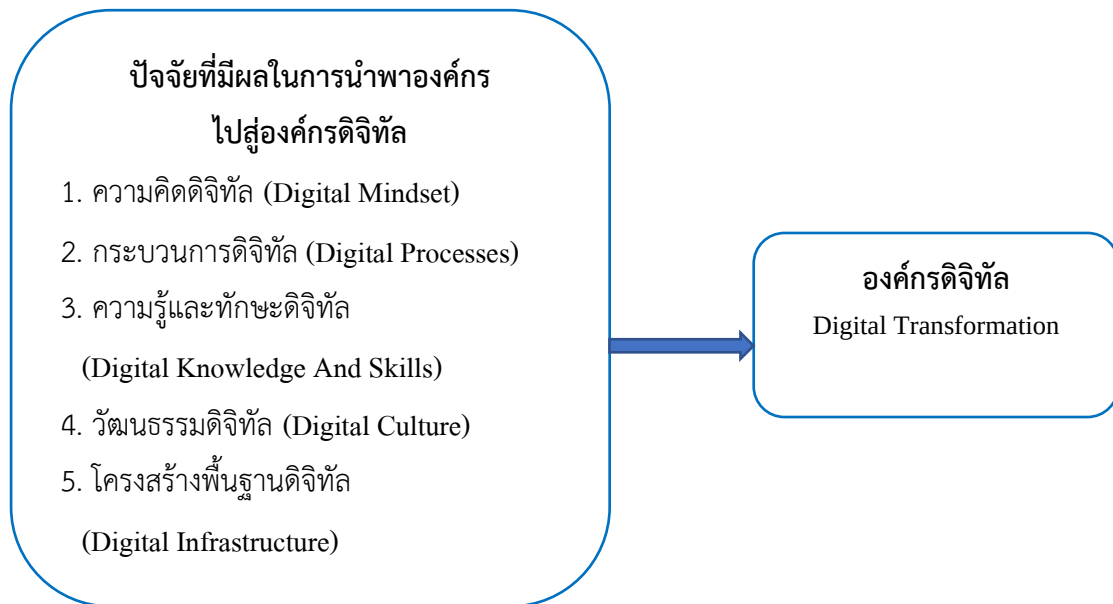
1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมปรับตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของวัฒนธรรมปรับตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมเชิงนโยบายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างวัฒนธรรมปรับตัวเพื่อไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่จะนำพาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และนำมาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์งานวิจัย เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบกับการสังเกตการณ์และพูดคุยซักถาม เพื่อค้นหาข้อมูลที่แท้จริงในประเด็นที่ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายได้น่าจะประมาณในการดำเนินงานขององค์กรมาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก เพื่อให้ครอบคลุมทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และเพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลเชิงเปรียบเทียบได้อีกด้วย โดยมี 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้สังกัดองค์กรที่มีงบประมาณดำเนินงาน น้อยกว่า 100,000,000 บาท จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลบ้านค้อ และเทศบาลตำบลสำราญ ซึ่งเป็นองค์กรที่มีลักษณะพื้นที่เป็นสังคมชนบททั้งสังคมเหมือนกัน มีเขตพื้นที่ติดต่อกัน และงบประมาณที่ใกล้เคียงกัน และ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีงบประมาณดำเนินงาน 100,000,000 บาทขึ้นไป จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลเมืองเก่า และเทศบาลตำบลบ้านเป็ด ซึ่งเป็นองค์กรที่มีลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสังคมเมืองเหมือนกัน มีเขตพื้นที่ติดต่อกัน และงบประมาณที่ใกล้เคียงกัน โดยแต่ละแห่งจะเก็บข้อมูลแต่ละ 5 คน จากการสัมภาษณ์บุคลากรในตำแหน่งที่ครอบคลุมภารกิจงานตามโครงสร้างขององค์กรทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ ได้แก่ ตำแหน่งผู้บริหาร ตำแหน่งปลัด/รองปลัด ตำแหน่งผู้อำนวยการกอง ตำแหน่งหัวหน้างาน และตำแหน่งผู้ปฏิบัติงาน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดนำมาวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้นำแนวคิดที่กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ที่จะนำองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล (Digital Organization) นำมาพัฒนาปรับปรุงกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 แห่ง จะเห็นว่า ในภาพรวม ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนได้ประเมินองค์กรของตนเองว่ามีความสามารถปรับเปลี่ยนไปสู่องค์กรดิจิทัลอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยให้คะแนนเฉลี่ย 7 จาก 10 คะแนนเต็ม โดยมีปัจจัยทั้งห้าเป็นองค์ประกอบสำคัญ ผลการศึกษาสามารถสรุปและนำเสนอเป็น 2 ส่วน ได้แก่ วัฒนธรรมปรับตัวไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล และปัญหาอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมปรับตัวไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล

1.ความคิดดิจิทัล (Digital Mindset)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็นของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นอย่างมาก เพราะเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้เข้าถึงข้อมูลในการทำงานได้ง่าย รวดเร็ว ตรวจสอบได้ สามารถจัดเก็บข้อมูลในการทำงานจำนวนมากได้

ข้อมูลที่เกิดขึ้นมีความคงทนถาวรสามารถค้นหาได้ในระยะเวลาที่ยาวนานกว่าการเก็บด้วยเอกสาร ประชาชนมีความสะดวกสบายในการใช้บริการภาครัฐมากยิ่งขึ้น เช่น ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโคโรนาไวรัสอุบัติใหม่ หรือโควิด-19 ประชาชนก็สามารถติดต่อราชการได้ด้วยระบบดิจิทัล โดยไม่ต้องมาติดต่อด้วยตัวเอง เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารก็ยังคงจัดสรรงบประมาณอย่างจำกัดเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีมุมมองว่า ด้วยงบประมาณของท้องถิ่นที่มีอย่างจำกัด การจะวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ จึงมุ่งไปที่ประโยชน์ของประชาชนในตำบลมากกว่าการนำงบประมาณมาพัฒนาระบบงานภายในสำนักงาน และมองว่าด้วยขนาดขององค์กร ระบบการทำงานในปัจจุบันก็ยังสามารถขับเคลื่อนงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ จึงทำให้เห็นได้ว่าทุกองค์กรมีนโยบายในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อรองรับการเป็นองค์กรดิจิทัล มีการดำเนินการบรรลุลงไปในแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี (แผนระยะยาว) และแผนการดำเนินงานประจำปี (แผนระยะสั้น) แต่การจัดทำแผนดำเนินงานนั้น ไม่ได้มีโครงการดำเนินงานที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานแบบระบบดิจิทัลภายในองค์กรอย่างชัดเจนโดยตรง แต่จะพบว่ามีแผนดำเนินงานด้านระบบดิจิทัลภายนอกองค์กรในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ได้แก่ การติดตั้งกล้องวงจรปิดตามจุดต่าง ๆ ภายในเขตตำบล เป็นการดำเนินงานในระยะเริ่มต้นยังไม่ครอบคลุมทั้งเขตตำบล โดยแผนการดำเนินงานที่พบภายในองค์กรจะไปในรูปแบบของแผนดำเนินงานที่สนับสนุนการปฏิบัติงานตามปกติ เช่น การพัฒนาปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ดิจิทัล และการพัฒนาทักษะความรู้ของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเท่านั้น ซึ่งผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า หากภาครัฐส่วนกลางมีงบประมาณมาสนับสนุนการทำงานให้เป็นระบบดิจิทัล โดยไม่ต้องใช้งบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารก็มีความพร้อมที่จะสนับสนุนตามนโยบายอย่างเต็มที่

กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน มีความตระหนักรู้ถึงความสำคัญและจำเป็นของเทคโนโลยีดิจิทัลมีมาก เช่นเดียวกันกับผู้บริหารฯ และเชื่อว่าเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้ระบบการทำงานมีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สามารถนำไปใช้บริหารจัดการในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม สามารถอำนวยความสะดวก รวดเร็วในการทำงานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ด้วยรูปแบบการทำงานในปัจจุบันที่ต้องมีการดำเนินการผ่านระบบดิจิทัลร่วมกับหน่วยงานภายนอกองค์กรที่มีรูปแบบที่มีความเป็นมาตรฐานเดียวกันยังทำให้ระบบดิจิทัลมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น แต่ผู้อำนวยการกองการศึกษาขององค์กรขนาดใหญ่มีมุมมองว่าระบบดิจิทัลมีความสำคัญแต่ยังใช้ในการตัดสินใจเชิงเหตุผลไม่ได้ เพราะระบบดิจิทัลไม่ได้มีความยืดหยุ่นเชิงสังคม วัฒนธรรมในการทำงานบางอย่างจึงยังต้องอาศัยระบบการทำงานแบบเดิมร่วมด้วย

ความสำคัญของการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นผลพวงมาจากระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ที่กำหนดให้ทุกองค์กรของรัฐ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตาม โดยมีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งเพื่อกำหนดผู้ใช้งานพร้อมรหัสผ่านของผู้ใช้งานเฉพาะตัวบุคคลให้

ถูกต้อง พร้อมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารขององค์กรตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์, Facebook ขององค์กร, Line ขององค์กร และมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของสื่อท้องถิ่นด้วย

“... การทำงานด้วยระบบดิจิทัลมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยลดทรัพยากร ช่วยทำให้การปฏิบัติงานมีความง่าย สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น ช่วยลดระยะเวลาในการปฏิบัติงานได้...”

ผู้ปฏิบัติงาน เทศบาลตำบลสำราญ (สัมภาษณ์, 28 กุมภาพันธ์ 2565)

“... ระบบดิจิทัลมีความสำคัญ แต่ยังไม่ใช้ในการตัดสินใจเชิงเหตุผลไม่ได้ เพราะระบบดิจิทัลไม่ได้มีความยืดหยุ่นเชิงสังคมวัฒนธรรม...”

ผู้อำนวยการกอง เทศบาลตำบลเมืองเก่า (สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2565)

2. กระบวนการดิจิทัล (Digital Processes)

ด้วยรูปแบบโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แบ่งลักษณะงานออกอย่างชัดเจนตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ จึงมีกระบวนการปฏิบัติงานที่แตกต่าง ๆ กัน เช่น

สำนักปลัด

โครงสร้างของสำนักปลัดประกอบด้วยงานด้านต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันไปตามขนาดขององค์กร เช่น งานการเกษตร งานธุรการ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานกิจการสภา งานสังคมสงเคราะห์ งานบุคลากร เป็นต้น จากการสัมภาษณ์พบว่า ลักษณะการปฏิบัติงานของสำนักปลัดจะเป็นไปในรูปแบบการติดต่อสื่อสาร การบริการประชาชนโดยตรง และในการทำงานที่ผ่านระบบดิจิทัลจะเป็นในลักษณะของการรายงานผล การบันทึกข้อมูล ผ่านระบบของภาครัฐส่วนกลาง เช่น ระบบข้อมูลบุคลากรท้องถิ่น (LHR), ระบบสารสนเทศและการประเมินผล อบท. (e-Plan), ระบบการเก็บข้อมูลผู้สูงอายุ, ระบบการของบประมาณจากหน่วยราชการส่วนกลาง เป็นต้น นอกจากนี้พบว่าการนำระดับดิจิทัลมาใช้ในการบริการประชาชนด้วย เช่น การนำแอปพลิเคชัน Line ในการรับเรื่องราวร้องเรียน ร้องทุกข์ แจ้งปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ การประชุมผ่าน Zoom ร่วมกับหน่วยงานภายนอกองค์กร ทั้งนี้พบว่าการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยระบบดิจิทัลเป็นหลัก เป็นเพียงการดำเนินการตามระเบียบ หนังสือสั่งการ และใช้ระบบดิจิทัลเพื่อเพิ่มช่องทางติดต่อให้สะดวกรวดเร็วขึ้นเท่านั้น

กองคลัง

โครงสร้างของกองคลังจะมีกระบวนการทำงานด้านงานการเงิน งานบัญชี งานพัสดุ และงานจัดเก็บรายได้ ซึ่งในแต่ละงาน พบว่า มีการปฏิบัติงานผ่านระบบดิจิทัลครบทั้ง 4 งาน โดยเป็นการทำงานผ่าน

ระบบดิจิทัลภาครัฐส่วนกลาง เช่น ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ของ อปท. (e-LAAS), ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP), ระบบจัดทำแผนที่ภาษี (LTAX) ในการปฏิบัติงานแต่ละงานนั้นครอบคลุมทั้งการจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การรายงานผลข้อมูล เป็นหน่วยงานย่อยที่พบการใช้งานระบบดิจิทัลมากกว่าหน่วยงานย่อยอื่นในองค์กร นอกจากนี้ยังพบว่าการนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการบริการประชาชน เช่น ระบบชำระภาษีผ่านคิวอาร์โค้ด การติดต่อสอบถามผ่านระบบ Line เป็นต้น

กองสาธารณสุข

ลักษณะงานของกองสาธารณสุขจะเปรียบเสมือนศูนย์กลางในการติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนในเขตตำบลกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ซึ่งมีการปฏิบัติงานผ่านระบบดิจิทัลในการบันทึกผลข้อมูลประชาชน การรายงานผล เช่น ระบบกองทุนหลักประกันสุขภาพ (สปสช.) กองทุน LCT เป็นต้น โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ก็ได้มีการนำแอปพลิเคชัน Line มาใช้ในการติดต่อประสานงาน รายงานผลผู้ป่วยโควิดมากยิ่งขึ้น

กองช่าง

ในงานด้านธุรการของกองช่างที่เป็นงานเกี่ยวกับเอกสาร พบว่า มีการใช้งานซอฟต์แวร์และคอมพิวเตอร์ในการพิมพ์เอกสารด้วยโปรแกรม Office อย่างไรก็ดีตาม ด้านงานขออนุญาตปลูกสร้างยังไม่พบว่าการนำระบบดิจิทัลมาใช้งานยังคงเป็นการยื่นเอกสารโดยตรง เนื่องจากเอกสารที่ใช้ในการยื่นจะต้องมีการรับรองสำเนาและลงนามด้วยลายมือชื่อผู้ขออนุญาต และเอกสารแบบแปลนการก่อสร้างก็ยังคงมีการเก็บในรูปแบบเอกสารเช่นกัน งานด้านการโยธามีการดูแลแนวเขตผ่านระบบดิจิทัลประกอบการออกสำรวจพื้นที่การปฏิบัติงานจริง

ถึงแม้ว่าส่วนงานต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กจะมีการใช้ทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์แล้ว ผลการสัมภาษณ์ระบุว่า องค์กรทั้ง 4 แห่ง ยังไม่มีระบบ Server ส่วนกลางภายในองค์กรเพื่อการจัดเก็บข้อมูล เนื่องจากมีความคิดเห็นว่าการระบบงานขององค์กรเป็นในรูปแบบเฉพาะด้านเฉพาะตัวบุคคล สามารถที่จะเก็บข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในแต่ละงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงไม่จำเป็นที่จะต้องเสียงบประมาณในส่วนนี้ มีเพียงหนึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ (เทศบาลตำบลบ้านเป็ด) ที่มีแนวคิดที่จะนำมาใช้ภายในองค์กรซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์พบว่า ลักษณะงานบางอย่างยังไม่จำเป็นต้องใช้ระบบดิจิทัล เช่น ระบบ E-saraban ซึ่งผู้บริหารของเทศบาลตำบลบ้านค้อมองว่าเป็นการเพิ่มขึ้นตอนในการทำงาน เพราะองค์กรมีขนาดเล็กการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรสามารถทำได้ง่าย สามารถติดต่อกันได้โดยตรง หรืองานบางอย่างยังไม่มีกฎหมายรองรับ เช่น การลงลายมือชื่อด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริหาร เพราะมองว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติงานภายในองค์กรเป็นประจำทุกวัน นอกจากนี้ยังพบว่า การปฏิบัติงานระบบดิจิทัล

บางส่วนงานจะถูกบังคับด้วยกฎหมายระเบียบเป็นตัวกำหนดให้ต้องปฏิบัติตาม นอกจากนี้ยังพบว่ามีการนำระบบดิจิทัลมาช่วยในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลภายในองค์กร และบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกองค์กร รวมถึงการรับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์ด้วย เช่น Line, Facebook, การประชุมผ่าน Zoom, เว็บไซต์ เป็นต้น

“... การนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการทำงานยังไม่มี ความจำเป็น เพราะเป็นการเพิ่มภาระในการจัดการงานมากขึ้น ทำให้เสียเวลามากขึ้น แต่มีข้อดีในเรื่องของการสะดวกในการทำงานที่สามารถทำงานได้ทุกที่ ซึ่งหากองค์กรต้องใช้นโยบาย work from home จะมีความจำเป็นมาก แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันทุกคนยังมาทำงานได้ปกติ จึงมองว่าไม่มีความจำเป็น...”

ผู้บริหาร ของเทศบาลตำบลบ้านค้อ (สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2565)

“... เทคโนโลยีดิจิทัลมีความสำคัญมาก เพราะปัจจุบันระบบการทำงานเป็นแบบระบบดิจิทัลที่มีความเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งหมดทั้งประเทศ เมื่อมีการรายงานข้อมูลทำให้สามารถทราบข้อมูลที่เป็นปัจจุบันได้อย่างรวดเร็ว ...”

ผู้อำนวยการกอง ของเทศบาลตำบลสำราญ (สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2565)

3. ความรู้และทักษะดิจิทัล (Digital Knowledge And Skills)

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีทักษะความรู้ดิจิทัลด้านการประเมินความพึงพอใจและรับเรื่องราวร้องเรียนผ่านช่องทาง Line, Facebook และเว็บไซต์ ซึ่งเป็นช่องทางในการรับเรื่องราวร้องเรียนต่าง ๆ จากประชาชน นอกจากนี้ ผู้บริหารยังสามารถนำข้อมูลจากระบบดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรได้ เช่น ข้อมูลภาษีท้องถิ่น ข้อมูลแผนที่ของตำบล เป็นต้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ตำแหน่งปลัด/รองปลัด จะเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะดิจิทัลตั้งแต่ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูล ด้านการเชื่อมโยงและเผยแพร่ข้อมูล ด้านการบริการประชาชน ด้านการประเมินความพึงพอใจและรับเรื่องราวร้องเรียน เช่น การดึงข้อมูลจากเว็บไซต์ การใช้งานอีเมล เป็นต้น

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มผู้อำนวยการกอง หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่จะมีทักษะความรู้ในระบบงานตามตำแหน่งหน้าที่ เช่น ระบบ E-LAAS, ระบบ LTAX, ระบบ DDTV, ระบบรายงานผลข้อมูลต่าง ๆ, ระบบการจัดเก็บข้อมูลเฉพาะงานและโปรแกรมสำเร็จรูปที่เกี่ยวข้องกับงาน

ถึงแม้ว่าบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีทักษะความรู้ดิจิทัลในการใช้งานระบบข้อมูลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง แต่ด้วยระบบการปฏิบัติงานที่มีการพัฒนาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเพื่อให้มีความทันสมัยเป็นปัจจุบัน จึงทำให้บุคลากรต้องการที่จะฝึกอบรมในการพัฒนาทักษะความรู้ในด้านนี้ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ

นักวิจัยตั้งข้อสังเกตว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกตำแหน่งงานมีทักษะความรู้เกี่ยวกับสื่อโซเชียล เช่น Line และ Facebook เป็นต้น อาจจะเป็นเพราะว่าเป็นช่องทางติดต่อสื่อสารที่มีความสะดวก รวดเร็ว และมีการใช้งานที่แพร่หลายมากที่สุด โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ลักษณะการทำงานจะต้องมีความรวดเร็วในการเข้าถึงประชาชน สามารถเข้าไปแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้ได้ตลอดเวลาแม้นอกเวลาราชการ Line จึงเป็นเหมือนช่องทางหลักในการรายงานผล ส่งการ แจ้งข้อมูลต่าง ๆ จึงส่งผลให้บุคลากรมีทักษะดิจิทัลในเรื่องนี้ทุกคน

ส่วนทักษะความรู้ดิจิทัลที่พบน้อยมากในบุคลากร คือ ทักษะความรู้ในการใช้โปรแกรมการนำเสนอและการสร้างสื่อดิจิทัล โดยพบเพียงผู้ปฏิบัติงานเทศบาลตำบลเมืองเก่า และปลัดเทศบาลตำบลสำราญเท่านั้นที่มีทักษะความรู้ในด้านนี้ ซึ่งก็เป็นทักษะความรู้ที่มีความสำคัญในด้านของการนำเสนอผลงาน การประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กร ส่วนทักษะความรู้ด้านการใช้งานร่วมกันแบบออนไลน์ เช่น Google Docs, Google Form ก็พบว่ามีเพียงผู้อำนวยการกองสาธารณสุข เทศบาลตำบลบ้านค้อเท่านั้นที่มีทักษะความรู้ในด้านนี้ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมทักษะความรู้ให้แก่บุคลากรเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพด้านความรู้ดิจิทัลของบุคลากรในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

“...ฐานข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตลอดเวลา ดังนั้นบุคลากรจึงต้องมีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ให้มีความเป็นปัจจุบันสอดคล้องกับระเบียบกฎหมายที่มีการเปลี่ยนแปลงไป...”

ผู้บริหาร ของเทศบาลตำบลบ้านค้อ (สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2565)

4. วัฒนธรรมดิจิทัล (Digital Culture)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 แห่ง ยังไม่มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ด้วยตนเอง เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงวิธีการทำงานหรือระบบงานภายในองค์กร เมืองครขนาดใหญ่ 1 แห่ง (เทศบาลตำบลบ้านเป็ด) ได้นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานในการลงทะเบียนที่รับส่งหนังสือ การสร้างคิวอาร์โค้ดเพื่อดาวน์โหลดเอกสารการประชุม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมดิจิทัลที่สร้างขึ้นเพื่อปรับปรุงระบบงานภายในองค์กรเอง เนื่องจากองค์กรมีจำนวนบุคลากรมาก ทำให้การประชุมในแต่ละครั้งจะต้องสิ้นเปลืองกระดาษที่ใช้ในการประชุม แต่เมื่อนำระบบ QR Code สำหรับโหลดเอกสารการประชุมสามารถทำให้ลดอัตราการใช้กระดาษเป็นการประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลาในการจัดเตรียมเอกสารมากยิ่งขึ้น ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีก 3 แห่ง มองว่าองค์กรมีขนาดเล็กและจำนวนบุคลากรที่ไม่มากสามารถติดต่อสื่อสารกันโดยตรงได้สะดวกและรวดเร็วกว่าจึงยังไม่มี ความจำเป็นจะต้องปรับปรุงระบบงานนี้

นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 4 แห่ง มีการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลในรูปแบบที่ร่วมกับหน่วยงานภายนอกองค์กร ด้วยการนำระบบคิวอาร์โค้ดมาใช้ในการสARBัญในการดาวน์โหลดหนังสือสั่งการต่าง ๆ , การรับชำระภาษีผ่านระบบคิวอาร์โค้ด เป็นต้น

“...วัฒนธรรมดิจิทัลที่เป็นการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในรูปแบบของการอนุมัติเอกสารแทนการลงลายมือชื่อ มองว่ายังไม่มีคามจำเป็น เพราะท่านผู้บริหารสามารถที่จะเข้ามาทำงานได้ทุกวัน อีกทั้งยังไม่มีระเบียบกฎหมายมารองรับในเรื่องนี้...”

รองปลัดเทศบาล ของเทศบาลตำบลเมืองเก่า (สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2565)

5. โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (Digital Infrastructure)

จากการสัมภาษณ์บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์กรมีการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลด้านต่าง ๆ ที่จำแนกได้ ดังนี้

1. ด้านฮาร์ดแวร์ อุปกรณ์ และวัสดุในการใช้งานระบบดิจิทัล พบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดตั้งงบประมาณรองรับ และมีการจัดหาให้มีจำนวนที่เพียงพอกับบุคลากรผู้ใช้งาน ซึ่งอุปกรณ์ที่ใช้งานจะมีประสิทธิภาพที่พอเหมาะกับการใช้งานเท่านั้น ไม่ได้มีประสิทธิภาพที่สูงมากเพราะมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและมองว่าเกินความจำเป็น

2. ด้านซอฟต์แวร์ พบว่า องค์กรไม่ได้มีการจัดหาซอฟต์แวร์ เนื่องจากซอฟต์แวร์ที่ใช้งานส่วนใหญ่มาพร้อมอุปกรณ์ วัสดุที่จัดซื้อมาแล้ว ซึ่งก็มีความเพียงพอต่อการใช้งาน การจัดซื้อซอฟต์แวร์อื่นๆ จึงไม่มีความจำเป็น

3. ด้านระบบเน็ตเวิร์ค พบว่า องค์กรให้ความสำคัญกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างมาก เนื่องจากระบบการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในปัจจุบัน บางระบบงานจะต้องดำเนินการผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงมีการตั้งงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่ก็ยังเป็นการดำเนินการเฉพาะภายในบริเวณสำนักงาน ยังไม่มีการดำเนินการไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตตำบล มีเพียงการบริการประชาชนด้วยระบบ wifi ภายในบริเวณสำนักงานเท่านั้น โดยภายในหมู่บ้านจะเป็นการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจากอินเทอร์เน็ตประชารัฐที่เป็นโครงการของภาคีรัฐบาลส่วนกลาง แต่ยังไม่มีการดำเนินการในส่วนของงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้ยังพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ 1 แห่ง (เทศบาลตำบลบ้านเป็ด) ได้จัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงระบบดิจิทัลให้สามารถใช้งานครอบคลุมได้ทั้งตำบล ด้วยการดำเนินการวางระบบ Fiber Optic เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนในเขตตำบลสามารถใช้ระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง พร้อมทั้งจะดำเนินการติดตั้งกล่องวงจรปิดให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดอีกด้วย

“... ผู้บริหารเล็งเห็นถึงประโยชน์ของประชาชน จึงเริ่มดำเนินการวางระบบ Fiber Optic พร้อมติดตั้งระบบกล้องวงจรปิดให้ทั่วทั้งตำบล เพื่อให้ประชาชนในเขตตำบลมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยังทำให้ประชาชนได้เข้าถึงระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึงอีกด้วย...”

ผู้บริหาร ของเทศบาลตำบลบ้านเป็ด (สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“... การปรับเปลี่ยนระบบการทำงานเป็นระบบดิจิทัลเป็นเรื่องที่ดี แต่ด้วยขนาดของท้องถิ่นมองว่ายังสามารถทำงานแบบระบบเดิมได้ ยังไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ แต่ถ้ามีงบประมาณมาสนับสนุนก็เป็นเรื่องที่ดี เพราะปัจจุบันท้องถิ่นยังมีการกิจงานด้านอื่นที่มีความจำเป็นมากกว่าด้านนี้ ควรใช้งบประมาณไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และการบริการประชาชนเป็นอันดับแรก...”

ผู้บริหาร ของเทศบาลตำบลสำราญ (สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2565)

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของวัฒนธรรมปรับตัวไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล

ปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปรับตัวไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลนั้น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีงบประมาณดำเนินงานน้อยกว่า 100,000,000 ล้านบาท จะมีปัญหาและอุปสรรคที่หลากหลายมากกว่าองค์กรที่มีงบประมาณดำเนินงาน 100,000,000 ล้านบาทขึ้นไป โดยลักษณะปัญหาจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1. ปัญหาด้านทักษะความรู้ของบุคลากร

บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีทักษะความรู้ความสามารถอย่างเพียงพอและรอบด้าน ต้องมีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะความรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่งของตนเอง และทักษะความรู้ในด้านอื่น ๆ ที่จะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้การทำงานมีความเป็นปัจจุบันทันต่อการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบ ระเบียบ กฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังพบว่า การโยกย้ายตำแหน่งงานบ่อยมีผลทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง เพราะผู้ปฏิบัติงานใหม่ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ และฝึกทักษะงานใหม่จึงทำให้การทำงานล่าช้า

2. ปัญหาด้านงบประมาณ

จากการที่ลักษณะองค์กรของท้องถิ่นยังต้องพึ่งพางบประมาณจากภาครัฐส่วนกลางเป็นหลัก ยังไม่สามารถจัดเก็บรายได้เพื่อพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้น ในการจะดำเนินการใด ๆ องค์กรจึงต้องมีการจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงานภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์ มีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรได้มากที่สุดเป็นลำดับแรก ซึ่งปัญหาด้านงบประมาณนี้ก็มีผลเกี่ยวเนื่องไปกับปัญหาในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น การขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัยด้วยงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดจึงสามารถจัดหาได้เพียงพอกับการใช้งานทั้งจำนวนและคุณภาพเท่านั้น

แผนภาพที่ 2 ผลการวิจัย ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมปรับตัวไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล

ปัญหาและอุปสรรคของวัฒนธรรมปรับตัวไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล	
1.ปัญหาด้านทักษะความรู้ของบุคลากร - บุคลากรยังไม่มีทักษะความรู้ที่รอบด้าน ยังต้องมีการฝึกอบรมในการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้รอบด้าน และการโยกย้ายตำแหน่งงานบ่อยมีผลทำให้การปฏิบัติงานไม่มีความต่อเนื่อง ทำให้งานเกิดความล่าช้า	2. ปัญหาด้านงบประมาณ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องอาศัยงบประมาณจัดสรรจากส่วนกลางเป็นหลัก ทำให้ต้องจัดลำดับความสำคัญในการใช้จ่ายงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรมากที่สุด

แผนภาพที่ 3 ผลการวิจัย ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของวัฒนธรรมปรับตัวไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล

อภิปรายผลวิจัย

จากผลการศึกษาจะเห็นบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่เพียงตระหนักถึงความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการปรับตัวไปสู่ระบบราชการแบบดิจิทัล แต่ยังได้เริ่มปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานในหลายงานและภารกิจหน้าที่ โดยสามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรดิจิทัล ดังนี้

1. การใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นองค์กรที่มีงบประมาณอย่างจำกัด ผู้บริหารจึงมุ่งการจัดทำแผนการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่าการนำงบประมาณมาปรับปรุงระบบดิจิทัลภายในองค์กร ด้วยเห็นว่าระบบการปฏิบัติงานในปัจจุบันก็ยังสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในระบบงานที่มีความจำเป็น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน และระบบปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพียงพอในการรองรับการปฏิบัติงานของระบบงานนั้น ๆ

2. ลักษณะกระบวนการบางอย่างจำเป็นต้องพึ่งพาระบบดิจิทัล แต่ในบางกระบวนการยังไม่จำเป็นต้องใช้ระบบดิจิทัล ดังนั้น การนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างครอบคลุมทั้งหมด จึงเป็นการดำเนินงานที่ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณเกินความจำเป็น และในลักษณะงานบางอย่างการจะนำเอาระบบดิจิทัลมาใช้ในการทำงาน อาจจะทำให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่ไม่ตรงวัตถุประสงค์ได้ แต่ในกระบวนการที่สามารถใช้ระบบดิจิทัลได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการ โดยเฉพาะกระบวนการที่มุ่งตอบสนองการบริการประชาชนให้มีความสะดวกสบาย และได้รับการบริการที่รวดเร็วยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นถึง

การเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้าสู่ลักษณะของการเป็นองค์กรดิจิทัล ในส่วนของความชำนาญด้านดิจิทัล (Digital Dexterity) ที่ได้นำประโยชน์จากดิจิทัลมาใช้ในการตอบสนองการบริการตามความคาดหวังของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (จันทร์จิรา เหลลราช, 2563 : ออนไลน์)

3. ลักษณะงานบางอย่างยังไม่มีระเบียบกฎหมายมารองรับ ทำให้ไม่สามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานแบบดิจิทัลได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุพาณี สฤณภูวนิช (2549 : 34) ที่ได้กล่าวว่า รูปแบบของวัฒนธรรมแบบราชการต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ หนังสือสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการดำเนินงานในรูปแบบของการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ผ่านระบบโซเชียลมีเดีย เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับนั้นไปพิจารณาดำเนินการตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

4. ขนาดขององค์กรมีผลต่อการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานแบบดิจิทัล เนื่องจากลักษณะองค์กรยังไม่ใช่องค์กรขนาดใหญ่มากนัก การปฏิบัติงานภายในองค์กรยังสามารถติดต่อสื่อสารกันโดยตรงได้อย่างสะดวก ปริมาณงานยังอยู่ในปริมาณที่พอดีกับบุคลากร การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ แบบดิจิทัลในการทำงานจึงยังไม่มีผลทำให้องค์กรไม่ได้มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่โดดเด่นมาปรับปรุงกระบวนการทำงาน ซึ่งมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีงบดำเนินการเกิน 100,000,000 บาท หนึ่งแห่ง ที่สร้างนวัตกรรมใหม่มาใช้ในระบบงานสารบรรณภายในองค์กร และมีแนวคิดในการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลด้วยการเริ่มสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ มาพัฒนาระบบดิจิทัลภายในเขตพื้นที่ขององค์กร แต่ก็ยังอยู่ในขั้นตอนการวางแผนเริ่มต้นยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

5. ทักษะความรู้บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีลักษณะทักษะความรู้เฉพาะตำแหน่งงานที่ต้องปฏิบัติด้วยระเบียบกฎหมายเป็นข้อบังคับ นอกจากนี้ก็จะพบว่าบุคลากรจะมีทักษะด้านการใช้งานแอปพลิเคชันโซเชียลมีเดียต่าง ๆ เพราะในปัจจุบันองค์กรทั้ง 4 แห่ง จะมีการใช้งานในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างบุคลากรในองค์กร ผู้บริหาร หน่วยงานภายนอกองค์กร และด้านการบริการประชาชน บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีทักษะความรู้ในเรื่องที่เป็นอย่างอื่นเนื่องจากมีการใช้งานเป็นหลักและเป็นประจำ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเพื่อเข้าสู่ลักษณะของการเป็นองค์กรดิจิทัล ในส่วนของการมีความสามารถด้านดิจิทัล (Digital Capability) ที่ได้นำเอาเทคโนโลยีมาเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน (จันทร์จิรา เหลลราช, 2563 : ออนไลน์) แต่ส่วนใหญ่ก็ยังไม่พบทักษะความรู้ในด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ วาณิชยาภรณ์ และนิสร ใจชื่อ (2562 : 34) ที่พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเปลี่ยนภาครัฐไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล 4.0 คือการพัฒนาคนให้ทันต่อการที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนวิถีชีวิตของคน แล้วค่อยก้าวไปสู่การเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นดิจิทัล จึงจะทำให้ไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 ได้สำเร็จ

อย่างไรก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังประสบปัญหาด้านการขาดบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยตรง มาเป็นส่วนสำคัญในการทำภารกิจงานต่าง ๆ จะสามารถช่วยให้การปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลได้อย่างก้าวกระโดด ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง (2558 : ออนไลน์) ที่ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีว่าส่วนหนึ่งมีผลจากการที่ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การทำงานจึงเกิดการขาดความคล่องตัวและไม่มีความต่อเนื่อง ซึ่งโดยโครงสร้างงานบุคคลพบว่า ภารกิจงานด้านนี้ยังไม่มีมีความชัดเจนมากนัก องค์กรบางแห่งจึงยังไม่มีแผนอัตรากำลังตำแหน่งงานด้านนี้ อีกทั้ง หากองค์กรมีตำแหน่งงานด้านนี้แต่ก็สรรหาผู้มาปฏิบัติงานได้ยาก เนื่องจากผู้ที่ปฏิบัติงานด้านนี้โดยตรงมักเลือกที่จะทำงานในองค์กรเอกชนที่สามารถให้ค่าตอบแทนที่สูงกว่าองค์กรภาครัฐ จึงทำให้บุคลากรด้านนี้มีจำนวนน้อยมากในท้องถิ่น

6. โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกจัดหาและจัดสรรงบประมาณในลักษณะที่เพียงพอต่อการใช้งานเท่าที่จำเป็น เนื่องมาจากงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด และบางอย่างก็เกินความจำเป็นสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีผลต่อการปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัมพล เกศสาลี และกันยารัตน์ เครือข่าย (2561 : ออนไลน์) ที่พบว่า โครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ดิจิทัลของบุคลากรมาก การที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยได้จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ทางคอมพิวเตอร์ให้มีความทันสมัยจะสะดวกสบายในการใช้งานทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อยอดและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมวัฒนธรรมปรับตัวเพื่อไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. งานวิจัยในอนาคตควรขยายกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ทั้งในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อให้สามารถเข้าใจวัฒนธรรมปรับตัวเพื่อไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างครอบคลุมทั่วประเทศ

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ยังต้องอาศัยการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐส่วนกลางเป็นหลัก จึงมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณที่ต้องมีการเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนั้น ในการกระจายงานในด้านใด ๆ มาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐควรที่จะจัดสรรงบประมาณมาให้เพียงพอต่อนโยบายงานที่กระจายมาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย เช่น ในสถานการณ์โควิด 19 ที่ภาครัฐส่วนกลางได้มีแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ซึ่งเหตุเฉพาะ

หน้าและการเยียวยา แต่ไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณมาให้ ทำให้บางท้องถิ่นไม่สามารถปฏิบัติงานตามแผนงานได้ หรืออาจจะทำได้ไม่เต็มที่ ทำให้การช่วยเหลือประชาชนล่าช้า หรือไม่ได้มีประสิทธิภาพได้เท่าที่ควร เป็นต้น

3. บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถดิจิทัลให้มีความหลากหลาย นอกเหนือจากงานที่ต้องปฏิบัติตามภาระหน้าที่ของตนเอง แต่เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐส่วนกลางจึงควรจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ดิจิทัลที่หลากหลายให้แก่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึงครอบคลุมมากที่สุด โดยใช้งบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง

4. ภาครัฐส่วนกลาง ควรให้การสนับสนุนและเล็งเห็นถึงความสำคัญด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินการเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับนโยบายแผนดำเนินงานด้านระบบดิจิทัลของภาครัฐส่วนกลางในอนาคต เช่น การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามโครงการเน็ตประชารัฐ ให้ความครอบคลุมทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้ง่ายและมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณร่วมด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมหลากหลาย ทำให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยจากบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, กอบกุล ราชะนาคร. (2552). การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการจัดบริการสาธารณะที่ดี. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: กระจายอำนาจการคลัง_อปท._ดิเรก+กอบกุล.pdf (v-reform.org)
- อุษณี มงคลพิทักษ์สุข. (2560). วัฒนธรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคไทยแลนด์ 4.0. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: View of Organizational Culture of Local Administrative Organization in the Era of Thailand 4.0 (tci-thaijo.org)
- ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง. (2558). ประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/47964/39796>

- นันทะ บุตรน้อย, กาญจนา คูมา และสุธีรา ทิพย์วิวัฒน์พจนาน. (2563). ผลกระทบของการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/colakujournals/article/view/246201/168826>
- ณัฐสุตา ชัยโฉม, จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และชุลีพร นาหวัณิล. (2564). ระบบการบริหารราชการไทย. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2565. แหล่งที่มา <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/bdm/article/download/243756/167444/>
- กัมพล เกศสาตี, กันยารัตน์ เครือเย็น. (2561). การรู้ดิจิทัลในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2564. แหล่งที่มา: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/GraduatePSRU/article/view/105148>
- สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์ และ นิสร่า ใจเชื้อ. (2562). การขับเคลื่อนองค์กรดิจิทัลเพื่อก้าวสู่การพัฒนาประเทศไทย 4.0. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2564. แหล่งที่มา: http://journal.msu.ac.th/upload/articles/article2497_29486.pdf
- สุพานี สฤกษ์วานิช. (2549). *พฤติกรรมองค์กรสมัยใหม่: แนวคิดและทฤษฎี*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.). (2564). แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของ ประเทศไทย พ.ศ. 2563-2565. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.dga.or.th/policy-standard/policy-regulation/dga-019/dga-024/dga-029/>
- จันทร์จิรา เหลลราช. (2563). การปรับเปลี่ยนสู่ดิจิทัลและผลกระทบต่อองค์กร. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2564. แหล่งที่มา: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JHUMANS/article/view/243693/168828>

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
**Ethical Leadership of School Administrators: A Study of Large Secondary
Schools in the United School District of Chonburi 3, Under the Office of
Secondary Education Service Area, Chonburi Rayong**

ชญาภา ดวงมัลย์ และ รัตนา กาญจนพันธุ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Chayapha Duangmalai and Ratana Karnjanapun
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: nidmalai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 132 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮน และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.965 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ ผลวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมรายด้านแตกต่างกัน 4) ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความไว้วางใจ และด้านความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม แตกต่างกัน ส่วนด้าน ความซื่อสัตย์และความยุติธรรม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

* วันที่รับบทความ: 2 เมษายน 2565; วันแก้ไขบทความ 11 เมษายน 2565; วันตอบรับบทความ: 19 เมษายน 2565

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม; ผู้บริหารสถานศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ชลบุรี ระยอง

Abstracts

The purpose of this research was to study and compare the level of ethical leadership of school administrators according to perceptions of teachers of large secondary schools in the United Campus, Chonburi 3, under the Chonburi Secondary Education Service Area Office, Rayong, classified by gender, educational level, and work experience. The sample group consisted of 132 teachers of a large secondary school in the United Campus, Chonburi 3, under the Office of Secondary Education Service Area, Chonburi, Rayong. The sample group was determined using Cohen's ready-made table and using a stratified sample selection method. The data collection tool was a questionnaire and had a confidence value of 0.965. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. The t-test and One-way ANOVA were analyzed and compared the mean by pairs by Scheffe's method. The results showed that 1) ethical leadership of school administrators according to the perception of the teacher A large secondary school in the United Campus, Chonburi 3 Under the Office of Secondary Education Service Area, Chon Buri, Rayong, the overall level was at a high level. 2) Teachers of different sexes had perceptions about ethical leadership of school administrators. A large secondary school in the United Campus, Chonburi 3 The overall and individual aspects were not different. 3) Teachers with different educational levels had perceptions about ethical leadership of school administrators. 4) Teachers with different working experiences had perceptions about ethical leadership of school administrators. The overall picture is different. When considering each aspect, it was found that the trust aspect and leadership in morality was different. In terms of honesty and justice, it was found that they were not different.

Keywords: Ethical leadership; School administrator; the Office of Secondary Education Service Area, Chonburi Rayong

บทนำ

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษา ซึ่งในการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม โดยเฉพาะในการบริหารองค์การที่มีผู้นำองค์การเป็นตัวจักรสำคัญ ในการขับเคลื่อนจึงจำเป็นต้องมีผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม ความวางวางใจ ผู้นำด้านคุณธรรม เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ ศรัทธา นำไปสู่องค์กรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้นำ หรือผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรมต่อครู นักเรียนและบุคคลอื่นในสังคม การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหรือพึงประพฤติปฏิบัติตามประกอบด้วยพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ที่ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องหรือพึงละเว้น ประกอบด้วย จรรยาบรรณต่อตนเอง ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ (ข้อบังคับ ครูสภาว่าด้วยแบบแผน พฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550, 2550 : 37-56) หากให้ความสำคัญให้ผู้นำและตระหนัก ในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น เริ่มจากการสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมประจำใจเสมอ เป็น แบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน สอนภายใต้จรรยาบรรณวิชาชีพ และมีการเสริมแรงที่เป็นแนวทางในการ พัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ดีในอนาคต ชุตินา รักษ์บางแหลม (2559 : 168-181) สอดคล้องกับบราวน์ และเทรวิน (Brown and Trevino, 2006 : 88) กล่าวว่าปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีใช้หลักจริยธรรมในการ บริหารงาน การตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล ความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความยุติธรรม ความ ซื่อสัตย์ ความโปร่งใส โดยยึดหลักประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ นำหลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือในการ ปฏิบัติงานให้ความยุติธรรม ความเท่าเทียมเสมอภาคกับบุคลากรในสถานศึกษา ก็จะทำงานร่วมกันอย่างมี ความสุข นำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันมีการพูดถึงเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานกันอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารที่มีความรอบรู้และมีความฉลาดทางสติปัญญาสูงแต่ขาดจริยธรรม หรือขาดซึ่งความฉลาดทางด้าน อารมณ์ อาจไม่เป็นที่ยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้เพราะบุคคลส่วนมากต้องการ ความซื่อสัตย์และความจริงใจ เสมอต้นเสมอปลายจากผู้บริหารในองค์กรนั้น ผู้บริหารที่มีลัทธิผลประโยชน์ หรือ ไม่ โปร่งใสในการทำงาน อาจไม่สามารถยืนหยัดในโลกของการเปลี่ยนแปลงที่เรียกร้องความเป็นหลักธรรมาภิบาล การเป็นผู้นำหรือผู้บริหารที่ดีจึงต้องอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม ถือว่าผู้นำเป็นสำคัญที่สุดและเป็นบุคคลผู้ ยิ่งใหญ่ ผู้นำทางการศึกษาใช้ในการนำโรงเรียนหรือสถานศึกษาไปสู่ความมีประสิทธิภาพได้ และคุณลักษณะที่ เอื้อต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นคือ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและนำไปสู่ แนวทางในการแก้ไขปัญหา

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประกอบด้วย ผู้บริหาร ข้าราชการครู หรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้าน วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิต การบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและเกิดความพึงพอใจของ ผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะร่วมปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์จึงเป็นเรื่องยาก จึงต้องอาศัยหลักคุณธรรม จริยธรรมมาบริหารเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง เพื่อเป็นการค้นหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาอัน จะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ทั้งหมด 3 โรงเรียน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 188 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ทั้งหมด 3 โรงเรียน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 3 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางสำเร็จรูป Cohen , Manion and Morrison (2011 : 147) ซึ่งได้จากการแบ่งชั้นภูมิ(Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 40 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านความซื่อสัตย์ ด้านที่ 2 ด้านความยุติธรรม ด้านที่ 3 ด้านความไว้วางใจ ด้านที่ 4 ความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม ลักษณะแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert Scals)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้แก่ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 3 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 132 ชุด ให้กับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าทางสถิติ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) และค่าร้อยละ (percentage) ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดชลบุรี กลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หรือ SD เป็นรายด้าน รายข้อ และภาพรวม โดยกำหนดเกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ย

4. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดชลบุรี กลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างตัวแปร 2 กลุ่มวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) และจำแนกตามประสบการณ์การทำงานกลุ่มตัวอย่างตัวแปร 3 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way analysis of variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ (Scheffe's post hoc comparison)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย
ตัวแปรอิสระ

1. เพศ
 - 1.1 ชาย
 - 1.2 หญิง
2. ระดับการศึกษา
 - 2.1 ปริญญาตรี
 - 2.2 สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ในการทำงาน
 - 3.1 ต่ำกว่า 5 ปี
 - 3.2 5-10 ปี
 - 3.3 10 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม

- ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่พิเศษในสหวิทยาเขต
ชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ชลบุรี ระยอง 4 ด้านคือ
1. ด้านความซื่อสัตย์
 2. ด้านความยุติธรรม
 3. ด้านความไว้วางใจ
 4. ด้านความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความยุติธรรม ด้านความไว้วางใจ ด้านความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านความไว้วางใจ ความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม ไม่พบความแตกต่าง จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's post hoc comparisons method)

3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม

3.1 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 - 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีและ 5-10 ปีขึ้นไป ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่างรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 ด้านความไว้วางใจ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี ขึ้นไป กับครูที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความไว้วางใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่ประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี ขึ้นไป ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

3.2.2 ด้านความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี ขึ้นไป กับครูที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความไว้วางใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่ประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี ขึ้นไป ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ครุมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความซื่อสัตย์ และอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความยุติธรรม ด้านความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม ด้านความไว้วางใจ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีใช้หลักจริยธรรมในการบริหารงาน การตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล ความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส โดยยึดหลักประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ เกิดความศรัทธา เกิดความไว้วางใจต่อผู้ร่วมงานก่อให้เกิดความรักความสามัคคีต่อกันในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับบราวน์ และเทรวิน (Brown and Trevino, 2006 : 88) ได้เสนอเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีคุณสมบัติ ด้านความซื่อสัตย์ การดูแลและเป็นบุคคลที่มีกฎเกณฑ์ เป็นผู้ซึ่งทำให้เกิดความยุติธรรมและการตัดสินใจที่ชัดเจน ให้รางวัล และลงโทษเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานและเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านพฤติกรรมจริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยชุดิมา รักษาบางแหลม (2559 : 168-181) กล่าวว่า การครองตนตามหลักการแห่งความดี ที่เรียกว่า “มีจริยธรรม” ของผู้บริหารย่อมเป็นการสร้างศรัทธาและนำมาซึ่งการสนับสนุนการบริหารงานที่ดี ผู้บริหารจึงเป็นกุญแจสำคัญในการทำให้องค์กรดำเนินงานอย่างมีจริยธรรมสอดคล้องกับงานวิจัย กนกวรรณ บุญเรือง (2560 : 1409-1426) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายครุมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า ครุมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าผู้บริหาร มีความประพฤติซื่อตรง อดทน อดกลั้น ประพฤติตนน่าเชื่อถืออยู่เสมอ มีระเบียบวินัยในการบริหารตนเอง มีความรับผิดชอบซื่อสัตย์ ต่อตนเองและในวิชาชีพ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วน มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ สอดคล้องกับ สุทธิพงษ์ ทะกอง (2561 : 49-58) ได้ศึกษา ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมสำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมระดับมาก ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ มีองค์ประกอบ คือ การเปิดเผยความจริง การรักษาสัญญาและการเคารพผู้อื่นซึ่งสอดคล้องกับ รัตนา กาญจนพันธ์ (2560 : 17-25) ศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่มีระดับความต้องการมาก คือ ภาวะผู้นำเชิง

จริยธรรม สอดคล้องกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพหรือสภาพหรือสภาวะการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำเชิงเหตุผล-เทคนิค โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านความยุติธรรม พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้รับการพัฒนาอย่างเข้มข้นที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาเปิดเผยจริงใจ ไม่ปิดป้อง ข้อเท็จจริง ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างเป็นกลาง มีความยุติธรรม กระทำโดยปราศจากความลำเอียง ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ส่งเสริม บุคลากรในการประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมให้บุคลากรยึดหลักของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ความสามัคคีปรองดองและ การยกย่องให้รางวัลผู้มีพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ หนูไกร มาเชค (2559 : 7) ได้ศึกษาการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มี ความยุติธรรมประกอบไปด้วย ความซื่อสัตย์ ความซื่อตรง การรักษาสัญญาและความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์นั้นต้องแสดงออกถึง การหาข้อมูลที่มีความเป็นกลางเปิดเผยและไม่ลำเอียงมีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศไว้เพื่อการตัดสินใจอย่างถูกต้องไม่ก่อให้เกิดความ ขัดแย้งในอนาคตมีเหตุผลไม่มีอคติหรือความชอบส่วนตัวเข้ามาตัดสินใจและต้องรู้วิธีแก้ไขข้อผิดพลาดอย่างทันทีทันใดไม่เอาเปรียบ ผู้อื่นหรือแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและสอดคล้องกับ ธนิกา กริธาพล (2560 : 214-225) ได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรายด้านอยู่ในระดับมากคือ ความยุติธรรม ความมีเหตุผล การรับฟังความคิดเห็นของ ผู้ใต้บังคับบัญชา และการตัดสินใจสั่งการที่ถูกต้อง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านความไว้วางใจ พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการแสดงออกซึ่งการดูแลเอาใจใส่ มีความเชื่อมั่น ซึ่งกันและกัน เป็นผู้กระทำการใด ๆ อย่างเปิดเผย เป็นผู้รักษาคำพูดและกระทำตามที่พูด ผู้ใต้บังคับบัญชามีความไว้วางใจผู้บังคับบัญชาในการขอคำปรึกษาเรื่องต่างๆ มีความเชื่อมั่น ไว้วางใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานได้อย่างอิสระเหมาะสม สอดคล้องกับหนูไกร มาเชค (2559 : 7) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในทุก ๆ ด้านให้บุคคลที่ เกี่ยวข้องเคารพเชื่อถือ และศรัทธา เกิดความไว้วางใจที่จะร่วมงานด้วย ซึ่งการจะได้รับความ ไว้วางใจได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความซื่อสัตย์ซื่อตรงจริงใจโปร่งใส ไม่ทำในสิ่งที่ทำ ให้ตนเอง และสถานศึกษาหรือชุมชนเสื่อมเสีย และที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความ จงรักภักดีต่อองค์กร คือ โรงเรียน และชุมชน รักษาคำพูด รักษาความสัตย์จริงจึงจะ

เรียกได้ว่า เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และสอดคล้องกับเบอร์โคเฟอร์ และชวาร์ทซ์ (Berghofer & Schwartz, 2008 : online) กล่าวว่า ลักษณะที่เป็นพื้นฐานของผู้นำเชิงจริยธรรมในด้านความไว้วางใจ ซึ่งพฤติกรรมแสดงออกการเป็นคนเปิดเผยข้อมูลด้วยความเป็นจริง การปฏิบัติด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้นำเชื่อถือไว้วางใจ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สังคมและวัฒนธรรมไทยเป็นสังคมชาวพุทธเป็นส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธและยึดตามหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัม พุทธเจ้าที่ทรงสอนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560 : 76) ได้กำหนดสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและมีการติดตามและประเมินสมรรถนะผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันและยังสอดคล้องกับทัศนะของ Burns (1978:5) ที่กล่าวถึงการเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมนั้นจะต้องมีการยกระดับความประพฤติ (Conduct) หรือการเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรม ซึ่งเป็นพลวัตรของภาวะผู้นำเชิงคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของครู ดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ครูที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความยุติธรรม ด้านความไว้วางใจ และความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติต่อครูทุกคนในสถานศึกษา โดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม บริหารด้วยหลักธรรมมาภิบาล วางตัวเป็นกลางเสมอต้นเสมอปลาย โดยไม่คำนึงถึงเพศของครู เพราะถือว่าครูทุกคนมีความรู้ ความสามารถ เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย หงษา วงจำปา (2559 : 76) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิง จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับซัลวาล แก้วกระจาย (2564 : 54-65.) กล่าวว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิง จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี โดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของเพศชาย มากกว่าค่าเฉลี่ยของเพศหญิง ได้เพศ

แตกต่างกัน ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากพฤติกรรมที่แสดงออกในการปฏิบัติต่อครูทุกคนในสถานศึกษา ไม่คำนึงถึงความเท่าเทียมของครู เพราะเชื่อครูที่เรียนจบสูงกว่าจะมีความรู้มากกว่า จึงเลือกปฏิบัติงานไม่เท่าเทียมกันครูแต่ละคนมีความถนัดที่ต่างกัน ผู้บริหารมีความยังไม่เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ อำนวย ทองโปรง (2564 : 36-43) กล่าวว่า ครูที่ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน เครือข่ายที่ 47 สังกัดสำนักงานเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความไว้วางใจ และด้านความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความยุติธรรม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ทำงานของครูแตกต่างกัน ครูที่มีอายุมากกว่าก็จะมีประสบการณ์ในการทำงานสอนที่เก่งกว่า และระดับการรับรู้ของผู้ได้บังคับบัญชาที่มี ต่อผู้บริหารแต่ละบุคคลย่อมมีไม่เท่ากัน ผู้บริหารคำนึงถึงความแตกต่างของครูและให้เกียรติครูไม่เสมอเหมือนกัน จึงทำให้มีปัญหาของมอบหมายงานระหว่างครูใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์ จึงทำให้การรับรู้ของครูที่ต่างกันสอดคล้องกับเกรลิน เมืองชู (2564 : 76-88) กล่าวว่า ประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพัน ต่อดังกล่าวของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับดวงฤดี ศิริพันธ์ (2561 : 86) กล่าวว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ในภาพรวมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผู้นำด้านคุณธรรม พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารแสดงออกถึงลักษณะความเป็นผู้นำด้านคุณธรรมเป็นที่ยอมรับ ของสังคม และเป็นความคาดหวังของชุมชน ดังนั้นผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรให้มีความรักศรัทธา เกิดความเชื่อมั่น วางไว้วางใจ นำไปสู่เป้าหมาย เป็นที่ยอมรับของสังคม ก็จะนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 นำผลการวิจัยไปศึกษา ด้านผู้นำคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ของท่านนำผลการวิจัยไปพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ บุญเรือง. (2560). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ๒ ปาง เขต 3. *วารสารฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 10 (10), 1409-1426.
- เกวลิน เมืองชู. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน*. 6 (3). 76-88.
- ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550. (2550). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนพิเศษ 51 ง. 37-56.
- ชัชวาล แก้วกระจาย. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัด ศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก*. 10 (3), 54-65.
- ชุติมา รักษ์บางแหลม. (2559). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม: แนวทางสู่การขับเคลื่อนภาวะผู้นำในสถาบันการศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*. 8 (1). 168-181.
- ธนิภา กริธาพล. (2562). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1-7. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. 13 (2), 214-225
- ดวงฤดี ศิริพันธุ์. (2561). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของ ครูโรงเรียนการกุศล ของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงาน การศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา.: การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาตินานาชาติ ครั้งที่ 9. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- รัตนา กาญจนพันธุ์. (2560). การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*. 7 (3), 17-25
- สุทธิพงษ์ทะทอง. (2561). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*. 8 (1), 49-58
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2560). *จริยธรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพมหานคร: ทองกมลจำกัด
- หนูไกร มาเชค. (2559). การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปร.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา
- หงษา วงจำปา. (2559). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อำนวยการ ทองโปร่ง. (2564). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 47 สังกัดสำนักงานเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 18 (83), 36-43.
- Berghofer, D., & Schwartz, G. (2008). Ethical leadership: Right relationships and the emotional bottom line the gold standard for success. *Online*. Retrieved February 3, 2020 from <http://www.newparadigmjournal.com/Oct2008/ethicalleadership.htm>
- Burns, J. M. (1978). *Leadership*. New York : Harper and Row.
- Brown, M. E., & Treviño, L. K. (2006). Ethical Leadership: A Review and Future Directions. *The drive and national achievement*. Haw
- Cohen, L., L. Manion, and K. Morrison. 2011. *Research Methods in Education - 7th Ed.* London and New York: Routledge.

การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
**Resource Mobilization in School under the Secondary Education Service
Area Office Nonthaburi**

นพเก้า เสมาเพชร และ อุไร สุทธิรัมย์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Noppakoaw Semapetch and Urai Suthiyam
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: arunwanna19@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ปีการศึกษา 2564 โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Cohen, Manion, and Morrison ได้จำนวน 333 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.979 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparison method) ผลการวิจัยพบว่า 1) การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านทรัพยากรบริหารจัดการ ด้านทรัพยากรเงิน ด้านทรัพยากรบุคคล และด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ 2) บุคลากรในโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ไม่แตกต่างกัน 3) บุคลากรในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการระดม

* วันที่รับบทความ: 23 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 28 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 1 พฤษภาคม 2565

Received: March 23, 2022; Revised: April 28, 2022; Accepted: May 1, 2022

ทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ไม่แตกต่างกัน 4) บุคลากรในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษา มากกว่า โรงเรียนขนาดเล็ก-ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

คำสำคัญ : การระดมทรัพยากร; บุคลากรทางการศึกษา

Abstracts

The purposes of this research was to study and compare the mobilization of resources in a school under the secondary education service area office Nonthaburi, classified by educational degree, experience and school size.

The sample group was educational personnel under the Secondary Education Service Area office Nonthaburi, B.E. 2564 by Extrapolating from the Cohen Manion and Morrison Table so as to determine appropriate sample size (2011, p.147) by Simple Random Sampling. The total number of participants in the group were 333 teachers. The instrument applied in the research was the questionnaire with 5 degrees of rating scales. The content validity was calculated by using IOC from 5 professions, and they were between 0.06 to 1.00. Furthermore, the reliability values with the Cronbach's Alpha Coefficient were 0.960. The statistical methods used to analyze the data were frequency, percentage, mean, the standard deviation, t-test, and One-way analysis of variance. When the difference was found, Scheffe's post hoc comparison method was performed to compare a pair of the average. The following results were discovered

1. That resource mobilization, both overall and in-detail departments, in under the Secondary Education Service Area office Nonthaburi is at the most satisfied. The satisfaction values to each department from the maximum to the minimum are ordered as following: Management Resources, financial resources, human resources, and Resources for materials and equipment.
2. School personnel with different educational backgrounds educational resources of personnel in schools under the Secondary Education Service Area Office of Nonthaburi were mobilized no different
3. School personnel with different experiences educational resources of school personnel are mobilized. Under the Office of Secondary Education Service Area, Nonthaburi no different
4. School personnel of different school sizes the educational resource mobilization of personnel in schools under the Secondary Education Service Area Office of Nonthaburi was significantly different at the .05 level. The extra-large schools had more educational resource mobilization than small-medium-sized schools.

Keyword: Resource Mobilization; Educational Personnel

บทนำ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ บุคคล ครอบครัว ชุมชน และสถาบันสังคมอื่น ๆ เข้ามาจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถดำเนินการต่อไปได้สอดคล้องกับสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2554-2559

ในการกระจายอำนาจด้านการบริหารจัดการงบประมาณนั้นให้สถานศึกษามีบทบาทในการบริหารจัดการงบประมาณด้วยตัวเอง ตามภารกิจและขอบเขต ได้แก่ จัดทำโครงการเพื่อเสนอของงบประมาณ การจัดสรร การตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานใช้เงิน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารงบประมาณการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวยิ่งขึ้น ภายหลังจากสถานศึกษาบริหารงบประมาณด้วยตนเอง ในการจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐบาล พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาความไม่เพียงพอของงบประมาณ และปัญหาการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งอาจเกิดจากการจำกัดด้านงบอุดหนุนการศึกษา ตลอดจนไม่สามารถกระจายโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพสู่กลุ่มคนด้อยโอกาสได้อย่างแท้จริงดังนั้นก็ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา และไม่สามารถดำเนินการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้ นั้นไม่เพียงพอกับความต้องการในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการศึกษา สถานศึกษาจำเป็นต้องมีแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา โดยมีการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายให้มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารดำเนินการพัฒนาการศึกษาตลอดจนประโยชน์ที่เกิดขึ้นและให้มีคุณภาพ ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาให้แก่สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นทุกปีนั้น แต่เรื่องของความเสมอภาค ด้านคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษายังเป็นประเด็นสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา เป็นหน้าที่และภาระสำคัญของผู้บริหารให้สถานศึกษาและชุมชนประสานความร่วมมือจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สนับสนุนส่งเสริมชุมชน จัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน มีการอบรม แสวงหาความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ และหาวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากชุมชน

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการบริหารการศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ทรัพยากรด้านบุคคล ด้านทรัพยากรเงิน ด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ และด้านทรัพยากรบริหารจัดการ ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการระดมทรัพยากรในการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสม

เพียงพอและทั่วถึงเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการและเป็นแนวทางการปรับปรุงยุคการระดมทรัพยากรที่จะส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัว
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัว ได้แก่ ภูมิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบสำรวจ เพื่อเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัว จำแนกตาม ภูมิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัว จำนวน 18 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 2,009 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 333 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Cohen, Manion, and Morrison โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัว ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.979 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ทั้งหมด 333 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ (Frequency) ค่าความถี่ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé's (Scheffé's method)

ประชากร

ประชากร คือ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัว ปีการศึกษา 2564 จำนวน 18 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 2,009 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ จำนวน 18 โรงเรียน จำนวน 333 คน คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และเทียบสัดส่วนโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 1 จำแนกประชากร จำแนกตามขนาดโรงเรียน

	ขนาดโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ขนาดเล็ก -ขนาดกลาง	227	38
2	ขนาดใหญ่	620	103
3	ขนาดใหญ่พิเศษ	1,162	192
	รวม	2,009	333

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามที่สร้างขึ้นที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 -1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับที่ 0.960 โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะโดยเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในประเด็นเรื่องการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ จำนวน 4 ประเด็น รวมเป็น 50 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ จำนวน 18 โรงเรียน เพื่ออนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดระบบข้อมูล ลงรหัสข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาโดยมีรายละเอียด

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ขนาดโรงเรียน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ศึกษาระดับความคิดเห็นการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ที่ต่างกันมีความคิดเห็นการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบ t-test

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น วิเคราะห์โดยใช้ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparison)

ผลการวิจัย

ตาราง 2 การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวม

การระดมทรัพยากรทางการศึกษา		ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	ด้านทรัพยากรบุคคล	3.98	.44	มาก
2	ด้านทรัพยากรเงิน	4.12	.51	มาก
3	ด้านทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์	3.98	.50	มาก
4	ด้านทรัพยากรบริหารจัดการ	4.13	.45	มาก
ภาพรวม		4.05	.43	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทรัพยากรบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ ด้านทรัพยากรเงิน ($\bar{X} = 4.12$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ และด้านทรัพยากรบุคคล ($\bar{X} = 3.98$)

ตาราง 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน

การระดมทรัพยากร ทางการศึกษา		วุฒิการศึกษา					
		ปริญญาตรี		สูงกว่า		t	p
				ปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ด้านทรัพยากรบุคคล	3.98	.45	3.98	.41	-.076	.940
2	ด้านทรัพยากรเงิน	4.10	.49	4.15	.56	-.804	.439
3	ด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์	3.97	.45	4.00	.58	-.496	.642
4	ด้านทรัพยากรบริหารจัดการ	4.13	.43	4.13	.49	-.065	.950
รวม		4.05	.41	4.07	.45	-.391	.696

* $p < .05$

จากตาราง 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน บุคลากรในโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมและรายด้าน

การระดมทรัพยากร ทางการศึกษา		ประสบการณ์				t	p
		น้อยกว่า 5 ปี		5-10 ปี-ขึ้นไป			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ด้านทรัพยากรบุคคล	3.98	.40	3.98	.47	-.066	.946
2	ด้านทรัพยากรเงิน	4.15	.43	4.09	.57	1.050	.273
3	ด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์	4.01	.39	3.96	.57	-.908	.337
4	ด้านทรัพยากรบริหารจัดการ	4.18	.39	4.10	.49	1.564	.106
รวม		4.08	.36	4.03	.47	-.983	.306

* $p < .05$

จากตาราง 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมและรายด้าน การระดมทรัพยากรทางการศึกษา ของบุคลากรในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ย การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้าน

การระดมทรัพยากร ทางการศึกษา		ขนาดโรงเรียน						F	p
		ขนาดเล็ก- ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่			
						พิเศษ			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ด้านทรัพยากรบุคคล	3.84	.53	3.94	.47	4.03	.39	3.798	.023*
2	ด้านทรัพยากรเงิน	3.84	.60	4.16	.48	4.15	.50	6.225	.002*
3	ด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์	3.83	.62	4.01	.44	4.00	.51	2.044	.131
4	ด้านทรัพยากรบริหารจัดการ	3.97	.51	4.11	.43	4.18	.45	3.362	.036*
รวม		3.87	.52	4.06	.39	4.09	.41	4.181	.016*

* $p < .05$

จากตาราง 5 พบว่า การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน ด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ไม่พบความแตกต่าง ส่วนด้านทรัพยากรบุคคล ด้านทรัพยากรเงิน และด้านทรัพยากรบริหารจัดการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparison method) กล่าวคือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษา มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก-ขนาดกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ ประเด็นสำคัญอภิปรายผล ดังนี้

1. การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านทรัพยากรบริหารจัดการ ด้านทรัพยากรเงิน ด้านทรัพยากรบุคคล และด้านทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันอื่น

และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาโดยให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณให้สถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงบประมาณด้วยตัวเอง ตามขอบเขตภารกิจ ได้แก่ การจัดทำโครงการเพื่อเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหาร พัสดุและสินทรัพย์ เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวยิ่งขึ้น ส่งผลให้การระดมทรัพยากรทางการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ และ ด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ ธัญลักษณ์ นวลศรี (2557 : 145) ศึกษาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ และ ด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับ กณวรรณ ลาชุมเหล็ก (2564 : 58) ศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ และ ด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

กล่าวคือ การระดมทรัพยากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ และ ด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก และจากผลการวิจัยยังพบว่า 1) โรงเรียนเชิญนักกฎหมายในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน 2) โรงเรียนจัดทำรายได้จากการใช้ทรัพย์สินของโรงเรียน 3) นักเรียนมีส่วนร่วมในการขอรับการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ 4) วิทยากรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในโรงเรียนได้รับการฝึกอบรม เรียนรู้ ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนา และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับ ธัญลักษณ์ นวลศรี (2557 : 145) ศึกษาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ด้านการบริหาร มีความคิดเห็นต่อการระดมทรัพยากรไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในโรงเรียนทุกคนได้มีกระจายการทำงานโดยให้บุคลากรทุกคนมีการติดต่อประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างเครือข่ายของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กณวรรณ ลาชุมเหล็ก (2564 :

58) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและประสบการณ์ การทำงาน พบว่าโดยรวมและรายได้ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ัญลักษณ์ นวลศรี (2557 : 145) ศึกษาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ด้านการบริหาร มีความคิดเห็นต่อการระดมทรัพยากรไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน ด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ไม่พบความแตกต่าง ส่วนด้านทรัพยากรบุคคล ด้านทรัพยากรเงิน และด้านทรัพยากรบริหารจัดการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีการความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ มีการวางแผน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ในระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ มากกว่า การระดมทรัพยากรทางการศึกษา ของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ ตามขนาดโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้าน ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านทรัพยากรเงิน และด้านทรัพยากรบริหารจัดการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ อรวรรณ อินสุคุ (2560 : 96) ศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านทรัพยากรบุคคล โรงเรียนควรมีการเชิญนักกฎหมายในท้องถิ่นและเชิญบุคลากรภายนอกมาให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน เพื่อให้ครูและนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติของโรงเรียนส่งผลให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1.2 ด้านทรัพยากรเงิน โรงเรียนควรจัดหารายได้จากการใช้ทรัพย์สินของโรงเรียน เพื่อการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ โรงเรียนควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการขอรับการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

1.4 ด้านทรัพยากรบริหารจัดการ โรงเรียนควรให้วิทยากรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อให้ตรงต่อสภาพและความต้องการของชุมชนและความต้องการของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในหนองบัวรี

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในหลายเขตพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กณวรรณ ลาชุมเหล็ก. (2564). *สภาพและแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธัญลักษณ์ นวลศรี. (2557). *การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- อรรณณ อินสุคุ. (2560). *การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขต
ศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 2

**The Participation of Teachers in the Academic Administration of Schools
in the United Campus Srinakarin of the Secondary Educational
Service Area Office Bangkok 2**

พิมพ์พร สีขาว และ รัตนา กาญจนพันธุ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Pimporn Seekhaw and Ratana Karnjanaporn

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: seekhaw_pp2559@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 234 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮน และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.949 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA) และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4) ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

* วันที่รับบทความ: 27 มีนาคม 2565; วันแก้ไขบทความ 11 เมษายน 2565; วันตอบรับบทความ: 19 เมษายน 2565

Received: March 27, 2022; Revised: April 11, 2022; Accepted: April 19, 2022

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การบริหารงานวิชาการ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2

Abstracts

In this thesis, the researcher studies to and compare the participation of teachers in the academic administration of schools in the United Campus Srinakarin of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, classified by gender, educational level and work experience. The samples used in this research included schoolteachers in the United Campus Srinakarin, academic year 2021, involving 234 participants. Determined the sample size using Cohen's ready-made tables and stratified sampling method. The data was collected as a questionnaire and a confidence value of 0.949. The statistics were used in the data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, T value test (t-test) and one-way analysis of variance. (One - way ANOVA) and Scheffe's pos- hoc comparisons method. Findings are as follows: : 1) Teachers' participation in the academic administration of schools in the United Campus Srinakarin of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, overall, is at a high level. 2) Teachers of different sexes with participation in the academic administration of schools in the United Campus Srinakarin of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, overall and each aspect has no difference. 3) Teachers of different levels of education with participation in the academic administration of schools in the United Campus Srinakarin of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, overall, has no difference. 4) Teachers of different work experiences with participation in the academic administration of schools in the United Campus Srinakarin of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, overall, has no difference.

Keywords: The Participation of Teachers; Academic Administration; The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ เป็นพลเมืองที่ดี และอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม และการก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 75) โรงเรียนจึงเป็นสถาบันหลักของการจัดการศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร วางแผนจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549 : 6) การจัดการศึกษาเป็นหนึ่งในงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรกที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและดำเนินการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครูผู้ที่มีหน้าที่หลัก

ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เมื่อครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จะทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาและก้าวทันยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ต่อไปได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (ณัฐนันท์ เล็กมาก, 2564 : 58) โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ มุ่งเน้นที่จะจัดการการศึกษาให้มีคุณภาพและให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นจึงให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โดยต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครูที่มีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนแต่การบริหารงาน วิชาการส่วนใหญ่ยังเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารน้อย ส่งผลให้ผลการทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ (O-NET) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทั้งนี้อาจจะมาจากครูไม่มีส่วน ร่วมในการกำหนดหน้าที่และการมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัญหาต่างๆของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ บริหารงานวิชาการ เพื่อให้งานวิชาการของสถานศึกษาดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพกับสถานศึกษาให้มากที่สุด

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ด้านการมีส่วนร่วมของครูในการ บริหารงานวิชาการ ซึ่งจะส่งผลไปยังการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรี นครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 618 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 234 คน ซึ่งได้มาจากตารางพิจารณาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) และใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสอบถามการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2.ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3.ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 4.ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 5. ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert Scales) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในระดับมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในระดับน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้แก่ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 5 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 234 ชุด ให้กับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

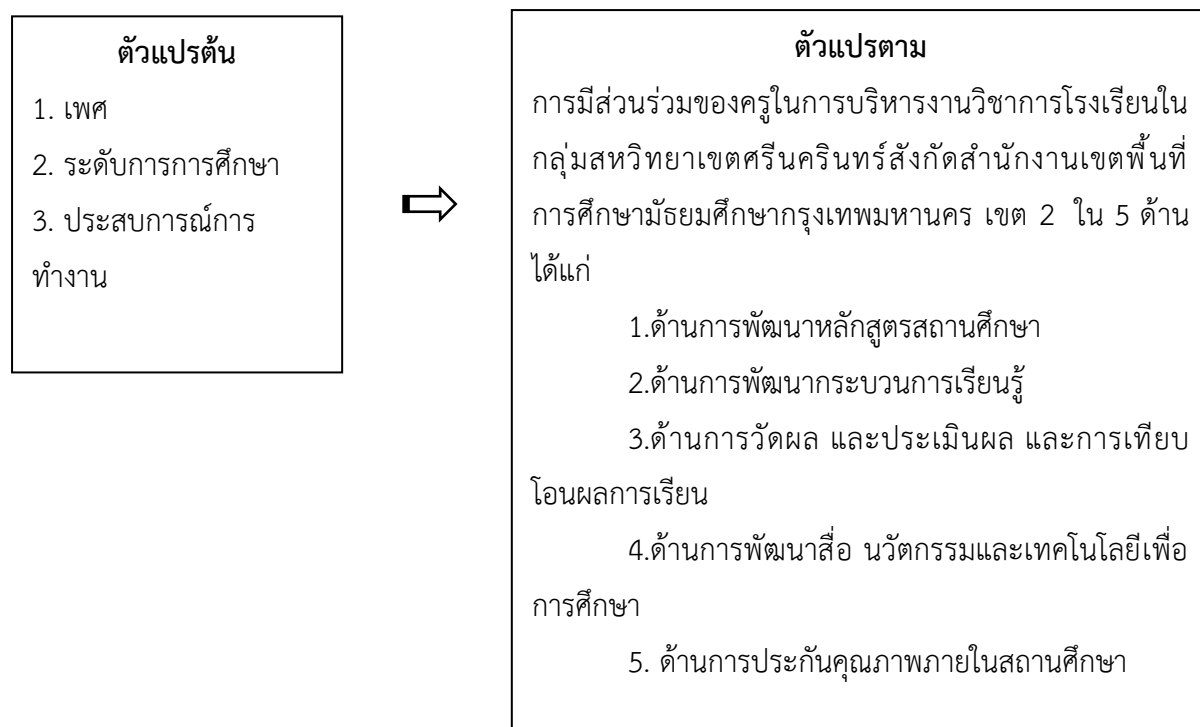
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมรายด้าน และรายข้อ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หรือ (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลคะแนนเฉลี่ยของ Best (1970 : 65)

4. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้สถิติ F-test แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's post hoc comparisons method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1.การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงาน วิชาการ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.28	0.57	มาก
2.ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.53	0.47	มากที่สุด
3.ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอน	4.45	0.45	มาก
ผลการเรียน			
4.การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	4.41	0.51	มาก
5.ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.22	0.64	มาก
รวม	4.38	0.43	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน รายละเอียดดังตารางที่ 2 ตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขต
ศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของครูในการ บริหารงานวิชาการโรงเรียน	เพศ				t	P
	ชาย		หญิง			
	(n = 104)		(n = 130)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1.ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.29	0.57	4.27	0.55	0.201	0.841
2.ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.49	0.47	4.56	0.47	-1.170	0.243
3.ด้านการวัดผล ประเมินผล และการ เทียบโอนผลการเรียน	4.45	0.43	4.45	0.48	0.049	0.961
4.การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.43	0.50	4.39	0.52	0.700	0.485
5.ด้านการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.20	0.67	4.23	0.62	-0.356	0.722
รวม	4.38	0.44	4.39	0.43	-0.165	0.869

* $p < .05$

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่าง

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงาน วิชาการโรงเรียน	ระดับการศึกษา				t	P
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 136)		(n = 98)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1.ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.23	0.57	4.36	0.53	-1.774	0.077
2.ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.48	0.49	4.59	0.44	-1.704	0.090
3.ด้านการวัดผล ประเมินผล และการ เทียบโอนผลการเรียน	4.40	0.45	4.52	0.45	-1.982*	0.049

4.การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.36	0.51	4.48	0.51	-1.718	0.087
5.ด้านการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.19	0.64	4.26	0.65	-0.879	0.380
รวม	4.33	0.44	4.44	0.42	-1.940	0.054

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การมีส่วนร่วมของครูใน การบริหารงานวิชาการ โรงเรียน	ประสบการณ์การทำงาน						F	P
	ต่ำกว่า 5ปี		5-10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
	(n = 66)		(n = 100)		(n = 68)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1.ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	4.24	0.56	4.28	0.60	4.32	0.49	0.385	0.681
2.ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	4.41	0.47	4.59	0.50	4.55	0.39	3.197*	0.043
3.ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบ โอนผลการเรียน	4.38	0.41	4.41	0.49	4.58	0.41	3.972*	0.020
4.การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	4.30	0.48	4.48	0.54	4.40	0.49	2.584	0.078

5.ด้านการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	4.14	0.63	4.22	0.73	4.29	0.51	0.978	0.378
รวม	4.30	0.44	4.40	0.49	4.43	0.31	1.878	0.155

* $p < .05$

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจและเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 33) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการบริหารงาน วิชาการว่า งานวิชาการในสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักที่จำเป็นอย่างยิ่ง ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนพรัตน์ ชำนาญพีช (2559 : 62) เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอลำลูกเกด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิดา ขบา (2560 : 72) เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาและหลักสูตรคือตัวที่กำหนดทิศทางในการจัดการศึกษา โดยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและ

ความต้องการของชุมชน รวมทั้งต้องส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการควบคุมดูแล ติดตาม ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ และพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับธัญดา ยงยศยิ่ง (2560 : 40) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน ครู ผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและกำหนดหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนันท์ เล็กมาก (2564 : 63) เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิดา ขบา (2560 : 72) เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนกลุ่มบ้านฉางพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก

1.2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญที่ครูต้องส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน โดยครูได้มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีศนา สีเงิน (2559 : 68) เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุไรวรรณ หนูขาว (2560 : 73) เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

1.3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเป็นการวัด

ความก้าวหน้าของผู้เรียนที่ครูได้ตระหนักถึงความสำคัญ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารได้กระตุ้นให้ครูวัดประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ดำเนินการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตาภา ไชยสัตย์ (2562 : 108) เรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของมุนา จารง (2560 : 138) เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันได้มีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น โดยได้มีการพัฒนาการ ปรับปรุงการใช้สื่อ นวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีที่สามารถให้ผู้เรียนได้เข้าถึง และสามารถพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสายนภา ดาวแสง (2559 : 85) เรื่อง ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความพึงพอใจในด้านการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ สมเกียรติประยูร (2561 : 138) เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5. ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารได้จัดให้สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพ และให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำเพื่อประเมินความสามารถในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภานันท์ บุญชิต (2560 : 79) เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการขอข้าราชการครู สำนักงานเขตหลักสี่ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู สำนักงานเขตหลักสี่ สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดย ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก และ

สอดคล้องกับงานวิจัยอธิป นามรักษ์ (2560 : 80) เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายปางสีดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายปางสีดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้กระตุ้นให้ครูทั้งเพศชายและครูเพศหญิงได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนและให้ปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างอย่างเท่าเทียมกัน มีการรณรงค์ส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับอธิป นามรักษ์ (2560 : 81) เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายปางสีดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายปางสีดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของมูนา จารง (2560 : 130) เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำแนกเพศ ภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมและมีความเข้าใจในระบบการบริหารงานวิชาการ มีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนางานวิชาการในทุกๆ ด้านของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาชีวะ เหรินระ (2559 : 139) เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองท่าข้ามจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562 :146) เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

วิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ซึ่งในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการเหมือนกัน รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมและให้การสนับสนุน ติดตามการทำงานของครูอย่างเท่าเทียมและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของอาชีวะ เหรินเร๊ะ (2559 : 140) เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองท่าข้ามจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของของณัฐนันท์ เล็กมาก (2564 : 66) เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้เข้าร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อจะได้นำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูได้มีการจัดแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษาที่ความหลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีส่วนร่วมกำหนดหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการวัดและประเมินตามสภาพจริงและควรสนับสนุนให้มีหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย
4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาการปรับปรุงการใช้สื่อ นวัตกรรม เพื่อที่ครูจะได้มีแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5. ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินการในแต่ละกิจกรรมสอดคล้องไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตหรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสังกัดอื่น ๆ
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพมหานคร:คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.จำกัด.
- จิตาภา ไชยสัตย์. (2562). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชาการบริหารการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จุไรวรรณ หนูขาว. (2560). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยวัฒน์ สมเกียรติประยูร. (2561). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณัฐนันท์ เล็กมาก. (2564). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6 (3), 56-69
- ธัญดา ยงยศยิ่ง. (2560). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3*. สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- นพรัตน์ ชำนาญพีช. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสุรินทร์. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปณิตา ขบ. (2560). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปริศนา สีเงิน. (2559). สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มูนา จารง (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ศุภานัน บุญชิต. (2560). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู สำนักงานเขตหลักสี่ สังกัดกรุงเทพมหานคร. การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สายนภา ดาวแสง. (2559). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อธิป นามรักษ์. (2560). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายปางสีดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อาชีวะ เหมันระ. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองท่าช้าง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อัศวรินทร์ แก่นจันทร์. (2562). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

Best, J. W. (1970). *Research in education*. Englewood Cliffs. NJ: Prentice Hall.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education* (7 th Ed.). New York: Routledge.

การศึกษาสภาพและแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

**A Study on Condition and Guidelines for Performance of Environmental
for Support Learning of Early Childhood Under the Office of
Sukhothai Primary Educational Service Area 2**

นิฤมล วงศ์อินพ้อ และ สติรพร ชาวนิชัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Niruemon Wonginpor and Sathiraporn Chaowachai
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, Email: niruemonw23@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 217 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน โดยแบ่งเป็นผู้บริหาร 29 คน และครูผู้สอนเด็กปฐมวัย 188 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของผู้บริหาร และครูในแต่ละอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมภายในอาคารเรียน แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปฐมวัยควรจัดสัดส่วนพื้นที่ของห้องเรียนให้เพียงพอต่อจำนวนเด็กตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดย

* วันที่รับบทความ: 3 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 24 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 25 เมษายน 2565

คำนึงถึงขนาดของห้องเรียนและพื้นที่ใช้สอย เลือกใช้ฝ้าผนังกันห้องเรียนแบบเบาที่สามารถเลื่อนได้ เพื่อสะดวกในการสังเกตเด็กขณะอยู่ในห้องเรียน จัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก เหมาะสมในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีความแข็งแรง ทนทานต่อการใช้งาน และมีความปลอดภัยต่อเด็ก

คำสำคัญ: การจัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้; เด็กปฐมวัย; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

Abstracts

The objectives of this research were to study the condition of the environment that is conducive to learning in early childhood and guidelines for setting up an environment that is conducive to early childhood learning under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2. The researcher divided the research process into 2 steps: Step 1 was to study the condition of setting up an environment that is conducive to early childhood learning. Under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2. The group of informants were administrators and early childhood teachers under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2, academic Year 2021, 217 persons. The size is determined by Krejcie and Morgan's schedule, which is divided into 29 people and 188 children's teachers. and selected a stratified sample according to the proportion of the executives and teachers in each district. The tool for collecting data was a 5-level estimation scale questionnaire. The statistics used for data analysis were Mean and Standard Deviation. Step 2, a study of guidelines for setting up an environment that is conducive to learning of early childhood under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2. The group of informants consisted of 4 qualified persons who were selected by specific method. Collecting data with an interview form Analyze data with content analysis

The results showed that providing an environment that is conducive to early childhood learning under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2, the overall level is at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest practice was the social environment and the aspect with the least practice was the environment inside the school building. Guidelines for setting up an environment that is conducive to early childhood learning under the Office of Sukhothai Primary Educational Service Area 2, it was found that early childhood administrators and teachers should allocate classroom space to be sufficient for the number of children according to the proportion specified in the National Early Childhood Development Center standard. taking into account the size of the classroom and the usable area for lightweight classroom partition walls that can be move to facilitate observation of children while in the classroom Arrange classrooms with adequate lighting. Good ventilation, suitable in organizing a variety of activities Choose materials and equipment that are strong. durable to use and is safe for children

Keywords: Performance of Environmental for Support Learning; Early childhood; Sukhothai Primary Educational Service Area 2

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ของชาติที่มีคุณภาพและก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ดังนั้นงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาประเทศส่วนหนึ่งจึงจำเป็นต้องจัดสรรให้กับการพัฒนาการศึกษา เนื่องจากการลงทุนในการพัฒนาบุคลากรของชาติในอนาคต ในยุคที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลาเช่นกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สถานศึกษาจึงต้องมีการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545) ขึ้นโดยเป็นพระราชบัญญัติที่มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้ทันกับยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมต่างๆ โดยในมาตรา 4 หมวดการจัดการศึกษาได้กำหนดไว้ว่าการศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ความเข้าใจของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการจัดการสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยในหมวด 4 มาตรา 24 (2) ได้ระบุไว้ว่า ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน จึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 6)

จากสภาพปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า ผลการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย ประจำปีการศึกษา 2563 จุดที่ควรพัฒนาครูควรให้ความสำคัญกับการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมครอบคลุมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครูควรมีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญในการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญที่สอดคล้องหลักสูตรปฐมวัย (อ้างอิงจาก,การสรุปรายงานประจำปีการประเมินตนเองของสถานศึกษา 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2) จาก

ข้อมูลสภาพปัญหา ความสำคัญดังกล่าว ครูควรมุ่งมั่นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการคิดได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการใช้วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และหาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปฐมวัยใช้ประกอบการวางแผน ปรับปรุงการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 139 คน ครูผู้สอนเด็กปฐมวัย จำนวน 361 คน รวมทั้งหมด 500 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 217 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน โดยแบ่งเป็นผู้บริหาร 29 คน และครูผู้สอนเด็กปฐมวัย 188 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารและครูแต่ละอำเภอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน รวมทั้งสิ้น 27 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับนี้ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ค่า IOC 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .941

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงนำแบบสอบถามส่งไปยังแต่ละโรงเรียนด้วยตนเอง เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจึงตรวจสอบความเรียบร้อย ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 217 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

5. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง กำหนดเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ อาจารย์มหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีความรู้ ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และมีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี

6. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยนำขั้นตอนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4 ด้าน มาสร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ

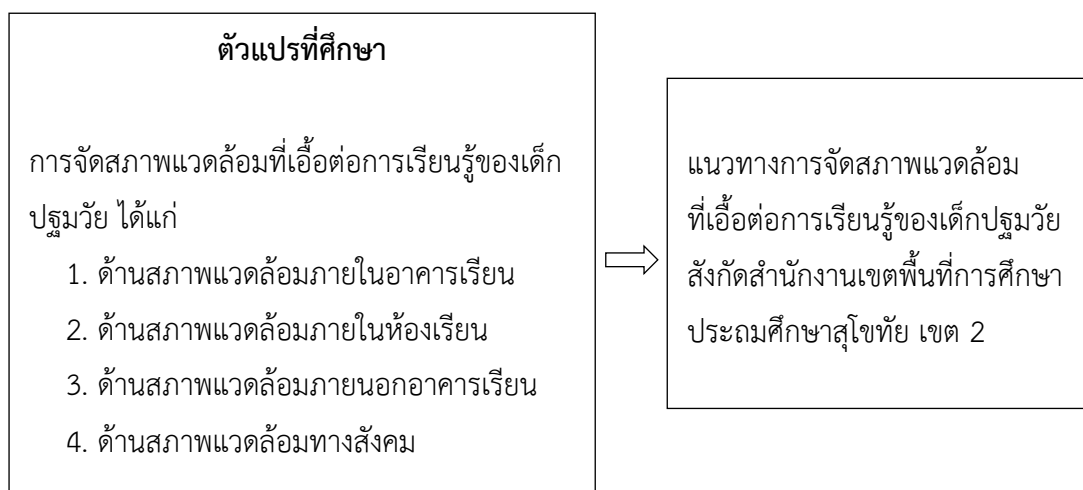
ตอนที่ 2 แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 4 ข้อ

การสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 โดยเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านมาศึกษาเป็นแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูล แล้วจึงนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน เพื่อทำการสัมภาษณ์ จากนั้นนำผลการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

8. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกระทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นประเด็นแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวม

ที่	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัย	กลุ่มตัวอย่าง (n = 217)		ระดับการปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านสภาพแวดล้อมภายในอาคารเรียน	3.96	0.61	มาก
2	ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน	4.40	0.51	มาก
3	ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน	4.30	0.51	มาก
4	ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม	4.48	0.48	มาก
	รวม	4.29	0.43	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ($\bar{x} = 4.48$) รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ($\bar{x} = 4.40$) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมภายในอาคารเรียน ($\bar{x} = 3.96$)

2. ผลการศึกษาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน แสดงดังตาราง 2

ข้อคำถาม	แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
1. ด้านสภาพแวดล้อมภายในอาคารเรียน ท่านมีแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารเรียนที่มีการใช้ผาผนังกันห้องเรียนแบบเบาและเลื่อนได้ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมได้หลากหลาย ให้เป็นสัดส่วนและมีความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างไร	1. ครูควรจัดสัดส่วนพื้นที่ของห้องเรียนให้เพียงพอต่อจำนวนเด็กตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยคำนึงถึงขนาดของห้องเรียนและพื้นที่ใช้สอย 2. ครูควรเลือกใช้ผาผนังกันห้องเรียนแบบเบาที่สามารถเลื่อนได้ เพื่อสะดวกในการสังเกตเด็กขณะอยู่ในห้องเรียน 3. ครูควรจัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก เหมาะสมในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย 4. ครูควรเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีความแข็งแรง ทนทานต่อการใช้งาน และมีความปลอดภัยต่อเด็ก
2. ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ท่านมีแนวทางในการจัดให้มีโต๊ะ เก้าอี้ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาอย่างไร	1. ครูควรเลือกใช้โต๊ะ เก้าอี้ มีขนาดที่มีความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ไม่ใหญ่หรือเล็กจนเกินไป 2. ครูควรจัดโต๊ะ เก้าอี้ แบบไม่ตายตัว สามารถพับ เลื่อนเก็บได้สะดวกในการทำกิจกรรม
3. ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน ท่านมีแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในการจัดให้มีสนามเด็กเล่น และอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามที่เหมาะสมพร้อมใช้งานในสถานศึกษาอย่างไร	1. ครูควรจัดพื้นที่กลางแจ้งให้เด็กได้วิ่งเล่นอย่างอิสระ มีเครื่องเล่นสนามที่มีความเหมาะสมและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก 2. ครูควรตรวจสอบสภาพความแข็งแรงของเครื่องเล่นสนาม และอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามทุกชนิดให้มีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอ
4. ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ท่านมีแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อม	1. ครูควรปลูกฝัง ฝึกฝน จนเด็กเกิดความชำนาญในการทำกิจกรรมที่หลากหลาย โดยให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมทุกคน

ข้อคำถาม	แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
ในสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มอย่างไร	2. ครูควรเสริมแรงทางบวก ชื่นชม กระตุ้นเด็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยผลการสังเคราะห์รายงานประจำปีของสถานศึกษา ที่ว่า ครูต้องมีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญในการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ที่สอดคล้องหลักสูตรปฐมวัย ครอบคลุมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องไว้ในเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่ว่า สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมสวยงาม สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ร่วมมือกับชุมชน ภาคเอกชน และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสุขนินธ์ บัณขุนันท์กุล (2562 : 65) กล่าวถึง ความสำเร็จของการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาว่า การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์ สนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีความสุข ช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก มีส่วนช่วยในการจัดการชั้นเรียนให้เด็กเรียนรู้ระเบียบวินัยเป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน

1.1 ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม พบว่า มีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปฐมวัยให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยมีการรับฟังความคิดเห็นของเด็ก ให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เสริมแรงทางบวก ชื่นชม กระตุ้นเด็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งผลที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมทางสังคมและจริยธรรมของเด็กปฐมวัยไปในทางที่ดี ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องควรมีความรู้และความสามารถในการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมด้านสังคมและจริยธรรมของเด็กปฐมวัย และสอดคล้องกับ พัทธราภรณ์ โพธิสัย (2558 : 65) ได้ทำวิจัย เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการ

เรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาค่านาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน การช่วยเหลือในด้านการเรียนระหว่างกลุ่มเพื่อน ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ระหว่างกลุ่มเพื่อน ความรู้สึกสนุกสนานในระหว่างที่ทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อน และนักเรียนมักนำแนวทางที่ดีของเพื่อนมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตามลำดับ

1.2 ด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมภายในอาคารเรียน พบว่า มีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปฐมวัยจัดสัดส่วนห้องเรียนเด็กปฐมวัยครบตามจำนวนชั้นที่สถานศึกษาจัดตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติกำหนด แต่ทั้งนี้ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปฐมวัย ยังขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่สามารถปรับเปลี่ยนการจัดการพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ วชิราภรณ์ คำคล้าย (2551 : 53) กล่าวถึง การจัดสภาพการเรียนรู้ ในส่วนบริเวณสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่อาคารเรียน ห้องเรียน บรรยากาศโดยรอบสะอาด สวยงาม มีระเบียบ ปลอดภัย และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ การจัดมุมวิชาการต่าง ๆ ความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน รวมทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งเป็นสภาพที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนสบายใจ มีความสุข ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และสอดคล้องกับ อินทิรา บริบูรณ์ (2556 : 8) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เครือข่ายโรงเรียนนานาชาติเวลส์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ การจัดสภาพแวดล้อมเพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด และบริเวณอาคารสถานที่ให้มีความปลอดภัยในการเรียน จัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่ดี มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม สะอาดร่มรื่น เอื้ออำนวยและคำนึงถึงประโยชน์การใช้สอยที่คุ้มค่า เป็นส่วนสนับสนุนที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถ สมรรถนะหลัก และคุณธรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งการมีห้องเรียนที่มีอุปกรณ์ครบถ้วน มีห้องสมุดที่มีหนังสือให้บริการที่หลากหลาย มีห้องปฏิบัติการในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสม และการได้พักผ่อนหย่อนใจกับบริเวณรอบโรงเรียนด้วยความปลอดโปร่งไร้กังวล จะช่วยให้นักเรียนสามารถดึงศักยภาพของตนเองและมุ่งมั่นในการศึกษาหาความรู้ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2. ผลการศึกษาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อมภายในอาคารเรียน 2) ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน 3) ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน และ 4) ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม พบว่า

2.1 ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม พบว่า เป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้ ครูควรปลูกฝัง ฝึกฝน จนเด็กเกิดความชำนาญผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลาย โดยให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมทุกคน เสริมแรงทางบวก ชื่นชม กระตุ้นเด็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันได้ ดังนั้น ครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก ให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันได้ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมก็ส่งผลที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมทางสังคมและจริยธรรมของเด็กปฐมวัยไปในทางที่ดี ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องควรมีความรู้และความสามารถในการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมด้านสังคมและจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ดังนี้ สภาพแวดล้อมควรจะเป็นธรรมชาติและสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของเด็กตรวจสอบสิ่งที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสม และไม่ต้องการให้เด็กเล่นควรจะนำไปจัดเก็บในที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก ควรจะจัดหาของเล่นที่เป็นสื่อความรู้สำหรับเด็กและแนะนำวิธีการเล่นให้กับเด็กโดยการเลือกของเล่นนั้นควรจะเป็นของที่ใหญ่ จับต้องได้ง่าย และชิ้นส่วนไม่ควรจะมีมากเกินไปของเล่นก็ควรจะสามารถแปลงรูปได้หลายอย่างจะช่วยให้เด็กเบื่อได้ง่าย ของเล่นต้องทนทานมีคุณภาพดี ไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก โดยเฉพาะเรื่องของสีและวัสดุที่เป็นพิษ สภาพแวดล้อมที่จัดให้เด็กนั้น ผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กควรเป็นประสบการณ์ที่ต่อเนื่อง สอดคล้องและสัมพันธ์กับความคิดของเด็ก ให้โอกาสเด็กได้เล่นกับเพื่อนชายหญิงรุ่นราวคราวเดียวกัน เป็นการกระตุ้นพัฒนาการของการรู้จักบทบาทของตนเองดีกว่าถูกจำกัดให้เล่นแต่พื้กับน้องเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ พิชราภรณ์ โพธิสัย (2558 : 65) ได้ทำวิจัย เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาคำนาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน การช่วยเหลือในด้านการเรียนระหว่างกลุ่มเพื่อน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างกลุ่มเพื่อน ความรู้สึกสนุกสนาน ในระหว่างที่ทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อน และนักเรียนมักนำแนวทางที่ดีของเพื่อนมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นตลอดจนมีกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธ์ภาพที่ดี ระหว่างนักเรียน เช่น กีฬาสีภายใน กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความรู้สึกสนุกสนานในระหว่างที่ทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อน ตลอดจนมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดต่าง ๆ จนนำไปสู่การปฏิบัติในทางที่ดีต่อไป

2.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน พบว่า เป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติรองลงมาจากด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้ ครูควรเลือกใช้โต๊ะ เก้าอี้ มีขนาดที่มีความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ไม่ใหญ่หรือเล็กจนเกินไป จัดโต๊ะเก้าอี้ แบบไม่ตายตัว สามารถพับเลื่อนเก็บได้สะดวกในการทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมวงกลม กิจกรรมกลุ่ม

ศูนย์การเรียนรู้ จัดวางของเล่นตามมุม ทั้งนี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ครูผู้สอนควรปรับเปลี่ยนเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนสนใจอยู่เสมอ และ พื้นที่ใช้สอยภายในห้องเรียน จะมีความสัมพันธ์กันทุกส่วน ดังนั้น ครูต้องมีการจัดอุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็กสามารถปรับเปลี่ยนการจัดได้ตามลักษณะของกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ เอื้อพร สัมมาทิพย์ (2551 : 77) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายอย่างประกอบด้วยกัน จากพื้นฐานแนวคิดช่วยเสริม กล่าวคือ ควรจัดสภาพแวดล้อมทุกอย่างในห้องเรียนให้เป็นไปตามปรัชญาแนวการศึกษาปฐมวัยมากที่สุด โดยคำนึงถึงลักษณะธรรมชาติของเด็ก ตลอดจนเพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพโดยมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และในห้องเรียนต้องมีการจัดอุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็กสามารถปรับเปลี่ยนการจัดได้ตามลักษณะของกิจกรรม เช่น กิจกรรมวงกลม กิจกรรมกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จัดวางของเล่นตามมุม ทั้งนี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ครูผู้สอนควรปรับเปลี่ยนเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนสนใจอยู่เสมอและพื้นที่ใช้สอยภายในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนี้จะมี ความสัมพันธ์กันหมดทุกส่วนแต่เป็นความสัมพันธ์ที่มีการแยกประเภทว่าเป็นความสัมพันธ์ทางตรงทางอ้อม การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ได้ถูกต้องตามหลักการย่อมทำให้เด็กได้ทำกิจกรรมได้ตรงตรงเป้าหมายของการจัดการกิจกรรม และสอดคล้องกับ เกศรา อะสะนินิ (2561 : 76) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนแม่แอวิทยาเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า พื้นที่อำนวยความสะดวกของนักเรียน และครู จัดไว้อย่างเป็นสัดส่วนในห้องเรียน มีล็อกเกอร์เก็บของและช่องเก็บของใช้ส่วนตัวของนักเรียนแยกไว้เป็นสัดส่วน อุปกรณ์การสอนและของใช้ส่วนตัวของครูผู้สอนจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ มีพื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหวอย่างเพียงพอ พื้นที่การปฏิบัติกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเคลื่อนไหวกว้างขวางเพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พื้นที่จัดมุมประสบการณ์จัดได้อย่างเหมาะสม พื้นที่จัดมุมประสบการณ์ จัดออกเป็น 3 มุม ได้แก่ มุมบล็อก มุมหนังสือ และมุมศิลปะ

2.3 ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน พบว่า เป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติรองลงมาจากด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้ ครูควรจัดพื้นที่กลางแจ้งให้เด็กได้วิ่งเล่นอย่างอิสระ มีเครื่องเล่นสนามที่มีความเหมาะสมและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ควรตรวจสอบสภาพความแข็งแรงของเครื่องเล่นสนามและอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามทุกชนิดให้มีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอ ดังนั้น ครูควรจัดพื้นที่กลางแจ้ง ให้เด็กได้วิ่งเล่นอย่างอิสระ จัดเตรียมอุปกรณ์ หรือวัสดุต่างๆ ให้เด็กได้เล่นก่อสร้างเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ สุขนิรันดร์ บัณฑิตกุล (2562 : 65) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน เป็นบริเวณพื้นที่ภายนอกควรมีรั้วที่มั่นคงมีพื้นที่ในร่มสำหรับทำกิจกรรมในเวลาฝนตกหรือแดดร้อน พื้นควรประกอบด้วย พื้นผิวหลายแบบ และมีเครื่องเล่นเพื่อให้เด็กพัฒนาร่างกาย ควรจัดเตรียมอุปกรณ์ หรือวัสดุต่างๆ ให้เด็กได้เล่นก่อสร้างเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีที่ว่างให้เด็กได้ขุดดิน มีกระบะทราย และอุปกรณ์ทำสวน และสอดคล้องกับ

ตฤณ หงส์ไส และคณะ (2563 : 109) ได้ทำวิจัย เรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ภายนอกอาคารในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญเช่นเดียวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร เพราะพื้นที่ภายนอกเป็นพื้นที่ที่สำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการสอนและช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบๆสถานศึกษา รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่นพร้อมเครื่องเล่นสนาม ควรให้จัดระวาง รักษาความปลอดภัยภายในบริเวณสถานศึกษาและบริเวณรอบนอกสถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด ปลุกต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆ บริเวณสถานศึกษา สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก เพราะเด็กมีความต้องการที่จะใช้พื้นที่ภายนอกอาคารมาก และถ้าหากมี ปัญหาเรื่องความคับแคบของพื้นที่การจัดสภาพแวดล้อม พื้นที่ภายนอกอาคารนั้นควรจัดให้มีบริเวณที่ว่างอุปกรณ์เครื่องเล่นและมีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ว่างแล้วจัดกลุ่มเด็กให้ออกมาเล่นเป็นเวลาสลับสับเปลี่ยนกันไปเพื่อไม่ให้เกิดความแออัด มีเครื่องเล่นอย่างเพียงพอต่อทุกคน ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารจึงมีอิสระในการจัดมากกว่า ควรจัดให้เด็กได้เล่นและได้ใช้พื้นที่ภายนอกอย่างเต็มที่ และครูหรือผู้ดูแลสามารถดูแลเด็กในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง

2.4 ด้านสภาพแวดล้อมภายในอาคารเรียน พบว่า เป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติรองลงมาจากด้านสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้ ครูควรจัดสัดส่วนพื้นที่ของห้องเรียนให้เพียงพอต่อจำนวนเด็กตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยคำนึงถึงขนาดของห้องเรียนและพื้นที่ใช้สอย ควรเลือกใช้ฝาผนังกันห้องเรียนแบบเบาที่สามารถเลื่อนได้ เพื่อสะดวกในการสังเกตเด็กขณะอยู่ในห้องเรียน จัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก เหมาะสมในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีความแข็งแรง ทนทานต่อการใช้งาน และมีความปลอดภัยต่อเด็ก ดังนั้น ครูควรจัดสัดส่วนพื้นที่ของห้องเรียนให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก สามารถจะปรับเปลี่ยนการจัดการพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ กมลวรรณ ลิ้มปนาทร (2562 : 94) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมพื้นที่ภายในอาคาร ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มพื้นที่สำหรับเด็ก ได้แก่ พื้นที่สำหรับทำกิจกรรมในห้องเรียน และพื้นที่สำหรับการนอน กลุ่มพื้นที่บริการ ได้แก่ ครัว บริเวณรับประทานอาหาร ห้องน้ำเด็ก ที่เก็บของใช้ส่วนตัวและบริเวณแต่งตัวของเด็ก และห้องพยาบาล และกลุ่มพื้นที่สำหรับครูและผู้ปกครอง ห้องทำงาน และห้องน้ำ การจัดสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่เหล่านั้น การจัดพื้นที่ควรยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง และหลักความยืดหยุ่นในการจัดสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ กล่าวคือ ควรมีความยืดหยุ่นในการจัดเพราะความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินการต่างๆ มักจะเกิดขึ้นเสมอ ซึ่งความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นจะทำให้เกิดผลกระทบหลายๆ ด้าน รวมทั้งด้านการใช้พื้นที่หรือด้านกายภาพของสถานพัฒนา ดังนั้น การมีความยืดหยุ่นในการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานพัฒนาย่อมมีประโยชน์มาก เพราะสามารถจะปรับเปลี่ยนการจัดการพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารให้สอดคล้องและ

เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ความยืดหยุ่นของการจัดสภาพแวดล้อมอาจใช้รูปแบบการวางผังแบบเปิด หมายถึง การเปิดโอกาสให้สามารถทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การใช้ผนังแบบเบาและเลื่อนได้แทนการใช้ผนังถาวรแบบผนังก่ออิฐซึ่งการใช้งานผนังแบบเบาและเลื่อนได้จะช่วยให้การเปลี่ยนแปลงการวางพื้นที่ทำได้ง่ายขึ้นและเสียค่าใช้จ่ายน้อย และสอดคล้องกับ สุกัญญา คล้ายแพร (2561 : 89) ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดละหาร สังกัดเทศบาลเมืองบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้ความสำคัญการจัด ปรับปรุงตกแต่งห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบตลอดจนบริเวณโรงเรียน และวัสดุ อุปกรณ์ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยใช้

1. ด้านสภาพแวดล้อมภายในอาคารเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีการใช้ผนังแบบเบาและเลื่อนได้เปลี่ยนแปลงการวางพื้นที่ทำได้ง่ายขึ้น และมีความปลอดภัย ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปฐมวัยควรมีการเลือกใช้ฝาผนังกันห้องเรียนแบบเบาที่สามารถเลื่อนได้ เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย สะดวกในการสังเกตเด็กขณะอยู่ในห้องเรียน เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน และมีความปลอดภัยต่อเด็ก
2. ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีโต๊ะเก้าอี้ ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปฐมวัยควรเลือกใช้โต๊ะ เก้าอี้ ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็กปฐมวัยไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป สามารถพับ เลื่อนเก็บได้สะดวกในการทำกิจกรรม
3. ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีสนามเด็กเล่น และอุปกรณ์เครื่องเล่น สนามที่เหมาะสมพร้อมใช้งาน ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปฐมวัยควรจัดพื้นที่กลางแจ้งให้เด็กได้วิ่งเล่นอย่างอิสระ มีเครื่องเล่นสนามที่มีความเหมาะสมและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก
4. ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เด็กได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปฐมวัย ควรปลูกฝัง ฝึกฝน จนเด็กเกิดความชำนาญผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลาย โดยให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมทุกคน กระตุ้นเด็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2
2. ควรมีการศึกษาหรือพัฒนารูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กมลวรรณ ลิ้มปนาทร. (2562). *การจัดสภาพแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการ จัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 8-15. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช*
- เกศรา อะสะนิธิ. (2561). *แนวทางการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโรงเรียน แม่แอบวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*
- ตฤณ หงษ์ใส, อัจฉรีย์ ไกรกิจราษฎร์, และณัฐพร จักรวิเชียร. (2563). *การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อ การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. วารสารปัญญา. 27 (1), 109*
- พัชรารณณ์ โพธิสัย. (2558). *สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาค่านาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วชิราภรณ์ คำคล้าย. (2551). *การจัดการชั้นเรียนของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบุรี. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สุชนินธ์ บัณฑุนันทกุล. (2562). *การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3.) นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช*
- สุกัญญา คล้ายแพร. (2561). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดละหาร สังกัดเทศบาลเมืองบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.*

- อินทิรา บริบูรณ์. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนนานาชาติเวลล์ส สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอื้อพร สัมมาทิพย์. (2551). แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อพัฒนาทักษะกลไกกล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย. ในปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อพัฒนาทักษะพัฒนาการและการเรียนรู้. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์

**Transformational Leadership of School Administrator under The
Secondary Educational Service Area Office
Phitsanulok Uttaradit**

ธนวัฒน์ กองแก้ว และนิคม นาค้าย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Tanawat Kongkaew and Nikom Nak - Ai

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: thekop.benz01@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์จำนวน 57 แห่งและกลุ่มตัวอย่างได้แก่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์จำนวน 52 แห่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 52 คนและครูหัวหน้างานบริหารงานทั่วไปจำนวน 52 คนรวมทั้งสิ้น 104 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามชนิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับสถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์อยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการกระตุ้นทางปัญญาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง , ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstracts

The purpose of this research was to Study of Transformation Leadership of School Administrator under The Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok Uttaradit. The population consisted of 57 schools under The Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok Uttaradit 57 places. The sample included 52 administrators and 52 teachers. The research instruments were a five-point rating scale questionnaire and structure interview. The data were analyzed by using percentage, means and standard deviations.

* วันที่รับบทความ: 24 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 11 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 19 เมษายน 2565

Received: March 24, 2022; Revised: April 11, 2022; Accepted: April 19, 2022

The findings were as follows : Study of Transformation Leadership of School Administrator under The Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok Uttaradit were at a highest level. When each aspect was considered, the highest mean was Intellectual Stimulation, and the lowest mean was Idealized Influence.

Keywords : Transformational Leadership; Administrator

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รอบตัวจึงได้มีการวางแผนการพัฒนาที่มุ่งเน้นไปที่ทักษะในการดำรงชีวิตเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งภาครัฐและเอกชนมีการกำหนดแบบแผนนโยบายต่างๆที่สอดคล้องและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สังคมสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองไปพร้อมกับสภาวะใหม่บุคคลที่จะต้องดำเนินชีวิตไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงนี้คือเยาวชนที่ต้องใช้ทักษะต่างๆดำเนินชีวิตควบคู่ไปกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติที่คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 2)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงคือความสามารถนำพาองค์กรของตนให้อยู่ในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมองเห็นการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นโอกาสการทราบบวิธีการค้นหาการเปลี่ยนแปลงที่ถูกต้องและทราบบวิธีที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพทั้งจากภายนอกและภายในองค์กรได้แก่ด้านนโยบายการสร้างอนาคตด้านวิธีการอย่างเป็นระบบในการมองหาและคาดการณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงด้านวิธีที่ถูกต้องในการสร้างความคุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กรด้านนโยบายในการสร้างสมดุลระหว่างการเปลี่ยนแปลงกับความต่อเนื่องเพราะนโยบายการสร้างสรรคสิ่งใหม่อย่างเป็นระบบสามารถสร้างจิตสำนึกให้องค์กรในฐานะที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงอีกทั้งยังทำให้องค์กรมองเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นคือโอกาสที่เกิดขึ้นมาใหม่ภายใต้บทบาทสำคัญผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องรู้เข้าใจและประยุกต์ใช้หลักการทางการบริหารเพื่อบริหารจัดการให้ระบบการบริหารและระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของสถานศึกษาสามารถที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาให้มุ่งสู่ความเป็นเลิศ (วีรยุทธชาติตะกานูจน์, 2555 : 2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงมีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานให้สัมฤทธิ์ผลความสำเร็จในผลงานมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถของผู้บริหารภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานนั้นมีลักษณะการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถในความเป็นผู้นำในการบริหารงานเพื่อรวมพลังและใช้ประโยชน์ของบุคลากรที่มีอยู่ให้ช่วยกันทำงานและต้องรู้จักเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

เพื่อให้การดำเนินการต่างๆเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายโดยให้บุคลากรผู้ร่วมงานเกิดความพึงพอใจและก่อให้เกิดความร่วมมือจากผู้ร่วมงานเต็มซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบในการบริหารสถานศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการทำงานเพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งสำคัญเพราะได้รับความพึงพอใจและมีอิทธิพลต่อผู้ตามจึงจำเป็นที่ผู้บริหารและครูจะต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการกระบวนการวิสัยทัศน์ในการทำงาน

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่แก่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสามารถผลิตคนออกสู่สังคมสามารถนำความรู้ที่ตนเองได้รับไปช่วยเหลือตนเองในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของประเทศจึงขึ้นอยู่กับสถานศึกษาเป็นสำคัญประสิทธิผลเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของสถานศึกษาสถานศึกษาจะอยู่รอดและมั่นคงได้ขึ้นอยู่กับประสิทธิผลของสถานศึกษาประสิทธิผลเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจว่าการบริหารงานของสถานศึกษาสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากน้อยเพียงใดเป็นการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดและวัดความสำเร็จกับวัตถุประสงค์ (ภารดี อนันต์นาวิ 2553, : 203 - 204) ในการบริหารจัดการศึกษาผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดเพราะเป็นผู้ที่จะนำพาสถานศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการนำเอานโยบายและโครงการต่างๆไปปฏิบัติถ้าดำเนินการตามนโยบายเป็นไปได้อย่างดีย่อมส่งผลดีต่อกระบวนการบริหารแสดงถึงการมีความรู้ความสามารถมีภาวะผู้นำเหมาะสมกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันผู้บริหารต้องมีพฤติกรรมการบริหารอย่างเหมาะสมต้องเป็นผู้นำในการบริหารจัดการที่มีทั้งการปรับเปลี่ยนและพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จการบริหารงานในสถานศึกษาในปัจจุบันพบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์เป็นกลุ่มสถานศึกษาที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งด้านนโยบายด้านสถานการณ์ความผันแปรของยุคสมัยและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีผู้บริหารยังมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเข้ามาบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาองค์กรและก้าวไปข้างหน้าพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นมูลเหตุจูงใจสำคัญให้ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์เพื่อนำผลการศึกษาในครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์โดยแบ่งขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษาได้แก่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์จำนวน 57 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์จำนวน 52 แห่งซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie And Morgan, 1986 : 345 อ้างถึงในบุญชมศรีสะอาด, 2554 : 43) โดยสุ่มวิธีแบ่งชั้นภูมิตามจังหวัดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่กระจายและเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามจำนวนที่ใช้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 52 คนและครูหัวหน้างานบริหารทั่วไปจำนวน 52 คนรวมทั้งสิ้น 104 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามแนวคิดทฤษฎีของแบสและโวลีโอ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์
- 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ
- 3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา
- 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พร้อมแนบ QR CODE สำหรับตอบแบบสอบถาม โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านระบบ Google form

3.3 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามในระบบ Google form จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 104 ฉบับ ได้รับการตอบกลับ จำนวน 97 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.27

3.4 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้ว นำข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าสถิติ จากนั้นดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

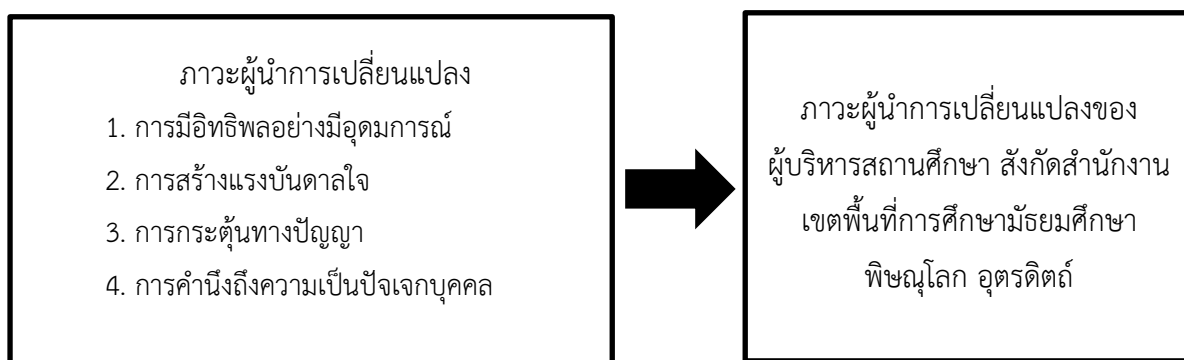
ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้ง 97 ฉบับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณค่าสถิติต่างๆ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์ โดยใช้แนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของแบสและอวลิโอ (Bass & Avolio) (Bass and Avolio, 1994 : 52 อ้างถึงใน กัลยารัตน์ ธีระชนชัยกุล, 2562 : 170 – 171 โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้ดังภาพ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์ในภาพรวม

ข้อ	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	ระดับความคิดเห็น			ลำดับ
		n = 97		ระดับ	
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.56	.50	มากที่สุด	3
2	ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.57	.46	มากที่สุด	2
3	ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.59	.46	มากที่สุด	1
4	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.57	.46	มากที่สุด	2
ค่าเฉลี่ยรวม		4.57	.44	มากที่สุด	

จากตารางพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{x} = 4.57$)เมื่อพิจารณาตามรายด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด 3 ลำดับแรกโดยลำดับแรกคือด้านการกระตุ้นทางปัญญา($\bar{x} = 4.59$)รองลงมาคือด้านการสร้างแรงบันดาลใจ($\bar{x} = 4.57$)ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล($\bar{x} = 4.57$)ตามลำดับส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์($\bar{x} = 4.56$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญของการวิจัยรายละเอียด ดังนี้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านทั้งนี้อาจเนื่องจากพฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้บริหารที่มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบหรือจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานด้วยความเสียสละ มีการแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นองค์รวมในการช่วยเสริมความสำเร็จให้กับองค์กร ให้ความเชื่อมั่นกับองค์กร เพื่อพัฒนาเจตคติและนำไปสู่การพัฒนาองค์กรสู่สิ่งใหม่ๆ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับกัลยารัตน์ ธีระธนชัยกุล (2562 : 170-171) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามและพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงาน และผู้ตามให้ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของทีมและองค์กร จูงใจให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามมองให้ไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มองค์กร หรือสังคมสอดคล้องกับ สอดคล้องกับ บัณฑิต กิมศรี (2559 : 8) ได้ทำการศึกษภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ นริศรา ปันบุญ (2559 : 78) ได้ทำการศึกษภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอชุมแสงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับ นนทกร อรุณโน (2559 : 56) ได้ทำการศึกษภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 โดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ รัตตินันท์ บุญกล้า (2561 : 98) ได้ทำการศึกษภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีด้านความรับผิดชอบ ไม่ใช่อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตน ผู้บริหารตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลที่ตามมาทางด้านศีลธรรมและจริยธรรมผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนเพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ปฏิบัติงานร่วมกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยกย่อง เคารพนับถือ มีคุณธรรมจริยธรรมคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนตน สร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงานว่าสามารถนำพาองค์กรไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ได้ ทำให้ผู้ร่วมงานมีแรงจูงใจภายในโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน หากแต่อุทิศตนเพื่อกลุ่ม มีการกำหนดมาตรฐานการทำงานที่สูง ให้กำลังใจ กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานตระหนักถึงสิ่งที่สำคัญในกระบวนการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบัณฑิต กิมศรี (2559 : 8) ที่ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ นริศรา ปันบุญ (2559 : 78) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอชุมแสงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอชุมแสงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตตินันท์ บุญกล้า (2561 : 98) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด 3 ลำดับแรก โดยลำดับแรก คือ ผู้บริหารอุทิศและทุ่มเทเวลาในการทำงานให้กับสถานศึกษาผู้บริหารใช้คำพูดเสริมแรงเพื่อให้ผู้ร่วมงานมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ผู้บริหารมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานตามความสามารถเพื่อให้เห็นว่าทุกคนมีคุณค่าในตัวเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้น และวางแผนในการทำงานโดยใช้การมีส่วนร่วมในการทำงาน อุทิศและทุ่มเทเวลาในการทำงานอย่างเต็มที่ สร้างความคิดเชิงบวกในการทำงาน และทำให้ผู้ร่วมงานเห็นว่าทุกคนมีคุณค่าในตัวเอง จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ร่วมงาน แสดงออกถึงความกระตือรือร้น สร้างและสื่อความต้องการของผู้บริหารอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมาวดีวาปีเน (2555 : 99) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนด้านการสร้างแรงบันดาลใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ เพ็ญฤทัย ชุมวัน (2560 : 98) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ

สอดคล้องกับ รัตตินันท์บุญกล้า (2561 : 98) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด 3 ลำดับแรก โดยลำดับแรก ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาผู้บริหารให้กำลังใจผู้ร่วมงานในการหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่ดีกว่าเดิมผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นร่วมกันในการแก้ปัญหาย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการกระตุ้นและวางแผนการทำงาน การแก้ปัญหาโดยใช้ความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ สร้างเจตคติที่ดี มีความกระตือรือร้นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้ตามรู้จักวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มียุทธศาสตร์ในการคิดนอกกรอบ ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ กุมลาชัย (2561 : 7) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ เพ็ญฤทัย ชุมวัน (2560 : 98) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 2 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ อรุณา ศรีปทุมวงศ์ (2563 : 65) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ รัตตินันท์ บุญกล้า (2561 : 98) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด 3 ลำดับแรก โดยลำดับแรกผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ร่วมงานว่างานที่มอบหมายจะประสบความสำเร็จผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาผู้ร่วมงานตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเป็นรายบุคคลโดยพบปะพูดคุยกับผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่นในการทำงานให้กับผู้ร่วมงาน แสดงให้เห็นถึงการจัดการองค์การที่ดี มีสัมพันธ์ในองค์กรที่ดีโดยที่ผู้บริหารรู้จักกับผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล รวมถึงคอยให้คำแนะนำ ปรับปรุง พัฒนา จุดเด่น จุดด้อย เพื่อให้ผู้ร่วมงานได้พัฒนาตามความสามารถของแต่ละบุคคล เอาใจใส่ผู้ร่วมงานอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาให้ผู้ร่วมงานได้พัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้นตามความต้องการและความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ กุมลาชัย (2561 : 78) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดใน

ประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ อภิรดี อึ้งพวง (2560 : 44) ที่ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการนำนวัตกรรมมาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการทำงานซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี และสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารควรใช้คำพูดเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานมีความกระตือรือร้นและพร้อมที่จะทำงาน ยอมรับและปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ร่วมงาน

1.3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ผู้บริหารควรเสนอวิธีการปฏิบัติงาน สร้างกระบวนการทำงาน และวิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ร่วมงานว่าปัญหาทุกอย่างมีวิธีแก้ไขได้

1.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารควรให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล แนะนำวิธีการทำงานแก่ผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพแวดล้อมที่ต่างกันออกไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยารัตน์ ธีระชนชัยกุล. (2562). การจัดการการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- นนทกร อรุณโน. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นริศรา ปันบุญ. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอชุมแสงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- บัญญัติ กิมศรี. (2559). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอ ท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปัทมาวดี วาปีเน. (2555). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพียงฤทัย ชุมวัน. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2555). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มนต์จำกัด.
- รัตตินันท์ บุญกล้า. (2561). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีรยุทธชาตะกาญจน์. (2555). เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค
- สมบัติ กุมลาชัย. (2561). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- อภิรดี อึ้งพวง. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มพนัสนิคม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรอุมา ศรีประทุมวงศ์. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

**การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
ของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร**
**Extension of Durian Production According to Good Agriculture Practices
for Farmers in Khao Kai Sub-district, Sawi District,
Chumphon Province**

สุนิสา ช่วยสุข,
นาริรัตน์ สีระสาร และ บำเพ็ญ เขียวหวาน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
**Sunisa Chuaysuk ,
Nareerut Seerasarn and Bumpen Keowan**
Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: meaw_daw_180435@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจ (2) สภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (3) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (5) แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรปี 2563/64 จำนวน 359 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาร์เยน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 190 ราย โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับ

ผลการวิจัย พบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 43.72 ปี พื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 13.87 ไร่ ประสบการณ์การปลูกทุเรียนเฉลี่ย 11.30 ปี (2) เกษตรกรส่วนใหญ่มีการกำหนดระยะปลูก และปรับพื้นที่ภายในแปลง เลือกกิ่งพันธุ์ที่เป็นกิ่งกระโดง เก็บเกี่ยวผลผลิตโดยการเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม (3) เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในระดับมากในด้านแหล่งน้ำ (4) เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องแหล่งน้ำไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะด้านแหล่งน้ำภาครัฐควรจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการผลิตภาคการเกษตร และ (5) แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียน

* วันที่รับบทความ: 31 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ: 17 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 19 เมษายน 2565

คุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ควรมีการจัด Zoning ในการเพาะปลูกพืช เพื่อป้องกัน
ภาวะพื้นที่ไม่เหมาะสม น้ำไม่เพียงพอ ผลผลิตล้มเหลว

คำสำคัญ: การผลิตทุเรียน; มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี; การส่งเสริมการเกษตร

Abstracts

The objectives of this research were to study (1) social and economic conditions, (2) the conditions of durian production according to

good agriculture practices, (3) the knowledge of durian production according to good agriculture practices, (4) problems and suggestions of durian production according to good agriculture practices. And (5) extension guidelines of durian production according to good agriculture practices.

The population consisted of 359 durian production farmers in in Khao Kai Sub-district, Sawi District, Chumphon Province who registered with the Department of Agricultural Extension in the year of 2021/22. The 190 sample size was based on Taro Yamane formula with the error value of 0.05. Structured interviews were used for data collection. Statistics used were frequency, percentage, mean, minimum, maximum, standard deviation and ranking.

The results indicated the following: (1) Most of the farmers were male with average of age 43.72 years. The average durian planting area was 13.87 rai. The average experience in durian cultivation were 11.30 years. (2) Most farmers were set planting distance and adjusting the space inside the plot, choose a branch that was a sprig. Harvesting durian produce was by tapping the bark or cutting the thorns. (3) Farmers were knowledge about durian production in accordance with good agricultural practice standards at a high level of water sources. (4) Most farmers were problems in terms of insufficient water resources. Recommendations on water resources. The government would provide sufficient water resources for agricultural production. And (5) extension guidelines for quality durian production according to good agricultural practice standards, zoning would be organized in the cultivation of crops for farmers to prevent inappropriate space conditions, not enough water, oversupply.

Keywords: Durian production; Good Agriculture Practices; Agricultural Extension

บทนำ

ทุเรียน เป็นไม้ผลยืนต้นเติบโตและให้ผลผลิตได้ดีในสภาพอากาศร้อนชื้น โดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (2563) พบว่า แหล่งปลูกและส่งออกทุเรียนของโลก ได้แก่ ไทย มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ และไทยเป็นแหล่งผลิตอันดับ 1 ของโลก (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, 2563 : ออนไลน์) ในขณะเดียวกันทุเรียน เป็นสินค้าตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการส่งออกสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร(ฉบับที่ 91) พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดให้ผู้ส่งออกผลทุเรียนสดออกไปนอกราชอาณาจักร ต้องจดทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร(กระทรวงพาณิชย์, 2542 : ออนไลน์) โดยกำหนดไว้ว่าทุเรียนต้องมาจากแปลงที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และใช้โรงคัดบรรจุที่ได้รับการรับรอง

GMP (กรมวิชาการเกษตร, 2564 : ออนไลน์) ในปี 2563 ประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกทุเรียน 1,069,668 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 791,165 ไร่ และส่งออกทุเรียนผลสดได้ 620,892,579 ตัน ซึ่งลดลงจากปี 2562 จำนวน 34,502,410 เนื่องจากตลาดส่งออกเป็นตลาดจีน เวียดนามและฮ่องกง (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564 : ออนไลน์) มีการชะลอตัวลงจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 แต่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เกิดจากราคาในปี 2562 อยู่ในเกณฑ์ดี ใจให้เกษตรกรมีการบำรุงและดูแลรักษาดี (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2564 : ออนไลน์) จังหวัดที่มีการส่งออกมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดชุมพร และจังหวัดระยอง (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564 : ออนไลน์) จังหวัดชุมพร มีพื้นที่ปลูกทุเรียนมากที่สุดในภาคใต้ มีพื้นที่ยืนต้น 237,641 ไร่ และพื้นที่ให้ผลผลิตแล้ว 196,158 ไร่ มีผลผลิต 315,552 ตัน เฉลี่ยไร่ละ 1,609 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564) อำเภอสวีมีพื้นที่ปลูกทุเรียนมากที่สุดในจังหวัดชุมพร โดย ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีพื้นที่ปลูกทุเรียนในปี 2563 จำนวน 15,856 ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิต 14,415 ไร่ จากเดิมเนื้อที่ปลูกทุเรียนในปี 2562 พื้นที่ปลูก 14,553 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 13,702 ไร่ (สำนักงานเกษตรอำเภอสวี, 2564 : 34) ทั้งนี้ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเกษตรกรในตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีแนวโน้มปลูกทุเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการผลิตทุเรียนส่งออก หากเกษตรกรยังผลิตทุเรียนด้อยคุณภาพ และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP อาจถูกกีดกันทางการค้า ทำให้ สำนักงานเกษตรอำเภอสวี จังหวัดชุมพร เข้าไปส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้เกษตรกรผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ และได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP แต่เกษตรกรยังขาดการผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพและขาดความรู้ในการผลิตทุเรียนอีกทั้งยังมีขั้นตอนและกระบวนการที่ควรปฏิบัติ จากเหตุผลข้างต้น จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เพื่อให้เป็นแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

วัตถุประสงค์การวิจัย

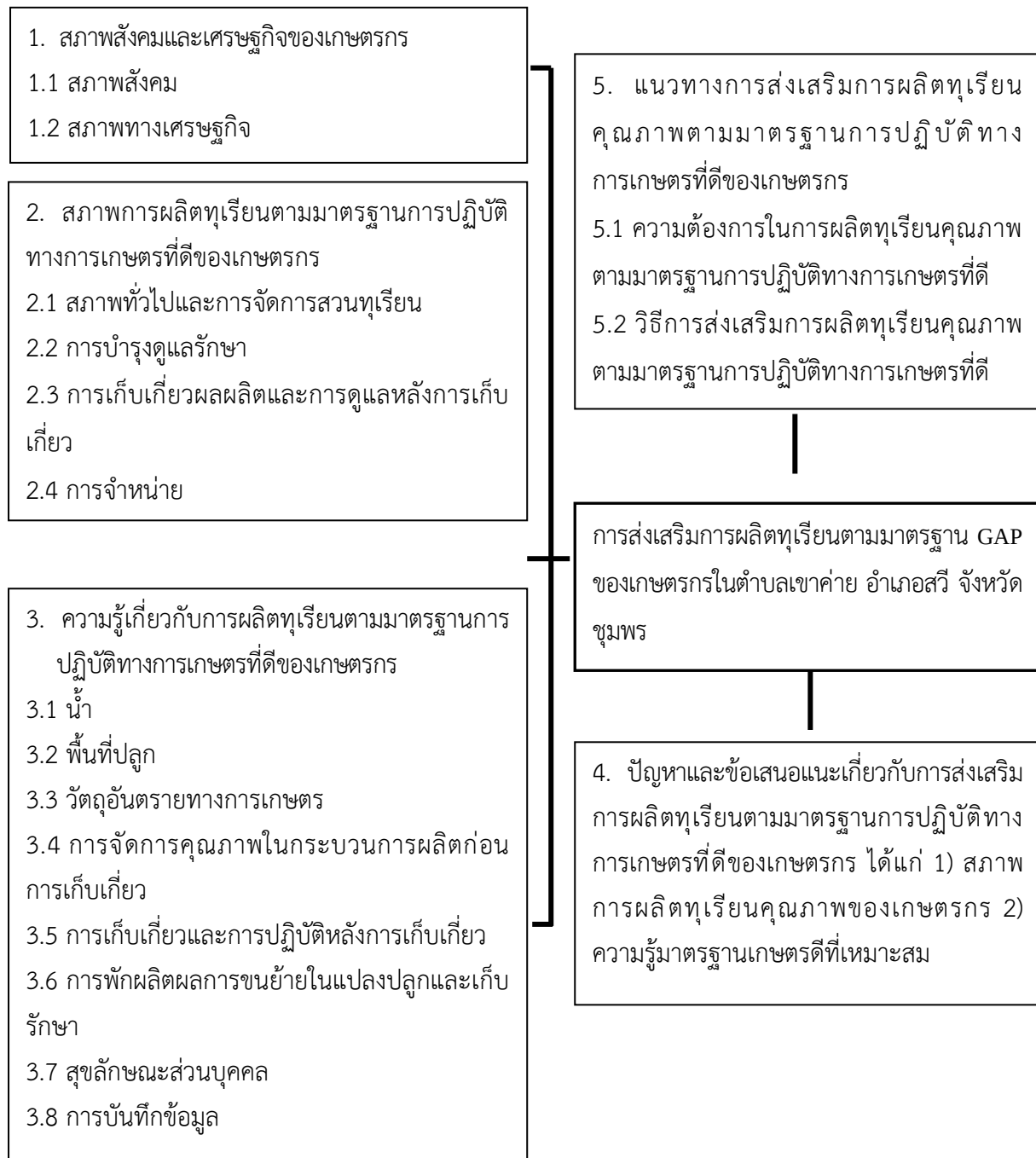
1. เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจ
2. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
3. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
5. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ใช้ศึกษาคือเกษตรกรผู้ปลูกผู้ปลูกทุเรียนในพื้นที่ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรปีการผลิต 2563/64 จำนวนรวมทั้งหมด 359 ราย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 190 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนในแต่ละหมู่บ้านเครื่องมือการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 5 ตอน ได้แก่ (1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจ (2) สภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (3) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ (5) แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยมีค่าความเชื่อมั่นในตอนต้นที่ 4 และ 5 เท่ากับ 0.881 และ 0.894 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ โดยนำคะแนนรวมมาหาค่าเฉลี่ยแล้วจัดอันดับตามเกณฑ์ คะแนนน้ำหนัเฉลี่ยดังนี้ 1.00 - 1.80 เท่ากับน้อยที่สุด 1.81 - 2.60 เท่ากับน้อย 2.61 - 3.40 เท่ากับปานกลาง 3.41 - 4.20 เท่ากับมาก 4.21 - 5.00 เท่ากับมากที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 43.72 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 13.87 ไร่ มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย 11.30 ปี มีรายได้จากการทำอาชีพในภาคการเกษตรเฉลี่ย 1,696,410.53 บาท/ปี มีต้นทุนการผลิตทุเรียน เฉลี่ย 17,737.32 บาท/ไร่ จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.55 คน

2. สภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรทุกรายปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง เกษตรกรส่วนใหญ่มีสภาพดินที่ปลูกเป็นดินร่วน มีการกำหนดระยะปลูก(ระยะระหว่างต้น) และมีการปรับพื้นที่ภายในแปลง เลือกกิ่งพันธุ์ที่เป็นกิ่งกระโดง (ต้นพันธุ์ที่ใช้กิ่งแขนงภายในลำต้นเสียยอด) ให้น้ำด้วยระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ การเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียนเป็นการเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม มีการตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งช่อดอก และตัดแต่งผล จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง และจำหน่ายให้กับพ่อค้า/ล้ง/ผู้บริโภคที่ใช้มาตรฐาน GAP

3. ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในระดับมากในเรื่องแหล่งน้ำ และพื้นที่ปลูก

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางในด้านการจำหน่าย ด้านการจัดการสวนทุเรียน ด้านการป้องกันกำจัดโรค และศัตรูพืช ด้านการบำรุงดูแลรักษา ตามลำดับ และปัญหาระดับน้อยในด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปภาพรวมระดับปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประเด็นปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
การจำหน่าย	3.23	0.939	ปานกลาง	1
การจัดการสวนทุเรียน	3.09	0.965	ปานกลาง	2
การป้องกันกำจัดโรค และศัตรูพืช	3.01	0.923	ปานกลาง	3
การบำรุงดูแลรักษา	2.80	0.863	ปานกลาง	4
การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว	2.43	0.830	น้อย	5

(1) *ปัญหาด้านการจำหน่าย* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการจำหน่ายระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางในประเด็น สถานการณ์โควิด-19 มีผลกระทบต่อการจำหน่ายทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.32) มาตรฐานการรับซื้อสินค้าของพ่อค้า/ล้ง (ค่าเฉลี่ย 3.21) และพ่อค้าคนกลาง/ล้ง กตราคา (ค่าเฉลี่ย 3.18)

(2) *ปัญหาด้านการจัดการสวนทุเรียน* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการจัดการสวนทุเรียนระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.09) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางในประเด็นขาดความรู้ในการวางระบบน้ำและต้นทุนในการวางระบบน้ำสูง (ค่าเฉลี่ย 3.39) ต้นพันธุ์ด้อยคุณภาพ และราคาแพง (ค่าเฉลี่ย 3.09) และขาดความรู้การจัดการพื้นที่ก่อนปลูก (ค่าเฉลี่ย 2.79)

(3) *ปัญหาด้านการป้องกันกำจัดโรค และศัตรูพืช* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการป้องกันกำจัดโรค และศัตรูพืช ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.01) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางในประเด็น ขาดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรคพืช (ค่าเฉลี่ย 3.16) ขาดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.08) และขาดความรู้เรื่องการจัดการโรคแมลงศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 2.79)

(4) *ปัญหาด้านการบำรุงดูแลรักษา* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการบำรุงดูแลรักษา ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.80) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางในประเด็น ขาดแคลนน้ำ (ค่าเฉลี่ย 3.36) การตัดแต่งกิ่งช่อดอกและผล (ค่าเฉลี่ย 2.68) มีปัญหาระดับน้อยในประเด็นขาดความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ย (ค่าเฉลี่ย 2.35)

(5) *ปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.43) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางในประเด็น แรงงานและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.62) ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.61) และปัญหา ระดับน้อยในประเด็นขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการเก็บเกี่ยว ดัชนีการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.06)

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความเห็นระดับมาก ในประเด็นข้อเสนอแนะด้านนี้ ด้านการพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตร ด้านพื้นที่ปลูก การบันทึกข้อมูล ตามลำดับ และมีความเห็นระดับปานกลาง ในประเด็นข้อเสนอแนะด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปภาพรวมระดับความเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
น้ำ	3.94	0.763	มาก	1
การพักผลิผลการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา	3.74	0.708	มาก	2
การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	3.72	0.681	มาก	3
สุขลักษณะส่วนบุคคล	3.64	0.685	มาก	4
วัตถุอันตรายทางการเกษตร	3.50	0.708	มาก	5
พื้นที่ปลูก	3.49	0.718	มาก	6
การบันทึกข้อมูล	3.41	0.939	มาก	7
การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	3.35	0.828	ปานกลาง	8

(1) ข้อเสนอแนะด้านน้ำ พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านน้ำ ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.94) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะระดับมากที่สุด ในประเด็นหน่วยงานภาครัฐ ควรจัดหาแหล่งน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อการผลิตภาคการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.11) ระดับมากในประเด็น ควรให้ความรู้เรื่องการวางระบบน้ำและใช้น้ำที่ปลอดภัยปนเปื้อน (ค่าเฉลี่ย 3.77)

(2) ข้อเสนอแนะด้านการพักผลิผลการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการพักผลิผลการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.74) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น ควรทำความสะอาดผลผลิตก่อนออกจากสวน(ค่าเฉลี่ย 4.04) และ ควรมีสถานที่พักผลผลิตที่สะอาด (ค่าเฉลี่ย 3.44)

(3) ข้อเสนอแนะด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น ควรให้ความรู้เรื่องการจัดการโรคและศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.75) และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรลงพื้นที่ให้บริการตรวจ วิเคราะห์ดินและให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.69)

(4) ข้อเสนอแนะด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนในการตรวจสอบสภาพสำหรับผู้ผลิตทุเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 3.99) และมีความเห็นด้วยระดับปานกลาง ในประเด็นควรฝึกอบรมเรื่องการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานหลังใช้สารเคมี (ค่าเฉลี่ย 3.29)

(5) ข้อเสนอแนะด้านวัตถุดิบอินทรียทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านวัตถุดิบอินทรียทางการเกษตร ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็นควรให้ความรู้เรื่องวัตถุดิบอินทรียทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.74) และมีความเห็นด้วยระดับปานกลางในประเด็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการลงพื้นที่สู่เกษตรกรผลผลิตและแปลงปลูก (ค่าเฉลี่ย 3.26)

(6) ข้อเสนอแนะด้านพื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านพื้นที่ปลูก ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.49) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น ควรให้ความรู้เรื่องการจัดการพื้นที่ก่อนปลูก (ค่าเฉลี่ย 3.56) และ หน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปให้บริการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในดิน (ค่าเฉลี่ย 3.43)

(7) ข้อเสนอแนะด้านการบันทึกข้อมูล พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการบันทึกข้อมูล ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.41) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น ควรจัดบันทึกค่าใช้จ่ายในการผลิตทั้งหมด (ค่าเฉลี่ย 3.71) และมีความเห็นด้วยระดับปานกลางในประเด็นควรจัดบันทึกข้อมูลการปฏิบัติการในแปลง (ค่าเฉลี่ย 3.11)

(8) ข้อเสนอแนะด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น ควรคัดแยกผลผลิตที่ด้อยคุณภาพ หรือมีการปนเปื้อนเชื้อโรคและศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.54) และมีความเห็นด้วยระดับปานกลาง ในประเด็นควรคัดแยกผลผลิตที่ด้อยคุณภาพหรือมีการปนเปื้อนเชื้อโรคและศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.16)

5.แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

5.1 ความต้องการในการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรมีความเห็นระดับมาก ในประเด็นความรู้ด้านสภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพ และความรู้ด้านมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปภาพรวมระดับความต้องการในการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประเด็นความรู้	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพ	3.77	0.592	มาก	1
มาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม	3.48	0.516	มาก	2

(1) ความต้องการด้านสภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านสภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพ ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความต้องการระดับมาก ในประเด็น ความรู้เรื่องการจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 4.15) ความรู้เรื่องสภาพทั่วไปและการจัดการสวนทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.87) ความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.85) ความรู้เรื่องการบำรุงดูแลรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.63) และมีความต้องการ แปลระดับปานกลาง ในประเด็นความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.37)

(2) ความต้องการด้านมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม พบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.48) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความต้องการ ระดับมาก ในประเด็นความรู้เรื่องน้ำ (ค่าเฉลี่ย 4.10) วัตถุอันตรายทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.79) พื้นที่ปลูก และการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.58) สุขลักษณะส่วนบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.43) มีความต้องการระดับปานกลางในประเด็นความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.31) การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.21) และการบันทึกข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 2.83)

5.2 วิธีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้อยู่ในระดับปานกลางจากแหล่งความรู้ที่เป็นสื่อบุคคล จากหน่วยงานภาครัฐ และเพื่อนบ้าน รองลงมา สื่อมวลชน จากอินเทอร์เน็ต เช่น Website Facebook YouTube และกลุ่ม จากการศึกษาดูงาน การสาธิต การฝึกอบรม ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปภาพรวมวิธีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ประเด็นความรู้	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
บุคคล	3.23	0.656	ปานกลาง	1
มวลชน	2.95	0.617	ปานกลาง	2
กลุ่ม	2.92	0.741	ปานกลาง	3

วิธีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลางจากแหล่งความรู้ที่เป็นสื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.23) จากหน่วยงานภาครัฐและเพื่อนบ้าน รองลงมา สื่อมวลชน (ค่าเฉลี่ย 2.95) จากอินเทอร์เน็ต เช่น Website Facebook YouTube และกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.92) จากการศึกษาดูงาน การสาธิต การฝึกอบรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) เพศ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 57.4 เป็นเพศชาย สอดคล้องกับ พิษญา สารรักษ์ สุพัตรา ศรีสุวรรณ และสุรินทร์ นิยมางกูร (2559 : 204) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนของเกษตรกร ตำบลลำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 69.7 เป็นเพศชาย ซึ่งแตกต่างจากณัฐริการ์ มากท่าชะ และพวงเพ็ญ ชูรินทร์ (2564 : 5) ศึกษาการวิเคราะห์ ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกทุเรียนของเกษตรกรหมู่ที่ 13 ตำบลนาขา อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.5 อาจเนื่องมาจาก สังคมไทยในอดีตอาชีพเกษตรกร ต้องอาศัยกำลังของเพศชาย ซึ่งแข็งแรงกว่าเพศหญิง แต่ทั้งนี้ก็ยังขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกันของประชากร

2) อายุ พบว่า เกษตรกร มีอายุเฉลี่ย 43.72 ปี ซึ่งแตกต่างจากวนิดา เจริญทอง (2560 : 51) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในอำเภอนาทม จังหวัดน่าน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีอายุเฉลี่ย 48.02 ปี แสดงว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุในวัยกลางคน ซึ่งเป็นวัยที่เหมาะสมแก่การทำงาน

3) มาตรฐานที่ได้รับ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 75.8 ได้รับมาตรฐาน GAP สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 78) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในการผลิตตามมาตรฐาน GAP ระดับมากที่สุดในการผลิตทุเรียนคุณภาพ สอดคล้องกับ นายพีรพร พร้อมเทพ (2558 : 14) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตทุเรียนศรีสะเกษเพื่อการส่งออกไปยัง

ประเทศจีน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตตามมาตรฐาน GAP แสดงว่าเกษตรกรให้ความสำคัญกับการผลิตตามมาตรฐาน GAP

4) พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 21.46 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 13.87 ไร่ ซึ่งแตกต่างจาก วนิดา เจริญทอง (2560 : 57) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 11.51 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกทุเรียน เฉลี่ย 8.47 ไร่ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกทุเรียนมากกว่าครึ่งของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด อาจเนื่องมาจากราคาทุเรียนค่อนข้างสูง ทำให้มีรายได้ดี

5) จำนวนแรงงานในการผลิตทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.55 คน จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนเฉลี่ย 1.18 คน สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 99) พบว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.61 คน จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนเฉลี่ย 1.24 คน อาจเนื่องมาจากปัจจุบันมีสมาชิกในครัวเรือนค่อนข้างน้อย 1-3 คน และแรงงานออกไปทำงานนอกภาคการเกษตร

6) ประสบการณ์ในการปลูกทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย 11.30 ปี ซึ่งแตกต่างจาก พิชญา สารรักษ์ และคณะ (2559 : 208) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย 14.07 ปี แสดงว่าเกษตรกรมีการสืบทอดอาชีพจากบรรพบุรุษมานาน

7) รายได้รวมของครัวเรือน (บาท/ปี) พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการทำอาชีพในภาคการเกษตรเฉลี่ย 1,696,410.53 บาท มีรายได้จากการทำอาชีพนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 169,794.74 บาท ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 99) พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการทำอาชีพในภาคการเกษตรเฉลี่ย 423,193.43 บาทต่อปี รายได้จากการทำอาชีพนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 82,322.99 บาทต่อปี อาจเนื่องมาจากราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมา(พ.ศ.2564)ราคาสูง

2. สภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

1) พันธุ์ทุเรียนที่ปลูก พบว่า เกษตรกรทุกราย (ร้อยละ 100.0) ปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง สอดคล้องกับ วนิดา เจริญทอง (2560 : 65) พบว่า เกษตรกรทุกรายปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง สอดคล้องกับ ธวัชชัย นิมกังรัตน์ และคณะ (2560 : 83) ศึกษาการผลิตทุเรียนคุณภาพยุคใหม่เพื่อลดต้นทุนการผลิตและแก้ปัญหาการผลิตอย่างยั่งยืน พบว่า พันธุ์ทุเรียนที่ปลูกเป็นพันธุ์หมอนทอง อาจเนื่องมาจากเป็นพันธุ์ที่ตลาดต้องการสูง

2) สภาพดินที่ปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.3 มีสภาพดินที่ปลูกเป็นดินร่วน ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 65) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 40.5 สภาพดินที่ปลูกเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ซึ่งแตกต่างจาก วนิดา เจริญทอง (2560 : 95) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 48.9 ลักษณะพื้นที่ปลูกเป็นดินร่วนปนเหนียว แสดงว่าเกษตรกรเลือกปลูกทุเรียนในสภาพดินที่มีดินร่วนผสม

3) การเตรียมพื้นที่ปลูกและการปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 88.4 มีการกำหนดระยะปลูก (ระยะระหว่างต้น) ร้อยละ 75.8 มีการปรับพื้นที่ภายในแปลง ร้อยละ 45.8 มีการทำร่องระบายน้ำ หรือการจัดทำ

ระบบให้น้ำ ร้อยละ 26.3 หลังปลูกมีการพรางแสงให้ต้นทุเรียน ร้อยละ 14.7 ปลูกทุเรียนช่วงเดือนมีนาคม – เมษายน หรือต้นฤดูฝน และร้อยละ 14.2 มีการวางแผนปลูกตามแนวทิศตะวันออกหรือทิศตะวันตก สอดคล้องกับ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (2564 : ออนไลน์). อธิบายการเตรียมพื้นที่ปลูก ไว้ว่า ต้องมีการปรับพื้นที่ก่อนวางผังปลูกและติดตั้งระบบน้ำ โดยต้องปรับพื้นที่ให้ราบไม่เป็นแอ่งน้ำขังได้ กำหนดระยะปลูกระหว่างต้นและแถว ปลูกแนวทิศตะวันออกหรือทิศตะวันตก การจัดวางระบบน้ำที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้สามารถดูแลให้น้ำได้สม่ำเสมอหลังปลูกซึ่งสามารถปลูกได้ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน

4) วิธีการปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 86.8 มีวิธีการปลูกแบบขุดหลุมปลูก สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 66) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 93.4 ปลูกโดยการขุดหลุมปลูก และร้อยละ 6.6 ปลูกแบบนั่งแท่นหรือยกโคก สอดคล้องกับ นางสาวธิดารัตน์ จันทร์สอน (2563 : ออนไลน์) ศึกษาความคุ้มค่าของการปลูกทุเรียนหมอนทองอย่างยั่งยืนในเขตภาคใต้ตอนบน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกโดยใช้วิธีขุดหลุมปลูก อาจเนื่องมาจากการปลูกทุเรียนในสมัยเริ่มแรกยังไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและเน้นการปลูกตามแบบดั้งเดิม

5) กิ่งพันธุ์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 80.5 เลือกกิ่งพันธุ์ที่เป็นกิ่งกระโดง และ ร้อยละ 88.9 ซื้อกิ่งพันธุ์ สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 66) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 81.4 ซื้อต้นพันธุ์ทุเรียนมาปลูก อาจเนื่องมาจากทุเรียนพันธุ์กิ่งกระโดงเป็นพันธุ์ที่ให้ทรงพุ่มรูปร่างสวยงามตั้งแต่แรกปลูก

6) การตัดแต่งกิ่ง และช่อดอก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 98.4 มีการตัดแต่งกิ่ง ร้อยละ 62.6 มีการตัดแต่งช่อดอก สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 69) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.2 มีการตัดแต่งกิ่ง ร้อยละ 76.6 มีการตัดแต่งช่อดอก อาจเนื่องมาจากการตัดแต่งกิ่ง และช่อดอก มีผลต่อการติดดอก ออกผล

7) การตัดแต่งผล พบว่า เกษตรกรร้อยละ 83.7 มีการตัดแต่งผล สอดคล้องกับ นางสาวศิริพร วรกุลดำรงชัย (2558 : 23-33) ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพและการกระจายการผลิต พบว่า การตัดแต่งผลให้มีปริมาณผลเหมาะสมกับความสมบูรณ์ต้น เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิตทุเรียน

8) ดัชนีที่ใช้วัดในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีดัชนีที่ใช้วัดในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียนเป็นการเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม การนับอายุ การสังเกตสีผิวและร่องหนาม สังเกตก้านผล การสังเกตรอยแยกบนพู การชิมปลิง และการปล่อยให้ผลทุเรียนร่วง (ร้อยละ 80.0, 68.4, 16.3, 54.2, 34.2, 20.0 และ 62.1 ตามลำดับ) ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 70) พบว่า เกษตรกรส่วนมาก ร้อยละ 98.9 ใช้การนับอายุเป็นดัชนีที่ใช้วัดในการเก็บเกี่ยว และเกษตรกรส่วนใหญ่มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 65.3, 58.8 และ 51.1) ใช้การเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม สังเกตสีผิวและรอยหนาม สังเกตก้านผล ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามลำดับ และมีเกษตรกรน้อยกว่าครึ่ง (ร้อยละ 32.5, 29.9, 16.1 และ 15.0) ใช้การสังเกตสีเนื้อและเมล็ด สังเกตรอยแยกบนพู ปล่อยให้ผลทุเรียนร่วง และการชิมปลิง ในการเก็บเกี่ยวผลผลิต ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากเกษตรกรมีความสามารถในการใช้ดัชนีในการเก็บเกี่ยวแตกต่างกัน แต่ก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตที่มีคุณภาพได้

9) การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 93.2 มีการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวโดยไม่วางผลทุเรียนสัมผัสพื้นดินโดยตรง ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 72) พบว่า เกษตรกรทุกราย มีการคัดแยกผลผลิตที่มีตำหนิหรือด้อยคุณภาพออก อาจเนื่องมาจากแหล่งรับซื้อทุเรียนรับซื้อทุเรียนหลายเกรดในสถานที่เดียวกัน

10) ช่องทางการจำหน่ายทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 56.8 จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง รองลงมา สอดคล้องกับ พิษญา สาระรักษ์ และคณะ (2559 : 208) พบว่า เกษตรกรจำหน่ายทุเรียนโดยมีพ่อค้ามารับซื้อที่สวน อาจเนื่องมาจากการจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางในสวนง่ายต่อการต่อรอง และสะดวกสบายไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปขาย

11) มาตรฐานที่พ่อค้า/ล้ง/ผู้บริโภคใช้ในการรับซื้อทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 78.4 จำหน่ายให้กับพ่อค้า/ล้ง/ผู้บริโภคที่ใช้มาตรฐาน GAP สอดคล้องกับสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (2564 : ออนไลน์) ได้กำหนด กฎเกณฑ์ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่สอดคล้องกับ GAP ตามหลักการสากล เพื่อใช้เป็นมาตรฐานการผลิตพืชในระดับฟาร์มของประเทศสำหรับพืชที่สำคัญของประเทศไทย จำนวน 169 ชนิด เช่น ผลไม้ : ทุเรียน ลำไย กัลยารูปไข่ สับปะรด ส้มโอ มะม่วง และส้มเขียวหวาน เป็นต้น แสดงว่าพ่อค้า/ล้ง/ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการซื้อ/บริโภคทุเรียนที่มีมาตรฐาน GAP

12) โรคพืช พบว่า เกษตรกรทุกราย ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรครากเน่าโคนเน่า ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 76-77) พบว่า เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดโรครากเน่าโคนเน่า โดยการใช้สารเคมีร่วมกับการใช้วิธีแบบผสมผสาน อาจเนื่องจากโรคพืชมีความรุนแรงและต้านทานต่อสารเคมีที่เกษตรกรใช้ทำให้วิธีการแบบผสมผสานไม่ได้ผล

13) แมลงศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชทุกตัว (เพลี้ยไก่แจ้ เพลี้ยไฟ เพลี้ยแป้ง หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน หนอนเจาะผล มอดเจาะลำต้น ร้อยละ 84.7, 90.5, 95.3, 92.6, 95.8 และ 95.8 ตามลำดับ) ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 76-77) พบว่า เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดหนอนเจาะผล เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไก่แจ้ หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน และเพลี้ยจักจั่น โดยการใช้สารเคมี (ร้อยละ 61.7, 52.6, 51.5 และ 50.0 ตามลำดับ) อาจเนื่องจากแมลงศัตรูพืชมีความรุนแรงและต้านทานต่อสารเคมีที่เกษตรกรใช้ทำให้มีการใช้สารเคมีเพิ่มขึ้น

3. ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในข้อกำหนดที่ 1- 8 (น้ำ พื้นที่ปลูก วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา สุขลักษณะส่วนบุคคล การบันทึกข้อมูล) สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 78) พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในการผลิตตามมาตรฐาน GAP มีความสำคัญในระดับมากที่สุดในการผลิตทุเรียนคุณภาพ สอดคล้องกับ กังสดาล กนกหงษ์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2560 : 75-

84) ศึกษาการยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.90 มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกพืช GAP อยู่ในระดับสูง แสดงว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในเรื่องการผลิตทุเรียนตามมาตรฐาน GAP

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางในด้านการจำหน่าย การจัดการสวนทุเรียน การป้องกันกำจัดโรค และการบำรุงดูแลรักษา (ระดับปัญหาเฉลี่ย 3.23, 3.09, 2.80 และ 3.01 ตามลำดับ) และระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อยในด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว (ระดับปัญหาเฉลี่ย 2.43) ซึ่งแตกต่างจาก ขวาร์ตน์ พรหมศิลา (2562 : 76-77) พบว่า เกษตรกรมีระดับความรุนแรงของปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีปัญหาเรื่องการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ปัญหาแมลงศัตรูพืชและโรคพืช ในประเด็นเกี่ยวกับความรู้เรื่องแมลงศัตรูพืชและแมลงศัตรูธรรมชาติ การป้องกันกำจัดโรคพืช ปัญหาการจัดการระบบน้ำภายในแปลง ในประเด็นเกี่ยวกับการขาดแคลนน้ำ และต้นทุนในการวางระบบน้ำสูง และปัญหาการปลูกและการจัดการสวนทุเรียน ในประเด็นเกี่ยวกับดินเสื่อมคุณภาพแคลนน้ำ อาจเนื่องมาจากเกษตรกรไม่มีพื้นที่กักเก็บน้ำ สภาพอากาศที่แปรปรวนฝนขาดช่วงนาน เป็นแหล่งเพาะปลูกที่ไม่เหมาะสม ป่าต้นน้ำถูกทำลาย

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรมีระดับความเห็นอยู่ในระดับมาก ในประเด็นข้อเสนอแนะด้านน้ำ (ค่าเฉลี่ย 3.94) ในประเด็นภาครัฐควรจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการผลิตภาคการเกษตร สอดคล้องกับ ประเสริฐ บัวทอง (2560 : 68) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนของเกษตรกร ในตำบลอ่างศิรี อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกร มีข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ดังนี้ เกษตรกร ควรมีการระบบน้ำเพื่อที่จะได้มีน้ำในการดูแลรักษาต้นทุเรียนได้เพียงพอ

5. แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

5.1 ความต้องการในการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ลำดับที่ 1 สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการระดับมาก ในประเด็นความรู้เรื่องการทำนาย สภาพทั่วไปและการจัดการสวนทุเรียน การป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช การบำรุงดูแลรักษา ตามลำดับ และระดับปานกลาง ในประเด็นความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว ใกล้เคียงกับ ขวาร์ตน์ พรหมศิลา (2562 : 109) พบว่า การส่งเสริมการผลิตทุเรียนควรเริ่มตั้ง แต่การให้ความรู้

แก่เกษตรกรตั้งแต่การเตรียมการก่อนปลูก การปลูก การจัดการต้นทุเรียนในระยะต่าง ๆ การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การแปรรูปผลผลิต การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย และการผลิตทุเรียนนอกฤดูเพื่อกระจายผลผลิตและได้ราคาที่สูงขึ้น

ลำดับที่ 2 มาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม พบว่า เกษตรกรมีความต้องการระดับมาก ในประเด็นความรู้เรื่องน้ำ วัตถุดิบทรายทางการเกษตร พื้นที่ปลูก การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว สุขลักษณะส่วนบุคคล ตามลำดับ มีความต้องการระดับปานกลางในประเด็นความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา และการบันทึกข้อมูล สอดคล้องกับ ชวรัตน์ พรหมศิลา (2562 : 109) พบว่า การส่งเสริมการผลิตทุเรียนควรมีการส่งเสริมด้านการผลิตทุเรียนตามมาตรฐาน GAP การผลิตทุเรียนคุณภาพ สอดคล้องกับ วนิดา เจริญทอง (2560 : 83) พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการเรียนรู้ในประเด็นมาตรฐานการผลิต แสดงว่าเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาคุณภาพทุเรียนและเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องมาตรฐาน GAP

5.2 วิธีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรมีความรู้ที่ได้รับระดับปานกลาง จากแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคล ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ เพื่อนบ้าน ผู้นำเกษตรกร/ผู้นำท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน (ระดับความรู้ที่ได้รับเฉลี่ย 3.57, 3.5 5, 3.02 และ 2.79 ตามลำดับ) จากแหล่งความรู้ที่เป็นมวลชน ได้แก่ อินเทอร์เน็ต เช่น Website Facebook YouTube เอกสาร เผยแพร่ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง (ระดับความรู้ที่ได้รับเฉลี่ย 4.03, 2.90, 2.80 และ 2.09) และจากแหล่งความรู้ที่เป็นกลุ่ม ได้แก่ การศึกษาดูงาน การสาธิต การฝึกอบรม และการประชุม (ระดับความรู้ที่ได้รับเฉลี่ย 3.37, 3.04, 2.89 และ 2.38 ตามลำดับ) ซึ่งแตกต่างจาก วนิดา เจริญทอง (2560 : 83) พบว่า เกษตรกรต้องการช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ส่วนบุคคล เช่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่หน่วยงานเอกชน ในระดับมาก รองลงมาจากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น คู่มือ เกษตรกรต้องการในภาพรวมระดับมาก แต่แผ่นพับและโปสเตอร์เกษตรกรมีความต้องการระดับน้อย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เกษตรกรต้องการในระดับปานกลาง ในช่องทางวิทยุ และวิดีโอ ต้องการในระดับน้อย แสดงว่าเกษตรกรยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมแบบรายบุคคล แต่เกษตรกรยังมองว่าการได้รับความรู้จากการส่งเสริมแบบมวลชนจากสื่ออินเทอร์เน็ตได้ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากเป็นคลังความรู้เข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน

- 1) เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อต่อรองราคาในการขายทุเรียนคุณภาพ
- 2) เกษตรกรควรผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร (GAP) เพื่อรองรับมาตรการต่างๆที่อาจก่อให้เกิดการกีดกันทางการค้า เช่น การใช้เงื่อนไขมาตรฐาน GAP ในการกีดราคา
- 3) เกษตรกรควรมีการบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอตลอดฤดูกาลผลิตทุเรียน เพราะทุเรียนเป็นพืชที่ต้องการน้ำตลอดเวลา หากน้ำไม่เพียงพอ ควรเปลี่ยนพืชปลูกหรือปลูกพืชตามระบบ Zoning

1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1) หน่วยงานควรมีการกวดขันเข้มงวดเรื่องการตัดทุเรียนอ่อน
- 2) หน่วยงานควรเข้มงวดเรื่องมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร (GAP) ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างคนที่มีมาตรฐาน GAP กับคนไม่มีมาตรฐาน GAP
- 3) หน่วยงานควรมีข้อกำหนดและการจัด Zoning ในการเพาะปลูกพืชให้กับเกษตรกร เพื่อป้องกันภาวะพื้นที่ไม่เหมาะสม น้ำไม่เพียงพอ ผลผลิตล้มตลาค

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตลาดทุเรียน เพื่อเกษตรกรจะได้เตรียมรับมือกับสถานการณ์ตลาดได้ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าเกษตรกรมีปัญหาด้านการจำหน่ายทุเรียน
- 2) ควรศึกษาเรื่องความแตกต่างของการผลิตทุเรียนโดยทั่วไปกับการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีต่อไป เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าเกษตรกรมีทั้งผู้ผลิตและไม่ผลิต ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
- 3) การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่าเกษตรกรมีปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำ ครั้งต่อไปควรมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปลูกพืช (ทุเรียน) ตามระบบ Zoning

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. (ม.ป.ป.). การจัดการการผลิตทุเรียน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2564.
แหล่งที่มา: <https://www.doa.go.th/hort/wp-content/uploads/2020/01/การผลิตทุเรียน.pdf>
- กระทรวงพาณิชย์. (2542). ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ 91) พ.ศ. 2542. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.dft.go.th/th-th/Detail-Law/ArticleId/2131/-91-2542-9-2542>
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2564). รวบรวมเกษตรฯ ต้นทุเรียนไทย บุกตลาดจีนสำเร็จ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.moac.go.th/news-preview-431391791587>
- กังสดาล กนกหงส์, นฤเบศร์ รัตนวัน และภพ จีรัตน์. (2562). ศึกษาการยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. *วิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร*. 36, (1), 75-84.
- ชฎารัตน์ พรหมศิลา. (2562). ความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร. *วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐริการ์ มากท่าแซะ และพวงเพ็ญ ชูรินทร์. (2564). การวิเคราะห์ ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกทุเรียนของเกษตรกรหมู่ที่ 13 ตำบลนาขา อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <http://ir.sru.ac.th/handle/123456789/844>
- นางสาวธิดารัตน์ จันทรสอน. (2563). ความคุ้มค่าของการปลูกทุเรียนหมอนทองอย่างยั่งยืนในเขตภาคใต้ตอนบน. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารธุรกิจบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <http://ir.sru.ac.th/handle/123456789/782>.
- นางสาวศิริพร วรกุลดำรงชัย. (2558). ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพและการกระจายการผลิต. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <https://www.doa.go.th/research/showthread.php?tid=1990>
- ธวัชชัย นิ้มกั้งรัตน์ และคณะ. (ม.ป.ป.). การผลิตทุเรียนคุณภาพยุคใหม่เพื่อลดต้นทุนการผลิตและแก้ปัญหาการผลิตอย่างยั่งยืน. คลังผลงานวิจัย กรมวิชาการเกษตร. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <https://www.doa.go.th/Research/showthread.php?tid=2721&pid=2739>
- ประเสริฐ บัวทอง. (2560). ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนของเกษตรกร ในตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พิชญา สารรักษ์, สุพัตรา ศรีสุวรรณ และสุรินทร์ นิยมางกูร. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนของเกษตรกร ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. *วิทยาศาสตร์เกษตร*. 47, (2), 201-212.
- พีรพร พร้อมเทพ. (2558). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตทุเรียนศรีสะเกษเพื่อการส่งออกไปยังประเทศจีน. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ ,กระทรวงการต่างประเทศ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <https://image.mfa.go.th/mfa/0/yZ0Eo327fd/nbt/nbt7/IS/7037.pdf>
- วนิดา เจริญทอง. (2560). *แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร* วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2563). ทุเรียน ราชอาณาจักรผลไม้ไทย ถูกใจคนต่างแดน. *ออนไลน์* สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: http://www.tpso.moc.go.th/sites/default/files/thieriiyn_240863.pdf
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน). (2564). ทุเรียน Durian. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.arda.or.th/kasetinfo/south/durian/controller/index.php>
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2556). มาตรฐานสินค้าเกษตร. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: https://www.acfs.go.th/standard/download/GAP_food%20crop.pdf
- สำนักงานเกษตรอำเภอสวี. (2564). *แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ พ.ศ. 2561 – 2565 ฉบับบททวน ปี พ.ศ. 2564*.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). การค้าไทยกับต่างประเทศ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2564 แหล่งที่มา: http://impexp.oae.go.th/service/t1.php?S_YEAR=2564&c_type=1&continent%20T_ID1=22&country_ID=&country_ID=VN&wf_search=&WF_search=y
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). ทุเรียน: เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี2563. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.oae.go.th/assets/portals/1 /fileups/prcaidata/files/durian63.pdf>

ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การ
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

**Relationships Between Organizational Climate and Organizational
Citizenship Behaviors of Teachers under the Secondary
Educational Service Area Office Trang Krabi**

จิตรัตน์ อินทรเสนี,

ละมุล รอดขวัญ และ มังกรแก้ว ดรณศิลป์

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

Tidarat Intarasanee

Lamun Roodkhuan and Mumgornkaew Daroonsin

Southern College of Technology, Thailand

Corresponding Author, E-mail: tidarat.intarasanee@gmail.com

บทคัดย่อ

บรรยากาศในองค์การมีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การเป็นอย่างยิ่ง หากหน่วยงานใดมีบรรยากาศองค์การที่ดีย่อมทำให้สมาชิกในองค์การนั้นมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การด้วย การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บรรยากาศองค์การในโรงเรียน 2) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 327 คน โดยใช้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน ที่ระดับ ความเชื่อมั่น 95% จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .944 และ .929 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) บรรยากาศองค์การ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีทุกด้าน 2) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .821$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ การปฏิบัติงานในองค์การนั้น นอกจากจะต้องคำนึงถึง

* วันที่รับบทความ: 2 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 11 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 19 เมษายน 2565

ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักแล้ว ควรมีการแสดงความช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความจริงใจ เคารพให้เกียรติผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น มีการแสดงความร่วมมือในเรื่องต่าง ๆ และปฏิบัติตามกฎระเบียบที่องค์กรกำหนดอย่างเคร่งครัด

คำสำคัญ: บรรยากาศองค์กร; พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู

Abstracts

The organizational climate is very important to the organizational citizenship behaviors. If any organization has a good organizational climate, it will cause its citizen to have good organizational citizenship behaviors. The purposes of this research were to study 1) organizational climate in schools, 2) organizational citizenship behaviors of teachers, 3) relationships between core organizational climate and organizational citizenship behaviors of teachers and 4) the problems and suggest solutions for core organizational climate and organizational citizenship behaviors of teachers. A sample of 327 government teachers under The Secondary Educational Service Area Office Trang Krabi The sample size was determined based on Krejcie and Morgan's sampling method. and using stratified random sampling, and simple random sampling. A five-point rating scale. The reliability coefficients of .944 and .929 was employed as the research instrument. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficients

The findings were as follows: 1) organizational climate in schools the overall was found at a high level as in all individually considered aspects, 2) being organizational citizenship behaviors of teachers the overall was found at a good level as in all individually considered aspects, 3) there were high levels of positive relationships between core organizational climate and organizational citizenship behaviors of teachers ($r = .821$) with a statistical difference at the .001 level, and 4) suggestions in addition to having to consider the common interests as the main There should be a sincere show of helping each other. respect for others have patience Show cooperation in various matters and strictly follow the rules set by the organization.

Keywords: Organizational climate; Organizational citizenship behaviors of teachers

บทนำ

โรงเรียนเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งต้องใช้ความระมัดระวังในการบริหารงาน ซึ่งการพัฒนาองค์กรเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ โดยสิ่งที่ต้องพิจารณาเป็นอันดับแรก คือ บรรยากาศองค์กร ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่มีต่ออิทธิพลต่อพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของสมาชิก และมีส่วนช่วยในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างกฎเกณฑ์ แบบความเป็นผู้นำ และขวัญกำลังใจ ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่เหมาะสมของสมาชิก บรรยากาศในองค์กรมีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับแนวคิดของลิทวินและสตริงเกอร์ (Litwin and Stringer, 1968 : 205) ที่ได้กล่าวว่า บรรยากาศองค์กรเป็นองค์ประกอบ

ของสภาพแวดล้อมในองค์กร ซึ่งบุคลากรที่อยู่และทำงานในสภาพแวดล้อมนั้นสามารถรับรู้ได้ทั้งทางตรงทางอ้อม ซึ่งจะมีผลต่อแรงจูงใจและพฤติกรรมของสมาชิกในองค์กร โดยบรรยากาศองค์การตามแนวคิดนี้ประกอบด้วย 9 ด้าน ได้แก่ 1) โครงสร้างการทำงาน 2) ความรับผิดชอบ 3) การให้รางวัล 4) ความเสี่ยง 5) ความอบอุ่น 6) การสนับสนุน 7) มาตรฐานการปฏิบัติงาน 8) การโต้แย้ง และ 9) ความภักดีต่อองค์การ

ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องใช้ทักษะภาวะผู้นำ เทคนิค และวิธีการในการบริหาร เพื่อดึงศักยภาพของบุคลากรภายในโรงเรียนให้ทำตามหน้าที่ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้บริหารเห็นความสำคัญในด้านทรัพยากรมนุษย์และมีวิธีการจัดการบริหารที่ดีย่อมทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และโรงเรียนมีบรรยากาศที่ดี ทำให้บุคลากรปฏิบัติงานอยู่ภายใต้ต้องการอย่างมีความสุข และระบบการศึกษาจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญต่อบรรยากาศองค์การ เพราะหากหน่วยงานใด มีบรรยากาศองค์การที่ดีแล้ว ก็จะทำให้สมาชิกในองค์กรนั้นมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้นด้วย (สุชา นุช พันธ์นิยะ, 2553 : 66) บรรยากาศองค์การที่พึงประสงค์จึงส่งผลดีต่อการทำงานของสมาชิกในองค์กรและเป็นการจูงใจในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ภารดี อนันต์นาวิ, 2551 : 126)

เมื่อการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรมีประสิทธิภาพ ย่อมสามารถสะท้อนภาพการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเข้มแข็ง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการปฏิบัติงานที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี พฤติกรรมเหล่านี้ถือเป็นการแสดงออกถึงการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ซึ่งเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลที่แสดงออกด้วย ความสนใจ ไม่ได้ถูกบังคับให้ปฏิบัติโดยบทบาทหน้าที่ สอดคล้องกับแนวคิดการเป็นสมาชิกที่ดีของออร์แกน (Organ, 1987 : 8-13) ซึ่งได้เสนอแนวคิดการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การให้ความช่วยเหลือ 2) การคำนึงถึงผู้อื่น 3) ความอดทนอดกลั้น 4) การมีส่วนร่วมในองค์การ และ 5) ความสำนึกในหน้าที่ ซึ่งจะสามารถลดความขัดแย้งภายใน เพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มผลการทำงาน ตลอดจนเป็นเครื่องมือช่วยให้องค์การเกิดการพัฒนา ปรับปรุง จนเกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ (ปาริชาติ ปานสำเสียง, 2555 : 3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 44 โรงเรียน โดยโรงเรียนแต่ละแห่งมีความพร้อมที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บรรยากาศองค์การในโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับการเป็นสมาชิกที่ดีของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ โดยใช้แนวคิดบรรยากาศองค์การของลิทวินและสตริงเกอร์ (Litwin and Stringer, 1968 : 205) และแนวคิดการเป็นสมาชิกที่ดีของออร์แกน (Organ, 1987 : 8-13) เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ใช้เป็นแนวทางในการจัดบรรยากาศที่พึงประสงค์ขององค์การต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู อันจะนำไปสู่การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ครอบคลุมด้วย บรรยากาศองค์การ 9 ด้าน ได้แก่ 1) โครงสร้างการทำงาน 2) ความรับผิดชอบ 3) การให้รางวัล 4) ความเสี่ยง 5) ความอบอุ่น 6) การสนับสนุน 7) มาตรฐานการปฏิบัติงาน 8) ความขัดแย้ง และ 9) ความเป็นหนึ่งเดียวในองค์การ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู 5 ด้าน ได้แก่ 1) การให้ความช่วยเหลือ 2) การคำนึงถึงผู้อื่น 3) ความอดทนอดกลั้น 4) การมีส่วนร่วมในองค์การ และ 5) ความสำนึกในหน้าที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,171 คน จาก 44 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607 - 610) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) พร้อมทั้งหาสัดส่วนของแต่ละชั้นตามขนาดของโรงเรียน จากนั้นดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากการจับสลากชื่อโรงเรียนในแต่ละขนาดโรงเรียน และจับสลากรายชื่อครูตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู จำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Check List) คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ควรปรับปรุง และปรับปรุง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Check List) คือ มากอย่างยิ่ง มาก ปานกลาง น้อย และน้อยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศองค์การ พฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู และความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู เพื่อเป็นกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษา

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย บรรยากาศองค์การ 9 ด้าน และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การ 5 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างตามกรอบแนวคิดการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ

3.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารโรงเรียน และด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม (Content Validity) จากนั้นนำร่างแบบสอบถามไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of item Objective Congruence : IOC) ซึ่งค่าดัชนี IOC รายข้อ ต้องได้ค่าความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป จึงถือเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนี IOC เท่ากับ 0.97

3.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ จำนวน 30 คน นำผลที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู เท่ากับ .944 และ .929 ตามลำดับ

3.7 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำไปจัดพิมพ์เพื่อรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี และขอความอนุเคราะห์ในการประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านระบบ My Office พร้อมแนบรายชื่อครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและ QR Code แบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google

4.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ขอแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับ จำนวน 321 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.17 จากนั้นนำไปวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี โดยเลือกศึกษาบรรยากาศองค์การตามแนวคิดของลิทวินและสตริงเกอร์ (Litwin and Stringer, 1968 : 205) 9 ด้าน คือ โครงสร้างการทำงาน ความรับผิดชอบ การให้รางวัล ความเสี่ยง ความอบอุ่น การสนับสนุน มาตรฐานการปฏิบัติงาน ความขัดแย้ง และความเป็นหนึ่งเดียวในองค์การ และผู้วิจัยได้ศึกษาการเป็นสมาชิกที่ดีที่ต่อองค์การตามแนวคิดของออร์แกน (Organ, 1987 : 8-13) 5 ด้าน คือ การให้ความช่วยเหลือ การคำนึงถึงผู้อื่น ความอดทนอดกลั้น การมีส่วนร่วมในองค์การ และความสำนึกในหน้าที่ ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังแผนภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)
บรรยากาศองค์การ (Organizational Climate) ตามแนวคิดของลิทวินและสตริงเกอร์ (Litwin and Stringer, 1968 : 205) 1) โครงสร้างการทำงาน (Structure) 2) ความรับผิดชอบ (Responsibility) 3) การให้รางวัล (Reward) 4) ความเสี่ยง (Risk) 5) ความอบอุ่น (Warmth)

6) การสนับสนุน (Support)
7) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standards)
8) ความขัดแย้ง (Conflict)
9) ความเป็นหนึ่งเดียวในองค์กร (Identity)
ตัวแปรตาม (Dependent Variable)
การเป็นสมาชิกที่ดีที่ต่อองค์กร (Organizational Citizenship Behaviors) ตามแนวคิดของออร์แกน (Organ, 1987 : 8-13)
1) การให้ความช่วยเหลือ (Altruism)
2) การคำนึงถึงผู้อื่น (Courtesy)
4) การมีส่วนร่วมในองค์กร (Civic Virtue)
5) ความสำนึกในหน้าที่ (Conscientiousness)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.30 มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.50 ระดับการศึกษาอยู่ที่ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 69.80 มีตำแหน่งเป็นครูผู้ช่วยและครูที่ไม่มีวิทยฐานะ คิดเป็นร้อยละ 52.00 มีประสบการณ์การทำงานอยู่ที่ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.40 และเป็นครูในโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.90

2. ผลการวิเคราะห์บรรยากาศองค์การ

ผลการวิเคราะห์พบว่า บรรยากาศองค์การในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีระดับสูงสุด คือ โครงสร้างการทำงาน มาตรฐานการปฏิบัติงาน ความเป็นหนึ่งเดียวในองค์กร ความรับผิดชอบ ความอบอุ่น การสนับสนุน การให้รางวัล และความเสียง ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับบรรยากาศองค์การ โดยรวมและรายด้าน

ที่	บรรยายการองค์การ	$(\bar{X})$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	ด้านโครงสร้างการทำงาน	4.29	0.43	ดี	1
2	ด้านความรับผิดชอบ	4.25	0.43	ดี	3
3	ด้านการให้รางวัล	4.18	0.48	ดี	6
4	ด้านความเสี่ยง	4.18	0.41	ดี	6
5	ด้านความอบอุ่น	4.23	0.50	ดี	4
6	ด้านการสนับสนุน	4.20	0.49	ดี	5
7	ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน	4.28	0.41	ดี	2
8	ด้านความขัดแย้ง	4.18	0.49	ดี	6
9	ด้านความเป็นหนึ่งเดียวในองค์การ	4.28	0.47	ดี	2
รวม		4.23	0.38	ดี	

n = 321

3. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู

ผลการวิเคราะห์พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีระดับสูงสุด คือ ความสำนึกในหน้าที่ การมีส่วนร่วมในองค์การ ความอดทนอดกลั้น การคำนึงถึงผู้อื่น และการมีส่วนร่วมในองค์การ ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู โดยรวมและเป็นรายด้าน

ที่	พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู	$(\bar{X})$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	การให้ความช่วยเหลือ	4.28	0.47	มาก	5
2	การคำนึงถึงผู้อื่น	4.31	0.47	มาก	4
3	ความอดทนอดกลั้น	4.32	0.43	มาก	3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู	($\bar{x}$)	S.D.	ระดับ	อันดับ
4	การมีส่วนร่วมในองค์กร	4.33	0.43	มาก	2
5	ความสำนึกในหน้าที่	4.39	0.46	มาก	1
รวม		4.33	0.40	มาก	

n = 321

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู

ผลการวิเคราะห์พบว่า บรรยากาศองค์การ โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .821 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู

บรรยากาศองค์การ	พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู	
	r	ระดับ
1. ด้านโครงสร้างการทำงาน (x1)	.648***	ค่อนข้างสูง
2. ด้านความรับผิดชอบ (x2)	.704***	ค่อนข้างสูง
3. ด้านการให้รางวัล (x3)	.624***	ค่อนข้างสูง
4. ด้านความเสี่ยง (x4)	.648***	ค่อนข้างสูง
5. ด้านความอบอุ่น (x5)	.643***	ค่อนข้างสูง
6. ด้านการสนับสนุน (x6)	.675***	ค่อนข้างสูง
7. ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน (x7)	.729***	ค่อนข้างสูง
8. ด้านความขัดแย้ง (x8)	.686***	ค่อนข้างสูง
9. ด้านความเป็นหนึ่งเดียวในองค์กร (x9)	.769***	ค่อนข้างสูง
รวม	.821***	สูง

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของครู สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.บรรยากาศองค์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านโครงสร้างการทำงาน ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านความเป็นหนึ่งเดียวในองค์การ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความอบอุ่น ด้านการสนับสนุน ด้านการให้รางวัล และด้านความเสี่ยง จากผลการศึกษาดังกล่าวอาจเป็นเพราะโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ ได้มีการกำหนดโครงสร้างในการปฏิบัติงานของครูอย่างชัดเจน ครูมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์การอย่างเคร่งครัด และครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีความร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้บรรยากาศภายในองค์การอยู่ในระดับที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวัฒน์ บุตรกุล และคณะ (2561 : 127) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรีมีการบริหารจัดการที่ดี บุคลากรมีการรับรู้ต่อเป้าหมายและนโยบายขององค์การ มีการแบ่งสายบังคับบัญชาตามกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ในการทำงาน รวมทั้งองค์การมีการติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาเกิดความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการทำงาน เกิดความอบอุ่นเป็นมิตร ความสามัคคี และการยอมรับจากผู้ร่วมงาน มีความสุขในการทำงาน ซึ่งอาชีพครูเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับในสังคมเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรีและมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูประกอบกับนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายทั่วไป ข้อที่ 4 ที่ว่าการส่งเสริมและยกฐานะของครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในระบบการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงในสังคม เป็นบุคลากรที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม มีภูมิความรู้และทักษะในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ตลอดจนมีฐานะและคุณภาพชีวิตที่ดีสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน

สำหรับบรรยากาศองค์การ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ที่พบจากการวิจัยในแต่ละด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างการทำงาน พบว่า บรรยากาศองค์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การกำหนดโครงสร้างการบริหารและขอบข่ายหน้าที่ไว้ชัดเจน รองลงมาคือ การปฏิบัติงานมีนโยบายในการบริหารงานที่ชัดเจน อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ที่มีการกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานของครูแต่ละบุคคลที่มีความชัดเจน จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานภายในองค์การเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ

งานวิจัยของกนกกรณ์ เช็นกลาง (2563 : 10) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง บรรยากาศในองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานเอกชน ในจังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศในองค์กร โดยภาพรวมทั้ง 9 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โครงสร้างองค์การ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านความรับผิดชอบ พบว่า บรรยากาศองค์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การพัฒนางานที่ตนรับผิดชอบได้อย่างมีอิสระ รองลงมาคือ การทำงานตามความรู้ความสามารถและความถนัด อาจเป็นเพราะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ ผลการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางที่ดี ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียนด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาปณี บุญเกียรติ (2559 : 81) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้บรรยากาศองค์การที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันขององค์การและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานต่อองค์การ ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญของการรับรู้บรรยากาศองค์การในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรับผิดชอบมีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการให้รางวัล พบว่า บรรยากาศองค์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การปฏิบัติงานที่มีผลงานดีเด่นแล้วได้รับโอกาส ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน รองลงมาคือ การปฏิบัติงานดีจะได้รับยกย่องและยอมรับ ซึ่งเห็นได้ว่าการได้รับโอกาสหรือความก้าวหน้าในหน้าที่การงานนั้นเป็นเป้าหมายสำคัญในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพของบุคคลทุกองค์กร ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ให้ความสำคัญกับตำแหน่งหน้าที่และความก้าวหน้าในงานเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์การกำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวรรณ กันวิเชฐ (2559 : 75) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทับปุดดินทร์อำเภอโคกสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้บรรยากาศองค์การของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทับปุดดินทร์อำเภอโคกสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2 ด้านการให้รางวัลและการลงโทษ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านความเสี่ยง พบว่า บรรยากาศองค์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การตัดสินใจในการดำเนินงานกระทำด้วยความระมัดระวัง รองลงมาคือ การติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง อาจเป็นเพราะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่สามารถรับรู้ได้ถึงความเสี่ยงในการปฏิบัติงานหรือความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถวัดได้จากความรู้สึก ความเปลี่ยนแปลงของงาน จึงมีการปฏิบัติงานอย่างระมัดระวังเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดหรือความเสี่ยงอาจจะเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลกาญจน์ อรุณรัตน์ (2563 : 21) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง บรรยากาศ

องค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านความอบอุ่น พบว่า บรรยากาศองค์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การมีมิตรภาพที่ดีภายในองค์กร มีความห่วงใย และเข้าใจกัน รองลงมา คือ การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันภายในองค์กร เห็นได้ว่าครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษา ตรี กระบี่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ภายในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นกับผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน เนื่องจากองค์การในการทำงานเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สอง ซึ่งจะต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงานอยู่เป็นเวลานาน ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันภายในองค์กร จึงจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามเป้าหมาย และสามารถสร้างบรรยากาศภายในองค์กรให้มีความน่าอยู่มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวรรณ กันวิเชฐ (2559 : 75) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทับดรินทร์อำเภอโคกสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้วเขต 2 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความอบอุ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการสนับสนุน พบว่า บรรยากาศองค์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การส่งเสริมให้พัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต รองลงมา คือ การสนับสนุนด้านสื่อ อุปกรณ์ และเครื่องใช้ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ อาจเป็นเพราะการสนับสนุนของคนในองค์การไม่ว่าจะเป็นผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงานเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษาตรี กระบี่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องการให้คำปรึกษา แนะนำ การสนับสนุนในเรื่องเครื่องมือต่างๆ ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานอธิการบดี (2560 : 5) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของบุคลากรภายในหน่วยงานสังกัดสำนักงาน อธิการบดีต่อบรรยากาศการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจของบุคลากรภายในหน่วยงานสังกัด สำนักงานอธิการบดีต่อบรรยากาศการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านเพื่อนร่วมงานสนับสนุนการทำงานและมีส่วนช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

1.7 ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน พบว่า บรรยากาศองค์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การกำหนดเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน รองลงมา คือ การรับรู้ระดับเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนด อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรี กระบี่มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรในตำแหน่งต่างๆ อย่างชัดเจน จึงทำให้เป้าหมายในการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ศฤงคาร (2561 : 41) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง บรรยากาศองค์กรและคุณภาพชีวิตการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน บริษัท โตชิบา คอนซูมเมอร์โปรดักส์ (ประเทศไทย) จำกัด ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมาตรฐาน มีค่าระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

1.8 ด้านความขัดแย้ง พบว่า บรรยากาศองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การให้ความสำคัญกับปัญหามากกว่าการไม่สนใจหรือเพิกเฉยต่อปัญหาที่เกิดขึ้น รองลงมาคือ การยอมรับความขัดแย้งในองค์กรเป็นเรื่องปกติ อาจเป็นเพราะปัญหาหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในองค์กรนั้นส่งผลต่อความตึงเครียดในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ จึงให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาความขัดแย้ง อย่างไรก็ตามความขัดแย้งนั้น ถือเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นองค์กรใด เนื่องจากบุคคลหลายคนที่ทำงานร่วมกัน ตำแหน่งงานต่างกัน มีอายุต่างกัน วุฒิภาวะต่างกัน รวมถึงประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน จึงส่งผลต่อความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน การรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ๆ จึงเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญเนื่องจากสามารถนำมาปรับเปลี่ยนแนวทางในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวรรณ กันวิเชิญ (2559 : 75) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์กรกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่พบดินทร์อำเภอโคกสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความขัดแย้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.9 ด้านความเป็นหนึ่งเดียวในองค์กร พบว่า บรรยากาศองค์กร ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การมีความเคารพต่อผู้บริหาร รองลงมาคือ การคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เห็นได้ว่าการให้ความสำคัญซึ่งกันและกันเป็นสิ่งสำคัญที่ควรมีในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงความรักต่อผู้บังคับบัญชา รวมไปถึงการให้เกียรติซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่นและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุตปราโมทย์ วัฒนรัตน์ (2561 : 34) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานองค์กรมหาชน ผลการศึกษาพบว่า องค์กรมหาชนมีระดับบรรยากาศองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสำนึกในหน้าที่ การมีส่วนร่วมในองค์กร ความอดทนอดกลั้น การคำนึง ถึงผู้อื่น และการมีส่วนร่วมในองค์กร อาจเป็นเพราะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ตรัง กระบี่ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่เป็นอย่างดี ส่งผลให้โดยภาพรวมของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร คุณหงษ์ (2561 : 11) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านพฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านพฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ ด้านพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ ด้านพฤติกรรมความอดทนอดกลั้นและด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ ตามลำดับ

สำหรับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ที่พบจากการวิจัยในแต่ละด้าน สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือ พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การเต็มใจให้ความช่วยเหลือกิจกรรมขององค์กร แม้จะไม่ได้รับค่าตอบแทน รองลงมาคือ การให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงาน เห็นได้ว่าครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานในองค์กรเป็นอย่างดี รวมไปถึงการปฏิบัติงานที่มีความเต็มที่และเต็มใจโดยที่ไม่ได้มองว่างานที่ปฏิบัตินั้นจะได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับงานการปฏิบัติงานหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลดาพร เอกพานิช และคณะ (2563 : 184) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและความผูกพันต่อองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายบริการมหาวิทยาลัยนเรศวร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การเคารพสิทธิของเพื่อนร่วมงานเสมอ รองลงมาคือ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นได้ว่าครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นๆ เป็นอย่างมาก เนื่องจากว่า การปฏิบัติงานร่วมกันจำเป็นต้องให้ความสำคัญ ความใส่ใจต่อเพื่อนร่วมงาน รวมถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลดาพร เอกพานิช และคณะ (2563 : 184) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและความผูกพันต่อองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายบริการมหาวิทยาลัยนเรศวร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านความอดทนอดกลั้น พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การพยายามทำงานให้ดีที่สุดในทุกสถานการณ์ รองลงมาคือ การมีความอดทนอดกลั้นต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน เห็นได้ว่า การปฏิบัติงานในองค์กรย่อมมีความกดดันในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนให้บุคลากรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรังกระบี่ จึงจำเป็นต้องมีความอดทนอดกลั้นในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลดาพร เอกพานิช และคณะ (2563 : 184) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและความผูกพันต่อองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายบริการมหาวิทยาลัยนเรศวร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความอดทนอดกลั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในองค์กร พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตามท้องที่การมอบหมาย รองลงมาคือ การให้ความสนใจ ติดตามข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ขององค์กรเสมอ อาจเป็นเพราะการกำหนดเป้าหมายและหน้าที่งานของแต่ละบุคคลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรังกระบี่ ที่มีความชัดเจน จึงทำให้ครูทุกท่านมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ อีกทั้ง ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรังกระบี่ ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองจึงทำให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร คุณหงษ์ (2561 : 13) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงานโรงพยาบาลกรุงสยาม เซนต์คาร์ลอส ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงาน โรงพยาบาลกรุงสยามเซนต์คาร์ลอส ด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านความสำนึกในหน้าที่ พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของครู ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถ รองลงมาคือ การเต็มใจที่จะทำงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเสมอ อาจเป็นเพราะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรังกระบี่ให้ความสำคัญกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และเข้าใจในงานที่รับผิดชอบได้เป็นอย่างดี มีความตั้งใจและเต็มที่ทุกครั้งกับการปฏิบัติงาน โดยมองว่างานที่รับผิดชอบจะเป็นส่วนหนึ่งในการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลดาพร เอกพานิช และคณะ (2563 : 184) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและความผูกพันต่อองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายบริการมหาวิทยาลัยนเรศวร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสำนึกในหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ติดองค์การของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .821 อาจเป็นเพราะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี รวมถึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ กำหนดไว้ รวมไปถึงยังตระหนักถึงการพัฒนาตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวัฒน์ บุตรกุล และคณะ (2561 : 127) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเปลี่ยนแปลงครูและบุคลากร ให้เป็นผู้ที่มองตนเองและมองงานในแง่บวกหรือกระบวนทัศน์ใหม่ ๆ ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในเรื่องวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์การพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองไปสู่ความสามารถที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น ผู้บริหารจะชักนำครูและบุคลากรให้มองไกลเกินกว่าความสนใจเฉพาะตนไปสู่อุดมการณ์ที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ การบรรลุสู่จะแห่งตน และความเป็นอย่างที่ดีทั้งของตนเองและของผู้อื่น รวมทั้งขององค์การและสังคม

4. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามักจะละเลยการรับฟังปัญหาของบุคลากรในการปฏิบัติงาน การทำความเข้าใจ รวมถึงการสั่งการในด้านต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว และแก้ไขปัญหายอย่างจริงจัง ซึ่งจะเป็นผลดีต่อองค์กรและบุคลากรภายในองค์กรได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังปรากฏปัญหาเพื่อนร่วมงานในองค์กรมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน เกิดความเข้าใจผิด ความคิดเห็นไม่ตรงกัน ทะเลาะเบาะแว้ง หรือมีปัญหาภายในองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานร่วมกันไม่เป็นผลดีเท่าที่ควร องค์กรจึงควรให้ความสำคัญกับบรรยากาศองค์การในด้านความขัดแย้ง โดยการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องความขัดแย้งในองค์กรและการบริหารความขัดแย้ง เพื่อให้พนักงานสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการบริหารงานในองค์กร เน้นให้ผู้บังคับบัญชาเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน และผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากร ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาขององค์กรเพื่อให้เกิดความร่วมมือ เพื่อให้การทำงาน มีความก้าวหน้าและประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองของครู โดยการสนับสนุนด้านสื่อ อุปกรณ์ และเครื่องใช้ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ การสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาคุณวุฒิของตนให้สูงขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง พัฒนาการปฏิบัติงาน พัฒนาวิชาชีพ และพัฒนาความก้าวหน้าในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารโรงเรียนควรใช้หลักของความเท่าเทียมมาเป็นส่วนสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่ดีของโรงเรียน โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อให้บุคลากรรู้สึกว่าคุณค่าและมีความสำคัญกับองค์กร ส่งผลให้บุคลากรเกิดความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารควรส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศองค์การที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาโดยการจัดกิจกรรม อบรมสัมมนาที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรม ความสามัคคี กันในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุความสำเร็จของโรงเรียน มีการชี้แจงและแจ้งให้บุคลากรในโรงเรียนทราบเกี่ยวกับกฎเกณฑ์การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือการให้รางวัลตามผลงานอย่างเป็นธรรม และควรมีการนำข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาพูดคุย เปิดใจรับฟังปัญหา และร่วมกันแก้ปัญหาโดยมุ่งผลประโยชน์ของโรงเรียนเป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

- กมลกาญจน์ อรุณรัตน์. (2563). บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 10 (1), 18-26.
- กนกกรณ์ เช่นกลาง. (2563). บรรยากาศในองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานเอกชนในจังหวัดสระบุรี. คณะบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฐาปณี บุญเกียรติ. (2559). การรับรู้บรรยากาศองค์การที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันขององค์การและพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานต่อองค์การ. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นภาพร คุณหงษ์. (2561). พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร. คาร์ลอส. คณะบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- เบญจวรรณ ศฤงคาร. (2561). *บรรยากาศองค์กรและคุณภาพชีวิตการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน*ของพนักงาน บริษัท โตชิบา คอนซูมเมอร์โปรดักส์ (ประเทศไทย) จำกัด. คณะบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปาริชาติ ปานสำเนียง. (2555). *การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานและการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร* ผ่านความผูกพันต่อองค์กร ของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน กรณีศึกษาคณะแพทยศาสตร์แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การ จัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. ชลบุรี: มนตรี.
- ลดาพร เอกพานิช และคณะ. (2563). พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและความผูกพันต่อองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายบริการมหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 14 (1), 175-193.
- ศุภวัฒน์ บุตรกุล และคณะ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์กรของสถานศึกษา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*. 12 (2), 121-131.
- สำนักงานอธิการบดี. (2560). *ความพึงพอใจของบุคลากรภายในหน่วยงานสังกัดสำนักงานอธิการบดีต่อบรรยากาศการทำงาน*. สำนักงานอธิการบดี. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุชาญ พันธ์นิยะ. (2553). *บรรยากาศที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุดปราโมทย์ วัฒนรัตน์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานองค์การมหาชน. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*. 12 (1), 28-38.
- อภิวรรณ กันวิเชญ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์กรกับพฤติกรรมปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่พบดินทร์อำเภอดงหลวง* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้วเขต 2. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30 (3), 607 - 610.
- Litwin, George H. and Robert A. Stringer, Jr. (1968). *Motivation and Organization Climate*. Boston Division of Research, Graduate School of Business Administration, Harvard University.
- Organ, D.W. (1988). *Organizational citizenship behavior: The good soldier syndrome*. Lexington, Massachusetts: Heath & Company.

LGBTQ should not be a Lecturer?: Thai Undergraduate Students' Attitudinal Assessment towards LGBTQ Lecturer in EFL Classroom

¹Krishna Kosashunhanan, ²Atichat, Rungswang,
³Aram Iamlaor, ⁴Sita Sittironnarit, ⁵Nikorn Teptong, and ⁶Thanyapatra Soisuwan

^{1,3,4,5,6}Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

²Faculty of Liberal Arts, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Corresponding Author, E-mail: atichat.ru@kmitl.ac.th

Abstracts

Through news in Thailand, some Thai LGBTQ lecturers have been negatively assessed by authorities. Since then, the questions have been raised to debate whether LGBTQ lecturer should be a teacher or not. To contribute to this concern, this study, therefore, aims at investigating how students who are believed to be directly affected by lecturer's actions assess their LGBTQ lecturers' performances and personalities in EFL classroom. This study employed a mixed-method design. The participants were 423 Thai EFL students who have studied with LGBTQ lecturers at a large-size university in Bangkok, Thailand. They were asked to complete a questionnaire, which was adapted from Puakchit (2013 : 678) consisting of four main sections: (1) in-class teaching roles, (2) in-class managing roles, (3) in-class communication skills, and (4) individuals' attributes. After the quantitative results were obtained, a focus-group interview with 5 volunteer students was conducted. The findings revealed that Thai LGBTQ lecturers in EFL classroom were positively evaluated in all aspects. Genderless or gender-free perspective was promoted by students for being a lecturer of English and students also suggested that whether a good or bad lecturer is not determined by gender.

Keywords: EFL Classroom, EFL Students; LGBTQ Lecturer; Students' Attitudes; Thai Classroom

Introduction

"Be grateful that Kathoey like you have a chance to study at the Faculty of Education."

"Kathoey doesn't deserve to get education, so go fix yourself first!"

"Kathoey is abnormal, you shouldn't be a teacher."

"I accept a tomboy who is manly, but I can't stand Kathoey who is originally a man and need to be girly like a woman."

"If a tomboy was once raped, he would definitely become a woman."

The mentioned statements, reported in Khaosod, an online Thai newspaper, were maliciously delivered by an invited male lecturer during the class targeting to a kathoey or ladyboy student. This lecturer is a member of Faculty of Education at a large and believably the most prestigious university in Thailand. The video clip of the incident recorded by other students went online and eventually ignited the criticism by netizens. After that, an online campaign was created on www.change.org, the world's well-known platform for change, urging the faculty and university's president to urgently scrutinize the lecturer's discriminatory

behavior. In addition to this, there was a following seminar entitled “*Can LGBTQ be a teacher?*” held by Undergraduate Student Council of Faculty of Education (USCE). The topic of the seminar was then questioned and criticized. Many comments on the forum argued that the topic was outdated and narrow-minded because anyone could be a teacher regardless of sex and gender.

With these controversial concerns, to assure that whether LGBTQ lecturer should be a teacher or not, the perceptions of students who are directly experienced to studying with LGBTQ lecturers must be investigated. This study scopes down to English as a Foreign Language (EFL) classroom since the language learning relies heavily on the lecturer who is believed to be a factor in enhancing effectiveness of language skill development. Therefore, this study aims at investigating how Thai EFL students pass the judgement on LGBTQ lecturers in EFL classroom with the following research question:

How is LGBTQ lecturer in Thai EFL classroom assessed by Thai EFL students?

Literature Review

Conceptualizing LGBTQ

LGBTQ stands for lesbian, gay, bisexual, transgender, and queer. According to Katz-Wise, Rosario and Tsappis (2016 : 1011-1025), LGB or lesbian, gay, and bisexual sexual are under the category of sexual orientation or elaborately refer to the individual's object of sexual or romantic attraction or desire, whether of the same or other sex relative to the individual's sex. The letter T or transgender refers to individuals for whose current gender identity and sex assigned at birth are not concordant. The last letter Q or queer means those whose sexual orientation is not exclusively heterosexual. Mostly, for those who identify themselves as queer, the terms lesbian, gay, and bisexual are perceived to be too limited. However, the term of LGBTQ has been popularized and widely used for the new emerging genders such as cisgender, questioning, intersex, and pansexual. Cisgender refers to a person who agree with the gender you were assigned at birth. Questioning is a person who are unsure of their gender identity. Therefore, LGBTQ in this study, intentionally cover all genders which do not conform to gender norms: male and female.

In academic arena, the term LGBTQ has been used to refer to, for example, sexual minority (Black, Fedewa & Gonzalez , 2012 : 321-339; Gorsuch, 2019 : 927-954 .; Johnson, Oxendine, Taub & Robertson, 2013 : 55-69. ; Katz-Wise, Rosario & Tsappis, 2016 : 1011-1025 ; Mishna, Newman, Daley & Solomon, 2009 : 1598-1614), people with gender non-conformity (Culler, 2017: 509-526), a marginalized group (Potter, Fountain & Stapleton, 2012 : 201-208 ; Sanz López, 2018 : 1817-1837. ; Vaccaro, 2012 : 429-446), nonheterosexuality (Wensley & Campbell, 2012 : 649-654), under-represented group (Ellis, 2009 : 723-739), and outness (Kosciw, Palmer & Kull, 2015 : 167-178). Noticeably, when the lives of LGBTQ people have become academic interest, and then have been deeply investigated, their traumatized existence has been revealed. The marginalization frequently occurs since the LGBTQ's abnormality in terms of gender identity, sexuality and sexual orientation is pervasively promoted.

Challenging this view on negative attitudes toward homosexuality, several scholars propose that considering yourself as LGBTQ is normal, natural and acceptable. According to Camacho, Minelli and Grosseck (2012 : 3176-3181.), Delahunty (2012 : 407-420) and Kim, Zheng and Gupta (2011 : 1760-1770), identity is something that is plural and dynamic. To elaborate, identity is the dynamic configuration of the defining characteristics of a person (Kim,

Zheng & Gupta, 2011 : 1760-1770), which can also be redefined over time and space (Delahunty, 2012 : 407-420). For instance, a shy boy can become a brave young man, or males can display feminine characteristics, such as being emotionally expressive and sensitive, while some females may exhibit masculine traits, such as being muscular, dominant, and aggressive in certain situations. Given that, even the biological sex can be flexible (Huffaker & Calvert, 2006 : 56). Hence, it is unsurprising to learn the following:

“Identity is not something that one “has”, but rather something that one “does” or “performs” and recreates through concrete exchanges, discourse and interactions between human beings.” (De Fina, 2011 : 265-266).

De Fina’s idea indicates that identity is not an innate feature but is created or shaped through socialization. This means that gender identity depicting how a person may identify himself or herself as male, female or transgender can be also changed and redefined depending on time, space and people he or she is interacting with. Moreover, Kittiteerasack and Matthews (2017 : 1-15) elaborate that sex, gender identity, sexuality and sexual orientation are complicated since they are fully independent to each other. To illustrate, it is normal and natural that if a person who is born with a penis, he can possess feminine trait, and has sexual relation with both men and women. With this concern, we as researchers insist that being LGBTQ is not deviant; this depends on social interaction one has encountered. However, it is inevitable that attitudes towards LGBTQ people, in some cultures, are still negative and traumatic. To address the cause of negative views towards LGBTQ individuals, previous studies pointed out that the notion of patriarchy is one of the powerful tools marginalizing a group of LGBTQ people into oppressive and invisible circumstances (Day, 2018 : 21-37; Fox & Zagumny, 2017: 97-109 ; Smith, 2018: 250-258 .: Welsh, 2014 : 39-45; Yenilmez, 2017: 287-299).

LGBTQ and Patriarchal Society

Patriarchy is ideological and social construction which recognizes men as superior to women (Rawat, 2014 : 43-56). In patriarchal society, the role of male is central to social organization, and where males hold authority over women, children, and property Walby (1990 : 666) This is what Weber (1978 : 555) linked male dominance to “the normal superiority of the physical and intellectual energies of the male” (p. 1007) or what Connell (2005 : 829-859) refers to as “hegemonic patriarchy” (p. 830).

Walby (1990 : 666) provides six components that generate the notion of patriarchy and are believed to be the sources of exploitation. They are (1) household, (2) sexuality, (3) male-on-female violence, (4) the state, (5) paid employment and (6) cultural institutions. *Household* means domestic environment where a housewife’s duties are overlooked and insulted. *Sexuality* is perceived when heterosexuality is promoted as a normative practice. *Male-on-female violence* depicts negative treatment and discrimination towards women due to the belief in inferiority of women. For *the state*, it refers to the support from the state which intentionally promoted patriarchal, capitalist, and racist interests by overlooking the case of offense against women. Next, *paid employment* is when women are being offered worse jobs and paid less than men for the same job. Finally, cultural institution establishes the norms appointing women’s appropriate behaviors in public space such as showing love expressions in, and their dress code in public areas or religion sites.

Considering the aforementioned six elements of the patriarchy, it suggests that women and children are not only suppressed and marginalized, but also a group of homosexual people. They all are recognized as inferior and powerless in the patriarchal or male-dominated society. However, the level of oppression and control over women, children and, homosexual people vary from one patriarchal society to the other since the idea of patriarchy is inconsistent and the gender relations which are complicated, and dynamic have changed over time (Ray, 2006 : 1-21). Therefore, it suggests that the gender relations of the patriarchy are supposed to be historical, cultural, and spacial, which must be studied in their specificity (Witz, 2013 : 789).

Being a LGBTQ Teacher in Thailand

Thailand is dubbed as a patriarchal or male-dominated society (Coyle & Kwong, 2000: 492-506 ; Kelly, 2015 : 123 ; Kuasirikun, 2011 : 53-78 .; Pattalung, 2008 : 234; Ratchatakorntrakoon, 2019 : 271-296 ; Sriwimon & Zilli ; 2017 : 1-24). According to the Global Gender Gap Report 2021 done by the World Economic Forum, which intend to be a tool for benchmarking and tracking global gender-based inequalities, the overall gender gap in Thailand is still wide and was ranked as 79th out of 156 countries. Even though the report is limited to a comparison between men and women, it presumably indicates that LGBTQ people is still positioned far behind the women position.

In educational sphere especially in teacher position, there has been evidence that LGBTQ teachers have been pervasively suppressed and marginalized through the patriarchal lens. Reported on Thairath (2019 : online), a transgender teacher's performance teaching mathematics was evaluated lower than the expected standards and then discharged from the school. The letter was sent to the teacher stating that she failed to comply the Uniform Civil Services Act, B.E. 2478 and Professional Standards and Ethics. To elaborate, the transgender teacher was complained as she wore a female uniform. She was also warned that being teacher must well behave in all aspects including behavior, dressing, speech, and prosperous morality because teacher is a role model for students. Another case reported on Dailynew (2017 : online) narrated the painful moment of a transgender teacher when she was verbally attacked by a male lecturer who is a dean of a university in the northeastern part of Thailand. During her attendance in Teacher Professional Standard seminar, the lecturer called her name and was curious her title as mister (Mr.). He suddenly asked, "Why did you wear like a woman since you were a man?" "Did you get gender-reassignment surgery?". The lecturer continued saying "during the lunch break, I would let your friends check whether you have male genital organ or not." She then posted her miserable feeling of being transgender.

On the other side, a case published by PPTV Online (2019 : online) reported about a gay-men teacher teaching speaking and listening English who wore a neon-color wig with colorful make-up during the class was soaked by the compliments and dubbed as a new-trend teacher. "The feedbacks from the students were great; they laughed and enjoyed with the provided activities", he said.

As you can see that the existence of LGBTQ teachers has been influenced more or less by the patriarchal beliefs generated by those who are in the higher position. The teachers have still faced suppression and discrimination when their appearance does not conform with their biological sex or the sex they were originally born with. Meanwhile, those who are gay seem to be acceptable, but they have to put more effort than male or female teachers.

What Constitutes a Good Teacher of English?

As cited in Mullock (2003 : 2-24) purposed the preferred characteristics of a good teacher through the lens of both teacher's and student's perspectives as shown in Table 1.

Table 1 Teacher and student perspectives on what constitutes a good teacher

Teacher view: A good teacher	Student view: A good teacher
-	explains clearly so that we can understand
helps, focuses on individual students	helps us with our work
develops positive teacher-student relationship	caring, relates to students
maintains student interest, enjoyment and keenness but also discipline and order	work is interesting and enjoyable but also controls the class well
promotes student achievement and progress	we learn a lot
-	is fair
plans, structures and organizes the classroom	-
fosters student involvement and participation	-

From Table 1, students most frequently mentioned the teacher's quality was the teacher's ability to 'explain clearly so that students can understand', but this was not important to teacher. It may be because the ability is common practice of being a teacher.

Specifically, to be a teacher of English, Cortazzi and Jin (1996 : 169-226) investigated what characterizes a good teacher in Teaching English to Speakers of Other Languages (TESOL) through the lens of 135 students at two Chinese universities. The results revealed as presented in Table 2.

Table 2 Chinese students' expectations of a good teacher in TESOL
(Cortazzi and Jin's, 1996 : 186-187)

knowledge of the subject matter	67.0%
is patient	25.0%
is humorous	23.7%
is a good moral example	21.5%
shows friendliness	21.5%
teaches students about life	17.5%
arouses students' interest	17.0%
is warmhearted and understanding	16.2%
uses effective teaching methods	16.2%
is caring and helpful	14.8%
explains clearly	6.7%

Of researchers who have explored the characteristics of a good TESOL teacher, Brown (2001 : 345),’s results are quite typical showing that a good TESOL teacher must (1) know English and be able to use it, (2) possess skills of teaching, (3) well communicate between people, and (4) have good personality. However, Harmer (1998 : 456) collecting the responses from English language students studying in Britain argued that a good teacher of English (1) makes lessons interesting, (2) loves his or her job, (3) shows his or her personality, (4) has lots of knowledge, and (5) is an entertainer. In addition to this, Mullock (2003 : 2-24) stepped higher to investigate postgraduate students of applied linguistics and TESOL at three universities in Sydney. The students expected their teacher of English to (1) know and understand students’ needs and strengths and weaknesses, (2) know the subject matter, (3) be skilled in teaching techniques and methods, and (4) treat students with courtesy and respect, show empathy towards the students respectively.

Obviously, student-teacher relationship in EFL classroom should be intimate, active and interactive as Chen (2012 : 213- 219), and Al-Seghayer (2017 : 567) assert that teacher or lecturer is one of the important factors that contributes to successful language learning since he or she is able to fuel their students’ interests, motivations, attitudes, and efforts, or tackle the lack of understanding thereof, making their influence fundamental to students’ progress. During the class, teachers are expected to facilitate communication between the learners during the set activities, to provide learners with insight on how to become a successful language learner by sharing his/her own personal experiences of language learning and to organize resources. This means that students’ achievement may not be accomplished without teacher’s help and enthusiastic engagement.

In Thailand, LGBTQ lecturers as mentioned earlier have encountered negative perceptions and inferiority evaluated by some authorities in educational professions, but the relationship between students and LGBTQ lecturers has not been investigated. This is essential in ELF classroom to know that whether students and LGBTQ lecturer can get along well or not since the lecturer is a key factor for student’s English skill development. The results of the study then can stimulate the awareness of diversity in Thai education.

Research Methodology

This study was conducted using a mixed-method design to investigate Thai undergraduates’ perceptions towards LGBTQ lecturers in EFL classroom. The participants, data collection and data analyses to obtain the results are elaborated below.

Participants

The total number of students in the university is approximately 20,000. According to as from the number it can be represented by the sample of 377 participants. Therefore, the participants in this study were 423 undergraduates as they were recruited from all faculties and colleges. All of them have experience studying with LGBTQ lecturers in EFL classroom. The sample comprised of 265 female students, 141 male students, and 17 identified as LGBTQ students. The participants were asked to complete the questionnaire given online via Google Form. After the questionnaire was administered to 423 undergraduates, the general information of participants including gender and year of study is shown below.

Gender

As shown in Table 3, of the questionnaire respondents, 265 were females (63%), 141 were males (33), and 17 were identified as LGBTQ (4%).

Table 3 Gender of participants

Gender	Frequency	Percentage
Female	265	63
Male	141	33
LGBTQ	17	4
Total	423	100.0

Year of Study

From 423 respondents, most of them were 3rd year students (136 persons, 32%), followed by 4th year students (99 persons, 23%), 2nd year students (95 persons, 22.5%), 1st year students (87 persons, 21%), 5th year students (4 persons, 1%) and 6th year students (2 persons, 0.5%). The results are shown in Table 4 below.

Table 4 Year of study of participants

Year of study	Frequency	Percentage
First	87	21
Second	95	22.5
Third	136	32
Fourth	99	23
Fifth	4	1
Sixth	2	0.5
Total	423	100.0

Instruments

Questionnaire

To explore the students' perceptions towards LGBTQ lecture in EFL classroom, a questionnaire consisting of 25 items was used as data collection in this study. The questionnaire was adapted from Puakchit (2013 : 678) which divided into two main parts: *personal information and students' attitudes towards LGBTQ lecturers in EFL classroom*. The 25 items in the questionnaire were evaluated by 3 experts for content validity and were then put into a Goggle Form. The participants were required to evaluate their level of agreement based on 4-point Likert scale ranging from 1 (strongly disagree) to 4 (strongly agree).

Statistical Analyses

In order to interpret the findings, the responses were collected and calculated in Microsoft Excel. Score of items were calculated for average score. Descriptive statistics were used to find average sum for each item reflecting students' attitudes towards LGBTQ lecturers in EFL classroom.

Focus Group Interview

To obtain in-depth information on how Thai EFL students perceive towards LGBTQ lecturers, the five students with different faculties were recruited to participate in focus group interview led by the researchers. The five volunteer students were encouraged to share their opinions and perceptions about their LGBTQ lecturer and the results we had interpreted from the questionnaire. The focus group took one hour.

Conceptual Framework

This study employed mixed method approach to investigate Thai undergraduate students' attitudinal assessment towards LGBTQ lecturer in EFL classroom. Four aspects of teacher's roles and characteristics were used as a framework to create the questionnaire. Also, focus group interview was conducted to obtain in-depth information. The conceptual framework is illustrated in Figure 1.

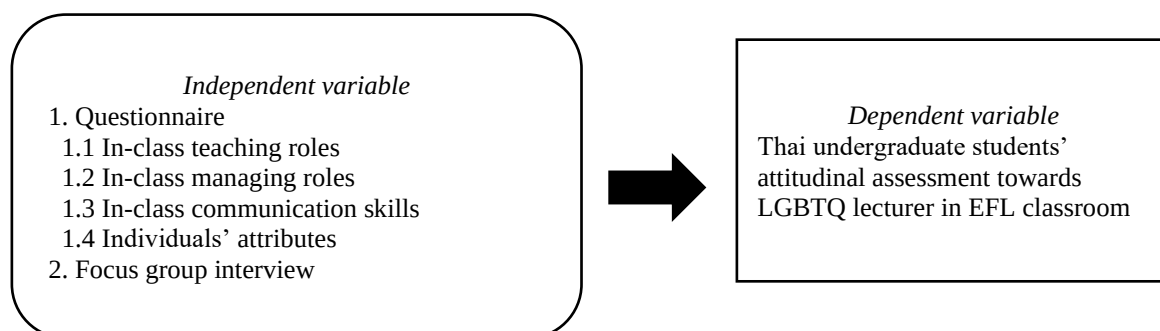

Figure 1 Conceptual Framework

Results

The findings on students' attitudes towards LGBTQ lecturers in EFL classroom

To address the research question of this study, the attitudes of Thai undergraduates towards LGBTQ lecturers in EFL classroom were analyzed by using descriptive statistics. The findings comprising of 25 items are demonstrated based on four categories: (1) in-class teaching roles, (2) in-class managing roles, (3) in-class communication skills and (4) individuals' attributes as shown in Table 5, Table 6, Table 7 and Table 8 respectively.

In-class Teaching Roles

Table 5 In-class teaching roles of LGBTQ lecturers

In-class teaching roles of LGBTQ lecturers	Mean	SD	Rank	Level of Agreement
1. My LGBTQ lecturer stimulates interest at the start of the lesson.	3.35	0.74	6	Very high
2. My LGBTQ lecturer corrects wrong and incomplete answer effectively.	3.37	0.70	5	Very high
3. My LGBTQ lecturers adjusts the contents of the lesson to level of the students.	3.44	0.70	4	Very high
4. My LGBTQ lecturers relates the previous lesson's work with the current lesson.	3.33	0.74	7	Very high
5. My LGBTQ lecturers uses materials and tools in a timely and appropriate manner.	3.49	0.65	1	Very high
6. My LGBTQ lecturers check students' achievement of the lesson aims.	3.27	0.74	8	Very high

7. My LGBTQ lecturers stage the lesson coherently.	3.47	0.69	3	Very high
8. My LGBTQ lecturers implements effective learning methods.	3.49	0.68	2	Very high
Total	3.40	0.61		Very high

N=423

1.00-1.75	Very low
1.76-2.50	Low
2.51-3.25	High
3.26-4.00	Very high

From the Table 5, the results show the students' attitudes towards in-class teaching roles of LGBTQ lecturers. The descriptive statistics for the overall LGBTQ lectures' teaching roles evaluated by Thai undergraduates (Mean = 3.40, SD = 0.61) demonstrate that the level of agreement was very high for the overall teaching roles. This implies that students have positive attitudes towards overall in-class teaching roles of LGBTQ lecturers. Furthermore, when taking a look into details, students also have positive attitudes towards LGBTQ lecturers when they uses materials and tools in a timely and appropriate manner (mean = 3.49), implements effective learning methods (mean = 3.49), stage the lesson coherently (mean = 3.47), adjusts the contents of the lesson to level of the students (mean = 3.44), corrects wrong and incomplete answer effectively (mean = 3.37), stimulates interest at the start of the lesson (mean = 3.35), relates the previous lesson's work with the current lesson (mean = 3.33), and check students achievement of the lesson aims (mean = 3.27).

In addition, there were some comments stating about LGBTQ lecturers' in-class teaching roles collected below:

"From my personal experiences, all of the LGBTQ lecturers whom I have studied with are fun and have their own techniques that help students to understand the lessons better."

"I feel that I understand the lesson better. The LGBTQ lecturers have a lot of techniques to draw students' attention in the class. During the class, I feel less pressured and more enjoyed the class, which are completely different from some straight male or female lecturers."

"In my own opinion, LGBTQ lecturers stimulate me to enjoy the lessons in the class. The accent of the LGBTQ lecturers also encourages me to speak English properly."

In-class Managing Roles

Table 6 In-class Managing Roles of LGBTQ Lecturers

In class management of LGBTQ lecturers	Mean	SD	Rank	Level of Agreement
9. My LGBTQ lecturer ensure active participation of students.	3.52	0.70	2	Very high
10. My LGBTQ lecturer punctual at arriving in the class.	3.37	0.69	5	Very high
11. My LGBTQ lecturer speak clearly and comprehensively.	3.43	0.65	4	Very high
12. My LGBTQ lecturer finished the class on time.	3.51	0.65	3	Very high

13. My LGBTQ lecturer is well prepared for the lesson.	3.55	0.63	1	Very high
Total	3.47	0.66		Very high

From the Table 6, the results show that the students have positive attitudes towards in-class management of LGBTQ lecturers. The descriptive statistics for overall in-class management of LGBTQ lecturers (Mean=3.47, SD=0.66) were interpreted that the level of agreement was very high. When looking into details, students have positive attitudes towards LGBTQ lecturers' in-class management at very high level in all aspects. Students are satisfied when their LGBTQ lecturers well prepare for the lesson (Mean=3.55), ensure active participation of students (Mean=3.52), finish the class on time (Mean=3.51), speak clearly and comprehensively (3.43), and are punctual at arriving in the class (Mean= 3.37).

In-class Communication Skills
Table 7 In-class Communication Skills of LGBTQ Lecturers

In-class communication skills of LGBTQ lecturers	Mean	SD	Rank	Level of Agreement
14. My LGBTQ lecturer praises the students frequently.	3.37	0.76	4	Very high
15. My LGBTQ lecturer makes the lesson enjoyable.	3.64	0.68	1	Very high
16. My LGBTQ lecturer uses body language.	3.51	0.69	3	Very high
17. My LGBTQ lecturer treats students respectfully.	3.55	0.67	2	Very high
Total	3.51	0.7		Very high

In the Table 7, the results show students' attitudes towards LGBTQ lecturers' in-class communication skills. The overall descriptive statistics for in-class communication skills of LGBTQ lecturers (Mean= 3.51, SD= 0.7) show that the level of agreement was very high. Students demonstrate very high level of satisfaction in all aspects of in-class communication skills towards their LGBTQ lecturers. Students are satisfied when their LGBTQ lecturers makes the lesson enjoyable (Mean=3.64), follow by treats students respectfully (Mean=3.55), uses body language (Mean=3.51), and praises the students frequently (Mean=3.37).

Besides, there were some comments relating to in-class communication skills from the students shown below:

"Most of the LGBTQ lecturers are funny, so they make the class more enjoyable."

"LGBTQ lecturers make the class more colorful and the way they teach help me to understand better."

"I love studying with LGBTQ lecturers they make the class less boring and more entertaining."

"My LGBTQ lecturers show a lot of respect about student's opinion."

Individuals' Attributes
Table 8 Individuals' Attributes of LGBTQ Lecturers

Individual attributes of LGBTQ lecturers	Mean	SD	Rank	Level of Agreement
18. My LGBTQ lecturer is kind.	3.61	0.66	4	Very high
19. My LGBTQ lecturer is trustworthy.	3.41	0.70	8	Very high
20. My LGBTQ lecturer is energetic.	3.67	0.60	2	Very high
21. My LGBTQ lecturer is respectful.	3.54	0.68	5	Very high
22. My LGBTQ lecturer is consistent.	3.53	0.68	6	Very high
23. My LGBTQ lecturer is tolerant.	3.75	0.55	1	Very high
24. My LGBTQ lecturer is sensitive.	3.48	0.73	7	Very high
25. My LGBTQ lecturer is easygoing.	3.63	0.67	3	Very high
Total	3.57	0.65		Very high

From the Table 8, the results show students' attitudes towards LGBTQ lecturers' individual attributes. From the overall descriptive statistic for LGBTQ lecturers' individual attributes, Students evaluate the level of agreement as very high level (Mean=3.57, SD=0.65). For students, their LGBTQ lecturers in EFL classroom are tolerant (Mean=3.75), energetic (Mean=3.67), easygoing (Mean=3.63), kind (Mean=3.61), respectful (Mean=3.54), consistent (Mean=3.53), sensitive (Mean=3.48), and trustworthy (Mean=3.41).

In addition, there were comments about LGBTQ lecturers' individual attributes collected from the questionnaire shown below:

"Most of the LGBTQ lecturers I've met are kind and funny."
"LGBTQ lecturer I've met is very respectful."

The Findings of The Focus-Group Interview

Can you tell us your experiences in studying with LGBTQ lecturers in EFL classroom?

All students showed positive experiences studying with LGBTQ lecturers. They eagerly gave examples of their impressive moments with their LGBTQ lecturers in EFL classroom as shown in Excerpt 1 and Excerpt 2.

Excerpt 1

"On my first day of the class, while the teacher was walking into class, everyone who was talking loudly stopped doing everything and was excited with his appearance. He smiled and started getting to know all students and let students know him through various fun activities. I felt that he asked students many questions to know students' background and needs as much as possible. For his teaching methods, he was so creative; he always created activities and teaching materials that involved all students to join and encouraged students to communicate English with confidence. He never blamed when students made mistakes; on the other hand, he emphasized that "being able to communicate is start communicating." That fueled my courage.

Fifteen weeks of study never bored me anymore. In terms of knowledge matter, he is very keen on what he was teaching; he showed us insightful knowledge and always gave addition information related to the lessons. This made me know that he put an effort on lesson preparation. Moreover, he was really open-minded; he welcomed students' opinions, comments, and suggestions. My friends and I enjoyed in-class discussing so much and I felt that my speaking skill was developed."

Excerpt 2

"I think that my experience in studying English with LGBTQ lecturer was unique and impressive when compared to other English lecturers I have studied with. He was so energetic, alert, and funny. He stood while teaching, gave all students eye contact, walked around while observing students' participation in group activities, and helped when needed. One thing that I love so much was integrating the issues of diversity in terms of gender, race, age, and religion while learning language. I think this is very important since English is a bridge to international community. If we can communicate English but we ignore this basic knowledge, the communication will not fully effective. My teacher did it so well and our class was full of empathy. We care whether our words will hurt our interlocutors or not. This was what my LGBTQ lecturer did so well, but the others did not."

Do you think being LGBTQ is a barrier of being a teacher? Are you feel uncomfortable studying with LGBTQ lecturer? And What do you think about some LGBTQ teachers who have been suppressed and marginalized by authorities?

All responses from all interviewees were consensual. Gender-free or genderless perception of being LGBTQ lecturers was promoted and supported and feeling of disagreement with authority was made as shown in Excerpt 3 and Excerpt 4.

Excerpt 3

"I have never felt uncomfortable or scared when studying with LGBTQ lecturer. Gender, for me, was really not a factor determining good or bad teacher. Narrow-minded people always put gender bias in everything. I have heard from news for many times when the right of LGBTQ lecturer was abused by old-fashioned-mind authority. I felt hopeless for this. Since we have accessed to information and knowledge globally, we understand the nature of gender that Thai schools have rarely taught us. I admire people who coming out especially in Thai society where patriarchal attitude is widely enacted. Thai education especially in school and university should embrace gender diversity and let students familiarize with this concern. I

believed we can be global citizen because we consider everyone human.”

Excerpt 4

“Who cared about gender? Gender differentiation must be abolished, and the value of people does not rely on gender. Some Thai elders never walked out from the box and always thought what they did was right. I enjoyed so much studying with LGBTQ lecturer especially in English class. By nature of English, the characteristics of LGBTQ people, from my experience, really enhance the friendly atmosphere, and active and creative teaching methods that have led to the effectiveness of language learning. Sometimes, I observed that the character of my LGBTQ lecturer between in-class and outside-class was different especially when he was with other lecturers. This may be because the expectations and perceptions in both contexts were different. However, for students, our LGBTQ lecturer is the best.”

What we found from the focus-group interview reconfirmed the quantitative results demonstrating positive attitudes towards LGBTQ lecturers in EFL classroom in all aspects. Students’ experiences with LGBTQ lecturers were also positive. Obviously, they admire their lecturers and insist that gender has no effect on the quality of teaching and studying with LGBTQ lecturers provides them opportunity to develop their English skills.

Discussion

The findings of this study revealed that LGBTQ lecturers in EFL classroom was positively assessed at very high level in all aspects including (1) In-class teaching roles, (2) in-class managing roles, (3) in-class communication skills, and (4) individuals’ attributes. This shows that, for Thai EFL students, LGBTQ lecturer is not a threat in EFL classroom. The research findings confirm that LGBTQ lecture of English can be a good teacher based on what Brown and McIntyre (1989) as cited in Mullock (2003 : 2-24) purposed the expected characteristics of a good teacher, and can undoubtedly be a good and effective English lecturer based on preferential abilities and personalities purposed by Al-Seghayer (2017 : 567), Brown (2001 : 345), Chen (2012 : 213-219), Cortazzi and Jin (1996 : 169-226), Harmer (1998 : 456) and Mullock (2003 : 2-24)

Other important findings to be discussed were categorization of a good teacher. In Mullock (2003 : 2-24)’s study, a good teacher can be divided into two types: *pragmatic teacher* and *empathetic teacher*. *Pragmatic teacher* refers to knowledge-based teacher who has good content and procedural knowledge and focuses on high student achievement. Meanwhile, *empathetic teacher* possesses interpersonal and affective qualities who delivers nurture and support to students. The details of characteristics of two kinds of teachers are elaborated in Table 9.

Table 9 Distinction between Pragmatic Teacher and Empathetic Teacher
(Mullock, 2003 : 18)

The ‘pragmatic’ teacher	The ‘empathetic’ teacher
Knows the subject matter	Knows the subject matter
	Knows and understand students’ needs and strengths and weaknesses
Skilled in teaching techniques and methods	Skilled in teaching techniques and methods
Well prepared/well organized	Treats students with courtesy and respect, shows empathy towards the students
Keeps up-to-date in knowledge and skills	Keeps up-to-date in knowledge and skills
Can pass on knowledge to students	Can pass on knowledge to students
NS or near NS proficiency	NS or near NS proficiency
	Can motivate students (for example, interesting topics and activities)
Helps students get good exam marks	Sense of humor
Enthusiastic about teaching	Enthusiastic about teaching
Active in the classroom	Active in the classroom
	Very caring/kind to students
	Inspires students
	Patient
	Has sense of responsibility, provides professional leadership
	Provides a good moral example
	Cross-cultural knowledge and skills
	Encourages students
	Helps students form a good personality

From Table 9, a good teacher in general seems to fall into pragmatic teacher category, who knows the subject matter, is skilled in teaching techniques and methods, and helps students get good grades. For LGBTQ lecturers of English evaluated by students in this study, they are able to meet the criteria of being pragmatic teacher and also expand their endeavor and enthusiastic contributions to achieve empathetic teacher qualities. Both quantitative and qualitative results of this study demonstrate the high demand of empathetic teacher in Thai EFL classroom. Therefore, to respond to a question whether a LGBTQ lecturer is a threat in Thai EFL classroom or not, this study reassures that a LGBTQ lecturer is not totally a threat in Thai EFL classroom and gender has no effect on teacher’s good performance or failure.

However, regarding the claims on inappropriateness of being LGBTQ teacher, this can be assumed that the notion of patriarchy has influenced Thai authorities’ perceptions as Walby (1990 : 666) states that heterosexuality, in patriarchal society, is normative practice and homosexuality is doubted and then marginalized. The gap between two generations causes different perspectives towards LGBT people. Some authorities may perceive LGBTQ lecturer as a threat in Thai education just because he or she does not conform the gender norms. Meanwhile, students who have learned more about facts of gender and broadened their

perspectives through online experiences show positive evaluations towards LGBTQ people and embrace their LGBTQ lecturers of English with their genuine understanding and empathy.

To conclude, respondents in this study passed positive judgement on their LGBTQ lecturers in all aspects including (1) In-class teaching roles, (2) in-class managing roles, (3) in-class communication skills, and (4) individuals' attributes, and indirectly suggested preferred characteristics of English lecturers in Thai EFL classroom. Students also raised awareness about upholding gender-free attitude in evaluating teacher's performance and ability.

Recommendations

This study investigated Thai students' attitudinal assessment toward LGBTQ lecturers of English, so the students' direct experiences were only obtained. To get more perspectives on this issue, the perceptions of those who are in the managerial level should be explored. In addition, perceptions towards LGBTQ lecture of other subjects can be investigated.

References

- Al-Seghayer, K. (2017). The central characteristics of successful ESL/EFL teachers. *Journal of Language Teaching and Research*, 8 (5), 881-890.
- Black, W. W., Fedewa, A. L., & Gonzalez, K. A. (2012). Effects of "Safe School" programs and policies on the social climate for sexual-minority youth: A review of the literature. *Journal of LGBT youth*, 9 (4), 321-339.
- Brown, H. D. (2001). *Teaching by principles*. New York: Pearson.
- Camacho, M., Minelli, J., & Grosseck, G. (2012). Self and identity: Raising undergraduate students' awareness on their digital footprints. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 3176-3181. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.06.032>
- Chen, J. (2012). Favorable and unfavorable characteristics of EFL teachers perceived by university students of Thailand. *International Journal of English Linguistics*, 2(1), 213- 219.
- Connell, R. W., & Messerschmidt, J. W. (2005). Hegemonic masculinity: Rethinking the concept. *Gender & society*, 19 (6), 829-859.
- Cortazzi, M., & Jin, L. (1996). Cultures of learning: Language classrooms in China. In H. Coleman (Ed.), *Society and the language classroom* (pp. 169-226). Cambridge: Cambridge University Press.
- Coyle, S. & Kwong, J. (2000). Women's work and social reproduction in Thailand. *Journal of Contemporary Asia*, 20(4), 492-506. <https://doi.org/10.1080/00472330080000471>
- Culler, D. (2017). The Price of Price Waterhouse: How Title VII Reduces the Lives of LGBT Americans to Sex and Gender Stereotypes. *American University Journal of Gender, Social Policy the Law*, 25 (4), 509-526.
- Dailynew. (2017, February 28). Female teacher asked it is weird to be ladyboy?. *Dailynew*. Retrieved from <https://www.dailynews.co.th/regional/558585>
- Day, K. (2018). The Future of Sexual Inclusion. *CrossCurrents*, 68(1), 21-37.
- De Fina, A. (2011). Discourse and Identity. In T. A. van Dijk (Ed), *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction* (pp. 263-282). London: Sage.
- Delahunty, J. (2012). 'Who am I?': Exploring identity in online discussion forums. *International Journal of Educational Research*, 53, 407-420.

- Ellis, S. J. (2009). Diversity and inclusivity at university: A survey of the experiences of lesbian, gay, bisexual and trans (LGBT) students in the UK. *Higher Education*, 57 (6), 723-739.
- Fox, B. L., & Zagumny, L. (2017). Organizational Approaches to Addressing Machismo and Sexuality in Cuba. *Journal of Ethnographic & Qualitative Research*, 12 (2), 97-109.
- Gorsuch, M. M. (2019). Gender, Sexual Orientation, and Behavioral Norms in the Labor Market. *ILR Review*, 72 (4), 927-954.
- Harmer, J. (1998). *How to teach English*. London: Longman.
- Huffaker, D. A., & Calvert, S. L. (2005). Gender, identity, and language use in teenage blogs. *Journal of computer-mediated communication*, 10(2), JCMC10211.
- Johnson, R. B., Oxendine, S., Taub, D. J., & Robertson, J. (2013). Suicide prevention for LGBT students. *New Directions for Student Services*, 141, 55-69.
- Katz-Wise, S. L., Rosario, M., & Tsappis, M. (2016). LGBT youth and family acceptance. *Pediatric Clinics of North America*, 63 (6), 1011-1025.
- Kelley, K. (2015). *Patriarchy, Empire, and Ping Pong Shows: The Political Economy of Sex Tourism in Thailand*. Cultural Studies Capstone Papers, Columbia College, Chicago.
- Kim, H. W., Zheng, J. R., & Gupta, S. (2011). Examining knowledge contribution from the perspective of an online identity in blogging communities. *Computers in Human Behavior*, 27(5), 1760-1770.
- Kittiteerasack, P. & Matthews, K. A. (2017). Definitional issues in the study of sexual/gender diversity among sexual/gender minority populations in Thailand. *The Journal of Psychiatric Nursing and Mental Health*, 31 (2), 1-15.
- Kosciw, J. G., Palmer, N. A., & Kull, R. M. (2015). Reflecting resiliency: Openness about sexual orientation and/or gender identity and its relationship to well-being and educational outcomes for LGBT students. *American journal of community psychology*, 55 (1-2), 167- 178.
- Kuasirikun, N. (2011). The portrayal of gender in annual reports in Thailand. *Critical Perspectives on Accounting*, 22(1), 53-78. <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2009.11.008>
- Mishna, F., Newman, P. A., Daley, A., & Solomon, S. (2009). Bullying of lesbian and gay youth: A qualitative investigation. *The British Journal of Social Work*, 39 (8), 1598-1614.
- Mullock, B. (2003). What makes a good teacher? The perceptions of postgraduate TESOL students. *Prospect*, 18 (3), 2-24.
- Pattalung, P. N. (2008). *An analysis of sexist language in ESL textbooks by Thai authors used in Thailand*. Doctoral dissertation, University of North Texas, USA.
- Potter, S. J., Fountain, K., & Stapleton, J. G. (2012). Addressing sexual and relationship violence in the LGBT community using a bystander framework. *Harvard review of psychiatry*, 20 (4), 201-208.
- Puakchit, P. (2013). *Survey Research: EFL Students' Attitude Towards Learning English with Native English-speaking Teachers and Non-native English-speaking Teachers in Mathayom 4 Horwang School*. Master's thesis, Language Institute, Thammasat University, Thailand.
- PPTV Online. (2019). English is fun with kru Bally, an alternative teacher. *PPTV Online*. Retrieved. From <https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B9%84%E0%B8%A5%E0%B8%9F%E0%B9%8C%E0%B8%AA%E0%B9%84%E0%B8%95%E0%B8%A5%E0%B9%8C/107331>

- Ratchatakortrakoon, R. (2019). Representations of Single Woman in Thai Films: The Reproduction of Patriarchy Ideology. *Humanities, Arts and Social Sciences Studies*, 19 (2), 271-296.
- Rawat, P. S. (2014). Patriarchal beliefs, women's empowerment, and general well-being. *Vikalpa*, 39(2), 43-56.
- Ray, S. (2006). Understanding patriarchy. *Human rights, gender & environment*, 1(1), 1-21.
- Sanz López, J. M. (2018). Shaping LGBTQ Identities: Western Media Representations and LGBTQ People's Perceptions in Rural Spain. *Journal of homosexuality*, 65 (13), 1817-1837.
- Smith, D. E. (2018). Homophobic and transphobic violence against youth: The Jamaican context. *International Journal of Adolescence and Youth*, 23 (2), 250-258.
- Sriwimon, L., & Zilli, P. J. (2017). The sister, the puppet, and the first female PM: Gender Stereotypes in Thai politics are generated in the press, *The Journal of South East Asia Research Centre for Communications and Humanities*, 9 (1), 1-24.
- Thairath (2019, July 21). School declared ten standards of evaluation to guard against accusation on defaming a transgender teacher. *Thairath*. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/news/society/1619840>
- Vaccaro, A. (2012). Campus microclimates for LGBT faculty, staff, and students: An exploration of the intersections of social identity and campus roles. *Journal of Student Affairs Research and Practice*, 49(4), 429-446.
- Walby, S. (1990). *Theorizing patriarchy*. Oxford, London: Basil Blackwell.
- Weber, M. (1978). *Economy and society: An outline of interpretive sociology* (Vol. 1). Univ of California Press.
- Welsh, P. (2014). Homophobia and patriarchy in Nicaragua: A few ideas to start a debate. *IDS Bulletin*, 45 (1), 39-45.
- Wensley, K., & Campbell, M. (2012). Heterosexual and nonheterosexual young university students' involvement in traditional and cyber forms of bullying. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15 (12), 649-654.
- Witz, A. (2013). *Professions and patriarchy*. Routledge.
- Yenilmez, M. I. (2017). Socio-political attitude towards lesbians in Turkey. *Sexuality & Culture*, 21 (1), 287-299.

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสหวิทยาเขตปิยมิตร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี
**Digital Leadership of School Administrators in Piyamit Consortium, Under
the Secondary Education Service Area Office, Pathum Thani**

จุฑามาศ กมล และ สุภาวดี ลาภเจริญ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Juthamas Kamol and Supawadee lapcharoen
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Juthamas@tbs.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสหวิทยาเขตปิยมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามวุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียน ประชากรได้แก่ ครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตปิยมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 513 คน จาก 5 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตปิยมิตร สุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกนได้กลุ่ม ตัวอย่าง 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.966 มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความ แตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสหวิทยาเขตปิยมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมและรายด้านมีความ คิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เรียงตามคะแนนค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการ สื่อสารดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลและด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล 2) ครูที่มีวุฒิ การศึกษาและประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน ในสังกัดสหวิทยาเขตปิยมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่ แตกต่างกัน 3) ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสหวิทยาเขตปิยมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมดิจิทัล แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น ไม่แตกต่าง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstracts

This research aimed to study and compare the digital leadership of school administrators in Piyamit Consortium, under the Secondary Education Service Area Office, Pathum Thani, based on levels of education, work experience and school sizes. The population used in this research was 513 teachers from the schools in Piyamit Consortium, the Secondary Education Service Area Office, Pathum Thani district schools from 5 schools. Sampling using tables of Krejcie and Morgan were 217 people. The instrument used for data collection in this research was a 5-rating-scale questionnaire with the reliability value of 0.966 and the index of item objective congruence between 0.80-1.00. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, average, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and Scheffe's comparison test.

The results were as follows:1) The digital leadership of school administrators in Piyamit Consortium, under the Secondary Education Service Area Office, Pathum Thani was at high levels, both in overall and each aspect in the following order, with the first one as the highest: Digital communication, digital literacy, vision, and digital culture and 2) The teachers with different levels of education and work experience had no different opinion towards digital leadership of school administrators in Piyamit Consortium, under the Secondary Education Service Area Office, Pathum Thani and 3) The teachers from different school sizes had different opinion towards digital leadership of school administrators in Piyamit Consortium, under the Secondary Education Service Area Office, Pathum Thani in overall aspect and the aspect of digital culture at statistical significance level of 0.05. No significant difference was observed in other aspects.

Keywords: Digital Leadership; School Administrators

บทนำ

เทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลให้คนในสังคมต้องปรับตัวเข้าสู่แวดลอมดิจิทัล ซึ่งสะท้อนถึงวิธีการเรียนในปัจจุบัน ที่มีอิทธิพลจากเทคโนโลยีดิจิทัล การเรียนการสอนได้สร้างรอยต่อจากห้องเรียนสู่การเรียนรู้ในบริบทจริงผ่านช่องทางสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และโลกออนไลน์ และเป็นตัวผลักดันที่สำคัญในการสร้างแรงจูงใจที่สำคัญในการเรียนรู้ ในมุมมองภาคการศึกษา เทคโนโลยีดิจิทัลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างมากโดยตรง สามารถเป็นเครื่องมือในการขยายโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนทุกเพศทุกวัย ทุกอาชีพ แต่ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลจะเปลี่ยนรูปแบบวิธีการในการเรียนรู้ทำให้งานที่ย่งยากง่ายขึ้น และปรับกระบวนการเรียนรู้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน แต่ก็ยังจะไม่สามารถแทนที่ครูได้ในอนาคตอันใกล้ นี้ ดังนั้นการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในด้าน

ลักษณะของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปอันเป็นผลมาจากเทคโนโลยีดิจิทัล รวมไปถึงเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในยุคสมัยปัจจุบันและในอนาคต (ธานินทร์ อินทวิเศษและคณะ, 2562 : 478)

ในสภาวะที่เกิดการแพร่ระบาดของไวรัส covid-19 ในปี 2563 มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและการทำงานของทุกคนในทุกหน่วยงานซึ่งต่างก็ต้องเรียนรู้ปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ในการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่รุนแรง ทำให้เกิดความเด่นชัดในความสำคัญของเทคโนโลยี Digital มากขึ้น เนื่องจากทุกหน่วยงานองค์กรรวมถึงสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันของบุคลากรเพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปได้อย่างปกติแม้สถานการณ์ไม่ปกติก็ตาม ทั้งนี้เป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าภาวะผู้นำดิจิทัลนั้น เป็นแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการนำมาใช้ในสถานการณ์เช่นนี้ เนื่องจากทุกคนต่างต้องพึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานและโดยเฉพาะในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งก่อให้เกิดวิถีปกติใหม่ (New Normal) ในการทำงานและการเรียนการสอน (ดาร์วรรณ ถวิลการ, 2564 : 216)

การเปลี่ยนแปลงของภาวะผู้นำและการบริหารที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัล ผู้นำมีบทบาทสำคัญต่อองค์การในการวางแผน กำหนดกลยุทธ์ให้บุคลากรในองค์การปฏิบัติตาม หากผู้นำวางแผนผิดพลาดจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การ ดังนั้น ผู้นำจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และมีความรับผิดชอบสูงและมีความทันสมัยที่จะนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษารวมถึงแนะนำการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ และสามารถเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ถูกต้องรวมถึงร่วมกันตระหนักถึงโทษและประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัล มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู บุคลากร และนักเรียนในสถานศึกษา (รุ่งรัตน์ พลชัย, 2563 : 60)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสททวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล 4 ด้าน ประกอบด้วย การสื่อสารดิจิทัล การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การรู้ดิจิทัล และการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกิดความตระหนักในความสำคัญจำเป็นของการใช้ภาวะผู้นำดิจิทัลในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ และนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของตนเอง โดยจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้าผ่านการกำหนดนโยบาย นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการตัดสินใจและสามารถวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่วัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ทุกคนมีความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และวิถีปฏิบัติที่สอดคล้องรับกับดิจิทัลอย่างเป็นปกติใหม่ โดยจะต้องอาศัยการสื่อสารดิจิทัล ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาสู่ประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนสภวิทยเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 513 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสภวิทยเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 217 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen (Cohen, Manion, and Morrison, 2011 : 147) เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว นำมาหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยการแบ่งแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นภูมิ (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2561 : 87)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามในรูปแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและโรงเรียน ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การสื่อสารดิจิทัล 2) การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 3) การรู้ดิจิทัล 4) การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ปทุมธานี โดยทำการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลจากนักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยสังเคราะห์ องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล จากการศึกษาของ Sheninger (2014 : 54), Sullivan (2017 : online), เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559 : ออนไลน์), จิรพล สังข์โพธิ์, สุวรรณ จันทิวาสารกิจ และเสาวนีย์ อยู่ศิริรัมย์ (2560 : ออนไลน์), ชูชาติ พุทธลา (2561 : 65), ภาณุมาศ จันทรศรี (2562 : 99), ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู (2562 : 285-294.), ชีวิน อ่อนลออ และคณะ (2563 : 108-119), สุขญา โกมลวานิช (2563 : 77), ญัฏฐณิชา พรปทุมชัยกิจ (2564 : 50-64), ทศพล สุวรรณราช (2564 : 160-177.), เอกรัตน์ เชื้อวังคำ (2564 : 88), เลอศักดิ์ ตามา (2564 : 224-240) และจิตรกร จันทรสุข (2564 : 36-49) ใช้เกณฑ์จากองค์ประกอบที่มีความถี่สูง (ความถี่ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป) ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลประกอบด้วย 4 ด้าน ประกอบด้วย การสื่อสารดิจิทัล การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การรู้ดิจิทัลและการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล เป็นแนวทางที่ใช้ในงานวิจัย 2) กำหนด คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ได้จากการสรุปองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา 3) สร้างข้อคำถาม ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในแต่ละข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดขึ้น 4) นำ แบบสอบถามที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้แบบสอบถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์ เฉพาะ 5) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence -IOC) ได้ค่าตั้งแต่ 0.80 - 1.0 6) นำแบบสอบถาม ที่แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องแล้วไปทดสอบ (Try Out) กับครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความ สมบูรณ์และนำมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbrash's Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbrash) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.966

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ขอนหนังสือขออนุญาตแจก แบบสอบถามและเก็บข้อมูล จากผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2) นำ หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูล เสนอผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี 3) จัดส่งแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form ให้ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน ระหว่างวันที่ 31 มกราคม - 14 กุมภาพันธ์ 2565 4) ผู้ศึกษาได้รับการตอบ แบบสอบถามออนไลน์จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.24 ของแบบสอบถามทั้งหมด ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) วิเคราะห์เพื่อบรรยายลักษณะทั่วไปของข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ของข้อมูล 2) วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสภามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เป็นรายด้านและภาพรวม โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกความหมาย 5 ระดับ (Semantic Differential) เป็นรายข้อและรายด้าน โดยยึดเกณฑ์เกณฑ์การวัดดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 30)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล อยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล อยู่ในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล อยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล อยู่ในระดับ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3) เปรียบเทียบความแตกต่างตามวุฒิการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t- test) เปรียบเทียบความแตกต่างตามประสบการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé's Multiple Comparison Method) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

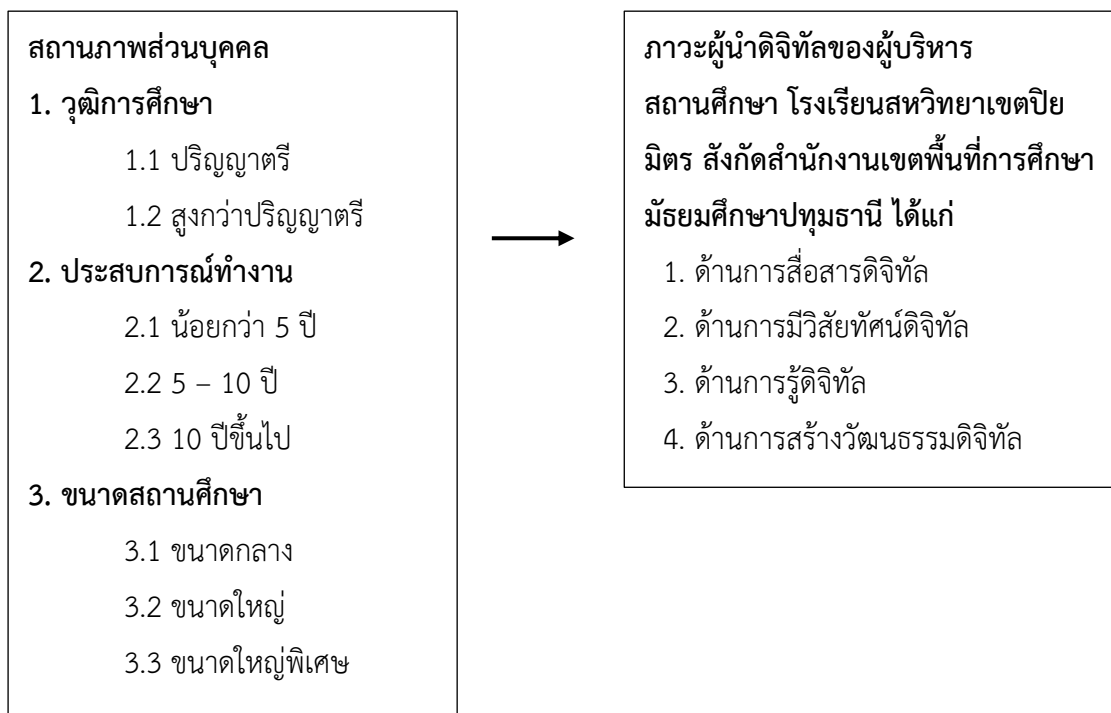
6.2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test และ F-test (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé's Multiple Comparison Method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 66.35 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 33.65 ซึ่งส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาคือ ตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 33.6 และมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 โดยส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 รองลงมาคือขนาดใหญ่ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 41.2 และขนาดกลางจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนในสังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัด
สทวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมและรายด้าน
(n=211)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของครู		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการสื่อสารดิจิทัล	4.16	0.71	มาก
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.02	0.80	มาก
3. ด้านการรู้ดิจิทัล	4.10	0.76	มาก
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	3.96	0.83	มาก
รวม	4.06	0.74	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$) โดยเรียงลำดับ
จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสื่อสารดิจิทัล ($\bar{x} = 4.16$) ด้านการรู้ดิจิทัล ($\bar{x} = 4.10$) ด้านการมี
วิสัยทัศน์ดิจิทัล ($\bar{x} = 4.02$) และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ($\bar{x} = 3.96$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร
สถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนในสังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำแนก
ตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=211)						
ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการสื่อสารดิจิทัล	4.18	0.68	4.13	0.75	0.514	0.608
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.06	0.76	3.95	0.86	0.895	0.372
3. ด้านการรู้ดิจิทัล	4.12	0.75	4.07	0.79	0.406	0.685
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	3.98	0.83	3.94	0.84	0.268	0.789

รวม	4.08	0.72	4.02	0.79	0.541	0.589

จากตาราง 2 พบว่า ครูในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$)

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและมีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=211)

ภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา		ประสบการณ์ทำงาน						F	Sig
		น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	ด้านการสื่อสารดิจิทัล	4.27	0.66	4.05	0.84	4.18	0.59	1.542	0.216
2.	ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.18	0.66	3.86	0.93	4.05	0.74	2.817	0.062
3.	ด้านการรู้ดิจิทัล	4.18	0.69	3.96	0.87	4.17	0.70	1.883	0.155
4.	ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	4.10	0.71	3.82	0.95	3.99	0.80	1.880	0.155
รวม		4.18	0.65	3.92	0.87	4.09	0.67	2.143	0.120

จากตาราง 3 พบว่า ครูในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) ตั้งแต่ 5-10 ปีมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$) และ 10 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$)

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของครู ที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสหวิทยาเขตปิยมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=211)

ภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา						F	Sig
	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่พิเศษ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการสื่อสารดิจิทัล	4.26	0.50	4.26	0.65	4.08	0.76	1.830	0.163
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.15	0.49	4.14	0.77	3.92	0.83	2.192	0.114
3. ด้านการรู้ดิจิทัล	4.22	0.54	4.24	0.71	3.98	0.81	3.029	0.051
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	4.13	0.52	4.18	0.76	3.78	0.88	6.166*	0.003
รวม	4.19	0.48	4.20	0.68	3.93	0.79	3.150*	0.034

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ครูในสังกัดสหวิทยาเขตปิยมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$) ขนาดใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) และขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$)

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของครู ที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสหวิทยาเขตปิยมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé's Multiple Comparison Method) ดังตาราง 5 และตาราง

ตาราง 5 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสภวิทยเขต
ปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
	$\bar{X}$	4.19	4.20
1. ขนาดกลาง	4.19	0.01	-0.26
2. ขนาดใหญ่	4.20		-0.27*
3. ขนาดใหญ่พิเศษ	3.93		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมสูงกว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 6 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสภวิทยเขต
ปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล จำแนก
ตามขนาดโรงเรียน

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
	$\bar{X}$	4.13		4.18	3.78
1. ขนาดกลาง	4.13			0.05	-0.35
2. ขนาดใหญ่	4.18				-0.40*
3. ขนาดใหญ่พิเศษ	3.78				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล สูงกว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามคะแนนค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านการรู้ ดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลและด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยุคดิจิทัลที่มีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกี่ยวกับการศึกษา เทคโนโลยี ต่างเข้ามามีบทบาทเป็นสื่อที่เพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ ช่วยในการบริหารจัดการให้มีความสะดวก รวดเร็วและประหยัดทรัพยากรยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำดิจิทัลโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร สามารถสร้างกลยุทธ์และข้อตกลงร่วมกันในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้เรียน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ เป็นปกติในองค์กร จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ สุภวัช เชาวันเกษม , วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ และสุตารัตน์ สารสว่าง (2563 : 86) ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้อง กับ เลอศักดิ์ ตามา และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2564 : 225) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่าภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนใน สังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียน พบว่า

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมและราย ด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสามารถสื่อสารให้ครูมีความเข้าใจตรงกันในการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และแนวทางในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจนและส่งเสริม การทำงานร่วมกัน รวมทั้งแลกเปลี่ยน ประชุมในการปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้การใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลเกิดประโยชน์กับการจัดการเรียนการสอนภายใต้การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่มีการบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ ชลนที พัวสี และสุภาวดี ลาภเจริญ (2564 : 56) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิง ดิจิทัลตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มสทวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสทศวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ได้รับนโยบายและกลยุทธ์เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในทิศทางเดียวกัน โดยมีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำในการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนสอดคล้องกับ ทศพล สุวรรณราช (2564 : 161) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานนทบุรี พบว่า ประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ญัฐณิชา พรพทุมชัยกิจ, อุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ และพงษ์ศักดิ์ ทองพินซัง (2564 : 50) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสทศวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมดิจิทัล แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขนาดโรงเรียนต่างกัน ในการบริหารงานย่อมมีความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละขนาดโรงเรียน รวมทั้งผู้บริหารมีความสามารถในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ครูและนักเรียนรวมทั้งบริบททางด้านความพร้อมของสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัล ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ทศพล สุวรรณราช (2564 : 161) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานนทบุรีผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ เลอศักดิ์ ตามา และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2564 : 225) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัย เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการสื่อสารดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการสื่อสารดิจิทัลและสามารถแนะนำครูให้ใช้การสื่อสารดิจิทัลได้อย่างถูกต้อง

1.2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีกลยุทธ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปปฏิบัติในสถานศึกษา

1.3 ด้านการรู้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแบ่งปันข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ให้กับครูและบุคลากรโดยใช้สื่อดิจิทัล

1.4 ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการให้บุคลากรทำงานอย่างมีระบบแบบแผน จนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการส่งเสริมให้ครูสร้างช่องทางการติดต่อและการเรียนการสอนที่หลากหลายกับผู้เรียนผ่านสื่อดิจิทัล

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีความตื่นตัว สนใจ ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการชั้นเรียน

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

จิตรกร จันทรสุขและจิรนนท์ วัชรกุล. (2564). การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 *Sisaket Rajabhat University Journal*,.15 (2), 36-49.

จิรพล สังข์โพธิ์, สุวรรณ จันทิวาสารกิจ และเสาวนีย์ อยู่ดีรัมย์. (2560). ภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรยุคดิจิทัล กรณีศึกษา : องค์กรไอทีและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับไอทีในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564. แหล่งที่ <http://www.cio.citu.tu.ac.th/cio2017/?p=410>.

- ชลนที พัวสีและสุภาวดี ลาภเจริญ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. *ศึกษาวารสารศึกษาศาสตร์*. 8 (2), 56-64.
- ชีวิน อ่อนละออ, สุชาติ บางวิเศษ, กานนท์ แสนเภา และสวิตา อ่อนละออ. (2563). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับนักบริหารการศึกษา. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*. 10 (1), 108-119.
- ชูชาติ พุทธมาลา. (2561). องค์ประกอบภาวะผู้นำทางดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐณิชา พรปทุมชัยกิจ, อุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐและพงษ์ศักดิ์ ทองพันธ์. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร. *Sisaket Rajabhat University Journal*, 15 (2), 50-64.
- ดาวรรณ ถวิลการ. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัล. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทศพล สุวรรณราช. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 7 (3), 160-177.
- ทินกร บัวชู และทิพาพร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. *ครุศาสตร์สาร*. 13 (2), 285-294.
- ธานินทร์ อินทวิเศษและคณะ. (2562). เทคโนโลยีและนวัตกรรมกับการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 12 (6), 478-494.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุริยาสาน.
- ภานุมาศ จันทรศรี. (2562). โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา: การวิจัยแบบผสมผสานวิธี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รุ่งรัตน์ พลชัย. (2563). ภาวะผู้นำกับการบริหารในยุคดิจิทัล. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มมร. วิทยาเขตอีสาน*. 1 (3), 60.
- เลอศักดิ์ ตามา และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 15 (38), 224-240.

- สุชนา โกมลวานิช. (2563). องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภาวช เชาวน์เกษม, วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ และสุตารัตน์ สารสว่าง. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *Educational Management and Innovation Journal*. 3 (3), 85-99.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2561). การวิจัยทางการศึกษา : แนวคิดและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559) . การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era). ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564. แหล่งที่ <https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu-t2s1-t2-t2s3>
- เอกรัตน์ เชื้อวงศ์ และวัลลภา อาริรัตน์. (2564). องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 22*. 25 มีนาคม 2564. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education (7th Ed.)*. New York: Routledge
- Likert, R. (1967). *The human organization*. New York: McGraw - Hill
- Sullivan, L. , (2017). 8 Skills Every Digital Leader Needs. *Online*. Retrieved May 5, 2021, from <https://www.cmswire.com/digital-workplace/8-skills-every-digital-leaderneeds/>
- Sheninger, E. (2014). *Digital Leadership: Changing paradigms for changing times*. California: United States of America.

การศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
**A Study of Technology Digital for Learning Management of Teacher at
School under Sukhothai Primary Education Service Area Office 2**

รัตนาวดี เทียงตรง และ ฉลอง ชาตрупะชีวิน

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Rattanawadee Tingtrong and Chalong Chatrupachewin
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, Email: rattanawadeet63@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยใช้แบบสอบถามกับครูผู้สอนจำนวน 302 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนของครูแต่ละอำเภอ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า มีทั้งหมด 16 แนวทาง

คำสำคัญ: การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้; การจัดการเรียนรู้ของครู; เทคโนโลยีดิจิทัล

Abstracts

The objectives of research were: 1) to study in technology digital for learning management of teacher at school under Sukhothai primary education service area office 2. and 2) To study guideline in development as technology digital for learning management of teacher at school under Sukhothai primary education service area office 2. The research methods were 2 steps. Firstly, the study to use technology digital for learning management under Sukhothai primary education service area office 2. The tools used to collect data was the questionnaire with 302 teachers. Sizes were determined using Krejcie and Morgan tables. Samples were obtained using a stratified random sampling method according to the proportion of teachers in each district, which applied by mean and standard deviation. The second step to study guideline in development as technology digital for learning management at school under Sukhothai primary education service area office to collect data from 3 experts, which applied by context method.

The result of research were: 1) To study to use technology digital for learning management under Sukhothai primary education service area office 2. On the whole, at the highest average score is the used the technology digital and lowest average Score is the evaluation to use technology digital. 2) The result of a study guideline in development as technology for learning management at school under Sukhothai primary education service area office 2 were 16 guidelines.

Keywords: to use technology digital for learning management. ,learning management of teacher., technology digital.

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนผลักดันให้ผู้เรียนมีการใช้นวัตกรรมต่างๆ มากยิ่งขึ้นส่งผลให้มีการนำมาใช้ในวงการศึกษาอย่างกว้างขวาง เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษา ทั้งตัวสื่อกลางในการเรียนรู้ในการเข้าถึงองค์ความรู้สู่การจัดการศึกษายุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy หรือ DE) ซึ่งจะหลอมรวมเข้ากับชีวิตคนอย่างแท้จริง และจะเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การพัฒนาศักยภาพของคนที่จะต้องชาญฉลาดรู้เท่าทันสื่อและเท่าทันโลก เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนไปสู่ความพร้อมในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งเป็นเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเป็นข่าวสาร ที่เป็นองค์ความรู้ เนื้อหาสาระที่ให้ความรู้ จึงมีส่วนทำให้คนในสังคมมีการติดต่อสื่อสารถึงกันได้ง่ายและรวดเร็ว มีการทำกิจกรรมหลายสิ่งหลายอย่างร่วมกันง่ายขึ้น ในด้านการศึกษาถูกนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน โดยการนำสื่อดิจิทัลรูปแบบต่างๆ มาใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ดังนั้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานการศึกษา มีการจัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2561 – 2564 ได้กำหนดให้มีการพัฒนาการบริหารจัดการให้ก้าวสู่การเป็นหน่วยงานดิจิทัลโดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการทำงานและการให้บริการภาครัฐ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการทำงานและขั้นตอนการให้บริการ ที่มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว มีการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องผลิตและพัฒนา กำลังคนด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเร่งด่วน โดยต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ การปรับหลักสูตรและวิธีการประเมินผล ที่ตั้งอยู่บนฐานของเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ เพื่อผลิตกำลังคนให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาดในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตประจำวัน ให้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในระดับมาตรฐานสากล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : ออนไลน์) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กำหนดให้มีการจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารคมนาคมตลอดจนการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้งการขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับทุกคน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่นำไปสู่การเป็นสังคมดิจิทัล ทำให้เกิดยุคอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการพัฒนาอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีโปรแกรมและการใช้ร่วมกับเครื่องคอมพิวเตอร์และสามารถเคลื่อนที่ไปพร้อมกับคนได้ตลอดเวลา สามารถประมวลผลและแสดงผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัดประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล โดยได้มีการผลักดันนโยบายการปรับเปลี่ยน ประเทศไทยให้ก้าวสู่ไทยแลนด์ 4.0 ที่เน้นขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์มีการ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 : 3)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายการบริหารจัดการด้านการศึกษา โดยนโยบายด้านที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีตัวชี้วัดในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้าน Digital Literacy, Digital Pedagogy และทักษะสื่อสารภาษาที่ 3 ทั้งยังส่งเสริมการใช้ Digital Technology มาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีศักยภาพ และมีคุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561 : 87) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.7/ว 4 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2563 เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เพื่อสนับสนุน

การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยให้ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทและทิศทางการจัดการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่กำหนดพันธกิจ เรื่อง บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาลบูรณาการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล(Digital Technology) และกำหนดเป้าหมายว่าครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอุดมการณ์และจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นผู้นำทางวิชาการใฝ่เรียนรู้ มีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองผู้เรียนเป็นรายบุคคล สร้างสรรค์นวัตกรรม และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตามความต้องการและความถนัดเป็นรายบุคคล สร้างสังคมฐานความรู้(Knowledge-Based)

จากความเป็นมาและความสำคัญของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษามาใช้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนั้น ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา และนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัย ออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประกอบด้วย ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,350 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 302 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์

แกน(Krejcie & Morgan) การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนของครูแต่ละอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2. เครื่องมือการดำเนินการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับนี้ไป ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .948

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอเก็บข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงนำแบบสอบถามส่งไปยังแต่ละโรงเรียนด้วยตนเอง เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจึงตรวจสอบความเรียบร้อย ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง กำหนดเกณฑ์คัดเลือกกลุ่ม ผู้ให้ข้อมูล คือ หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ทางด้านการใช้เทคโนโลยี และศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกลเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

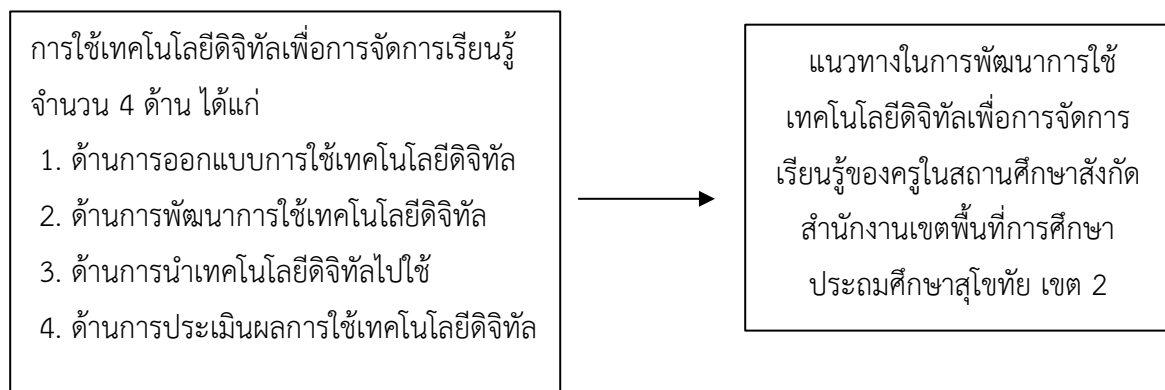
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นลักษณะแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 4 ข้อ การสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยในชั้นตอนที่ 1 โดยเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านมา ศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูล แล้วจึงนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน เพื่อทำการสัมภาษณ์ จากนั้นนำผลการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกระทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) เป็นประเด็นแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แผลผลและอันดับที่ของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวม

ด้านที่	การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อ การจัดการเรียนรู้ของครู	(n = 302)		แผลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.97	0.61	มาก	2
2	ด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.89	0.66	มาก	3
3	การนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้	4.00	0.67	มาก	1
4	ด้านการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.71	0.72	มาก	4
รวม		3.89	0.61	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมา คือ ด้านการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$)

2. ผลศึกษาแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ข้อถาม	แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
1.ด้านการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ท่านมีแนวทางในการพัฒนาครูให้มีความรู้และมีทักษะในการใช้ระบบสัญญาณดาวเทียมหรือเครือข่ายการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่เอื้อต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร	1.ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูผู้สอนโดยให้เข้ารับการฝึกอบรมเปลี่ยนทักษะ (Reskill) และเพิ่มเติมทักษะ (Upskill) อยู่ตลอดเวลา ทั้งหาความรู้เดิมและฐานความรู้ใหม่โดยหน่วยงานต้นสังกัดจากวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ 2.ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูผู้สอนศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการแหล่งเรียนรู้ต่างๆ นำกระบวนการทางเทคโนโลยีที่มีมาช่วยสนับสนุนความต้องการของครูให้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น 3.ศึกษานิเทศก์ให้ครูผู้สอนเข้ากลุ่ม Line ประสานงานในการให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหา นำครูที่มีประสบการณ์มาสอนครูที่ต้องการความช่วยเหลือ หรือต้องการความรู้ในด้านนี้ 4.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการนิเทศติดตามการใช้งานโดยสร้างแบบนิเทศติดตาม ผ่านกระบวนการนิเทศ เพื่อนำข้อมูลมาสรุปผลดำเนินการแก้ไขและพัฒนาต่อไป
2.ด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ท่านมีแนวทางในพัฒนาครูในการใช้แอปพลิเคชันต่างๆในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์อย่างไร	1.ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้เท่าทันสื่อ รู้ถึงการใช้งานแอปพลิเคชันต่างๆ วิเคราะห์และสังเคราะห์แอปพลิเคชันให้เหมาะสมต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้นั้นๆ โดยสื่อที่ใช้ต้องส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน 2.ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูผู้สอนให้คำนึงถึงประโยชน์ของแอปพลิเคชัน ว่าเหมาะกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และมีการประเมินคุณภาพว่าเหมาะสมกับการนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

ตาราง 2 แสดงผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 (ต่อ)

ข้อถาม	แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
	3.ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเองผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการใช้สื่ออย่างมีวิจารณญาณในสังคมยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกใช้แอปพลิเคชันต่างๆในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมผู้เรียน 4.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดเครือข่าย/กลุ่มโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างครูผู้สอนให้มีความรู้ทักษะการใช้แอปพลิเคชันต่างๆ ในการบูรณาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ผ่าน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
3.ด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ ท่านมีแนวทางในการพัฒนาครูในการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการสนับสนุน การจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไร	1.ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน ส่งเสริม ครูผู้สอนให้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI ผ่านช่องทางการอบรมเชิงปฏิบัติการจากแหล่งเรียนรู้ ทำความรู้จักถึงความสามารถ และองค์ประกอบต่างๆของโปรแกรมเบื้องต้น 2.ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูผู้สอน โดยนำครูผู้สอนที่มีความสามารถในด้านของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วย สอน CAI มาคอยช่วยชี้แนะเป็นพี่เลี้ยงให้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ 3.ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาครูในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI มีการสนับสนุนงบประมาณ และสร้างขวัญ กำลังใจให้ครูในการทำงาน พร้อมทั้งเปิดใจยอมรับการนำโปรแกรมเข้ามาใช้ 4.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในด้านของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีการพัฒนาอบรมซ้ำ

	นำผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้ใช้ในระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง
4.ด้านการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ท่านมีแนวทางในการพัฒนาครูเพื่อออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้ ผ่าน E-mail เพื่อแจ้งให้นักเรียนทราบถึงผลการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร	1.ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนสร้างความตระหนักความเข้าใจเกี่ยวกับออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้ ผ่าน E-mail มีการกำหนดเกณฑ์ในการวัดผล เพื่อวัดและประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดประสงค์การเรียนรู้ 2.ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนงบประมาณ การจัดองค์การทั้งด้านซอฟต์แวร์ (Software) และฮาร์ดแวร์ (Hardware) ให้กับครูผู้สอนและผู้เรียนอย่างเต็มที่ 3.ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการไปติดตามวัดและประเมินผลในการใช้งานผ่าน E-mail ของครูผู้สอน และดูผลข้อมูลย้อนกลับ(Feedback) จากผู้ปกครองถึงผลของการประเมิน 4.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรดำเนินการนิเทศ กำกับติดตามสถานศึกษาในการกำหนดวิธีการ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผ่าน E-mail

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 อภิปรายผล ดังนี้

1.1 การศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ ด้านการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูคือการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และแอปพลิเคชัน เช่น อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ

ระบบดาวเทียม ฯลฯ เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กัน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์ เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2562 : 1) ได้กล่าวว่า Digital Learning หมายถึง การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital technology) เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Application สื่อออนไลน์ เป็นต้น และอุปกรณ์ดิจิทัล (Digital devices & Tools) เช่น Smart Phone, Tablet, Computer เป็นต้น เป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ของตนเองให้การเรียนรู้ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 การศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ พบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ ที่ออกแบบหรือจัดเตรียมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้เครื่องมืออุปกรณ์หรือเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ตอบโต้กับผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ผู้สอนมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกนิชชา ศิริศักดิ์ (2563 : 87) ได้ทำวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู องค์ประกอบที่ 2 ทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการใช้งานสื่อ และเทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานได้อย่างคล่องแคล่ว ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐาน ได้แก่ โปรแกรม Microsoft Word, Microsoft PowerPoint และ Microsoft Excel สื่อดิจิทัลใหม่ ๆ ได้แก่ Tablet และ smartphone และเครื่องมือทางออนไลน์ ได้แก่ Google Hotmail และ Youtube รวมถึงการใช้งานผ่าน สังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook และ LINE โดยจะต้องสามารถนำสื่อและเทคโนโลยีเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนและการทำงานให้เหมาะสม และองค์ประกอบที่ 3 การเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง การคัดเลือกสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล ที่มีอยู่ในแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนและการทำงานได้อย่างเหมาะสมซึ่งจะต้องคำนึงถึงเนื้อหา ระยะเวลา ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล รวมทั้งสามารถปรับปรุงและดัดแปลงสื่อที่เลือกใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนและการทำงานมากที่สุด

1.3 การศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ด้านการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้การประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนจากเนื้อหา บทเรียน สื่อการเรียนการสอน และวิธีการสอน โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อประเมินผู้เรียนว่าสามารถเรียนรู้ได้บรรลุวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ และสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียน และ การใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Faber, Luyten & Visscher (2017 : 83-96) การใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลทำให้ผู้เรียนสามารถทราบผลการเรียนของตนเอง

ในช่วงโม่งเรียนได้ทันทีเพื่อนำไปปรับวิธีการเตรียมตัวในการเรียน จากงานวิจัยในระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมาพบว่า การใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนมีผลโดยตรง ต่อประสิทธิผลของการเรียนของนักเรียน

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 อภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูผู้สอนโดยให้เข้ารับการฝึกอบรมเปลี่ยนทักษะ (Reskill) และเพิ่มเติมทักษะ (Upskill) อยู่ตลอดเวลา ทั้งหาความรู้เดิมและฐานความรู้ใหม่โดยหน่วยงานต้นสังกัดจากวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ และส่งเสริมครูผู้สอนศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการแหล่งเรียนรู้ต่างๆ นำกระบวนการทางเทคโนโลยีที่มีมาช่วยสนับสนุนความต้องการของครูให้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น และได้รับความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ให้ครูผู้สอนเข้ากลุ่ม Line ประสานงานในการให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหา นำครูที่มีประสบการณ์มาสอนครูที่ต้องการความช่วยเหลือ หรือต้องการความรู้ในด้านนี้ รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการนิเทศติดตามการใช้งาน โดยสร้างแบบนิเทศติดตาม ผ่านกระบวนการนิเทศ เพื่อนำข้อมูลมาสรุปผลดำเนินการแก้ไขและพัฒนาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562 : 39-40) กล่าวว่า ครูหัวใจสำคัญของการถ่ายทอดองค์ความรู้ทักษะ ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนนั้น จะต้องปรับบทบาทให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และศึกษา เรียนรู้ผ่านช่องทาง การอบรมต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาครูครบวงจร ที่เปิดโอกาสให้ครูได้เลือกเข้ารับการพัฒนา ตนเองได้ตามความสนใจและความต้องการของตนเอง การให้ความช่วยเหลือของเครือข่าย เช่น มหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง ศึกษานิเทศก์ และการพัฒนาผ่านกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ที่จะพัฒนาองค์ความรู้และทักษะ พัฒนาการทำงาน พัฒนาการจัดการเรียนการสอน หรือ แม้กระทั่งการรับมือและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน หรือเพื่อพัฒนา นักเรียนเป็นรายบุคคลร่วมกับครูท่านอื่น

2.2 ด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้เท่าทันสื่อ รู้ถึงการใช้งานแอปพลิเคชันต่างๆ วิเคราะห์และสังเคราะห์แอปพลิเคชัน ให้เหมาะสมต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้นั้นๆ โดยสื่อที่ใช้ต้องส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาครูผู้สอนให้คำนึงถึงประโยชน์ของแอปพลิเคชันว่าเหมาะกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และมีการประเมินคุณภาพว่าเหมาะสมกับการนำมาใช้ในการจัดการเรียน อีกทั้งสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเองผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการใช้สื่ออย่างมีวิจารณญาณในสังคมยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกใช้แอปพลิเคชันต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมผู้เรียน รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดเครือข่าย/กลุ่มโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างครูผู้สอนให้มีทักษะการใช้แอปพลิเคชันต่างๆ ในการบูรณาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสอดคล้องกับแนวคิดของ

สมจิต จันทรฉาย (2557 : 159) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนมีหลากหลายประเภท การวิเคราะห์สื่อจะช่วยให้ครูทราบว่ามีสื่อประเภทใดที่เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของนักเรียนต่อบทเรียนได้ดีที่สุด และมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ การวิเคราะห์สื่อจะช่วยให้ครูหรือผู้ออก ตัดสินใจเกี่ยวกับสื่อ ควรเลือกใช้สื่อที่มีอยู่หรือปรับปรุงสื่อที่มีอยู่อย่างไร หรือจำเป็นต้องสร้างสื่อขึ้นมาใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรพล ศศิวิตรเดช (2560 : 98) เสนอแนวทางทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน ด้านซอฟต์แวร์ (Software) จัดหาโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพมาใช้ และอบรมการใช้โปรแกรมต่างๆ ในการทำงานด้านบุคลากร (People ware) ฝึกอบรมการแก้ไขปัญหา คอมพิวเตอร์เบื้องต้นให้กับคณะครูด้านระบบเครือข่าย (Database) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่จัดการฐานข้อมูล ในด้านต่างๆให้เป็นระบบ เข้าถึงได้ง่าย และจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสำรองข้อมูล

2.3 ด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุน ส่งเสริม ครูผู้สอนให้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI ผ่านช่องทางการอบรมเชิงปฏิบัติการจากแหล่งเรียนรู้ ทำความรู้จักถึงความสามารถ และองค์ประกอบต่างๆของโปรแกรมเบื้องต้น และพัฒนาครูผู้สอน โดยนำครูผู้สอนที่มีความสามารถในด้านของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI มาคอยช่วยชี้แนะ เป็นพี่เลี้ยงให้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ โดยต้องสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาครูในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI มีการสนับสนุนงบประมาณ และสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูในการทำงาน พร้อมทั้งเปิดใจยอมรับการนำโปรแกรมเข้ามาใช้งาน รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในด้านของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีการพัฒนาอบรมซ้ำ นำผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้ใช้ในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 การส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ที่ให้สถานศึกษาจัดระบบการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Virtual Classroom) มีระบบฐานข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา พัฒนาห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e -Library) ให้ได้มาตรฐาน เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) อย่างต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพ สร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการฝึกฝนและประเมินความรู้ด้วยตนเอง และสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้ เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นปกติ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะ และสร้างนวัตกรรมพัฒนาบทเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Online Tutoring) ด้วยตนเองของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 : 62)

2.4 ด้านการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนสร้างความตระหนักความเข้าใจเกี่ยวกับออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้ ผ่าน E-mail มีการกำหนดเกณฑ์ในการวัดผล เพื่อวัดและประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และมีการสนับสนุนงบประมาณ การจัดองค์การ ทั้งด้านซอฟต์แวร์ (Software) และฮาร์ดแวร์ (Hardware) ให้กับครูผู้สอนและผู้เรียนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะทำให้การประเมินผลการเรียนรู้ ผ่าน E-mail ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยแต่งตั้งคณะกรรมการไปติดตามวัดและประเมินผลในการใช้งานผ่าน E-mail ของครูผู้สอน และดูผลข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จากผู้ปกครองถึงผลของการประเมินในรูปแบบนี้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขรวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามสถานศึกษาในการกำหนดวิธีการ การวัดและประเมินผลด้วยการประเมินผลการเรียนรู้ ผ่าน E-mail อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดวิสัย ทัศน์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2562 : 10) กล่าวว่า เครื่องมือและอุปกรณ์ดิจิทัลสนับสนุนการประเมินการเรียนรู้มีความหลากหลาย เช่น การประเมินผลงานผู้เรียนผ่าน E-mail ส่วนตัว การประเมินผลงานกลุ่มผ่าน Software ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนหรือแม้แต่การให้ข้อเสนอแนะผ่าน Application ต่างๆ จะช่วยให้ ผู้เรียนทราบผลการประเมินอย่างรวดเร็ว อาจเป็นแบบ Real time feedback ก็สามารทำได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบแบบการประเมินของครูผู้สอนที่สอดคล้องกับบริบททางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ควรศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เข้ารับการฝึกอบรมเปลี่ยนทักษะ (Reskill) และเพิ่มเติมทักษะ (Upskill) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้เข้าไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ชั้นเรียนได้มีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเองผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการใช้สื่ออย่างมีวิจารณญาณในสังคมยุคดิจิทัล สนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาครู สนับสนุนงบประมาณ และสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูในการทำงาน พร้อมทั้งเปิดใจยอมรับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในสถานศึกษา
3. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูและมีการนิเทศ กำกับ ติดตามสถานศึกษาผ่านกระบวนการนิเทศ เพื่อติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยและปัญหาที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กณิชา ศิริศักดิ์. (2563). *การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564).
ออนไลน์. สืบค้น 22 พฤษภาคม 2564. แหล่งที่มา: <http://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2017/20170313-Education-Development-Plan-12.pdf>.
- จิรพล ศศิธรเดช. (2560). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนวัดปลา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). *Digital Learning*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตร
และการเรียนรู้
- สมจิต จันทรฉาย. (2557). *การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561*
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ . (2562). *แผนพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและ บุคลากรสังกัด
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2562–2565*. ออนไลน์. สืบค้น 24 พฤษภาคม 2564.
แหล่งที่มา: [http://www.bga.moe.go.th/2018/wp-content/uploads/2019/09/เล่มแผนพัฒนา
ทักษะดิจิทัล62-65.pdf](http://www.bga.moe.go.th/2018/wp-content/uploads/2019/09/เล่มแผนพัฒนาทักษะดิจิทัล62-65.pdf).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *รายงานการศึกษา แนวปฏิบัติของการสร้าง
และส่งเสริมการรู้ดิจิทัลสำหรับครู*. กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค.
- Faber, J. M., Luyten, H. & Visscher, A. J. (2017). *The Effects of a Digital Formative Assessment Tool on Mathematics Achievement and Student Motivation:Results of a Randomized Experiment*, Computer & Education. 106, 83-96.

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็น
ของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

**Innovative Leadership of the School Administrators in 21st Century based
on Opinion of the Teachers in School of Nuan Chan Cluster under
Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2**

สุพรรณษา แก้วสีหมอก

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Suphansar Kaewsrimok

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author : E-mail: Suphansar@nmk.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 217 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.991 วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า

1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม; ศตวรรษที่ 21

Abstracts

The purpose of this study were to study and compare innovative leadership of the school administrators in 21st century based on opinions of the teachers in school of Nuan Chan cluster under secondary educational service area office Bangkok 2. The sample was 217 government teachers in Schools of Nuan Chan Cluster. The sample was selected by Multi-stage random sampling. The instrument for collecting data was a questionnaire according to innovative leadership of the school Administrators in 21st Century with a reliability coefficient 0.99. Analysis data by using percentage, mean, standard deviation and hypothesis testing by t-test, Analysis of Variance (one-way ANOVA) and Post-Hoc testing by the Scheffe's method. The research results were found as follows;

1) Compare innovative leadership of the school administrators in 21st century based on opinions of the teachers in school of Nuan Chan cluster were all at a high level 2) The comparison of the innovative leadership of the school administrators in 21st century based on opinions of the teachers in school of Nuan Chan cluster with different educational levels and work experience found that no significant different except size of school was found that the overall and individual aspects had difference at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Innovative leadership; 21st Century

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ได้วางแนวทางสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อันจะนำไปสู่ความสุขของคนไทยทุกคน อีกทั้งยังเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศตลอดจนเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนปฏิบัติการ โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชาติ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2561 : 4) หลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564) คือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้จุดเน้นประการหนึ่งคือการพัฒนาวัฒนธรรมและการนำวัฒนธรรมมาใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติเพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศ โดยจะมุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560 : 4) กระทรวงศึกษาธิการภายใต้วิสัยทัศน์ “กระทรวงศึกษาธิการวางระบบเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะ มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรมมีงานทำ มีอาชีพ และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง” ของแผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2563-2565) ได้มีการวางกลไกการส่งเสริมพลังทางสังคมให้เข้ามาร่วมและสนับสนุนทรัพยากรโดยใช้รูปแบบพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563 : ออนไลน์)

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมปัจจุบันในหลาย ๆ ด้าน ทั้งการเติบโตของด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลทำให้สังคมในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อ รวมทั้งแนวทางการดำเนินชีวิต รวมถึงการเปลี่ยนแปลงระดับความต้องการของบุคคล ซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารองค์กรในปัจจุบันเองต้องมีการเตรียมความพร้อมรับมือให้สามารถบริหารจัดการองค์กรของตนให้ดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างยั่งยืน และจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้องค์กรเกิดการปรับตัวผ่านนวัตกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่เปรียบเสมือนเครื่องมือผลักดันงานที่องค์กรปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้นผู้นำจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีความชำนาญในการประยุกต์วิธีการคิด วิธีการทำงาน เพื่อสร้างผลงานที่มีประสิทธิภาพพร้อมทั้งลดบทบาทของตนเองจากผู้นำแบบเดิม เพื่อประสานให้เกิดความร่วมมือของสมาชิกที่จะส่งผลต่อความยั่งยืนภายในองค์กร (ปรีวัฒน์ ยืนยง, 2563 : 332)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) จึงเป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรครูต้องมี เพื่อสร้างความตระหนักและสร้างการปรับเปลี่ยนทัศนคติ สามารถเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ มีการวางกรอบการทำงานที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมที่สามารถนำความคิดสร้างสรรค์มาเปลี่ยนเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษา และบุคลากรครูจะต้องเรียนรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยคำนึงถึง 2 ประเด็นหลักคือ การนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำและการเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อการเกิดนวัตกรรม และเป็นการนำความคิดเชิงนวัตกรรมมาช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ในองค์กร นอกจากนี้ผู้นำเชิงนวัตกรรมยังมีหน้าที่หลักในการเปลี่ยนวัฒนธรรมขององค์กรไปสู่วัฒนธรรมนวัตกรรมอีกด้วย จะเห็นว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นแนวทางที่สำคัญอีกแนวทางหนึ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถนำความรู้และนวัตกรรมที่ได้มาพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งผู้นำที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการสร้าง การพัฒนาและเป็นแรงผลักดันสำคัญเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หากผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีคุณลักษณะหรือมีทักษะความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมแล้ว ทำให้การขับเคลื่อนนโยบายเพื่อก้าวไปสู่เป้าหมายได้ยากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Arlene R. Pagaura (2020 : 1-7) ศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในฟิลิปปินส์ : ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา พบว่าความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ความสำเร็จขององค์กรใด ๆ ขึ้นอยู่กับประเพณีของผู้นำในการจัดการเสมือนทางเสือของสถานศึกษาจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจและต้องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในการดำเนินงานภายใต้หลักทฤษฎีของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมทั้ง 4 ด้าน โดยศึกษาตามความคิดเห็นของครูและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำ

เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการสร้างนวัตกรรมของครู หรือสร้างเกณฑ์ประเมินภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครู นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูยังสามารถนำองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูที่เป็นผลจากการวิจัยไปใช้เป็นประโยชน์ในด้านการกำหนดนโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครู การติดตามภารกิจเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจด้านการประเมินผลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ซึ่งจะส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 518 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนและกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 217 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มาสร้างเป็นแบบสอบถาม แบ่งได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานเป็นทีม 2) การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง 3) การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 4) การสร้างบรรยากาศส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม

ลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การดำเนินการศึกษารั้วนี้มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จากเอกสาร ตำราต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานเป็นทีม ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม เป็นแนวทางที่ใช้ในงานวิจัย 2) กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะที่ได้จากการสรุปองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา 3) สร้างข้อคำถามของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในแต่ละข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดขึ้นเพื่อเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ แก้ไข ปรับปรุง 4) นำแบบสอบถามที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้แบบสอบถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ 5) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามแต่ละข้อ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ และนำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruency: IOC) 6) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นที่มีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไปตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาปรับแก้และจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามต่อไปพบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 ซึ่งสามารถนำไปใช้วิจัยครั้งนี้ได้ 7) นำแบบสอบถาม

ที่ปรับปรุงแก้ไขไปทำการทดลองใช้ (Try out) ใช้กับกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.991 ซึ่งถือว่ามีความสูงพอที่จะนำแบบสอบถามทั้งฉบับไปใช้ได้จริง 8) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วนำไปจัดพิมพ์เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้ศึกษาขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมอบให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการในโรงเรียนกลุ่ม สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 4 โรงเรียน เพื่ออนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสหวิทยาเขตนวลจันทร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในการแจกแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 7 – 11 กุมภาพันธ์ 2565

4.3 ผู้ศึกษารวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 217 ฉบับ รวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) นำแบบสอบถามตอนที่ 1 หาค่าร้อยละของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2) นำคะแนนจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมทุกด้านและรายด้าน เพื่อพิจารณาว่าอยู่ในระดับใด 3) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยยึดเกณฑ์ความกว้างของอันตรภาคชั้นระดับ ซึ่งได้ค่ามาจากการคำนวณโดยใช้สมการทางคณิตศาสตร์ตามเกณฑ์ของบุญชุม ศรีสะอาด (2556 : 121) แบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ ละเท่า ๆ กันและแต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่า t-test และ F-test 5) เมื่อการวิเคราะห์ค่า ANOVA F-test พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์เป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ต่อไป

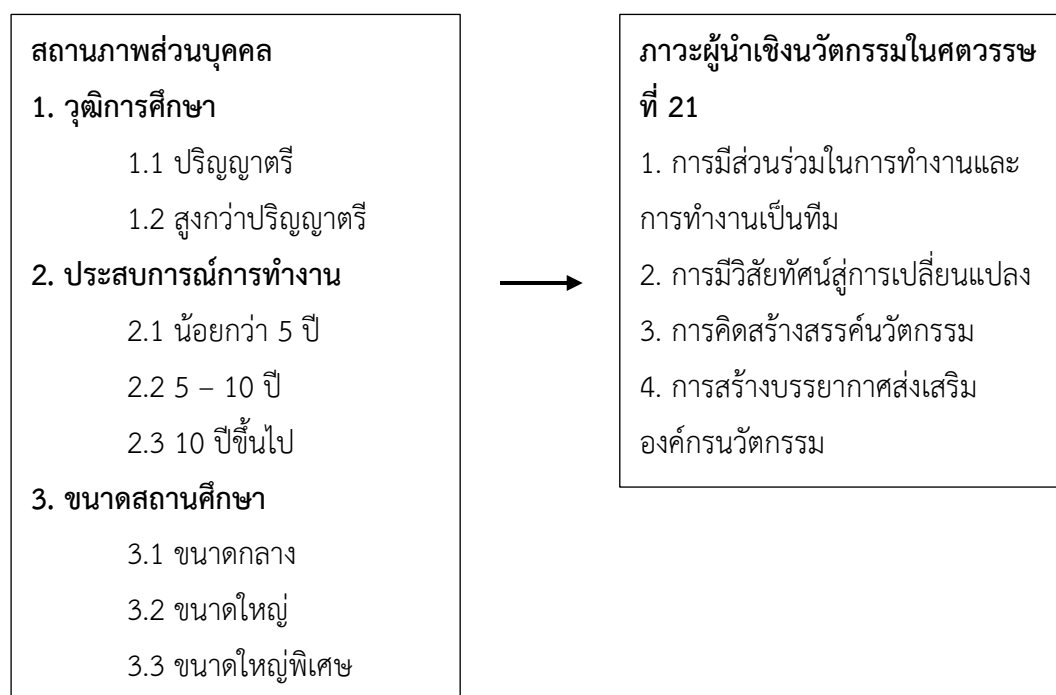
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation)

6.2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test และ F-test (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 70.5 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 รองลงมา น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 และมากกว่า 10 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 โดยส่วนใหญ่อยู่ในขนาดสถานศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 รองลงมา ขนาดใหญ่ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 และขนาดกลาง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ความคิดเห็นของครู		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานเป็นทีม	4.02	.740	มาก
2. การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง	4.00	.752	มาก
3. การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.02	.748	มาก
4. การสร้างบรรยากาศส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม	4.12	.700	มาก
รวม	4.04	.705	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) และเมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\bar{X} = 4.02$) ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.02$) และด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.00$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	วุฒิการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 153)		(n = 64)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานเป็นทีม	4.08	.755	3.89	.690	1.682	.094
2. การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง	4.05	.734	3.88	.787	1.549	.123
3. การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.08	.761	3.90	.706	1.566	.119
4. การสร้างบรรยากาศส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม	4.17	.694	3.98	.700	1.812	.071
รวม	4.09	.709	3.91	.683	1.720	.087

จากตาราง 2 พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig
	น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
	(n = 74)		(n = 99)		(n = 44)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การมีส่วนร่วมในการทำงาน และการทำงานเป็นทีม	4.02	.743	4.00	.756	4.08	.709	.205	.815
2. การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง	3.95	.686	4.01	.817	4.06	.718	.289	.749

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig
	น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
	(n = 74)		(n = 99)		(n = 44)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
3. การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.00	.699	4.03	.808	4.05	.700	.080	.923
4. การสร้างบรรยากาศส่งเสริมองค์กร นวัตกรรม	4.08	.667	4.10	.742	4.22	.659	.662	.517
รวม	4.01	.670	4.03	.751	4.10	.665	.240	.787

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ขนาดสถานศึกษา						F	Sig
	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่พิเศษ			
	(n = 30)		(n =48)		(n =139)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การมีส่วนร่วมในการทำงาน และการทำงานเป็นทีม	3.57	.693	3.86	.683	4.18	.721	10.676*	.000
2. การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง	3.64	.735	3.73	.713	4.17	.719	11.002*	.000
3. การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม	3.70	.642	3.74	.754	4.19	.718	10.644*	.000
4. การสร้างบรรยากาศส่งเสริมองค์กร นวัตกรรม	3.79	.598	3.85	.639	4.28	.691	11.658*	.000
รวม	3.67	.621	3.80	.663	4.20	.686	11.792*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความคาดหวังของสถานศึกษา ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานแบบเดิม ให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้ในการสร้างสรรค์งานมากขึ้น โดยให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมทำงานเป็นทีม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560 : 113) ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความคิดเห็นในด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานเป็นทีมและอันดับสุดท้าย คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตนวลจันทร์ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างเป็นทีม โดยบูรณาการความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่ดีเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับอนุชิต โฉมศรี (2562 : 75) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากลในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.2 ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและปฏิบัติตามเกณฑ์และมาตรฐานวิชาชีพอย่างเคร่งครัด มีการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาที่ชัดเจน พร้อมทั้ง

สนับสนุนทรัพยากรและบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของครูและมีการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารที่สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้ สอดคล้องกับปัญหากันถิน (2560 : 6) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐมีระดับภาวะผู้นำ ในด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.3 ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากอาจเนื่องจากพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษารู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยมีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ โดยอาศัยการบูรณาการเชื่อมโยงจากความรู้และประสบการณ์เดิม สอดคล้องกับภริญา สายศิริสุข (2561 : 25) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.4 ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ในทุก ๆ ฝ่าย เกิดการพูดคุย ปรีกษาและระดมสมอง ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้เกิดเป็นวัฒนธรรมการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม สอดคล้องกับจิราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560 : 115) การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา ซึ่งสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการประเมินผลเพื่อการพัฒนาตนเอง มีความสามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศในการทำงาน จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับครูและบุคลากรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สามารถแสดงออกถึงรูปแบบหรือทางเลือกใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมการทำงานของครู มีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการนวัตกรรมรวมถึงสามารถปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสอดคล้องกับธัญวลัย รักชาติ (2563 : 116) ศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนกลุ่มดอกเสี้ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนกลุ่มดอกเสี้ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

2.2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจที่ชัดเจนจึงทำให้บุคลากรทางการศึกษามีความคิดตรงกัน สอดคล้องกับปรีวิวัฒน์ ยืนยง (2563 : 336) ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผลของการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี จำแนกตามประสบการณ์และประเภทวิชาที่ปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเพราะสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน เมื่อได้รับนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็นแนวทางเดียวกัน ขนาดสถานศึกษาจึงเป็นเพียงการกำหนดขอบเขตการบริหารงานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จเท่านั้น ซึ่งในการบริหารงานย่อมมีความแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละขนาด ดังนั้นขนาดสถานศึกษาจึงสามารถส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560 : 115) ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างค่านิยมร่วมให้ครูและบุคลากรเกิดความรักและผูกพันกับสถานศึกษา มีศาสตร์และศิลป์ในการโน้มน้าวให้บุคลากรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มศักยภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกระตุ้นให้บุคลากรเกิดการช่วยกันคิดช่วยกันระดมสมอง เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันภายในสถานศึกษา

1.2 ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนสถานศึกษาด้วยแผนงานหรือกลยุทธ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

1.3 ผู้บริหารควรมุ่งเน้นส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้กระบวนการวิจัยหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาคอยให้คำแนะนำการดำเนินงานเพื่อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศจากกระบวนการคิดเชิงนวัตกรรมสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรที่มีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

2.2 ควรศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่เป็นความคาดหวังของครู ผู้ปกครอง นักเรียนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณบุรี.

ธัญวลัย รักชาติ. (2563). คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนกลุ่มดอกเสี้ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7 (8), 157-158

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์.

ปรีวัฒน์ ยืนยง. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัย เทคนิควิทยา. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย. 4 (3), 330-344

ปวีณา กันถิ่น. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ภริญา สายศิริสุข. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขต*
ปัญจภาคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม*
แห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราช
กิจจานุเบกษา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2563-2565).*
ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2564. แหล่งที่มา: <https://moe360.blog>
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580).* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- อนุชิต โฉมศรี. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน*
มาตรฐานสากลในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Arlene R. Pagaura. (2020). *Innovative leadership attributes of school administrators in the*
Philippines: Implications for educational management. Bukidnon State University.
Online. Retrieved March 29, 2021 Retrieved from <https://ph02.tcithaijo.org/>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education (7th Ed.).* New
York: Routledge
- Likert, R. (1967). *The human organization.* New York: McGraw - Hill

The Investigation of Customer Purchasing Decision of Herbal OTOP Products

**Juthamat Wichapon,
Thitiporn Namrung, Kawinthida Senarit,
Kiattisak Hochin, Sutanyapohn Nurnchud, Nathaya Un-udom**
Rajabhat Mahasarakham University, Thailand
Corresponding Author: E-mail: nathaya.un@rmu.ac.th

Abstracts

At present, to support OTOP products, especially herbal products, many factors affect the decision of purchasing herbal OTOP products should be considered. The study aimed to study the factors affecting the purchasing decision of herbal OTOP products of customers in Maha Sarakham Province. The participants were 176 customers living in Maha Sarakham Province. The research instrument used in this study was the questionnaire adapted from Pranee and Papapankaid (2017 : 79-83) The validity and reliability of the questionnaire were also checked. The data were statistically analyzed into the percentage, the mean, and the standard deviation. The result of the study revealed the factors towards the purchasing decision of herbal OTOP products. In addition, the results related to product, price, distribution channel, and promotion were presented.

Keywords: Purchasing decision; OTOP; herbal product; Maha Sarakham

Introduction

One Tambon One Product (OTOP) was launched by Thai government and has been in operation since 2001. It is operated concretely across all regions of the country with government support in knowledge, technology, capital, and management linking products from communities to communities in both domestic and international markets. It aims to promote local development processes and build strong communities allowing people to participate in job creation, income generation, and local wisdom promotion. OTOP can be classified into 5 main categories including food, beverage, clothes, decorative items, and non-food herbal products (Srisuan and Kang (2020 : 79-89)).

A non-food herbal product, which is one type of OTOP, is in demand due to the global trend. (Kitipadung & Jaiborisudhi, 2020 : 166-178). claimed Thai herbs are raw materials that are considered vital components to maximize product quality. Herbal products such as cosmetics and medicine are produced by including different herbs as they provide different effects to match individual needs and diversities.

Despite the fact that the Thai National Master Plan on Herbal Product Development aimed to export high-quality medical raw materials and herbal products to ASEAN, there have been some product development issues (Kitipadung & Jaiborisudhi, 2020 : 166-178). Kitipadung and Jaiborisudhi (2020 : 166-178) discovered a difficulty with product information because the products were designed by OTOP entrepreneurs without focusing on customer' decisions. According to the analysis of community product development by the Institute for the Research and Promotion of Arts and Culture at Phetchaburi Rajabhat University (2017 :

online), it is necessary to survey the customer needs and demands to develop and introduce a product to the market.

Many studies investigated customer' purchasing decisions of OTOP products (Nimnuan (2020 : 27-34),; Ploysri et al., (2018 : 111-118); Pranee and Papapankaid (2017 : 79-83) ; Srisuan and Kang (2020 : 79-89) ; Besides, Suwunniponth (2021 : online)). Pranee and Papapankaid (2017 : 79-83) investigated the purchasing decision of OTOP products and found that the important factor in purchasing decisions was certified community products while Ploysri et al., (2018 : 111-118) explored the customer decision towards packaging design of a food OTOP product and found the uniqueness and attractiveness of shelf packaging as a key of decision. Additionally, Karnreungsity and Praditsuwan (2017 : 76-84), Nimnuan (2020 : 27-34), and Srisuan and Kang (2020 : 79-89) claimed the factors affecting purchasing behavior of OTOP products that the highest factor of purchasing decisions is purchasing for personal use. Besides, Suwunniponth (2021 : online) indicated that brand awareness was the highest factor to purchase OTOP products among Thai people.

The customer' purchasing decision is one of the important aspects that the entrepreneurs need to be considered. However, most studies seemed to investigate the customer' purchasing decisions by focusing on a specific type of OTOP product, which was food, or pointing at overall OTOP products. To serve herbal OTOP products to the market, the customer' decision or opinion towards purchasing herbal OTOP products should be investigated since the herbal products also increase the communities' income and promote the communities.

Research Objective

The purpose of the study was to explore the factors and opinions affecting the purchasing decisions of the customers toward herbal OTOP products.

Research Methodology

Participants

There were 176 people living in Maha Sarakham province who participated in the present study. They were the customers who consumed goods and services at the department store, coffee shops, and restaurants in Maha Sarakham province. Among this number of participants, there were 129 females and 47 males. 115 of them were single and 61 were married. Furthermore, they were classified into different ages. There were 23 of them who were under 21 years old, 74 people were between 21-30 years old, 29 people were between 31-40 years old, 31 people were between 41-50 years old, and 19 people were over 50 years old.

Instrument

The questionnaire was developed to examine the factors affecting the purchasing decision of herbal OTOP products in Maha Sarakham Province. It was designed into a closed-ended questionnaire format. The questionnaire was adopted from Pranee and Papapankaid (2017 : 79-83)

There were three main parts. The first part was the general information. This part covered age, gender, and status. The second part concerned the factor of the purchase decision of herbal OTOP products in Mahasarakham Province. It consisted of seven factors including the place of product recognition, the influencers of product purchasing, the purpose of product purchasing, the place of product purchasing, the reason for product purchasing, the standard of

product purchasing, and the types of product packaging. The last part was the opinions related to the purchasing decision of herbal OTOP products which consisted of four purchasing dimensions: products, price, distribution channel (place), and promotion dimensions.

The questionnaire was translated into Thai to avoid ambiguity. The validity was checked by experts and the reliability of the questionnaire was 0.913.

Data collection and analysis

The questionnaire was distributed to the participants who were in crowded places such as department stores, coffee shops, and restaurants. They were asked their preference to complete the questionnaire via online-based or paper-based questionnaires. After that, the data was analyzed into the mean, the percentage, and the standard deviation.

Results

The result of the questionnaire shows the factors affecting the purchasing decision of customers who wanted to buy herbal OTOP products in Maha Sarakham Province (Table 1). Firstly, the customers recognized the herbal products from social media (n = 118, 67.05%), friends (n = 63, 35.80%), coincidence (n = 44, 25.00%), radio (n = 32, 18.18%), leaflet (n = 26, 14.77%), and newspaper (n = 10, 5.68%) respectively. Secondly, influential person towards purchasing decision were myself (n = 107, 60.80%), influencers (n = 77, 43.75%), friends (n = 46, 26.14%), neighbor (n = 24, 13.64%), and family (n = 20, 11.36%) respectively. Thirdly, the customers bought herbal products for themselves (n = 146, 82.95%) and souvenirs (n = 54, 30.68%). Fourthly, the customers bought herbal products from OTOP center (n = 82, 46.59%), online shopping (n = 77, 43.75%), OTOP fairs (n = 67, 38.07%), and department stores (n = 59, 33.52%) respectively. Fifthly, the customers bought herbal products because of the use of natural resources and raw materials (n = 86, 48.86%), the support of the villagers' careers (n = 83, 47.16%), the reasonable price (n = 63, 35.80%), and the standard of the product (n = 57, 32.39%) respectively. Sixthly, the customer considered the certified products (n = 149, 84.66%) and their own needs (n = 26, 14.77%) when buying the products. Lastly, the customers preferred the products which were packaged from nature (n = 149, 84.09%) and synthetic (n = 53, 30.11%).

Table 1 Customer Purchasing Decision of Herbal OTOP Product

Customer Purchasing Decision of Herbal OTOP Product	Quantity	Percentage
1. Where did you recognize herbal products from?		
Friends	63	35.80
Leaflet	26	14.77
Newspapers	10	5.68
Radio	32	18.18
Coincidence	44	25.00
Social media such as Instagram, Facebook, Twitter	118	67.05

Customer Purchasing Decision of Herbal OTOP Product	Quantity	Percentage
2. Who was the most influential person towards your purchasing decision?		
Friends	46	26.14
Family	20	11.36
Neighbor	24	13.64
Influencer	77	43.75
Myself	107	60.80
3. Who do you buy herbal products for?		
Used by myself	146	82.95
Souvenirs	54	30.68
4. Where do you buy herbal products from?		
OTOP fairs	67	38.07
OTOP center	82	46.59
Department stores	59	33.52
Online shopping	77	43.75
5. Why did you purchase herbal products?		
Support careers of villagers	83	47.16
Usages of natural resources and raw materials.	86	48.86
Reasonable price	63	35.80
The product is standard	57	32.39
6. Did you choose to purchase only standardized products?		
Yes, I purchase only a certified product	149	84.66
No, I purchase herbal products according to my own needs.	26	14.77
7. What kind of packaging do you purchase for herbal products?		
Natural, such as wood, paper, cotton	148	84.09
Synthetic, such as plastic, foam, glass	53	30.11

Table 2 shows the opinions towards the four purchasing dimensions of herbal products purchasing involved: products, price, distribution channel (place), and promotion. The survey found that the product dimension ($\bar{x} = 4.13$, $S.D. = 0.83$) had the highest influence on the purchasing decision of herbal products followed by the distribution channel ($\bar{x} = 4.01$, $S.D. = 0.86$), price ($\bar{x} = 3.89$, $S.D. = 0.90$), and promotion ($\bar{x} = 3.86$, $S.D. = 0.93$) respectively.

Table 2 Opinions towards Purchasing Herbal OTOP Product

Factors	X	S.D.
Dimension-Products	4.13	0.83
Benefit of product	4.55	0.60
Quality of product	4.40	0.67
Durability of packaging	3.97	0.86
A clear description of the product label	4.39	0.76
Brand	3.80	1.08
Color and beauty of the product	3.69	1.02
Dimension-Price	3.89	0.90
Lower price	3.87	0.87
Reasonable price	4.19	0.80
Negotiable price	3.57	0.95
Discountable from the regular price	3.56	0.97
Clear price label	4.28	0.92
Dimension-Distribution channel (Place)	4.01	0.86
Location of distribution channel	4.13	0.85
Hygiene of distribution channel	4.26	0.73
Convenience access	4.15	0.76
The pleasant atmosphere of the distribution channel	3.79	0.92
Adequate parking lot	3.71	1.04
Dimension-Promotion	3.86	0.93
Product trial	3.84	0.92
Promotional Activities (discount/redemption/giveaway/premium)	3.82	0.90
Advertising and Public relations	3.91	0.98

According to Table 2, the result of the product dimension shows that when the customers wanted to buy herbal products, they considered the benefit of the product ($\bar{x} = 4.55$, $S.D. = 0.60$), quality of product ($\bar{x} = 4.40$, $S.D. = 0.67$), clear description of product label ($\bar{x} = 4.39$, $S.D. = 0.76$), durability of packaging ($\bar{x} = 3.97$, $S.D. = 0.86$), brand ($\bar{x} = 3.80$, $S.D. = 1.08$), and color and beauty of product ($\bar{x} = 3.69$, $S.D. = 1.02$) respectively. Secondly, the influences affecting the purchasing decision of herbal products of customers in terms of price were clear price labels ($\bar{x} = 4.28$, $S.D. = 0.92$), reasonable price ($\bar{x} = 4.19$, $S.D. = 0.80$), lower price ($\bar{x} = 3.87$, $S.D. = 0.87$), negotiable price ($\bar{x} = 3.57$, $S.D. = 0.95$) respectively. Thirdly, the influences affecting the purchasing decision of herbal products of customers in terms of distribution channel (place) were hygiene of distribution channel ($\bar{x} = 4.26$, $S.D. = 0.73$), convenience access ($\bar{x} = 4.15$, $S.D. = 0.76$), location of distribution channel ($\bar{x} = 4.13$, $S.D. =$

0.85), pleasant atmosphere of distribution channel ($\bar{x} = 3.79$, $S.D. = 0.92$), adequate parking lot ($\bar{x} = 3.71$, $S.D. = 1.04$) respectively. Lastly, the influence affecting the purchasing decision of herbal products of customers in terms of promotion were advertising and public relations ($\bar{x} = 3.91$, $S.D. = 0.98$), product trial ($\bar{x} = 3.84$, $S.D. = 0.92$), promotional activities ($\bar{x} = 3.82$, $S.D. = 0.90$) respectively.

Discussion

The factors affecting customer purchasing decisions of herbal OTOP products in Maha Sarakham Province showed that the customers purchased the herbal OTOP products for their personal use. Additionally, the influential person that made them decide to buy the products were themselves. These results were consistent with Nimnuan (2020 : 27-34), and Pranee and Papapankaid (2017 : 79-83) who revealed that the person who was influencing the customer's purchasing was usually themselves. The personal factor, besides social and culture, is one of the customer's purchasing behaviors that influence on a product purchase (Kotler & Keller, 2012 : 977). Moreover, the result indicated the customer preference for standard products that they always purchased standardized products. This result was also in line with Nimnuan (2020: 27-34), Pranee and Papapankaid (2017 : 79-83) and Srisuan and Kang (2020 : 79-89) who investigated the purchasing decisions of OTOP products and found that the customers always focused on the standard of the OTOP products when they needed to buy the products.

Furthermore, the result revealed that customers bought products based on the benefits of the product and a clearly labeled price of products. Moreover, the hygiene of the shops and advertising and public relations were other important factors for the customer's purchasing decision. These results were in accordance with Pranee and Papapankaid (2017 : 79-83) and Srisuan and Kang (2020 : 79-89) who found that the benefit of the product, a clear price label, advertising products, and public relations in the product, price, and promotion dimensions respectively were the most important the opinions towards herbal products. Siriaumpai (2012 : online) also claimed that the label price could make the customers consider its appropriate to the product. Additionally, the distribution channel including the hygiene of the shops influenced the decision to repurchase the product due to its convenience and accessibility (Jindawong, 2015 : online).

Conclusion

Many factors affect the purchasing decision of customer' herbal OTOP products in Maha Sarakham Province. When the customers need to buy an herbal OTOP product, they consider their personal use and make a decision by themselves without concerning many influencers. The customers also prefer a standard herbal OTOP product. In addition, the customers always focus on the benefit or the quality they utilize from the products. Besides, clear price labels are one important point that the customers pay attention to when purchasing the products. The customers also consider the hygiene of the place where they can buy the products as an aspect of purchasing. Finally, customers know the products through advertising and public relations, so these are the factors that can make the products become well-known and increase the purchasing rate of the customers.

References

- Institute for the Research and Promotion of Arts and Culture, Phetchaburi Rajabhat University, (2017). Community product development guidelines. *Online*. Retrieved from http://research.pbru.ac.th/web/attachments/244_product_community.pdf
- Jindawong, S. (2015). *Guidelines for development the marketing mix of OTOP products for promoting tourism in Hatyai Songkhla Province* [Master thesis, Guidelines for development the marketing mix of OTOP products for promoting tourism in Hatyai Songkhla Province]. PSU Knowledge Bank <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2010/10084>
- Karnreungsiri, I. & Praditsuwan, N. (2017). Factors influencing buying behavior and buying decision process of customers: An examination on relationship using one-way analysis of variance. *PSAKU International Journal of Interdisciplinary Research*. 6 (2), 76-84.
- Kitipadung, J. & Jaiborisudhi, W. (2020). OTOP herbal cosmetics: Problems and product development guidelines for entrepreneurs. *Journal of Business Administration*. 9 (2), 166-178.
- Kotler, P. & Keller, K. (2012). *Marketing Management*. 14th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Nimnuan, C. (2020). Factors affecting shopping behavior of OTOP products case study: OTOP products, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *Journal of Management Science Review*, 22 (1), 27-34.
- Ploysri, W., Charoensopa, K., & Pankohlerng, S. (2018). The development of OTOP product packaging design of Maha Sawat farmer housewife group, Nakhon Pathom Province, Thailand. *Asian Social Science*, 14 (9), 111-118.
- Pranee, S., & Papapankaid, C. (2017). Factors affecting purchasing decision of community products in Ranong province. *International Journal of Business and Administrative Studies*, 3 (2), 79-83.
- Siriaumpai, W. (2012). *Factors Influencing Buying Behavior of Visitors at Baan Sakae Krang Ancient Market (Trok Rong Ya Walking Street), Uthai Thani Province* [Independent Study: Rajamangala University of Technology Thanyaburi]. DSpace at Rajamangala University of Technology Thanyaburi. <http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/handle/123456789/1045>
- Srisuan, J. & Kang, N. I. (2020). Factors effecting OTOP products buying behavior of visitors at Bang Khla floating market, Bang Khla district, Chachoengsao Province. *Sripatum Chonburi Journal*, 16 (4), 79-89.
- Suwunniponth, W. (2021, July). *Perceived Brand Equity Influencing the Purchasing Decision of Thai Community Products* [paper presentation]. International conference on Management Science, Innovation and Technology, Lucerne, Switzerland, http://www.ijbtsjournal.com/images/main_1366796758/LU21%2019_%20Wanida.pdf

**ความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้
ในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี**
**Prospective Customer Requirements on Services of Shabu Indy Restaurant
in Khueang Nai District, Ubon Ratchathani Province**

มธุรส พลพวก และ ธรรมวิมล สุขเสริม

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Maturot Ponpuak and Thumwimon Sukserm
Ubon Ratchathani University, Thailand
Corresponding Author, E-mail : Somsomscp@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี ตามลักษณะส่วนบุคคล และ 2) ศึกษาอิทธิพลของค่านิยมและส่วนประสมทางการตลาดบริการที่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานีที่ได้จากสูตรของทาร์เย มาเน่ จำนวน 400 คน โดยสุ่มแบบตามสะดวก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และ Multiple Regression ผลการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีช่วงอายุ 21 – 25 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,001 บาท ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1) เปรียบเทียบความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี ตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาปัจจุบัน อาชีพ และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานีแตกต่างกัน และ 2) อิทธิพลของค่านิยม ที่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานีพบว่า การเข้าสังคม ความทันสมัย และความมีชื่อเสียง ส่งผลเชิงบวกต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานีและอิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดบริการ ที่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ราคาและสถานที่ให้บริการส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเชียงในจังหวัดอุบลราชธานีอย่างมีนัยสำคัญทาง

* วันที่รับบทความ: 4 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 10 พฤษภาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 12 พฤษภาคม 2565

Received: March 4, 2022; Revised: May 10, 2022; Accepted: May 12, 2022

สถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาด บุคลากร กระบวนการให้บริการ ลักษณะทางกายภาพ ไม่สอดคล้องความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี

คำสำคัญ: ความต้องการ; ส่วนประสมทางการตลาดบริการ; ร้านชาบูอินดี้

Abstracts

The purpose of the study aimed 1) to compare the demand of consumers to access Shabu Indy shops, Khueng Nai District in Ubon Ratchathani province according to personal characteristics, and 2) to study the influence of values and marketing contributions to services that affect consumers' desire to access indie shabu shops as quantitative research which was collected the data from Taro Yamane for 400 people that random at their convenience by using the questionnaire as a data collection tool. The statistics used are frequency, percentage, average, standard deviation, t-test, F-test, and Multiple Regression analysis.

The result of the study showed that most of the respondents were male aged between 21 to 25 years old with high school or vocational educational level. They work as general employee. The hypothesis test showed that 1) comparing consumers' demand to access Shabu Indy shops in Ubon Ratchathani province according to personal characteristics showed that different genders, ages, current education levels, occupations and monthly incomes affected consumers' demand to access indie shabu shops in Khueng Nai District in Ubon Ratchathani province. And 2) The influence of values affecting consumer demand to access indie shabu shops in Khueng district in Ubon Ratchathani province found that socialization, modernity and reputation positively affected consumer demand to access indie shabu shops in Khueng Nai district in Ubon Ratchathani province and the influence of the marketing mix factors of the service that affected the demand of consumers to access shabu indie shops in Khueng Nai district in Ubon Ratchathani province, statistically significantly at 0.05. The product, promotion, process and physical evidence do not effect on the demand of consumers to access indie shabu shops in Khueng Nai District in Ubon Ratchathani Province.

Keywords: Requirement; Service marketing mix; Shabu Indy restaurant

บทนำ

จากสภาพเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีจะเห็นได้ว่า ผู้บริโภคชาวไทยนิยม รับประทานอาหารนอกบ้านกันมากขึ้น มีการประมาณการมูลค่าตลาดธุรกิจอาหารในประเทศไทย พ.ศ. 2560 - 2561 มีมูลค่าสูงกว่า 4 แสนล้านบาท และมีแนวโน้มเติบโตสูงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากครอบครัวขยายสู่ ครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวมีขนาดเล็กลง อีกทั้งการใช้ชีวิตที่รีบเร่ง ต้องการความสะดวกสบายและ รวดเร็ว รวมถึงเทคโนโลยีในปัจจุบันช่วยให้ผู้บริโภคเข้าถึงร้านอาหารได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูล สำนวนเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนใน พ.ศ. 2561 ที่พบว่า ค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารรับประทาน นอกบ้านมีสัดส่วนร้อยละ 38 ของค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารทั้งหมด(สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563 : ออนไลน์) ทำให้ธุรกิจร้านอาหารขยายตัวเพิ่มมากขึ้น สะท้อนจากจำนวนร้านอาหารญี่ปุ่นใน

ประเทศไทย พ.ศ. 2562 มีจำนวนร้านอาหารญี่ปุ่นรวม 3,637 ร้าน เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 จาก พ.ศ. 2561 ที่มีจำนวนร้านอาหารญี่ปุ่น 3,004 ร้าน โดยจำนวนร้านอาหารญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้นนั้นมาจากร้านในกรุงเทพฯ ร้อยละ 16 และต่างจังหวัดเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.8

สิ่งที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการซื้อนั้นได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลด้านต่าง ๆ ได้แก่ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส รูปแบบการดำเนินชีวิต บุคลิกภาพเป็นต้น ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factor) เป็นการเลือกซื้อของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านจิตวิทยา ซึ่งประกอบ 4 ปัจจัย คือ สิ่งจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ ความเชื่อ และทัศนคติ โดยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จัดว่าเป็นปัจจัยที่อยู่ภายในความคิดของผู้บริโภค (Black Box) ส่วนสิ่งกระตุ้นภายนอก ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ 1) สิ่งกระตุ้นทางการตลาด เป็นสิ่งที่นักการตลาดสามารถควบคุมและจัดการให้เกิดขึ้นได้ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับส่วนประสมทางการตลาดบริการ ประกอบด้วย สิ่งกระตุ้นด้านผลิตภัณฑ์ สิ่งกระตุ้นด้านราคา สิ่งกระตุ้นด้านสถานที่ให้บริการ สิ่งกระตุ้นด้านการส่งเสริมการตลาด สิ่งกระตุ้นด้านบุคลากร สิ่งกระตุ้นด้านกระบวนการให้บริการ และสิ่งกระตุ้นด้านลักษณะทางกายภาพ 2) สิ่งกระตุ้นอื่น ๆ เป็นสิ่งกระตุ้นความต้องการของผู้บริโภคที่อยู่ภายนอก ซึ่งเป็นสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ ประกอบด้วย สิ่งกระตุ้นทางเศรษฐกิจ สิ่งกระตุ้นทางเทคโนโลยี สิ่งกระตุ้นทางกฎหมายและการเมือง สิ่งกระตุ้นทางวัฒนธรรม เป็นตัวแปรที่มีผลต่อความต้องการของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการ

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผู้ศึกษาจะศึกษาวิเคราะห์ภายใต้แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดบริการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่นักการตลาดใช้เป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการตอบสนองความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายให้เกิดความพึงพอใจและตัดสินใจเข้าใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นมากขึ้น โดยผู้ศึกษาจะทำการศึกษาจากส่วนประสมทางการตลาดบริการ ลักษณะส่วนบุคคล และค่านิยมของผู้บริโภค เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี และใช้ผลจากการศึกษาวิจัยนี้ เพื่อพัฒนาคุณภาพและกลยุทธ์ทางการตลาดให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี ตามลักษณะส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของค่านิยมและส่วนประสมทางการตลาดบริการที่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย คือ แบบสอบถาม ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างจะใช้การสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 107,415 คน ข้อมูล ณ พ.ศ. 2563 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563 : ออนไลน์) ซึ่งกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย คือ ผู้บริโภคอายุ 15 - 59 ปี จำนวน 71,528 คนคิดเป็นร้อยละ 66.59 จากจำนวน ทั้งหมด

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 400 คน ผู้ศึกษากำหนดขนาดตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรของ Yamane ซึ่งมีระดับของความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

2. เครื่องมือการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยมีเนื้อหาของแบบสอบถามดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาปัจจุบัน อาชีพ และรายได้ต่อเดือน คำถามแบบปลายปิด มีลักษณะคำตอบแบบหลายคำตอบให้เลือก (Multichotomous Question) โดยให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยม ประกอบด้วย การเข้าสังคม ความทันสมัย และความมีชื่อเสียง ที่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีคำถามเป็นลักษณะคำถามปลายปิด ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดบริการ ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ให้บริการ การส่งเสริมการตลาด บุคลากร กระบวนการให้บริการ และลักษณะทางกายภาพ ที่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีคำถามเป็นลักษณะคำถามปลายปิด และส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีคำถามเป็นลักษณะคำถามปลายปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้มาจาก 2 ส่วน คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ให้กลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 400 คน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงระยะเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

และ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารจากผู้วิจัยท่านอื่นที่ได้ศึกษาไว้ก่อนแล้ว รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากตำราทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ดังนี้ แบบสอบถามส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล โดยใช้ค่าสถิติความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แบบสอบถามส่วนที่ 2 3 และ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยม ส่วนประสมทางการตลาดบริการ และความต้องการของผู้บริโภคจะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้ค่าสถิติการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

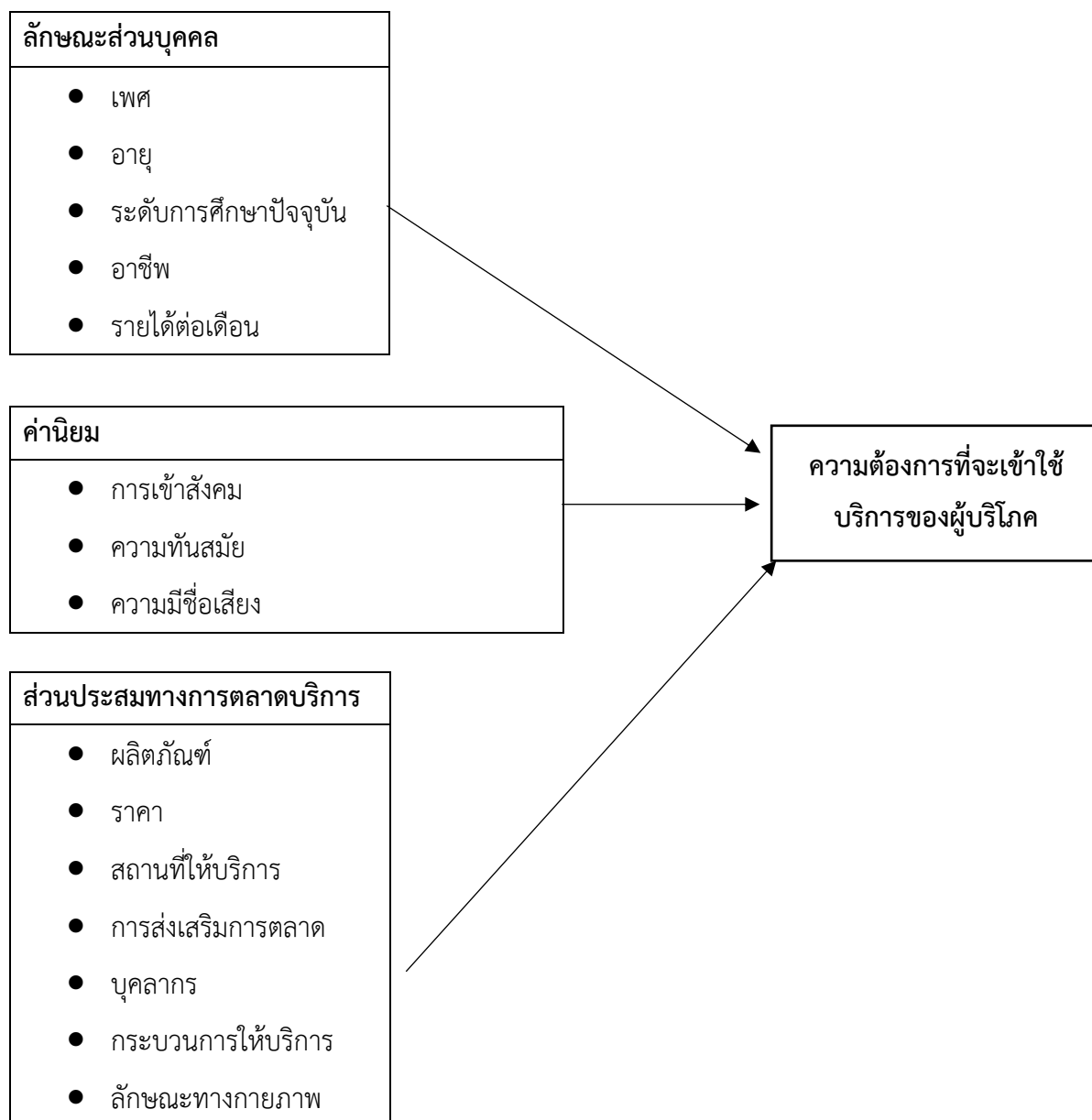
4.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต้น และตัวแปรตาม โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ t - test F - test และ Multiple Regression

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานีในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการกำหนดกรอบแนวคิดไว้ ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ค่านิยม ส่วนประสมทางการตลาดบริการ และความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี

จากการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในการศึกษารั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีช่วงอายุ 21 – 25 ปี ระดับการศึกษาปัจจุบันอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,001 บาท ระดับความคิดเห็นด้านค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาออกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความทันสมัยมีระดับความคิดเห็นมาก รองลงมาคือ ด้านความมีชื่อเสียงมีระดับความคิดเห็นปานกลาง และด้านการเข้าสังคมมีระดับความคิดเห็นปานกลาง ตามลำดับ และส่วนประสมทางการตลาดบริการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลักษณะทางกายภาพมีระดับความคิดเห็นมาก รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์มีระดับความคิดเห็นมาก การส่งเสริมการตลาดมีระดับความคิดเห็นมาก บุคลากรมีระดับความคิดเห็นมาก สถานที่ให้บริการมีระดับความคิดเห็น กระบวนการให้บริการมีระดับความคิดเห็นมาก และราคามีระดับความคิดเห็นปานกลาง ตามลำดับ

ผลศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี ตามลักษณะส่วนบุคคลที่ต่างกัน

จากการวิจัย พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาปัจจุบัน อาชีพ และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาอิทธิพลของค่านิยมที่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การเข้าสังคม ความทันสมัย และความมีชื่อเสียง ส่งผลเชิงบวกต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาอิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดบริการที่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ราคาและสถานที่ให้บริการส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาด บุคลากร กระบวนการให้บริการ ลักษณะทางกายภาพไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี

อภิปรายผลการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคล

ด้านเพศ ผลการศึกษาพบว่า เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะใช้บริการร้านชาบูอินดีในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเมื่อผู้บริโภคมีเพศที่ต่างกัน จะมีความสนใจและชื่นชอบในอาหารหรือรสชาติที่ต่างกัน เช่น เพศหญิงอาจชื่นชอบรับประทานขนมหวาน ในขณะที่ผู้ชายอาจชอบรับประทานอาหารความมากกว่า เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพรณ สุขฤทธิ์ (2557 : 99) ได้ศึกษา ส่วนประสมการตลาดบริการและพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นย่าน Community Mallของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร และงานวิจัยของ กรรณฯ เสริมศักดิ์ศิริ (2563 : 98) ได้ศึกษาพฤติกรรมและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟต์ ชาบูชิ ของพนักงานในเขตนิคมอมตะนครชลบุรี โดยผลการศึกษาพบว่า เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคแตกต่างกัน

ด้านอายุ ผลการศึกษาพบว่า อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะใช้บริการร้านชาบูอินดีในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในแต่ละช่วงอายุสามารถรับประทานอาหารได้แตกต่างกัน เช่น ผู้บริโภคที่มีอายุน้อย อาจรับประทานอาหารที่ไม่เผ็ดมาก ในขณะที่วัยกลางคนอาจชื่นชอบการรับประทานอาหารรสจัดจ้าน นอกจากนี้ วัยชราอาจเลือกรับประทานอาหารที่สามารถย่อยได้ง่าย เนื่องจากสภาพร่างกายของพวกเขาไม่แข็งแรงเท่าวัยอื่นๆ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพรณ สุขฤทธิ์ (2557 : 99) ได้ศึกษาส่วนประสมการตลาดบริการและพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ย่าน Community Mall ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครโดยผลการศึกษาพบว่า คนที่มีอายุน้อยจะมีพฤติกรรมการซื้อหรือใช้บริการที่แตกต่างจากคนที่มีอายุมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฎา ตรีวิเชียร (2560 : 84) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของผู้บริโภคในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในศูนย์การค้า เซ็นทรัล เวิลด์ พบว่า ปัจจัยพื้นฐานด้านอายุของผู้บริโภคที่แตกต่างกันทำให้มีการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นแตกต่างกัน

ด้านระดับการศึกษาปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาปัจจุบันที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะใช้บริการร้านชาบูอินดีในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาที่แตกต่างกันนั้น อาจส่งผลต่อรายได้ที่ได้รับต่อเดือน จึงทำให้มีความต้องการต่างกันไปด้วย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์สุภัก จิรสิทธิธำรง (2559 : 83) ได้ศึกษา พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการร้านอาหารชาบูชิ บุฟเฟต์ที่ซีคอนบางแค โดยผลการศึกษาพบว่า คนที่มีการศึกษาสูง จะมีการพิจารณาหรือหาข้อมูลก่อนที่จะตัดสินใจใช้บริการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฎา ตรีวิเชียร (2560 : 84) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของผู้บริโภค

ในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในศูนย์การค้า เซ็นทรัล เวิลด์ โดยผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาส่งผลกับพฤติกรรมการเข้าใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นของผู้บริโภค

ด้านอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า อาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีรายได้ที่แตกต่างกันเช่นกัน จึงมีผลต่อการคำนึงถึงความต้องการของตนเอง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์สุภัค จิรสิทธิธำรง (2559 : 83) ได้ศึกษา พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการร้านอาหารชาบูชิ บุฟเฟต์ที่ซีคอนบางแค และงานวิจัยของ กฤษฎา ตรูวิเชียร (2560 : 84) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของผู้บริโภคในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในศูนย์การค้า เซ็นทรัล เวิลด์ โดยผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่ประกอบอาชีพที่แตกต่างกันต่างมีความต้องการในสินค้าหรือบริการที่แตกต่างกันไปด้วย

ด้านรายได้ต่อเดือน ผลการศึกษาพบว่า รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีรายได้ที่มากหรือน้อยนั้น เป็นผลให้ผู้บริโภคจำเป็นต้องจัดสรรเงินในการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ เช่น มีรายได้น้อย จะต้องเก็บไว้ใช้จ่ายเฉพาะเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ในขณะที่ผู้บริโภคที่มีรายได้สูงก็มีกำลังการซื้อที่มากกว่าจึงอาจทำให้มีกำลังซื้อที่มากกว่าตามไปด้วย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์สุภัค จิรสิทธิธำรง (2559 : 83) ได้ศึกษา พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการร้านอาหารชาบูชิ บุฟเฟต์ที่ซีคอนบางแค และงานวิจัยของ กฤษฎา ตรูวิเชียร (2560 : 84) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของผู้บริโภคในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในศูนย์การค้า เซ็นทรัล เวิลด์ โดยผลการศึกษาพบว่า รายได้ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคแตกต่างกัน

ค่านิยม ผลการทดสอบพบว่า ค่านิยมด้านการเข้าสังคม ด้านความทันสมัย และด้านความมีชื่อเสียงมีอิทธิพลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยผลการทดสอบพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีสังคมที่มีผู้ร่วมสังคมมีความต้องการมาก ก็ย่อมมีความต้องการตามผู้อื่นในสังคมไปด้วย ความทันสมัย ทำให้ผู้บริโภคเกิดความสะดวกสบายมากขึ้น อีกทั้งชื่อเสียงของร้านอาหารเป็นอีกกระการที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคได้ ดังนั้นค่านิยมจึงส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสิริ ทศนาวรากุล (2554 : 25) ได้ศึกษา ค่านิยมการบริโภคสินค้าแบรนด์เนมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการศูนย์การค้าสยามพารากอนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และงานวิจัยของ จุไรรัตน์ บุตรประเสริฐวิศา (2558 : 58) ได้ศึกษา ปัจจัยด้านการตกแต่งภายในที่มีอิทธิพลต่อการเลือกร้านอาหาร กรณีศึกษา : ร้านอาหารในห้างสรรพสินค้าย่านเพลินจิต โดยผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภค และสอดคล้องกับแนวคิดของ Reeder (1971 :

88) ที่กล่าวว่า ค่านิยม คือ สิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง นอกจากนี้ค่านิยมยังเป็นลักษณะความเชื่ออย่างหนึ่ง แต่มีลักษณะเป็นถาวร โดยเชื่อว่า วิธีปฏิบัติบางอย่างเป็นสิ่งที่ตัวเองหรือสังคมเห็นดี เห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติอย่างอื่น และความเชื่อ เกิดจากความคิด ความรู้ในเรื่องนั้นที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการเลือกกระทำทางสังคม หากจำแนกเป็นรายด้าน มีดังนี้

ด้านความทันสมัย ผลการศึกษาพบว่า ความทันสมัยส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดีในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุไรรัตน์ บุตรประเสริฐวิชา (2558 : 58) ได้ศึกษา ปัจจัยด้านการตกแต่งภายในที่มีอิทธิพลต่อการเลือกร้านอาหาร กรณีศึกษา : ร้านอาหารในห้างสรรพสินค้าย่านเพลินจิต โดยผลการศึกษาพบว่า ความทันสมัยส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภค

ด้านความมีชื่อเสียง ผลการศึกษาพบว่า ความมีชื่อเสียงส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดีในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุไรรัตน์ บุตรประเสริฐวิชา (2558 : 58) ได้ศึกษา ปัจจัยด้านการตกแต่งภายในที่มีอิทธิพลต่อการเลือกร้านอาหาร กรณีศึกษา : ร้านอาหารในห้างสรรพสินค้าย่านเพลินจิต โดยผลการศึกษาพบว่า ความมีชื่อเสียงส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภค

ด้านการเข้าถึงสังคม ผลการศึกษาพบว่า การเข้าถึงสังคมส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดีในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุไรรัตน์ บุตรประเสริฐวิชา (2558 : 58) ได้ศึกษา ปัจจัยด้านการตกแต่งภายในที่มีอิทธิพลต่อการเลือกร้านอาหาร กรณีศึกษา : ร้านอาหารในห้างสรรพสินค้าย่านเพลินจิต โดยผลการศึกษาพบว่า การเข้าถึงสังคมส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภค

ส่วนประสมทางการตลาดบริการ ผลการทดสอบพบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดีในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งหมด 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอย (Beta Coefficient) จากค่ามากไปน้อย ได้ดังนี้ ราคา และสถานที่ให้บริการ สำหรับผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาด บุคลากร กระบวนการให้บริการ และลักษณะทางกายภาพ ไม่มีผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดีในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี หากจำแนกเป็นรายด้าน มีดังนี้

ด้านราคา ผลการศึกษาพบว่า ราคามีอิทธิพลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดีในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยผลการทดสอบพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันผู้บริโภคมีการวางแผนทางการเงินมากขึ้น จึงทำให้คำนึงถึงราคาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เลือกซื้อว่ามีความคุ้มค่าต่อการจ่ายหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญญิกา แก้วศิริ (2560 :

56) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้บริการ ร้านอาหารบุฟเฟต์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และงานวิจัยของ ศิวบุษ พรหมสงฆ์ (2563 : 54) ได้ศึกษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟต์กระทะร้อน : กรณีศึกษา ร้านนัวเนย บุฟเฟต์โคขุน & ซีฟู้ด โดยผลการศึกษาพบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านราคาส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้ารับบริการ

ด้านสถานที่ให้บริการ ผลการศึกษาพบว่า สถานที่ให้บริการมีอิทธิพลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้ารับบริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยผลการทดสอบพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพื้นที่ร้าน ความสะอาดของร้าน และพื้นที่จอดรถที่ดีและเพียงพอ จะช่วยให้ผู้บริโภคสนใจที่จะเข้ารับบริการมากขึ้น จึงส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญธิกา แก้วศิริ (2560 : 56) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้บริการ ร้านอาหารบุฟเฟต์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และงานวิจัยของ กรรณู เสริมศักดิ์ศิริ (2563 : 98) ได้ศึกษา พฤติกรรมและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟต์ ชาบูชิ ของพนักงานในเขตนิคมอมตะนคร ชลบุรี โดยผลการศึกษาพบว่าส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านสถานที่ให้บริการส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้ารับบริการ

ด้านผลิตภัณฑ์ ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้ารับบริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยผลการทดสอบพบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาหารประเภทชาบูมีอยู่อย่างแพร่หลาย และคล้ายคลึงกัน จึงทำให้ไม่ส่งผลต่อความต้องการมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภพ สงเคราะห์ (2555 : 98) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเข้ารับบริการร้านอาหารญี่ปุ่นของผู้บริโภคใน จังหวัดปทุมธานี และงานวิจัยของ ณิชชาภัทร จันทรรดา และคณะ (2559 : 45) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารที่มีเครื่องหมาย “อาหารสะอาด รสชาติอร่อย” ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษาพบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านผลิตภัณฑ์ไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ เช่น เนื้อหมู ผัก และเครื่องต้ม เป็นต้น ไม่แตกต่างจากร้านชาบูอื่น ๆ จึงทำให้ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านผลิตภัณฑ์ไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้ารับบริการ

ด้านการส่งเสริมการตลาด ผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการตลาดไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้ารับบริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยผลการทดสอบพบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดทำโปรโมชั่นของร้านอาหารประเภทชาบูนั้นมีคล้ายคลึงกัน และไม่แตกต่างกันมากนัก จึงไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจียรระโน พรสมบุญศิริ (2559 : 75) ได้ศึกษา ปัจจัยและพฤติกรรมของผู้บริโภคชาวไทยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคร้านอาหารญี่ปุ่นระดับพรีเมียมในเขตกรุงเทพมหานคร และงานวิจัยของ

พัทธนันท์ ศุภภาคิน และคณะ (2562 : 88) ได้ศึกษา ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้องอาหารบุฟเฟต์ บางกอก บาโคนี ชั้น 81 โรงแรมไบหยกสกาย โดยผลการศึกษาพบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านการส่งเสริมการตลาดไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากผู้บริโภคอาจมองว่าการจัดทำโปรโมชั่นส่งเสริมการตลาด เช่น การลดราคาหรือการมีส่วนลดต่าง ๆ เป็นต้น เป็นการลดระดับความเป็นพรีเมียมของทางร้าน จึงทำให้ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านการส่งเสริมการตลาดไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการ

ด้านบุคลากร ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยผลการทดสอบพบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางร้านชาบูอินดี้ เป็นร้านที่มีชื่อเสียง จึงเห็นว่ามีพนักงานที่ได้รับการอบรมมาให้บริการมาเป็นอย่างดี และไม่สนใจในตัวพนักงานมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนันท์ ศุภภาคิน และคณะ (2562 : 88) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้องอาหารบุฟเฟต์ บางกอก บาโคนี ชั้น 81 โรงแรมไบหยกสกาย โดยผลการศึกษาพบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านบุคลากรไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากผู้บริโภคอาจไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพของพนักงานที่ให้บริการว่า พนักงานที่ให้บริการจะต้องผ่านการอบรมเกี่ยวกับมารยาท แต่จะเน้นเรื่องคุณภาพและคุณค่าของราคามากกว่า จึงทำให้ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านบุคลากรไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการ

ด้านกระบวนการให้บริการ ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการให้บริการไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยผลการทดสอบพบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางร้านชาบูอินดี้นั้นมีการบริการที่รวดเร็ว และคำนึงถึงลูกค้าเป็นสำคัญอยู่แล้ว ผู้บริโภคจึงเกิดความเคยชิน จึงไม่ได้รู้สึกว่าจะต้องคำนึงถึงการให้บริการจากร้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชภัทรา จันทรดารา และคณะ (2559 : 45) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารที่มีเครื่องหมาย “อาหารสะอาด รสชาติอร่อย” ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษาพบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านกระบวนการให้บริการไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากผู้บริโภคไม่ได้คำนึงถึงเรื่องการมีห้องให้นั่งรอรับบริการและสนามเด็กเล่น แต่จะคำนึงถึงการมีสถานที่ในการจอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกในการมาใช้บริการมากกว่า จึงทำให้ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านกระบวนการไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการ

ด้านลักษณะทางกายภาพ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางกายภาพไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดี้ในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยผลการทดสอบพบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าร้านอาหารประเภทชาบูในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานีมีการจัดหน้าร้าน จัดโซนอาหารได้คล้ายคลึงกัน จึงไม่มีผลต่อความต้องการของผู้บริโภค ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชยา ทองลัมภ์ (2559 : 76) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการร้านอาหารประเภทชาบูของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และงานวิจัยของ พัทธนันท์ ศุภภาคิน และคณะ (2562 : 88) ได้ศึกษา ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้องอาหารบุฟเฟต์ บางกอก บาโคนี ชั้น 81 โรงแรมใบหยกสกาย โดยผลการศึกษาพบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านลักษณะทางกายภาพไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากผู้บริโภคคำนึงถึงเรื่องสถานที่ให้บริการหรือตำแหน่งที่ตั้งร้านมากกว่าการตกแต่งที่สวยงาม และถ้าพื้นที่ในร้านกว้างขวางมากแล้วผู้บริโภคเขามารับประทานน้อย อาจทำให้ผู้บริโภคที่จะเขามารับประทานรู้สึกว่าร้านอาหารไม่อร่อยและเปลี่ยนใจไปรับประทานอาหารที่ร้านอื่น ทำให้ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านลักษณะทางกายภาพไม่ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดีในอำเภอเมืองในจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

ผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการร้านอาหารประเภทชาบูและผู้ประกอบการรายใหม่ สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการเริ่มทำธุรกิจ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด และสามารถนำไปใช้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ทางการตลาดให้เหมาะสม เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้เรียงลำดับตามตัวแปรที่สำคัญต่อความต้องการของผู้บริโภคที่จะเข้าใช้บริการร้านชาบูอินดีในอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานีมากที่สุดตามลำดับ ดังนี้

1. ราคา ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับรูปแบบการชำระเงินที่มีความหลากหลาย เช่น สามารถชำระได้ทั้งเงินสดและการโอนผ่านบัญชีธนาคาร QR CODE true money เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกและรวดเร็วให้แก่ลูกค้า และภายในร้านควรมีการแสดงป้ายราคาให้ลูกค้าเห็นได้อย่างชัดเจน เนื่องจากราคาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของลูกค้า ดังนั้นราคาที่แสดงตามป้ายหากมีการกำหนดราคาที่สมเหตุสมผล จะช่วยให้ลูกค้าสามารถตัดสินใจใช้บริการได้เร็วขึ้น

2. สถานที่ให้บริการ ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับเรื่องตำแหน่งร้านที่ให้บริการ ควรตั้งอยู่ในตำแหน่งที่สามารถพบเห็นได้ง่าย และสามารถเดินทางมาใช้บริการได้อย่างสะดวก หากเป็นการเริ่มต้นธุรกิจช่วงของการเปิดร้านเริ่มแรกควรมีการแสดงป้ายเพื่อแจ้งทิศทางมายังร้าน และนอกจากนี้ภายนอกร้านควรมีพื้นที่ในการจอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกให้ลูกค้าที่มาใช้บริการ

3. การส่งเสริมการตลาด ผู้ประกอบการควรเลือกการส่งเสริมการตลาดให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าให้มากที่สุด เช่น มีการส่งเสริมการตลาดโดยการจัดกิจกรรมลุ้นกินฟรีทุกเดือน การแจก

คูปองส่วนลดให้ลูกค้าที่สนใจมาใช้บริการ การโฆษณาผ่านช่องทางออนไลน์ การให้ส่วนลดในโอกาสพิเศษ เช่น วันเกิด วันพ่อ วันแม่ หรือเทศกาลต่าง ๆ เป็นต้น โดยการส่งเสริมการตลาดนี้ จะช่วยกระตุ้นให้ลูกค้ามาใช้บริการมากขึ้น

4. ผลិតภัณฑ์ ผู้ประกอบการควรสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าในเรื่องความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ที่ให้บริการของร้านชาบูอินดีในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี รวมไปถึงเรื่องของรายการอาหารและเครื่องดื่ม ควรมีรูปภาพประกอบเพื่อประกอบการสั่งอาหาร น้ำซุ๊ปและน้ำจิ้มที่ให้บริการควรเป็นไปตามมาตรฐานตามที่แฟรนไชส์ชาบูอินดีกำหนดไว้ เพื่อคงความอร่อยตามมาตรฐานของร้านมี

5. ลักษณะทางกายภาพ ผู้ประกอบการควรปรับปรุงพื้นที่ภายในร้านให้มีความสะอาดพร้อมให้บริการรวมถึงภาชนะที่จะให้บริการ ต้องไม่มีคาบมันปรากฏ และภายในร้านที่ให้บริการควรมีการติดตั้งระบบระบายอากาศให้ถ่ายเท เพื่อให้ผู้บริโภครู้สึกถึงความสะอาดภายในร้าน รวมไปถึงการกำหนดการแต่งกายของพนักงานควรมียูนิฟอร์มให้พนักงานใส่เพื่อความเป็นระเบียบ นอกจากนี้ เรื่องของภาชนะที่ใช้บริการควรมีรูปแบบสไตล์ญี่ปุ่นให้กับเข้าบรรยากาศภายในร้าน ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภครู้สึกถึงความเป็นสไตล์ญี่ปุ่นในขณะที่ใช้บริการ และทำให้ผู้บริโภคมองเกิดความพึงพอใจในการใช้บริการในที่สุด

6. กระบวนการให้บริการ ผู้ประกอบการควรมีปรับปรุงการบริหารจัดการด้านการรับรองโต๊ะล่วงหน้า เพื่อเตรียมความพร้อมในการให้บริการแก่ผู้บริโภค และภายในร้านควรจัดเตรียมสถานที่หรือห้องเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคที่มาใช้บริการนั่งรอในระหว่างที่รอรับบริการ นอกจากนี้ควรมีพนักงานต้อนรับลูกค้าเพื่อสอบถามข้อมูล เช่น การจองโต๊ะ หรือ พาไปนั่งโต๊ะตามที่ท่านต้องการ เป็นต้น เพื่อให้ลูกค้าเกิดความประทับใจในการใช้บริการ ซึ่งจะทำให้ลูกค้าเกิดการบอกต่อ หรือกลับมาใช้บริการอีกครั้ง

7. บุคลากร พนักงานที่ให้บริการปรับปรุงเรื่องการบริการ พนักงานควรมีความยิ้มแย้มแจ่มใส และมีการทักทายลูกค้า พนักงานที่ให้บริการควรมีความสุภาพอ่อนโยน และต้องผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับมารยาทในการให้บริการ นอกจากนี้ พนักงานที่ให้บริการต้องมีเข้าใจในเมนูอาหารเป็นอย่างดี เนื่องจากลูกค้าบางรายยังไม่เคยใช้บริการ ซึ่งถ้าพนักงานมีความเข้าใจในเมนูอาหาร จะช่วยให้บริการแก่ลูกค้าในเรื่องของข้อมูลรายละเอียดหรือการแนะนำเกี่ยวกับเมนูอาหารได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษา พบว่า ยังมีตัวแปรต้นอื่นๆ ที่ยังไม่ศึกษา ควรนำมาใช้เพื่อศึกษาความ ต้องการให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เช่น กฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี เป็นต้น

2. ในการศึกษาครั้งต่อไป เพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ควรมีการเก็บข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจในรูปแบบแฟรนไชส์ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์เชิงลึกต่อไป ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุง รวมไปถึงการสร้างกลยุทธ์ เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กนกพรรณ สุขฤทธิ. (2557). ส่วนประสมการตลาดบริการและพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ย่าน Community Mall ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรรณฯ เสริมศักดิ์ศรี. (2563). พฤติกรรมและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟต์ ชาบูชิ ของพนักงานในเขตนิคมอมตะนคร ชลบุรี. สาขาการตลาด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กฤษณา ตรีวิเชียร. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของผู้บริโภคในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในศูนย์การค้า เซ็นทรัล เวิลด์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กิตติภพ สงเคราะห์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเข้าใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จุไรรัตน์ บุตรประเสริฐวิชา. (2558). ปัจจัยด้านการตกแต่งภายในที่มีอิทธิพลต่อการเลือกร้านอาหารกรณีศึกษา : ร้านอาหารในห้างสรรพสินค้าย่านเพลินจิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เจียรไน พรสมบุญศิริ. (2559). ปัจจัยและพฤติกรรมของผู้บริโภคชาวไทยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคร้านอาหารญี่ปุ่นระดับพรีเมียมในเขตกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณิชาภัทรา จันทร์ดารา และคณะ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารที่มีเครื่องหมาย “อาหารสะอาด รสชาติอร่อย” ในเขตกรุงเทพมหานคร. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พัทธนันท์ ศุภภาคิน และคณะ. (2562). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้องอาหารบุฟเฟต์ บางกอก บาโคนี ชั้น 81 โรงแรมไบฮายกสกาย. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พิมพ์สุภัค จิรสิทธิธำรง. (2559). ศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการร้านอาหารชาบูบุฟเฟต์ที่ซีคอนบางแค. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 7.
- วิชยา ทองลัมพ์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการร้านอาหารประเภทชาบูของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิวบุษ พรหมสงฆ์. (2563). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการร้านบุฟเฟต์กระทะร้อน : กรณีศึกษาร้านนัวเนย บุฟเฟต์โคขุน & ซีฟู้ด. วิทยาลัยดุสิตธานี.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). ข้อมูลจำนวนประชากร. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2564. แหล่งที่มา <http://www.nso.go.th>.

อรสิริ ทศนารากุล. (2554). *ค่านิยมการบริโภคสินค้าแบรนด์เนมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ=*
ศูนย์การค้าสยามพารากอนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ :
=มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

อัญธิกา แก้วศิริ. (2560). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้บริการร้านอาหาร*
บุฟเฟต์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

Reeder, W. (1971). *Patial theories from thed 25 year reasearch programe on directive factor*
in Believer and social action. New York : McGraw hill.

บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
**Internal Supervisory Roles Administrators in Nuanchan School Cluster
under the Secondary Educational Service Area
Office Bangkok 2**

ระวีวรรณ สุขเจริญ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Raweevan Sukcharoen

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author : E-mail: raweevan@nmk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่าครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาต่างมีความคิดเห็นบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

* วันที่รับบทความ: 28 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 24 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 25 เมษายน 2565

Received: March 28, 2022; Revised: April 24, 2022; Accepted: April 25, 2022

คำสำคัญ: บทบาทการนิเทศภายใน; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstracts

The purpose of this research was to study and compare teachers' opinions on the role of internal supervision of school administrators. United School Nuanchan under the Bangkok secondary educational service, classified by educational level, work experience and the size of the educational institutes. The sample group used in this research was teachers in the United School Nuanchan, under the Bangkok secondary educational service in the academic year 2021, consisted of 217 people. It is a questionnaire about teacher's opinions towards the role of internal supervision of educational institution administrators. United School Nuanchan under the Bangkok secondary education service, the statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and Analysis of Variance (one-way ANOVA). The results of the research found that

1) Teacher's opinions towards the role of internal supervision of school administrators United School Nuanchan under the Bangkok secondary education service is at a high level. 2) The results of the comparison of teachers' opinions on the role of internal supervision of school administrators, United School Nuanchan under the Bangkok secondary education service, was found that teachers with educational levels, work experience and the size of educational institutions differed opinions on the role of internal supervision of educational institution administrators. The overall score of United School Nuanchan under the Bangkok secondary education service were not significantly.

Keywords: The Role of Internal Supervision; School Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การพัฒนามนุษย์กับการปฏิรูปการศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ต้องทำคู่กันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติพ.ศ. 2542 มาตรา 22 คือ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 8)

การนิเทศการศึกษาของไทยเป็นการพัฒนาศักยภาพของครู ช่วยให้ครูเห็นและเข้าใจตนเองแท้ในวัตถุประสงค์ของการศึกษา และหน้าที่โดยเฉพาะของครูใน โรงเรียนที่จะดำเนินไปสู่วัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยให้ครูได้เห็นและเข้าใจในความต้องการและปัญหาต่างๆของนักเรียน ตลอดจนช่วยแก้ไขและป้องกันปัญหาอันจะพียงมีแก่นักเรียน มุ่งหวังในการช่วยสร้างครูให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี โดยการช่วยปรับปรุง

โรงเรียนทั้งด้านบริหารและด้านวิชาการช่วยสร้างเสริมความสามัคคี และรู้จักทำงานร่วมกัน (ไพรินทร์ เหมบุตร, 2553 : 1)

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานภายในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานในขอบเขตที่ตนเองรับผิดชอบประสบผลสำเร็จเป็นไปตามมาตรฐานและสอดคล้องกับระเบียบวิธีการดำเนินงานที่กำหนดไว้ การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นยุทธวิธีที่ผู้เกี่ยวข้องควรหาแนวทางดำเนินการ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กลิคแมน; กอร์ดอน และรอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon & Ross-Gordon, 2013 : 299-300) ได้กล่าวถึง จุดเน้นการนิเทศภายในโรงเรียนว่า จะคำนึงถึงทุกองค์ประกอบทางการศึกษาที่จะทำให้การสอนของครูมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ให้มีการปรับปรุงการสอนด้วยตัวครูเองอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู ทำให้นักเรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการเรียนการสอนได้รับผลประโยชน์จากการสอนของครู

จากการศึกษารายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา Self-Assessment Report : SAR โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2562 พบว่าผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประเทศที่ผ่านมาของโรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานครมีผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนบางวิชาอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังจะเห็นจากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 - 2562 จะเห็นได้ว่าผลจากการจัดการเรียนการสอนที่มีผลลัพธ์ทางผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ซึ่งเป็นการสะท้อนกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียนถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูก็มีผลต่อความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน ส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนและสามารถกระตุ้นความคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น เพื่อช่วยให้การศึกษามีประสิทธิภาพ (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2540 : 62) โดยมุ่งให้เกิดประสิทธิผลในด้านการเรียนการสอนและมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนมุ่งพัฒนาครูอาจารย์ในสถานศึกษาให้รู้จักวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพื่อให้การศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวังของการศึกษา ซึ่งกลยุทธ์การนิเทศภายใน จึงสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ (ธีรศักดิ์ สงเดช, 2556 : 1)

จากประเด็นความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เนื่องจากเล็งเห็นว่า การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนให้ประสบ

ผลสำเร็จตามมาตรฐานวิชาชีพสู่ความเป็นครูมืออาชีพ ซึ่งการนิเทศการสอนที่สามารถเห็นผลได้อย่างเป็นรูปธรรมต้องอาศัย กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อที่จะพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและ การจัดการเรียนการสอนของครู การนิเทศที่มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ จะสามารถยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านการปฏิบัติงานของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 531 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาอย่างละเท่า ๆ กันและกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 217 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาแนวคิดจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา มาสร้างเป็นแบบสอบถาม แบ่งได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน โดยใช้แนวคิดของ กลิคแมน, กอร์ดอน และรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross-Gordon) ได้

กำหนดการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 3) ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

ลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดขอบเขต และกรอบแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม นิยามศัพท์เฉพาะ 2) สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามแต่ละข้อ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ และนำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruency: IOC) คัดเลือกข้อคำถามส่วนใหญ่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และตัดข้อคำถามที่ค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าน้อยกว่า 0.67 ออกไป 5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง 6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทำการทดลองใช้ (Try out) ใช้กับกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.972 ซึ่งถือว่ามีความสูงพอที่จะนำแบบสอบถามทั้งฉบับไปใช้ได้จริง 7) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขข้อความบางส่วนให้กระชับ ชัดเจนมากขึ้น และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขอบหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมอบให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการในโรงเรียนกลุ่ม สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 4 โรงเรียน เพื่อแนะนำตัวและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งให้ที่สถานศึกษาด้วยตนเองโดยกำหนดระยะเวลา 15 วัน เมื่อครบกำหนด ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของ แบบสอบถาม หากมีส่วนใดที่ไม่สมบูรณ์ จึงดำเนินการขอข้อมูลเพิ่มเติม

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ สรุปผลเพื่อนำเสนอเป็นผลการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) นำแบบสอบถามตอนที่ 1 หาร้อยละของข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม 2) นำคะแนนจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมทุกด้านและรายด้าน เพื่อพิจารณาว่าอยู่ในระดับใด 3) วิเคราะห์และแปลผลคะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความคิดเห็นต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านต่างๆ โดยนำผลรวมของแต่ละคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยและจัด ระดับค่าเฉลี่ย เพื่อจัดแบ่งระดับบทบาทในการนิเทศภายในไว้ 5 ระดับ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1997 : 86) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่า t-test และ F-test 5) เมื่อการวิเคราะห์ค่า ANOVA F-test พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์เป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ต่อไป

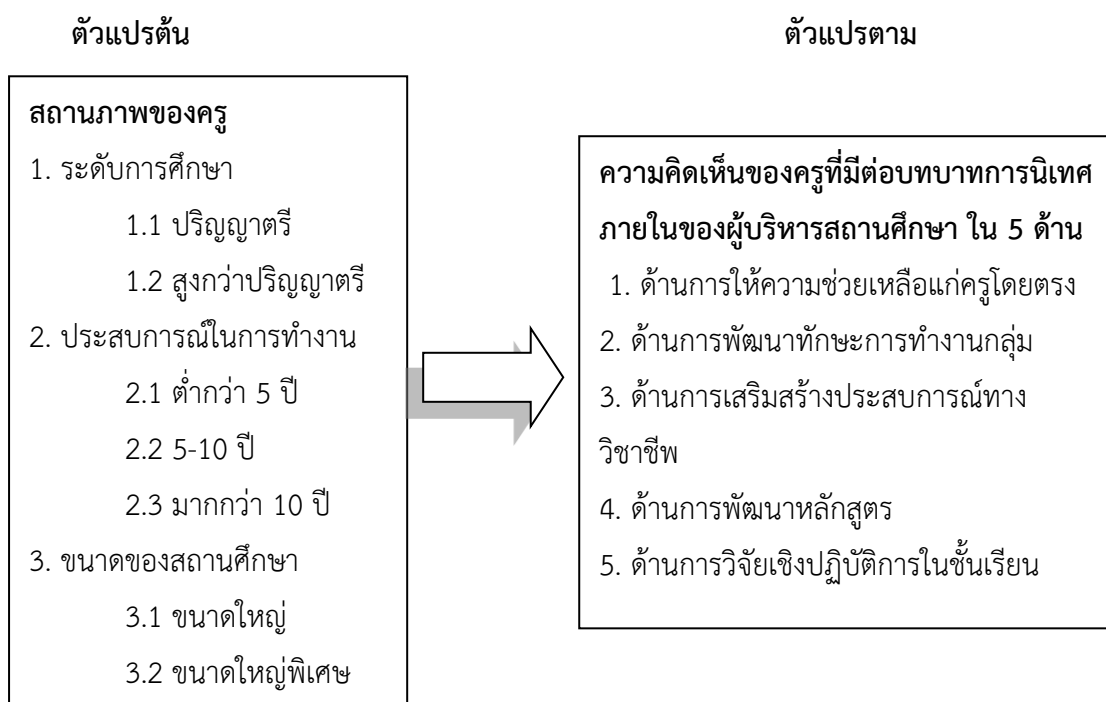
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

6.2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test และ F-test (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี 138 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 79 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 ประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 ตามลำดับ ขนาดของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 ขนาดของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตฉนวนจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

เนื้อหาารายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง	4.05	0.56	มาก
2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.07	0.57	มาก
3. ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ	4.08	0.57	มาก
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.04	0.61	มาก
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.04	0.64	มาก
รวม	4.06	0.56	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.06$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.08$) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ($\bar{x} = 4.07$) ด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง ($\bar{x} = 4.05$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายใน
ของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหาร
สถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

เนื้อหาารายด้าน	ระดับการศึกษา				<i>t</i>	<i>p</i>
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	4.04	0.57	4.08	0.55	-0.490	0.625
2.ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.07	0.57	4.08	0.58	-0.209	0.835
3. ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ	4.09	0.56	4.04	0.57	0.601	0.549
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.05	0.65	4.01	0.43	0.557	0.578
5.ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.03	0.67	4.06	0.59	-0.378	0.706
รวม	4.06	0.59	4.10	0.50	0.007	0.994

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการนิเทศภายในของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายใน
ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมและรายด้าน

เนื้อหาารายด้าน	ประสบการณ์ในการทำงาน				
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	<i>F</i>	<i>p</i>
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3		
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	3.94	4.06	4.12	1.725	0.181
2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.02	4.08	4.11	0.364	0.696
3. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.05	4.02	4.15	1.227	0.295
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.04	4.00	4.08	0.361	0.697
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.02	4.01	4.08	0.222	0.801
รวม	4.01	4.03	4.11	0.553	0.576

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน

เนื้อหาารายด้าน	ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่พิเศษ		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู	4.05	0.50	4.05	0.58	.000	1.000
โดยตรง	4.07	0.58	4.07	0.57	-0.011	0.991
2.ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.14	0.56	4.06	0.57	0.854	0.394
3. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.10	0.60	4.02	0.61	0.749	0.455
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.08	0.57	4.03	0.66	0.455	0.6490.663
5.ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.09	0.53	4.05	0.57	0.437	
รวม						

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูที่มีขนาดโรงเรียน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การแสดงความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในด้านการพัฒนาวิชาชีพมากที่สุด รองลงมาคือด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรา 27 ระบุว่า ให้ผู้บริหารควบคุมดูแลการบริหารงานบุคคล พิจารณาเสนอความดีความชอบ ส่งเสริมสนับสนุนข้าราชการครูให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดทำมาตรฐานภาระงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ปฏิบัติงานได้ดีขึ้น การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหาร เพื่อพัฒนาบุคลากรของ

สถานศึกษาให้ มีความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนต้องร่วมมือกันโดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ มีการประสานสัมพันธ์เสริมสร้างขวัญและกำลังใจโดยมีเป้าหมายร่วมกันคือ คุณภาพการจัดการศึกษาคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของงานและคุณภาพของคน กรองทอง จิระเดชากุล, (2550 : 4) หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับกระทรวงและในระดับเขตพื้นที่ได้ให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะผลักดันให้การดำเนินงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียนบรรลุผล โดยมุ่งมั่นที่จะใช้กระบวนการนิเทศภายในเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 76) ได้ให้แนวคิดของการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า เป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ และครู-อาจารย์ ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานงานและใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษานั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งอรุณ ต๊ะต่องใจ (2559 : 6) ศึกษาาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนเครือข่ายที่ 33 สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากซึ่งอภิปรายในแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง โดยภาพรวมและรายข้อมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการนิเทศภายในที่ทำให้ครูมีข้อมูลย้อนกลับและนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารมีการให้ความช่วยเหลือแก่ครูทุกคนโดยตรง และให้คำปรึกษา แนะนำจัดการเรียนการสอน การดำเนินงานนิเทศภายในโดยโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย จัดให้ครูมีโอกาสได้ศึกษาดูงานนอกสถานที่ทั้งพัฒนาวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนจากครูแกนนำ ครูต้นแบบตามที่ครูต้องการอย่างทั่วถึงด้วยความเสมอภาค และโรงเรียนสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสนิเทศการสอนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม โดยภาพรวมและรายข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการการนิเทศ ผู้นำทางวิชาการทำหน้าที่นิเทศสอนงาน เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ครูมีบทบาทในการเป็นผู้นำ ผู้ตาม มีการร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบและร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อลดความขัดแย้งภายในกลุ่ม โดยกระบวนการทำงานเป็นทีม มีการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เกื้อกูลและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศตามแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา และโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมความคิดริเริ่มที่ดีในการปฏิบัติงานนิเทศกลุ่มที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความกลมเกลียวสามัคคีในกลุ่มคือกลุ่มที่มีผู้นำที่ดี สามารถทำให้กลุ่มดำเนินการได้ดี และทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 101) ได้กล่าวว่า โครงสร้างการบริหารงานภายในโรงเรียนในปัจจุบันเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ ให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เป็นการแสดง

ให้เห็นว่าครูและผู้บริหารมีความตระหนักรู้ว่า การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ การที่จะสร้างหรือพัฒนากลุ่ม โดยการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะให้กับสมาชิก จะต้องตั้งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของกลุ่ม ทั้งในลักษณะของบุคคลและของกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มต้องมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุชิตา จันทรสิงค์โท (2559 : 88) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 บทบาทในการคัดเลือกและการใช้ประโยชน์บุคลากรและบทบาทในการสร้างขวัญของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 3 ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมและรายข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการนิเทศครู หรือวิทยากรเพื่อให้การแนะนำปรึกษา และช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมสัมมนาทางวิชาการเสมอ และส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาการสอนของตนเอง ให้ครูได้ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม และมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าและเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเมธิณี สระ (2560 : ออนไลน์) ศึกษาเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนด เนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากมีการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ซึ่งครูจำเป็นต้องต้องมีการวิเคราะห์และทำความเข้าใจกับหลักสูตรใหม่นี้ เพื่อนำมาออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ครูจะต้องทำการวิเคราะห์และตรวจสอบหลักสูตรเพื่อทำความเข้าใจหลักสูตร ซึ่งได้แก่ มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระสำคัญและแนวปฏิบัติของหลักสูตร แล้วนำมาออกแบบการจัดการเรียนการสอน โดยมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรม ประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผลให้สอดคล้องกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของเนรญชญาดา หอมทิพย์ (2557 : 76) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าความต้องการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยภาพรวมและรายข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้และแก้ปัญหา พัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย ทั้งนี้เนื่องมาจากครูได้รับการสนับสนุน ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน มีการสนับสนุนให้ครูทำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้พัฒนา และแก้ปัญหาด้วยการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชฎาภรณ์ อัมพลพ (2557 : 88) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในด้านการ ประเมินผลการสอน พบว่าผู้บริหาร ปฏิบัติด้านนี้ในระดับมาก กล่าวคือผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้ กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนา ปรับปรุงการสอนของตนเอง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้เรียนรู้วิธีการ ประเมินผลงานของตนเอง สังเกตการสอนและการนำเสนอผลการสังเกตการสอน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก่ ครู

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหาร สถานศึกษา สหวิทยาเขตฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันการศึกษามีความเจริญก้าวหน้า สถาบันทางการศึกษาได้ส่งเสริมให้ครูพัฒนา ตนเองอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ครูยังสามารถค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งวิชาการต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ตามโอกาส และความเหมาะสม รวมถึงการเข้ารับการอบรม สัมมนาทางวิชาการและศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องตาม โครงการที่ หน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้น จึงทำให้ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการนิเทศ ภายในของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้ เป็นมนุษย์ สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ การดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุผล จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุผล จำเป็นต้องมีการ เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ ต่างๆในการจัดการศึกษาที่มีเงื่อนไขปัญหา ทั้งในด้านปัจจัยและกระบวนการทำงาน โดยเฉพาะกระบวนการ นิเทศภายใน นับว่าเป็นกระบวนการที่จะต้องปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพราะการนิเทศภายในเป็นกระบวนการ ทำงานร่วมกันของบุคลากร ในสถานศึกษาที่จะส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน การสอนของ ครูผู้สอนโดยที่ผู้บริหารต้องจัดดำเนินการเพื่อช่วยเหลือครู ให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ มีขวัญและกำลังใจพร้อมที่จะร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจซึ่งการดำเนินการดังกล่าว จะ บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีความสำคัญในการดำเนินการด้านนี้ ผู้บริหารจึงมีความ

ตระหนักในความสำคัญของการนิเทศภายในเป็นอย่างดี ชีระศักดิ์ เลื่อยไธสง (2550 : 15) ทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุดา รักดีอิม (2556 : 76) ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา กลุ่มที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของครู พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่มากกว่ารวมทั้งคณะผู้บริหารสถานศึกษา จะมีการนิเทศและชี้แจงเกี่ยวกับการนิเทศในด้านต่างๆให้กับครูให้รับรู้และมีความเข้าใจร่วมกัน และใช้แนวปฏิบัติแบบเดียวกันกับครูผู้สอนทุกคน เป็นรูปแบบการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีการนิเทศในด้านต่างๆ เช่น การนิเทศการจากครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนมากกว่าแก่ครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนน้อยกว่าแบบกัลยาณมิตร การประชุมปรึกษาหารือกัน การประสานงาน การร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุชิตา จันทร สิงค์โท (2559 : 88) ได้วิจัยเรื่องบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีบทบาทในการนิเทศภายในตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายใน เพราะการนิเทศเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานของโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา โดยกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้มีนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาทำการนิเทศ 100% ภายในโรงเรียนดังนั้นผู้บริหารจึงมีบทบาทที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่ง คือ การนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งจะช่วยแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องด้านวิชาการให้มีการพัฒนาและส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ และอีกประการหนึ่งคือโครงสร้างของกระบวนการบริหารจัดการภายในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้มีการจัดให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทำการ

นิเทศอย่างสม่ำเสมอ ทำให้การรับรู้บทบาทของผู้บริหารและครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหะมะฮะดี มามะ (2556 : 65) ได้วิจัยเรื่องบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า ขนาดโรงเรียนต่างกันโดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ผู้บริหารควรจัดให้มีคลินิกทางวิชาการเพื่อให้การช่วยเหลือครูในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้
- 1.2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ผู้บริหารควรแก้ไขพฤติกรรมของครูที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานได้
- 1.3. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ผู้บริหารควรสำรวจความต้องการในการพัฒนาทางวิชาชีพของครู เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาครู
- 1.4. ด้านด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร และจัดการศึกษา
- 1.5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการสังเคราะห์งานวิจัยจากกรณีศึกษาต่างๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ทุกสหวิทยาเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
- 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา
- กรรทอง จิระเดชกุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร.
- ธีรศักดิ์ สงเดช. (2556). รายงานผลการพัฒนาครูเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านท่ามิหรำ โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2564. แหล่งที่มา: www.phatthalung.pao.go.th
- เนรัญญา หอมทิพย์. (2557). ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเทศบาล แหยมฉับ 1 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุษิตา จันทร์สิงค์โท. (2558). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ปนัดดา ศิริพัฒน์กุล. (2558). การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ไพรินทร์ เหมบุตร. (2553). การใช้สื่อการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- เมธินี สะไร. (2560). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหพัฒนา อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลาระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา. (2560). ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 26 ธันวาคม 2564. แหล่งที่มา: <http://www.sk3.go.th/>
- รัชฎาภรณ์ อัมพลพ. (2557). การศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- รุ่งอรุณ ต๊ะต้อใจ. (2559). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนเครือข่ายที่ 33 สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2540). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศุภสาลาดพร้าว.

- สุดา ภัคดีอิม. (2560). การดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การจัดการศึกษากลุ่มที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2565. แหล่งที่มา: [http://61.19.238.50/StudentServe/input/thesis/\[1\]\[100916115644\].pdf](http://61.19.238.50/StudentServe/input/thesis/[1][100916115644].pdf)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การเรียนรู้บูรณาการ : ยุทธศาสตร์ครูปฏิรูป*. กรุงเทพมหานคร: อูษาการพิมพ์.
- หะมะสูติง มามะ. (2556). *บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา*.วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: วิทยาลัยอิสลามศึกษา.
- Best W. John.(1997). *Research in Education*. Boston MA. : Allyn and Bacon.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. 7th ed. New York: Routledge
- Glickman, C.D. Gordon, S.P. and Ross-Gordon, J.M. (2007). *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental approach*. 7th ed. Boston: Allyn & Bacon.
- Glickman, C.D. Gordon, S.P. and Ross-Gordon, J.M. (2007). *Supervision and Supervision and Curriculum Development*. 135-148. *Instructional Leadership : A Developmental Approach*.7th Ed. Boston : Allyn & Bacon.

ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

**The 21st Century Leader Skills of the School Administrator in
Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1**

สุขุมล เจริญรัมย์ และ กัลยมน อินทุสุต

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Sukumarn Charoenrum and Kanyamon Indusuta
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 6314470032@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 และ 2) เปรียบเทียบทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 291 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของโคเฮน (Cohen, 1988 : 77) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่าง จึงนำไปทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method)

1) ศึกษาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60) และ 2) เปรียบเทียบทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ส่วนครูในโรงเรียนที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

* วันที่รับบทความ: 4 เมษายน 2565; วันแก้ไขบทความ 22 เมษายน 2565; วันตอบรับบทความ: 23 เมษายน 2565

Received: April 4, 2022; Revised: April 22, 2022; Accepted: April 23, 2022

คำสำคัญ : ทักษะผู้นำศตวรรษที่ 21; โรงเรียนประถมศึกษา

Abstracts

The purpose of this research were 1) To study the 21st Century Leader Skills of the school administrator in Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1. 2) To compare the 21st Century Leader Skills of the school administrator in Phetchaburi Primary Educational Service Area Office1, classified by education, work experience and school size. This is survey research. The sample group consisted of 291 teachers who work in school under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1 by Simple Random Sampling. The instrument was a 60-item questionnaire querying about the 21st Century Leader Skills of the school administrator. Frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and Scheffe's method were used to analyze the data. Findings:

1) The overall teacher's opinion about the 21st Century Leader Skills of the school administrator in Phetchaburi Primary Educational Service Area Office1 was at highest level, considering each dimension of the opinion, all of them were also at highest level ($\bar{X}$ = 4.60). 2) When comparing teachers' opinion about the 21st Century Leader Skills of the school administrator in Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1, it was found that the Teachers under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office1 with different education levels and work experiences were different opinions on the 21st Century Leader Skills of the school administrator, while teachers in different school sizes were no different opinions on the 21st Century Leader Skills of the school administrator in Phetchaburi Primary Educational Service Area Office1.

Keywords : 21st Century Leader Skills; Primary School

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความแตกต่างจากศตวรรษที่ 19 และ 20 อย่างสิ้นเชิง เศรษฐกิจอุตสาหกรรมในอดีตได้ถูกแทนที่ด้วยเศรษฐกิจและบริการที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลความรู้และนวัตกรรม และไม่ว่าจะหันไปทางใดก็เห็นการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการเพิ่มผลผลิตแทนการใช้แรงงานแบบเดิม เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้โลกแห่งการเรียนรู้เปิดกว้างและง่ายต่อการเข้าถึง ขณะเดียวกันตลาดแรงงานก็ต้องการเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ มีความเป็นเลิศทั้งวิชาการและเต็มเปี่ยมด้วยทักษะในการดำเนินชีวิตและการทำงาน พร้อมทั้งจะเรียนรู้และเท่าทันโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา(ตะวัน เทวอักษร, 2555 : 4) ผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียนและความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้

ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหา ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในอีก 20 ปีข้างหน้า(แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560 : ง)

ดังนั้นในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญเพื่อการบริหารสถานศึกษา พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับและจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์การสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศและมีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพ คุณภาพ มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และมีขีดความสามารถในการแข่งขันอีกทั้งสถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษา ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต1 เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมและพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา และใช้ให้เกิดประโยชน์กับการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต1
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ทั้งหมด 93 โรงเรียน จำนวน 1,157 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ทั้งหมด 93 โรงเรียน จำนวน 291 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของโคเฮน (Cohen, 1988 : 77) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา เป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน มีลักษณะแบบสอบถาม เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 ฉบับ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากการตอบกลับทางออนไลน์คืนได้ 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถาม ทั้งหมด ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

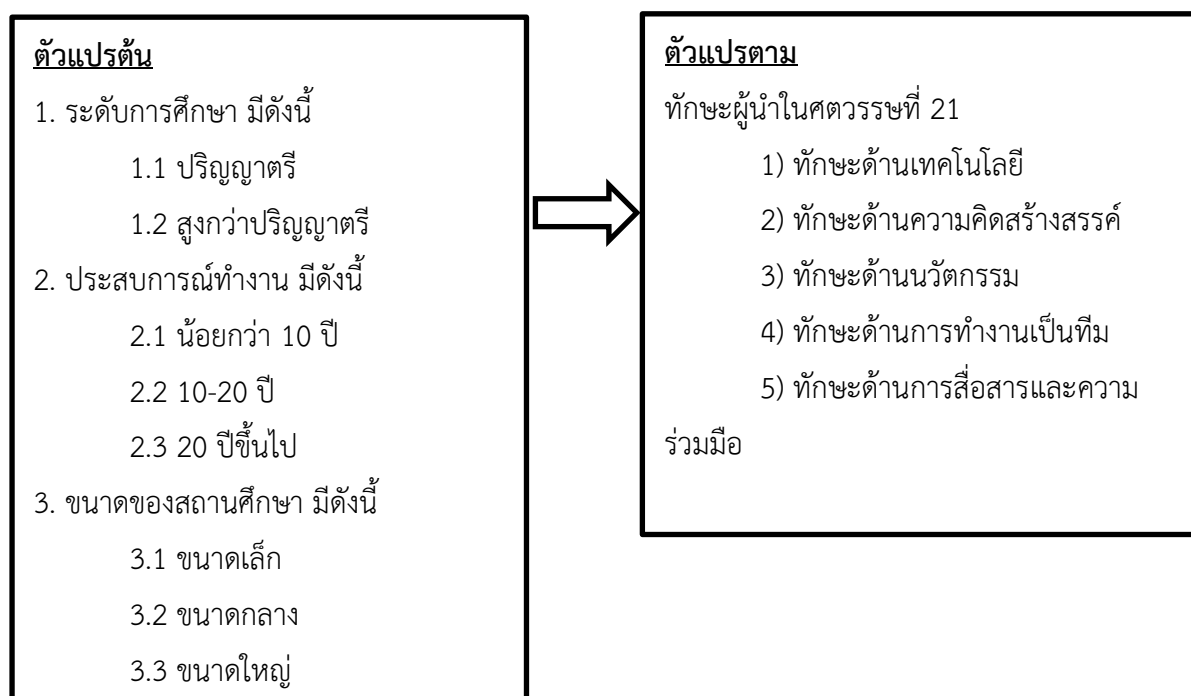
การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD (Standard Deviation)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (t-test) และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำไปตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparison)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ที่มีต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21	ความคิดเห็นของครู		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ทักษะด้านเทคโนโลยี	4.58	0.49	มากที่สุด
2. ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์	4.59	0.51	มากที่สุด
3. ทักษะด้านนวัตกรรม	4.60	0.52	มากที่สุด
4. ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม	4.63	0.50	มากที่สุด
5. ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ	4.62	0.52	มากที่สุด
รวม	4.60	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.63$) ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.62$) และ ทักษะด้านนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.60$)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ที่มีต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี n = 183		สูงกว่า ปริญญาตรี n = 108			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ทักษะด้านเทคโนโลยี	4.52	0.52	4.68	0.44	-2.884	.004*
2. ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์	4.54	0.55	4.69	0.41	-2.656	.008*
3. ทักษะด้านนวัตกรรม	4.53	0.56	4.72	0.41	-3.360	.001*
4. ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม	4.57	0.54	4.73	0.41	-2.856	.005*
5. ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ	4.56	0.53	4.70	0.48	-2.349	.020*
รวม	4.54	0.52	4.71	0.41	-2.970	.003*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้าน แสดงว่าครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน			F	Sig.
	น้อยกว่า 10 ปี	10 – 20 ปี	20 ปีขึ้นไป		
	n = 132	n = 96	n = 63		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1. ทักษะด้านเทคโนโลยี	4.46	4.71	4.64	8.043*	.000
2. ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์	4.47	4.70	4.67	7.119*	.001
3. ทักษะด้านนวัตกรรม	4.45	4.73	4.70	9.962*	.000
4. ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม	4.48	4.76	4.74	11.185*	.000
5. ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ	4.50	4.76	4.64	7.216*	.001
รวม	4.47	4.73	4.68	9.419*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในภาพรวมและทุกด้าน แสดงว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method)

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา			F	Sig.
	ขนาด	ขนาด	ขนาด		
	เล็ก	กลาง	ใหญ่		
	n = 86	n = 112	n = 93		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1. ทักษะด้านเทคโนโลยี	4.56	4.63	4.54	.905	.406
2. ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์	4.59	4.67	4.50	2.877	.058
3. ทักษะด้านนวัตกรรม	4.61	4.67	4.50	2.818	.061
4. ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม	4.69	4.67	4.53	2.965	.053
5. ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ	4.64	4.67	4.53	2.077	.127
รวม	4.62	4.66	4.52	2.272	.105

จากตาราง 4 พบว่า ค่า F ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในภาพรวมและทุกด้าน แสดงว่าครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}=4.63$) ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ($\bar{X}=4.62$) และ ทักษะด้านนวัตกรรม ($\bar{X}=4.60$) ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน จะดำเนินงานตามแนวทางนโยบายของยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายจุดเน้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งผู้บริหาร

สถานศึกษาจะต้องมีทักษะในการบริหารงานสถานศึกษาที่เน้นความพร้อมและการสร้างความเข้มแข็งของระบบ มีการบริหารจัดการแบบการมีส่วนร่วมทั้งองค์กร รวมทั้งการกระจายอำนาจการบริหารจัดการให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ปรับปรุง พัฒนางานอย่างเป็นระบบนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลายเพื่อใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน มีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่ดีส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จนได้รับความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งถือว่าทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารจึงมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสัตตบุษย์ โพธิ์ (2564 : 45) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมากและประสิทธิผลโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของนริศรา บุญสะอาด (2560 : 325) ได้ศึกษาทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.71$) และครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.54$) ทั้งนี้เนื่องจากครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ได้รับความรู้จากการศึกษาในระดับที่สูงกว่าระดับปริญญา มีทัศนคติและมุมมองในการทำงานที่แตกต่างออกไป เมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานก็จะมีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มกำลังความสามารถ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้วยระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาทำให้ผู้บริหารเล็งเห็นถึงศักยภาพในการทำงานที่จะมีทัศนคติในการทำงานที่ดี มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อได้รับมอบหมายงานต่างๆจากผู้บริหารโดยตรงทำให้มีการประสานงานและสื่อสารโดยตรงกับผู้บริหาร ได้เห็นกระบวนการทำงานของผู้บริหาร เห็นถึงทักษะผู้นำที่ดีในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารนำเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้นำที่ดีตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ทำให้ครูที่มีระดับ

การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเข้าใจและเห็นถึงทักษะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ วรรณทอง (2562 : 25) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่ม อำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูที่มีวุฒิ ทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายทักษะพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน เช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของมณีนรัตน์ พรหมพุ่มพุกษ์ (2560 : 53) ได้ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลการเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะผู้นำใน ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.47$) ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 10-20 ปี มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.73$) และครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 20 ปีขึ้นไปมีระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.68$) ทั้งนี้เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ย่อมมีความรู้ ทักษะทัศนคติ วิสัยทัศน์ และแนวทางในการปฏิบัติงานที่ต่างกันออกไป ครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากย่อมมีความรู้ความสามารถรวมทั้ง ประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลาย มีความสามารถในการมองเห็นภาพอนาคตที่จะเกิดขึ้น มีมุมมองในการ ปฏิบัติงานที่รอบด้าน ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้บริหารมองเห็นศักยภาพในการปฏิบัติงานของครูที่มีประสบการณ์ มากกว่าจึงมีการมอบหมายงานและภาระหน้าที่ที่ต้องมีความรับผิดชอบสูง งานที่ต้องใช้ศักยภาพและ ประสบการณ์ที่มีอยู่มาวิเคราะห์และบริหารจัดการงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้นในการได้รับมอบหมายงานที่ต้องอาศัยประสบการณ์ทำงานสูงจึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์มากกว่าเห็น และเข้าใจถึงทักษะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของเมธาพร ชิวขยาภรณ์ (2563 : 4) ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ใน อำเภอยางชุมน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุ พรธชา ไตรรัตน์ (2562 : 7) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมของทักษะ

ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด อุบลราชธานี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผลการเปรียบเทียบครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกันมีความ คิดเห็นต่อทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ไม่แตกต่างแตกต่างกัน โดยครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับความคิดเห็นคิด เป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.62$) ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางมีระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.66$) และครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.52$) ทั้งนี้ เนื่องจากครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในการ บริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระบบการจัดการศึกษา นโยบายการจัดการศึกษาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของชุมชนโดย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา ที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจึงใช้ทักษะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารที่มีทักษะผู้นำในการบริหารต่างๆนั้น สามารถนำมาบริหารจัดการสถานศึกษาให้มี คุณภาพโดยขนาดของสถานศึกษาไม่ได้เป็นข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการนำทักษะผู้นำต่างๆมาใช้ในการจัดการ สถานศึกษา ดังนั้น ครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจึงมีความคิดเห็นถึงทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา จະนะบุรณ์ (2562 : 43) ได้ ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของไกรศร เจียมทอง (2561 : 6) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดย ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ทักษะด้านเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีและระบบดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาและใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ
2. ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระบวนการคิดที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิมที่ทำให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต
3. ทักษะด้านนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการใหม่ๆ มาสร้างนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษา
4. ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรพุดโน้มน้าวหรือชักจูงให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานร่วมทีมกันได้อย่างมืออาชีพ
5. ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ภาษาอื่น ๆ ในการสื่อสาร เช่น ภาษาอังกฤษ ได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้องและชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในจังหวัดเพชรบุรี
2. ควรศึกษาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
3. ควรศึกษาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ วรรณทอง. (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. รายงานวิจัยศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชธานี
- ไกรสร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ตะวัน เทวอักษร. (2555). สร้างทักษะให้ผู้เรียนพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร. บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.
- นริศรา บุญสะอาด. (2560). ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- มณีนรัตน์ พรหมพุ่มพุกษ์. (2560). การศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร
- เมธพร ชีวยาภรณ์. (2563). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา
- สัตตบุษย์ โพธิ์รุท. (2564). ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด
- สุพรรณษา ไตรรัตน์. (2562). การศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- อังคณา จະนะบุรณ์. (2562). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for behavioral sciences. (2nd ed.). Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum.

The Process of Crossing Legitimacy Thresholds among Community of Practice

Ao Chen

Panyapiwat Institute of Management, Thailand

Email: freedom_cha@msn.com

Abstracts

Purpose – This paper aims to explore the process of crossing legitimacy thresholds among community of practice based on a theoretical perspective of effectuation and causation iteration.

Design/methodology/approach – The CMS Community of Practice in the School of Management at the University of Leicester, UK was selected as the research object and a longitudinal case study approach, consisting of secondary data, semi-structured interviews and informal face-to-face or telephone interviews, was adopted to collect and analyze the qualitative data.

Findings – The findings reflect that the accumulation of the legitimacy of the community of practice consists of four stages: external and internal cognitive legitimacy, and external and internal normative legitimacy. In the startup stage, the accumulation processes of the internal and external cognitive legitimacy of the CMS CoP take place in parallel and complement each other. In the development stage, the accumulation processes of the internal and external normative legitimacy of the CMS CoP occur progressively, and the accumulation of external normative legitimacy becomes a means of input, creating a prerequisite for the subsequent crossing of internal normative legitimacy.

Originality/value – This paper proposes the theoretical model explaining the CoP's internal and external legitimacy thresholds crossing mechanism. The results contribute to the literature by providing a reference for the future study of informal communities' legitimacy thresholds crossing and for expanding the applicable scenarios of effectuation and causation theory.

Keywords: Community of Practice; Legitimacy Thresholds; Effectuation and Causation Iteration; External and Internal Cognitive Legitimacy; External and Internal Normative Legitimacy; Informal Interaction

Introduction

Legitimacy means that stakeholders evaluate the appropriateness of the evaluated actor (Pfeffer and Salancik, 1978; Suchman, 1995; Bitektine, 2011; Tost, 2011), thereby helping it gain more resources, increase its chances of survival, and achieve faster development (Singh *et al.*, 1986; Lounsbury and Glynn, 2001; Zimmerman and Zeitz, 2002). The accumulation of legitimacy is a process of gradually obtaining support and recognition from the environment. In this process, there exist “multiple legitimacy thresholds” (Fisher *et al.*, 2016). Only when its legitimacy level exceeds the threshold at each stage, can the evaluated actor accumulate legitimacy and gain access to resources and opportunities, otherwise, it will struggle to survive or even perish.

In regards to this emerging area of research, scholars have conducted significant inquiry at both theoretical and empirical levels. For instance, Rutherford and Buller (2007) have complemented and validated the concept of universal legitimacy threshold through multi-enterprise case studies. Nagy *et al.* (2017) have developed a legitimacy threshold scale using mixed methods. Xu *et al.* (2018) have explored processes of crossing legitimacy thresholds in entrepreneurship with a single-enterprise case study. Moreover, through vertical case studies, Chang *et al.* (2020) have examined how Internet startups achieved strategic transformation by seizing opportunity windows to cross legitimacy thresholds. Although considerable achievements have been made in these studies, many questions remain unanswered, such as “If the evaluated actor is not a formal organization, but an informal one, is there still a question of legitimacy?”, “How does such an actor cross the legitimacy thresholds?”, and “Does the legitimacy thresholds have to be crossed with rational choice? Or will an unexpected effect be good, too? Or both?” In order to answer these questions, this paper adopts a theoretical perspective of effectuation and causation iteration, and conducts an in-depth analysis of the community of practice’s legitimacy thresholds crossing process through a longitudinal observation of the selected case.

Community of Practice (CoP) is a group of people informally bound together by shared interests, aspirations or abilities in practice and seeking to enhance individuals’ knowledge and skills in the relevant field through continuous communications and exchanges by means of legitimate marginal participation (Lave and Wenger, 1991; Wenger, 1998; Wenger *et al.*, 2002; Baran and Cagiltay, 2006; Thomas *et al.*, 2011; Harden and Loving, 2015). Such a community is not necessarily confined within a single organization, but may exist across a range of organizations or the boundaries of different fields (Shao and Wei, 2011; Dai, 2013; Chung *et al.*, 2020). The problems encountered by CoP in accumulating legitimacy are different from actors at the organizational level. Apart from the lack of records needed for social evaluation, there is also no basis for recognition within the organization. The dual obstacle gives rise to the complexity and uniqueness of CoP’s legitimacy thresholds crossing process, which is worthy of further study. Therefore, this study adds to the growing body of literature by focusing on the following question:

RQ1: how does the community of practice in higher educational institution cross its legitimacy thresholds based on a theoretical perspective of effectuation and causation iteration?

The following sections cover the literature review, methodology, data analysis and discussion of empirical results, and finally the conclusion of the study.

Literature Review

1. Legitimacy Accumulation of CoPs

Legitimacy refers to stakeholders' general perception and evaluation of the appropriateness of the evaluated actor (Pfeffer and Salancik, 1978; Suchman, 1995; Zimmerman and Zeitz, 2002; Bitektine, 2011; Tost, 2011; Scott, 2014). The accumulation of legitimacy is a prerequisite for the sustained survival and development of the evaluated actor (Singh *et al.*, 1986; Lounsbury and Glynn, 2001; Delmar and Shane, 2004; Tornikowski & Newbert, 2007; Guo *et al.*, 2020). However, because of the "disadvantages of new entrants" (Su, *et al.*, 2015; Chang *et al.*, 2020), CoPs have innate deficiencies, lacking all the records needed for internal and external evaluation in the initial stage of growth. Consequently, they have a low level of initial legitimacy, and therefore need to continuously accumulate recognition from evaluators through legitimation processes (Zott and Huy, 2007), and cross multiple legitimacy thresholds, in order to obtain resources to sustain their survival and development (Singh *et al.*, 1986; Stevens and Newenham-Kahindi, 2017).

The existing research on the legitimacy of actors at the organizational level cannot fully explain CoPs' mechanism of crossing the legitimacy thresholds. To a certain extent, CoPs are subject to the effect of the resource logic and survival logic (Xu *et al.*, 2018), nevertheless, as their structure, internal and external environment and evaluator identity are very different from those of actors at the organizational level, a fresh perspective is needed in the research on CoPs' legitimacy accumulating process and behavioral logic.

2. Causation Logic and Effectuation Logic

The term "causation" was first put forward by the philosopher and logician Arthur Burks in 1977 (Long and Tang, 2015). It stresses a behavioral logic of setting a clear goal and formulating a plan based on surveys of the current market, then implementing the strategy according to the plan, and constantly making adjustment and improvement in the process (Dew *et al.*, 2009; Berends *et al.*, 2014; Reymen *et al.*, 2017; Wang *et al.*, 2019). Sarasvathy (2001, 2008) introduced it into entrepreneurship research, emphasizing the behavioral logic of achieving goals through planning, analysis and projection under the principle of profit maximization while being goal-oriented, with the assumption that entrepreneurs' behavior is a rational choice. This mindset focuses on clear business intentions, plan formulation, resource acquisition, and conscious identification and utilization of opportunities.

Under the influence of the rational thought of limited decision-making, "effectuation" in entrepreneurship research is a behavioral logic that emphasizes the uncertainty of the environment faced by entrepreneurs (Zhang *et al.*, 2011; Long and Dong, 2016; Yang and

Gabrialsson, 2017), their limited knowledge, experience and ability (Qin, 2012; Politis *et al.*, 2012), and the unpredictability of the changeable environment (Milliken, 1987). As such, entrepreneurs are unable to be goal-oriented (Wang and Zhang, 2017; Ranabahu and Barrett, 2019), and must use the existing means and resources as the premise to deliver different results (Yu and Tao, 2018). This mindset stresses starting from the existing means, including those relating to the questions ‘who am I’, ‘what do I know’ and ‘whom do I know’. The question ‘who am I’ concerns the entrepreneur’s identity and personality traits; the question ‘what do I know’ involves the entrepreneur’s educational background, knowledge and experience; and the question ‘whom do I know’ is related to the entrepreneur’s social network and relationships. These questions are not mutually exclusive or independent, but interdependent and mutually complementary.

This study brings a theoretical perspective of effectuation and causation iteration into the research on legitimacy thresholds crossing and intended to deeply analyze the process of crossing legitimacy thresholds among community of practice.

Research Methodology

1. Research Method

When it comes to exploring the process of crossing legitimacy thresholds among CoP and answering the ‘how’ and ‘what’ questions, a longitudinal case study approach possesses great advantages (Yin, 2003), allowing us to conduct an in-depth analysis of typical cases (Eisenhardt and Graebner, 2007). In addition, in the existing literature, the qualitative longitudinal case study design is often used in the research on legitimacy thresholds (e.g. Xu *et al.*, 2018; Chang *et al.*, 2020). As such, this study employs this method to collect and analyze the relevant data to help explain the CoP’s legitimacy thresholds crossing process.

2. Research Context

This study takes the Critical Management Studies Community of Practice (CMS CoP) in the School of Management at the University of Leicester, UK as the research object to explore the legitimacy thresholds crossing process. This CMS CoP was founded by Prof. Peter and Prof. Bruce in 2008 to advance CMS research. Thanks to their hard work over the years, the CMS CoP has been widely recognized by its peers, host organization and the academic communities. It has published hundreds of academic articles, conference papers and books, and participated hundreds of academic seminars, workshops and international conferences. Moreover, it was known as one of the leading CMS research groups in academic communities, and hosted the CMS International Conference in 2015. Its research achievements, development scale, academic influence and contribution to CMS research are highly representative in UK, making it an ideal research object. Its development process and key events are shown in Figure 1.

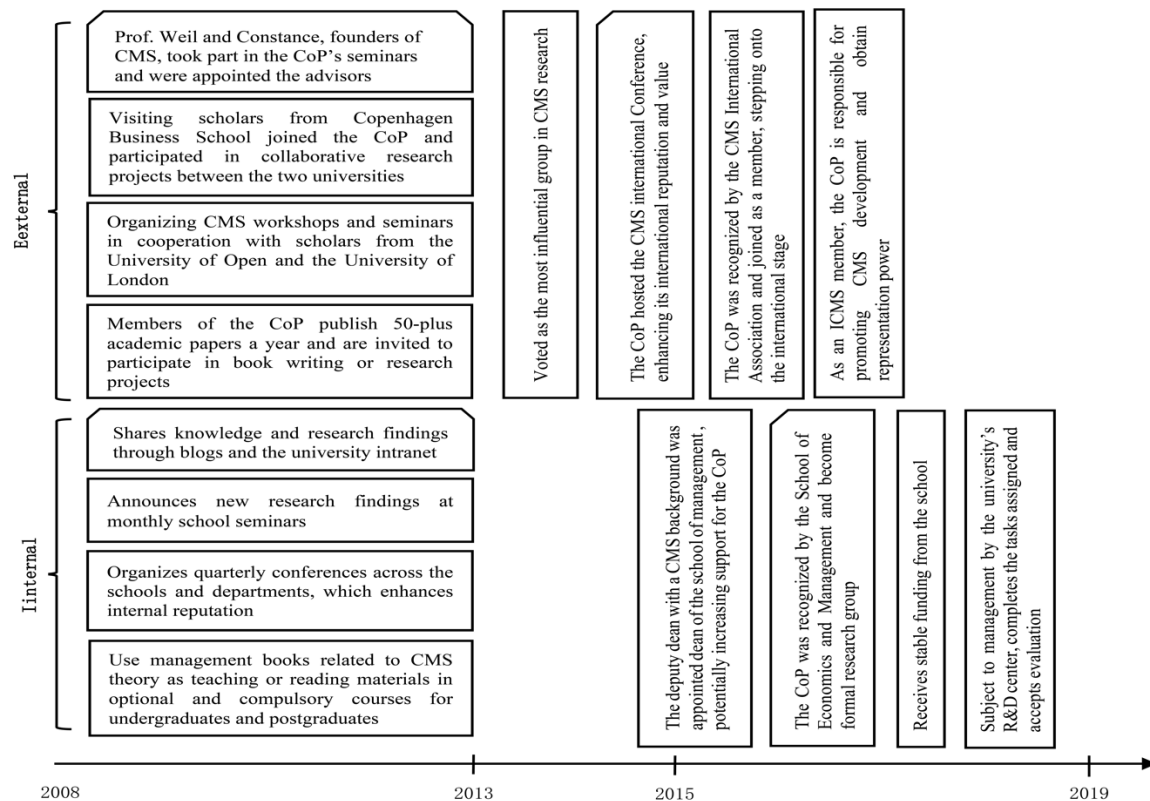

Figure 1 CMS CoP's Development History and Key Events

3. Sample and Data Collection

This study collects data through a variety of channels, including secondary data, semi-structured interviews and informal face-to-face or telephone interviews, to ensure data validity and reliability. Firstly, secondary data include members' public speeches and media interviews, the relevant reports and promotional materials on the school's official website, published academic papers, conference proceedings and workshop manuscripts, internal and external announcements, and texts and recordings of conversations between bloggers and members or stakeholders. After eliminating repetitive data, this study collated secondary data containing a total of about 120,000 words. Secondly, the semi-structured interviews were primarily intended to further confirm the key events and behaviors discovered during data collection, as well as the CMS CoP's development process and stakeholder evaluation. A total of 13 semi-structured interviews were conducted with several members of the CMS CoP, including Prof. Peter and Prof. Bruce themselves, to ensure the integrity of the research context and to explore typical and extreme events and stories. Interviews lasted for an hour to 90 minutes and were recorded with the consent of the participants and subsequently fully transcribed (Rubin and Rubin, 1995). The extracts presented in this paper are taken from the original transcripts and the names of the participants are all replaced with pseudonyms to preserve their anonymity. Finally, a total of 11 informal one-on-one or telephone interviews were conducted with the stakeholders

and internal and external evaluators involved in the CMS CoP's development, in order to verify the doubtful points which had been detected during the analysis process. Data accuracy was enhanced using the triangulation method (Eisenhardt, 1989). The data sources and interview questions are summarized in Table II.

Table II Data Source and Outline of Interview Questions

Data Category	Data Source	Outline of Interview Questions
Primary Data	Semi-Structured Interviews	1. How did the CMS CoP start and what did you do in the beginning? 2. What are the stages of the CMS CoP's development? And why is the development divided into these stages? 3. What were the key problems encountered in the CMS CoP's development and how were they solved? 4. What important individuals, groups or organizations have helped the CMS CoP's development? 5. Are there any interesting stories that you still remember in the process of the CMS CoP's development? 6. Have you ever thought about quitting or shutting down this CMS CoP? Why? What happened at last? 7. How would you rate the CMS CoP's development and status today? 8. What do you think has driven you to persevere in different stages? What is your motivation?
	Informal Face-to-Face or Telephone Interviews	1. How did you get in touch with this CMS CoP in the first place? Can you tell me what you think of it? What have you done for it? Or what you have gotten out of it? 2. What do you think of this CMS CoP? Do you think it contributes to CMS development? Could you explain it in detail?
Secondary Data	Secondary data include members' public speeches and media interviews, the relevant reports and promotional materials on the school's official website, published academic papers, conference proceedings and workshop manuscripts, internal announcements, and texts and recordings of conversations between bloggers and members or stakeholders.	

4. Data Analysis

This study holds that qualitative research is an act of explaining phenomena, without presupposing any propositions or hypotheses, focus should be placed on the phenomena and adjustments be made with the progress of data collection and analysis, thus allowing the relevant topics to gradually emerge by themselves. As such, open coding, axial coding and theoretical coding were conducted to analyze the data sentence by sentence (Charmaz, 2006; Guo and Zhou, 2018), thereby constructing a database of historical key events. The data was then compared with other data and related literature to find the concepts and relationships that had the strongest explanatory power and a theoretical basis. At the same time, the researcher made every effort to avoid placing personal beliefs or experiences into data analysis, and constantly made introspections before the study and during the analysis to minimize subjective and potential biases in the study (Whetten, 1989, 2009; Alvesson, 2003). The implementation of each phase is described in more detail below.

Open coding

During this phase of coding, the researcher attempted to concentrate on incidents that reflect action and events and strove to continue to be open to potential themes shown by the data. Interview transcripts were examined sentence by sentence, by which means the researcher

became immersed in the data. This was followed by a process where the initial codes were named.

Axial coding

In this phase, the researcher began to explore the relationships between categories, using both inductive and deductive thinking to make connections between them.

Theoretical coding

Theoretical coding involved systematically relating categories to one another. This might indicate some further requirement for refinement and manipulation of other categories, such as moving them, creating new ones and amalgamating or dividing them (Gibbs, 2002). Theoretical coding was used to combine the categories around the core category and develop the theoretical framework.

Throughout the process of data analysis, the researcher maintained close touch with the participants to obtain their feedback, thereby ensuring the accuracy of data analysis results. The next section presents the empirical findings from the case community, with regard to its legitimacy thresholds crossing process.

Results

In this study, through the sentence-by-sentence coding to achieve initial conceptualization of the raw data (Glaser and Strauss, 1967), a total of 27 sentences and 16 concepts were obtained; the 16 concepts appearing in the coding were then merged with concepts in the same category, and 14 sub-categories were eventually obtained. The open coding analysis is presented in Table III.

Stage	Typical Evidences	Initial Conceptualization	Sub-category
Startup Stage	Prof. Bruce joined hands with scholars from Open University and London University to organize CMS workshops and seminars to promote cutting-edge research, attracting like-minded scholars to visit, exchange views and put forward cooperation requests. Dr. Chris was invited to join Dr. Allen's research project at the Manchester University's School of Management.	With their strong expertise, the founding members received many collaboration requests from outside the university.	External collaboration requests
	After half a year of close interaction among the members, the CMS CoP's published research output has doubled. The thesis of a doctoral student of Prof. Bruce regarding CMS theory won the 'Best Dissertation' Award, attracting the attention of many students and young scholars. Several of founding members kept blogging and writing on Weibo or other social media platforms to frequently exchange views and share knowledge with others.	With its increasing research output, the CMS CoP attracted attention and recognition from many scholars.	Peer attention and recognition
	Through his person social network, Prof. Peter invited Prof. Weil, a prominent scholar in CMS research and a co-founder of CMS, to participate in the symposium on the CMS CoP's first anniversary, where he exchanged views with CoP members and was appointed advisor. At the request of Prof. Peter, Prof. Weil invited Prof. Constance, another eminent scholar in CMS, to give a lecture. Thanks to the support of the two influential scholars, the CMS CoP drew increasing attention from academic circles, and with Prof. Weil's lecture, many scholars took part in the CoP's activities in one way or another.	With the involvement and support of leading CMS scholars, the CMS CoP drew increasing attention and obtained more collaborative research opportunities.	Key audience support
	All founding members of the CoP are good orators who are also adept at setting up stages for themselves to present their views. They brought the CoP's startup stories, research findings, history and long-term goals into classrooms, seminars and interviews, as well as into all exchange programs with the outside world. Prof. Peter was interviewed by journalist about CMS's cutting-edge research and the CMS CoP history. The group's value and influence were also raised through publicity in the press. Prof. Lee and Prof. Sarah both used CMS-type cases in their classes to explain management phenomena and the limitations of management theory.	Value publicity and promotion enhanced the CMS CoP's influence and image.	Reputation building
	Prof. Peter is a respected name in the field of CMS. He has worked in several management schools and has rich research experience, and therefore enjoys a prestigious reputation at University of Leicester School of Management. In the CoP's early stage of development, his personal influence played a great role in gaining internal recognition and attracting participants.	In the startup stage, the CMS CoP's influence largely derived from its key members' personal renown.	Individuals' influence within the school
	In the School, monthly seminars were organized for scholars to exchange ideas, and CMS CoP members often took advantage of these events to discuss ideas with the scholars, which enhanced the CoP's reputation within the school. The CMS CoP organized quarterly seminars across the schools and departments to share research findings and cutting-edge developments in the field, and it also shared knowledge and research findings through blogs and the school's intranet.	The CMS CoP regularly organized interdisciplinary forums, seminars and blog discussions within the school.	Internal communication channels
	Prof. Lee from the School of Management, Prof. Catherine and Prof. Max from the School of Philosophy worked together for a university-level research project. Prof. Simon wrote and published books about CMS with several colleagues in the school.	Regular research collaboration at the individual level with scholars within the school.	Intra-school collaboration opportunities
Development Stage	The CMS CoP participated in several academic symposia organized by other universities in region, and published academic papers, rated as the most influential CMS research group. The CMS CoP participates the British CMS Symposium for three years on end. Since 2008, the CMS CoP has attracted many researchers and produced significant research output, attracting great attention and winning positive reviews. In the process, it built up an extensive social network, laying the foundation for its subsequent hosting of the CMS Annual Meeting. In 2015, the CMS CoP hosted the CMS International Conference, attracting the attention of global scholars, academic institutions and media attention.	The most influential research group and regional representative in CMS research With its track record of research output and strong reputation, the CoP won the right to host the CMS International Conference. The success of the event further raised the CoP's profile in global academia.	Regional representative Eligibility for hosting international events
	With years of hard work, the CMS CoP was eventually recognized by the CMS International Association. Through a series of processes, it became a member of the CMS International Association, stepping onto the global stage.	The CMS CoP became a member of the CMS International Association.	Recognition by industry association
	In line with the regulations of the CMS International Association, the CoP took part in the Association's management and promotion. As a member of ICMS, the CoP took on the task of promoting CMS theory, understanding the development trends of CMS research, and increasing its voice in the field.	Under ICMS's rules, the CoP advanced the development of CMS theory and increase its voice in the field.	Representation power
	The Associate Dean with a CMS background was promoted to Dean of the School, reflecting the importance attached to the CMS CoP by the school.	The leadership's recognition of the value of CMS research had a direct impact on the school's attitude towards the CoP.	Leadership support
	The School recognized the CMS CoP's research output, value for the literature and community. The CMS CoP thus became a formal part of the school and began to receive research funding.	The CoP became a formal research group of the school, receiving regular researching funding.	Organizational recognition
	The CMS CoP is expected to complete the research tasks assigned by the school, such as apply for research grants at the institutional, provincial and national levels, give lectures, publish papers, etc.	After becoming a formal research group, the CoP is under tremendous pressure to complete its research tasks.	Normative pressure

Through in-depth analysis of the relationships among the sub-categories, significant differences were discovered in the classification; for instance, “external cooperation needs”, “peer attention and recognition”, “key audience support” and “reputation building”, these four sub-categories clearly reflected the process of that the CMS CoP started with existing means at its initial stage to obtain the external cognitive legitimacy. Based on this pattern, the 14 sub-categories were summarized, and 4 main categories were finally developed. The axial coding is shown in Table IV.

Table IV Axial Coding Analysis

Conceptual Definition	Main Categories	Sub-categories
External cognitive legitimacy is established when the actor becomes known to the external public, enjoys a reputation and gains recognition (Scott, 1995)	External cognitive legitimacy	External collaboration requests Attention and recognition from peers Key audience support Reputation building
Internal cognitive legitimacy is established when the actor is widely understood and accepted by other members of the organization (Scott, 1995).	Internal cognitive legitimacy	Individuals' influence within the school Internal communication channels Intra-school collaboration opportunities Regional representative
When its behavior falls in line with the social values and moral norms widely accepted by the public, the actor is considered to have attained external normative legitimacy (Scott, 1995).	External normative legitimacy	Eligibility for hosting international events Recognition by industrial associations Representation power
When its behavior falls in line with the social values and moral norms widely accepted by members of the internal organization, the actor is considered to have attained internal normative legitimacy (Scott, 1995).	Internal normative legitimacy	Leadership support Organizational recognition Normative pressure

Based on the coding analysis, the four main categories, namely “external cognitive legitimacy”, “internal cognitive legitimacy”, “external normative legitimacy” and “internal normative legitimacy” were obtained, which constituted a complete logical chain to steer the CMS CoP to cross the legitimacy thresholds and gain opportunities for survival and development. It laid the foundation for further exploration of the complete mechanism.

4.1 Accumulation of Internal and External Cognitive Legitimacy based on Effectuation Logic

In its early days, the CMS CoP was not accepted by its host school, and operated more like a hobby group. All its activities were also impromptu, and the topics of discussion were put forward by its members on their own initiative. Passion for knowledge and CMS research brought the members together and gave rise to random “performances” without planning. During this period, the CMS CoP did not develop along the line of thinking in causation, but followed effectuation logic that started with the means. There was no clear stage, no definitive audience, and no script, but thanks to the effect of effectuation logic, the CMS CoP overcame the various problems it encountered in the initial stage, such as a low level of attention received, shortages of resources, lack of sustained motivating force, and the heavy pressure of cognitive legitimacy.

4.1.1 Means of Effectuation Logic

Prof. Peter is a prolific researcher in the field of CMS. Before he joined the School, he had already established a prestigious reputation and was an influential person in academic circles; he was therefore valued and supported by the school. Although back then the school's recognition was largely nominal, the renown of Prof. Peter added considerable prestige to the CMS CoP in its initial stage and generated a lot of opportunities for cooperation, paving the way for its initial activities.

The CMS CoP's founding members all have rich research experience and boast considerable expertise and scholarly output in their respective fields of study. In the CMS CoP's early days, these individuals' knowledge, experience and ability did not exert a positive influence, and there was even divergence of views among them. However, as their interaction

increased, the members reconciled their differences and built up mutual trust. Their knowledge, experience and research capabilities began to integrate. In the open group environment, their ideas came into contact with each other and blended, triggering a huge ‘chemical reaction’ and resulting in a huge amount of research output including academic papers, monographs, conference papers and research project reports, and so on. The CMS CoP demonstrated great potential for knowledge creation, drawing the attention of its peers and winning considerable recognition internally and externally.

In the CMS CoP’s early days, to promote growth and carry on the principle of being means-oriented, Prof. Peter also took advantage of his personal social network to invite Prof. Hugh Weil from the University of London School of Management, a very influential scholar in CMS research, to participate in the symposium on the CMS CoP’s first anniversary. At the symposium, Prof. Weil spoke to the members and discussed ideas with them. After learning more about the CMS CoP’s growth and research output, Prof. Weil agreed to serve as an advisor to the CMS CoP who would take part in regular discussions and share cutting-edge research outcome with the members. In addition, Prof. Weil also introduced Prof. Constance, another CMS expert, to the CMS CoP members. Prof. Constance subsequently gave a lecture. The visits of the two leading scholars generated significant publicity for the little-known CMS CoP and brought in massive information. As a result, many ambitious young scholars were drawn to the CMS CoP. Therefore, it can be said that the smooth development and legitimacy accumulation in the CMS CoP’s early days were closely related to Prof. Peter’s personal social network. The typical coding examples of the means of effectuation logic, as well as the coding results, are presented in Table V.

Table V Typical Coding Examples of Means of Effectuation Logic and Coding Results

Typical Evidences	Conception	Coding Results
Prof. Peter is a prolific researcher in the field of CMS, boasting a prestigious reputation and considerable academic influence.	Renowned scholar Academic influence	Identity
The CMS CoP’s founding members all have long years of work experience in the UK’s educational sector, and most have worked for several schools of management or social sciences, boasting rich research experience, as well as considerable expertise and scholarly output in their respective fields of study.	Rich research experience and large research output	Knowledge foundation
Prof. Peter took advantage of his social network to invite two highly influential scholars in CMS research to take part in the CMS CoP’s regular conferences and serve as advisors.	Key audience Stakeholders’ positive reviews	Social network

4.1.2 Effect of Effectuation Logic

In the startup stage, the effect of the CMS CoP’s effectuation logic was manifested in the significant research output and rising influence and recognition in the relevant field of research after years of hard work. It was also reflected in the attraction of many outstanding talents and the creation of many cooperation opportunities inside and outside the school. As the CMS CoP drew increasing attention and its internal and external cognitive legitimacy continued to accumulate, it crossed the initial legitimacy threshold and completed the primary accumulation. During this stage, the CMS CoP’s legitimacy accumulation was the by-product

of its founding members' identity, social network and knowledge base. The role and mechanism of effectuation logic during this stage were to help CMS CoP obtain kinetic energy and accumulate legitimacy in the uncertain environment. The accumulation of legitimacy was the result of being "non-goal-orientated". At the same time, as the level of legitimacy rose, more resources were obtained and the CoP's influence increased. This enabled the CMS CoP to gain more development opportunities and attract the attention of more stakeholders. As a result, the CMS CoP was able to accumulate a large amount of institutional capital and transform from an informal hobby group to a formal research community in the School of Management at the University of Leicester. The CMS CoP's accumulation process of internal and external cognitive legitimacy is shown in Figure 2.

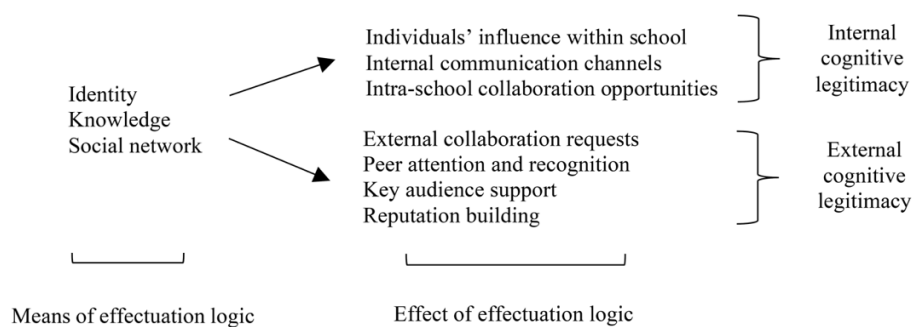

Figure 2 CMS CoP's Accumulation Process of Internal and External Cognitive Legitimacy

4.2 Accumulation of Internal and External Normative Legitimacy based on Causation Logic

Shortly after it stabilized, the CMS CoP ran into new legitimacy obstacles. To elaborate, different from the mainstream management research, Critical management studies is a discipline that deals with management theory and management phenomena from a critical perspective. It challenges the rigid thinking in traditional management concepts, and critiqued the soil that gave birth to these rigid ideas – business schools. In the beginning, it was not accepted by mainstream management researchers and business schools. The prejudice of the academic society became the biggest situational constraint and normative pressure on the CMS CoP. Thus, the crucial objective for the CMS CoP in the subsequent stage was to overcome the obstacle, change the stereotype, and obtain the recognition and support of the internal and external environment of the host organization. This objective had a direct impact on the CMS CoP's survival and development down the road. To achieve this objective, the CMS CoP took a series of rational measures.

4.2.1 Strategy of Causation Logic

For the CMS CoP in its development stage, publicity was no longer an impromptu performance, but a purposeful strategic means of gaining greater understanding from the external environment and eliminating prejudices. All founding members of the CMS CoP were outstanding orators. They brought CoP's startup stories, research output, values and management philosophy into classrooms, media outlets and academic symposia. They were constantly changing the stereotypes of the outside world, building up an image as "a major research force in the exploration, development and promotion of CMS research and theories which has started out as an informal community based at the University of Leicester School of Management but brings together academics and experts in many fields of study and from different universities and research institutes and is widely recognized in the academic society in UK".

Furthermore, the University of Leicester School of Management was a type of "special audience" for the CMS CoP. It could be either a bystander or a key stakeholder. Winning the support of the University of Leicester School of Management during this stage would mean steady funding support and guarantee for the further development. Therefore, in order to achieve this goal, the CMS CoP took a series of initiatives, including hosting the CMS International Conference in 2015, joining the CMS International Association as a member in 2017, and formally participating in the international promotion of CMS in 2018 to increase its voice in the field. Through the goal-oriented strategy, the CMS CoP consciously demonstrated its value and established a reputation to earn the support from its host organization, so as to leapt over the legitimacy threshold.

As it continued to develop, the CMS CoP came into touch with more and more research institutes, scholarly associations, government organizations and universities, its reputation, representation power and recognition in the field reached new heights. Prof. Simon, who has a background in CMS research, was appointed the dean of the School. During his term of office, the CMS CoP received unprecedented support and recognition. Finally, in the evaluation of the research workload of the schools and departments every years, several CMS CoP members who published in top journals contributed enormously to the School research output. Amid the favorable internal and external environment, the CMS CoP continued to surge forward. Taking advantage of the surging positive reviews and increased attention, the CMS CoP successfully applied to join the formal research establishment at University of Leicester School of Management, and received research funding from its host organization. This allowed the CMS CoP to shed its label as a self-sufficient informal hobby group and become a formal research community with steady funding support and considerable representation power in the field. The typical coding examples of the strategy of causation logic and coding results are shown in Table VI.

Table VI Typical Coding Examples of Strategy of Causation Logic and Coding Results

Typical Evidences	Conception	Coding Results
The CMS CoP brought its startup stories, research output, values and management theory concepts into classrooms, BBC interviews, international academic symposia and publications. These efforts provide the answers to these questions: “Who are we?”, “Where do we come from?”, “What do we do?”, “Why are we doing this?”, “How are we different from others?”, and “Where is our value?”	Promoting itself on different “stages” to build up its reputation	Image building
The CMS CoP engaged in a collaborative project with the US CMS Division, published research findings in top international journals, voted as one of the leading CMS research groups in UK, hosted the CMS International Conference, and joined the CMS International Association as a member.	Demonstrating its achievements and value by engaging in international academic collaboration, publishing in top journals, securing the “leading research group” title, and hosting the CMS International Conference.	Value demonstration
In the evaluation of the research workload of the schools and departments in the past few years, several CMS CoP members who published in top journals contributed enormously to the School of Management’s research output. CMS research gained increasing acceptance and recognition in mainstream academic circles. Amid the favorable internal and external environment, the CMS CoP continued to surge forward. With positive reviews and increased attention, the CMS CoP successfully applied to join the formal research establishment at University of Leicester School of Management, and received research funding from the university.	Taking advantage of the surging positive reviews and the steadily improving megatrends, the CMS CoP shed its label as an informal hobby group and become a formal research group with steady funding support and considerable representation power in the field.	Sustaining the momentum

4.2.2 Effect of Causation Logic

In its growth stage, the CMS CoP adopted the strategy of causation logic, consciously implementing the legitimization strategy to build a positive image to society. It also sought to demonstrate its value, take advantage of the megatrends to cross the legitimacy threshold, and win the support of the key stakeholders. During this stage, the CMS CoP’s accumulation of legitimacy was the result of rational choice. The role and mechanism of causation logic during this stage was to help the CMS CoP set clear goals on the larger stage, formulate strategies, accomplish strategic goals purposefully and step by step, and overcome legitimacy obstacles. This type of goal-oriented accumulation of legitimacy is different from the impromptu performance of effectuation logic, and is a result of deliberate causation. During this stage, the CMS CoP’s accumulation of legitimacy became a means of input, creating the right conditions to cross the legitimacy threshold. The CMS CoP’s accumulation process of internal and external normative legitimacy is shown in Figure 3.

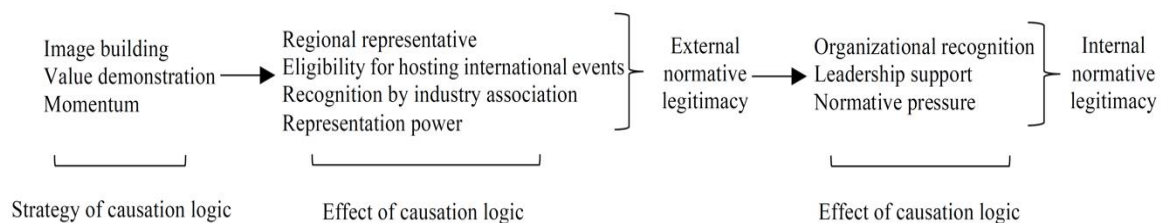

Figure 3 CMS CoP’s Accumulation Process of Internal and External Normative Legitimacy

Discussion

Theoretical Implications

The main theoretical contributions of this study are as follows:

(1) This study explores the process in which the CMS CoP in the School of Management at the University of Leicester crossed the legitimacy thresholds. It describes the entire legitimation process in which the CMS CoP transformed from an informal hobby group into a formal research community recognized by its host organization and academic society. The existing research on legitimacy thresholds crossing is mainly focused on the external legitimacy of the actors, while studies on the actors' crossing mechanism for internal legitimacy are few and far between. This study contributes to the literature by complementing and advancing the theory from the perspective of internal legitimacy, extending the applicable scenarios of the existing theory, and interpreting the CoP's mechanism of crossing internal and external legitimacy thresholds.

(2) This study brings the theoretical perspective of effectuation and causation iteration into the research on the CoP's crossing of legitimacy thresholds. It points out that the legitimacy thresholds crossing process took place in two stages – startup and development, and consisted of four subprocesses of attaining external cognitive legitimacy, internal cognitive legitimacy, external normative legitimacy, and internal normative legitimacy. In the startup stage, the attainment of legitimacy was mainly focused on the cognitive level. In this process, the accumulation of legitimacy was a by-product of the CoP's behavior and was an unexpected effect of effectuation logic. In the stage of development, the attainment of legitimacy largely took place at the normative level. The accumulation of legitimacy in this process was the result of the CoP's strategic choice and was an effect of deliberate causation.

(3) This study identifies the problems, key events and behavioral choices faced by the CoP in different stages of growth. It enriches the existing literature on legitimacy thresholds research. In the startup stage, as the CMS CoP was just getting off the ground, it had a loose structure, and lacks unified management, clear goals, fixed audience and a rehearsed script. Consequently, a freewheeling manner defines the main behavioral logic in this stage. The recognition and attention obtained by members through impromptu performances are superimposed to form the main source of legitimacy accumulated. Therefore, during this stage, the attainment of legitimacy was dominated by accumulation on the part of individual members. In the stage of development, the CMS CoP built up a certain scale, a reputation and research output. Its influence as a research community in the locality was established. At this point, relying solely on the unstable accumulation on the part of individual members could no longer meet the CMS CoP's needs, and more stable and predictable support was required to ensure the CMS CoP's survival and sustainable development in this stage. Therefore, during this period, the accumulation of legitimacy was a process in which collective behavior was brought into line with public normative values.

Crossing Internal and External Legitimacy Thresholds

Based on the development history and legitimacy accumulation process of the CMS CoP in the School of Management at the University of Leicester, UK and referencing the model developed by Fisher *et al.* (2016), this paper proposed the theoretical model explaining the CoP's internal and external legitimacy thresholds crossing mechanism, as shown in Figure 4.

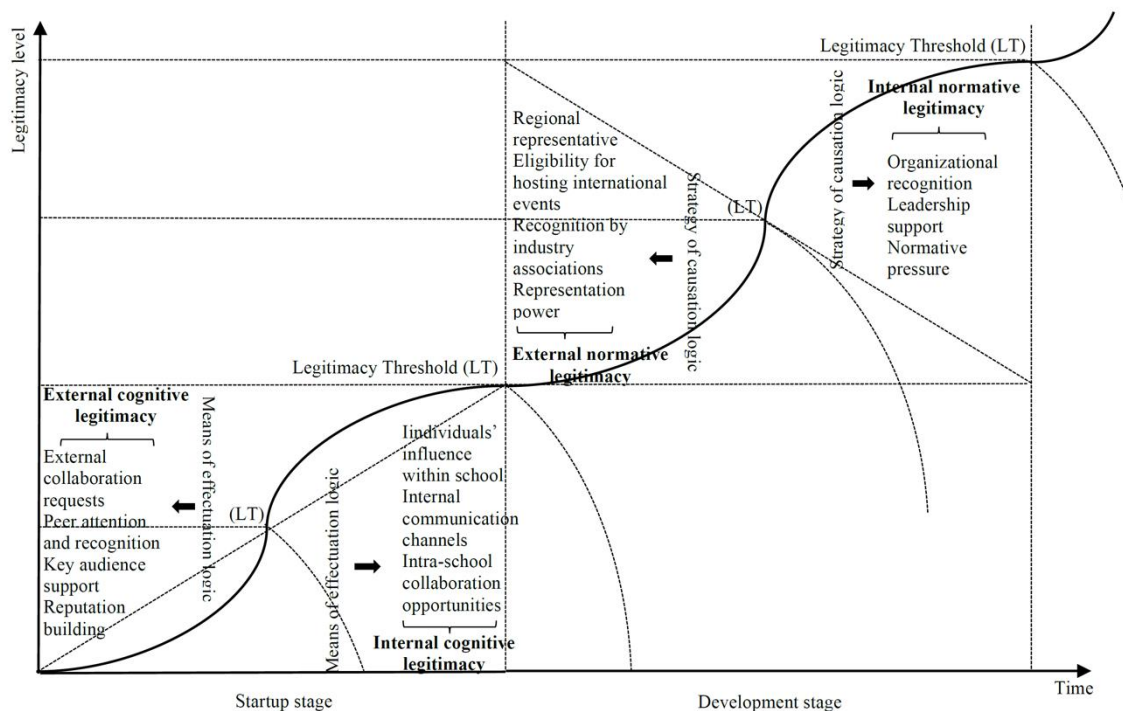

Figure 4 The Theoretical Model of the CoP's Internal and External Legitimacy Thresholds Crossing Mechanism

Along with the key events that influenced legitimacy kept taking place and key stakeholders continued to emerge during its development process, the CoP's level of legitimacy showed a gradual upward trend. Amid this change, the CoP in its startup period remained in its infancy, with very limited influence and renown. There was no attention from internal stakeholders, while the public awareness of CMS CoP remained low. The biggest constraint on the CMS CoP stemmed from the pressure of internal and external cognitive legitimacy. Internally, through interaction at the individual level and the formal academic exchange mechanism within the university, the CMS CoP expanded its role and enhanced its reputation by conducting inter-departmental lectures and research projects. Externally, taking advantage of its founding members' social networks and academic resources, the CMS CoP invited the CMS research leading scholars to take part in its initial activities, attracting public attention and drawing many talented people. With rising renown and recognition, the CMS CoP kept accumulating internal and external cognitive legitimacy and eventually crossed the initial

legitimacy threshold. During this stage, the accumulating processes of internal and external cognitive legitimacy took place simultaneously and complemented each other.

During its development stage, the CMS CoP increased its influence and renown, began to approach key internal stakeholders, and gained more recognition from the public. The biggest constraint on the CMS CoP was no longer at the cognitive level, but came from the pressure of normative legitimacy, i.e., how to adjust its own development model to match the normative requirements of the academic society and the host organization and obtain the recognition and resource support of those key stakeholders. Externally, the CMS CoP won the international association's recognition and support by expanding its regional influence and representation power and hosting the CMS International Conference. Internally, the CMS CoP gained recognition from the University of Leicester School of Management and became a formal research community, thanks to the rising acceptance of CMS research in mainstream academia, the support of the internal leadership, and its own significant research output. During this stage, the CMS CoP accumulated internal and external normative legitimacy in an incremental manner, and the accumulation of external normative legitimacy became a means of input, paving the way for the subsequent crossing of the internal normative legitimacy threshold.

Conclusion

The purpose of this study is to investigate CoP's legitimacy thresholds crossing process. This study takes the CMS CoP in the School of Management at the University of Leicester, UK as the research object, introduces the theoretical perspective of effectuation and causation iteration, and proposes the theoretical model of the CoP's internal and external legitimacy thresholds crossing mechanism through a longitudinal case analysis. The conclusions drawn by this study provides a reference for the future study of informal communities' legitimacy thresholds crossing and for expanding the applicable scenarios of effectuation and causation theory.

This study also has some limitations: (1) This single-case study inevitably has the problem of lack of universality, but the generality of its findings can be further improved by comparing with multi-case studies. (2) Through qualitative coding analysis, this paper reveals the mechanism of crossing legitimacy thresholds in the CoP's legitimation process, but did not test it at the statistical level, further exploration can thus be made in the future. (3) This study is focused on a research target in the context of higher education institution, and therefore its findings and outcome are not necessarily applicable to research objects in other contexts. As such, future exploratory studies may be extended to the community of practice in a more broader context in order to draw more comprehensive conclusions regarding the applicability of the theory.

References

- Alvesson, M. (2003). "Beyond Neopositivists, Romantics and Localists: A Reflexive Approach to Interviews in Organizational Research". *Academy of Management Review*, Vol.28 No.1, pp.13-33.
- Baran, B. and Cagiltay, K. (2006). "Knowledge Management and Online Communities of Practice in Teacher Education". *Journal of Educational Technology*, Vol.5 No.3, pp.12-19.
- Berends, H., Jelinek, M. and Reymen, I. (2014). "Product Innovation Processes in Small Firms: Combining Entrepreneurial Effectuation and Managerial Causation". *Journal of Product Innovation Management*, Vol. 31 No.3, pp.616-635.
- Bitektine, A. (2011). "Toward A Theory of Social Judgments of Organizations: The Case of Legitimacy, Reputation, and Status". *Academy of Management Review*, Vol.26 No.1, pp.151-179.
- Chang, Q., Sun, N., Zhang, Q. and Zhang, L. (2020). "Opportunity Window, Legitimacy Threshold and Strategic Transformation of Internet Start-ups – A Case Study of Alipay from 2004 to 2019". *Chinese Journal of Management*, Vol.17 No.2, pp.177-185.
- Charmaz, K. (2006). *Constructing Grounded Theory: A Practical Guide Through Qualitative Analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Chung, T., Kim, K. and Shin, E. (2020). "Together We Create Value: A Case Study of A Crowdsourcing Community". *Journal of Professional Capital and Community*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print.
- Dai, L. (2013). "On Wenger's Community of Practice and Its Enlightenment to Teachers' Professional Development". *The Science Education Article Collects*, Vol.32, pp.15-16.
- Dew, N., Sarasvathy, S. and Read, S. (2009). "Affordable Loss: Behavioral Economic Aspects of the Plunge Decision". *Strategic Entrepreneurship Journal*, Vol.3 No.2, pp.105-126.
- Delmar, F. and Shane, S. (2004). "Legitimizing First: Organizing Activities and the Survival of New Ventures". *Journal of Business Venturing*, Vol.19 No.3, pp.385-410.
- Eisenhardt, K.M. (1989). "Building Theories from Case Study Research". *Academy of Management Review*, Vol.14 No.4, pp.532-550.
- Eisenhardt, K.M. and Graebner, M.E. (2007). "Theory Building from Cases: Opportunities and Challenges". *Academy of Management Journal*, Vol.50 No.1, pp.25-32.
- Fisher, G., Kotha, S. and Lahiri, A. (2016). "Changing with the Times: An Integrated View of Identity, Legitimacy and New Venture Life Cycles". *Academy of Management Review*, Vol.41 No.3, pp.383-409.
- Gibbs, G. (2002). *Qualitative Data Analysis*. Open University Press, Philadelphia, PA.
- Glaser, B.G. and Strauss, A. (1967). *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. Chicago: Aldine.

- Guo, P.F. and Zhou, Y.N. (2018). "A Grounded theory based Study on the Evaluation Index Extraction and Construction of China's City Green Transition Policy". *Management Review*, Vol. 30 No.8, pp.256-266.
- Guo, Y., Chen, L., Fang, S.C. and Yang, C.W. (2020). "A Cross-level Model of Legitimacy-driven Institutional Change: A Case Study in China's Photovoltaic Industry". *Chinese Management Studies*. Vol.14 No.3, pp.751-767.
- Harden, S.B. and Loving, K. (2015). "Outreach and Engagement Staff and Communities of Practice: A Journey from Practice to Theory for an Emerging Professional Identity and Community". *Journal of Community Engagement and Scholarship*, Vol.8 No.2, pp.7-15.
- Lave, J. and Wenger, E. (1991). *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation*. Cambridge & New York: Cambridge University Press.
- Long, D. and Dong, N. (2016). "Literature Review on Effectuation". Paper presented at the 12th Annual Conference of China Soft Science.
- Long, D. and Tang, R.X. (2015). "Causation and Effectuation – Comparison between Two Decision-making Methods". *Enterprise Management*. Vol.4, pp.15-16.
- Lounsbury, M. and Glynn, M.A. (2001). "Cultural Entrepreneurship: Stories, Legitimacy and the Acquisition of Resources". *Strategic Management Journal*, Vol.22, pp.545-564.
- Milliken, F.J. (1987). "Three Types of Perceived Uncertainty about the Environment: State, Effect and Response Uncertainty". *Academy of Management Review*, Vol.12 No.1, pp.133-143.
- Nagy, B., Rutherford, M., Truong, Y. and Pollack, J. (2017). "Development of the Legitimacy Threshold Scale". *Journal of Small Business Strategy*, Vol.27 No.3, pp.50-58.
- Pfeffer, J. and Salancik, G.R. (1978). *The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective*. New York: Harper & Row.
- Politis, D., Wingborg, J. and Dahlstrand, A.L. (2012). "Exploring the Resource Logic of Student Entrepreneurs". *International Small Business Journal*, Vol.30 No.6, pp.659-683.
- Qin, J. (2012). "Study for Bricolage Theoretical Development and Its Empirical Application under the Perspective of Entrepreneurship". *Management Review*, Vol. 24 No.9, pp.94-102.
- Ranabahu, N. and Barrett, M. (2019). "Does Practice Make Micro-entrepreneurs Perfect? An Investigation of Expertise Acquisition Using Effectuation and Causation". *Small Business Economics*, Vol.54, pp.883-905.
- Reymen, I., Berends, H. and Oudehand, R. (2017). "Decision Making for Business Model Development: A Process Study of Effectuation and Causation in New Technology-based Ventures". *R&D Management*, Vol.47 No.4, pp.595-606.
- Rubin, H.J. and Rubin, I.S. (1995). *Qualitative Interviewing. The Art of Hearing Data*. Sage Publications, Thousand Oaks, CA.

- Rutherford, M. and Buller, P. (2007). "Searching for the Legitimacy Threshold". *Journal of Management Inquiry*, Vol.16 No.1, pp.78-92.
- Sarasvathy, S.D. (2001). "Causation and Effectuation: Toward a Theoretical Shift from Economic Inevitability to Entrepreneurial Contingency". *Academy of Management Review*, Vol.26 No.2, pp.243-263.
- Sarasvathy, S.D. (2008). *Effectuation: Elements of Entrepreneurial Expertise*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Scott, W.R. (2014). *Institutions and Organizations: Ideas, Interests and Identities*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Shao, Y. and Wei, J.Z. (2011). "Research on English Teaching Model based on the Perspective of Community of Practice". *Theory and Practice of Contemporary Education*, Vol.3 No.10, pp.91-92.
- Singh, J., Tucker, D. and House, R. (1986). "Organizational Legitimacy and the Liability of Newness". *Administrative Science Quarterly*, Vol.31 No.2, pp.171-193.
- Stevens, C.E. and Newwenham-Kahindi, A. (2017). "Legitimacy Spillovers and Political Risk: the Case of FDI in the East African Community". *Global Strategy Journal*, Vol.7 No.1, pp.10-35.
- Su, X., Peng, H., Zhang, S. and Rong, Y. (2015). "Unraveling Legitimation Strategies of Chinese Internet Start-ups". *Chinese Management Studies*. Vol.9 No.2, pp.239-258.
- Suchman, M.C. (1995). "Managing Legitimacy: Strategic and Institutional Approaches". *Academy of Management Review*, Vol.20 No.3, pp.571-610.
- Thomas, M.L., O'Connor, M.K. and Netting, F.E. (2011). "A Framework for Teaching Community Practice". *Journal of Social Work Education*, Vol.47 No.2, pp.337-355.
- Tornikoski, E.T. and Newbert, S.L. (2007). "Exploring the Determinants of Organizational Emergence: A Legitimacy Perspective". *Journal of Business Venturing*, Vol.22 No.2, pp.311-335.
- Tost, L.P. (2011). "An Integrative Model of Legitimacy Judgments". *Academy of Management Review*, Vol.36 No.4, pp.686-710.
- Wang, C.Y. and Zhang, F.F. (2017). "Research for Opportunity based on the Integration Concept of Constructivism and Effectuation Theory". *Science & Technology Progress and Policy*, Vol. 34 No.17, pp.154-160.
- Wang, L.L., Zhao, W.H. and Wei, Z.L. (2019). "The Effects of Causation and Effectuation on Novelty-centered Business Model Design: the Moderating Role of Environment Uncertainty". *Management Review*, Vol.31 No.1, pp.90-100.
- Wenger, E. (1998). "Communities of Practice: Learning as A Social System". *System Thinker*, Vol.9 No.5, pp.2-3.
- Wenger, E., McDermott, R. and Snyder, W.M. (2002). *Cultivating Communities of Practice: A Guide to Managing Knowledge*. Boston: Harvard Business School Press.

- Whetten, D.A. (2009). "An Examination of the Interface Between Context and Theory Applied to the Study of Chinese Organizations". *Management and Organization Review*, Vol.5 No.1, pp.29-55.
- Whetten, D.A. (1989). "What Constitutes A Theoretical Contribution?". *Academy of Management Review*, Vol.14 No.4, pp.45-60.
- Wu, H.J. (2014). "The Community of Practice and School Education". *Journal of Guangdong University of Education*, Vol.34 No.2, 1-5.
- Xu, E.M., Xiao, J.Q. and Li, W.G. (2018). "Processes of Crossing Legitimacy Thresholds in Entrepreneurship". *Chinese Journal of Management*, Vol.15 No.4, pp.475-484.
- Yang, M. and Gabrielsson, P. (2017). "Entrepreneurial Marketing of International High-tech Business-to-business New Ventures: A Decision-making Process Perspective". *Industrial Marketing Management*, Vol.64, pp.147-160.
- Yin, R.K. (2003). *Case Study Research: Design and Methods*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Yu, X.Y. and Tao, Y.D. (2018). "Frontier Analysis and Future Prospects of Effectuation Logic". *Forecasting*, Vol.37 No.6, 73-80.
- Zhang, Y.L., Tian, X. and Wang, R. (2011). "Entrepreneurial Decision-making: Effectuation Theory and Its Development". *R&D Management*, Vol.23 No.2, 48-57.
- Zimmerman, M.A. and Zeitz, G.J. (2002). "Beyond Survival: Achieving New Venture Growth by Building Legitimacy". *Academy of Management Review*, Vol.27 No.3, 414-431.
- Zott, C. and Huy, Q. (2007). "How Entrepreneurs Use Symbolic Management to Acquire Research". *Administrative Science Quarterly*, Vol.52 No.1, pp.70-105.

บทบาทนาฏกรรมฟ้อนภูไทต่อการนำเสนอภาพลักษณ์ของผ้าแพรวาในสังคม
วัฒนธรรมรัฐชาติไทย : กรณีศึกษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

พระบรมมหาราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

**The role of the Phu Tai dance drama in the presentation of the image of
Praewa cloth in the Thai nation-state culture: A case study of
Her Majesty Queen Sirikit, the Queen Mother**

นฤทรบัณฑิต สาสีพันธ์¹,

สิริยาพร สาสีพันธ์² และ พรสวรรค์ พรดอนก่อ³

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม¹, มหาวิทยาลัยนครพนม²,

วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์³

Naruebodin Saleepun¹,

Siriyaporn saleepun² and Ponsawan pondonko³

Maharakham University,

Nakhon Phanom University, Kalasin College of Dramatic Arts

Corresponding Author, E-mail : zee_da@hotmail.com

บทคัดย่อ

ด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในรัชกาลที่ 9 นับตั้งแต่ที่ทรงได้รับการสถาปนาดำรงพระราชอิสริยยศในฐานะพระบรมราชินีนาถแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ พระองค์ทรงมีพระราชกรณียกิจนันทนาการตลอดรัชสมัยในการสนับสนุนส่งเสริมงานฝีมือภูมิปัญญาของไทย ด้านผลิตภัณฑ์สิ่งทอและผลงานด้านศิลปะการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ภูไทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะผ้าไหมแพรวา ที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเล็งเห็นถึงคุณค่าแห่งศิลปะ จนนำไปสู่การส่งเสริม ประยุกต์และบูรณาการให้กลายเป็นทุนที่สามารถสร้างคุณค่าและมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจภายในสังคมได้ โดยการนำเอาทรัพยากรผนวกกับภูมิปัญญาของชุมชนมาเป็นจุดเริ่มต้นในการจัดรูปแบบให้กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม รวมทั้งศิลปะการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ภูไทเป็นอีกหนึ่งสิ่งสำคัญที่ถูกนำมาตอบสนองพระราชเสาวนีย์ในการนำมาถ่ายทอดเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์สินค้าทางวัฒนธรรมสิ่งทอพื้นถิ่นในมิติทุนทางวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์ ผ่านรูปแบบการนำเสนอตัวตนชาติพันธุ์จากนาฏกรรมจนทำให้สิ่งทอของชาวภูไทเป็นที่รู้จักทั้งในเวทีระดับโลก รวมทั้งส่งผลให้เกิดการสร้างสรรค์ชุดการแสดงต่างๆ ขึ้นทั่วประเทศในเวลาต่อมา นอกจากนี้นาฏกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ภูไทยังมีบทบาทสำคัญในการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์เสมอมา ดังปรากฏภาพการถวายงานของชาวภูไทใน

* วันที่รับบทความ: 19 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 26 สิงหาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 27 สิงหาคม 2565

Received: August 19, 2022; Revised: August 26, 2022; Accepted: August 27, 2022

โอกาสสำคัญต่างๆ ทำให้ผลงานด้านนาฏกรรมอีสานได้รับการสนับสนุนให้เป็นผลงานทางนาฏศิลป์ของประเทศไทย และเป็นเครื่องมือสร้างมูลค่าความมั่นคงมั่งคั่งทางวัฒนธรรมพร้อมทั้งเป็นพลวัตในการขับเคลื่อนภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเสริมสร้างรากฐานชุมชนทางเศรษฐกิจของกลุ่มชาติพันธุ์ไทให้มีความการขยายพร้อมทั้งทำให้เกิดความเข้มแข็งซึ่งนำไปสู่การพัฒนาผลิตผลทางวัฒนธรรมที่ยั่งยืนภายใต้เอกลักษณ์ที่โดดเด่น

คำสำคัญ: ฟ้อนภูไท; ผ้าแพรวา; รัชชาติไทย

Abstracts

The objective of this article is to study and explain the role of the Phu Tai dance drama in presenting the image of Praewa cloth in the Thai nation-state culture, using Her Majesty Queen Sirikit, the Queen Mother as a case study. Since being established as Queen of the Chakri Dynasty during the reign of King Rama IX, Her Majesty had various royal duties. Her Highness played an important role in supporting and promoting traditional Thai crafts, especially textile products, indigenous fabrics and performance art works of the Phu Tai ethnic group in the Northeastern region. Praewa silk, a fabric of the Phu Tai ethnic group, particularly became one of the most important cultural products for Her Majesty. Queen Sirikit's vision recognized the value of art, which led to the promotion, application and integration of cultural values into a usable capital that could create economic value within society. In response to Her Majesty's wishes, the performing arts of the Phu Tai ethnic group were developed as a tool to promote cultural products and local textiles in the dimension of creative cultural capital. The presentation of Phu Tai ethnic identity through drama and textiles led to the group becoming known on the world stage and resulted in the creation of various performance sets in the region and, later, the country. In addition, the drama of the Phu Thai ethnic group plays an important role in serving the monarchy and the royal family. As shown in pictures of Phu Tai offerings on various important occasions, the Phu Tai drama is promoted as artistic works of the Thai nation state. They are tools to create value, security, cultural wealth and dynamics that effectively and efficiently drive the cultural image of the locality. They can strengthen and expand the economic foundation of the Phu Tai ethnic group, leading to the development of sustainable cultural products under a unique identity. The consequence has been the increased profile of Praewa cloth, other various local textile products and the performing arts of the Phu Tai people. It also indicates that the intangible cultural heritage of the Phu Tai people is unique from that of other ethnic cultural groups in the country.

Keywords: Phu Tai Dance; Praewa Fabric; Thai Nation State

บทนำ

ชาวภูไท อพยพมาจากตอนใต้ของประเทศจีนเข้าสู่เมืองเดียนเบียนฟู บ้านน่าน้อยอ้อยหนู แล้ว อพยพต่อมาเรื่อยๆ จากพื้นที่ที่มีจำนวนจำกัดการขยายตัวเกิดการขัดแย้ง จึงได้มาตั้งที่ใหม่ บริเวณ เมืองวัง เมืองอ่างคำ เมืองเซโปน เมืองพิน เมืองนอง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่อมาชาวภูไทในเมืองวัง ได้มีการขัดแย้งในการปกครองระหว่างสายเลือดจึงเกิดการอพยพข้ามฝั่ง แม่น้ำโขงในบริเวณท่าธาตุพนม และเดินทางต่อไปยังแถบบริเวณหนองหานแต่สภาพอากาศไม่เหมาะสมเนื่องจากปกติเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีลมพัดผ่านทั้งมีน้ำมากสภาพอากาศลมชื้นจึงทำให้ เด็กและคนชราเกิดอาการป่วยไข้และล้มตายมาก จึงมีแนวคิดว่าจะอพยพกลับอีกฝั่งของแม่น้ำโขง ก่อนจะข้ามแม่น้ำโขงจึงพาขบวนผู้อพยพไปแคว้นมัสการพระธาตุพนม ท่านเจ้าอาวาสสมัยนั้นได้ สอบถามและก็ได้ชี้แนะให้ไปตั้งถิ่นฐานบริเวณใกล้เคียง ณ บ้านดงหวายสายบอกแก ซึ่งอยู่ไม่ไกลจาก ธาตุพนม อันมีชัยภูมิที่เหมาะสมกับการตั้งถิ่นฐานใหม่ (ชัยบดีนทร์ สาลีพันธ์, 2540 : 280) ต่อมาชาวภูไทได้อพยพจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำ โขงมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นระลอกๆ จากสาเหตุต่างกัน แต่เนื่องด้วยพื้นเพของสายเลือดชาวภูไท จึงมีการ ปฏิสัมพันธ์และในขณะนั้นไม่มีร้านสะดวกซื้อหรือโรงแรมผู้คนที่ยอพยพมาจากต่างถิ่นจึงต้องจัดการใช้ ชีวิตโดยการทำมาหากินและแบ่งข้าวปลาอาหารเพื่อที่จะไปตั้งถิ่นฐานต่อไปในพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำโขง

ดังนั้นพื้นที่เรณูนครจึงเป็นพื้นที่สำคัญในการเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงของชาวภูไทในบริเวณที่ข้ามฝั่ง แม่น้ำโขง ชื่อชุมชนแห่งนี้จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เมืองเว” (คำว่าเว หมายถึงการวนกลับในภาษาภูไทซึ่งตรงกับพื้นที่คนที่ต้องการสอบถามข้อมูลถึงแม่ไปต่าง พื้นที่แล้วแต่ต้องวนกลับมาถามบุคคลที่ต้องการพบเจอชาวภูไทด้วยกันเองในพื้นที่ฝั่งขวาแม่น้ำโขง) โดยเฉพาะเรณูนครถือว่าเป็นศูนย์กลางของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวภูไทในประเทศไทย เพราะการข้ามฝั่ง แม่น้ำโขงเข้ามาชาวภูไทส่วนใหญ่จะต้องแวะเวียนเข้ามาหาชุมชนแห่งนี้และสอบถามพร้อมทั้งแบ่งปัน ข้าวปลาอาหารเพื่อที่จะไปสร้างบ้านแปลงเมืองในพื้นที่ต่างๆ ต่อไปโดยในหลายพื้นที่ ดังปรากฏการณ์ บอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ของชาวภูไทที่อื่นๆ ว่าชาวเรณูนครเป็นพี่ใหญ่เป็นเชื้อเป็นสายที่เป็นนับว่าเป็นพี่ ในการแบ่งปันข้าวปลาอาหารแล้วก็แบ่งปันสิ่งต่างๆ ไปใช้ในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะในพื้นที่หลาย พื้นที่เช่นเขาวง กุณินารายณ์ คำม่วง นาเยิง คำชะอี เป็นต้น หรือหลากหลายที่ของชาวภูไทในประเทศไทย (นฤปธรดิษฐ์ สาลีพันธ์, 2564 : 150)

ประเพณีวัฒนธรรมชาวภูไทยึดตามครรลองชาวอีสานทั่วไปในฮีตสองคลองสิบสี่ โดยมีลักษณะใกล้เคียงแต่มีภาษาที่มีความแตกต่างหลายอย่างคงศิลปะและวัฒนธรรมในด้านของการ บายศรีในวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง ความเชื่อในชาวภูไทมีความเชื่อในด้านของนับถือ ผีบรรพบุรุษ และนับถือศาสนาพุทธ ในด้านการนับถือผีบรรพบุรุษจะเป็นการนับถือของปู่ลาซึ่งถือเป็นใจ กลางบ้านหรือสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของชุมชนภูไทซึ่งมีความเชื่อว่าท่านจะสิงสถิตปกปักรักษา และช่วยเหลือชาวภูไทในสิ่งต่างๆ ซึ่งประวัติท่านเป็นนักรบที่ดูแลและปกป้องชาวภูไทนั่นเอง นอกจากนี้ชาติพันธุ์ภูไทได้มีนาฏยศิลป์ที่มีลักษณะตามกลุ่ม ของตัวเองตามพื้นที่บริบท

โดยที่มีประวัติความเป็นมาชัดเจนที่เป็นต้นแบบทั้งหมด 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มภูไทสกลนคร กลุ่มภูไทเรณูนคร และกลุ่มภูไทกาฬสินธุ์ โดยต้นพื้นฐานจากการกำเนิด จากการรับเสด็จของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 9 พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทำให้ก่อเกิดวัฒนธรรมทางการแสดงฟ้อนรำเกิดขึ้นในกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวตามลำดับโดยที่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริม และด้วยกระแสพระราชดำรัสในการฟื้นฟูผ้าแพรวของกลุ่มชาติพันธุ์ภูไททำให้นาฏกรรมมีบทบาทในการส่งเสริมศิลปหัตถกรรมพื้นผ้าแก่กลุ่มชาติพันธุ์ภูไทมากขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลให้นาฏกรรมมีส่วนสนับสนุนหัตถกรรมสินค้าโดยผ่านการนำเสนอวัฒนธรรมการแสดงท้องถิ่น จนก่อให้เกิดเป็นต้นแบบในการพัฒนานาฏกรรมศิลปการแสดงในชาติพันธุ์อื่นๆในประเทศไทย และภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในเวลาต่อมา

1. ประวัติฟ้อนภูไท 3 กลุ่ม

นาฏกรรมของชาวภูไทมีความเกี่ยวเนื่องจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตั้งแต่รักษาโรค ในเรื่องของการเหยาจากปรากฏการณ์ของผีผู้ลักษณะนาฏกรรม พร้อมทั้งการรำถวายเทพเจ้าในลักษณะของความเชื่อการขอฝนตามวิถีเกษตรกรรมซึ่งเป็นรากหญ้าพื้นฐานของสังคม ในแถบลุ่มน้ำโขงส่งผลให้มีการฟ้อนรำปรากฏขึ้นในลักษณะของการสะท้อนถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่การเปิดโอกาสให้หนุ่มสาวเลือกคู่ครองตามเทศกาลต่างๆโดยที่นาฏกรรมเป็นในแนวทางของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่ได้เป็นแบบแผนในการนำเสนอรูปแบบของการแสดงโดยตรงซึ่งเป็นลักษณะแฝงในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ของกลุ่มชนชาติพันธุ์ดังกล่าวในเวลาต่อมาด้วยคุณประการทั้งทางตรงทั้งทางอ้อมของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในรัชกาลที่ 9 ที่ส่งเป็นพระอุปถัมภ์ภพทั้งทางด้านศิลปการแสดงและหัตถกรรมพื้นเมืองของประเทศไทโดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวจึงทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านนาฏกรรมนำเสนอรูปแบบของการแสดงที่เป็นรูปแบบเพื่อโชว์โดยมีประวัติรายละเอียดของชุดการแสดงที่ปรากฏในปีพุทธศักราช 2528 ซึ่งมีรายละเอียดของกลุ่มชาวภูไทที่มีนาฏกรรม ณ เวลานั้นจำนวน 3 ชุดการแสดงอันได้แก่ ฟ้อนภูไทเรณูนคร ฟ้อนภูไทสกลนคร และฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ซึ่งแต่ละชุดการแสดงมีประวัติแต่ละชุดการแสดงดังนี้

1.1 ภูไทเรณูนคร

ฟ้อนภูไทเรณูนครมีความยาวนานมากกว่า 60 ปีแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่มีความชัดเจนในกลุ่มของคนเหล่านี้โดยได้นำเสนอ ในรูปแบบของพัฒนาการออกเป็นข้อๆ ดังต่อไปนี้ (นฤพรดินทร์สาสิทธิ์, 2564 : 74)

พ.ศ. 2498 การกำเนิดฟ้อนภูไทเรณูนครโดยใช้ชื่อชุด “ฟ้อนภูไทชาวแห่ต้นกล้วยฤกษ์” ซึ่งเป็นหนึ่งใน 8 ชุดการแสดง ณ ที่ประทับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พร้อม สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในการ เสด็จพระราชกุศลนมัสการองค์พระธาตุพนมในวันที่ 13 พฤศจิกายน ในปีดังกล่าว

พ.ศ. 2498-2510 เป็นช่วงบ่มเพาะนาฏศิลป์ของภูไทเรณูนคร เนื่องด้วย หลังจากนั้นชาวภูไทเรณูนครได้รับการเลือกไปแสดงในจังหวัดนครพนมและได้นำเอาการเย็บเยื่อน ของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เข้ามาในชุมชนทำให้เกิดการแสดงเพิ่มมากขึ้นซึ่งมีการตัดทอนท่วงท่าบางท่วงท่าเนื่องจากเป็นท่วงท่าความเคารพพระมาหากษัตริย์ซึ่งจาก 6 ท่าเป็น 5 ท่าคือท่านกระบาบิน ท่าลามพัดพร้าว ท่าลำเพลิน ท่าถวายพระยาเถน ท่าเชิด และต่อมาได้มีการเพิ่มท่าฟ้อน 4 ท่าคือ ท่ากาเต้นก้อนข้าวเย็น ท่านกระบาบิน ท่าบูชาโยธาท่ากาเต้นก้อนข้าวเย็น รวมเป็น 9 ท่า

พ.ศ. 2511-2520 เป็นช่วงของการปรับปรุงการแสดงฟ้อนภูไทและนาเอาชุดการ แสดงฟ้อนบายศรี และฟ้อนอื่นๆอีกประมาณสองถึงสามชุดเพื่อให้มีความหลากหลายในการนำเสนอ รูปแบบของการแสดงในพื้นที่ชุมชนเรณูนคร

พ.ศ. 2521-2530 เป็นช่วงของการคงรูปช่วงที่หนึ่งซึ่งการแสดงแต่ละการแสดง เป็นรูปแบบคงเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมแต่มีลักษณะของการท่วงท่าและกิริยาเสนาในบริบท ทางสังคมในพื้นที่ชุมชนแห่งนี้อย่างต่อเนื่อง

พ.ศ. 2531-2545 เป็นช่วงของการปรับปรุงช่วงที่สองของชุมชนแห่งนี้สาเหตุ เนื่องจากการนำวงดนตรีโปงลางในพื้นที่ชุมชนแห่งนี้จากกระแสนิยมของวงโปงลางในพื้นที่ ภูมิภาคอีสานและในปี พ.ศ. 2545-ปัจจุบัน เป็นช่วงของการคงรูปในลักษณะของการต้อนรับขับสู้และ การประกอบพิธีกรรมต่างๆ

รูปภาพที่ 1 : การฟ้อนชาวภูไทเรณูนคร
ที่มา : ชัยบดินทร์ สาลีพันธ์

1.2 ฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์

การสืบทอดการฟ้อนอีสานของชนเผ่าผู้ไทยวิเคราะห์รูปแบบ กระบวนท่าฟ้อนรำที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ตามแบบชาวบ้านดั้งเดิม พบว่าชาวผู้ไทยบ้านโพน มีศิลปะการฟ้อนรำที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแบบชาวบ้านดั้งเดิม และมีการสืบทอด จนเกิดเป็นพัฒนาการมาจนถึงปัจจุบันอยู่ 2 ชุดด้วยกัน คือ ฟ้อนละครผู้ไทย และฟ้อนผู้ไทย ศิลปะการฟ้อนทั้ง 2 ชุด เป็นการฟ้อนที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านโพน และปัจจุบันยังมีการอนุรักษ์ การฟ้อนอย่างต่อเนื่อง โดยมีการฟ้อนในงานบุญบั้งไฟ หรืองานพิธีการที่สำคัญ ซึ่งมีบทบาทในการสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน และสังคมเป็นอย่างมาก ฟ้อนละครภูไท เป็นการฟ้อนที่เกิดขึ้นจากประเพณีบุญบั้งไฟ ก่อนสมัยรัชกาลที่ 5 จากหลักฐานที่ปรากฏ ฟ้อนละครภูไท มีพัฒนาการแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ 1) ยุคดั้งเดิม ระหว่าง พ.ศ. 2459 -2512 เป็นการฟ้อนที่ไม่มีแบบแผนกระบวนท่าที่ชัดเจน 2) ยุคฟื้นฟู ระหว่าง พ.ศ. 2532 -2539 เป็นการฟ้อนอย่างมีรูปแบบ และมีการคิดท่าฟ้อนขึ้นมา 4 ท่า ได้แก่ ท่าเดินทาง ท่ารำลาวละคร ท่าแจ้งละคร และท่าสาละวัน 3) ยุคการประยุกต์ ระหว่าง พ.ศ.2539 - ปัจจุบัน รูปแบบการฟ้อนและองค์ประกอบในการฟ้อน มีการปรับเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสม ท่าฟ้อนมีแบบแผนที่ชัดเจน ซึ่งมี 5 ท่าประกอบด้วย ท่าเดิน ท่าฟ้อนข้าง ท่าไกวมือสูง ท่าหมุนตัว และท่าลง ฟ้อนผู้ไทย เป็นการฟ้อนที่เกิดจากความต้องการของชาวผู้ไทย เพื่อฟ้อนถวายองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในปี พ.ศ.2521 ท่าฟ้อนที่คิดประดิษฐ์ขึ้นครั้งแรกมี 5 ท่า ได้แก่ ท่าเดินผู้ไทย ท่าฟ้อนข้าง ท่ายิง ท่าม้วนหาง และท่าวงเดือน เอกลักษณ์ของการฟ้อนจะมีความสมจริงตามชื่อท่า ปัจจุบันได้มีการคิดท่าฟ้อนเพิ่มเติม 2 ท่าคือ ท่าฟ้อนเฉียง และท่าลง เอกลักษณ์การฟ้อนจะเน้นลีลาความอ่อนช้อย และมีการกำหนดระยะของการจัดวางท่าอย่างชัดเจน (สุภาพร คำยุทธ, 2546 : 93)

รูปภาพที่ 2 : การฟ้อนชาวภูไทกาฬสินธุ์
ที่มา สุภาพร คำยุทธ

1.3 ฟ้อนภูไทสกลนคร

การศึกษาตามแบบชาวบ้านดั้งเดิมพบว่าชาวภูไท หมู่บ้านวาริชภูมิมีศิลปะการฟ้อนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ และมีการสืบทอดจนเกิดเป็นพัฒนาการมาจน ถึงปัจจุบัน มี 2 ประเภท คือ ฟ้อนภูไทในพิธีกรรม และ ฟ้อนภูไทในงานเฉพาะกิจ ฟ้อนภูไทในพิธีกรรม ปรากฏการฟ้อนในพิธีกรรมบูชาเจ้าปู่หมื่นเหล็ก ในงานประเพณี ภูไทรำลึก มีพัฒนาการแบ่งเป็น 3 ยุค คือ 1. ยุคดั้งเดิม พ.ศ. 2469-2596 เป็นการฟ้อนที่มีรูปแบบอิสระ ทำ ฟ้อนมี 4 ท่า ได้แก่ท่าเดิน ท่าดอกบัวตูม บัวบาน ท่าลอยน้ำ และท่าขอชาเดียว 2. ยุคฟื้นฟู พ.ศ. 2498-2520 เป็นการนำท่าฟ้อนที่มีอยู่เดิม มาจัด ระเบียบท่าฟ้อนให้มีรูปแบบชัดเจน และประดิษฐ์ท่าฟ้อนขึ้นใหม่ ซึ่งท่า ฟ้อนเป็นการฟ้อนตีบท 3. ยุคปัจจุบัน พ.ศ. 2521-ปัจจุบัน พ.ศ. 2547 รูปแบบ และองค์ประกอบการฟ้อน มีการปรับเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสม ท่าฟ้อนยังคงยึดท่าฟ้อนเดียวกันกับการฟ้อนภูไทในพิธีกรรมยุคฟื้นฟู ฟ้อนภูไทเฉพาะกิจ ปรากฏการฟ้อน 2 รูปแบบ คือ 1. ฟ้อนภูไทเฉพาะกิจเพื่อใช้สำหรับถวายหน้าพระพักตร์ ในปี พ.ศ. 2514 ยังคงยึดท่าฟ้อนเดียวกันกับการฟ้อนภูไทในพิธีกรรมยุคฟื้นฟู 2. การฟ้อนภูไทเฉพาะกิจ เพื่อ ความบันเทิงโดยทั่วไป ปรากฏการฟ้อนอยู่ 2 โอกาส คือ 1. ฟ้อนภูไทสำหรับถ่ายทอดทางโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม ในปี พ.ศ. 2521 รูปแบบ และท่าฟ้อนยังยึดท่าฟ้อนเช่นเดียวกันกับยุคฟื้นฟู 2. ฟ้อนภูไท ในงาน รวมน้ำใจสกลนคร ในปี พ.ศ. 2535 ยังคงยึดท่าฟ้อนเช่นเดียวกันกับการฟ้อนภูไทในพิธีกรรม ยุคปัจจุบัน จาก เอกลักษณ์การฟ้อนภูไทหมู่บ้านวาริชภูมิ คือ การวาดฟ้อนในลักษณะ วงกว้าง ก่อนที่จะหยุดนิ่งในท่าฟ้อน แต่ละท่า โดยใช้ศีรษะและลำตัวจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ การใช้มือและเท้า ซึ่งเอกลักษณ์การใช้เท้ามี 3 ลักษณะ คือการย่ำเท้าอยู่กับที่ การย่ำเท้าก้าวเดิน ในลักษณะต่อส้นเท้า และการขอชาข้างเดียว ในส่วนเนื้อ ร้องจะใช้เนื้อร้อง และสำเนียงการร้องเป็น ภาษาภูไท (รัตติยา โกมินทรชาติ, 2549 : 65)

รูปภาพที่ 3 : ภาพแสดงการฟ้อนชาวภูไทสกลนคร
ที่มา : นฤพรดินทร์ สาสีพันธ์

2. การแข่งขันฟ้อนภูไทในการประชาสัมพันธ์ผ้าแพรว

ในการพระราชดำเนินทรงงานศิลปาชีพของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในรัชกาลที่ 9 ณ ภูพานราชนิเวศ จังหวัดสกลนคร หลังจากเสร็จสิ้นพระราชกรณียกิจแล้ว โปรดเกล้าฯ พระราชทาน เลี้ยงอาหารค่ำแก่ชาวบ้าน ข้าราชการ และข้าราชการบริพารทุกหมู่เหล่า และให้มีการแสดงของชาวบ้านแต่ละจังหวัดในภาคอีสานหมุนเวียนขึ้นแสดงในช่วง พ.ศ. 2519-2526 การฟ้อนภูไทเรณูนครไม่ได้ขึ้นฟ้อนถวายทุกปี หากปีใดเป็นลำดับของจังหวัดนครพนมฟ้อนภูไทจึงได้รับ คัดเลือกให้ไปแสดงถวายในงานพระราชทานอาหารเลี้ยงเท่านั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 เริ่มเป็นครั้งแรกที่กำหนดให้มีการประกวดผ้าไหม หลังจาก เสร็จสิ้นการประกวดผ้าไหม โปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการทุกฝ่ายออกมาร่วมกันร่วกับชาวบ้าน เพื่อความ สนุกรื่นเริง โดยมีวงดนตรีสากลของกองทัพภาคที่ 2 บรรเลงในงาน พันเอกเรวัต บุญทับ (ยศ ในขณะนั้น) ได้เสนอความคิดว่าควรมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวนำมาแสดง จึงนำความขึ้นกราบบังคมทูลถวาย สมเด็จพระนางเจ้าฯ สิริกิต์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงมีพระราชดำริให้มีการประกวดการฟ้อนของชาวบ้านขึ้น ในช่วงนั้นสมเด็จพระนางเจ้าฯ สิริกิต์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชดำริที่จะเสด็จไปเปิดตัวผ้าไหมแพรวของชาวภูไท ด้วยพระอัจฉริยภาพของสมเด็จพระนางเจ้าฯ สิริกิต์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในรัชกาลที่ 9 จึงมีการพระราชดำริให้สำรวจการแสดงของชาวภูไท แล้วพบว่ามีชาวภูไทอยู่ 3 กลุ่มใหญ่ใน 3 จังหวัด คือ จังหวัดสกลนคร จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดนครพนม จากนั้นจึงมี พระราชดำรัสให้ จัดเตรียมจัดชุดการแสดงฟ้อนภูไททั้ง 3 กลุ่มมาประกวด กันในปีถัดมา ฟ้อนภูไทที่มาแสดง 3 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มภูไทสกล 2. กลุ่มภูไทกาฬสินธุ์ 3. กลุ่มภูไทเรณูนคร ในปี พ.ศ. 2527 ในงานพระราชทานเลี้ยงใหม่ในปีดังกล่าว เริ่มมีการประกวดการฟ้อนภูไทใน 3 กลุ่ม โดยมีคณะกรรมการการตัดสินมีดังต่อไปนี้ 1. คุณข้าหลวง และนางฉลองพระโอรส 2.เจ้าหน้าที่กองราชเลขาการในส่วนพระองค์ 3. ข้าราชการในจังหวัดอื่นๆ ยกเว้น 3 จังหวัดที่เข้าแข่งขัน 4. แม่บ้านฝ่ายทหาร เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้ 1. ลีลาการฟ้อน 2. การแต่งกาย 3. เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลง ต้องเป็นเครื่องดนตรีพื้นเมือง 4. ลายดนตรีหรืออนุรักษ์ของคงเดิม ผลการตัดสินของคณะกรรมการ ให้ลำดับไว้ในใจหากแต่ประกาศรางวัลพระราชทาน ทั้งสามกลุ่มเป็นจำนวนเงิน 20,000 บาทเท่าๆ กัน (พจน์มัลย์ สมรรคบุตร, 2541 : 141)

ปี พ.ศ. 2528 สมเด็จพระนางเจ้าฯ สิริกิต์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเสด็จพระราชดำเนินในการเผยแพร่โครงการศิลปาชีพพิเศษ ณ โรงแรมนิวเวอร์ รี ชิว ลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 22 – 27 มีนาคม พ.ศ. 2528 จึงได้คัดเลือกจากผลคะแนนของเรคคณะกรรมการเป็นเอกฉันท์เลือกชุดการแสดงฟ้อนภูไทเรณูนคร 5 คู่ จำนวน 10 คน เป็นตัวแทนชาติพันธุ์และเป็นตัวแทนการฟ้อนภูไทในการเปิดตัวผ้าไหมแพรว (พจน์มัลย์ สมรรคบุตร, 2541 : 196) จากโครงการศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ ซึ่งถือเป็นชุดการแสดงพื้นเมืองชุดแรกในประเทศไทยที่เป็นตัวแทน นาฏศิลป์พื้นเมืองของประเทศไทยใน

เวทีระดับสากล ส่งผลถึงการพัฒนาทิศทางด้านหัตถกรรมพื้นเมืองและนาฏยศิลป์ชาติพันธุ์ไทและการขยายถึงพลวัตของนาฏยศิลป์พื้นเมืองอีสานและพื้นเมืองในประเทศไทยให้เกิดคุณค่าในความเป็นสำนึกรักชาติความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแก่นแท้ของพื้นฐานในสังคมเกษตรซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเกิดสำนึกรักชาติ พร้อมทั้งสนับสนุนการสร้างสรรคเศรษฐกิจจากพื้นฐานรากหญ้าให้มีอยู่มีกินมีใช้ในชีวิตประจำวันในการสนับสนุนหัตถกรรมให้เกิดคุณค่าและมูลค่าจากเดิมซึ่งขยับขยายเศรษฐกิจให้เกิดการพัฒนาพร้อมทั้งเป็นการพัฒนาพื้นฐานทางด้านคุณภาพชีวิตของประสพนิกรชาวไทยให้เกิดความอยู่ดีกินดี ตามพระราชดำริโครงการศิลปชีพพิเศษเพื่อตอบสนองให้สอดคล้องกับโครงการของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (นฤปดิษฐ์ สาลีพันธ์, 2564 : 130)

รูปภาพที่ 4 : สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเสด็จร่วมฉายพระรูปกับผู้แสดงฟ้อนภูไทเรณูนครในการเผยแพร่โครงการศิลปาชีพพิเศษ ณ โรงแรมนิวเวอร์ รี ชิว ลอส แองเจลีส ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่าง วันที่ 22 – 27 มีนาคม พ.ศ. 2528 ที่มา : ชัยบดินทร์ สาลีพันธ์

3. ลักษณะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของการฟ้อนพื้นเมืองสู่ฟ้อนพื้นเมืองในราชสำนัก

เมื่อเปรียบเทียบการฟ้อนรำในอดีตที่มีความหมายของชาวไทของการฟ้อนของทั้งสามกลุ่มนั้นพบว่าผู้ฟ้อนรำคือผู้กำหนดท่าทางและทิศทางการเคลื่อนไหวด้วยตัวเอง และความหมายของท่าที่แสดงออกมาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ในความหมายของมนุษย์ของสังคมเกษตรถึงได้รับแรงบันดาลใจจากท่าทางของสัตว์คนต้นไม้ท้องใต้ท้องนาที่นำมาเรียนแบบสร้างเป็นท่าฟ้อนแต่ละบุคคล ผู้ฟ้อนรำผู้กำเนิดลีลาและการเรียนที่ไม่มีแบบแผนอย่างตายตัวจุดประสงค์ของการฟ้อนเพื่อความสนุกสนานงานบุญเทศกาลในการปลดปล่อยในช่วงเวลาพิเศษ แต่เมื่อมีการฟ้อนรำถูกจัดระเบียบแบบแผนควบคุมหรือบุคคลกลุ่มบุคคล

การฟ้อนรำก็จะเป็นสิ่งที่ปรากฏปฏิบัติตามผู้ฟ้อนรำไม่สามารถคิดสร้างสรรค์ถ้าอย่างอิสระในขณะเดียวกันมีการฟ้อนรำคือการสร้างระเบียบแบบแผนความหมายของลักษณะของการฟ้อนเอาบุญหรือฟ้อนในความเป็นวิถีชีวิตที่ถูกแทนด้วยความหมายของท่าฟ้อนรำที่ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของกลุ่มในช่วงเวลาพิเศษของชาวบ้านของสังคมเกษตรซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้การปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกผ่านการเคลื่อนไหวของร่างกายจะเริ่มมีความหมายใหม่ในการเปลี่ยนแปลงสู่สถาบันการจัดระเบียบแบบแผนที่ชัดเจนของผู้เรียนผู้ฟ้อนเกิดกระบวนการการถ่ายทอดจากครูสู่ลูกศิษย์จนกลายเป็นการจำลองของครูที่ปรารถนาในการที่ให้ลูกศิษย์เป็นผู้ถ่ายทอดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์การฟ้อนรำอย่างระเบียบแบบแผนในงานบุญจึงถูกเปลี่ยนแปลงเป็นลักษณะระเบียบทางการเชิดชูศิลปวัฒนธรรม

ดังนั้นการฟ้อนภูไทจึงเป็นการฟ้อนตามระเบียบที่ไม่ใช่การละเล่นความสนุกสนานเพียงอย่างเดียว หากแต่ปัจจุบันเป็นการฟ้อนรำเพื่อสรรเสริญเชิดชูอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ชาวภูไทซึ่งได้ถูกสร้างขึ้นจากบุคคลที่มีการศึกษาการดำรงไว้ซึ่งฐานะระเบียบโครงสร้างสมัยใหม่ของสังคมเพื่อเชิดชูเกียรติอัตลักษณ์และเป็นการฟ้อนรำผ่านการประดิษฐ์ตกแต่งดัดแปลงสร้างขึ้นใหม่เพื่อให้เกิดความสวยงามไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวท่วงทำนองการสลับซับซ้อนของเครื่องดนตรีหลากหลายประเภทรวมถึงเครื่องแต่งกายที่ถูกออกแบบมาอย่างวิจิตรบรรจงมากขึ้น สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงจารีตประเพณีรูปแบบของครูบาอาจารย์ในสังคมพื้นเมืองของกลุ่มชาวชาติพันธุ์ภูไท หรือผู้มีบทบาทท้องถิ่นภูไททั้ง 3 กลุ่มในเวลานั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นการ การเคลื่อนไหวทางด้านร่างกายที่ถูกควบคุมการจัดระเบียบอย่างเคร่งครัดเพื่อให้เป็นลักษณะแนวทางการสื่อสารออกมาให้เห็นถึงโครงสร้างระเบียบแบบแผนที่ทรงไว้ซึ่งลักษณะภาพศูนย์กลางของการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ของตัวเอง เมื่อระเบียบสังคมถูกถ่ายทอดออกมาเป็นเวทีที่พิเศษดั้งเดิมจากวิธีการต้องรับเป็นเวทีทางด้านการเชิดชูเกียรติสถาบันมหากษัตริย์และวัฒนธรรมของชาติที่เป็นสิ่งที่แพร่หลายหากพิจารณาตามประวัติศาสตร์สถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

เนื่องจากระบบสถาบันพระกษัตริย์ไทยได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของการมีเกียรติ ฉะนั้นแล้วเวทีการต้อนรับที่แฝงคุณค่าของความเป็นเกียรติศักดิ์ศรีตอบสนองค่านิยมแห่งการเชิดชูเผ่าพันธุ์ของกลุ่มของตนเองไว้ซึ่งเป็นลักษณะที่เป็นการเชิดชูอย่างสูงสุดในรัฐชาติไทยอาจกล่าวได้ว่าเวทีนี้เป็นการต้อนรับที่ถูกสร้างโดยระเบียบแบบแผนศูนย์กลางที่มีการพัฒนาตัวเองนำมาสู่โครงสร้างระเบียบสังคมในระดับต่างๆตั้งแต่ท้องถิ่นถึงระดับชาติ ทั้งยังเป็นการปรับเปลี่ยนทางด้านของการนำเสนออัตลักษณ์ของการแต่งกายเข้ามาเสริมเพื่อให้เกิดกระบวนการการถ่ายทอดการเผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมโดยการจำลองวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในชาติพันธุ์ชาวภูไทเกิดระเบียบทางสังคมและการนำเสนอในอัตลักษณ์ของการแต่งกายลักษณะของหัตถกรรมที่ส่งเสริมถึงการทอผ้าเป็นการนำเสนอความเป็นตัวตนผ่านกรรมวิธีของการแปรสินค้าเป็นวัฒนธรรมซึ่งถือว่าเป็นสื่อโฆษณาส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ในการถ่ายทอดประชาสัมพันธ์ความเป็นลักษณะของสิ่งทอของชาติพันธุ์ชาวภูไทโดยเฉพาะแพร่ทำให้เกิดคุณค่าและความงดงามตามรูปแบบของ การเพิ่มมูลค่าสินค้า จากพระ

ราชชนเสาวนีย์และพระราชดำริอันที่มีพระอัจฉริยภาพอันปราดเปรื่องในการที่จะชุบชีวิตพื้นผ้าไทยเพื่อนำพาจากว่ำนะทำให้เกิดการแปรสินค้าเป็นมูลค่าในการพัฒนาประเทศชาติอย่างมั่นคงและแข็งแกร่งมากขึ้น

พ็อนภูไทและการทอผ้าแพรวาของชาวชาติพันธุ์ไท ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมั่นคงพร้อมทั้งยังเป็นการนำเสนอเชิดชูเกียรติของชาวชาติพันธุ์ไทให้เกิดการได้รับการยกย่องและการยอมรับเกียรติยศในเชิงสัญลักษณ์ของความเป็นการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์วัฒนธรรมของชาติอย่างเจริญงอกงามและเป็นแบบแผนของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นในการนำเสนอความเป็นเชิดชูเกียรติของชาติพันธุ์ของภูมิภาคตัวเองได้อย่างดี คือเป็นต้นแบบการนำเสนอวัฒนธรรมเป็นสินค้าของตนเองผ่านกระบวนการการจัดระเบียบทางสังคมเพื่อพัฒนาในด้านของต้นแบบชาติพันธุ์อื่นๆที่สนใจนำไปใช้ต่อไป

สรุป

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในรัชกาลที่ 9 นับตั้งแต่ที่ทรงได้รับการสถาปนาดำรงพระราชอิสริยยศในฐานะพระบรมราชินีนาถแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ พระองค์ทรงมีพระราชกรณียกิจนานัปการตลอดรัชสมัย พระองค์ทรงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมงานฝีมือภูมิปัญญาของไทย โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์สิ่งทอผ้าพื้นเมืองและผลงานด้านศิลปะการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะผ้าไหมแพรวา ซึ่งเป็นหนึ่งในผลิตผลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาวภูไท ที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกลเล็งเห็นคุณค่าแห่งศิลปะ จนนำไปสู่การส่งเสริม ประยุกต์ และบูรณาการคุณค่าทางวัฒนธรรมให้กลายเป็นทุนที่สามารถสร้างมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจภายในสังคมและประเทศชาติ โดยการนำเอาทรัพยากรและภูมิปัญญาในพื้นที่ของชุมชนมาเป็นจุดเริ่มต้นในการจัดรูปแบบให้กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม จากแนวคิดนาฏศิลป์คือแฟชั่น นาฏศิลป์คือสื่อประชาสัมพันธ์ (สุพล วิรุฬห์รักษ์, 2543 : 163) สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินเผยแพร่โครงการศิลปาชีพพิเศษ ณ โรงแรมนิวเวอร์ริชีวิลอสแอนเจลีส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่าง วันที่ 22 – 27 มีนาคม พ.ศ. 2528 จากการคัดเลือกชุดการแสดงพ็อนภูไทเรณูนคร5คู่ จำนวน 10 คนเป็นตัวแทนชาติพันธุ์เป็นการสื่อสารทางนาฏกรรมที่นำเสนอตัวแทนการพ็อนภูไทในการเปิดตัวผ้าไหมแพรวาจากโครงการศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ ซึ่งถือเป็นชุดการแสดงพื้นเมืองชุดแรกในประเทศไทยที่เป็นตัวแทนนาฏศิลป์พื้นเมืองของประเทศไทยในเวทีระดับสากล ศิลปะการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ไทเป็นอีกหนึ่งที่สิ่งสำคัญที่ถูกนำมาตอบสนองพระราชเสาวนีย์ในการนำมาถ่ายทอดเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์สินค้าทางวัฒนธรรมสิ่งทอพื้นถิ่นในมิติทุนทางวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์ ผ่านรูปแบบการนำเสนอตัวตนจนทำให้สิ่งทอของชาวภูไทเป็นที่รู้จักทั้งในเวทีระดับโลก รวมทั้งส่งผลให้เกิดการจุดประกายด้านพลวัตวัฒนธรรมนาฏกรรมชาติพันธุ์ต่างๆในภูมิภาคทั่วประเทศไทยโดยมีการสร้างสรรค์ชุดการแสดงต่างๆขึ้นจากภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศในเวลาต่อมา จากแนวคิดนาฏศิลป์คือเครื่องชีวิตทางสังคม (สุพล วิรุฬห์รักษ์, 2543 : 160) นาฏกรรมของ

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยยังมีบทบาทสำคัญในการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ตอบสนองพระเดชพระคุณราชสำนักไทยมาโดยตลอด ดังปรากฏภาพการถวายงานของชาวภูไทในโอกาสสำคัญต่างๆ เสมอมา ส่งผลถึงพระราชนิยมในการนำเสนอชุดการแสดงชาติพันธุ์ไทในสังคมวัฒนธรรมรัฐชาติไทยทั้งทางตรงและทางอ้อมของพระองค์ ทำให้ผลงานด้านนาฏกรรมชาติพันธุ์ไทกลุ่มอื่นๆ และชาติพันธุ์อื่นๆ ในภูมิภาคทั่วประเทศ ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาให้เป็นผลงานทางนาฏศิลป์ของประเทศไทย ทั้งยังเป็นเครื่องมือการสร้างมูลค่าความมั่นคงมั่งคั่งทางวัฒนธรรมแก่ประเทศชาติ พร้อมทั้งเป็นกลไกสำคัญในการเป็นต้นแบบการเป็นพลวัตของภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นรากหญ้าของประเทศ เป็นศิลปะวัฒนธรรมของชาติไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เสริมสร้างความสมานฉันท์ทางพหุวัฒนธรรมในสังคมไทย พร้อมทั้งสามารถเสริมสร้างรากฐานสังคมเกษตรที่เป็นแกนใจกลางพื้นฐานสำคัญของชาติไทย ส่งผลถึงชุมชนในภูมิภาคทั่วประเทศได้รับผลถึงการขยายขยายทางเศรษฐกิจของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ทั่วประเทศทำให้มีความเข้มแข็งของชุมชนทั้งทางเศรษฐกิจและศิลปวัฒนธรรม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาผลิตผลของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแห่งแผ่นดินไทย พร้อมทั้งทำให้เกิดคุณค่าแก่สังคมและสร้างสรรค์มูลค่าเพื่อตอบสนองนโยบายการเสริมสร้างการอยู่ดีกินดีและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชาติไทย ตามแผนพัฒนาสังคมวัฒนธรรมแห่งชาติทุกฉบับ ภายใต้เอกลักษณ์ที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัวส่งผลทำให้ผ้าแพรวาและผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นถิ่นต่างๆ ตลอดทั้งศิลปะการแสดงของชาวภูไทมีความโดดเด่นอย่างชัดเจน พร้อมกันนี้ยังเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่ามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาวภูไทนั้นมีความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของแผ่นดินไทยที่มีความแตกต่างน่าสนใจอย่างยิ่งจากกลุ่มวัฒนธรรมชาติพันธุ์อื่นๆ ในประเทศได้นำมาพัฒนาเป็นแบบอย่าง

จากพระอัจฉริยภาพที่พระองค์ทรงงานมาโดยตลอด รัชสมัยรัชกาลที่9 พระองค์ทรงเป็นผู้นำเสนอภาพลักษณ์และสนับสนุนหัตถกรรมพร้อมทั้งศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ในภูมิภาคของประเทศไทย อย่างต่อเนื่องทำให้เกิดพลวัตทางการขยายขยายทั้งทางด้านเศรษฐกิจการเมืองการปกครองความเป็นพหุวัฒนธรรมต่างๆ หลอมรวมความเป็นไทยให้เกิดความเป็นปึกแผ่นแก่ชาติซึ่งเป็นแบบอย่างที่ทรงคุณค่าและทรงพลังแก่ปวงชนชาวไทยซึ่งเป็นต้นแบบอย่างทรงพลังพร้อมทั้งคุณค่าแก่พื้นแผ่นดินรัฐชาติไทยในการสร้างมรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรมจากพลวัตแห่งพระปรีชาสามารถพระอัจฉริยภาพ ด้วยมหากรุณาที่ คุณของพระองค์ท่านผู้ทรงคุณูปการแห่งแผ่นดินไทยตราบนานเท่านาน ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

เอกสารอ้างอิง

ชัยบดินทร์ สาลีพันธ์. (2540). *ไทม์จากไหนกันแน่ ?*. ม.ป.ท.: อัดसानา.

ชัยบดินทร์ สาลีพันธ์. (2540). *ประวัติชนชาติไทย หรือผู้ไท เรณูนคร*. ม.ป.ท.: อัดसानา.

นฤพรบดินทร์ สาลีพันธ์, (2564). *อัตลักษณ์นาฏศิลป์ชาติพันธุ์เรณูนครในสังคมวัฒนธรรมรัฐชาติไทย*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและสร้างศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พจน์มัลย์ สมรรถบุตร. (2541). *การฟ้อนผู้ไทในเรณูนคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา บัณฑิต
สาขานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตติยา โกมินทรชาติ. (2549). *การฟ้อนของชาวภูไท : กรณีศึกษา หมู่วาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ จังหวัด
สกลนคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาพร คำอุธา. (2546). *การฟ้อนของชาวภูไท : กรณีศึกษา หมู่บ้านโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร. มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรพล วิรุฬห์รักษ์.(2543). *นาฏศิลป์ปริทรรศน์*. กรุงเทพมหานคร: หอภาพสุวรรณ.

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

1.1 บทความพิเศษ (Special Article) บทความทางวิชาการพิเศษ ที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการอย่าง ชุ่มชื้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ มีกลุ่มเป้าหมายเป็น นักวิชาการในวงการวิชาการ/วิชาชีพ

1.2 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็น ประโยชน์ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.3 บทความทางวิชาการ (Academic Articles) ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการมีความโดดเด่นเพื่อนำเสนอองค์ความรู้ใหม่สู่สังคม

2. การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ใน Journal of Roi Kaensarn Acadami ให้ผู้เขียนทำตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ให้ผู้เขียนบทความดาวน์โหลด Template บทความวิจัย หรือ Template บทความวิชาการ บทความพิเศษ Template บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ ซึ่งเป็นตัวอย่างของการเขียนบทความวารสาร โดย สามารถดาวน์โหลดได้ดังนี้

2.1.1 Template บทความวิจัย (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.docx)

2.1.2 Template บทความวิชาการ บทความพิเศษ (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.docx)

2.2 ให้ผู้เขียนบทความดาวน์โหลดหนังสือรับรองก่อนตีพิมพ์บทความใน Journal of Roi Kaensarn Acadami โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่ (.pdf) และให้กรอกรายละเอียดให้ครบถ้วน พร้อมทั้ง บทความที่เขียนส่งเข้า คิวอาร์โค้ด Line หน้าเว็บวารสารเพื่อตรวจสอบเบื้องต้น

2.3 รอเจ้าหน้าที่ติดต่อกลับตามเอกสารที่แนบของผู้เขียนบทความที่ส่งเข้า คิวอาร์โค้ด Line หน้า เว็บวารสาร เจ้าหน้าที่ส่งแบบ Google Form ให้ผู้เขียนดำเนินการตามแบบฟอร์มดังกล่าว

2.4 เจ้าหน้าที่แจ้งให้เข้าในระบบสมัครสมาชิกออนไลน์ของวารสารและ/หรือ (กรณีผู้สมัครแล้ว ต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่ 2.1 และ 2.2 เช่นเดียวกัน) ถึงให้เข้าระบบได้ตามลิงค์นี้ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/user/register> (สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ระบบ Thaijo) เมื่อส่ง บทความเข้าระบบแล้ว เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบและดำเนินการตามขั้นตอนในการจัดทำบทความให้ ผู้เขียนบทความทราบตามลำดับต่อไป

3. การตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้เขียนควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

4. รูปแบบการจัดเตรียมบทความ

4.1 สำหรับภาษาไทย บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาดอักษร 16 จัดกั้นหลังตรง ส่วนบทความภาษาอังกฤษให้ใช้แบบอักษร Times New Roman ขนาดอักษร 12 ในการจัดให้มีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สี่ขนาดเอ 4 (A4) ระยะขอบกระดาษบน 1.5 นิ้ว, ล่าง 1 นิ้ว, ซ้าย/ขวา 1 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขหน้ากำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความไม่ควรยาวเกิน 20 หน้ากระดาษพิมพ์สี่ โดย นับรวมภาพประกอบและตาราง

4.2 ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

4.3 ชื่อผู้เขียน ตำแหน่งทางวิชาการ สาขา คณะ สังกัด/หน่วยงานของผู้ร่วมหรือที่ปรึกษาทุกคน โดยเรียงจากผู้เขียนบทความ 1 ผู้ร่วม 2,3,4 ตำแหน่งได้ชื่อเรื่อง เยื้องชิดฝั่งขวาของหน้ากระดาษ มี E – mail ที่ติดต่อในการส่งบทความได้

4.4 มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 500 คำต่อบทคัดย่อ

4.5 กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3-5 คำ

4.6 การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษรและหัวข้อย่อยขนาดเดียวกันต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ควรเว้น ระยะพิมพ์ 0.5 ช่วงบรรทัด

4.7 การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ใช้เป็นตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Network Organization) เป็นต้น

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัย
- 3) วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

4) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่ม ตัวอย่าง และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ ข้อมูล

5) กรอบแนวคิดในการวิจัย

6) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่าง ชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

7) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยง ของ ผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อๆ แต่ ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของ ตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

8) ข้อเสนอแนะ (Suggestion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

9) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงบรรณเท่านั้น เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

บทความพิเศษ บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ บทความวิจารณ์หนังสือ ให้ เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract)

2) บทนำ (Introduction)

3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับและมีกรอบแนวคิด ผลสัมฤทธิ์ของบทความ

4) บทสรุป (Conclusion)

5) เอกสารอ้างอิง (References)

ตัวอย่างการจัดพิมพ์บทความ

←	1 นิ้ว	↑ ระบุหมายเลขไว้ด้านบนขวา (16 pt) 1. นิ้ว ชื่อบทความภาษาไทย (20 pt) Articles English (14 pt)	→ 1 นิ้ว
ชื่อ - นามสกุล ผู้เขียนบทความ (16 pt) หน่วยงานต้นสังกัด (16 pt) Name - Surname of Article author (12 pt) Agency (12 pt) E-mail (12 pt)			

บทคัดย่อ (18 pt) (16 pt ไม่เกิน 350 คำ)			
.....			
คำสำคัญ : 3-5 คำ (16 pt) Abstract (14 pt) (12 pt ไม่เกิน 350 คำ).....			
.....			
Keywords : 3-5 words (12 pt) บทนำ (18 pt) (16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....			
.....			
เนื้อหาแต่ละประเด็น ตามแบบบทความวิชาการ/วิจัยและอื่นๆ (18 pt) (16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....			
.....			
สรุป (18 pt) (16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....			
.....			
เอกสารอ้างอิง (18 pt) (16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....			
.....			
↓			
1 นิ้ว			

สำหรับการอ้างอิงเอกสารในบทความนั้นใช้ระบบ APA ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด และระบุชื่อ-นามสกุล ของผู้เขียน ปี พ.ศ. และเลขหน้า ของเอกสารที่นำมาอ้างอิงกำกับท้ายเนื้อความที่ได้ อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และผู้เขียน บทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด การอ้างอิงเป็นภาษาไทยหรือ ภาษาอังกฤษ โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

1. หากชื่อผู้แต่งอยู่หน้าข้อความที่อ้างถึงให้ใช้ชื่อผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2545 : 15-16) หรือ Baruard, Chester L, (1938 : 50)

2. หากชื่อผู้แต่งอยู่ท้ายข้อความที่อ้างถึง ให้ใช้ (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น

1) กรณีผู้แต่ง 1 คน ให้เขียนเป็น (ชื่อผู้เขียน, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น (ขลิท ประภาวนนท์, 2545 : 19) หรือ (Chandler, Alfred D, 1962 : 42)

2) กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้เขียนเป็น (ชื่อที่ 1 และชื่อที่ 2, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า) เช่น (ทองใส นามดี และวิทยา แสงทอง, 2556 : 20) หรือ (Chandler,Ralph C. and Plano Jack C, 1982 : 3)

3) กรณีผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ครั้งแรกให้เขียนชื่อผู้เขียนทั้งหมด และครั้งต่อไปให้เขียนเป็น คณะ เช่น (ชื่อผู้เขียนคนที่ 1 และคณะ, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า) เช่น (สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์ และคณะ, 2556 : 23) หรือ (Argyris et al.,1972 :9)

4) การอ้างอิงท้ายบทความ ให้ใช้รูปแบบ APA เวอร์ชัน 6 ดังตัวอย่างนี้ (<http://www.apastyle.org>)

1) หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. เช่น

1.1) ขาววิทย์ เกษตรศิริ. (2543). 2475 การปฏิวัติสยาม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

1.2) Simon,Herbert A. (1976). *Administrative Behavior*. (3rd ed.). New York: The Free Press.

2) บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าที่ ปรากฏ บทความในวารสาร. เช่น

2.1) ฉลอง พัฒนา. (2556). การสร้างฐานความรู้ในการบริหารจัดการชุมชน. *วารสาร ปกครองท้องถิ่น*, 1(1), 52-67.

2.2) Jurkovich,R (1974). A Core Typology of Organization Environments. *Administrative Science Quarterly*, 19 (2), 380-394.

3) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

ชื่อผู้วิจัย. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ระดับของงาน.หน่วยงานที่รับผิดชอบ : มหาวิทยาลัย

3.1สมพร เกษตรศิริ (2550). *การบริหารจัดการองค์กรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี*.

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

3.2 Jaffee,D. (2001). *The Development on New Generation of Thai Farmers to Propel Thai Economy* . Research Report. College : Thepsatri Rajabhat University.

4) แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี. แหล่งที่มา : Url
เช่น

พิรพล หาญพิชัยยุทธ. (2553). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย. *ออนไลน์*.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555. แหล่งที่มา <http://www.buddhismth.com/index.hp?y>.

BBC New. (2016). Etnical Alzheimers or Social Advocates solution. *Online*. Retrieved May 3, 2017. from : <http://www.bbc.com/2016/ WORLD>

5) รายงานการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อเอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม. วัน เดือน ปี. สถานที่จัด. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

เช่น สมาน นิตดาทอง. (2550). การพัฒนาการเรียนรู้แห่งศาสตร์ทางการจัดการ. *เอกสารประกอบการประชุมการประชุมงานชุมชน*. 25 พฤศจิกายน 2550. โรงแรมณานิมิตร. กรุงเทพมหานคร: พิสดการพิมพ์.

Natthabhan, S. (2000). The Besuty of Wonmen in Theravada Philosophy. *Nebraska Symposium on Motivation : voll. 38. Perspectives on Motivation*. 18 July 2000. Lincoln. USA: University of Nebraska Prees.

6) พจนานุกรม

ชื่อหนังสือ. (ปีที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2525). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.

Shoter Oxford English dictionary. (2002). New York: Oxford University Press.

6. ส่วนภาพประกอบ (Figure) และส่วนตาราง (Table)

ภาพประกอบและตารางควรมีเท่าที่จำเป็น โดยพิมพ์หน้าละ 1 ภาพ หรือ 1 ตาราง สำหรับคำบรรยายภาพและตารางให้พิมพ์เหนือภาพหรือตาราง ส่วนคำอธิบายเพิ่มเติมให้ใส่ใต้ภาพหรือตาราง

7. ลิขสิทธิ์

เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ผู้เขียนทุกท่านต้องลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มใบมอบลิขสิทธิ์บทความให้แก่วารสาร พร้อมกับบทความต้นฉบับที่ได้แก้ไขครั้งสุดท้าย นอกจากนี้ ผู้เขียนทุกท่านต้องยืนยันว่าบทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์นั้น ได้ส่งมาตีพิมพ์เฉพาะใน Journal of Roi Kaensarn Acadami เพียงแห่งเดียวเท่านั้น หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้เขียนอื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้เขียนต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อบรรณาธิการ ก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์

8. การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อ และการสมัครเป็นสมาชิกวารสารพัฒนาระบบการจัดการ กรุณาติดต่อ “กองบรรณาธิการวารสาร” ศูนย์พัฒนาเรียนรู้สมัยใหม่ บจก.พัฒนาเรียนรู้สมัยใหม่ เลขที่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/index>

E-mail: journal1990jmsd@gmail.com

9. กำหนดการออกวารสาร

- ฉบับที่ 1 มกราคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มกราคม)
- ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)
- ฉบับที่ 3 มีนาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มีนาคม)
- ฉบับที่ 4 เมษายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)
- ฉบับที่ 5 พฤษภาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤษภาคม)
- ฉบับที่ 6 มิถุนายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)
- ฉบับที่ 7 กรกฎาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กรกฎาคม)
- ฉบับที่ 8 สิงหาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)
- ฉบับที่ 9 กันยายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กันยายน)
- ฉบับที่ 10 ตุลาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)
- ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤศจิกายน)
- ฉบับที่ 12 ธันวาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

10. อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 12 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 300 บาท (ไม่รวมค่าส่ง)

11. อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 500 บาท

ใบสมัครเป็นสมาชิก
Journal of Roi Kaensarn Acadami

ที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami

ข้าพเจ้า (ชื่อภาษาไทย).....

(ชื่อภาษาอังกฤษ).....

ที่อยู่ (ที่สามารถติดต่อได้).....

.....

E-Mail : โทรศัพท์ โทรสาร.....

มีความประสงค์จะขอรับสมัครเป็นสมาชิก Journal of Roi Kaensarn Acadami

() สมาชิกประเภทรายปี 500 บาท

() เล่มละ 300 บาท

พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้ส่ง

() เงินสด

() อื่นๆ.....

โปรดนำส่ง Journal of Roi Kaensarn Acadami

สถานที่ติดต่อ ☐ ที่บ้าน ☐ ที่ทำงาน

เลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์ มือถือ.....

โทรสาร.....E-Mail :

ลงชื่อ.....

(.....)

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

ค่าบำรุงปี พ.ศ.....

เลขที่ใบเสร็จ.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงบัญชีแล้ว.....

หนังสือรับรอง

ก่อนตีพิมพ์บทความใน Journal of Roi Kaensarn Acadami

เรียน บรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami

ตามที่ ข้าพเจ้า.....
ได้ส่งบทความเรื่อง.....
.....
.....
.....

เพื่อตีพิมพ์ใน Journal of Roi Kaensarn Acadami

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมานี้ (ถ้ามี) นี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ หรือไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งตีพิมพ์อื่นใด หรือได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิพิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่ ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่ หากมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และหรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม/ยินยอมรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว

หาก กองบรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami ตรวจพบว่าคำรับรองดังกล่าว ไม่เป็นความจริง กองบรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami มีสิทธิยกเลิกบทความของผู้ที่พนธออก จาก Journal of Roi Kaensarn Acadami ได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้พนธทราบล่วงหน้า และผู้พนธทุกท่าน ขอรับรองและยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว พร้อมทั้งลงนามรับรองไว้ที่ข้างท้ายของหนังสือรับรองฉบับนี้

ลงนามผู้เขียนหลัก (ชื่อที่ 1)

ลงนามผู้เขียนร่วม (ชื่อที่ 2)

.....
(.....)

.....
(.....)

ข้อมูลติดต่อ (เฉพาะผู้เขียนหลัก)

Facebook :

ID : Line

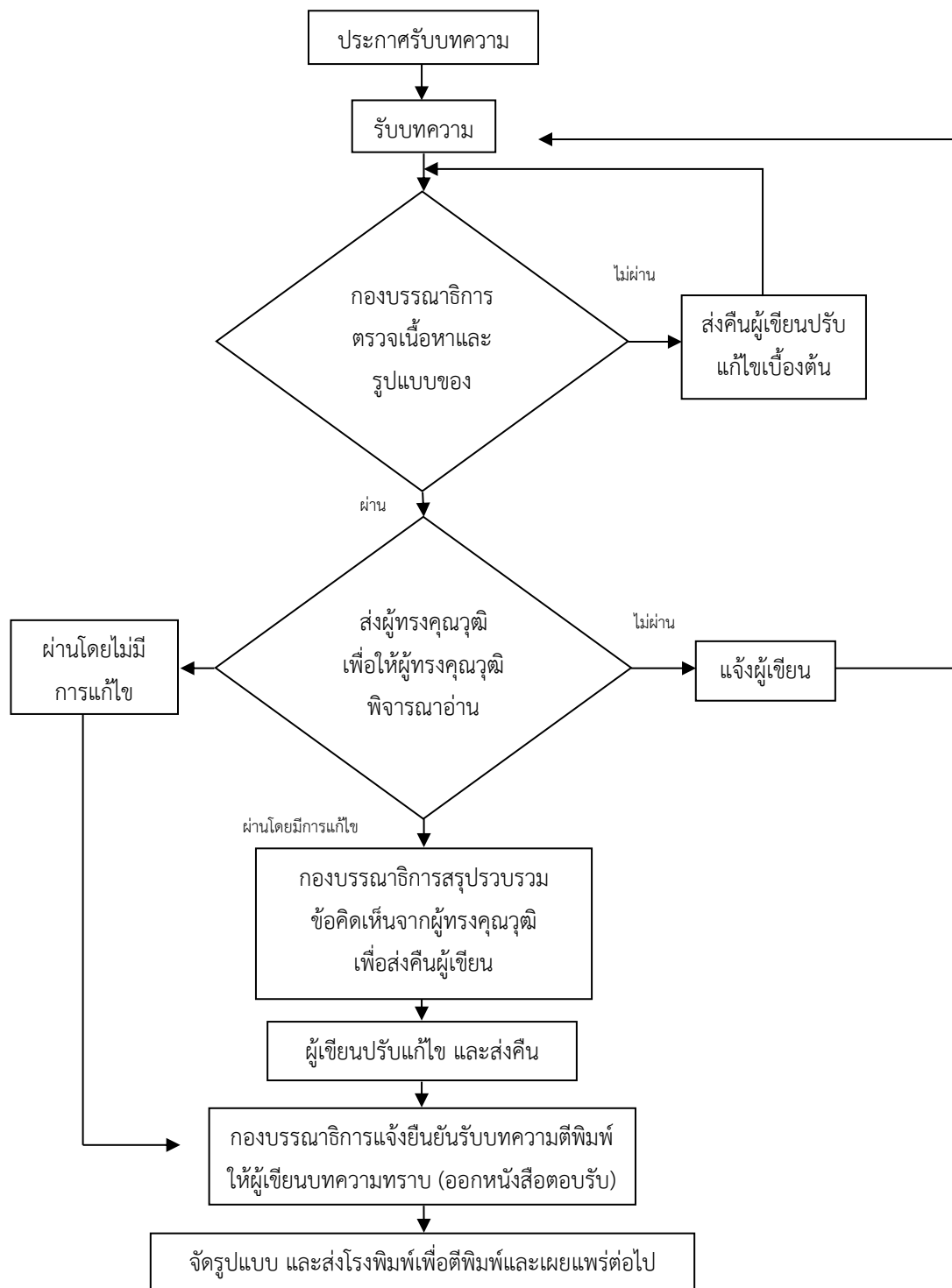
E : mail

เบอร์โทร

หมายเหตุ: ให้ผู้เขียนหลักและผู้เขียนร่วมลงนามให้ครบทุกท่าน หากมีผู้เขียนมากกว่า ท่าน สามารถเพิ่มเติมรายชื่อผู้ลงนาม 2
ข้างท้ายได้ตามจำนวนผู้เขียนบทความทั้งหมด

รูปแบบการตีพิมพ์

Journal of Roi Kaensarn Acadami

จริยธรรมการตีพิมพ์

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนักรับผิดชอบ และต้องคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ และจะต้องมีข้อความรู้ที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากประสบการณ์ การสังเคราะห์เอกสาร หรืองานวิจัย มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่รวมถึงแบบจำลองเชิงแนวคิด (Conceptual Model) ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ อันจะนำไปสู่การวิจัยในหัวข้อวิชาการที่สำคัญ
2. บรรณาธิการจะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ
3. บรรณาธิการจะต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบ การคัดลอกผลงานของผู้อื่น จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนบทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้นๆ
4. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน และผู้ประเมิน
5. บรรณาธิการต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง
6. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้ว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่
7. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้เขียนปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียนซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

บทบาทและหน้าที่ของผู้เขียนบทความ

1. ผู้เขียนบทความจะต้องรับรองว่า บทความที่ส่งมาพิจารณาไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่ส่งต้นฉบับบทความซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น
2. ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย จะต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

3. ผู้เขียนจะต้องปรับแก้ไขบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสารในหัวข้อ “คำแนะนำสำหรับผู้เขียน”
4. ผู้เขียนที่มีชื่อในบทความจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำบทความหรือมีส่วนในการดำเนินการวิจัย
5. ผู้เขียนจะต้องอ้างอิงผลงาน ภาพ หรือตาราง หากมีการนำมาใช้ในบทความของตนเอง โดยให้ระบุ “ที่มา” เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (หากมีการฟ้องร้องจะเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว ทางวารสารจะไม่รับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น)
6. ผู้เขียนจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา และไม่ควรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในอ้างอิง และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากเกินไป
7. ผู้เขียนจะต้องปรับแก้ไขบทความตามผลประเมินจากผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด
8. ผู้เขียนจะต้องระบุชื่อแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) และจะต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี)
9. ในบทความผู้เขียนจะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือ เลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป
10. ผู้เขียนไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่ถูกถอดถอนออกไปแล้ว เว้นแต่ข้อความที่ต้องการสนับสนุนนั้นเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถอดถอน และจะต้องระบุไว้ใน เอกสารอ้างอิงด้วยว่า เป็นเอกสารที่ได้ถูกถอดถอนออกไปแล้ว

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. หลังจากได้รับบทความจากกองบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่า ตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ
3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขานั้นๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงานหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้เขียนบทความไม่ได้เข้าถึง เข้าไปในการประเมินบทความด้วยผู้ประเมินไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ

4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง
5. เมื่อผู้ประเมินบทความพบว่า มีส่วนใดของบทความ ที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงาน
ชิ้นอื่นๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ

Publication Ethics

Duties of Editors

1. The editor will assess the paper quality for publication and select only those passing through the reviewing process, in which the clarity of and congruence with the journal policy must be prioritized. The selected paper must contain a body of knowledge that reflects valuable perception and a theoretical framework derived from experiences or textual/research synthesis. A grounded theory or a conceptual model contributing to further research must be preferably included.

2. No information regarding the paper's author(s) or reviewers shall be revealed to irrelevant parties during the paper reviewing process.

3. The paper published formerly elsewhere must not be accepted by the editor for publication. Plagiarism must be scrutinized seriously by using the credible detecting software. The paper detected as bearing plagiarism must be frozen for further evaluation, the author(s) will be contacted to ask for explanation to support the editor's decision to accept or reject the said paper.

4. The editor must not bear any conflict of interest with the author(s) or the reviewer(s).

5. The editor must not claim a partial or all of the submitted paper as his/her own.

6. The editor must consider for publication only the paper conducted with valid methodology and yielding accurate findings, and the quality of which serves as the main indicator for publication.

7. In case the editor detects plagiarism or false data in the submitted paper and hence deciding for revocation with which the author(s) refuse(s) to comply, the editor has thus full rights and responsibility to proceed with the revocation process without the author(s)'s prior consent.

Duties of Authors

1. The author has to assure that his/her paper has not been previously published in nor simultaneously submitted to other journals.

2. The author shall not commit any degree of plagiarism in his/her paper.

3. The author shall produce his/her manuscript format in accordance with the 'guideline to authors' stated in the journal.

4. The author whose name listed in the paper shall contribute to paper production or research-related procedure.

5. All pictures, figures, or tables appearing in the paper must be cited properly with their source(s) accurately identified. The author(s) shall be solely liable to any legal suit, if any.

6. The author shall verify the accuracy of content and format in both 'in-text' citations and references, no citation(s) shall be made for unread references, and the proper number of citations is preferable.

7. The author is required to correct or rework on their paper in due time as assessed and advised by reviewers and the editorial board.

8. The author shall identify the source(s) of research fund (if any) as well as any applicable conflict of interest.

9. Findings must be presented in accordance with the acquired data. No exploitation (false summary, or distortion or biased selection of data/finding) shall be committed.

10. No reference shall be made to any revoked article unless the cited statement refers to that in the revocation procedures. A statement must be additionally provided in the said reference as ‘the revoked article’.

Duties of Reviewers

1. The reviewer must keep confidential of the submitted paper and avoid revealing a partial or all of the information of the said paper to irrelevant parties during the paper reviewing process.

2. Perceiving as having a conflict of interest with the paper’s author(s) that may inhibit his/her freedom of expression, the reviewer should notify the editor at once and deny taking part in the reviewing process of the said paper.

3. The reviewer should evaluate the paper that fits with their area of his/her expertise, by assessing the paper’s contribution to the discipline, quality of analysis, and intensity of literature review related to the topic of study. Advices should also be provided regarding the literature failed to be included by the author(s), and personal judgment without supportive evidences should not be used as a criterion for paper evaluation.

4. The reviewer must not claim a partial or all of the submitted paper as his/her own.

5. In case of the plagiarism detecting, the reviewer must notify the editor at once.

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้อสมัยใหม่

บก.พัฒนาการเรียนรู้อสมัยใหม่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRkSA/index>

E-mail : journal1990jmsd@gmail.com

